Bundel - Amstelland vergadering AB openbaar van 30 juni 2022

Agenda bijlagen

- 01 Agenda open gedeelte.docx
- 2022ABGGA05_Inrichting perceel recreatiegebied Korte Dwarsweg.leeg.docx
- 2022ABGGA06_Procesvoorstel contractverlenging RNH.leeg.docx
- 2022ABGGA07_Erfpacht Staatsbosbeheer.leeg.docx
- 2022ABGGA08_Zienswijzen financiele jaarstukken.leeg.docx
- 2022ABGGA09_Vaststelling jaarstukken 2021.leeg.docx
- 2022ABGGA10_Vaststelling begrotingswijziging 2022.leeg.docx
- 2022ABGGA11_Vaststelling programmabegroting 2023.leeg.docx
- vastgesteld tverslag AB GGA 30 juni 2022.docx

0.1	OPENING EN VASTSTELLING AGENDA	
		01 Agenda open gedeelte.docx
0.1.a	voorstel instelling nieuw bestuur	
		01a Voorstel Instelling nieuw bestuur.docx
0.2	VORIGE VERGADERINGEN	
0.2.a	verslag GGA AB 19 mei 2022 (ter vaststelling)	
		02a Verslag GGA AB 19 mei 2022.docx
0.2.b	mededeling voorzittersoverleg 18 mei 2022 (ter kennisname)	
		02b Mededeling Voorzittersoverleg 18 mei 2022.docx
		02b Bijlage 1 Conceptverslag VZO 18 mei 2022.docx
0.3	LIJST INGEKOMEN STUKKEN	
0.3.a	lijst ingekomen stukken	
		03a Lijst ingekomen stukken.docx
0.4	VISIE EN UITVOERINGSPROGRAMMA	
0.5	GEBIEDSONTWIKKELING NATUUR EN RECREATIE	
0.5.a	voorstel inrichting perceel recreatiegebied Korte Dwarsweg	
		05a Voorstel Inrichting perceel recreatiegebied Korte Dwarsweg.docx
		05a Bijlage 1 Inrichtingsvoorstel perceel Korte Dwarsweg.pdf
0.5.b	mededeling evaluatie hondenbeleid Ouderkerkerplas	
		05b Mededeling Evaluatie hondenbeleid Ouderkerkerplas.docx
		05b Bijlage 1 Hondenflyer Ouderkerkerplas.pdf
0.6	CONTRACTBEHEER	
0.6.a	voorstel contractverlenging RNH	
		06a Voorstel Contractverlenging RNH.docx
		06a Bijlage 1 Procesvoorstel Contractverlenging RNH.pdf
0.6.b	voorstel erfpacht SBB	
		06b Voorstel erfpacht SBB_AANGEPAST.docx
		06b Bijlage presentatie Erfpacht SBB juni 2022.pdf
0.7	MEERJAREN BEHEER	
0.8	ORGANISATIE (waaronder schapsoverstijgende zaken)	
0.8.a	mededeling voortgang Wgr-werkgroep	
		08a Mededeling Voortgang Wgr-werkgroep.docx
		08a Bijlage 1 Presentatie wijziging Wgr noordholland noord 15 april.pdf
0.8.b	mededeling inzet handhaving	

08b Mededeling Inzet handhaving.docx

0.9 PLANNING & CONTROL

0.9.a voorstel zienswijzen financiële jaarstukken

09a Voorstel Zienswijzen financiële jaarstukken.docx

09a Bijlage 1 Nota van zienswijzen en wijze van afdoening.docx

0.9.b voorstel vaststelling jaarstukken 2021

09b Voorstel Vaststelling jaarstukken 2021.docx

09b Bijlage 1 Infographic jaarstukken 2021.pdf

09b Bijlage 2 Jaarstukken 2021.docx

09b Bijlage 3 Verslag van bevindingen.pdf

09b Bijlage 4 Reactie RNH op verslag van bevindingen.docx

0.9.c voorstel vaststelling begrotingswijziging 2022

09c Voorstel Vaststelling begrotingswijziging 2022.docx

09c Bijlage 1 Begrotingswijziging 2022.docx

0.9.d voorstel vaststelling programmabegroting 2022

09d Voorstel Vaststelling programmabegroting 2023.docx

09d Bijlage 1 Programmabegroting 2023.docx

0.10 HAMERSTUKKEN

0.10.a druktemonitor en draagkracht MRA

10a druktemonitor en ontwikkelperspectief aangepast.docx

10a Bijlage 1 Memo svz bestemmingsmanagement PNH.pdf

10a Bijlage 2 Memo ontwikkelperspectief R&T.pdf

10a Bijlage 3 Ontwikkelperspectief-recreatie-en-toerisme-MRA.pdf

0.10.b routenetwerken in Noord-Holland Infographic 2021

10b Routenetwerken in Noord-Holland Infographic 2021.docx

10b Bijlage 1 Infographic routenetwerken 2021.pdf

10b Bijlage 2 Routenetwerken per gemeente 2021.pdf

0.11 BESTUURSMEDEDELING VOOR RADEN EN STATEN NA AB

0.11.a bestuursmededeling voor raden en staten na AB

11a Bestuursmededeling voor raden en Staten na AB.docx

11a Bijlage 1 Infographic recreatieschappen.pdf

0.12 WAT VERDER TER TAFEL KOMT EN RONDVRAAG

0.12.a mededeling update activiteiten 40-jarig jubileum (opening programma 12 juni)

12a Mededeling Update activiteiten 40-jarig jubileum.docx

12a Bijlage 1 Flyer jubileumroute 40-jarig bestaan.pdf

0.12.b georganiseerde raads- en statenledentour op 3 juni jl. Gaasperplas (mondeling)

0.13 SLUITING

AGENDAPUNTEN OPENBARE VERGADERING ALGEMEEN BESTUUR 30 JUNI 2022 15:00 UUR	
1.	OPENING EN VASTSTELLING AGENDA OPENBARE GEDEELTE AB (inspreker: mw. H. Litjens, St. Natuurbescherming ZO) a) Voorstel Instelling nieuw bestuur *(nazending)*
2.	VORIGE VERGADERINGEN a) Verslag GGA AB 19 mei 2022 (ter vaststelling) b) Mededeling Voorzittersoverleg 18 mei 2022 (ter kennisname) Bijlage 1 Conceptverslag VZO 18 mei 2022
3.	LIJST INGEKOMEN STUKKEN (TER KENNISNAME) a) Lijst ingekomen stukken
4.	VISIE EN UITVOERINGSPROGRAMMA
5.	GEBIEDSONTWIKKELING NATUUR EN RECREATIE a) Voorstel Inrichting perceel recreatiegebied Korte Dwarsweg Bijlage 1 Inrichtingsvoorstel perceel Korte Dwarsweg b) Mededeling Evaluatie hondenbeleid Ouderkerkerplas Bijlage 1 Hondenflyer Ouderkerkerplas
6.	CONTRACTBEHEER a) Voorstel Contractverlenging RNH Bijlage 1 Procesvoorstel verlenging overeenkomst RNH b) Voorstel erfpacht SBB Presentatie
7.	MEERJAREN BEHEER
8.	ORGANISATIE (WAARONDER SCHAPSOVERSTIJGENDE ZAKEN) a) Mededeling Voortgang Wgr-werkgroep Bijlage 1 Presentatie wijziging Wgr NHN 15 april b) Mededeling Inzet handhaving
9.	PLANNING & CONTROL a) Voorstel Zienswijzen financiële jaarstukken Bijlage 1 Nota van zienswijzen en wijze van afdoening b) Voorstel Vaststelling jaarstukken 2021 Bijlage 1 Infographic jaarstukken 2021 Bijlage 2 Jaarstukken 2021 Groengebied Amstelland Bijlage 3 Verslag van bevindingen Bijlage 4 Reactie RNH op verslag van bevindingen c) Voorstel Vaststelling begrotingswijziging 2022 Bijlage 1 Begrotingswijziging 2022 Groengebied Amstelland d) Voorstel Vaststelling programmabegroting 2022 Bijlage 1 Programmabegroting 2023 Groengebied Amstelland Vóór 15 juli 2022 worden de financiële stukken aangeboden aan het ministerie van BZK.
10.	HAMERSTUKKEN a) Druktemonitor en draagkracht MRA

	Bijlage 1 Memo stand van zaken bestemmingsmanagement PNH Bijlage 2 Memo ontwikkelperspectief Recreatie en Toerisme Bijlage 3 Ontwikkelperspectief Recreatie en Toerisme MRA b) Routenetwerken in Noord-Holland Infographic 2021 Bijlage 1 Infographic routenetwerken Bijlage 2 Routenetwerken per gemeente
11.	BESTUURSMEDEDELING VOOR RADEN EN STATEN NA AB a) Bestuursmededeling voor raden en Staten na AB Bijlage 1 Infographic recreatieschappen
12.	WAT VERDER TER TAFEL KOMT EN RONDVRAAG a) Mededeling Update activiteiten 40-jarig jubileum (opening programma 12 juni). Bijlage 1 Flyer jubileumroute 40-jarig bestaan. b) Georganiseerde raads- en Statenledentour op 3 juni jl. Gaasperplas (mondeling).
13.	SLUITING

Nummer: 2022/ABGGA05

Onderwerp: **Inrichting perceel recreatiegebied Korte Dwarsweg**

Het algemeen bestuur van recreatieschap Groengebied Amstelland,

gelet op het voorstel van het dagelijks bestuur d.d. 9 juni 2022

gezien het advies van de adviescommissie d.d. 24 mei 2022

gelet op de gemeenschappelijke regeling Groengebied Amstelland;

b e s l u i t :

1. In te stemmen met de inrichting van een vrijgekomen perceel weiland in het recreatiegebied Korte Dwarsweg conform het inrichtingsplan en op basis van de in het jaar 2000 bij de aankoop van het perceel gemaakte afspraken;
2. In te stemmen met dekking van de kosten (€ 25.000,-) uit de algemene reserve.

Ouder-Amstel, 30 juni 2022

Akkoord directeur RNH	Akkoord bestuurssecretaris	Akkoord voorzitter
J.J.L. Gilliam	J. Balduk	J. Langenacker

Nummer: 2022/ABGGA06

Onderwerp: **Procesvoorstel contractverlenging RNH**

Het algemeen bestuur van recreatieschap Groengebied Amstelland,

gelet op het voorstel van het dagelijks bestuur d.d. 9 juni 2022

gezien het advies van de adviescommissie d.d. 24 mei 2022

gelet op de gemeenschappelijke regeling Groengebied Amstelland;

b e s l u i t :

1. Kennis ervan te nemen dat het Bestuursbureau een werkgroep zal instellen van adviseurs van de deelnemers om:
   - samen met hen een Plan van Aanpak op te stellen;
   - een eerste inschatting te maken van de reikwijdte van een Programma van Eisen (PvE);
   - een inschatting te maken van de mate van uitvoerbaarheid van het opstellen van een PvE door de deelnemers;
   - en naar gelang de uitkomsten daarvan, een offerte-uitvraag te doen voor die onderdelen van de uitvoering waarvoor externe capaciteit/ expertise nodig is
2. Kennis te nemen van de vervolgstappen op hoofdlijnen
3. In te stemmen met het aanwijzen van het Voorzittersoverleg als bestuurlijk opdrachtgever voor het proces om te komen tot verlenging van de raamovereenkomst.

Ouder-Amstel, 30 juni 2022

Akkoord directeur RNH	Akkoord bestuurssecretaris	Akkoord voorzitter
J.J.L. Gilliam	J. Balduk	J. Langenacker

Nummer: 2022/ABGGA07

Onderwerp: **Erfpacht Staatsbosbeheer**

Het algemeen bestuur van recreatieschap Groengebied Amstelland,

gelet op het voorstel van het dagelijks bestuur d.d. 9 juni 2022

gezien het advies van de adviescommissie d.d. 24 mei 2022

gelet op de gemeenschappelijke regeling Groengebied Amstelland;

b e s l u i t :

1. Kennis te nemen van de stand van zaken en voornaamste actiepunten nog uit te werken bouwstenen;
2. Kennis te nemen van de stand van zaken financieringsvoorstel t.b.v. notariële voorrecherche, inhuur expertise staatssteun-proof onderbouwing- en juridische check;
3. In te stemmen met de besteding van maximaal € 3.000,- (incl. btw) aan extra benodigde bedrijfsmiddelen voor het inschakelen van juridische expertise bij het uitwerken van de (concept)erfpachtcontracten en de benodigde onderbouwing voor de beperkte canon vergoeding en deze kosten ten laste te brengen van de programmabegroting 2022, BBV taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur.
4. Kennis te nemen van de stand van zaken verdere detaillering zoneringskaarten en benamingen
5. Kennis te nemen van de bijgestelde planning voorbereiding en realisatie nieuwe erfpachtcontracten Staatsbosbeheer;
6. In te stemmen met een schriftelijke AB ronde in september 2022, en daarmee een tussentijdse behandeling van het financieringsvoorstel voor de uitvoering van de benodigde notariële voor-recherche mogelijk te maken.

Ouder-Amstel, 30 juni 2022

Akkoord directeur RNH	Akkoord bestuurssecretaris	Akkoord voorzitter
J.J.L. Gilliam	J. Balduk	J. Langenacker

Nummer: 2022/ABGGA08

Onderwerp: **Zienswijzen financiële jaarstukken**

Het algemeen bestuur van recreatieschap Groengebied Amstelland,

gelet op het voorstel van het dagelijks bestuur d.d. 9 juni 2022

gezien het advies van de adviescommissie d.d. 24 mei 2022

gelet op de gemeenschappelijke regeling Groengebied Amstelland;

b e s l u i t :

1. Kennis te nemen van de zienswijzen;
2. Conform het afdoeningsvoorstel de betreffende gemeenten te beantwoorden.

Ouder-Amstel, 30 juni 2022

Akkoord directeur RNH	Akkoord bestuurssecretaris	Akkoord voorzitter
J.J.L. Gilliam	J. Balduk	J. Langenacker

Nummer: 2022/ABGGA09

Onderwerp: **Vaststelling jaarstukken 2021**

Het algemeen bestuur van recreatieschap Groengebied Amstelland,

gelet op het voorstel van het dagelijks bestuur d.d. 9 juni 2022

gezien het advies van de adviescommissie d.d. 24 mei 2022

gelet op de gemeenschappelijke regeling Groengebied Amstelland;

b e s l u i t :

De jaarstukken 2021 vast te stellen.

Ouder-Amstel, 30 juni 2022

Akkoord directeur RNH	Akkoord bestuurssecretaris	Akkoord voorzitter
J.J.L. Gilliam	J. Balduk	J. Langenacker

Nummer: 2022/ABGGA10

Onderwerp: **Vaststelling begrotingswijziging 2022**

Het algemeen bestuur van recreatieschap Groengebied Amstelland,

gelet op het voorstel van het dagelijks bestuur d.d. 9 juni 2022

gezien het advies van de adviescommissie d.d. 24 mei 2022

gelet op de gemeenschappelijke regeling Groengebied Amstelland;

b e s l u i t :

De begrotingswijziging 2022 vast te stellen.

Ouder-Amstel, 30 juni 2022

Akkoord directeur RNH	Akkoord bestuurssecretaris	Akkoord voorzitter
J.J.L. Gilliam	J. Balduk	J. Langenacker

Nummer: 2022/ABGGA11

Onderwerp: **Vaststelling programmabegroting 2023**

Het algemeen bestuur van recreatieschap Groengebied Amstelland,

gelet op het voorstel van het dagelijks bestuur d.d. 9 juni 2022

gezien het advies van de adviescommissie d.d. 24 mei 2022

gelet op de gemeenschappelijke regeling Groengebied Amstelland;

b e s l u i t :

1. De programmabegroting 2023 vast te stellen;
2. RNH opdracht te geven voor de geoffreerde inzet en het uitvoeren van de inspanningen die in de programmabegroting 2023 zijn opgenomen.

Ouder-Amstel, 30 juni 2022

Akkoord directeur RNH	Akkoord bestuurssecretaris	Akkoord voorzitter
J.J.L. Gilliam	J. Balduk	J. Langenacker

Vastgesteld verslag **openbare** vergadering **algemeen bestuur Groengebied Amstelland**, gehouden op **30 juni 2022**
in het gemeentehuis in Ouderkerk aan de Amstel

Aanwezig

Mevrouw J. Langenacker	- Gemeente Ouder-Amstel (voorzitter)
Mevrouw F. Gordon	- Gemeente Amstelveen (bestuurslid)
Mevrouw I. Zaal	- Provincie Noord-Holland (bestuurslid)
De heer R. Vermin	- Gemeente Amsterdam (plv. bestuurslid)
De heer J.J.L. Gilliam	- RNH (directeur)
De heer K. Rood	- RNH (programmamanager)
De heer T.S. van der Klei	- RNH (programma-adviseur)
De heer J. Balduk	- bestuursbureau recreatieschappen
Mevrouw T. Dehe	- bestuursbureau recreatieschappen
Mevrouw D. Muda	- Verslaglegging

Afwezig met kennisgeving

De heer M. Sikkes-Van den Berg	- Gemeente Diemen (bestuurslid)
De heer R.P.A. Piers	- Gemeente Amsterdam (plv. bestuurslid)
De heer D. de Jager	- Gemeente Amsterdam (vicevoorzitter/ plv. bestuurslid)

Inspreekster:

Mevrouw H. Litjens	- Stichting Natuurbescherming ZO

1 **OPENING EN VASTSTELLING AGENDA**

De voorzitter, mevrouw Langenacker, opent de vergadering om 15.15 uur en heet iedereen welkom. Er is bericht van verhindering ontvangen van de heren Piers en Sikkes-Van den Berg. Vanwege de verkiezingen vertegenwoordigt de heer De Jager niet langer stadsdeel Amsterdam Zuidoost. De voorzitter stelt vast dat er quorum aanwezig is. Met betrekking tot agendapunt 1a deelt zij mee dat nog niet helder is wie de stadsdelen zullen vertegenwoordigen. Zij stelt daarom voor om agendapunt 1a schriftelijk af te handelen voor de eerstkomende vergaderronde. Aldus wordt besloten. De agenda wordt verder ongewijzigd vastgesteld.

De voorzitter geeft het woord aan de inspreekster, mevrouw H. Litjens

Mevrouw Litjens heeft minder prettige herinneringen aan de vorige digitale AB-vergadering, waar zij toehoorster was. Zij had het gevoel dat haar aanwezigheid niet op prijs werd gesteld. Zij is in het algemeen ontevreden over de communicatie met Groengebied Amstelland. Zij spreekt nu in, omdat zij een ingezonden mail over Amsterdam Open Air 2022 en een filmpje mist op de lijst met ingekomen stukken. Zij concludeert dat Groengebied Amstelland geen democratische instelling is omdat niet wordt geluisterd naar burgers en instellingen die zich intensief inzetten voor het behoud en de verbetering van het NNN. Zij vindt dat omwille van de transparantie alle ingezonden teksten weergegeven moeten worden, desnoods als link.

De voorzitter vindt het vervelend dat er blijkbaar iets is misgegaan met de ingekomen stukken. Het filmpje is nooit aangekomen. Zij verzoekt mevrouw Litjens om dat opnieuw te sturen, zodat het alsnog bij de inkomen stukken kan worden geplaatst. De slechte internetverbinding was wellicht oorzaak van haperende communicatie. Zij benadrukt dat dit bestuur heel serieus omgaat met insprekers en toehoorders.

1a VOORSTEL INSTELLING NIEUW BESTUUR

Bij het vaststellen van de agenda is besloten dat dit agendapunt schriftelijk afgehandeld zal worden voor de eerstvolgende vergaderronde.

2 **VORIGE VERGADERINGEN**

2a VERSLAG OPENBARE VERGADERING ALGEMEEN BESTUUR GGA 19 MEI 2022

Het algemeen bestuur besluit het verslag ongewijzigd vast te stellen.

2b MEDEDELING VOORZITTERSOVERLEG 18 MEI 2022

Het algemeen bestuur neemt kennis van:
De onderwerpen die besproken zijn tijdens het voorzittersoverleg en de plek op de DB-agenda waar evt. inhoudelijke toelichting op de onderwerpen volgt.

3 **LIJST INGEKOMEN STUKKEN**

De voorzitter geeft aan dat de video van de inspreekster zal worden toegevoegd aan de lijst met ingekomen stukken.

Het algemeen bestuur besluit de lijst met ingekomen stukken voor kennisgeving aan te nemen.

4 **VISIE EN UITVOERINGSPROGRAMMA**

5 **GEBIEDSONTWIKKELING NATUUR EN RECREATIE**

5a VOORSTEL INRICHTING PERCEEL RECREATIEGEBIED KORTE DWARSWEG

De voorzitter concludeert dat er geen behoefte is aan een nadere toelichting.

Het algemeen bestuur besluit

1. ***In te stemmen met de inrichting van een vrijgekomen perceel weiland in het recreatiegebied Korte Dwarsweg conform het inrichtingsplan en op basis van de in het jaar 2000 bij de aankoop van het perceel gemaakte afspraken;***
2. ***In te stemmen met dekking van de kosten (€ 25.000,-) uit de algemene reserve***.

5b MEDEDELING EVALUATIE HONDENBELEID OUDERKERKERPLAS

De voorzitter wil als burgemeester van dit gebied haar complimenten geven aan RNH. Zij constateert dat de inwoners over het algemeen blij zijn met het nieuwe hondenbeleid en de uitleg de borden. Het is vooral veel overzichtelijker is geworden waar honden wel en niet los mogen lopen. Zij heeft afgesproken dat er een stukje gewijd zal worden aan deze informatie in het weekblad van Ouderkerk. Er zijn verder geen vragen of opmerkingen.

Het algemeen bestuur neemt kennis van:
De evaluatie van het hondenbeleid Ouderkerkerplas.

6 **CONTRACTBEHEER**

6a VOORSTEL CONTRACTVERLENGING RNH

De voorzitter concludeert dat er geen vragen of opmerkingen zijn.

Het algemeen bestuur besluit:

1. ***Kennis ervan te nemen dat het Bestuursbureau een werkgroep zal instellen van adviseurs van de deelnemers om:***
   - ***Samen met hen een Plan van Aanpak op te stellen;***
   - ***Een eerste inschatting te maken van de reikwijdte van een Programma van Eisen (PvE);***
   - ***Een inschatting te maken van de mate van uitvoerbaarheid van het opstellen van een PvE door de deelnemers;***
   - ***En naar gelang de uitkomsten daarvan, een offerte-uitvraag te doen voor die onderdelen van de uitvoering waarvoor externe capaciteit/ expertise nodig is***

2. ***Kennis te nemen van de vervolgstappen op hoofdlijnen***
3. ***In te stemmen met het aanwijzen van het Voorzittersoverleg als bestuurlijk opdrachtgever voor het proces om te komen tot verlenging van de raamovereenkomst.***

6b VOORSTEL ERFPACHT SBB

De voorzitter geeft het woord aan de heer Balduk.

De heer Balduk geeft een terugblik vanaf 2020 en een toelichting bij de huidige stand van zaken. De aanleiding was discussie tussen de blote eigenaar van de gebieden en het recreatieschap als economisch eigenaar over het verlengen en vernieuwen van erfpachtovereenkomsten en ontwikkelingen. Het gaat om ongeveer 5.000 ha met verschillende contracten bij verschillende recreatieschappen en verschillende looptijden.
In de eerste fase hebben Staatsbosbeheer en de drie recreatieschappen (Spaarnwoude, Groengebied Amstelland en Twiske-Waterland) gezocht naar een oplossingsrichting, zijn uitgangspunten geformuleerd en is een vervolgtraject uitgestippeld. In de tweede fase (vanaf eind 2020) zijn de contouren voor nieuwe erfpachtafspraken uitgewerkt en is gekeken naar de mogelijkheden voor parapluafspraken voor niet-erfpachtgebieden. Dat heeft geleid tot overeenstemming tussen Staatsbosbeheer en de recreatieschappen over een aantal bouwstenen die als onderlegger voor de verschillende erfpachtovereenkomsten moeten gaan dienen. Tevens is besloten dat de RodS-gebieden een eigen traject krijgen onder leiding van de provincie. In fase 3, die nu van start gaat, worden de erfpachtovereenkomsten opgesteld en vastgesteld.
Er zijn tot nu toe besluiten genomen over de gezamenlijke visie, verschillende bouwstenen, inkomsten uit doelstellingsonafhankelijke activiteiten en het feit dat het Bestuursbureau als secretaris deelneemt in de verschillende werkgroepen.
De heer Balduk gaat vervolgens in op het samenspel tussen de zonering en de functiematrix. Er wordt gewerkt met een zoneringstypologie, waarbij in de Staatsbosbeheergebieden een viertal soorten gebieden wordt onderscheiden. Staatsbosbeheer wil binnen die typologie een aantal activiteiten toestaan, als de recreatieschappen die ambitie hebben en mits de deelnemende gemeenten dat ook toestaan. De planologische bevoegdheden van de deelnemende gemeenten hebben altijd voorrang. Om een idee te krijgen van waarmee Staatsbosbeheer akkoord zou kunnen gaan, is een functiematrix opgesteld.
Op dit moment moeten nog een paar juridische vraagstukken opgelost worden. Over het verlengingsrecht bestaat nog enig verschil van mening tussen Staatsbosbeheer en de recreatieschappen en er moet nog gekeken worden naar de voorgestelde hoogte van de canon. Bij dit agendapunt ligt de vraag voor om 3.000 euro per recreatieschap ter beschikking te stellen voor externe advisering over de hoogte van de canon en het verlengingsrecht.
Het gaat om 4.000 percelen die moeten worden omgezet naar nieuwe erfpachtcontracten. Om meer grip op het proces te krijgen wordt een notariële voorrecherche voorgesteld. De kosten daarvan zijn nog onbekend. Er zijn al wel offertes aangevraagd. De keuze voor een aanbieder wordt gedeeld via het kleine voorzittersoverleg. Via een schriftelijke ronde in september komt het weer terug bij de drie AB's.
De stand van zaken met betrekking tot de onderleggers voor dit erfpachtdossier, de ambities en de zoneringen. De zoneringen zijn eigenlijk privaatrechtelijke afspraken tussen Staatsbosbeheer en de recreatieschappen over ambities, maar niet over de begrenzingen, want het is aan de participanten zelf om daarover hun burgers te raadplegen. Spaarnwoude en Twiske-Waterland hebben de visies al vastgesteld. De zoneringskaart van Spaarnwoude wordt waarschijnlijk volgende week vastgesteld. De zoneringskaart van Twiske-Waterland is onderdeel van het uitvoeringsprogramma en moet nog worden vastgesteld Voor Groengebied Amstelland ligt het anders: er wordt nog volop gewerkt aan de ambities, maar het Bestuursbureau wil de zoneringskaart wel graag in de najaarsronde voorleggen aan het AB. De zoneringskaarten kunnen buiten de raadpleging van raden en Staten blijven, omdat het belangrijkste beslispunt in de omgevingsvisies van de participanten zit.

Mevrouw Zaal heeft een opmerking over de voormalige RodS-gebieden. De RodS-gebieden zijn gedecentraliseerd. Staatsbosbeheer krijgt er wel een NNN-subsidie voor, maar geen middelen voor recreatie. De beschikbare middelen zijn niet voldoende voor deze intensief gebruikte

recreatiegebieden. Er is voor het Diemerbos bestuurlijk commitment uitgesproken om samen naar een oplossing daarvoor te zoeken. Een van de opties die genoemd wordt, is het onderbrengen van die gebieden bij de recreatieschappen. Zij vindt het heel belangrijk is om deze recreatiegebieden, zeker gezien de bevolkingsgroei in deze regio, te behouden.

De voorzitter vraagt de heer Balduk nog even in te gaan op het feit dat de besluiten op de sheet enigszins afwijken van de besluiten in het stuk.

De heer Balduk legt uit dat het met name gaat om de beslispunten 4 en 5. Voortschrijdend inzicht heeft geleerd dat de zoneringskaarten niet relevant zijn voor Raden en Staten, omdat die beperkt blijven tot de gebieden van Staatsbosbeheer. Dat betekent dat er niet gewacht hoeft te worden op een reactie van Raden en Staten. Daarom kunnen de zoneringskaarten al in het najaar ter goedkeuring worden voorgelegd aan het bestuur.

De heer Vermin is akkoord. Hij stelt wel voor om de zoneringskaarten mee te nemen bij het ambitiedocument.

De voorzitter vindt dat een goed idee. Er zijn verder geen vragen of opmerkingen.

Het algemeen bestuur besluit

1. ***Kennis te nemen van de stand van zaken en voornaamste actiepunten nog uit te werken bouwstenen;***
2. ***Kennis te nemen van de stand van zaken financieringsvoorstel t.b.v. notariële voorrecherche, inhuur expertise staatssteun-proof onderbouwing- en juridische check;***
3. ***In te stemmen met de besteding van maximaal € 3.000,- (incl. btw) aan extra benodigde bedrijfsmiddelen voor het inschakelen van juridische expertise bij het uitwerken van de (concept)erfpachtcontracten en de benodigde onderbouwing voor de beperkte canon vergoeding en deze kosten ten laste te brengen van de programmabegroting 2022, BBV-taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur.***
4. ***Kennis te nemen van de stand van zaken verdere detaillering zoneringskaarten en benamingen***
5. ***Kennis te nemen van de bijgestelde planning voorbereiding en realisatie nieuwe erfpachtcontracten Staatsbosbeheer;***
6. ***In te stemmen met een schriftelijke AB-ronde in september 2022, en daarmee een tussentijdse behandeling van het financieringsvoorstel voor de uitvoering van de benodigde notariële voor- recherche mogelijk te maken.***

7 **MEERJAREN BEHEER**

8 **ORGANISATIE**

8a MEDEDELING VOORTGANG WGR-WERKGROEP

De voorzitter vraagt of hierbij nog een toelichting nodig is.

De heer Balduk antwoordt dat het ter kennisname voorligt en dat het in het najaar terugkomt ter besluitvorming.

De heer Vermin zou het mooi vinden, als er vanuit Amsterdam niet steeds drie bestuurders aanwezig hoeven te zijn.

De voorzitter begrijpt de wens, maar dan moeten de afspraken over vertegenwoordiging aangepast worden.

De voorzitter stelt voor om deze wens bij de uitwerking te betrekken.

Het algemeen bestuur neemt kennis van:

- ***De inrichting van een ambtelijke werkgroep WGR.***
- ***De uitbreiding van de werkgroep WGR met de onderwerpen mandaatregeling en Algemene Verordening.***
- ***De samenvoeging van de werkgroep WGR met de werkgroep WOO.***

- ***De planning dat niet eerder dan in de derde vergaderronde voorstellen vanuit de werkgroep aan de recreatieschappen (na voorzittersoverleg 7 september) ter besluitvormig kunnen worden voorgelegd.***
- ***De mededeling aan het ministerie van Binnenlandse Zaken (en de provincie Noord- Holland voor het recreatieschap Geestmerambacht) dat de aanpassing van deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling gelijktijdig met de totale wijziging van de regeling zal plaatsvinden en voor alle vijf recreatieschappen tegelijkertijd ter vaststelling aan de gemeenteraden en provinciale staten wordt voorgelegd.***
- ***Het afwijken van de regietafel Noord- Holland Noord voor de recreatieschappen Alkmaarder en Uitgeestermeer en Geestmerambacht die aangesloten blijven op het gezamenlijk traject met de andere recreatieschappen.***

8b MEDEDELING INZET HANDHAVING

De voorzitter kan zich goed vinden in de prioriteiten die genoemd worden voor Groengebied Amstelland, waaronder illegale feesten. Er is een behoorlijk aantal uren voor toezicht en handhaving beschikbaar voor Groengebied Amstelland, maar zij heeft de indruk dat die uren niet altijd ingezet kunnen worden op de momenten dat ze echt nodig zijn.

De heer Giliam legt uit dat het personeel van RNH in principe inzetbaar is bij daglicht en dat dit dus in de zomer langer is dan in de winter. Of zij ingezet kunnen worden, heeft echter ook te maken met hun training en hun uitrusting. Omdat zij geen verdedigingsmiddelen hebben, mogen zij zich niet zonder politiesteun mengen conflictsituaties. Wanneer er behoefte zou zijn aan inzet in de nacht, dan bij voorkeur wel met politiesteun.

De voorzitter is het met hem eens. Gedurende de sluiting van de horeca door corona, werden de recreatiegebieden gebruikt om een feestjes te geven met alle gevolgen van dien. Zij constateert dat bij illegale feesten eigenlijk alleen personeel van de gemeente en de politie wordt ingezet, maar niet van het Groengebied Amstelland, terwijl er wel een gezamenlijk handhavingsarrangement is. Zij pleit ervoor de samenwerking tussen politie en handhaving te versterken.

De heer Giliam is het daarmee eens. Hij benadrukt dat de toezichthouders van RNH in de zomer inzetbaar kunnen zijn tot 22.00 uur, maar dat het aantal voor dit gebied beperkt is. De toezichthouders zo veel mogelijk inzet als het druk is of als er iets bijzonders aan de hand is. Daarover moeten goede afspraken gemaakt worden.

De voorzitter stelt voor om te verkennen wat nodig en mogelijk is om maatwerk voor Groengebied Amstelland te kunnen leveren.

De heer Vermin voegt eraan toe dat in Amsterdam naar het weerbericht gekeken wordt bij het maken van de roosters.

Mevrouw Gordon stelt voor om dit onderwerp een keer te agenderen en de portefeuillehouders erbij te betrekken om te kijken wat er nodig is. Amstelveen heeft niet te maken met grote illegale feesten, maar bij vlagen wel met ongewenste gasten. Sinds vorig jaar vaart er een handhavingsboot op de Amstel, want de overlast lijkt zich te verplaatsen.

De voorzitter vindt het een goed idee om bij de verschillende portefeuillehouders te inventariseren wat nodig is. Zij zou ook willen weten of er veel verschil is tussen de coronaperiode en deze zomer.

De heer Rood wijst erop dat er altijd sprake is van een waterbedeffect. De recreatiegebieden binnen Groengebied Amstelland liggen op afstand van elkaar. Dat beïnvloedt de beschikbaarheid. De toezichthouders van het Schap treden niet op in Amstelveen, omdat de gemeente er destijds voor heeft gekozen om dat zelf te doen.

Het algemeen bestuur neemt kennis van:
Het jaarplan boswachters toezicht 2022, welke in het voorzittersoverleg d.d. 18 mei 2022 is besproken en hierbij is doorgezet naar de eerstvolgende bestuursrondes van de recreatieschappen.

9 **PLANNING & CONTROL**

9a VOORSTEL ZIENSWIJZEN FINANCIËLE STUKKEN

De voorzitter inventariseert of er zienswijzen ingediend zullen worden. In Ouder-Amstel zijn de stukken als hamerstuk geagendeerd en Amsterdam en Amstelveen zullen geen zienswijzen indienen. Mevrouw Zaal meldt dat Provinciale Staten maandag 4 juli een besluit neemt. Zij vraagt het besluit tot vaststelling aan te houden tot na behandeling van door de staten.

Mevrouw Gordon herinnert zich een interessante vraag in de raad van Amstelveen, namelijk of de dieselpontjes vervangen kunnen worden door elektrische pontjes. Zij stelt voor om te kijken of de pontjes door duurzame alternatieve te vervangen zijn, zodra de pontjes volledig afgeschreven zijn.

De heer Rood antwoordt dat het vervangen van de pontjes door elektrisch aangedreven exemplaren al opgevoerd wordt in het ambitiedocument.

De voorzitter concludeert dat de gemeenten akkoord zijn en dat het wachten is op de besluitvorming van de provincie. De stukken moeten voor 15 juli 2022 naar de toezichthouder.

Mevrouw Zaal zal zo spoedig mogelijk laten weten wat het besluit Provinciale Staten is.

Het algemeen bestuur besluit:

1. ***Kennis te nemen van de zienswijzen;***
2. ***Conform het afdoeningsvoorstel de betreffende gemeenten te beantwoorden.***
3. ***De stukken aan te houden, totdat het besluit van Provinciale Staten bekend is.***

9b VOORSTEL VASTSTELLING JAARSTUKKEN 2021

Het algemeen bestuur besluit:
De jaarstukken 2021 vast te stellen.

9c VOORSTEL VASTSTELLING BEGROTINGSWIJZIGING 2022

Het algemeen bestuur besluit:
De begrotingswijziging 2022 vast te stellen.

9d VOORSTEL VASTSTELLING PROGRAMMABEGROTING 2022

1. ***Het algemeen bestuur besluit: De programmabegroting 2023 vast te stellen;***
2. ***RNH opdracht te geven voor de geoffreerde inzet en het uitvoeren van de inspanningen die in de programmabegroting 2023 zijn opgenomen.***

10 **HAMERSTUKKEN**

10a DRUKTEMONITOR EN DRAAGKRACHT MRA

De voorzitter geeft het woord aan mevrouw Zaal.

Mevrouw Zaal deelt mee dat er nog een voorstel komt voor de bespreking van dit onderzoek en dat de laatste bullit niet helemaal weergeeft wat afgesproken is in het voorzittersoverleg. Zij stelt voor om ervan te maken: “Dat de provincie samen met het Bestuursbureau Recreatieschappen een voorstel zal doen om dit onderzoek te bespreken”.

De voorzitter concludeert dat aldus wordt besloten.

Het algemeen bestuur neemt kennis van:

- ***Dat de bijgevoegde bijlagen***
  - ***Memo stand van zaken bestemmingsmanagement PNH; o Memo ontwikkelperspectief R&T; en***
  - ***Ontwikkelperspectief Recreatie en Toerisme MRA zijn besproken tijdens het voorzittersoverleg d.d. 18 mei 2022;***

- ***Dat in het voorzittersoverleg is gesteld dat de relatie tussen de groeiende behoefte aan mogelijkheden voor recreatie/toerisme en natuur verder besproken moet worden met/tussen de recreatieschappen en de provincie;***
- ***Dat de provincie samen met het Bestuursbureau Recreatieschappen een voorstel zal doen om dit onderzoek te bespreken.***

10b ROUTENETWERKEN IN NOORD-HOLLAND INFOGRAPHIC 2021

Het algemeen bestuur neemt kennis van:
De infographic 2021 van routenetwerken in Noord-Holland met informatie over wandelen, fietsen, varen en Toeristische Overstap Punten (TOP's).

11 **BESTUURSMEDEDELING**

11a BESTUURSMEDELING VOOR RADEN EN STATEN NA AB

De voorzitter geeft haar complimenten voor de infographic. Zij vraagt of er nog opmerkingen zijn over de bestuursmededelingen.

Mevrouw Zaal zegt dat het bezoek aan Open Air gewaardeerd is door de Staten.

De heer Vermin vragen of commissieleden uit Amsterdam aanwezig waren.

De heer Rood antwoordt dat ook raads- en commissieleden aanwezig waren en voegt eraan toe dat een van hen behoorlijk kritisch was over festivals.

Mevrouw Zaal concludeert dat de festivals een hot thema zijn.

Mevrouw Gordon vindt het spijtig dat dit soort bijeenkomsten slecht bezocht worden. Om de interesse te stimuleren gaat zij na de zomer een raadsgesprek organiseren om alle thema's op het gebied van groen, recreatie en water aan elkaar te verbinden. Zij zal zeker RNH om hulp vragen.

Het algemeen bestuur neemt kennis van:
De teksten voor de bestuursmededeling voor raden en Staten na AB

12 **WAT VERDER TER TAFEL KOMT EN RONDVRAAG**

12a MEDEDELING UPDATE ACTIVITEITEN 40-JARIG JUBILEUM

De voorzitter heeft zelf met twee raadsleden van Ouder-Amstel deelgenomen aan een van de twee excursies.

De heer Van der Klei voegt eraan toe dat de twee excursies naar Elsenhove goed zijn bezocht.

Het algemeen bestuur neemt kennis van:
De stand van zaken van de organisatie van het 40-jarig jubileum van Groengebied Amstelland en het introductieprogramma voor raadsleden. De jubileumactiviteiten lopen van april tot half oktober 2022.

12b GEORGANISEERDE RAADS- EN STATENLEDENTOUR OP 3 JUNI 2022 GAASPERPLAS

Er zijn geen vragen of opmerkingen.

12c OVERDRACHTSDOSSIER EN AFSLUITING BESTUURSPERIODE

Er zijn geen vragen of opmerkingen.

13 **SLUITING**

De voorzitter constateert dat er geen gebruik wordt gemaakt van de rondvraag. Zij bedankt de toehoorders voor hun aanwezigheid en sluit het openbare deel van vergadering om 16.10 uur.

Dit verslag is vastgesteld in de algemeen bestuursvergadering d.d. 24 november 2022.

AGENDAPUNTEN OPENBARE VERGADERING ALGEMEEN BESTUUR 30 JUNI 2022 15:00 UUR	
1.	OPENING EN VASTSTELLING AGENDA OPENBARE GEDEELTE AB (inspreker: mw. H. Litjens, St. Natuurbescherming ZO) a) Voorstel Instelling nieuw bestuur *(nazending)*
2.	VORIGE VERGADERINGEN a) Verslag GGA AB 19 mei 2022 (ter vaststelling) b) Mededeling Voorzittersoverleg 18 mei 2022 (ter kennisname) Bijlage 1 Conceptverslag VZO 18 mei 2022
3.	LIJST INGEKOMEN STUKKEN (TER KENNISNAME) a) Lijst ingekomen stukken
4.	VISIE EN UITVOERINGSPROGRAMMA
5.	GEBIEDSONTWIKKELING NATUUR EN RECREATIE a) Voorstel Inrichting perceel recreatiegebied Korte Dwarsweg Bijlage 1 Inrichtingsvoorstel perceel Korte Dwarsweg b) Mededeling Evaluatie hondenbeleid Ouderkerkerplas Bijlage 1 Hondenflyer Ouderkerkerplas
6.	CONTRACTBEHEER a) Voorstel Contractverlenging RNH Bijlage 1 Procesvoorstel verlenging overeenkomst RNH b) Voorstel erfpacht SBB Presentatie
7.	MEERJAREN BEHEER
8.	ORGANISATIE (WAARONDER SCHAPSOVERSTIJGENDE ZAKEN) a) Mededeling Voortgang Wgr-werkgroep Bijlage 1 Presentatie wijziging Wgr NHN 15 april b) Mededeling Inzet handhaving
9.	PLANNING & CONTROL a) Voorstel Zienswijzen financiële jaarstukken Bijlage 1 Nota van zienswijzen en wijze van afdoening b) Voorstel Vaststelling jaarstukken 2021 Bijlage 1 Infographic jaarstukken 2021 Bijlage 2 Jaarstukken 2021 Groengebied Amstelland Bijlage 3 Verslag van bevindingen Bijlage 4 Reactie RNH op verslag van bevindingen c) Voorstel Vaststelling begrotingswijziging 2022 Bijlage 1 Begrotingswijziging 2022 Groengebied Amstelland d) Voorstel Vaststelling programmabegroting 2022 Bijlage 1 Programmabegroting 2023 Groengebied Amstelland Vóór 15 juli 2022 worden de financiële stukken aangeboden aan het ministerie van BZK.
10.	HAMERSTUKKEN a) Druktemonitor en draagkracht MRA

	Bijlage 1 Memo stand van zaken bestemmingsmanagement PNH Bijlage 2 Memo ontwikkelperspectief Recreatie en Toerisme Bijlage 3 Ontwikkelperspectief Recreatie en Toerisme MRA b) Routenetwerken in Noord-Holland Infographic 2021 Bijlage 1 Infographic routenetwerken Bijlage 2 Routenetwerken per gemeente
11.	BESTUURSMEDEDELING VOOR RADEN EN STATEN NA AB a) Bestuursmededeling voor raden en Staten na AB Bijlage 1 Infographic recreatieschappen
12.	WAT VERDER TER TAFEL KOMT EN RONDVRAAG a) Mededeling Update activiteiten 40-jarig jubileum (opening programma 12 juni). Bijlage 1 Flyer jubileumroute 40-jarig bestaan. b) Georganiseerde raads- en Statenledentour op 3 juni jl. Gaasperplas (mondeling).
13.	SLUITING

Voorstel AB Groengebied Amstelland

Datum vergadering	
Adviescommissie	24 mei 2022
Dagelijks bestuur	9 juni 2022
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Onderwerp
Instelling nieuw bestuur

Kernboodschap
Aan de griffiers van de gemeenteraden van Amsterdam, Amstelveen, Diemen en Ouder-Amstel is gevraagd de aanwijzing van hun vertegenwoordigers in het bestuur van het recreatieschap na de verkiezingen door te geven. Daarna zal het nieuwe AB de leden van het DB instellen.

Het algemeen bestuur besluit
1. Kennis te nemen van de nieuwe samenstelling van het AB; 2. In te stemmen met het aanwijzen van Joyce Langenacker (Ouder-Amstel) als voorzitter van het algemeen en dagelijks bestuur; 3. In te stemmen met het aanwijzen van XX (XX) als vicevoorzitter van het algemeen en dagelijks bestuur; 4. Matthijs Sikkes voor de eerste 2 jaar (tot 1-1-2024) als stemgerechtigd DB-lid aan te wijzen, daarna als DB-lid terug te treden 5. Floor Gordon voor de navolgende 2 jaar (vanaf 1-1-2024) als stemgerechtigd DB-lid aan te wijzen.

Onderbouwing besluit
De gemeenschappelijke regeling schrijft voor dat het algemeen bestuur bestaat uit 7 leden, te weten: - één vertegenwoordiger, aan te wijzen door provinciale staten, uit hun midden, de leden van gedeputeerde staten inbegrepen; - één vertegenwoordiger van elke aan de regeling deelnemende gemeente, aan te wijzen door de raad van die gemeente, uit zijn midden, de leden van het college van burgemeester en wethouders inbegrepen; - één vertegenwoordiger van elk van de stadsdelen Oost/Watergraafsmeer en -Zuidoost van de gemeente Amsterdam, aan te wijzen door de stadsdeelraad van dat stadsdeel, uit hun midden, de leden van het dagelijks bestuur inbegrepen. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en tenminste twee leden, aan te wijzen door het algemeen bestuur uit zijn midden, niet afkomstig uit dezelfde gemeente; en de leden van het dagelijks bestuur treden af op de dag waarop zij aftreden als lid van het algemeen bestuur. Beslispunt 4 en 5 zijn aanvullend op deze bepaling uit artikel 9 van de gemeenschappelijke regeling.

Participant	Bestuurslid AB	Plaatsvervanger
PNH	Gedeputeerde I. Zaal	
Amstelveen	Wethouder F. Gordon	
Amsterdam		

Amsterdam		
Amsterdam		
Diemen	Wethouder M. Sikkes	
Ouder-Amstel	Burgemeester J. Langenacker (voorzitter)	

Advies van adviescommissie 24 mei en besluit van dagelijks bestuur 9 juni 2022
De AC adviseert: Dit voorstel is niet in het AC besproken. *Het DB adviseert:* Het voorstel door te zetten naar de AB-vergadering met de opmerking dat de afvaardiging van alle participanten nog niet geheel bekend is.

Communicatie
Publiceren van dit voorstel op de website voor de AB-vergadering en het besluit na de AB-vergadering. De samenstelling van het AB wordt vermeld op de website van het recreatieschap. De samenstelling van het AB op 31 december 2022 wordt vermeld in de jaarrekening 2022.

Behandelaar
Tina Dehé, adviseur Bestuursbureau Recreatieschappen

Akkoord bestuursbureau
Akkoord bestuurssecretaris Jasper Balduk

Verslag **openbare** vergadering **algemeen bestuur Groengebied Amstelland**, gehouden op **19 mei 2022** via Microsoft Teams

Aanwezig

Mevrouw J. Langenacker	- Gemeente Ouder-Amstel (voorzitter)
Mevrouw F. Gordon	- Gemeente Amstelveen (bestuurslid)
De heer M. Sikkes-Van den Berg	- Gemeente Diemen (bestuurslid)
De heer D. de Jager	- Gemeente Amsterdam (vicevoorzitter/ plv. bestuurslid)
De heer R.P.A. Piers	- Gemeente Amsterdam (plv. bestuurslid)
De heer R. Vermin	- Gemeente Amsterdam (plv. bestuurslid)
De heer J. Balduk	- Bestuursbureau Recreatieschappen (secretaris)
De heer J.J.L. Gilliam	- RNH (directeur)
De heer T.S. van der Klei	- RNH (programma-adviseur)
De heer K. Rood	- RNH (programmamanager)
Mevrouw D. Muda	- Verslaglegging

Aanwezig als toehoorder

Mevrouw Mooi	- initiatiefneemster voedselbos
Mevrouw De Maat	- initiatiefneemster voedselbos

Afwezig met kennisgeving

Mevrouw I. Zaal	- Provincie Noord-Holland (bestuurslid)

1 **OPENING EN VASTSTELLING AGENDA**

De voorzitter, mevrouw Langenacker, opent de vergadering om 15.00 uur en heet iedereen welkom. Er is bericht van verhindering ontvangen van mevrouw Zaal. Er zijn vandaag geen insprekers, maar wel twee toehoorders, namelijk de initiatiefnemers van het voedselbos Amstelland, mevrouw Mooi en mevrouw De Maat.

2 **VORIGE VERGADERINGEN**

2a VERSLAG OPENBARE VERGADERING ALGEMEEN BESTUUR GGA 25 NOVEMBER 2021

Het algemeen bestuur besluit het verslag ongewijzigd vast te stellen.

2b MEDEDELING HIGHLIGHTS EN BESTUURLIJKE OPVOLDING VOORZITTERSOVERLEG 2 FEBRUARI 2022

Het algemeen bestuur neemt de mededeling voor kennisgeving aan.

3 **LIJST INGEKOMEN STUKKEN**

De voorzitter deelt mee dat er geen zienswijzen zijn ontvangen op de Kadernota 2023, dat er dus ook geen reactie gestuurd hoeft te worden aan de gemeenteraden en dat de Kadernota 2023 daarmee is vastgesteld.

Het algemeen bestuur neemt de lijst met ingekomen stukken voor kennisgeving aan.

4 **VISIE EN UITVOERINGSPROGRAMMA**

4a VOORSTEL VOORTGANG EN PRESENTATIE AMBITIEDOCUMENT

De voorzitter geeft het woord aan de heer Rood.

De heer Rood schetst de voortgang van het ambitiedocument en gaat daarna in op de toekomst.

- De 80%-versie van het ambitiedocument is klaar. Daarna volgen de voorbereiding van de zoneringskaart en de zienswijzeprocedure. De planning is gericht op het vaststellen van het ambitiedocument en een conceptuitvoeringsprogramma in de komende najaarsvergadering. Centraal staan de drie hoofddoelen: meer biodiversiteit, betere spreiding van de recreatiedruk en een breder recreatief aanbod. Daarnaast zijn er plannen en meekoppelkansen die moeten in spelen op intensiever gebruik en onderhoud van de gebieden: het aantal inwoners groeit en de ruimte wordt niet groter.
- Het ambitiedocument is vormgegeven aan de hand van de drie deelgebieden (de Diermerscheg, de Natuurzoom en de Amstelscheg) met elk specifieke kenmerken, kansen en bedreigingen.
- Om voorbereid te zijn op de toenemende druk en veranderend gebruik van de gebieden is zoneren van belang voor de gebiedsopgaven. Voor spreiding en een relevant recreatief aanbod kan het nodig zijn, de inrichting van terreinen en padenstructuur mee te laten veranderen. Een voorbeeld daarvan is het erfje/ recreatiegebiedje ter hoogte van het pontje De Smient. Een recent voorbeeld van meebewegen met de wensen van consument, is het kunnen pinnen als alternatief voor contante betaling voor de overtocht met de Smient.

Om de gebiedsopgaven te realiseren, zijn financiering en vooral samenwerking met partners belangrijk; ook over de grenzen van het werkgebied heen. Voorbeelden daarvan zijn Groene Uitweg-projecten als het rondje Diemerscheg en het Wandelnetwerk Amstelland. Bij het ontwerpen en realiseren letten wij uiteraard ook op continuïteit van beheer, onderhoud en duurzaamheid.

De voorzitter geeft gelegenheid voor het stellen van vragen.

De heer De Jager vindt dit een belangrijk document, omdat hiermee een kader wordt gegeven voor een integrale aanpak van recreatie en ecologie. Omdat er belangrijke bestuurlijke keuzes gemaakt moeten worden, is het van belang dat het bestuur een goede inhoudelijke discussie kan voeren in de aanloop naar een definitieve vaststelling. Hij zou er de voorkeur aan geven om die discussie te voeren met de nieuwe bestuurders in het AB, voordat een volgende stap genomen wordt. Hij vraagt wat de consequenties zijn van een eventuele vertraging. Tot slot pleit hij ervoor om nieuwe raads- en Statenleden er goed bij te betrekken, omdat dit belangrijke kaderstellende document de komende twintig tot dertig jaar zal gelden.
Mevrouw Gordon sluit zich daarbij aan. Zij weet dat het AC heeft geadviseerd om het document de conceptversie te noemen, omdat zoiets als een 90%-versie niet gedeeld kan worden met raden. Het AB moet inderdaad een gedegen gesprek kunnen voeren, bijvoorbeeld ook over de consequenties van de ambities voor de structurele beheerbudgetten. Dat mist zij nog. De afgelopen jaren is er alleen maar bezuinigd en zij voorziet ook dat haar gemeenteraad niet staat te springen om bij te dragen aan ambities in andere gebieden. Zij is het volledig eens met de heer De Jager dat de raden er nadrukkelijk bij betrokken moeten worden. De timing is lastig vanwege de bestuurswisselingen. Zij stelt voor om de besluitvorming over de zomer heen te trekken en geen overhaaste beslissingen te nemen die bovendien vaak ten koste gaan van het draagvlak.
De heer Sikkes-Van den Berg sluit zich bij beide vorige sprekers aan.
De heer Rood stelt dat in het conceptambitiedocument de consequenties voor het beheer al zijn meegenomen. Aanbevelingen voor verheldering worden overgenomen. Conform de wens van het bestuur wordt nieuwe raads- en statenleden nadrukkelijk gelegenheid gegeven om zich te verdiepen in het document gedurende de zienswijzeprocedure, nadat het DB in de zomerronde akkoord is gegaan met de conceptversie. Besluitvorming met een volledige discussieronde kan plaatsvinden in het najaar. Dan is ook een conceptuitvoeringsprogramma beschikbaar inclusief de investerings- en beheerlasten.

De voorzitter geeft gelegenheid voor een tweede termijn.

De heer De Jager blijft bij zijn standpunt dat het AB een goede inhoudelijke discussie moet kunnen voeren. Hij wil voor zo'n belangrijk document zorgvuldigheid zwaarder laten wegen dan snelheid. Hij stelt voor om volgende keer te besluiten of een extra stap nodig is.
Mevrouw Gordon heeft het ambitiedocument nog niet eens kunnen lezen en zij zou als nieuwe bestuurder niet graag gelijk zo'n belangrijk ambitiedocument naar de raad willen doorsturen. Zij is er nog niet van overtuigd dat volgende keer al besloten kan worden tot een volgende stap, ondanks de positieve ambtelijke terugkoppeling. Zij denkt dat het verstandiger is om het na de zomer te bespreken.
De heer Sikkes-Van den Berg kan zich daarin vinden, vooral omdat de nieuwe bestuursleden de tijd moeten hebben om hun mening te vormen.
De voorzitter is het ermee eens, maar zij zet er één kanttekening bij. Zij weet dat de provincie Noord-Holland een forse subsidiepot heeft die komend jaar uitgegeven moet worden. Daarvoor wordt ook gekeken naar de Amstelscheg en dat zou dus wat spanning in de tijd kunnen geven. Los daarvan vindt zij ook dat zorgvuldigheid boven snelheid moet gaan.
De heer Balduk wijst erop dat uitstel wel consequenties heeft. Als de raden en Staten een aantal weken later worden geconsulteerd, dan vertragen ook de zoneringskaarten en dat heeft weer gevolgen voor de erfpachtovereenkomsten.
De heer Rood voegt eraan toe dat de zomer dan ook niet gebruikt kan worden om raden en Staten te consulteren. Als het proces uitgesteld wordt en de zienswijzeprocedure vindt plaats in de winter, dan gaan de Statenverkiezingen in 2023 weer voor een probleem zorgen. In reactie op de opmerking over de uitvoeringsgelden van de provincie zegt hij dat de uitvoeringsregeling nog in voorbereiding is, maar dat er al gebruik van gemaakt kan worden, als projecten of beheer passen. Voor de Diemerscheg zijn de Groene Uitweggelden al beschikbaar. De zoneringskaart is inderdaad belangrijk voor de erfpachtovereenkomsten. Het uitstellen van een besluit betekent dat de vaststelling een half jaar vertraging oploopt.
Mevrouw Gordon komt terug op de planning. Zij denkt dat raadplegen tijdens het reces niet aan de orde is en dat het al met al heel logisch is om direct na de zomerperiode inhoudelijke gesprekken te voeren en de raden er zo snel mogelijk bij te betrekken.

De voorzitter concludeert dat er behoefte is aan meer duidelijkheid over de planning.

De heer Rood beaamt dat consulteren gedurende het reces niet kan en dat er dus extra tijd nodig is om het aan de raden en Staten voor te leggen.
De heer De Jager denkt dat de gevolgen van uitstel te overzien zijn. Hij stelt voor een half jaar vertraging te accepteren en de voorkeur te geven aan zorgvuldigheid en de betrokkenheid van de nieuwe bestuurders, raden en Staten, juist omdat dit ambitiedocument langere tijd zal gelden.
De heer Gilliam sluit zich daarbij aan.

De voorzitter concludeert dat het AB besluit om raadpleging van raden en staten over de zomer heen te tillen en om het ambitiedocument na de behandeling in het volgende AB door te sturen naar de raden en Staten voor zienswijzen. Zij zal Ilse Zaal op de hoogte stellen.
De heer Rood stelt voor om de conceptversie met het AB de delen, zodat de leden er kennis van kunnen nemen.
De voorzitter vindt dat een goed voorstel.
De heer Rood vraagt of het AB wel akkoord gaat met het tweede besluitpunt.
De voorzitter heeft begrepen dat een deel van het geld al is uitgegeven. Zij constateert dat het AB daar geen bezwaar tegen heeft en akkoord gaat met het beschikbaar stellen van het derde deel.

Het algemeen besluit:

1. ***Kennis te nemen van de laatste stand van zaken en de resultatenplanning;***
2. ***Het budget voor de derde fase ter beschikking te stellen;***
3. ***De raadpleging over de conceptversie (was 90%-versie) van het ambitiedocument over de zomer heen te tillen en de consultatie van raden en Staten uit te stellen tot na de najaarsvergadering van het Dagelijks Bestuur;***
4. ***De vergaderplanning daarmee in overeenstemming te brengen***

5 GEBIEDSONTWIKKELING NATUUR EN RECREATIE

5a VOORSTEL VOEDSELBOS AMSTELLAND

De voorzitter deelt mee dat de beide initiatiefnemers van dit voorstel als toehoorders deelnemen aan de vergadering. Groengebied Amstelland draagt bij aan dit initiatief om de Bongerd te transformeren naar een voedselbos en stelt samen met de initiatiefnemers een plan van aanpak op. Het doel is een duurzaam beschikbaar recreatieterrein, waar door het betrekken van vrijwilligers, sociale betrokkenheid en het vergroten van de biodiversiteit worden bereikt. Zij geen gelegenheid voor vragen en opmerkingen.

Mevrouw Gordon is enthousiast over dit initiatief, omdat het goed past binnen de doelstellingen van Groengebied Amstelland en omdat het tot stand komt in samenwerking met de beschermers van Amstelland.
De heer Vermin ondersteunt dit plan graag. Hij vraagt wel aandacht voor het bestemmingsplan. Het stadsdeel wil graag bij de verdere ontwikkeling betrokken blijven.

De heer Rood antwoordt dat er contact is met het stadsdeel en dat het bestemmingsplan geen beletsel oplevert. Hij deelt mee dat het plan nog aantrekkelijker wordt, doordat de provincie een zitobject schenkt. Hij stelt voor om daarmee centraal in het voedselbos een ontmoetingsplek te creëren.
De voorzitter vindt dat een mooie toevoeging.
De heer Vermin vindt een bank een mooi aanbod, als de initiatiefnemers daarmee tevreden zijn. Hij wil toch graag nog contact over het bestemmingplan, omdat hij heeft begrepen dat er nog iets geregeld moet worden.
De heer Rood zal dat vanzelfsprekend doen.
De voorzitter constateert dat het AB veel waardering heeft voor het project, dat er aandacht gevraagd wordt voor het bestemmingsplan en dat nog even gekeken moet worden of het aanbod van de provincie bijdraagt aan de behoefte van de initiatiefnemers.

Het algemeen bestuur besluit:

1. ***Kennis te nemen van initiatief voor Voedselbos op de locatie “De Bongerd” van de initiatiefnemers;***
2. ***In te stemmen met de afspraken voor de transformatie van de boomgaard gelegen op erf De Bongerd naar een voedselbos;***
3. ***In te stemmen met een bijdrage (€ 6.600,-) voor de aanplant en dit te dekken uit de beheerbegroting;***
4. ***In te stemmen met het vervolgproces en de proceskosten (€ 10.000) voor de inzet RNH en dit te dekken uit de algemene reserve.***

5b MEDEDELING VOORTGANG RECREATIEMONITOR (RNH) EN BESTEMMINGSMANAGEMENT (PNH)

De voorzitter brengt in herinnering dat in het AB van 25 november 2021 is besloten om een nieuwe telmethodiek te gaan gebruiken, gebaseerd op gps. Naar verwachting wordt in januari 2023 de eerste rapportage gepresenteerd aan het AB en DB. De ontwikkeling van het bestemmingsmanagement ligt bij de provincie Noord-Holland. De recreatieschappen hebben de infrastructuur beschikbaar gesteld om de data te leveren.

6 CONTRACTBEHEER

6a VOORSTEL ERFPACHTCONTRACTEN

De voorzitter gaat ervan uit dat de stukken voor zich spreken. Bijlage 13 is een memo met de laatste stand van zaken. Zij geeft gelegenheid voor vragen en opmerkingen.

De heer Gilliam is tevreden over bijlage 13, maar stelt voor om het besluit over het afsprakenkader nog even expliciet aan de orde te stellen.

De voorzitter vraagt of het AB het voorliggende voorstel over de erfpachtcontracten kan accorderen. Zij constateert dat iedereen akkoord gaat.

Het algemeen bestuur besluit:

1. ***Kennis te nemen van gemaakte afspraken tussen de drie recreatieschappen en Staatsbosbeheer;***
2. ***In te stemmen met de gemaakte afspraken over de gezamenlijke visie (zoneringskaart en functiematrix) voor recreatiegebied Groengebied Amstelland;***
3. ***In stemmen met de overeenstemming over de bouwstenen en uitgangspunten voor de op te stellen erf- en ondererfpachtovereenkomsten en opstalrechten:***
   - ***Looptijd van de nieuwe erfpachtovereenkomsten van 60 jaar;***
   - ***Over de verlengingstermijn worden nadere procesafspraken gemaakt;***
   - ***Bij inkomsten uit doelstellingsonafhankelijke activiteiten, welke deels voortkomen uit de opstalrechten, wordt de bestaande werkwijze voor vergoedingen gecontinueerd, waarbij deze voor de helft worden toegewezen aan Staatsbosbeheer (als grondeigenaar) en voor de andere helft aan de beheerder/gebruiker recreatieschappen (beheerder/gebruiker).***
4. ***De bouwstenen zo snel mogelijk in 2022 uit te werken in nieuwe erfpachtovereenkomsten voor de drie recreatieschappen welke betrekking hebben op het areaal dat onder de huidige lopende erfpachtcontracten valt;***
5. ***Kennis te nemen van het vervolgproces waarbij het bestuursbureau -samen met Staatsbosbeheer- opdrachtgever wordt voor dit procesvoorstel.***

7 MEERJAREN BEHEER

7a MEDELING STORMSCHADE DUDLEY, EUNICE EN FRANKLIN

De voorzitter brengt in herinnering dat er in februari 2022 drie stormen achter elkaar over Nederland raasden. Met name Eunice heeft flink wat schade aangericht in het Groengebied Amstelland. De kosten van de opruimwerkzaamheden zijn geschat op 89.000 euro. Het is overmacht, dus deze kosten zijn niet begroot en worden verwerkt in de najaarsnotitie.

Het algemeen bestuur neemt kennis van de stormschade als gevolg van de stormen Dudley, Eunice en Franklin.

8 ORGANISATIE

8a MEDELING WETSWIJZIGING WET GEMEENTSCHAPPELIJKE REGELINGEN

De voorzitter deelt mee dat de werkgroep naar verwachting haar werk zal afleveren in de najaarsronde.

Het algemeen bestuur neemt kennis van:

- ***De nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regelingen;***
- ***De oprichting van een ambtelijke werkgroep voor de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling tegelijk met andere schappen in de zomerronde ter besluitvorming wordt voorgelegd***.

8b MEMO WET OPEN OVERHEID

De voorzitter deelt mee dat deze procesmededeling gaat over de opdracht aan het RNH om in overleg met het bestuursbureau de invoering van deze wet uit te werken. De extra kosten worden berekend aan de recreatieschappen en die worden inzichtelijk gemaakt in de najaarsrapportage.

Het algemeen bestuur neemt kennis van:

- ***De memo over de Wet Open Overheid;***
- ***De opdracht aan RNH om in overleg met het Bestuursbureau de invoering van de WOO voor te bereiden en uit te werken. De extra kosten worden doorberekend aan de recreatieschappen en inzichtelijk gemaakt in de najaarsrapportage.***

8c MEDEDELING GEWELDSMIDDELEN BOSWACHTER

De voorzitter deelt mee dat zij dit al aan de orde heeft gesteld bij de burgemeester van Amsterdam, omdat die ook in overleggen zit met de minister van Veiligheid en Justitie. Misschien is niet altijd nodig om in iedere gemeente deze geweldsmiddelen te hebben. Het gaat vooral om de boa's die in afgelegen gebieden worden geconfronteerd met acute situaties. Dan is het prettig om te beschikken over deze middelen. Zij vraagt of de andere leden dit bij hun burgemeesters willen agenderen.

Het algemeen bestuur neemt kennis van:

- ***De gevolgen van het intrekken van de justitiële toekenning van korte wapenstok en pepperspray;***
- ***Het verzoek om de gevolgen onder de aandacht te brengen bij uw burgemeester, zodat in het driehoeksoverleg met Justitie en politie gepleit kan worden voor adequate uitrusting van de boswachters van de recreatieschappen.***

8d AB VOORSTEL DIENSTVERLENINGSOVEREENKOMST

De voorzitter deelt mee dat er een kleine verandering is aangebracht in artikel 8 over de opzegging en de beëindiging van de overeenkomst, dit naar aanleiding van het overleg met het recreatieschap Geestmerambacht.

Het algemeen bestuur besluit om de gewijzigde Dienstverleningsovereenkomst inzake het bestuursbureau van de recreatieschappen Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Geestmerambacht, Groengebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske- Waterland tussen de provincie Noord-Holland en deze recreatieschappen, vast te stellen.

9 **PLANNING & CONTROL**

9a MEDEDELING TARIEVEN RNH

De voorzitter geeft de heer Gilliam het woord voor een toelichting.

De heer Gilliam schetst de essentie van de maatregelen. RNH probeert zo veel mogelijk productiviteit te organiseren en zo weinig mogelijk overhead. Daarom heeft RNH het aantal MT-leden teruggebracht van acht naar vier en het aantal gebiedsmanagers van vijf naar drie. Dat heeft wel tot gevolg dat sommige functies aangepast dan wel opgehoogd moesten worden. Het is dus aan de ene kant een kwantitatieve maatregel en aan de andere kant een kwalitatieve maatregel die te maken heeft met de span of control van de medewerkers. RNH verwacht met deze maatregelen op de lange termijn een kostenvermindering van 25% op die functies te realiseren.

Het algemeen bestuur neemt kennis van de actuele uurtarieven en verdeelsleutels die RNH toepast voor haar dienstverlening aan de recreatieschappen

9b BEGROTING RNH 2022

De heer De Jager deelt mee dat de conceptbegroting RNH 2022 in het DB is vastgesteld en dat deze nu ter consultatie naar de raden gaat. Met de prijsindex moet geanticipeerd worden op de naar verwachting stijgende kosten als gevolg van prijsstijgingen en inflatie. De toekomt is onzeker en spreker acht het niet uitgesloten dat er tussendoor begrotingswijzigingen nodig zijn.

Het algemeen bestuur neemt kennis van de Begroting 2022 van RNH.

10 **ACTUALITEITEN**

10a MEDELING ACTIVITEITEN 40-JARIG JUBILEUM IN DE PERIODE 15 APIRL TOT 15 OKTOBER 2022

De voorzitter brengt in herinnering dat Groengebied Amstelland dit jaar veertig jaar bestaat. Zij vraagt of de heer Rood nog een aanvulling heeft op het persbericht.

De heer Rood denkt dat uit het persbericht “Groengebied Amstelland pakt uit in jubileumjaar” voldoende blijkt wat de bedoeling is. Er is veel te doen op recreatief niveau.

Het dagelijks bestuur neemt kennis van de stand van zaken van de organisatie van de jubileumactiviteiten in de periode 15 april tot 15 oktober 2022. De (nieuwe) raads- en commissieleden worden uitgenodigd om de jubileumviering op de Amstellanddag bij te wonen.

10b COLLEGEVORMING EN OVERDRACHTSDOSSIER

De voorzitter vraagt iedereen even in te gaan op de collegevormingen en aan te geven wie denkt te blijven in dit DB.

De heer De Jager komt zeker niet terug. Hij weet niet wanneer bekend is wie zijn opvolger wordt. De verwachting is dat er half juni 2022 een akkoord is, maar dan moeten het college en de DB’s van de stadsdelen nog benoemd worden. Hij verwacht pas een afronding in de tweede helft van juni.
De heer Vermin hoopt wel door te gaan, maar verder sluit hij zich bij de heer De Jager aan.
De heer Piers hoopt ook door te gaan en sluit zich eveneens aan bij de uitleg van de heer De Jager.
Mevrouw Gordon deelt mee dat een informatieronde heeft geleid tot een voorkeur voor een coalitie in Amstelveen, maar dat de inhoudelijke besprekingen nog niet eens begonnen zijn. Zij hoopt dat Amstelveen voor eind juni klaar is. Zij gaat wel door als wethouder, maar zij weet niet met elke portefeuille. Er is hoe dan ook continuïteit, want het lijkt erop dat er maar zeer beperkt vernieuwing in het college komt.
De heer Sikkes-Van den Berg deelt mee dat het debat over het coalitieakkoord en zijn herbenoeming als wethouder in Diemen vanavond plaatsvindt. Diemen is dus klaar en hij komt terug in dit bestuur.
De voorzitter heeft begrepen dat in Ouder-Amstel gisteren de laatste hand is gelegd aan het coalitieakkoord. Het is een nieuwe coalitie met Ouder-Amstel Anders als grootste partij met de VVD en GroenLinks, een partij minder dan in de vorige periode. Het aantal wethouders gaat van vier in deeltijd, naar drie fulltime. De portefeuilleverdeling komt morgen aan de orde. Het nieuwe college wordt naar verwachting rond 10 juni geïnstalleerd.

De voorzitter vraagt of het overdrachtsdossier tijdig klaar is.
De heer Rood antwoordt dat dat naar verwachting in de zomerronde wordt voorgelegd, zodat het klaar is voor de nieuwe bestuurders bij hun aantreden.

10c RAADS- EN STATENLEDENTOUR GROENGEBIED AMSTELLAND 3 JUNI 2022

De voorzitter vraagt of er al een beeld is van het aantal aanmeldingen.
De heer Van der Klei antwoordt dat de uitnodiging na de vergadering verstuurd wordt.
De voorzitter heeft begrepen dat de griffiers deze datum bepaald hebben en dat alle raden dus op de hoogte zijn.
De heer Van der Klei beaamt dat. Nu gaan de uitnodigingen de deur uit met het programma en een aanmeldingsverzoek.
De voorzitter roept iedereen op om aanmeldingen te stimuleren. Zij vraagt de heren Van der Klei en Rood om het AB in te zetten als aanmeldingen bij een bepaalde gemeente achterblijven.
De heer De Jager vraagt of de leden van de stadsdeelcommissies ook worden uitgenodigd.
De heer Van der Klei antwoordt daarop bevestigend.
De voorzitter roept de AB-leden op om zo veel mogelijk aanwezig te zijn.

10d AFSLUITING BESTUURSPERIODE

De voorzitter deelt mee dat het de bedoeling is om tijdens een maaltijd afscheid te nemen van de vertrekkende bestuursleden.
De heer Van der Klei voegt eraan toe dat het de bedoeling is om dat te doen na het AB van de zomerronde op 30 juni 2022 aan de Ouderkerkerplas.
De voorzitter verzoekt de heren Van der Klei en Rood om dit zo snel mogelijk te delen en Jacob en Ilse niet te vergeten.

11a **BESTUURSMEDEDELING VOOR RADEN EN STATEN NA AB**

Het algemeen bestuur neemt kennis van de teksten.

12 **RONDVRAAG**

Er wordt geen gebruikgemaakt van de rondvraag.

13 **SLUITING**

De voorzitter constateert dat dit de laatste AB-vergadering was in deze samenstelling. Zij bedankt de bestuursleden voor hun bijdrage en sluit de vergadering om 16.25 uur.

Mededeling AB

Vergadering
Adviescommissie Dagelijks bestuur **Algemeen bestuur**

Onderwerp
Terugblik voorzittersoverleg 18 mei 2022

Het algemeen bestuur neemt kennis van
De onderwerpen die besproken zijn tijdens het voorzittersoverleg en de plek op de DB-agenda waar evt. inhoudelijke toelichting op de onderwerpen volgt.

Bestuurlijke achtergrond
Voorzittersoverleg d.d. 18 mei 2022

Toelichting mededeling
Tijdens het voorzittersoverleg zijn de volgende inhoudelijke agendapunten besproken: - Contractverlenging RNH - Erfpachtcontracten Staatsbosbeheer (niet van toepassing voor de schappen GAB en RAUM) - Inzet boswachters RNH - Voortgang werkgroep Wgr - Druktemonitor in combinatie met Ontwikkelperspectief recreatie en toerisme MRA Een algemene indruk van het voorzittersoverleg vindt u in de bijlage van dit agendapunt (CONCEPT verslag). De achterliggende stukken die behoren bij de bovengenoemde agendapunten zijn t.b.v. de overzichtelijkheid en leesbaarheid voor de schapsbesturen bij de voorliggende agenda als volgt onderverdeeld: ***Contractverlenging RNH*** Zie onder agendapunt 6 Contractbeheer (AB voorstel) ***Vernieuwing erfpachtcontracten SBB (n.v.t. voor GAB en RAUM)*** Zie onder agendapunt 6 Contractbeheer (AB voorstel) ***Inzet boswachters RNH*** Zie onder agendapunt 8 organisatie (mededeling) ***Voortgang werkgroep Wgr*** Zie onder agendapunt 8 organisatie (mededeling) ***Druktemonitor* in combinatie met *Ontwikkelperspectief recreatie en toerisme MRA*** Zie onder agendapunt 10 Hamerstukken

Bijlagen
1. Bijlage 1 Conceptverslag VZO 18 mei 2022

Behandelaar
Jasper Balduk, secretaris Bestuursbureau Recreatieschappen

CONCEPT VERSLAG

Bijeenkomst	Voorzittersoverleg Recreatieschappen
Datum	18 mei 2022
Tijd	9.00 – 10.30 uur
Locatie	Via MS Teams
Deelnemers	
Voorzitters	Ilse Zaal (voorzitter), Saskia Groenewoud, Annette Groot.
Vicevoorzitters	Bram Diepstraten
RNH	Jos Gilliam
Ambtelijk ondersteuners	Milou Aarts, Simon Witter, Marja van Nieuwkoop, Thea Olivier, Dejan Jurisic, Sandra Beentjes, Maikel Wonder
Bestuursbureau	Jasper Balduk, Tina Dehe (afspraken en acties)
Afmeldingen	Joyce Langenacker, Rik Rolleman, Sebastiaan Nieuwland

1. **Opening en vaststellen agenda**
   Mw. Zaal opent de vergadering en heet iedereen welkom.
   Dhr. Balduk geeft aan dat de nieuwe adviseur van het bestuursbureau, mw. Dehe, aanwezig is en een voorstelronde volgt.
   Daarbij wil dhr. Balduk graag de genoemde mondelinge toelichting over de stand van zaken vernieuwing erfpachtovereenkomsten Staatsbosbeheer opnemen als een agendapunt en een presentatie geven. Mw. Zaal stelt voor dit als agendapunt 9 op te nemen in de agenda. Verder meldt dhr. Balduk dat één bij hem reeds aangekondigde mededeling op de agenda ontbrak, te weten dat het Jaarverslag va RNH verspreid zal worden na de aandeelhoudersvergadering.

2. **Mededelingen**
   Er zijn verder geen mededelingen.

3. **Vaststellen verslag voorzittersoverleg d.d. 15 maart**
   Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. **Druktemonitor**
   Dit agendapunt kan gecombineerd behandeld worden met agendapunt 5.

5. **Ontwikkelperspectief recreatie en toerisme MRA**
   Dhr. Diepstraten geeft aan dat hij zich zorgen maakt over de uitwerking. De genoemde toename van recreatie/toerisme is helder, maar hoe verhoudt zich dat tot de natuur? De recreatieschappen en de provincie hebben hier een rol in.

   Mw. Zaal wil dit onderwerp zeker op de agenda's zetten van de AB's op een bepaald moment en inhoudelijk besproken worden in alle schappen. Dit rapport betreft enkel de MRA, gelukkig zijn er noordelijker ook nog groeimogelijkheden. De verdeling in alle regio's/de gehele provincie is van belang. Er komt nog een provinciaal rapport om dit beeld te krijgen.

   Dhr. Diepstraten merkt op dat indien er een natuuraspect bij komt kijken mw. Rommel ook aangehaakt moet worden vanuit de provincie.

   Mw. Zaal vraagt aan dhr. Balduk om dit samen met mw. Aarts verder op te pakken. Mw. Zaal vraagt eenieder of iedereen het eens is om het met alle recreatieschappen tegelijk te bespreken? Alle aanwezigen zijn het hier mee eens. (***actie: Bestuursbureau i.s.m. PNH***)

6. **Inzet boswachters RNH**
   Mw. Zaal geeft aan dat dit onderwerp in alle AB's besproken is.

Dhr. Gilliam vraagt of dit memo voldoet aan de wens die de voorzitters hebben?
Alle aanwezigen geven aan tevreden te zijn met het memo, er zijn geen aanvullingen.
Wel geeft Dhr. Diepstraten aan dat het mooi zou zijn als er meer verbinding ontstaat met de driehoek en de burgemeesters van de gemeenten.

7. Contractverlenging RNH

Dhr. Gilliam doet het verzoek om snel te handelen en op korte termijn de werkgroep samen te stellen.

Mw. Groenewoud stelt voor om iemand te benoemen als trekker van dit dossier. Dhr. Diepstraten biedt zich hiervoor aan.

Dhr. Diepstraten geeft aan benieuwd te zijn naar de juridische opties. Verlengen met een jaar is niet wenselijk vanuit RNH en dat is logisch. Dhr. Gilliam geeft aan dat het theoretisch mogelijk zou zijn om niet te verlengen, maar dan kan het volgende jaar een probleem worden.

N.a.v. een opmerking van dhr. Diepstraten dat hij vindt dat er ook moet worden stilgestaan bij de verbeteringen die RNH de laatste jaren heeft doorgevoerd, stelt mw. Zaal voor om ook een vorm van evaluatie mee te nemen over hoe de samenwerking loopt, welke zaken goed gaan en welke zaken er beter/anders zouden kunnen. Alle aanwezigen zijn het hiermee eens. (***actie: Bestuursbureau***)

Dhr. Balduk vertelt dat er bij de AC-leden inhoud opgehaald zal moeten worden. Hij stelt expliciet de vraag om akkoord te geven op de voorgestelde opzet. Alle aanwezigen geven aan hiermee in te stemmen.

Dhr. Gilliam geeft nog wel mee dat het kwaliteitsniveau bepaald (beheer etc.) wordt door middel van het vaststellen van de jaarbegrotingen. Dit hoeft niet in de (nieuwe) overeenkomst opgenomen te worden.

8. Voortgang werkgroep WGR

Er zijn geen vragen en/of opmerkingen.

9. Erfpachtcontracten

Dhr. Balduk geeft een presentatie over de stand van zaken (ook bij dit verslag gevoegd).
Mw. Groenewoud vult aan dat het afdwingen van een AB besluit in juni/juli mede niet aan de orde is om de (nieuwe) bestuurders de kans te geven hier eerst een goed beeld van te krijgen, alvorens een besluit te kunnen nemen.

Mw. Groenewoud maakt kenbaar dat zij het proces voor Twiske-Waterland (TW) nog een keer goed wil doornemen. De vraag die nu gesteld wordt is om in het DB een besluit te nemen over de zienswijze; dit is niet de werkwijze in TW. Dhr. Balduk benoemd dat het DB enkel gevraagd wordt om het besluit te nemen voor het vrijgeven voor zienswijzen.
Mw. Groenewoud geeft aan dat hiervoor meer duidelijkheid nodig is omtrent de participatie. Daarna kan het DB het vrijgeven van de zienswijze besluiten. (***actie: Bestuursbureau, RNH levert aan***).

Dhr. Gilliam wil nog een aandachtspunt benoemen met betrekking tot staatssteun. Hij meldt dat er naar het idee van RNH geen sprake van staatssteun is en dat Staatsbosbeheer eigenlijk via de participantenbijdragen in zijn doelen wordt ondersteund door de schappen.

Mw. Zaal brengt het vertrek van Mw. Groenewoud ter sprake. Door haar vertrek zal er nagedacht moeten worden over opvolging in dit dossier. Mw. Groenewoud geeft aan dat zij naar alle waarschijnlijkheid per 1 juli definitief vertrekt.
Dhr. Balduk stelt voor om voor deze datum in een klein comité een moment plannen om dit punt te bespreken. Hierbij zullen Mw. Groenewoud, Dhr. Diepstraten, Dhr. Nieuwland, Mw. Zaal en de bestuurder van staatsbosbeheer voor uitgenodigd worden. (***Actie: Bestuursbureau***).

10. Rondvraag en Sluiting

Mw. Zaal geeft aan dat zij graag van alle schappen wil vernemen wat er speelt en hoe het gaat.

Mw. Groot vertelt dat er voor Geestmerambacht een visie is opgesteld met als doel om meer financiële middelen uit het gebied te halen, waarbij de balans tussen recreatie en natuur van groot belang is. Daarnaast is men bezig met de GR, deze bestaat op dit moment slechts nog uit 2 gemeenten. Ten slotte geven evenementen een uitdaging in het gebied.

Mw. Groenewoud benoemt dat evenementen in het Twiske (soms) ter discussie staan, met name in de gemeenten Oostzaan en Landsmeer. De grote vraag dit gebied is: wat wil je wel en wat niet en op welke plekken? De komende periode is hierbij belangrijk vanwege de nieuwe raden.

Dhr. Diepstraten: De visie van Spaarnwoude park 2040 is vastgesteld en men is druk bezig met het uitvoeringsprogramma. Evenementen is ook hier een veelbesproken onderwerp. Niet iedereen is hier even blij mee, er wonen ook veel mensen in de omgeving, wat maakt dat balans een uitdaging is. Daarnaast wordt het Fort Benoorden op de markt gezet. Er is door een participatietrajact vertrouwen hersteld, en er is een bidbook opgesteld. Op basis van het bidbook kunnen geïnteresseerde marktpartijen hun plannen presenteren. Belanghebbenden uit de omgeving hebben ook een stem in de beoordeling.

Mw. Zaal vertelt dat het uitvoeringsprogramma van RAUM in december vastgesteld. Ook hier zijn evenementen een uitdaging, er worden veel vragen gesteld. Ze geeft aan dat er vanuit meerdere kanten wordt gevraagd te kijken naar herbegrenzing van de NNN, maar dat zij van mening is dat er binnen de NNN best veel mogelijk is en dat het haar voorkeur heeft om te bekijken wat daarvan dan past bij de ambities van de schappen. Hier kunnen we het wellicht op een ander moment nog eens over hebben met elkaar.

De voorzitter sluit de vergadering.

Adviescommissie	24 mei 2022
Dagelijks bestuur	9 juni 2022
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Bijlagen Geen agendapunt AB 03a

Onderwerp **INGEKOMEN STUKKEN GROENGEBIED AMSTELLAND**

Het algemeen bestuur besluit het overzicht van ingekomen stukken voor kennisgeving aan te nemen.

NUMMER	DATUM inschrijving	AFZENDER	ONDERWERP	AFHANDELING
20220379	20-05-2022	PROVINCIE NOORD-HOLLAND	Ontwerp Natuurplan 2023	Voor kennisgeving aangenomen.
20220385	24-05-2022	RAAD VAN STATE	Te Riet/BW Amsterdam omgevingsvergunningen	Voor kennisgeving aangenomen.
20220416	13-6-2022	GEMEENTE AMSTELVEEN	Geen zienswijze jaarrekening 2021, begrotingswijziging 2022, programmabegroting 2023	Voor kennisgeving aangenomen.
20220425	16-6-2022	PROVINCIE NOORD-HOLLAND	Vaststelling subsidie fietsbrug Gaasp langs de A9	Voor kennisgeving aangenomen.

Voorstel AB Groengebied Amstelland

Datum vergadering	
Adviescommissie	24 mei 2022
Dagelijks bestuur	9 juni 2022
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Onderwerp
Inrichting perceel recreatiegebied Korte Dwarsweg

Kernboodschap
Bij de aankoop van gronden voor het recreatiegebied Korte Dwarsweg, te Ouderkerk aan de Amstel, zijn kleine stukken weiland onder voorwaarden in gebruik gebleven bij de verkopende eigenaren. Na beëindiging van dit gebruik moeten deze percelen conform de met de verkopende partijen gemaakte afspraken worden ingericht.

Het algemeen bestuur besluit
1. In te stemmen met de inrichting van een vrijgekomen perceel weiland in het recreatiegebied Korte Dwarsweg conform het inrichtingsplan en op basis van de in het jaar 2000 bij de aankoop van het perceel gemaakte afspraken; 2. In te stemmen met dekking van de kosten (€ 25.000,-) uit de algemene reserve.

Bestuurlijke achtergrond
AB 23 oktober 1996: Instemming met onteigening en inrichting onteigende percelen

Onderbouwing besluit

Ad 1. In te stemmen met de inrichting van een vrijgekomen perceel weiland in het recreatiegebied Korte Dwarsweg conform het inrichtingsplan en op basis van de in het jaar 2000 bij de aankoop van het perceel gemaakte afspraken

In het deelplan Ouderkerkerplas (1985) is voorzien in de inrichting als recreatiegebied van de gronden gelegen tussen de Korte Dwarsweg en de A2. De grondverwerving voor dit gebied is onderdeel geworden van het in 1994 door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland vastgestelde Herinrichtingsplan Amstelland, dat was opgesteld op grond van de Landinrichtingswet. Voor de verwerving van deze gronden kon het instrument onteigening ingezet worden.

Om daadwerkelijke onteigening zoveel mogelijk te voorkomen zijn manieren gezocht om minnelijke verkoop te bevorderen. Daarbij is de betrokken eigenaren aangeboden om na aankoop van de benodigde gronden een perceel van ca. 2.000 m2 direct grenzend aan hun erf in voortgezet gebruik te houden, zolang zij daarvan gebruik kunnen of willen maken. Deze gronden zouden dan pas ingericht worden nadat het voortgezet gebruik zou zijn beëindigd. In een aantal gevallen hebben de verkopende eigenaren hiermee ingestemd. Een gevolg hiervan was dat er afspraken gemaakt moesten worden over tijdelijke grenzen tussen gebruiker en recreatiegebied en over de na beëindiging van het gebruik uit te voeren werken om definitieve grenzen vast te leggen.

Korte Dwarsweg 11

Eén van de betrokken percelen is gelegen achter het erf Korte Dwarsweg 11 (zie bijlage 1). De gebruikers van het tijdelijk in gebruik gebleven gedeelte hebben aangegeven het gebruik te willen beëindigen. Bij de verkoop van het perceel zijn afspraken gemaakt over het graven van een 10 meter brede sloot op de eigendomsgrens na afloop van het tijdelijke gebruik. De kosten hiervoor komen voor rekening van Groengebied Amstelland. Vervolgens moet het perceel worden ingericht conform het inrichtingsplan voor het recreatiegebied. Dit voorziet op deze plek een bosvak.

Ad 2. In te stemmen met dekking van de kosten (€ 25.000,-) uit de algemene reserve.

De kosten voor de werkzaamheden op het weilandperceel in het recreatiegebied Korte Dwarsweg zijn geraamd op € 25.000,-. In de begroting van Groengebied Amstelland is niet voorzien in deze investering, aangezien het immers niet te voorspellen was wanneer het perceel vrij van gebruik zou komen. Voorgesteld wordt de kosten te financieren uit de algemene reserve.

Risico's besluit

Indien u instemt met dit voorstel:

- Wordt een gedeelte van het recreatiegebied Korte Dwarsweg ingericht conform het vastgestelde inrichtingsplan;
- Wordt invulling gegeven aan de gemaakte afspraken bij de grondverwerving.

Indien u niet instemt met dit voorstel:

- Worden gemaakte afspraken niet nagekomen en kunnen betrokkenen in rechte nakoming van de afspraken vorderen.

Bijdrage aan schapsdoelen

☒ Meer biodiversiteit
☐ Betere spreiding recreanten
☒ Breder recreatief aanbod
☐ Meer sociale betrokkenheid
☐ Meer participatie

Financiële onderbouwing

Financiële consequenties: Ja
Toelichting: Voorgesteld wordt de kosten (€ 25.000) te financieren uit de algemene reserve.

LASTEN					
Programma	Taakveld	2022	2023	2024	2025
1. Ontwikkeling en inrichting	5.7.1 Openbaar groen en openluchtrecreatie	€ 25.000	-	-	-
Totaal		€ 25.000	-	-	-

Communicatie
Communicatiemiddelen ☐ Bestuursmededeling ☐ Nieuwsbrief ☐ Actieve externe berichtgeving via persbericht, website, social media ☐ Publiceren op Overheid.nl ☐ Anders .... ☒ Geen

Participatie
Deelnemers schap (gemeentelijke of provinciale afdelingen / bestuurlijke afstemming): Voor afhandeling van dit voorstel is advies gevraagd aan de gemeente Ouder-Amstel. Stakeholders binnen gebied: Voor afhandeling van dit voorstel is samengewerkt met de huidige gebruikers van het perceel.

Planning
Na besluitvorming zullen de werkzaamheden z.s.m. worden aanbesteed en uitgevoerd.

Bijlagen
1. Inrichtingsvoorstel perceel Korte Dwarsweg

Datum vaststelling conceptvoorstel in uitvoeringsorganisatie	
Gebiedsteam	28 april 2022
MT	10 mei 2022

Advies van adviescommissie 24 mei en besluit van dagelijks bestuur 9 juni 2022
De AC adviseert: Akkoord te gaan met het voorstel. Het DB besluit: Het voorstel te agenderen voor het AB van 30 juni 2022.

Behandelaar
Wim Roozenbeek, senior projectleider Thomas van der Klei, programma-adviseur

Akkoord RNH
Akkoord programmamanager Kees Rood In overleg met directeur Jos Gilliam

Akkoord bestuursbureau
Akkoord bestuurssecretaris Jasper Balduk

Bijlage bij voorstel Inrichting perceel recreatiegebied Korte Dwarsweg

Locatie perceel recreatiegebied Korte Dwarsweg

Bijlage bij voorstel Inrichting perceel recreatiegebied Korte Dwarsweg

Inrichtingsplan recreatiegebied Korte Dwarsweg

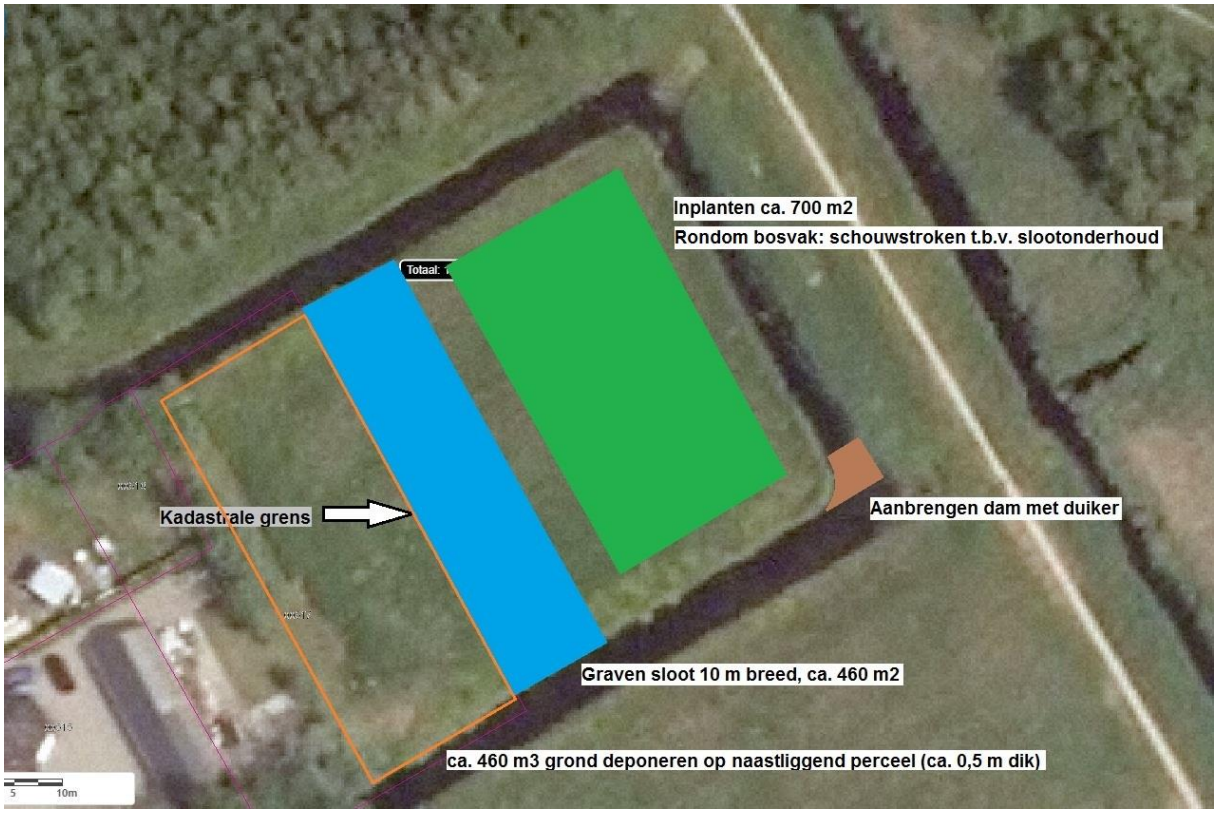

Inrichtingsplan conform gemaakte afspraken

Mededeling AB Groengebied Amstelland

Vergadering	
Adviescommissie	24 mei 2022
Dagelijks bestuur	9 juni 2022
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Onderwerp
Evaluatie hondenbeleid Ouderkerkerplas

Het algemeen bestuur neemt kennis van
De evaluatie van het hondenbeleid Ouderkerkerplas.

Bestuurlijke achtergrond
AB 2 juli 2020: 05b Hondenlosloopgebied/routes Ouderkerkerplas: aanpassen gedragsregels en instellen loslooproute

Toelichting mededeling

Op 2 juli 2020 heeft u het besluit genomen om de gedragsregels en de routes van het hondenlosloopgebied Ouderkerkerplas aan te passen. Inhoud van de aanpassingen: de gedragsregels moesten duidelijker en begrijpelijker worden. Ook was duidelijkere bebording en meer routing nodig.

Voor het nieuwe hondenbeleid:

- Zijn informatieborden bij de ingangen naar de Ouderkerkerplas geplaatst;
- Zijn nieuwe hondenpaaltjes met nieuwe pictogrammen geplaatst rond de plas;
- Is een informatiepagina over het hondenuitlaatbeleid op de website van GGA aangemaakt;
- Is een hondenflyer met plattegrond en uitleg van de regels over zomer/winterseizoen, gedragsregels als ‘aan de lijn tenzij anders aangegeven’ en ‘hond onder appèl’ opgesteld (zie bijlage 1);
- Is actief gecommuniceerd:
  - Nieuwsbericht op website GGA;
  - 4 Facebookberichten, waarvan 1x een prijsvraag;
  - Persbericht waardoor 10 publicaties van lokale pers en media (online/offline), en de gemeente Ouder-Amstel;
  - Boswachters deelden de nieuwe hondenflyer uit tijdens hun rondes in 2021 en ook weer in 2022.

Evaluatie nieuwe hondenbeleid Ouderkerkerplas
Het nieuwe hondenbeleid is per 15 april 2021 ingegaan. Onderdeel van het besluit was dat het nieuwe hondenbeleid na één jaar zou worden geëvalueerd op de criteria: ‘gebruik’ , ‘handhaving’ en ‘eventuele klachten’.

<u>Gebruik</u>
Half mei is een enquête gehouden onder hondenbezitters die de Ouderkerkerplas bezoeken. Via social media is een oproep gedaan om mee te doen met de enquête. Er hebben 69 mensen de enquête volledig ingevuld, waarvan het overgrote deel uit Ouderkerk aan de Amstel, Amstelveen en Amsterdam komt. Een klein aantal komt uit Abcoude, Diemen en Uithoorn.

Het overall beeld is dat de respondenten tevreden zijn over de communicatie over het hondenbeleid, de afhandeling van eventuele klachten door beheer en het toezicht op naleving van de regels. Men vindt de paaltjes met pictogrammen duidelijk en op de juiste plek geplaatst. Zo ook de informatieborden bij de entrees en de uitleg over de regels in zomer/winterseizoen. De uitleg over 'onder appèl staan' van de hond in de flyer heeft iets meer dan de helft van de respondenten niet gezien. Van de mensen die de informatie wél hebben gelezen, vond het overgrote deel de uitleg duidelijk.

NB: Deze enquête geeft niet een representatief beeld van de mening van alle bezoekende hondenbezitters. Het is een overzicht van wat de 69 respondenten vinden.

Handhaving

Driekwart van de respondenten is tevreden over de handhaving van de regels door de boswachters van Groengebied Amstelland. Er waren voornamelijk opmerking bij de toelichting dat ze de boswachters tijdens hun wandeling rond de plas niet zien surveilleren. Men gaf ook aan dat er nog steeds bezoekers zijn die hun hond los laten lopen waar het niet mag. Ook in de zomer op de stranden. De klachten over handhaving zijn in het afgelopen jaar teruggebracht naar slechts enkele (d.d. 30 juni 2022). Tot aan het sluiten van de zwemplekken in oktober 2021 hebben de boswachters de mensen actief aangesproken. Er is regelmatig contact met de nieuwe horeca A/d Plas, die een grote aantrekkingskracht had op hondeneigenaren. Nu komen er nog slechts sporadisch hondeneigenaren bij de horeca en op de stranden, afgezien van de hondeneigenaren die ogenschijnlijk geen boodschap hebben aan de regels.

Eventuele klachten

De meeste respondenten zitten in de leeftijdsgroepen 45 jaar tot en met 65 jaar en ouder. Van de 69 deelnemers gaven slechts 7 respondenten aan dat ze het afgelopen jaar een melding over zaken, die met het hondenuitlaatbeleid te maken hadden, bij beheer hebben gedaan. Daarvan waren er 5 tevreden waren over de afhandeling en 2 niet. Er was een aantal opmerkingen over onduidelijkheden bij geplaatste palen. Na controle zijn sommige palen herplaatst. Boswachters delen de hondenflyers uit en leggen hondenbezitters uit wat de regels zijn. Het lijkt erop dat er nieuwe mensen op het gebied afkomen. Dit toegenomen gebruik wordt door Beheer en Toezicht gemonitord.

Bijlagen
1. Hondenflyer Ouderkerkerplas

Behandelaar
Peterlien Soels, communicatieadviseur Henk Meuleman, locatiebeheerder Thomas van der Klei, programma-adviseur

Wandelen met je hond bij de **Ouderkerkerplas**

Uitwerpselen opruimen, wel zo fijn!

Ontdek de loslooproute en de losloopgebieden. Via bruggetjes bereik je de eilandjes waar je hond los mag spelen en zwemmen. Het hele jaar door!

GROENGEBIED AMSTELLAND

Zomerseizoen
15 april tot 15 oktober

Zomerseizoen

- Honden mogen loslopen vanaf de woonwijk aan de Middenweg langs west-, zuid- en oostzijde van de plas tot de rijbaan Aan de Wind.
- Honden zijn niet toegestaan op de rijbaan Aan de Wind richting de watersportvereniging, inclusief de loopvlonder.
  Je kunt je weg vervolgen vanaf Aan de Wind via het fietspad naar de Middenweg en het fietspad aan de noordzijde van de plas.
  Houd je hond dan wel aangelijnd.
- Honden zijn niet toegestaan op de stranden en speel/ligweiden.

Winterseizoen
15 oktober tot 15 april

Winterseizoen

- Honden mogen loslopen op de rijbaan Aan de Wind richting de watersportvereniging, inclusief de loopvlonder.
- Vanwege overwinterende vogels is de loslooproute aan de zuid- en oostkant van de plas tijdens het winterseizoen afgesloten.
  Je kunt je weg vervolgen via het fietspad aan de zuid- en oostkant van de plas. Houd je hond dan wel aangelijnd.
- Honden mogen loslopen op de stranden en speel/ligweiden.

Goed om te weten

- Houd rekening met elkaar en de natuur.
- Honden horen aan de lijn, tenzij in het gebied anders is aangegeven.
- Houd je hond onder appèl.
- Let op! Er zijn verschillende regels voor zomer- en winterseizoen.
  Zie de twee kaarten op de vorige pagina's.
- Het is verboden zonder vergunning met meer dan drie honden in het terrein te zijn.
- Volg de aanwijzingen op de paaltjes.

Onder appèl, iedereen blij!

Wees alert op je omgeving. Sommige mensen vinden het vervelend als een hond hen nadert. Het maakt hen angstig. Houd je hond daarom goed onder appèl bij het loslopen. Hij komt naar je toe op commando. Voorkom onveilige situaties voor wandelaars, fietsers en ruiters. Vogels en wild raken snel in paniek. Laat je hond hen niet naderen.
Lijn desnoods je hond even aan.

Handhaving

Voorkom boetes. Houd je aan de regels. Boswachters kunnen een procesverbaal opmaken aan de hand van regels uit de Natuurbeschermingswet en de Algemene Verordening: **www.groengebied-amstelland.nl** of scan de QR-code. Heb je vragen? Stel die aan de boswachters of stuur een mail.

Dankjewel voor je medewerking!

April 2021

GROENGEBIED AMSTELLAND

info@groengebied-amstelland.nl
Volg ons op:

Voorstel AB Groengebied Amstelland

Datum vergadering	
Adviescommissie	24 mei 2022
Dagelijks bestuur	9 juni 2022
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Onderwerp
Procesvoorstel contractverlenging RNH

Kernboodschap
De raamovereenkomst met RNH moet worden verlengd. Om te komen tot een nieuwe overeenkomst moeten verschillende vragen worden beantwoord, zoals of er één generieke overeenkomst moet worden afgesloten over alle schappen heen, of dat er verschillende contracten moeten worden gesloten. Ook moeten er mogelijk afspraken worden bijgesteld over wat opdrachtgever en opdrachtnemer over en weer van elkaar verwachten. Dit voorstel beschrijft hoe het Bestuursbureau samen met een afvaardiging van de participanten van de verschillende schappen wil komen tot een nieuwe overeenkomst.

Het algemeen bestuur besluit
1. Kennis ervan te nemen dat het Bestuursbureau een werkgroep zal instellen van adviseurs van de deelnemers om: - samen met hen een Plan van Aanpak op te stellen; - een eerste inschatting te maken van de reikwijdte van een Programma van Eisen (PvE); - een inschatting te maken van de mate van uitvoerbaarheid van het opstellen van een PvE door de deelnemers; - en naar gelang de uitkomsten daarvan, een offerte-uitvraag te doen voor die onderdelen van de uitvoering waarvoor externe capaciteit/ expertise nodig is 2. Kennis te nemen van de vervolgstappen op hoofdlijnen 3. In te stemmen met het aanwijzen van het Voorzittersoverleg als bestuurlijk opdrachtgever voor het proces om te komen tot verlenging van de raamovereenkomst.

Bestuurlijke achtergrond
In het voorzittersoverleg van 29 januari 2020 is besloten om de algemeen besturen voor te stellen de raamovereenkomst met Recreatie Noord-Holland (RNH) met 1 jaar (tot eind 2021) te verlengen. Dit in afwachting van afgeronde besluitvorming over de bestuursopdracht over de governance structuur medio 2020. In het voorzittersoverleg van 27 januari 2021 is vervolgens besloten om de algemeen besturen voor te stellen het contract met 2 jaar te verlengen tot eind 2023 met een opzegtermijn van een jaar (tot uiterlijk 31 december 2022), onder meer in afwachting van de komst van het Bestuursbureau. Bijgevoegd procesvoorstel is besproken in het voorzittersoverleg d.d. 18 mei 2022.

Onderbouwing besluit

In bijgevoegde procesvoorstel zoals besproken in het voorzittersoverleg is onderbouwd waarom de hierboven genoemde beslissingen voorliggen. In het kort is de argumentatie als volgt:

Ad. 1 Kennis ervan te nemen dat het Bestuursbureau een werkgroep zal instellen van adviseurs van de deelnemers

Het Bestuursbureau heeft niet de kennis en kunde over bijvoorbeeld bestekschrijven of in-/ aanbestedingen. Om inzichtelijk te maken aan welke diensten van de uitvoeringsorganisatie behoefte is, welke kwaliteitsaspecten een rol zouden moeten spelen en wat er precies moet gebeuren om te komen tot het schrijven van een goed Programma van Eisen en daarop volgend een juiste inkoopprocedure, zal het Bestuursbureau een beroep moeten doen op de expertise bij de deelnemers van de schappen. De adviseurs weten waaraan binnen de schappen behoefte is, welke expertise beschikbaar is, en zij kunnen beargumenteren welke capaciteit en expertise eventueel extern ingehuurd moet worden.

Ad. 2 Kennis te nemen van de vervolgstappen op hoofdlijnen

Bovengenoemd Plan van Aanpak zal moeten worden goedgekeurd door de Algemeen Besturen van de vijf schappen; vanwege de nodige voorbereidingstijd voor Adviescommissies en DB-vergaderingen zal dit dan ook pas worden vastgesteld in de AB-ronde van november 2022. Om ook een beeld van de evt. extra externe capaciteit en daarmee gemoeide kosten te hebben, die nodig zijn te komen tot een Programma van Eisen en een inkooptraject, zal het PvA gepaard gaan met een eventuele offerte ter goedkeuring, alsmede een financieringsvoorstel.

Het Programma van Eisen en eventueel bestek zullen vervolgens in de bestuursronde daarna worden vastgesteld (voorjaar 2023), waarna de procedure kan starten om te komen tot een nieuwe overeenkomst.

Het nieuwe contract kan dan worden gesloten in de zomer of het najaar van 2023. Zie voor de planning pagina 3 van deze voordracht.

Dit betekent dat er niet binnen de opzegtermijn (2022) gekozen kan worden voor opzegging, dan wel voor een goed onderbouwde nieuwe overeenkomst. Het is daarmee zaak om juridisch vast te leggen dat de huidige dienstverlening met een jaar doorloopt tot en met 31 december 2024 onder dezelfde voorwaarden als het lopende raamcontract, waarmee binnen de nieuwe opzegtermijn tijd wordt gereserveerd, om (in 2023) tot een nieuwe overeenstemming te komen over een nieuw meerjarig contract. Op dat moment kunnen dan nieuwe voorwaarden gaan gelden. Aan de Algemeen Besturen zal dan ook eind 2022 een kortdurende verlenging van de huidige overeenkomst ter besluitvorming worden voorgelegd.

Ad. 3 In te stemmen met het aanwijzen van het Voorzittersoverleg als bestuurlijk opdrachtgever voor het proces om te komen tot verlenging van de raamovereenkomst

Gezien de weinige momenten van bestuurlijke beraadslaging en de onderlinge samenhang tussen de schappen, is het belangrijk om méér en andere mogelijkheden voor bestuurlijke afstemming te organiseren dan de officiële bestuursvergaderingen. Met het oog op de voorbereiding van de besluiten heeft het Bestuursbureau aan het voorzittersoverleg gevraagd om uit zijn midden één voorzitter als bestuurlijk opdrachtgever aan te wijzen, met wie tussentijdse afstemming mogelijk is. Hiervoor heeft de heer Diepstraten (gemeente Velsen, vicevoorzitter recreatieschap Spaarnwoude) zich bereid verklaard.

Risico's besluit
Voorliggend besluit heeft geen financiële of andere risico's. Indien er in de werkgroep grote verschillen van inzicht bestaan over het al dan niet volgen van een gezamenlijk traject met de vijf schappen, zal dat mogelijkerwijs een ander tijdpad opleveren dan hieronder geschetst, maar dit zal dan in het Plan van Aanpak worden geadresseerd (beheersmaatregel).

Financiële onderbouwing
Financiële consequenties: mogelijk op termijn, indien het advies van de werkgroep luidt dat de benodigde expertise voor het opstellen van een Programma van Eisen ten behoeve van de uitvoerende partij extern ingehuurd dient te worden.

Communicatie
Communicatiemiddelen ☐ Bestuursmededeling ☐ Nieuwsbrief ☐ Actieve externe berichtgeving via persbericht, website, social media ☐ Publiceren op Overheid.nl ☒ Anders, nl. via voorzittersoverleg ☐ Geen

Participatie
In de werkgroep wordt uit elk schap minimaal 1 adviseur betrokken. Stakeholders binnen / buiten gebied: n.v.t.

Planning
Fase 1: *Bestuurlijk*: AB-zomerronde (heden/ week 26-27): ▪ Bijgaand voorstel ter instemming en kennisname; ▪ Aanwijzen voorzittersoverleg als opdrachtgever. *Ambtelijk:* tussen heden en AC-vergaderingen van de najaarsronde in (juli-september) ▪ Instellen werkgroep AC-leden ▪ Uitvraag offerte begeleiding en juridische expertise en schrijven financieringsvoorstel ▪ Afstemming PvA, inzichtelijk benodigde expertise, afstemming met bestuurlijk trekker Fase 2: *Bestuurlijk*: AB-ronde week 47-50: ▪ AB voorstel t.b.v. verlenging lopende raamovereenkomst RNH; ▪ Kennisname van opdrachtformulering t.b.v. PvE en bestek en AB voorstel t.b.v. financiering Fase 3 (zal reeds worden voorbereid in de loop van fase 2): *Ambtelijk,* tussen december 2022 en maart 2023: ▪ Opstellen PvE en gewenste traject *Bestuurlijk*: AB-voorjaarsronde 2023: ▪ AB-voorstel PvE en voorgestelde traject, startsein in-/aanbesteding Fase 4: *Bestuurlijk*: AB-zomer- of najaarsronde 2023: sluiten nieuwe overeenkomst

Bijlagen
1. Procesvoorstel contractverlenging RNH

Advies van adviescommissie en besluit van dagelijks bestuur
De AC adviseert: Akkoord te gaan met het voorstel. Het DB besluit: Het voorstel te agenderen voor het AB van 30 juni 2022.

Behandelaar
Jasper Balduk, secretaris Bestuursbureau Recreatieschappen

Procesvoorstel contractverlenging RNH

Aan: Voorzitters van de schappen GAB, GGA, RAUM, SPW, TW
Behandelaar: Jasper Balduk, Bestuursbureau Recreatieschappen
Datum: 2 mei 2022

Geachte voorzitters,

In het voorzittersoverleg van 29 januari 2020 is besloten om de algemeen besturen voor te stellen de raamovereenkomst met Recreatie Noord-Holland (RNH) met 1 jaar (tot eind 2021) te verlengen. Dit in afwachting van afgeronde besluitvorming over de bestuursopdracht over de governance structuur medio 2020. In het voorzittersoverleg van 27 januari 2021 is vervolgens besloten om de algemeen besturen voor te stellen het contract met 2 jaar te verlengen tot eind 2023 met een opzegtermijn van een jaar onder meer in afwachting van de komst van het Bestuursbureau. Dit jaar – uiterlijk 31 december 2022 – dient daarom de keuze te worden gemaakt voor opzegging, dan wel voor de wijze van verlenging van de overeenkomst.

Intussen is het Bestuursbureau actief, met o.a. de taak om de opdracht voor de uitvoering van het beheer in de vijf recreatieschappen te vernieuwen. Zoals bekend heeft het Bestuursbureau te maken gehad met een onderbezetting sinds februari. Daarom is het niet eerder gelukt om te inventariseren welke stappen gezet moeten worden om te komen tot een contractvernieuwing met RNH. Met dit memo wil het Bestuursbureau de voorzitters meenemen in de te nemen stappen ten behoeve van een juist besluitvormingsproces vóór 1 januari 2023, als ook enkele voorstellen doen om één en ander in gang te zetten.

Vragen n.a.v. de huidige raamovereenkomsten: instellen van een werkgroep

Op dit moment heeft elk schap zijn eigen overeenkomst met de uitvoeringsorganisatie, al gelijken deze overeenkomsten wel op elkaar. Een eerste vraag die beantwoord moet worden om te komen tot nieuwe overeenkomsten, is dan ook of er één generieke overeenkomst moet worden afgesloten over alle schappen heen, met specificaties per schap, of dat er verschillende contracten moeten worden gesloten.
Inhoudelijk verwijst de huidige raamovereenkomst met name naar de jaarlijkse programmabegrotingen. De raamovereenkomsten geven hoegenaamd geen richting inzake de kwaliteit van de dienstverlening, de intensiteit van beheer, etc. Dat wil niet zeggen dat er geen afspraken zijn; ze zijn alleen niet opgenomen in de overeenkomsten. Een andere vraag die dan ook beantwoord moet worden luidt: in hoeverre willen de opdrachtgevers kwaliteitseisen contractueel meegeven aan de opdrachtnemer, en hoe luiden die dan?
Daarnaast onderzoekt recreatieschap Geestmerambacht momenteel andere vormen van governance structuren, onder andere een Bedrijfsvoeringsorganisatie. Wat dit betekent voor een eventuele nieuwe overeenkomst is nog niet duidelijk, maar wel zal het van invloed zijn op de zoektocht naar een nieuwe overeenkomst.

Weer een andere vraag gaat over de benodigde capaciteit om de antwoorden op bovengenoemde en andere vragen te vatten in een Programma van Eisen, te beschrijven in een bestek en volgens juiste inkoopeisen aan te bieden: welke inzet kan verwacht worden van de AC-leden en in hoeverre is er externe begeleiding nodig?
Het ontbreekt het Bestuursbureau aan de capaciteit en de kennis over bijvoorbeeld bestekschrijven of in-/aanbestedingen. Om inzichtelijk te maken wat er precies moet gebeuren en welke stappen gezet moeten worden, zal het Bestuursbureau een beroep moeten doen op de expertise bij de deelnemers van de schappen; de schappen weten aan welke diensten van de uitvoeringsorganisatie zij behoefte hebben en aan welke standaarden deze moeten voldoen, als ook welke capaciteit en expertise ter beschikking kunnen stellen en welke extern ingehuurd moet worden. Het Bestuursbureau zal dan ook een werkgroep instellen van adviseurs van de deelnemers om samen met hen een Plan van Aanpak op te stellen en een eerste inschatting te maken van de reikwijdte van een Programma van Eisen en de mate van uitvoerbaarheid door de deelnemers. In dit Plan van Aanpak zal ook worden bekeken wat de rol van RNH is en kan zijn in het voortraject in verband met de voorwaarden van een eventuele in-/aanbesteding.

Factor tijd en benodigde afstemming

Het Bestuursbureau zal met bovengenoemde (nog in te stellen) werkgroep komen tot een Plan van Aanpak. Hierin moeten antwoorden worden geformuleerd op bovengenoemde en eventueel aanvullende vragen. Dit Plan van Aanpak zal moeten worden goedgekeurd door de Algemeen Besturen van de vijf schappen; dit is vanwege de nodige voorbereidingstijd voor Adviescommissies en Dagelijks Bestuursvergaderingen echter niet meer mogelijk in de besluitenronde van eind juni/ begin juli. Het PvA kan dan ook pas worden vastgesteld in de AB-ronde van november 2022; mocht de komende tijd naar voren komen dat er externe capaciteit nodig is om het Programma van Eisen op te stellen, uit te schrijven in een bestek etc., dan is het ook belangrijk dat er bij het vaststellen van het PvA ook reeds een beeld is van de te verwachte kosten. Onderdeel van het opstellen van het PvA is dan ook het doen van een offerte-uitvraag om, gelijktijdig met het aanbieden van het PvA ter vaststelling, ook een eventuele offerte ter goedkeuring voor te leggen alsmede een financieringsvoorstel. Het Programma van Eisen en eventueel bestek zullen vervolgens in de bestuursronde daarna worden vastgesteld (voorjaar 2023), waarna de procedure kan starten om te komen tot een nieuwe overeenkomst. Het nieuwe contract kan dan worden gesloten in de zomer of het najaar van 2023.
Gezien de weinige momenten van bestuurlijke beraadslaging, is het belangrijk om méér mogelijkheden voor bestuurlijke afstemming te organiseren dan de officiële bestuursvergaderingen. Met het oog op de voorbereiding van de besluiten vraagt het Bestuursbureau aan het voorzittersoverleg dan ook ten eerste om uit zijn midden één voorzitter als bestuurlijk opdrachtgever aan te wijzen, met wie tussentijdse afstemming mogelijk is. Ten tweede betekent het hiervoor geschetste traject dat er niet binnen de opzegtermijn (2022) gekozen kan worden voor opzegging, dan wel voor de wijze van verlenging van de huidige overeenkomst. Het is daarmee zaak om juridisch vast te leggen dat de huidige dienstverlening met een jaar doorloopt tot en met 31 december 2024 onder dezelfde voorwaarden als het lopende raamcontract, waarmee binnen de nieuwe opzegtermijn tijd wordt gereserveerd, om (in 2023) tot een nieuwe overeenstemming te komen over een nieuw meerjarig contract. Op dat moment kunnen dan nieuwe voorwaarden gaan gelden.

Opzet

Hoewel het voorzittersoverleg geen besluiten neemt, is het voor het starten van het traject wel van belang dat het voorzittersoverleg zijn goedkeuring geeft aan de voorgestelde opzet. Deze luidt puntsgewijs:

a) De algemeen besturen krijgen in de zomerronde (week 26-27):
   - Bijgaand memo ter kennisname;
   - De vraag om akkoord te gaan met het voorstel om het voorzittersoverleg als opdrachtgever aan te wijzen.

b) Het Bestuursbureau formeert een werkgroep van AC-leden om een PvA op te stellen en krijgt toestemming om een offerte-uitvraag te doen voor die onderdelen van de uitvoering waarvoor externe capaciteit/ expertise nodig is;

c) Aan de Algemeen Besturen wordt eind 2022 gevraagd akkoord te geven op:
   - Verlenging van de lopende raamovereenkomst met RNH met een jaar (tot en met 31 december 2024);
   - Eventueel: een financieringsvoorstel* ten behoeve van het opstellen van het Programma van Eisen e de vertaling naar een bestek, met inbegrip van de nodige expertise om het de opdracht volgens een juiste procedure aan te bieden aan de beoogde opdrachtnemer en vervolgens te komen tot een raamcontract;

d) Het voorzittersoverleg wijst hierbij een bestuurlijk trekker aan.

* Waarschijnlijk conform de verdeelsleutel op basis van omzet door te belasten aan de vijf recreatieschappen.

Globale planning

AB-zomerronde (week 26-27):
- Bijgaand memo ter kennisname aan AB's;
- AB- voorstel om het voorzittersoverleg als opdrachtgever aan te wijzen.

Vanaf heden, krijgt zijn beslag tussen AB-zomerronde en de ambtelijke afstemming van de najaarsronde (juli – sept):
- Instellen werkgroep AC-leden
- Uitvraag offerte begeleiding en juridische expertise
- Afstemming PvA, inzichtelijk benodigde externe expertise, afstemming met bestuurlijk trekker en schrijven financieringsvoorstel

AB-ronde week 47-50:
- Akkoord op verlenging lopende raamovereenkomst RNH;

- Kennisname van opdrachtformulering om te komen tot PvE en bestek en akkoord op financieringsvoorstel

Tussen AB-najaarsronde en ambtelijke afstemming van de voorjaarsronde 2023 (dec – mrt):

- Opstellen PvE en gewenste traject

AB voorjaarsronde 2023:

- Akkoord PvE en voorgestelde traject, startsein in-/aanbesteding

AB zomer- of najaarsronde 2023:

- Sluiten nieuwe overeenkomst

Voorstel AB Groengebied Amstelland

Datum vergadering	
Adviescommissie	24 mei 2022
Dagelijks bestuur	9 juni 2022
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Onderwerp
Erfpacht Staatsbosbeheer

Kernboodschap
In de voorbereiding van de realisatie van nieuwe erfpachtcontracten is tussen Staatsbosbeheer en de uitvoerende partij overeenstemming bereikt op verschillende zaken die nog uitgewerkt dienden te worden. Voor de uitwerking van andere afspraken is externe expertise nodig. Aan het Algemeen Bestuur wordt middels dit voorstel een stand van zaken gegeven, wordt de vraag gesteld om akkoord te geven op het inzetten van extra benodigde middelen en wordt gevraagd kennis te nemen van de bijgestelde planning van het planproces realisatie Erfpachtcontracten Staatsbosbeheer.

Het algemeen bestuur besluit
1. Kennis te nemen van de stand van zaken en voornaamste actiepunten nog uit te werken bouwstenen; 2. Kennis te nemen van de stand van zaken financieringsvoorstel t.b.v. notariële voorrecherche, inhuur expertise staatssteun-proof onderbouwing- en juridische check; 3. In te stemmen met de besteding van maximaal € 3.000,- (incl. btw) aan extra benodigde bedrijfsmiddelen voor het inschakelen van juridische expertise bij het uitwerken van de (concept)erfpachtcontracten en de benodigde onderbouwing voor de beperkte canon vergoeding en deze kosten ten laste te brengen van de programmabegroting 2022, BBV taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur. 4. Kennis te nemen van de stand van zaken verdere detaillering zoneringskaarten en benamingen 5. Kennis te nemen van de bijgestelde planning voorbereiding en realisatie nieuwe erfpachtcontracten Staatsbosbeheer; 6. In te stemmen met een schriftelijke AB ronde in september 2022, en daarmee een tussentijdse behandeling van het financieringsvoorstel voor de uitvoering van de benodigde notariële voor-recherche mogelijk te maken.

Bestuurlijke achtergrond
Staatsbosbeheer en de voorzitters van de recreatieschappen Spaarnwoude, Twiske-Waterland en Groengebied Amstelland bereikten op 19 januari 2022 overeenstemming over de afspraken voor de noodzakelijke vernieuwing van de erfpachtcontracten. Tijdens de AB-vergadering van 19 mei is het algemeen bestuur geïnformeerd over het beoogde planproces, de bijhorende planning en de rolverdeling tussen Staatsbosbeheer, Recreatie Noord-Holland en het Bestuursbureau van de recreatieschappen. Aangegeven was, dat er werd beoogd om in de AB-vergadering van 30 juni een drietal voorstellen voor te leggen, te weten: (1) een besluit op de nog uit te werken vragen n.a.v. de bouwstenen; (2) een verdere detaillering zoneringskaarten en (3) een

financieringsvoorstel t.b.v. notariële voorrecherche. In dit voorstel leest u een enigszins bijgestelde planning en daarmee bijgestelde fasering van besluiten.

Onderbouwing besluit

Ad 1. Kennis te nemen van de stand van zaken en voornaamste actiepunten nog uit te werken bouwstenen

- Verlengingsrecht

Om de visies van de recreatieschappen ook op termijn mogelijk te blijven maken en onder- erfpachters voldoende contractzekerheid te kunnen blijven bieden, dient de 60 jarige looptijd van de contracten tijdig verlengd te worden. De werkgroep heeft overeenstemming bereikt over het inroepen van verlengingsrecht na 20 jaar. De vertegenwoordigers van SBB werken aan het verkrijgen van intern draagvlak voor deze uitkomst.

- Erfpacht afspraken staatsteun-proof maken

De standpunten m.b.t. de juridische beoordeling van de staatssteunvraag lopen uiteen. Recreatieschappen en Staatsbosbeheer zijn het er wel over eens dat nieuwe erfpacht staatsteun-proof moet zijn. Om dit te regelen is in het afsprakenkader van 19 januari een benadering voorgesteld waarbij wordt gekeken welke aanvullende maatregelen genomen moeten worden om – binnen de staatssteun en mededingingsregels – de staatsteunrisico's tot een minimum te reduceren én alsnog tot een canon te komen met een die zeer beperkt afwijkt van de huidige symbolische canon. De werkgroep heeft de argumenten voor een staatsteun-proof onderbouwing geïnventariseerd. Hiermee worden de interne experts van Staatsbosbeheer geconsulteerd en na een positief advies zal de concrete onderbouwing voor de canon en prijsvorming aan een externe expert worden uitbesteed. Met deze aanpak wordt een landelijke precedentwerking richting andere erfpachters van Staatsbosbeheer voorkomen.

- Bestemming opstalrechten

Staatsbosbeheer en de Recreatieschappen zijn overeengekomen dat inkomsten van opstalrechten die direct doelbestemmingsgerelateerd zijn ten goede komen aan de Recreatieschappen. Ten aanzien van de bestemming van opbrengsten uit opstalrechten/activiteiten die niet doelstelling gerelateerd zijn (zoals kabels, en leidingen, zonneweides, windturbines, gsm zendmasten etc.) hebben de schappen en Staatsbosbeheer afgesproken dat de opbrengsten 50/50 verdeeld worden. De werkgroep werkt nog aan een concreet voorstel voor het proces van incasseren, registreren en uitkeren van de revenuen.

Ad. 2 en 3: Kennis te nemen van de stand van zaken financieringsvoorstel t.b.v. notariële voorrecherche, inhuur expertise staatssteun-proof onderbouwing- en juridische check concepterfpachtcontracten; en in te stemmen met de besteding van maximaal € 3.000,- (incl. btw) aan extra benodigde bedrijfsmiddelen voor het inschakelen van juridische expertise bij het uitwerken van de (concept)erfpachtcontracten en de benodigde onderbouwing voor de beperkte canon vergoeding en deze kosten ten laste te brengen van de programmabegroting 2022

In de memo van 11 april is onderbouwd waarom tijdens de voorbereidingsfase inzet externe expertise en extra financiering nodig is. Deze behoefte aan externe expertise is op basis van de bevindingen uit de werkgroep uitgebreid met de behoefte aan een onafhankelijke onderbouwing voor de beoogde canon en de achterliggende prijsvorming. De werkgroep schat in maximaal € 18.000,- (incl. btw) voor inhuur van expertise nodig te hebben. Hiervan komt 50% voor rekening van Staatsbosbeheer en 50% voor rekening van de 3 recreatieschappen. Daarmee komt de verwachte maximale bijdrage voor de inhuur van externe expertise neer op € 3.000,- per recreatieschap. RNH stelt voor om deze ten laste te brengen van de programmabegroting 2022, BBV taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur.

Het financieringsvoorstel t.b.v. de notariële voorrecherche is nog niet gereed. De werkgroep heeft inmiddels bij 2 notaris- en 2 rentmeesters kantoren offertes aangevraagd. De werkgroep verwacht het concrete plan van aanpak incl. financieringsvoorstel voor de notariële voorrecherche in de zomer 2022 te kunnen afronden. Een onzekere factor is of er in deze markt tijd/ ruimte is om op de verzoeken in te gaan, hoe hoog de offertes zullen zijn en hoeveel doorlooptijd wordt aangeboden.

Ad. 4. Kennis te nemen van de stand van zaken verdere detaillering zoneringskaarten en benamingen
Onderlegger voor de nieuwe erfpachtcontracten is een zoneringskaart. Deze kaart geeft de ontwikkelruimte weer, die het recreatieschap krijgt van Staatsbosbeheer ('bloot eigenaar' van verschillende gronden); met deze zoneringskaart vindt het schap binnen de afgesproken typeringen, Staatsbosbeheer bereid om mee te werken aan de ambities van het recreatieschap, mits die op hun beurt weer worden toegestaan binnen de publiekrechtelijke bevoegdheden van de deelnemende gemeenten. De kaart geeft m.a.w. privaatrechtelijke afspraken weer, die overigens altijd waar dat nodig geacht wordt, publiekrechtelijk begrensd worden door de planologische bevoegdheden van de deelnemende gemeenten. Besproken is om deze zoneringskaart voor Groengebied Amstelland los te trekken van het ambitiedocument.

In de najaarsronde zal aan het bestuur worden gevraagd om de zoneringskaart vast te stellen. De zoneringskaarten maken onlosmakelijk deel uit van de nieuwe erfpachtovereenkomsten.

Ad. 5. Kennis te nemen van de bijgestelde planning voorbereiding en realisatie nieuwe erfpachtcontracten Staatsbosbeheer;
De bovenstaande stand van zaken is begin mei met de ambtelijke stuurgroep Erfpachtcontracten besproken en later gezien de samenhang met Twiske-Waterland als volgt geactualiseerd.

Fase 1: heden – september 2022

– Financieringsvoorstel expertise canon	→ dit onderliggend voorstel; jun/jul 2022
– Bouwstenen	→ gereed sept. 2022, ter besluitvorming in najaarsronde 2022
– Financieringsvoorstel voorrecherche	→ gereed sept. 2022, tussentijds schriftelijk AB-besluit

Fase 2: september – mei 2023

– Vaststelling privaatrechtelijke afspraken zoneringskaarten (TW/GGA) tbv erfpachtovereenkomsten	→ gereed sept. 2022, ter besluitvorming in najaarsronde 2022
– Uitwerken, toetsen en bestuurlijk vaststellen van de concept erfpachtovereenkomsten. Eindproduct: bestuursbesluit over contracten, organisatorische en financiële gevolgen voor schappen en Staatsbosbeheer; begroting van verdere voorbereiding en passering bij de notaris incl. financiële verdeelsleutel	→ gereed t.b.v. besluitvorming voorjaar 2023
• Voorafgaand/ parallel: uitvoering notariële voorrecherche	→ gereed januari 2023 (o.v.b. tussentijds schriftelijk AB-besluit, zie boven bij fase 1)

Fase 3: juni – december 2023
Het passeren van de notariële akten van de 3 erfpachtcontracten.

Ad. 6 In te stemmen met een schriftelijke AB ronde in september 2022, en daarmee een tussentijdse behandeling van het financieringsvoorstel voor de uitvoering van de benodigde notariële voor-recherche mogelijk te maken
Hierboven bij de toelichting op beslispunt 2/3 en bij de bijgestelde planning is aangegeven dat er nog een financieringsvoorstel nodig is op de offertes van de notariële voorrecherche. Om in het voorjaar 2023 een bestuursvoorstel over de definitieve erfpachtcontracten, de organisatorische en financiële gevolgen en een begroting van de verdere voorbereiding en passering bij de notaris inclusief een financiële verdeelsleutel tussen de Recreatieschappen en Staatsbosbeheer gereed te krijgen, is het noodzakelijk om de notariële voorrecherche uiterlijk in januari 2023 uitgevoerd te krijgen. Om tijdig met de voorrecherche te kunnen starten is het voorstel is om niet te wachten tot de reguliere AB-ronde van november/december met het geven van een akkoord op financiering van de notariële voorrecherche. Daarom wordt het AB gevraagd om ermee in te stemmen dat het financieringsvoorstel middels een schriftelijke ronde wordt voorgelegd aan de Algemeen Besturen, met een begeleidend advies van de ambtelijke stuurgroep.

Risico's besluit

In het bovenstaande zijn verschillende risico's, maar ook beheersmaatregelen geformuleerd. Deze zijn als volgt:

Ad. beslispunt 2 en 3

1. Een onzekere factor is of er in deze markt tijd/ ruimte is om op de offerteverzoeken in te gaan t.b.v. notariële voorrecherche, hoe hoog de offertes zullen zijn en hoeveel doorlooptijd wordt aangeboden.
2. Het inhuren van externe advisering behelst hoegenaamd geen financieel risico, omdat de inschatting is dat het bedrag niet boven de 3000,- per schap komt, welke eenvoudig te verrekenen is in de begrotingswijziging. De meerwaarde is dat de kwaliteit van de erfpachtovereenkomsten erop vooruit gaat en daarmee erfpachters en ondererfpachters meer zekerheid biedt.

Algemeen

3. Het komen tot nieuwe erfpachtovereenkomsten is een proces dat meerdere stappen en 'tussentijdse beslissingen en besluiten' kent. Vertraging is een risico in zijn algemeenheid en zou kunnen leiden tot onzekerheid bij ondererfpachters en daarmee risico's voor de investeringen die weer van belang zijn in het licht van UP's etc.

Voor genoemde risico's geldt in principe dezelfde beheersmaatregel, te weten: een nauw contact met de voorzitters van de betreffende schappen om, waar nodig, planning, verwachtingen en evt. communicatie bij te stellen. Op dit moment zijn de financiële risico's niet van toepassing of zeer beperkt.

Financiële onderbouwing

Financiële consequenties: (Ja)
Toelichting: Zie ad 2. Financieringsvoorstel inhuur expertise t.b.v. staatssteun-proof onderbouwing- en juridische check concepterfpachtcontracten.

LASTEN					
Programma	Taakveld	2022	2023	2024	2025
Beheer en Onderhoud	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.000			
Totaal					

Communicatie

Communicatiemiddelen
☐ Bestuursmededeling
☐ Nieuwsbrief
☐ Actieve externe berichtgeving via persbericht, website, social media
☐ Publiceren op Overheid.nl
☒ Anders, via ambtelijke stuurgroep Erfpacht en voorzittersoverleg klein comité
☐ Geen

Participatie

Deelnemers schap (gemeentelijke of provinciale afdelingen / bestuurlijke afstemming):
Voor afhandeling van dit voorstel is samengewerkt met Stuurgroep Erfpacht

Stakeholders binnen gebied:
Voor afhandeling van dit voorstel is samengewerkt met Staatsbosbeheer

NB: voor raadpleging over zoneringskaarten geldt een ander AB-voorstel en andere participatie.

Planning

Zie Ad. 4 bij onderdeel onderbouwing besluit

Bijlagen

Presentatie

Advies van adviescommissie 24 mei en besluit van dagelijks bestuur 9 juni 2022

De AC adviseert: Akkoord te gaan met het voorstel.

Het DB besluit: Het voorstel te agenderen voor het AB van 30 juni 2022.

Behandelaar
Recreatie Noord-Holland: Henny Scholten Staatsbosbeheer: Robert Graat Bestuursbureau: Jasper Balduk M.m.v. ambtelijke stuurgroep

Akkoord bestuursbureau
Akkoord bestuurssecretaris Jasper Balduk

MRA erfpacht recreatieschappen en SBB

Juni 2022

Inhoud

1. Aanleiding
2. Fasering besluitvorming
3. Genomen besluit voorgaande fase
4. Fase 3 vervolgtraject
5. Vragen

1. Aanleiding

- **Onduidelijkheid en discussie** tussen Staatsbosbeheer (bloot eigendom) en Recreatieschappen over voorwaarden van verlengen en opstellen van nieuwe erfpachtovereenkomsten:

  - Hoe nieuwe ontwikkelingen toetsen
  - Onduidelijkheid over zeggenschap en rollen
  - Ondererfpacht past niet binnen doelstelling “openluchtrecreatie” van de erfpacht
  - Gewenste looptijd ondererfpacht langer dan resterende duur erfpacht

- **Omvang**

  - Ca. 5.000 ha; 21 contracten bij 3 recreatieschappen
  - 4000 percelen
  - duur 40 of 60 jaar; sommige aflopend

- **Uitgangspunt** in zoektocht: gezamenlijke verantwoordelijkheid in beheer recreatiegebieden

2. Fasering besluitvorming

Fase	Toelichting
Fase 1	• Verkenning oplossingsrichtingen voor aflopende erfpachtcontracten en verouderde voorwaarden (onder begeleiding van P2 in 2020) • Uitgangspunten voor samenwerking vastgelegd alsmede vervolgtraject door algemeen besturen schappen (eind 2020)
Fase 2	• Uitwerken contouren Erfpacht 2.0 en afspraken over niet-erfpacht gebieden ten behoeve van paraplu-afspraken in een overkoepelende (publiek-publieke) overeenkomst (onder begeleiding van Berenschot) • Besluitvorming algemeen besturen schappen **voorjaarsvergaderingen AB's**; niet-erfpachtgebieden krijgen eigen traject

Fase 3	• ***Opstellen en vaststellen erfpachtovereenkomsten***
	  • *Apart traject o.l.v. PNH: afspraken overige gebieden, waaronder voormalige RodS-gebieden*
	  • *Ook parallel: afspraken provincie, terreinbeheerders, schappen n.a.v. ontwikkelingen in recreatieve druk en draagkracht (kwaliteit en financiering van de recreatiegebieden in relatie tot bv. natuur)*

4. Genomen besluit voorgaande fase:

Samenwerkingsafspraken:

- Gezamenlijke visie (waaronder zoneringskaart en functiematrix)
- Bouwstenen en uitgangspunten voor erfpachtovereenkomsten en opstalrechten:
  - Looptijd 60 jaar
  - Verlengingsrecht nader uit te werken
  - Inkomsten uit doelstellingsonafhankelijke activiteiten (uit opstalrechten) wordt conform bestaande werkwijze gecontinueerd waarbij deze voor de helft toekomen aan Staatsbosbeheer en voor de andere helft aan het recreatieschap
- Bestuursbureau opdrachtgever voor de 3 schappen voor vervolgproces samen met Staatsbosbeheer, RNH is adviseur.
  - *Later herzien:* Bestuursbureau heeft secretarisrol

- **Zoneringstypologie**
  - Dynamisch ontvangstgebied
  - Gemoedelijke recreatie
  - Rustige natuur
  - Groene stadsrand
- **Functiematrix**
  - Uitsnede hiernaast
- **Onverminderd** de planologische bevoegdheden van de gemeenten en provincie

	Categorie 1. Dynamisch Ontvangstgebied	Categorie 2. Gemoedelijke recreatie	Categorie 3. Rustige Natuur	Categorie 4. Stadsrand
	plek van bestemming, zone van intensieve recreatie	gebied ingericht als recreatieterrein, mix van routes en bestemming	natuur met evt. recreatief medegebruik (routes)	
Landschappelijke functies				
Natuur en landschap				
Natuurgebieden en natuurverbindingszones (NNN en Natura 2000, weidevogelleefgebied, BPL)	NNN ontgrenzen bespreekbaar; waar mogelijk binnen 1. zoneren van natuur/recreatie; natuurpotentie dan in recreatiezone niet benutten/ontwikkelen		X	
biodiversiteit, natuurwaarden				
landschappelijke waarden				
Recreatieve voorzieningen				
Extensieve recreatie: sportroutes, fietspaden, wandelpaden, roeien, varen (incl. openbaar toegankelijke steigers, aanmeerplaatsen, botenhelling),			X	
Bezoekerscentrum	X			
Evenementen				
Kleinschalige evenementen met landschapsbeleving: sport, voedsel, muziek, open dag	X	X		X
Kleinschalige evenementen passend in natuurgebieden (Natuurexcursies en natuurevenementen)			X	
Volkstuinen en (stads)landbouw				
Grondgebonden landbouw (veeteelt, akkerbouw) agrarisch medegebruik of extensieve landbouw			X	
Biomassa (de kweek van hout, riet, olifantsgras)	X	X	X	X
Paludicultuur (natte teelten)	educatief?	X	X	
Horeca				
Horeca kleinschalig, in dorpen of op boerenerven, bij erfgoed. Kleinschalig			X	

4. Fase 3: vervolgtraject

Stand van zaken

- **Juridische vraagstukken t.b.v. concept-overeenkomsten**
  - Voorstel schappen aan SBB: ***verlengingsrecht*** na 20 jaar in te roepen
  - Voorstel SBB: onderbouwing voor ***hoogte canon***
  - **Financiële** bestuurlijke vraag: juridische check t.b.v. voornoemde onderbouwing en conceptovereenkomst

- **Notariële voorrecherche**
  - Geeft meer regie op het aan te leveren product bij de notaris;
  - Daarmee meer zekerheid op de te verwachten kosten en tijds- en kostenbesparing.
  - Bijproduct: lijst op van later op te lossen knelpunten

Offertes opgevraagd, bespreking met bestuurlijk trekker volgt

4. Fase 3: vervolgtraject (2)

Stand van zaken ‘onderleggers’: ambities en zoneringen

- Spaarnwoude: visie vastgesteld (2020); zoneringskaart vast te stellen per 7-7-2022
- Twiske-Waterland: ambities vast te stellen 2023; zoneringskaart t.b.v. erfpachtovereenkomsten in najaarsronde 2022
- Groengebied Amstelland: ambities vast te stellen 2023; zoneringskaart t.b.v. (enkel) Staatsbosbeheer-gebied / erfpachtovereenkomsten in najaarsronde 2022

4. Fase 3: vervolgtraject (3)

Te nemen besluiten

- Offertes notariële voorrecherche (september/ oktober 2022)
  - Gaat gepaard met **financiële** bestuurlijke vraag

- Vaststellen laatste afspraken bouwstenen (november/ december 2022)

- Vaststellen ambities en zoneringskaarten (verschillend voor SPW / TW / GGA; zoneringskaarten uiterlijk najaar 2022)

- **Bestuurlijk vaststellen erfpachtovereenkomsten** (voorjaar 2023)
  - Vervolgens: opdrachtverstrekking notaris t.b.v. passeren notariële akten (**financiële** bestuurlijke vraag)

Spaarnwoude Park

GROENGEBIED AMSTELLAND

recreatieschap twiske-waterland

5. Vragen?

Mededeling AB Groengebied Amstelland

Vergadering	
Adviescommissie	24 mei 2022
Dagelijks bestuur	9 juni 2022
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Onderwerp
Voortgang WGR-werkgroep

Het algemeen bestuur neemt kennis van
▪ De inrichting van een ambtelijke werkgroep WGR. ▪ De uitbreiding van de werkgroep WGR met de onderwerpen mandaatregeling en Algemene Verordening. ▪ De samenvoeging van de werkgroep WGR met de werkgroep WOO. ▪ De planning dat niet eerder dan in de derde vergaderronde voorstellen vanuit de werkgroep aan de recreatieschappen (na voorzittersoverleg 7 september) ter besluitvormig kunnen worden voorgelegd. ▪ De mededeling aan het ministerie van Binnenlandse Zaken (en de provincie Noord- Holland voor het recreatieschap Geestmerambacht) dat de aanpassing van deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling gelijktijdig met de totale wijziging van de regeling zal plaatsvinden en voor alle vijf recreatieschappen tegelijkertijd ter vaststelling aan de gemeenteraden en provinciale staten wordt voorgelegd. ▪ Het afwijken van de regietafel Noord- Holland Noord voor de recreatieschappen Alkmaarder en Uitgeestermeer en Geestmerambacht die aangesloten blijven op het gezamenlijk traject met de andere recreatieschappen.

Bestuurlijke achtergrond
Geen.

Toelichting mededeling
<u>Werkgroep WOO/ WGR/ Mandaat/ AV</u> In het voorzittersoverleg d.d. 2 februari jl. is via het voorstel over de Wet Open Overheid (=WOO) RNH opdracht gegeven om in overleg met het bestuursbureau de invoering van de WOO voor te bereiden. Inmiddels is er een projectleider aangesteld, is er een startbijeenkomst geweest van de ambtelijke werkgroep en zijn eerste ervaringen uitgewisseld. Tijdens dat overleg is ook gesproken over het niet behandelde (maar wel geagendeerde) voorstel in het voorzittersoverleg van 2 februari over de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (=WGR). Ook in dat voorstel is aangegeven dat RNH besluitvorming hiervoor zal voorbereiden samen met een ambtelijke werkgroep met AC- leden van de recreatieschappen. In het startoverleg is ook naar voren gekomen dat de mandaatregeling aanpassing behoeft en dat de Algemene Verordeningen (=AV) van de recreatieschappen ook opnieuw bekeken moeten worden. Omdat deze laatste twee ook een relatie met de WGR hebben is in de werkgroep afgesproken (aansluitend op het verzoek van de voorzitters om waar mogelijk verbinding te zoeken met andere ontwikkelingen) dat alle vier de onderwerpen een plaats krijgen in het plan van aanpak. In bijlage 1 staat aangeven wie er deel uitmaken van de ambtelijke werkgroep. In het voorzittersoverleg is ook afgesproken dat zoveel mogelijk inzichten van andere gemeenschappelijke regelingen worden

meegenomen.

Uit het startoverleg kwam naar voren dat elke gemeente nog aan het begin staat van de oriëntatie over de WGR en WOO. Ook de provincie wacht nog nadere voorstellen van het IPO af. Niet verwacht wordt dat er voor de zomer helderheid is van een van deelnemende gemeenten en dat daarom niet eerder dan in de derde vergaderronde verdere voorstellen aan de schappen kunnen worden voorgelegd. Uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding (1 juli 2022) van de nieuwe WGR moeten de Gemeenschappelijke regelingen zijn aangepast.

Voor de wijziging van de deelnemers in de WGR zal door het bestuursbureau aan het ministerie van Binnenlandse Zaken een mededeling worden gedaan dat dat gelijktijdig wordt opgepakt met de totale wijziging van de Gemeenschappelijke Regelingen op basis van de nieuwe wet en dat dat niet binnen de gebruikelijke 6 maanden na fusie van gemeenten is geregeld. Eenzelfde brief zal worden verstuurd aan de provincie Noord- Holland voor het recreatieschap Geestmerambacht. Daarnaast wordt aangegeven dat voor alle vijf recreatieschappen de nieuwe regelingen tegelijkertijd ter vaststelling aan de gemeenteraden en provinciale staten wordt voorgelegd.

De regio Noord Holland Noord (=NHN) heeft een apart traject opgetuigd voor de wijziging van de gemeenschappelijke regelingen. Zij werken al geruime tijd samen en de regietafel wil graag komen tot één voorbereidend proces voor de herziening van alle gemeenschappelijke regelingen (zie bijlage 2 presentatie nieuwe WGR). Aangezien het tijdspad van deze herziening (juni/juli 2023 – maart/juni 2024 Besluitvorming in staten en raden) niet overeenkomt met het tijdpad wat wij hebben voorgesteld voor de 5 recreatieschappen (besluitvorming in eerste kwartaal 2023) wordt voorgesteld door te gaan met het ingezette traject en de betrokken gemeenten van Noord Holland Noord, via de betreffende twee recreatieschappen Alkmaarder en Uitgeestermeer en Geestmerambacht daarvan op de hoogte te stellen. Met de regio NHN zal wel informatie-uitwisseling plaats vinden om waar mogelijk op elkaar aan te sluiten en van elkaar te leren.

In het verslag van het voorzittersoverleg is (buiten de vergadering om) meegedeeld dat mevrouw Groot heeft laten weten als bestuurlijk opdrachtgever namens het voorzittersoverleg te willen optreden.

<u>Juridische en financiële consequenties</u>
De kosten van de werkgroep wordt zoveel mogelijk binnen de bestaande dienstverleningsovereenkomst van RNH gehouden. Uitzondering hierop zijn extra juridische kosten die gemaakt moeten worden. Deze zullen met de besluitvormingsstukken inzichtelijk worden gemaakt.

<u>Vervolg processtappen</u>
Besluitvorming in de vijf recreatieschappen over de nieuwe (gewijzigde) gemeenschappelijke regeling waarna deze ter besluitvorming kunnen worden gelegd bij de gemeenteraden en provinciale staten (naar eerste kwartaal 2023).

Bijlagen
1. Deelnemers ambtelijke werkgroep WGR/ WOO/ Mandaatregeling/ Algemene Verordening 2. Presentatie Noord-Holland Noord over invoering nieuwe WGR

Behandelaar
Rik Rolleman, RNH

REGIONALE RAADSINFORMATIE AVOND (MEI 2022)

19 MEI 18 MEI

25 MEI

WIJZIGING WET GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Presentatie
Regietafel Noord-Holland Noord

CONCEPT SR (WERKDOCUMENT) VERSIE 13 APRIL 2022

DOEL VAN DE PRESENTATIE

1. U bent op hoofdlijnen geïnformeerd over de wijzigingen in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen én over de voorgestelde aanpak in Noord-Holland Noord voor deze veranderopgave.
2. U weet wat in dit traject uw bepalende rol is en wanneer u in positie wordt gebracht.
3. U kunt uw vragen stellen én u kunt uw adviezen en aandachtspunten meegeven aan de vertegenwoordigers vanuit de Regietafel en aan elkaar.

IN VOGELVLUCHT …

- De Regietafel NHN
- Doelstelling van de wetswijziging
- Wat ging eraan vooraf
- De wijzigingen in de WGR
- Procesvoorstel NHN tot en met 2024 (4 fasen)
- Aandachtspunten
- Vragen, reacties

DE REGIETAFEL NOORD-HOLLAND NOORD

- Begin 2018 opgericht.
- Afvaardiging van griffiers, burgemeesters, gemeentesecretarissen en directeuren GR.
- Doel: verbeteren samenwerking en grip op en begrip voor GR

- Producten 2018-heden:
  - Brochure governance en spoorboekje
  - Format kadernota 2020 binnen vierjarig perspectief
  - Financiële uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen (FUGR)
  - Format Begroting 2020

DOELSTELLING WIJZIGING

Rijksoverheid

“Dit wetsvoorstel strekt ertoe de **democratische legitimatie** van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen bij taken die in gemeenschappelijke regelingen worden uitgevoerd te versterken door de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en enige andere wetten te wijzigen. Dat gebeurt door meer ruimte te geven voor **keuzes omtrent de werking van een gemeenschappelijke regeling**, bijvoorbeeld door te kiezen voor een gemeenschappelijke adviescommissie of het gebruik van zienswijzen door gemeenteraden.” (*Kamerstukken II* 2019/20, 35513, nr. 3, p. 1)

WAT GING ERAAN VOORA

Rijksoverheid

- 01-07-2020 indienen wetsvoorstel
- 01-06-2021 gewijzigd voorstel aangenomen door Tweede Kamer
- 14-12-2021 wet als hamerstuk vastgesteld
- 18-01-2022 publicatie van de wet
- 01-04-2022 definitieve ingangsdatum bepaald op 1 juli 2022

DE WIJZIGINGEN – 3 SOORTEN

- WIJZIGINGEN – VERPLICHT voor alle GR
- WIJZIGINGEN – NIET VERPLICHT waarover DE RAAD **MAG** besluiten
- WIJZIGINGEN – NIET VERPLICHT waarin DE RAAD **MOET** besluiten

SOORT WIJZIGING	ARTIKELEN
Verplichte wijziging	1, 9, 11a, 17 en 34/34b/35
Niet verplicht, raad mag besluiten	10, lid 5 en 6
Niet verplicht, raad moet besluiten	10, lid 7 en 24a en 155g/h Gemeentewet
Nieuwe bevoegdheid/mogelijkheid	184 Gemeentewet

WIJZIGINGEN – VERPLICHT VOOR ALLE GR (ARTIKELEN 1, 9, 11A EN 17)

- **Zienswijzeprocedure aangaan/treffen regeling.**
- **Opnemen voorwaarden uittreding en de gevolgen daarvan.** In ieder geval afspraken over de gevolgen van vermogen (afspraken over personeel, contracten, huisvesting en investeringen). AB mag uittreedvoorwaarden niet meer eenzijdig vaststellen.
- **Verplichting om afspraken te maken over evaluatie van de gemeenschappelijke regeling.** Hoe dit te regelen is vrij aan de deelnemers en kan per GR verschillen. Geen evaluatie is ook mogelijk. Hier moet dan wel een besluit over genomen worden.
- **Actieve informatieplicht vanuit het bestuur (AB-DB-voorzitter).** Alle inlichtingen (dus meer dan alleen informatie) die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. Vergelijkbaar met actieve informatie van college naar raad. Vervangt NIET de formele besluitvormings- en verantwoordingslijnen.

WIJZIGINGEN – VERPLICHT VOOR ALLE GR (ARTIKELEN 34, 34B EN 35)

- Termijn **kadernota** (informatief) verschuift van 15 naar 30 april Y-1 (nu in NHN 15/12 Y-2, met zienswijze).
- **Zienswijze**termijn **begroting** gaat van 8 naar 12 weken (+ extra stap beantwoording zienswijzen. (nu in NHN 10 weken zienswijzetermijn)
- Datum **indiening begroting bij Provincie** verschuift van 1 augustus naar 15 september. (datum indienen jaarrekening blijft 15 juli)

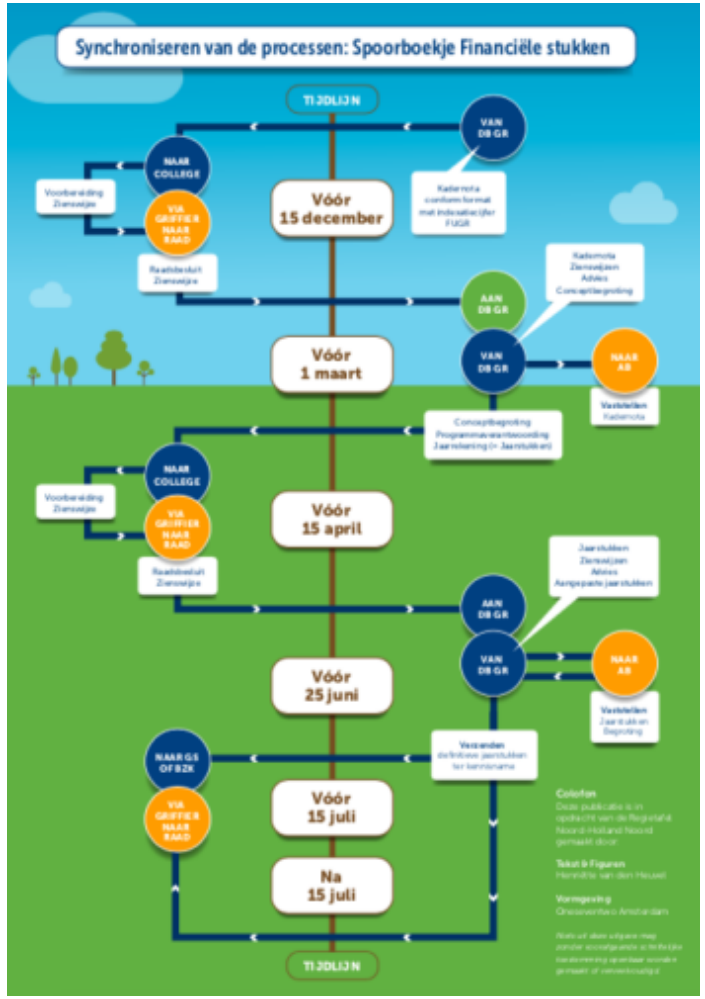

WIJZINGINGEN FACULTATIEF, RAAD MAG BESLUITEN
(ARTIKEL 10, LID 5 EN 6)

- **Verplicht afspraken maken over besluiten bij een gemeenschappelijke regeling waarvoor een zienswijze van de raden gevraagd moet worden.**

- **Deze afspraak geldt nu alleen nog voor begroting en kadernota.**
- **Bewust niet dwingend voorgeschreven welke besluiten hiervoor in aanmerking komen.**
- **De zienswijze wordt altijd gevraagd door het DB. Het DB moet ook voor schriftelijke reactie zorgen. Zowel richting raad als AB.**

WIJZINGINGEN FACULTATIEF, RAAD MOET BESLUITEN (ARTIKEL 10, LID 7 EN 24A EN 155G/H GEMEENTEWET)

- Er moet besloten worden of, en zo ja hoe, we in een regeling **participatie** willen opnemen. Kan per GR verschillend zijn.

- **Mogelijkheid gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen.**
  Alleen als ALLE raden hiertoe besluiten dan is het AB verplicht deze commissie in te stellen. Deze adviescommissie kan het AB adviseren, en een voorbereidende/adviserende rol spelen bij de besluitvorming van de raden.
  De commissie bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door de raad uit zijn midden worden aangewezen. Een raad kan besluiten geen lid aan te wijzen.

OVERIGE WETSWIJZIGINGEN

ARTIKEL 155G, 155H EN 184 GEMEENTEWET - ENQUÊTERECHT

- **De raden kunnen een onderzoek instellen naar het gevoerde bestuur.**
- **Het functioneren van de GR als geheel wordt onderzocht.**
- **Vergelijkbaar met artikel 155a Gemeentewet.**
- **ALLE raden moet instemmen met en deelnemen aan de enquête**
- **Geldt alleen voor collegeregelingen.**

ARTIKEL 184 GEMEENTEWET - REKENKAMERONDERZOEK

- **De rekenkamer kan een onderzoek doen naar het gevoerde bestuur van o.a. gemeenschappelijke regelingen.**

PROCESVOORSTEL NHN T/M 2024

BELANGRIJKSTE OPGAVE: U kunt goed geïnformeerd beslissen over alle wijzigingen

Fase 1 April – Juli 2022 Informatie
Beoogd resultaat: u bent geïnformeerd over de opgave die er op u afkomt en op welke wijze u tijdig in positie wordt gebracht om besluiten te nemen.

Fase 2 September 2022 – juni/juli 2023 Startdocument en kaderstelling
Beoogd resultaat: vastgesteld startdocument en kaderstellende besluiten.

Fase 3 juli 2023 – maart/juni 2024 Besluitvorming
Beoogd resultaat: alle regelingen zijn voor 1 juli 2024 conform wet gewijzigd

Fase 4 maart 2024 – juli 2024 Implementatie
Beoogd resultaat: overzicht inzet GR en gemeenten komende periode.

VOORGESTELDE AANPAK T/M 2024

FASE 1 INFORMATIE APRIL-JULI 2022

Acties/ producten	Wanneer	Doel
Informatiebrief (+ 3 bijlagen) aan alle stakeholders	April/mei 2022	Kennisdelen
Presentatie gemeentesecretarissen (GS NHN)	14 mei 2022	Kennisdelen + verzamelen input t.b.v. startdocument
Presentatie regionale raadsinformatiebijeenkomsten NHN	18, 19 en 25 mei 2022	Kennisdelen + verzamelen input t.b.v. startdocument
Presentatie burgemeesters (tijdens AB VRNHN)	27/28 mei 2022	Kennisdelen + verzamelen input t.b.v. startdocument
Presentatie directeuren GR	Mei/juni 2022	Kennisdelen + verzamelen input t.b.v. startdocument
Concept Startdocument	September 2022	Komen tot een vastgestelde opdracht

VOORGESTELDE AANPAK T/M 2024

FASE 2 KADERSTELLING SEPTEMBER 2022-JUNI 2

Acties /producten	Wanneer	Doel
Behandelen startdocument in besturen, colleges en raden	Oktober/ november 2022	GR hebben kennis genomen v.d. opdracht én raden hebben opdracht vastgesteld. Vertegenwoordigers raden bekend.
Regietafel levert bespreeknotitie op: keuzemogelijkheden, pro's en contra's	Oktober/ november 2022	Input voor interactieve sessies met alle stakeholders (komen tot kaderstelling)
Sessie(s) vertegenwoordigers (bijvoorbeeld klankbordgroepen)	November 2022-april 2023	Voorbereiden kaderstelling
Opleveren voorstel kaderstelling	mei 2023	Voorstel ter vaststelling in raden
Presentatie regionale informatie-avonden raden e.a. stakeholders	februari en mei 2023	Kennisdelen + uitwisselen opvattingen m.b.t. kaderstelling
Behandelen kaderstelling in colleges en raden (GR informerend)	Juni/juli 2023	Alle raden hebben de kaders vastgesteld.

VOORGESTELDE AANPAK T/M 2024

FASE 3 EN 4 BESLUITVORMING EN IMPLEMENTATIE SEPTEMBER 2023 – JULI 2024

Acties /producten	Wanneer	Doel
Overzicht van alle raadsbesluiten m.b.t. de kaders	September 2023	Input aanpassingen GR + inzicht in eventuele uitdagingen als gevolg van de raadsbesluiten > maatwerk
Aanpassen GR en eventuele aanvullende afstemming	september 2023-februari 2024	Voorbereiden definitieve besluitvorming (mogelijk gefaseerd per GR)
Besluitvorming GR (via colleges) in raden	Uiterlijk maart/juni 2024	GR aangepast conform wetgeving en kaders
Publicatie GR	Uiterlijk juni 2024	Wetgeving geïmplementeerd
Overzicht per GR	Juni/juli 2024	Sturingsinformatie GR in beeld

AANDACHTSPUNTEN RADEN

Overgangstermijn van 2 jaar (NIET voor nieuwe regelingen na 1/7/22)

Beslispunt (in startdocument): andere wijzigingen niet in dit traject

Nadenken over vertegenwoordigers in klankbordgroepen

Aantal GR-en heeft ook deelnemers buiten het werkgebied NHN.

Specifiek voor Uitgeest: aantal GR in andere veiligheidsregio (Kennemerland)

AANDACHTSPUNTEN GEMEENTESECRETARISSEN EN DIRECTEUREN GR

Overgangstermijn van 2 jaar (NIET voor nieuwe regelingen na 1/7/22)

Voorstel aan raden voor startdocument: andere wijzigingen niet in dit traject

Faciliteren informatiebehoefte/betrokkenheid van gemeentesecretarissen en directeuren GR die geen zitting hebben in de regietafel

Nog in onderzoek: hoe omgaan met wet en andere tussentijdse wijzigingen.
Afhankelijk daarvan in beeld brengen: welke GR kunnen (niet) meeliften in dit traject?
Hoe zorgen we voor goede verbinding.

Commitment op ambtelijke inzet + hoe kunnen we ambtelijke aanhaking het beste vormgeven (idee: leernetwerk opzetten)

Bestuurlijke en ambtelijke samenwerking met deelnemers buiten het werkgebied NHN

….

AANDACHTSPUNTEN BURGEMEESTERS / PORTEFEUILLEHOUDERS REGIONALE SAMENWERKING

Rol presidia en samenspel en samenwerking raden

Afstemming lokaal (in driehoek en raad) versus regionaal (o.a. regietafel, regionale raadswerkgroepen)

Faciliteren informatiebehoefte/betrokkenheid van burgemeesters (en griffiers) die geen deel uitmaken van de regietafel.

Verbinding portefeuillehouders financiën / colleges

Beslispunt: andere wijzigingen niet in dit traject

VRAGEN, REACTIES

Mededeling AB Groengebied Amstelland

Vergadering	
Adviescommissie	24 mei 2022
Dagelijks bestuur	9 juni 2022
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Onderwerp
Inzet handhaving

Het algemeen bestuur neemt kennis van
Het jaarplan boswachters toezicht 2022, welke in het voorzittersoverleg d.d. 18 mei 2022 is besproken en hierbij is doorgezet naar de eerstvolgende bestuursrondes van de recreatieschappen.

Bestuurlijke achtergrond
Geen.

Toelichting mededeling
Inleiding Tijdens het voorzittersoverleg van 2 februari jongstleden bent u geïnformeerd over de toezichthoudende en publieksgerichte taken die de boswachters toezicht van Recreatie Noord-Holland uitvoeren. Het accent van de informatie lag op de uitdagingen die de intrekking van de categoriale beschikking voor het gebruik van korte wapenstok en pepperspray, vanaf 2019 voor de boswachters van RNH met zich meebrengt. En de gevolgen die dit heeft voor het uitvoeren van de toezichthoudende taken zoals vastgelegd in de Algemene Verordeningen van de recreatieschappen. Daarnaast is aan de individuele schapsbestuurders gevraagd, om via hun burgermeesters in het driehoeksoverleg met Justitie en politie te pleiten voor adequate uitrusting van de groene boswachters van de recreatiegebieden. Deze memo geeft meer inzicht in de toezichthoudende en publieksgerichte taken van onze boswachters toezicht en de accentverschillen voor de verschillende recreatiegebieden. **I Algemene kern- en deeltaken van de Boswachters toezicht** *Toezichthoudende taken op naleving Algemene Verordeningen (=AV) 's Recreatieschappen (BBV-taakveld 1.2 openbare orde en veiligheid)* De kerntaken van de boswachters toezicht in de recreatieschappen zijn het vervullen van gastheerschap en zorgdragen voor een goed functionerend en veilig gebied. De geüniformeerde boswachters zijn in het veld goed herkenbaar aanwezig en laagdrempelig aanspreekbaar voor bezoekers. Zij staan in nauw contact met recreanten en passanten, bewoners en omwonenden, ondernemers en hun medewerkers, collega BOA's en politie, en zijn mede de ogen en oren in het gebied. Door hun aanwezigheid en handelen worden hinderlijk gedrag en overlast voorkomen en waar nodig aangepakt. Een prettig verblijf mag niet worden verstoord door andere bezoekers die zich niet aan de regels houden. Ook de kwaliteit van het gebied mag niet lijden onder onacceptabel gedrag. Corrigerend en handhavend optreden is van belang bij het vervullen van het gastheerschap en het goed

functioneren van het gebied. Vanuit de verbinding met het publiek en de stakeholders bestaat het gastheerschap ook uit het verstrekken van gebiedsinformatie, het geven van voorlichting en rondleidingen en het aannemen en verwerken van meldingen en klachten. De komende jaren zullen de boswachters hun kennis op het gebied van natuur en biodiversiteit verder verhogen en door middel van publieksvoorlichting en social media kanalen een extra impuls aan de communicatiestrategie van de recreatieschappen geven.

Preventieve en repressieve maatregelen
De aanwezigheid van herkenbare boswachters werkt preventief en heeft een positief effect op het de veiligheidsbeleving en het gewenste gebruik van het gebied en de voorzieningen. Corrigeren en handhaven bestaat in de eerste plaats uit het aanspreken van bezoekers op ongewenst gedrag. Tegen ontoelaatbare gedragingen en overtredingen wordt opgetreden. Dit bestaat uit informeren en voorlichten, en waar nodig wordt een waarschuwing of bekeuring uitgedeeld. Bij preventie moet ook worden gedacht aan fysieke maatregelen ter voorkoming dat een regel wordt overtreden. Bijvoorbeeld aan het plaatsen van paaltjes zodat auto's niet op fietspaden kunnen komen, of het (her)plaatsen van (verdwenen) informatie- (met o.a. geboden en verboden) en verkeersborden.

Samenwerking met partners
De toezichttaken hangen enerzijds samen met het publieke karakter van het gebied en anderzijds vloeien deze voort uit de privaatrechtelijke verantwoordelijkheid als eigenaar. Vanwege het publieke karakter geldt op het grondgebied van het recreatieschap een specifieke Algemene Verordening. De boswachters zien toe op de naleving van deze gebruiksregels. Daarnaast hebben de boswachters een boa-domein 2 bevoegdheid waarmee aanvullend wordt toegezien en gehandhaafd op specifieke wet- en regelgeving in het landelijke gebied. Het recreatieschap kan deze taken niet alleen uitvoeren. De samenwerking met politie (lokaal en regionaal), provincie en gemeenten is essentieel om te komen tot adequate uitoefening van het toezicht en handhaving. Maar er wordt ook samengewerkt met andere partijen, waaronder de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Sportvisserij MidWest Nederland, Wild Beheer Eenheid en andere terrein beherende organisaties als Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Landschap Noord-Holland. Vanuit de samenwerking en interactie met de politie staan de boswachters via C2000 portofoon in verbinding met de meldkamer van politie.

Operationele inzet boswachters
De operationele inzet van Boswachters is geregeld in de jaarplannen; dat zijn geen handhavingsplannen. Bij de handhaving zijn er accentverschillen tussen de verschillende recreatieschappen. Deze accentverschillen komen deels uit de bestuursvergaderingen en deels uit het regulier overleg tussen de beheerder en de boswachters. De operationele inzet van de boswachters is de verantwoordelijkheid van de beheerders/ managers uitvoering van de recreatieschappen.

Handhavings-/ veiligheidsplannen openbare ruimte
De handhavingsplannen worden (in overleg met de veiligheidsregio's) opgesteld door de gemeente (n) door de veiligheidscoördinatoren waar het recreatieschap in ligt. De recreatieschappen hebben geen eigen veiligheids- of handhavingsplannen. Wel kunnen afspraken gemaakt worden (bijvoorbeeld in arrangementen) waarbij aan de inzet van de boswachters prioriteit gegeven moet worden.

Deeltaak 1: Ondersteuning bij uitvoering beheer en bijzonder onderhoud
(BBV-taakveld 5.7.2 openbaar groen en openluchtrecreatie)

Om optimaal aan de exponentiele vraag naar toezicht in het voorjaar en zomerperiode te kunnen voldoen en de boswachters ook in de maanden buiten het hoogseizoen werk te kunnen bieden, verrichten zij in het najaar en de winterperiode ondersteunende taken op het gebied van beheer en uitvoerend onderhoud. Deze taken lopen uiteen van uitvoerende onderhoudswerkzaamheden,

inventarisaties en inspecties van voorzieningen, het verzamelen en (digitaal) verwerken van beheerdata tot het begeleiden van groepen vrijwilligers en maatschappelijke stages.

In combinatie met het per 1 januari 2022 ingevoerde “32-40 uurs rooster” waarbij de boswachters in het hoogseizoen 40 per week werken en in het laagseizoen 32 uur, is het mogelijk geworden om zowel op de piek- als op de dal momenten, de juiste benodigde hoeveelheid ervaren en gekwalificeerde boswachters voor de gebieden beschikbaar te hebben.

Deeltaak 2: Terreinregie bij grootschalige evenementen
(BBV-taakveld 5.3 cultuur presentatie en productie)

Zowel in de voorbereidingsperiode van een (groot) evenement als in de nazorg ervan dragen de boswachters bij in de zorg voor een kwalitatief goed evenemententerrein en het omgevingsmanagement namens de recreatieschappen. Dat doen zij door toe te zien op de staat waarop het terrein in gebruik wordt gegeven van de organisator, hoe de organisator het terrein gebruikt en naderhand weer oplevert. In opdracht van de beheerders leveren zij input voor het nakomen van de afspraken die met organisatoren, gemeente, politie en hulp- en veiligheidsdiensten worden gemaakt. De inzet van boswachters gedurende de uitvoering van de evenementen zelf, maakt deel uit van hun kerntaak en het BBV-taakveld 1.2 openbare orde en veiligheid.

II Handhavingsaccenten per Recreatieschap
Naast de uitvoering van de algemene kern- en deeltaken zijn voor 2022 per recreatieschap de volgende gerichte handhavingsaccenten van kracht.

- **Geestmerambacht**
  Tegengaan van overlast door brommers/scooters (jongerenoverlast), honden en zedendelicten.
- **Twiske**
  Mountainbikers buiten aangewezen parcours, zedendelicten en hondenoverlast.
- **Spaarnwoude Park**
  Ruiters en Mountainbikers buiten daartoe aangewezen paden, zedendelicten, afval dumping, hondenoverlast (hinder voor recreanten en verstoring van natuur), toezicht op visserij, toezicht op de stranden (jongerenoverlast).
- **Groengebied Amstelland**
  Hondenoverlast, illegale barbecues, illegale feesten, dumping van afval.
- **Alkmaarder- en Uitgeestermeer**
  Hotspot pontje Molletjesveer (jongerenoverlast), vaartoezicht; handhaving vierdagenregeling, verboden vaartuigen en overige vaardelicten, dumping van afval, tegengaan van overlast door brommers/scooters (jongerenoverlast), hotspots oeverparken Zwaansmeer en Dorregeest en recreatieterrein de Hoorne (jongerenoverlast).

III Verdeling ureninzet boswachters RNH per recreatieschap voor 2022

Op basis van de handhavingsplannen en de begrotingsruimte voor toezicht en handhaving in de verschillende recreatieschappen is de inzet aan boswachters voor 2022 als volgt verdeeld (zie volgende pagina).

Verdeling ureninzet Boswachters Toezicht RNH 2022			
Recreatieschap	*Gastheerschap en toezicht*	*Ondersteuning beheer- en bijzonder*	*Terreinregie evenementen*
Geestmerambacht	1.650	1.170	n.v.t.
Twiske	2.710	1.730	n.t.b.
Spaarnwoude Noord	5.150	1.180	n.t.b.
Spaarnwoude SGP	1.230	100	n.t.b.
Spaarnwoude SMG	480		n.v.t.
Groengebied Amstelland	5.070	750	n.t.b.
Alkmaarder- en Uitgeestermeer	600	28	n.v.t.
IJ tot Z	300	7	n.v.t
Totaal aantal inzetbare uren	**17.190**	**4.965**	

Bijlagen
Geen.

Behandelaar
Henny Scholten, Manager Realisatie, Recreatie Noord-Holland

Voorstel AB Groengebied Amstelland

Datum vergadering	
Adviescommissie	-
Dagelijks bestuur	-
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Onderwerp

Zienswijzen financiële jaarstukken

Kernboodschap

Na voorlopige vaststelling zijn de jaarstukken op 14 april 2022 toegestuurd aan Provinciale Staten en aan raden van de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling. Op grond van de ontvangen zienswijzen kan worden geconcludeerd dat stukken ongewijzigd kunnen worden vastgesteld.

Het algemeen bestuur besluit

1. Kennis te nemen van de zienswijzen;
2. Conform het afdoeningsvoorstel de betreffende gemeenten te beantwoorden.

Onderbouwing besluit

Ad. 1 & 2
De gemeenten Amstelveen en Diemen hebben bericht geen zienswijze in te dienen. De provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam en Ouder-Amstel hebben aangegeven vooralsnog geen zienswijze in te zullen dienen.

Bijdrage aan schapsdoelen

☒ Meer biodiversiteit
☒ Betere spreiding recreanten
☒ Breder recreatief aanbod
☒ Meer sociale betrokkenheid
☒ Meer participatie

Communicatie

Communicatiemiddelen
☒ Bestuursmededeling
☐ Nieuwsbrief
☐ Actieve externe berichtgeving via persbericht, website, social media
☐ Publiceren op Overheid.nl
☐ Anders ....
☐ Geen

Planning
Voor 15 juli 2021 worden de financiële stukken aangeboden aan het ministerie van BZK.

Bijlagen
1. Overzicht ontvangen zienswijzen en wijze van afdoening

Behandelaar
Kees Rood, Programmamanager Thomas van der Klei, Programma-adviseur

Akkoord RNH
Akkoord programmamanager Kees Rood In overleg met directeur Jos Gilliam

Akkoord bestuursbureau
Akkoord bestuurssecretaris Jasper Balduk

Groengebied Amstelland – nota van zienswijzen op financiële jaarstukken en wijze van afdoening – AB 30 juni 2022

PARTICIPANT	ONTVANGEN ZIENSWIJZEN	VOORGESTELDE AFDOENING
AMSTELVEEN	Hierbij berichten wij u dat wij kennis hebben genomen van de voorgelegde jaarstukken; de jaarrekening 2021, de begrotingswijziging 2022 en de programmabegroting 2023. Wij hebben besloten geen zienswijze in te dienen met betrekking tot de begrotingswijziging 2022 en de begroting 2023. Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Hoogachtend, de raad van de gemeente Amstelveen.	Voor kennisgeving aannemen.
AMSTERDAM	*Gemeente Amsterdam heeft aangegeven vooralsnog geen zienswijze in te zullen dienen (d.d. 27-06-2022)*	-
DIEMEN	Op 15 april 2022 heeft u ons de ontwerp jaarrekening 2021, de ontwerp begrotingswijziging 2022 en de ontwerp programmabegroting 2023 van Groengebied Amstelland toegezonden. Bij deze willen wij u mededelen dat wij geen zienswijzen hebben en aldus kunnen instemmen met de aangeboden stukken. Hartelijk dank voor het verzorgen van deze stukken. Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Hoogachtend, het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Diemen.	Voor kennisgeving aannemen.
OUDER-AMSTEL	*Gemeente Ouder-Amstel heeft aangegeven vooralsnog geen zienswijze in te zullen dienen (d.d. 27-06-2022)*	
PROVINCIE NH	*Provincie Noord-Holland heeft aangegeven vooralsnog geen zienswijze in te zullen dienen (d.d. 27-06-2022)*	

Voorstel AB Groengebied Amstelland

Datum vergadering	
Adviescommissie	29 maart 2022
Dagelijks bestuur	14 april 2022
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Onderwerp
Vaststelling jaarstukken 2021

Kernboodschap
Het ontwerp van de jaarstukken 2021 is vastgesteld in de DB vergadering van 14 april jl. Raden en Staten zijn in de gelegenheid gesteld zienswijzen uit te brengen. Nu wordt gevraagd de jaarstukken vast te stellen. Na vaststelling wordt de jaarstukken met daarbij de uitgebrachte zienswijzen toegezonden aan het ministerie van BZK.

Het algemeen bestuur besluit
De jaarstukken 2021 vast te stellen.

Bestuurlijke achtergrond
Het dagelijks bestuur heeft op 14 april 2022 de financiële stukken voorlopig vastgesteld.

Onderbouwing besluit
Op basis van de gemeenschappelijke regeling artikel 26 stelt het bestuur een jaarstukken op. Volgens de bepalingen in de gemeenschappelijke regeling is de jaarstukken eerst ter beoordeling aan de deelnemers gezonden, waarna het AB de jaarstukken in de vergadering van 30 juni 2022 vaststelt, alvorens deze aan het ministerie van BZK toe te zenden. Binnen de gestelde termijn hebben wij van de Staten en de gemeenten reacties ontvangen. Zie agenda-punt 09a.

Risico's besluit
Indien u instemt met dit voorstel: ▪ Wordt daarmee verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid in 2021. *Indien u niet instemt met dit voorstel:* ▪ Wordt de jaarstukken niet vastgesteld.

Bijdrage aan schapsdoelen
☒ Meer biodiversiteit ☒ Betere spreiding recreanten ☒ Breder recreatief aanbod ☒ Meer sociale betrokkenheid ☒ Meer participatie

Communicatie
Communicatiemiddelen ☒ Bestuursmededeling ☐ Nieuwsbrief ☐ Actieve externe berichtgeving via persbericht, website, social media ☐ Publiceren op Overheid.nl ☐ Anders .... ☐ Geen

Planning
▪ De jaarstukken is in ontwerp vastgesteld in het DB op 14 april 2022. ▪ De deelnemers kregen de gelegenheid om gedurende twee maanden te reageren op dit ontwerp. ▪ Het AB stelt de jaarstukken vast in haar vergadering 30 juni 2022. ▪ Na vaststelling wordt de jaarstukken vóór 15 juli 2022 toegestuurd aan het ministerie van BZK.

Bijlagen
1. Infographic Jaarstukken 2021 2. Jaarstukken 2021 3. Verslag van bevindingen 4. Reactie van RNH op verslag van bevindingen

Datum vaststelling conceptvoorstel in uitvoeringsorganisatie	
Gebiedsteam	3 maart 2022
MT	8 maart 2022

Advies van adviescommissie 30 maart en besluit van dagelijks bestuur 14 april 2022
De AC adviseert akkoord te gaan met het voorstel Het DB besluit dit te agenderen voor het AB van 30 juni (zomerronde, i.v.m. mogelijkheid tot zienswijze)

Behandelaar
Thomas van der Klei, programma-adviseur

Akkoord RNH
Akkoord programmamanager Kees Rood In overleg met directeur Jos Gilliam

Akkoord bestuursbureau
Akkoord bestuurssecretaris Jasper Balduk

2021 in vogelvlucht

Groengebied Amstelland

Stilte, ruimte en natuur op loopafstand van de stad: Groengebied Amstelland ligt tussen Amsterdam Zuidoost, Ouder-Amstel, Amstelveen en Diemen. Het bestaat uit veenweiden, bosgebieden en recreatieterreinen zoals de Gaasperzoom en Elsenhove, de Gaasperplas, de Ouderkerkerplas en de Hoge Dijk. Het gebied is van grote waarde voor de natuur en de gezondheid van de stedeling. Jaarlijks worden de natuur en de recreatieplassen miljoenen keren bezocht voor fietsen, varen, wandelen, zwemmen en nog veel meer!

Wat hebben we gerealiseerd?

Ondanks de ingrijpende gevolgen van de coronacrisis voor de hele samenleving, heeft Groengebied Amstelland in 2021 veel van het jaarprogramma kunnen realiseren. Het bestuur besloot ondanks het gemis aan inkomsten, niet te bezuinigen op onderhoud. Terecht, want de gebieden van het recreatieschap hebben onder deze omstandigheden grote maatschappelijke waarde bewezen.

Regulier beheer volgens planning

Het reguliere beheer is grotendeels volgens planning uitgevoerd. Hiermee heeft Groengebied effectief invulling gegeven aan de hoofddoelstelling om steden en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheden te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio.

Status ambitiedocument en uitvoeringsprogramma

Het bestuur wil haar ambities voor de komende 10 jaar vormgeven. Rekening houdend met de grote beleidsaandacht voor onze gebieden, is gekozen voor een aanpak in fases voor de vorming van de ambities en het daarbij horende uitvoeringsprogramma. Gekoerst wordt om in 2022 een gedragen ambitiedocument en uitvoeringsprogramma vast te stellen.

Zwerfafvalcampagne

De vijf recreatieschappen in Noord-Holland hebben deze zomer een gezamenlijke zwerfafvalcampagne georganiseerd. Aanleiding was de afvalpiek in het uitzonderlijke coronajaar 2020. Groengebied Amstelland en de andere schappen blikken tevreden terug op een geslaagde campagne. In totaal kwamen bijna 600.000 personen met de bewustwordingscampagne in aanraking.

Meer highlights op de volgende pagina

Hoe staat het schap er voor?

Het recreatieschap zet in op het ontwikkelen van een uitvoeringsprogramma op basis van gemeentelijke en regionale visies en haar eigen ambities en het verwerven van nieuwe inkomsten. Focus is op realisatie van de volgende doelen:

- Meer biodiversiteit;
- Betere spreiding recreatiedruk;
- Breder recreatief aanbod.

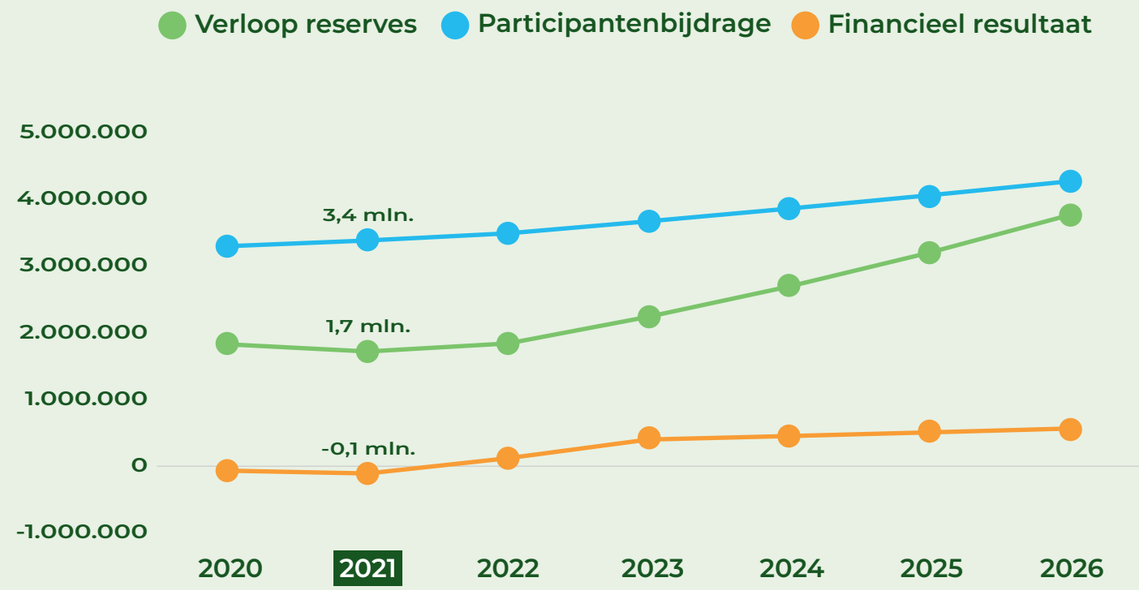

Waar ging het geld naartoe?

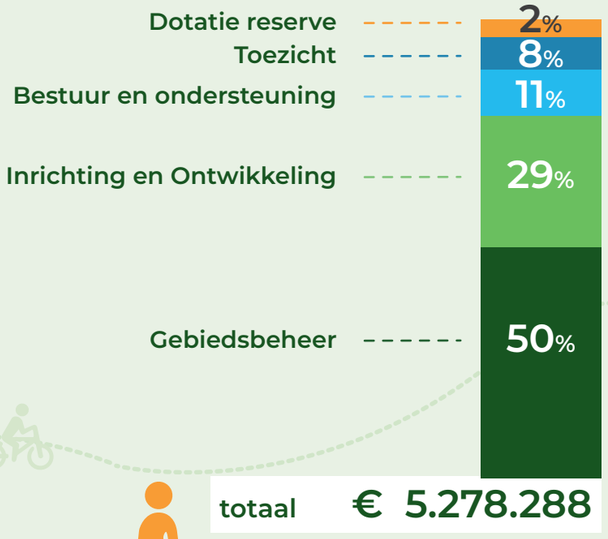

totaal € 5.278.288

Waar kwam het geld vandaan?

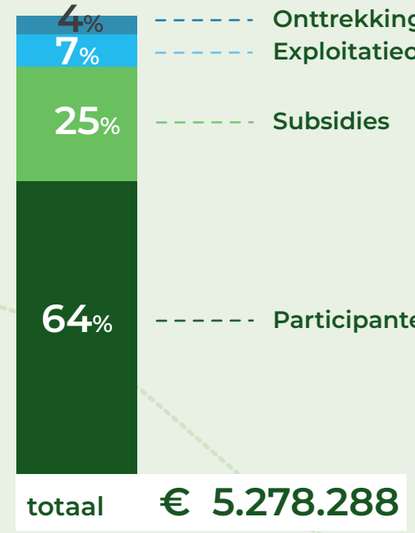

totaal € 5.278.288

GROENGEBIED AMSTELLAND

2021 highlights

Groengebied Amstelland

Realisatie fietsbrug over de Gaasp

Op 30 juli is de fietsbrug over de Gaasp officieel geopend. De realisatie verliep gelijk met de werkzaamheden voor de A9-verbreding en de aanleg van de Gaasperdammertunnel. Deze brug verbindt het Gaasperpark met het Diemerbos. De Gaasperbrug is indrukwekkend lang: 250 meter brug, 350 meter oprit vanaf het Gaasperpark en 480 meter oprit vanaf het Diemerbos. Een fietser of wandelaar legt in totaal dus ruim een kilometer af. Tijdens de oversteek is er een fenomenaal uitzicht over het groene, landelijke gebied met boerderijen, slootjes met rietkragen en grazende paarden en koeien. Voor de digitale opening is een film gemaakt over de nieuwe brug met daarin een prominente rol van bestuurders van Diemen, Amsterdam en het recreatieschap. De film is via de social kanalen van de betrokken partijen gedeeld en meer dan 2000 keer bekeken.

Opening Wandelnetwerk Amstelland

In maart/april is het wandelnetwerk Amstelland, dat grotendeels door GGA-gebied loopt, officieel geopend. De routes in Amstelland zijn onderdeel van het Wandelnetwerk Noord-Holland. In de openingsfilm vertelt GGA-voorzitter Joyce Langenacker over het ruim 300 km grote wandelnetwerk met kleine ommetjes en grote wandelingen. Uniek is de Engelse vertaling van alle teksten op borden, website en wandelapp voor anderstalige wandelaars en lokale expats. De promotie van de nieuwe wandelregio verliep via persberichten, website, social media en bijvoorbeeld een radio-interview in het programma Zomertoer Op de Camping van NH Radio. Voor gezinnen met kinderen zijn familiewandelingen bedacht, de zgn. wandeltuurtjes. Een combinatie van wandeling en avontuur. In deze wandelingen zijn klimtoestellen en een laarzenpad opgenomen.

Toekomstplan Gaasperplas van start

Op 16 maart 2021 stelden burgemeester en wethouders van Amsterdam het Toekomstplan Gaasperplas vast. Een belangrijk besluit want na meer dan 40 jaar intensief gebruik is het tijd om het park aan te pakken. Zo kan het weer 40 jaar mee. Het moet een goed toegankelijk park worden met - voor mens en natuur - goede verbindingen naar andere groene gebieden. Een park met meer biodiversiteit, waar bewoners uit Zuidoost, andere Amsterdammers en buren uit de regio uitgebreid kunnen recreëren. Voor de uitvoering is inmiddels 9,5 miljoen euro beschikbaar. Het recreatieschap draagt bijna een half miljoen euro bij. De gemeente en Groengebied Amstelland werken het plan uit tot een voorlopig ontwerp. Daarover wordt eind 2022 een besluit van de besturen verwacht.

Social Media

In 2021 zijn op de GGA Facebookpagina twee vaste rubrieken geïntroduceerd: Beheer in Beeld (door beheermedewerker Jeroen) en Boswachters Blog (met boswachter Jelle). Doel is om volgers inzicht te geven in het diverse beheerwerk (met o.a. aandacht voor onderhoud en biodiversiteit) en de rol van de boswachters (toezicht en gastheerschap). Het geeft een kijkje in de keuken van de organisatie achter het recreatiegebied. Beide blogs zijn erg populair bij de volgers en bereiken vaak tussen de 600 en 1200 mensen per bericht. Het heeft ook geresulteerd in een toename van het aantal volgers.

30+ verenigingen actief

0 grote evenementen
> 5.000 bezoekers

39.204 website bezoekers
66% stijging t.o.v. 2020

3.070 volgers
+10% t.o.v. 2020

Amstelscheg winnaar bijzonder provinciaal landschap

Groengebied Amstelland beheert en onderhoudt al 40 jaar grote delen van de Amstelscheg. Het groene gebied is verkozen tot meest bijzonder provinciaal landschap. Daar moeten we extra zuinig op zijn vanwege de bijzondere eigenschappen en waarde voor mens en dier. Een oproep op onze Facebookpagina heeft de digitale achterban van het Groengebied, plus organisaties in ons netwerk, aangespoord te stemmen voor de Amstelscheg. Dat heeft er mede toe geleid dat de Amstelscheg de verkiezing heeft gewonnen en daardoor veel media-aandacht kreeg.

Nieuwe horecavoorziening aan de Ouderkerkerplas

Op donderdag 7 oktober werd het strandpaviljoen met de toepasselijke naam ‘A/d PLAS’, na een intensieve bouw- en inrichtperiode officieel geopend. Het strandpaviljoen ligt aan de noordzijde van de Ouderkerkerplas. De aanwezigheid van horeca bij de ligweide en het strand voldoet aan een grote behoefte van bezoekers. Zowel in de zomer als in het najaar wisten veel recreanten de gezellige plek voor een drankje en hapje eten te vinden.

GROENGEBIED AMSTELLAND

Jaarstukken 2021

Groengebied Amstelland

Versie 14 april 2022

Inhoudsopgave

Samenvatting **3**

Jaarverslag **9**

Programmaverantwoording 11

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting 13

Programma 2. Beheer en onderhoud 16

Programma 3. Toezicht en veiligheid 20

Programma 4. Bestuur en ondersteuning 21

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen 23

Paragrafen 25

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 26

B. Kapitaalgoederen 29

C. Financiering 36

D. Bedrijfsvoering 39

E. Grondbeleid 41

F. Participanten 43

Jaarrekening **46**

Overige gegevens **60**

Bijlagen **64**

Samenvatting

De gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Diemen en Ouder-Amstel participeren samen met Provincie Noord-Holland in de gemeenschappelijke regeling van recreatieschap Groengebied Amstelland. Het recreatieschap beheert en onderhoudt recreatieterreinen, natuurterreinen en recreatieve routes en objecten in haar werkgebied. Zij bekostigt haar activiteiten uit inkomsten van huren, pachten, evenementen (in voorkomende gevallen projectsubsidies) en bijdragen van de participanten.

Kerngegevens: Meer dan 3,5 miljoen bezoeken bij de laatste meting in 2021, 4.000 hectare werkgebied waarvan 712 hectare beheergebied met 188 hectare water.

Werken in coronatijden

Ondanks de ingrijpende gevolgen van de coronacrisis voor de hele samenleving, heeft Groengebied in 2021 veel van het jaarprogramma kunnen realiseren. Het bestuur besloot ondanks het gemis aan inkomsten, niet te bezuinigen op onderhoud. Terecht, want de gebieden van het recreatieschap hebben onder deze omstandigheden grote maatschappelijke waarde bewezen.

De coronacrisis had in 2021 wel degelijk grote gevolgen voor Groengebied Amstelland. Door het wegvallen van buitenlandse vakantiebesteding zijn er meer recreanten en worden de recreatiegebieden en routes intensiever gebruikt. In 2021 is het aantal bezoeken aan het recreatieschap flink gestegen (3,58 miljoen), ten opzichte van het jaar daarvoor (3,22 miljoen). Dat past in het landelijk beeld: een bezoek aan natuur- en recreatiegebieden is populair sinds de coronacrisis. Ter vergelijking: pre-coronajaar 2019 trok het schap 3,07 miljoen bezoekers.

De recreatieve waarden van de gebieden worden hiermee onderstreept. De verwachting voor de komende jaren is een blijvende aanwas van het bezoek. Grootste reden hiervoor is dat het aantal inwoners in Nederland stijgt. Kijkend naar de participantengemeenten groeiden alleen al in 2021 de gemeenten Amsterdam, Diemen en Ouder-Amstel gezamenlijk met ruim 1200 inwoners. Andere redenen voor meer bezoekers in de toekomst zijn: grotere bekendheid van de gebieden, de onzekerheid van de coronacrisis, de trend van meer vakantie in eigen land en de overloopfunctie van de kust.

Daarnaast werden de geplande evenementen in 2021 wederom afgelast zijn begrote opbrengsten uit evenementen, pachten en huren niet volledig gerealiseerd zijn de begrote opbrengsten niet gerealiseerd. In verband met de coronacrisis en de maatschappelijke perceptie is voor de langere termijn onduidelijkheid of en in welke mate de grote evenementen in de toekomst doorgang kunnen gaan vinden.

Het reguliere beheer is grotendeels volgens planning uitgevoerd. Hiermee heeft Groengebied effectief invulling gegeven aan de hoofddoelstelling om steden en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheden te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio.

De jaarrekening van Groengebied Amstelland laat over 2021 een negatief resultaat zien van € 108.000 terwijl een positief resultaat van € 97.000 was begroot. Het verschil is € 205.000 negatief. Het negatieve resultaat is voornamelijk het gevolg van het bijna volledig wegvallen van de evenementeninkomsten (€ 271.000 negatief). Daarnaast is meer dagelijks onderhoud uitgevoerd (€ 86.000 negatief) in de gebieden. Daarentegen zijn de kosten lager uitgevallen wegens minder inzet van de uitvoeringsorganisatie en het doorschuiven van projecten (€ 152.000 positief). Verdere toelichting is te vinden bij paragraaf ‘wat heeft het gekost en opgeleverd?’ op pagina 7.

Het jaar van Groengebied Amstelland

Het Groengebied heeft in 2021 veel van het oorspronkelijke programma kunnen realiseren. Effecten van de coronacrisis zijn opgevangen en uit het bezoek bleek dat de gebieden en wandel- fiets- en ruiterpaden van grote maatschappelijke waarde zijn!

Status ambitiedocument en uitvoeringsprogramma

Het bestuur wil haar ambities voor de komende 10 jaar vormgeven. Rekening houdend met de grote beleidsaandacht voor onze gebieden, is gekozen voor een aanpak in fases voor de vorming van de ambities en het daarbij horende uitvoeringsprogramma. Gekoerst wordt om in 2022 een gedragen ambitiedocument en uitvoeringsprogramma vast te stellen.

Opening Wandelnetwerk Amstelland

Op donderdag 25 maart is het wandelnetwerk Amstelland, dat grotendeels door GGA-gebied loopt, officieel geopend. De Amstellandregio is onderdeel van het Wandelnetwerk Noord-Holland. Dit netwerk vierde dat jaar het 10-jarig jubileum. Het wandelnetwerk is ruim 300 km groot en omvat kleine en grote ommetjes en wandelingen. De promotie van de nieuwe wandelregio was via persberichten, website, social media en bijvoorbeeld een radio-interview in het programma “Zomertoer Op de Camping” van NH Radio. Voor gezinnen met kinderen is er via Kids Proof Amsterdam aandacht gegeven aan wandelingen in het Groengebied via de zogenaamde “wandelt-uurtjes”. Dat is een combinatie van wandeling en avontuur.

Realisatie fietsbrug over de Gaasp

Op 30 juli 2021 is de fietsbrug over de Gaasp officieel geopend, die is gekoppeld aan de werkzaamheden voor verbreding van de A9 en de aanleg van de Gaasperdammertunnel. De Gaasperbrug verbindt het Gaasperpark met het Diemerbos. De fietsbrug over de Gaasp heeft een indrukwekkende afmeting. Een fietser of wandelaar moet in totaal ruim een kilometer afleggen om van de ene kant naar de andere kant te komen. Tijdens de oversteek is er een fenomenaal uitzicht over het groene, landelijke gebied met boerderijen, slootjes met rietkragen en grazende paarden en koeien. Voor de digitale opening van de brug is een film gepubliceerd met hierin een prominente rol voor de schapsbestuurders. De film is via de social kanalen van de betrokken partijen gedeeld en is meer dan 2000 keer bekeken.

Nieuwe horecavoorziening aan de Ouderkerkerplas

Op donderdag 7 oktober werd het strandpaviljoen, met de toepasselijke naam “Aan de plas”, na een intensieve bouw- en inrichtperiode officieel geopend. Het strandpaviljoen ligt aan de noordzijde van de Ouderkerkerplas.

Festiviteiten 40-jarig bestaan Groengebied Amstelland in 2022

In 2022 bestaat Groengebied Amstelland 40 jaar. Wij staan hier graag bij stil met een aantal activiteiten: een fotowedstrijd, jubileumwandel- en fietsroute, een aantal natuurexcursies en een jubileumdag in combinatie met de Amstellanddag. Het getal 40 komt nadrukkelijk naar voren. De jubileumorganisatie werkt samen met lokale organisaties, verenigingen en ondernemers. De viering van het jubileum is in het recreatieseizoen van 15 april tot 15 oktober 2022.

Toekomstplan Gaasperplas kan van start

Op 16 maart 2021 stelden burgemeester en Wethouders van Amsterdam het Toekomstplan Gaasperplas vast. Een belangrijk besluit want, na meer dan 40 jaar intensief gebruik is het tijd om het park aan te pakken. Zo kan het weer 40 jaar mee. Het moet een goed toegankelijk park worden met - voor mens en natuur - goede verbindingen naar andere groene gebieden. Een park met meer biodiversiteit en waar bewoners uit Zuidoost, andere Amsterdammers en buren uit de regio uitgebreid kunnen recreëren. Voor de uitvoering is inmiddels € 9,5 miljoen euro beschikbaar. Het recreatieschap draagt bijna een half miljoen euro bij. De gemeente en Groengebied Amstelland werken het plan uit tot een voorlopig ontwerp. Daarover wordt eind 2022 een besluit van de besturen verwacht.

Hondenlosloopbeleid Ouderkerkerplas

In het hondenlosloopgebied rond de Ouderkerkerplas zijn in samenspraak met hondenbezitters nieuwe gedragsregels en loslooproutes uitgerold. Nieuwe paaltjes met duidelijke(re) pictogrammen en borden met uitleg bij een aantal entrees zijn aangebracht. Boswachters deelden een nieuwe informatiefolder uit en informatie is te lezen op de website en de Facebookpagina van het Groengebied.

Komst van het bestuursbureau

De besturen van de Recreatieschappen Spaarnwoude, Twiske-Waterland, Groengebied Amstelland, Recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer en Geestmerambacht hebben besloten tot het oprichten van een bestuursbureau recreatieschappen. Hierdoor ontstaat een duidelijkere opdrachtgever-opdrachtnemer-relatie tussen de recreatieschappen en de uitvoeringsorganisatie Recreatie Noord-Holland n.v. Het bestuursbureau vervult, namens de besturen van de recreatieschappen, secretariële en administratieve ondersteuning en ambtelijk opdrachtgeverschap naar de uitvoeringsorganisatie. Het bestuursbureau is per 1 januari 2022 van start gegaan.

Nieuwe E-bike themaroute Oer-IJ

In totaal maar liefst 115 km bedraagt de totale lengte van de nieuwe E-bike themaroute ‘Langs de Oevers van het Oer-IJ’. Een afstand die is opgeknipt in vijf trajecten. De route vertelt het verhaal van de mens en zijn bijzondere relatie met het water; als vijand en als bondgenoot. Kronkelende dijken herinneren aan de inspanningen om droge voeten te houden en de forten uit de Stelling van Amsterdam laten zien hoe met inundatie als wapen de vijand kon worden bestreden. De route is als digitaal en gedrukt verhaal op 5 juli 2021 door Stichting Oer-IJ gepresenteerd. In 2022 volgt de fysieke inrichting van de route als streekroute in opdracht van vier recreatieschappen, waaronder Groengebied Amstelland, en met subsidie van de provincie.

Uitbreiding lange afstand fietsroutes (LF)

De Stelling van Amsterdam, het noordelijke deel van de landelijke icoon fietsroute, verbindt vier recreatieschappen van Recreatie Noord-Holland met elkaar: Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Spaarnwoude, Twiske-Waterland en Groengebied Amstelland. Nu de Stelling van Amsterdam in 2021 uitgebreid is met de Nieuwe Hollandse Waterlinie als gezamenlijk werelderfgoed Hollandse Waterlinies en er een landelijke fietsroute langs deze en de aansluitende Brabantse waterlinie is ingericht, volgt het operationeel onderhoud van de bebording van zowel het fietsknooppunten-netwerk als het LF-netwerk.

Groengebied in beeld

Het Groengebied heeft ook dit jaar haar gebieden promoot. Het schap was in 2021 op veel verschillende manieren zichtbaar!

Promotie

In 2021 zijn op de Facebookpagina twee vaste rubrieken geïntroduceerd: Beheer in Beeld en de Boswachters Blog. Doel is om volgers inzicht te geven in het diverse beheerwerk (met o.a. aandacht voor biodiversiteit) en de rol van de boswachters (toezicht en gastheerschap). Een kijkje in de keuken van de organisatie achter het recreatiegebied. Beide blogs zijn erg populair bij de volgers en bereiken vaak tussen de 600-1200 mensen per bericht.

Amstelscheg winnaar bijzonder provinciaal landschap

Het groene gebied de Amstelscheg, onderdeel van Groengebied Amstelland, is verkozen tot meest bijzonder provinciaal landschap. Dat zijn landschappen waarop we extra zuinig zijn vanwege de bijzondere eigenschappen en waarde voor mens en dier. Groengebied-Amstelland beheert en onderhoudt al 40 jaar grote delen van de Amstelscheg. Een oproep op onze-Facebookpagina heeft de digitale achterban van het Groengebied, plus organisaties in ons netwerk, aangespoord te stemmen voor de Amstelscheg. Dat heeft er mede toe geleid dat de Amstelscheg heeft gewonnen.

Georganiseerde zwerfafvalcampagne namens alle recreatieschappen

De vijf recreatieschappen hebben deze zomer gezamenlijk een zwerfafvalcampagne georganiseerd. Aanleiding was de enorme afvalpiek in het uitzonderlijke coronajaar 2020. Groengebied en de andere schappen blikken tevreden terug op de campagne. Door de goede aandacht die de lokale media aan het onderwerp schonken, kwamen in totaal bijna 600.000 personen met de bewustwordingscampagne in aanraking.

10-jarig bestaan Wandelnetwerk Noord-Holland

In 2011 startte de provincie Noord-Holland, betrokken gemeenten, terreinbeheerders en vrijwilligers in regio Alkmaar met de eerste routes en voorzieningen. Nu tien jaar verder zijn er maar liefst zeven regio's aangesloten. In het afgelopen decennium zijn verschillende gemeenten aangesloten, waardoor het netwerk is uitgegroeid tot bijna 3500 kilometer aan routes. Met de routepalen, website en app kun je anno 2021 heerlijk wandelen in de regio's Alkmaar, Kop van Noord-Holland, Laag-Holland, Midden-Kennemerland, West-Friesland, Gooi & Vechtstreek en Amstelland.

Wat heeft het gekost en opgeleverd?

De totale lasten van Groengebied Amstelland waren het afgelopen jaar € 5.191.000. € 2.665.226 hiervan is besteed aan het beheren en onderhouden van de schapsgebieden. Daarnaast is € 1.506.495 benut ten behoeve van het ontwikkelen en inrichten van het Groengebied. Respectievelijk € 567.823 is gebruikt voor het ondersteunen van het bestuur, € 450.776 voor veiligheid en toezicht en € 660 ten behoeve van de algemene dekkingsmiddelen.

De totale baten van Groengebied waren het afgelopen jaar € 5.083.000. Hiervan kwam € 3.391.218 uit de participantenbijdrage. Daarnaast bestond € 1.298.131 van de baten van het uit subsidies en bijdragen. Tot slot kwam € 393.464 uit evenementen, huren en pachten. Voorgesteld wordt het nadelig saldo van € 108.167 te onttrekken uit de reserves.

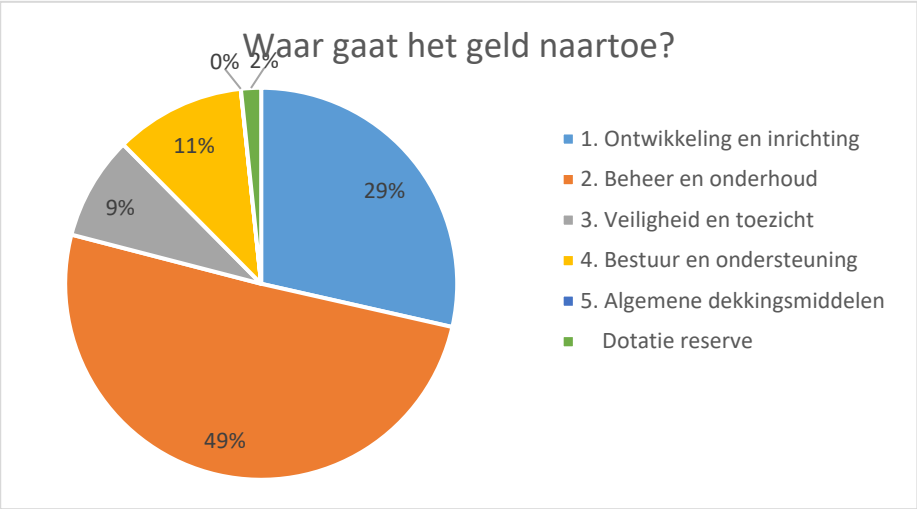

Financieel resultaat

De jaarrekening van Groengebied Amstelland laat over 2021 een negatief resultaat zien van € 108.000. Dit is € 205.000 lager dan het begrote resultaat van € 97.000 positief. Dit is het gevolg van:

- Bijna volledig wegvallen evenementeninkomsten (€ 271.000 negatief);
- Meer dagelijks onderhoud (€ 86.000 negatief);
- Minder inzet uitvoeringsorganisatie (€ 102.000 positief);
- Doorschuiven horeca-ontwikkeling Abcouderstraatweg 79 (€ 50.000 positief).

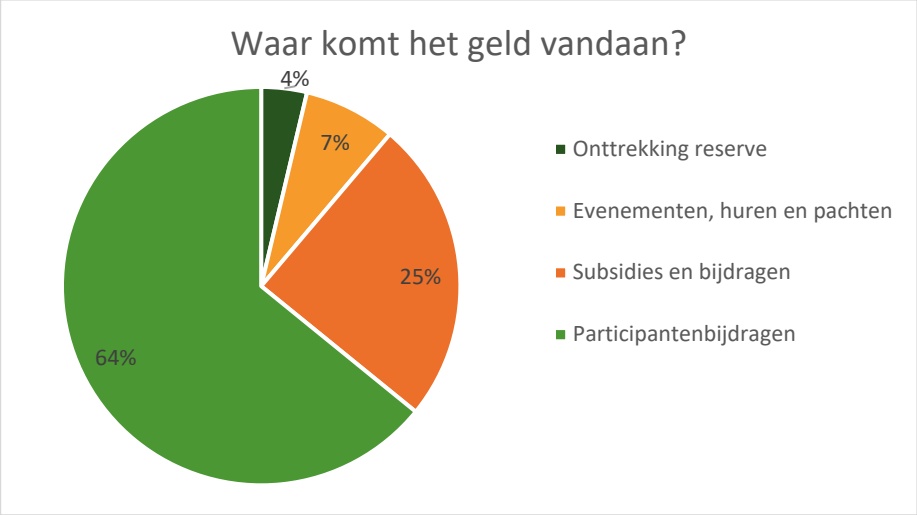

	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Verschil
Lasten	5.190.980	5.241.101	-50.121
Baten	5.082.813	5.338.063	-255.250
Saldo	**-108.167**	**96.962**	**-205.129**

Participantenbijdragen

Zoals afgesproken in de gemeenschappelijke regeling is de participantenbijdrage jaarlijks geïndexeerd. Voor 2021 was deze index 2,6%.

Participant	Bijdragen-verdeling	Bijdrage in 2020	Bijdrage in 2021
Provincie Noord Holland	27,90%	920.593	944.528
Gemeente Amstelveen	15,70%	518.012	531.480
Gemeente Amsterdam	49,20%	1.623.413	1.665.622
Gemeente Diemen	4,80%	158.354	162.471
Gemeente Ouder-Amstel	2,40%	79.245	81.305
Totaal	**100,00%**	**3.299.617**	**3.385.406**

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

Onderstaand valt te zien dat het negatieve resultaat van de jaarrekening ten laste van de algemene reserve en de bestemmingsreserves wordt gebracht. De reserves van het Groengebied bedroegen eind 2021 € 1.720.949.

	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2020	Verschil
Algemene reserve	1.152.747	1.221.199	-68.452
Bestemmingsreserves	568.202	607.917	-39.715
Totaal reserves	**1.720.949**	**1.829.116**	**-108.167**
Voorziening groot onderhoud	1.947.040	2.044.793	-97.752
Totaal reserves en voorzieningen	**3.667.989**	**3.873.909**	**-205.919**

Jaarverslag

Beleidsverantwoording

Hoofddoelstelling

Het doel van Groengebied Amstelland en werkgebied zijn vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling:

a. Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie;
b. Het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
c. Het tot stand brengen en onderhouden van een harmonisch landschap, dat is afgestemd op het onder a en b geformuleerde en dat rekening houdt met een gezonde agrarische bedrijfsvoering.

Naast instandhouding van de gebieden en voorzieningen werden in 2021 gerealiseerd:

- Opening Wandelnetwerk Amstelland;
- Realisatie fietsbrug over de Gaasp;
- Opening horeca aan de Ouderkerkerplas;
- Het faciliteren van natuurinclusieve recreatie;
- Voorbereiding gebiedsmaatregelen Gaasperplas;
- Deelname beheer- en ontwikkelstrategie Diemerbos;
- Deelname aanzet gebiedsontwikkeling Amstelscheg.

Een start is gemaakt met, maar nog niet afgerond:

- Het opstellen van een gedragen ambitiedocument en uitvoeringsprogramma;
- Het bouwrijp maken van horeca-ontwikkeling Abcouderstraatweg 79;
- Het verplaatsen van de milieustraat naar de Langkerkdreef.

Voor ondersteuning van de bedrijfsvoering en bestuurlijke slagkracht werden:

- Verbeteringen P&C cyclus: Vereenvoudiging van de uurtarieven en kostenverdeelsleutels;
- De begrotingen en jaarstukken opgemaakt conform het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV);
- De risicoanalyse, de beheersmaatregelen en de weerstandsreserve geactualiseerd.

Strategische doelen 2021

In 2021 is ingezet op het realiseren van de volgende doelen:

- Meer biodiversiteit;
- Betere spreiding recreanten;
- Breder recreatief aanbod.

Externe ontwikkelingen

Het recreatieschap werd geconfronteerd met een aantal ontwikkelingen, waarop moest worden ingespeeld. De belangrijkste ontwikkelingen zijn de coronacrisis, het stijgend aantal inwoners en de blijvende aanwas van recreanten:

- De coronacrisis had ook in 2021 grote gevolgen voor het Groengebied. Door het wegvallen van buitenlandse vakantiebesteding zijn er meer recreanten en worden de recreatiegebieden en routes intensiever gebruikt. De recreatieve waarden van de gebieden worden hiermee onderstreept.
- De geplande grote evenementen zijn afgelast en daardoor worden de begrote opbrengsten uit evenementen, pachten en huren niet volledig gerealiseerd. Ook heeft Groengebied Amstelland zich coulant opgesteld naar ondernemers die hun inkomsten door corona (gedeeltelijk) zagen wegvallen. Het is voor de langere termijn nog onduidelijk of en in welke vorm de grote evenementen doorgang kunnen vinden.
- De verwachting voor de komende jaren is een blijvende aanwas van het bezoek. Redenen hiervoor zijn: grotere bekendheid van de gebieden, de onzekerheid van de coronacrisis, de trend van meer vakantie in eigen land en de overloopfunctie van de kust.
- Daarnaast stijgt het aantal inwoners van de gemeenten rondom Groengebied Amstelland. De komende jaren zullen er veel woningen worden bijgebouwd. Een greep uit deze plannen: De Nieuwe Kern, Amstel III, Overamstelgebied, De Sniep, Bloemendalerpolder, Westwijk en de woningbouwopgave Amsterdam-Zuidoost.

Vennootschapsbelasting

De activiteiten van het recreatieschap kunnen als volgt worden omschreven: beleidsbepaling, beheer en onderhoud van recreatieterreinen, genereren van publiciteit en ter beschikking stellen van recreatieterreinen voor openluchtrecreatie en evenementen. Groengebied Amstelland neemt het standpunt in dat haar activiteiten geen belaste ondernemingsactiviteiten vormen voor de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969. Dit wordt jaarlijks beoordeeld. In voorgaande jaren is het recreatieschap vrijgesteld van vennootschapsbelasting. De verwachting is dat dit ook voor 2021 geldt.

Onvoorzien

Het recreatieschap had geen kosten onvoorzien begroot. Wel is het benodigde weerstandsvermogen bepaald op basis van de risicoparagraaf.

Programmaverantwoording

De verschillende taken die het recreatieschap uitvoert, zijn verdeeld over vier programma's, met een vijfde programma voor de algemene dekkingsmiddelen. In de programma's zitten naast kosten ook exploitatieopbrengsten, zoals de inkomsten uit huren, (erf)pachten, vergunningen, veergelden pontjes en gebruiksvergoedingen voor onder meer muziek- en sportevenementen.

Een groot deel van de kosten worden gedekt door de jaarlijkse financiële bijdrage van de participanten; de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling. De exploitatieopbrengsten en de participantenbijdragen zijn verwerkt als baten in de begroting en jaarrekening van het recreatieschap.

De lasten en baten zijn als volgt verdeeld over de programma's.

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	1.506.495	1.298.131	-208.364
2. Beheer en onderhoud	2.665.226	393.464	-2.271.762
3. Veiligheid en toezicht	450.776	-	-450.776
4. Bestuur en ondersteuning	567.823	-	-567.823
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	660	3.391.218	3.390.558
Totaal voor bestemming	**5.190.980**	**5.082.813**	**-108.167**
	Toevoeging	**Onttrekking**	**Saldo**
Ad 5. Mutaties reserves	87.308	195.475	108.167
Totaal na bestemming	**5.278.288**	**5.278.288**	**-**

Verkorte balans

De balans per 31 december 2021 kan verkort als volgt worden weergegeven.
(Bedragen x € 1.000)

ACTIVA	2021	2020	PASSIVA	2021	2020
Vaste activa			***Vaste financieringsmiddelen***		
Materiële vaste activa	141	152	Eigen vermogen	1.721	1.829
Financiële vaste activa	-	-	Voorzieningen	1.947	2.045
			Schulden op lange termijn	-	-
Subtotaal	***141***	***152***	***Subtotaal***	***3.668***	***3.874***
Vlottende activa			***Vlottende passiva***		
Vorderingen en overlopende activa	700	39	Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan een jaar	220	303
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan een jaar	3.033	4.131	Overlopende passiva	1.064	1.990
Liquide middelen	1.078	1.845			
Subtotaal	***4.811***	***6.015***	***Subtotaal***	***1.284***	***2.293***
Totaal	**4.952**	**6.167**	**Totaal**	**4.952**	**6.167**

Overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2021

	Jaarrekening 2021			Begroting na wijziging 2021			Jaarrekening 2020		
Programma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
1. Ontwikkeling en inrichting	1.506.495	1.298.131	-208.364	1.581.906	1.282.350	-299.556	168.756	33.671	-135.085
2. Beheer en onderhoud	2.665.226	393.464	-2.271.762	2.629.349	670.307	-1.959.042	2.439.176	344.131	-2.095.044
3. Veiligheid en toezicht	450.776	-	-450.776	484.718	-	-484.718	447.422	-	-447.422
4. Bestuur en ondersteuning exclusief overhead	23.696	-	-23.696	18.675	-	-18.675	25.128	-	-25.128
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves en heffing vennootschapsbelasting	660	3.391.218	3.390.558	535	3.385.406	3.384.871	580	3.302.120	3.301.540
Overhead	544.127	-	-544.127	525.918	-	-525.918	664.931	-	-664.931
Heffing vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**5.190.980**	**5.082.813**	**-108.167**	**5.241.101**	**5.338.063**	**96.962**	**3.745.991**	**3.679.922**	**-66.070**
Resultaatbestemming (mutaties reserves)	**Toevoeging**	**Onttrekking**	**Saldo**	**Toevoeging**	**Onttrekking**	**Saldo**	**Toevoeging**	**Onttrekking**	**Saldo**
Algemene reserve	37.280	105.732	-68.452	76.302	109.200	-32.898	25.204	99.020	-73.817
Bestemmingsreserves	50.028	89.743	-39.715	233.000	103.140	129.860	10.451	2.704	7.747
Totaal mutaties reserves	**87.308**	**195.475**	**-108.167**	**309.302**	**212.340**	**96.962**	**35.655**	**101.725**	**-66.070**
Gerealiseerd resultaat	**5.278.288**	**5.278.288**	**-**	**5.550.403**	**5.550.403**	**-**	**3.781.646**	**3.781.646**	**-**

In bovenstaande tabel is de begroting na wijziging 2021 opgenomen als referentie, omdat in deze programmaverantwoording de jaarrekening 2021 wordt verantwoord ten opzichte van de begroting na wijziging 2021. Voor een vergelijking naast de begroting voor- en na wijziging 2021, zie het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2021 in de jaarrekening.

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting

Ambitie

Met het programma ontwikkeling en inrichting heeft het recreatieschap zich ingezet voor de ontwikkeling van recreatie en natuur. In 2021 gebeurde dat vooral door:

Prestaties per taakveld in 2021

Een specificatie van de projecten uit dit programma is onderaan te vinden in de tabel “specificatie van de projecten per taakveld”.

Taakveld 2.1.1 Verkeer en vervoer

Dit taakveld omvat de realisatie van nieuwe wegen, paden, parkeerterreinen, kunstwerken, weg- en terreinmeubilair. De uitgaven op dit taakveld betreft de oplevering van de fietsbrug over de Gaasp. Deze is conform begroting uitgevoerd.

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

Het schap zet in op werving en begeleiding van ondernemers en bestaande planvorming. De totale lasten zijn € 10.130 lager dan begroot. Reden hiervoor is vertraging van de horecaontwikkeling Abcouderstraatweg 79 als gevolg van de coronapandemie.

Taakveld 3.2.1 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Dit taakveld omvat de fysieke locatieontwikkelingen in het gebied. De totale lasten zijn € 49.501 lager dan begroot als gevolg van de eerder genoemde vertraging van de horecaontwikkeling Abcouderstraatweg 79. Het bouwrijp maken van de locatie schuift zodoende door naar 2022.

Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Door het ondernemersloket zijn de verzoeken van ondernemers behandeld en zo nodig verder begeleid. Op dit taakveld hebben zich geen noemenswaardige prestaties voorgedaan.

Taakveld 5.7.1 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Dit taakveld betreft het uitvoeren en begeleiden van diverse projecten. De totale lasten zijn € 33.405 lager dan begroot. Oorzaak hiervan is dat de inzet voor het gebiedsadvies Natuur, Landschap en Ruimtelijke ontwikkeling lager uitviel. Daarnaast was de inzet voor het Toekomstplan Gaasperplas lager. Op 16 maart 2021 ging het college akkoord met het Toekomstplan Gaasperplas. Eind 2022 neemt het bestuur van Groengebied Amstelland een besluit over het voorlopig ontwerp. Naar verwachting starten de eerste werkzaamheden in 2023.

Baten en lasten

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Verschil 2021	Jaarrekening 2020
Bedrijfskosten	1.409.192	1.436.757	-27.566	37.068
Inzet RNH	97.304	145.149	-47.845	131.687
Totale lasten	***1.506.495***	***1.581.906***	***-75.411***	***168.756***
Subsidies en projectbijdragen	1.298.131	1.282.350	15.781	33.671
Totale baten	***1.298.131***	***1.282.350***	***15.781***	***33.671***
Saldo	**-208.364**	**-299.556**	**91.192**	**-135.085**

Lasten en baten per taakveld

Taakveld	Jaarrekening 2021		Begroting na wijziging 2021		Jaarrekening 2020	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2.1 verkeer en vervoer	1.297.375	1.297.375	1.282.350	1.282.350	3.814	5.448
3.1 economische ontwikkeling	124.649	756	134.779	-	128.710	-
3.2.1 fysieke bedrijfsinfrastructuur	53.639	-	103.140	-	-	-
3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2.600	-	-	-	1.635	-
5.7.1 openbaar groen en (openlucht) recreatie	28.232	-	61.637	-	34.596	28.222
Totaal	**1.506.495**	**1.298.131**	**1.581.906**	**1.282.350**	**168.756**	**33.671**

Specificatie van de projecten per taakveld

Taakveld Nr.	Projectnaam	Jaarrekening 2021		Begroting na wijziging 2021		Verschil (realisatie minus begroting)	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2.1.1	Fietsbrug over de Gaasp	1.297.375	1.297.375	1.282.350	1.282.350	15.025	15.025
	Subtotaal taakveld 2.1.1	**1.297.375**	**1.297.375**	**1.282.350**	**1.282.350**	**15.025**	**15.025**
3.1	Reguliere werkzaamheden economische ontwikkeling	66.097	-	87.029	-	-20.932	-
3.1	Ambitiedocument & Uitvoeringsprogramma	57.796	-	47.750	-	10.046	-
3.1	Beheer Projectrekening Diemerbos (Groenfonds)	756	756	-	-	756	756
	Subtotaal taakveld 3.1	**124.649**	**756**	**134.779**	**-**	**-10.130**	**756**
3.2.1	Reguliere werkzaamheden ontwikkeling en inrichting fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-	-	-

Taakveld	Projectnaam	Jaarrekening 2021		Begroting na wijziging 2021		Verschil (realisatie minus begroting)	
Nr.		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3.2.1	Bouwrijp maken horecalocatie Abcouderstraatweg 79	-	-	49.500	-	-49.500	-
3.2.1	infrastructuur t.b.v. horeca Ouderkerkerplas	53.639	-	53.640	-	-1	-
	Subtotaal taakveld 3.2.1	**53.639**	**-**	**103.140**	**-**	**-49.501**	**-**
3.3	Reguliere werkzaamheden bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2.600	-	-	-	2.600	-
	Subtotaal taakveld 3.3	**2.600**	**-**	**-**	**-**	**2.600**	**-**
5.7.1	Reguliere werkzaamheden openbaar groen en (openlucht)recreatie	10.014	-	28.237	-	-18.223	-
5.7.1	Toekomstplan Gaasperplasgebied	13.219	-	33.400	-	-20.181	-
5.7.1	Druktemonitor ontwikkelen	5.000	-	-	-	5.000	-
	Subtotaal taakveld 5.7.1	**28.232**	**-**	**61.637**	**-**	**-33.405**	**-**
	Totaal	**1.506.495**	**1.298.131**	**1.581.906**	**1.282.350**	**-75.411**	**15.781**

Programma 2. Beheer en onderhoud

Ambitie

Met het programma beheer en onderhoud heeft het recreatieschap zich ingezet voor de instandhouding van recreatie en natuur. In 2021 ging het vooral om:

- De instandhouding van het recreatiegebied en -voorzieningen die aantrekkelijk, schoon, heel en veilig waren, volgens de gemiddelde CROW-beeldkwaliteit A-B-C;
- Het zoveel mogelijk inzetten van SW-bedrijven voor onderhoudswerkzaamheden en bediening pontveren;
- Het zorgen voor een sluitende exploitatie t.b.v. evenwichtige recreatie;
- Het werken aan schoon zwemwater, op alle stranden is het streven naar minimaal score 'goed';
- Het leveren van extra inzet m.b.t. schoonhouden gebieden;
- Voorbereiding van een ecologisch beheerplan. Daarvoor zijn uitgevoerd: ecologisch onderzoek, deelname aan de werkgroep biodiversiteit en biologische bestrijding eikenprocessierups.

Zie voor nadere informatie ook de paragraaf kapitaalgoederen↗. Door samenwerking met sociale ondernemingen draagt het recreatieschap bij aan duurzame inzetbaarheid van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Prestaties per taakveld in 2021

Een specificatie van de projecten uit dit programma is onderaan te vinden in de tabel “specificatie van de projecten per taakveld”.

Taakveld 2.1.2 Verkeer en vervoer

Dit taakveld omvat het onderhouden van wegen, paden, parkeerterreinen, kunstwerken, weg- en terreinmeubilair. Er is sprake van een onderschrijding van € 49.063 in de reguliere werkzaamheden. De reden hiervoor is een verschuiving naar taakveld 5.7. Uiteindelijk is meer groot onderhoud uitgevoerd dan begroot. Het extra onderhoud bestond uit het onderhouden van de loopbruggen Over-Amstel, de hondeneilandjes Ouderkerkerplas, de fietsbrug A2 bij de Ouderkerkerplas en onderhoudsinspectie van 96 kunstwerken.

Taakveld 3.2.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Onder dit taakveld valt de uitvoering van vastgoedbeheer zoals contractherziening- en verlenging, controle naleving contracten, verjaringszaken/oneigenlijk gebruik en administratief beheer. De uitvoeringsorganisatie heeft gezorgd voor de afhandeling van WOB-verzoeken, canonherzieningen en andere notariële wijzigingen van erfpachtcontracten. De reguliere werkzaamheden op dit taakveld zijn conform begroting uitgevoerd. Daartegenover waren er uitgaven voor het erfpachtcontracten proces (€ 5.546), schuiven de lasten voor de koudewinning Ouderkerkerplas door naar 2022 (€ 9.305) en zijn inkomsten gegenereerd door het opstalrecht Liander Ouderkerkerplas (€ 13.296).

Taakveld 3.4 Economische promotie

Dit taakveld omvat gebiedspromotie en marketing en het vergroten herkenbaarheid en zichtbaarheid van het recreatiegebied. De uitgaven op dit taakveld waren € 25.850 hoger dan begroot. De oorzaak hiervan is dat bij de opening van de themaroutes van het Wandelnetwerk meer communicatie nodig was om de coronamaatregelen te kunnen handhaven.

Taakveld 5.3 Cultuur presentatie en productie

Dit taakveld omvat het faciliteren en begeleiden van evenementen, waaronder normaliter de grote evenementen Open Air, Reggae Lake, Guilty Pleasure en Fiesta Macumba. Vanwege de coronacrisis vonden de evenementen in 2021 wederom niet plaats. Hierdoor is Groengebied Amstelland in 2021 € 271.184 aan inkomsten misgelopen.

Op dit taakveld zijn wel € 31.486 aan inkomsten binnen gekomen vanwege de regeling evenementen organisatoren. Deze regeling houdt in dat 15% van de vaste gebruiksvergoeding per afgelast evenement in rekening wordt gebracht. Hiermee dekt de uitvoeringsorganisatie de kosten van de reguliere werkzaamheden (€ 26.827) die zijn gemaakt bij het afhandelen van evenementenseizoen 2021 en het voorbereiden van 2022.

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Onder dit taakveld worden inspanningen verantwoord voor instandhouding van recreatiegebieden en -voorzieningen die aantrekkelijk, schoon, heel en veilig zijn. Hiervoor werd het afgelopen jaar:

- Jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en kleine vervangingen uitgevoerd;
- Extra inzet gepleegd om de terreinen schoon te houden;
- De routenetwerken onderhouden, inclusief promotie;
- Extra onderhoud uitgevoerd ten behoeve van de beloopbaarheid van laarzenpaden in Amstelveen;
- Extra biodiversiteit bevorderd in de natuurlijke zones.

De inkomsten op dit taakveld waren € 14.651 minder dan begroot. De oorzaak hiervan is dat de pontjes een aantal momenten in het jaar niet voeren vanwege de coronamaatregelen. Hierdoor werden tijdelijk geen pontinkomsten ontvangen.

Daarnaast waren de uitgaven op dit taakveld € 80.839 hoger dan begroot.
De oorzaken hiervan zijn de afdeling beheer meer moest anticiperen op extreme weersituaties, meer werkzaamheden voor eilandrietkragen moest uitvoeren, inhuurkrachten nodig had en moest voorzien in het tegengaan van de berenklauw.

Baten en lasten

Programma 2. Beheer en onderhoud	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Verschil 2021	Jaarrekening 2020
Bedrijfskosten DO	1.236.038	1.149.779	86.259	1.054.567
Overige bedrijfskosten	272.378	263.280	9.098	189.654
Inzet RNH	482.681	544.569	-61.888	473.951
GO*	760.752	768.500	-7.748	608.745
Kapitaallasten	11.129	8.721	2.408	2.704
Subtotaal lasten	***2.762.978***	***2.734.849***	***28.129***	***2.329.621***
Dotatie voorziening GO*	663.000	663.000	-	718.300
Onttrekking voorziening GO*	-760.752	-768.500	7.748	-608.745
Saldo mutaties voorziening GO	***-97.752***	***-105.500***	***7.748***	***109.555***
Totale lasten	**2.665.226**	**2.629.349**	**35.877**	**2.439.176**
Opbrengsten	389.225	666.068	-276.843	344.131
Projectsubsidies	4.239	4.239	-	-
Totale baten	**393.464**	**670.307**	**-276.843**	**344.131**
Saldo	**-2.271.762**	**-1.959.042**	**-312.720**	**-2.095.044**

*) GO betreft groot onderhoud en kleine vervangingen waarvan de kosten minder dan € 50.000 bedragen.

Baten en lasten per taakveld

Taakveld	Jaarrekening 2021		Begroting na wijziging 2021		Jaarrekening 2020	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2.1 verkeer en vervoer	584.412	-	633.475	-	604.750	-
3.2.2 fysieke bedrijfs-infrastructuur	77.062	337.038	85.728	328.047	55.027	311.489
3.4 economische promotie	118.352	-	92.502	-	98.620	-
5.3 cultuur presentatie en productie	26.827	31.486	42.318	302.670	25.608	19.076
5.7.2 openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.858.573	24.939	1.775.326	39.590	1.655.171	13.566
Totaal	**2.665.226**	**393.464**	**2.629.349**	**670.307**	**2.439.176**	**344.131**

Specificatie van de projecten per taakveld

Taakveld Nr.	Projectnaam	Jaarrekening 2021		Begroting na wijziging 2021		Verschil (realisatie minus begroting)	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2.1.2	Reguliere werkzaamheden beheer verkeer en vervoer	115.612	-	164.675	-	-49.063	-
2.1.2	Dotatie voorziening GO/V	468.800	-	468.800	-	-	-
2.1.2	GO/V	378.711	-	308.000	-	70.711	-
2.1.2	Onttrekking voorziening GO/V	-378.711	-	-308.000	-	-70.711	-
	Subtotaal taakveld 2.1.2	**584.412**	**-**	**633.475**	**-**	**-49.063**	**-**
3.2.2	Reguliere werkzaamheden beheer fysieke bedrijfsinfrastructuur	64.771	323.742	69.678	328.047	-4.907	-4.305
3.2.2	Toekomst erfpachtcontracten met SBB	11.596	-	6.050	-	5.546	-

Taakveld	Projectnaam	Jaarrekening 2021		Begroting na wijziging 2021		Verschil (realisatie minus begroting)	
Nr.		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3.2.2	Koudewinning Ouderkerkerplas	695	-	10.000	-	-9.305	-
3.2.2	Vestiging opstalrecht trafostation en kabels Liander OKP	-	13.296	-	-	-	13.296
	Subtotaal taakveld 3.2.2	**77.062**	**337.038**	**85.728**	**328.047**	**-8.666**	**8.991**
3.4	Reguliere werkzaamheden economische promotie	118.352	-	92.502	-	25.850	-
	Subtotaal taakveld 3.4	**118.352**	**-**	**92.502**	**-**	**25.850**	**-**
5.3	Reguliere werkzaamheden cultuurpresentatie en productie	26.827	-	42.318	-	-15.491	-
5.3	Evenementen	-	31.486	-	302.670	-	-271.184
	Subtotaal taakveld 5.3	**26.827**	**31.486**	**42.318**	**302.670**	**-15.491**	**-271.184**
5.7.2	Reguliere werkzaamheden beheer openbaar groen en openluchtrecreatie	1.653.244	24.939	1.572.405	39.590	80.839	-14.651
5.7.2	Dotatie voorziening GO/V	194.200		194.200	-	-	-
5.7.2	GO/V	382.041		460.500		-78.459	-
5.7.2	Onttrekking voorziening GO/V	-382.041		-460.500	-	78.459	-
5.7.2	Kapitaallasten	11.129		8.721		2.408	-
	Subtotaal taakveld 5.7.2	**1.858.573**	**24.939**	**1.775.326**	**39.590**	**83.247**	**-14.651**
	Totaal	**2.665.226**	**393.464**	**2.629.349**	**670.307**	**35.877**	**-276.843**

Programma 3. Toezicht en veiligheid

Ambitie

Door gastheerschap, het houden van toezicht en indien nodig handhavend optreden wil Groengebied het gevoel van vertrouwen en veiligheid bij haar bezoekers vergroten.

Prestaties per taakveld in 2021

Specificatie van dit programma is te vinden in de tabel “Baten en lasten”.

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

Er is sprake van een onderschrijding van € 33.942 op dit taakveld. Oorzaak hiervan is dat de inzet van de uitvoeringsorganisatie lager is door het efficiënter combineren van toezicht- en beheertaken. Daarnaast waren er lagere afschrijvingskosten vanwege de aanschaf van een nieuwe dienstauto. Het afgelopen jaar is:

- De rol van gastheer in de gebieden vervuld en de zichtbaarheid verbeterd;
- Ingespeeld op het intensievere gebruik van recreatiegebieden vanwege corona;
- Verkeerd gebruik van de recreatiegebieden zo veel mogelijk beheerst;
- Toezicht gehouden en gehandhaafd op basis van de Algemene Verordening en de Noodverordening COVID-19;
- Het jaarplan Toezicht opgesteld.

Gezamenlijk fonds beheer en exploitatie Diemerbos

In 2011 hebben Groengebied Amstelland en Staatsbosbeheer overeenstemming bereikt over de programmatische aanwending van een fonds ter grootte van (destijds) € 180.000 waarmee het beheer en de exploitatie van het Diemerbos worden versterkt. In de uitwerking van deze punten is door beide partijen een aantal passende maatregelen benoemd waaronder het gezamenlijk invulling geven aan een goed gastheerschap van het Diemerbos.

Op verzoek en voor rekening van Staatsbosbeheer heeft RNH toezicht uitgevoerd in het Diemerbos in de periode september 2020 - september 2021. Voor de periode tot 1 september 2022 is dit verzoek opnieuw gedaan met bekostiging van de geoffreerde toezichttaken uit het fonds ‘beheer en exploitatie Diemerbos’. Het bestuur van Groengebied heeft in het najaar van 2021 hiermee ingestemd. Volledigheidshalve wordt verwezen naar het bestuurlijke besluit van het Groengebied d.d. 14 april 2011 en d.d. 25 november 2021.

Baten en lasten

Programma 3. Toezicht en veiligheid	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Verschil 2021	Jaarrekening 2020
Bedrijfskosten	19.696	32.739	-13.043	19.759
Inzet RNH	431.080	451.979	-20.899	427.662
Totale lasten	**450.776**	**484.718**	**-33.942**	**447.422**
Opbrengsten	-	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-450.776**	**-484.718**	**33.942**	**-447.422**

Baten en lasten per taakveld

	Jaarrekening 2021		Begroting na wijziging 2021		Jaarrekening 2020	
Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1.2 openbare orde en veiligheid	450.776	-	484.718	-	447.422	-
Totaal	**450.776**	**-**	**484.718**	**-**	**447.422**	**-**

Programma 4. Bestuur en ondersteuning

Speerpunten

Voor 2021 waren de speerpunten:

- Aanscherpen planning & controlcyclus;
- Vernieuwen risico-inventarisatie;
- Verder implementeren van de financiële transitie conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Prestaties per taakveld in 2021

Specificatie is onderaan dit programma te vinden in de tabel “Specificatie taakveld 0.4 overhead”.

Taakveld 0.1 Bestuur

- Accountantscontrole bij jaarrekening 2020;
- Goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2020;
- Interimcontrole 2021;

Taakveld 0.4 Overhead

Overheadkosten waren € 18.209 hoger dan begroot. Oorzaak hiervan is dat meer aansturing nodig was voor team beheer- en toezicht wegens een verschuiving naar programma beheer en onderhoud. De realisatie van de financiële control en administratie over het jaar 2021 was in lijn met de realisatie over het jaar 2020.
In de begrotingswijziging 2022 wordt dit budget opgehoogd naar de werkelijkheid. Tegenover staat dat er minder kantoor en bedrijfskosten waren als gevolg van het thuiswerken door corona.

Het afgelopen jaar is de:

- Bestuurlijke besluitvorming verbeterd;
- Planning & control verbeterd;
- Omgevingsmanagement verbeterd.

Baten en lasten

Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Verschil 2021	Jaarrekening 2020
Bedrijfskosten	53.096	58.914	-5.818	51.580
Inzet RNH	514.727	485.679	29.048	638.479
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totale lasten	**567.823**	**544.593**	**23.230**	**690.059**
Totale baten	**-**	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-567.823**	**-544.593**	**-23.230**	**-690.059**

Baten en lasten per taakveld

	Jaarrekening 2021		Begroting na wijziging 2021		Jaarrekening 2020	
Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0.1 bestuur	23.696	-	18.675	-	25.128	-
0.4 overhead	544.127	-	525.918	-	664.931	-
Totaal	**567.823**	**-**	**544.593**	**-**	**690.059**	**-**

Specificatie taakveld 0.4 overhead

Specificatie taakveld 0.4 overhead	Jaarrekening 2021		Begroting na wijziging 2021		Verschil (realisatie minus begroting)	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing	185.374	-	192.001	-	-6.627	-
Secretariaat	59.160	-	62.173	-	-3.013	-
Financiële control en administratie	78.341	-	65.958	-	12.383	-
Aansturing beheerteam en toezichthouders	206.372	-	177.547	-	28.825	-
Kantoor- en bedrijfskosten	14.880	-	28.239	-	-13.359	-
Totaal	**544.127**	**-**	**525.918**	**-**	**18.209**	**-**

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen

Gebeurtenissen per taakveld in 2021

Specificatie is onderaan dit programma te vinden in de tabel “Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves”.

Taakveld 0.5 Treasury

- De financiering van het vastgestelde beleid;
- Het minimaliseren van de financieringskosten;
- Het beperken van de (financiële) risico’s.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

- Participantenbijdrage;
- Overige verrekeningen.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting

De activiteiten van het recreatieschap kunnen als volgt worden omschreven: beleidsbepaling, beheer en onderhoud van recreatieterreinen, genereren van publiciteit en ter beschikking stellen van recreatieterreinen voor openluchtrecreatie en evenementen. Groengebied Amstelland. neemt het standpunt in dat haar activiteiten geen belaste ondernemingsactiviteiten vormen voor de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969. Dit wordt jaarlijks beoordeeld. In voorgaande jaren is het recreatieschap vrijgesteld van vennootschapsbelasting. De verwachting is dat dit ook voor 2021 geldt.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves

Het recreatieschap heeft verschillende reserves, die elk voor hun eigen doelen worden ingezet. Het doel van elke reserve is nader toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen.

In onderstaande tabellen is de stand van de reserves weergegeven aan het einde van 2021 en het verschil ten opzichte van de stand aan het einde van 2020.

Baten en lasten

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Afwijking 2021	Jaarrekening 2020
Bedrijfskosten	660	535	125	580
Totale lasten	**660**	**535**	**125**	**580**
Participantenbijdragen	3.385.406	3.385.406	-	3.299.617
Opbrengsten	5.812	-	5.812	2.503
Totale baten	**3.391.218**	**3.385.406**	**5.812**	**3.302.120**
Saldo voor bestemming	**3.390.558**	**3.384.871**	**5.687**	**3.301.540**
Mutaties reserves	-108.167	96.962	-205.129	-66.070
Saldo na bestemming	**3.498.725**	**3.287.909**	**210.816**	**3.367.610**

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves

Resultaatbestemming (ad 5. mutaties reserves)	Jaarrekening 2021			Begroting na wijziging 2021			Jaarrekening 2020		
	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
Algemene reserve	37.280	105.732	-68.452	76.302	109.200	-32.898	25.204	99.020	-73.817
Bestemmingsreserve investeringen	50.028	53.639	-3.611	233.000	103.140	129.860	10.451	2.704	7.747
Bestemmingsreserve egalisatie kapitaallasten	-	36.104	-36.104	-	-	-	-	-	-
Totaal mutaties reserves	**87.308**	**195.475**	**-108.167**	**309.302**	**212.340**	**96.962**	**35.655**	**101.725**	**-66.070**

Ontwikkeling van reserves

	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2020	Verschil
Algemene reserve	1.152.747	1.221.199	-68.452
Bestemmingsreserves	568.202	607.917	-39.715
Totaal reserves	**1.720.949**	**1.829.116**	**-108.167**

In 2019 is een bestemmingsreserve egalisatie kapitaallasten opgericht ten behoeve van maatschappelijk nut reserveringen.

Baten en lasten per taakveld

Taakveld	Jaarrekening 2021		Begroting na wijziging 2021		Jaarrekening 2020	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0.5 treasury	660	-	535	-	580	-
0.8 overige baten en lasten	-	3.391.218	-	3.385.406	-	3.302.120
0.9 vennoot-schapsbelasting	-	-	-	-	-	-
0.10 mutaties reserves	87.308	195.475	309.302	212.340	35.655	101.725
Totaal	**87.968**	**3.586.693**	**309.837**	**3.597.746**	**36.234**	**3.403.844**

Paragrafen

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre Groengebied Amstelland in staat is om middelen vrij te maken en daarmee substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden. Het weerstandsvermogen wordt vergeleken met de weerstandscapaciteit: de mogelijk in te zetten middelen om de risico's te dragen. De weerstandscapaciteit moet groter zijn dan het berekende weerstandsvermogen.

Weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen te berekenen zijn alle risico's, waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie, geïnventariseerd. Per risico is de kans vermenigvuldigd met de potentiële omvang in euro's. Het berekende weerstandsvermogen bedraagt per 31-12-2021, € 520.750, zie bijlage VI ⇗ Risico-inventarisatie 2022 Groengebied Amstelland.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bij het recreatieschap wordt gevormd door de middelen in de algemene reserve. In de begroting is geen post "onvoorzien" opgenomen voor het opvangen van eventuele niet voorziene lasten in de loop van het jaar. Bij Groengebied Amstelland heeft iedere onvoorziene last van substantiële betekenis en dus directe gevolgen, waardoor de uitvoering van het beleid onder druk komt te staan. Ook heeft het recreatieschap geen stille reserves. Stille reserves zijn activa die tegen geen of een te lage waarde zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn. De huidige algemene reserve (weerstandscapaciteit) is € 1.152.747 en ligt ruim boven het benodigde weerstandsvermogen.

Risicobeheersing

Jaarlijks worden de risico's die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van het recreatieschap geïnventariseerd en gekwantificeerd. De belangrijkste risico's voor Groengebied Amstelland zijn:

- Geen (grootschalige) evenementen (corona);
- Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen.

	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2020	Verschil
Algemene reserve	1.152.747	1.221.199	-68.452
Bestemmingsreserve investeringen	496.129	499.740	-3.611
Bestemmingsreserve egalisatie kapitaallasten	72.074	108.177	-36.104
Totaal	**1.720.949**	**1.829.116**	**-108.167**

Algemene reserve

De algemene reserve dient als weerstandscapaciteit voor de financiële risico's die het recreatieschap loopt. Ook worden soms uit de algemene reserve extra incidentele inspanningen gefinancierd omdat de reserve investeringen beperkt is. De aanvullende, incidentele, opdrachten zijn ‘extra’ en afhankelijk van de mogelijkheden om ze te financieren. Er kunnen verschillende soorten incidentele projecten worden uitgevoerd, zoals op het gebied van groot onderhoud, gebiedsontwikkeling, inkomstenwerving of omvormingen. Voor deze projecten wordt dan een aanvullend budget uit de algemene reserve beschikbaar gesteld door het bestuur. Middelen uit de algemene reserve kunnen dus door het bestuur worden ingezet voor allerlei taken van het recreatieschap.

Bestemmingsreserve investeringen

De bestemmingsreserve investeringen wordt voornamelijk ingezet voor ontwikkeling van het recreatiegebied door vernieuwing. Vernieuwing is gericht op het aantrekkelijk houden van de gebieden voor de inwoners van de regio, het betaalbaar houden van het beheer en het realiseren van inkomsten. Voorbeelden van vernieuwing zijn onder andere het plaatsen van sporttoestellen en het faciliteren van nieuwe horecagelegenheden.

Bestemmingsreserve egalisatie kapitaallasten

Deze bestemmingsreserve is bedoeld om sterke schommelingen in de kapitaallasten op te vangen.

Kengetallen

Conform het BBV worden de kengetallen in onderstaande tabel vermeld.
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Een schuldquote hoger dan 130% wordt als problematisch gezien.
Het Groengebied heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio.

De solvabiliteit geeft informatie over het gevoerde beleid. De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. In de regel wordt een solvabiliteitsratio >50% als voldoende beschouwd.

Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

Conclusie solvabiliteitsratio

Het solvabiliteitsratio houdt verband met behaalde resultaten van de afgelopen jaren. In de regel wordt een solvabiliteitsratio >50% als voldoende beschouwd. Zoals hiernaast te zien komt de solvabiliteitsratio voor 2021 uit op 44%. Reden hiervoor is dat evenementen de afgelopen jaren geen doorgang hebben kunnen vinden vanwege de coronacrisis. Daarentegen zijn de kwaliteitsnormen voor het beheer wel doorgegaan. Dit heeft gevolgen gehad voor de reservepositie.

De kengetallen moeten in samenhang moeten worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld geven van de financiële positie. Bij de invoering van de kengetallen is door de wetgever geen norm opgelegd. De vraag wat een goede solvabiliteit is voor een recreatieschap is niet eenvoudig te beantwoorden. Een solvabiliteitsratio van >50% wordt als ideaal beschouwd, terwijl een ratio van >30% als goede solvabiliteit wordt gezien. Een kengetal, of de ontwikkeling van een kengetal, is een weerspiegeling van het gevoerde beleid. Kijkend naar de andere kengetallen is de lagere solvabiliteitsratio in 2021 geen probleem voor het schap. Voorgesteld wordt om in 2022 de kengetallen opnieuw te gaan bekijken.

	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2020
Netto schuldquote	-69%	-146%	-101%
Idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-69%	-146%	-101%
Solvabiliteitsratio	44%	44%	42%
Structurele exploitatieruimte	1%	6%	-1%
Grondexploitatie	n.v.t.		
Belastingcapaciteit	n.v.t.		

B. Kapitaalgoederen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het onderhoud van de kapitaalgoederen, onderscheiden naar de volgende categorieën:

- Verhardingen;
- Civiele kunstwerken;
- Groen;
- Water, oevers en stranden;
- Pontjes;
- Terreinmeubilair;
- Hygiënische maatregelen / nutsvoorzieningen, riolering en reiniging;
- Gebouwen en materieel.

Op 8 november 2018 is het beheerplan in het bestuur gepresenteerd en is het gewenste beeldkwaliteitsniveau vastgesteld op basis van de CROW "kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018". De uitvoeringsorganisatie probeert met het beperkte budget zo goed mogelijk de beoogde beeldkwaliteit te handhaven.

Bij de instandhouding wordt onderscheid gemaakt tussen dagelijks onderhoud (DO), groot onderhoud (GO) en vervangingen (VV).

Dagelijks / jaarlijks onderhoud

DO omvat de reguliere, jaarlijks terugkerende kosten voor de instandhouding. Het DO betaalt het recreatieschap uit de exploitatiebegroting.

Groot onderhoud en kleine vervangingen

GO omvat de kosten voor instandhouding die niet ieder jaar terugkeren en levensduur verlengend zijn. Deze maatregelen worden uitgevoerd op basis van de meerjarenplanning en inspecties.

Het GO en kleine VV (vervangingen tot € 50.000) betaalt het recreatieschap uit de voorziening GO. Die voorziening wordt gevoed met een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatiebegroting. De jaarlijkse dotatie is berekend op basis van het werkelijk geplande groot onderhoud en de kleine vervangingen in de komende 10 jaren, zoals dat vastligt in een door het bestuur vastgesteld beheerplan (zie de meerjarenbegroting).

De kosten voor GO en kleine VV worden geboekt via de exploitatie, met daar tegenover een even grote onttrekking uit de voorziening. Op deze manier worden de betreffende lasten goed gemonitord.

Grote vervangingen

Grote VV, maatschappelijke vervangingen boven € 50.000 en economische vervangingen van bijvoorbeeld gebouwen, betaalt het recreatieschap uit de reserve. Vanuit de algemene reserve wordt een bedrag ter grootte van het netto investeringsbedrag overgeheveld naar de bestemmingsreserve egalisatie

Het BBV schrijft voor dat alle investeringen als bezit (materiële vaste activa) op de balans moeten staan. Op de balans is rekening gehouden met een realistische jaarlijkse waardedaling. Die waardedaling leidt tot de jaarlijkse afschrijvingslasten (kapitaallasten). De bestemmingsreserve egalisatie dient ter dekking van de kapitaallasten van geactiveerde kapitaaluitgaven.

Totale lasten DO, GO en VV

Totale lasten kapitaalgoederen (in programma 2)	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2020
Dagelijks onderhoud	1.236.038	1.149.779	1.054.567
Groot onderhoud en kleine vervangingen	760.752	768.500	608.745
Kapitaallasten	11.129	8.721	2.704
Totaal	**2.007.920**	**1.927.000**	**1.666.016**

Vervangingsinvesteringen (opgenomen in de balans)	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2020
Maatschappelijke vervangingen >50.000	24.103	-	90.249
Economische vervangingen	36.121	-	43.605

De maatschappelijke vervangingen > 50.000 hebben betrekking op het wandelnetwerk Amstelland, de economische vervangingen heeft betrekking op de aanschaf van een dienstauto.

In bijlage IV ↗ is een specificatie van de materiële vaste activa opgenomen in de staat van geactiveerde investeringen tot en met 2021

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

Totale lasten 2.1 VERKEER EN VERVOER	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2020
Verhardingen	404.042	388.301	226.147
Civiele kunstwerken	88.651	54.170	66.492
Inzet RNH	1.630	30.204	10.604
Per saldo toevoegingen aan de voorziening GO	90.089	160.800	301.506
Totaal	**584.412**	**633.475**	**604.750**

Categorie verhardingen

Groengebied Amstelland heeft in totaal 36 hectare aan verhardingen in de vorm van gesloten verharding (asfalt) voor rijbanen, parkeerterreinen, fiets- en wandelpaden en half verharding voor de overige wandelpaden. Ook de ruiterpaden zijn in deze categorie opgenomen. De wegen en paden worden periodiek geïnspecteerd om vast te stellen waar onderhoud noodzakelijk is.

De beeldkwaliteit voor verhardingen is vastgesteld op niveau B. Bij gladheid wordt de verharding niet gestrooid.

Op basis van de inspecties en de meerjarenplanning zijn in 2021 onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Groot onderhoud Middenweg Ouderkerkerplas;
- Groot onderhoud schelpenpaden Middelpolder;
- Voorbereiding groot onderhoud fietspad Duivendrechtse polder.

VERHARDINGEN	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2020
Dagelijks onderhoud	86.245	88.301	64.568
Groot onderhoud en kleine vervangingen	317.797	300.000	161.579
Kapitaallasten	-	-	-
Totaal	**404.042**	**388.301**	**226.147**

Categorie civiele kunstwerken

Het Groengebied heeft totaal 450 stuks kunstwerken waarvan 140 bruggen en 310 waterstaatkundige voorzieningen zoals stuwen en duikers.

De beeldkwaliteit voor civiele kunstwerken is vastgesteld op niveau B.

Op basis van de inspecties en de meerjarenplanning zijn in 2021 de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Vervangen brugdek brug westzijde Ouderkerkerplas;
- Onderzoek herstel Jac.C. Keabrug;
- Diverse reparaties naar aanleiding van gehouden inspecties.

CIVIELE KUNSTWERKEN	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2020
Dagelijks onderhoud	27.737	46.170	26.777
Groot onderhoud en kleine vervangingen	60.914	8.000	39.715
Kapitaallasten	-	-	-
Totaal	**88.651**	**54.170**	**66.492**

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Totale lasten 5.7.2 OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2020
Groen	749.952	650.397	704.320
Water, oevers en stranden	390.282	328.838	289.612
Pontjes	53.033	73.315	50.533
Terreinmeubilair	76.655	181.497	138.563
Hygiënische maatregelen / nuts, riolering en reiniging	188.164	191.541	164.897
Gebouwen en materieel	57.141	58.941	34.642
Overige bedrijfskosten	225.679	223.199	146.786
Inzet RNH	305.508	333.898	317.769
Per saldo onttrekking van de voorziening GO	-187.841	-266.300	-191.951
Totaal	**1.858.573**	**1.775.326**	**1.655.171**

Categorie groen

Groengebied Amstelland bevat in totaal 308 ha aan grasvegetatie in de vorm van intensieve- en extensieve grasvegetatie, moeras en rietlanden. Verder heeft het recreatieschap in totaal 115 ha beplanting bestaande uit cultuurlijke en natuurlijke beplanting.

De beeldkwaliteit voor grasvegetaties en cultuurlijke beplanting zijn beide vastgesteld op niveau B.

Op basis van de inspecties en de meerjarenplanning zijn in 2021 de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Voorbereiding groot onderhoud dunningen De Hoge Dijk;
- Periodiek onderhoud Ouderkerkerplas en Penbos Diemen.

GROEN	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2020
Dagelijks onderhoud	630.717	528.397	542.468
Groot onderhoud en kleine vervangingen	119.236	122.000	161.853
Kapitaallasten	-	-	-
Totaal	**749.952**	**650.397**	**704.320**

Categorie water, oevers en stranden

Het Groengebied heeft in totaal 188 ha water. De inrichting van de zwemplekken moeten middels waarschuwingsborden aan de wettelijke eisen voldoen. Ook het zwemwater voldoet aan de minimale wettelijke eisen (Whvbz).

De beeldkwaliteit voor water is vastgesteld op niveau B. Groengebied Amstelland heeft in de verschillende gebieden in totaal 18.500 m2 zandstrand.

De beeldkwaliteit voor oevers en stranden is vastgesteld op niveau B.
Op basis van de inspecties en de meerjarenplanning zijn in 2021 de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Uitvoeren baggerwerkzaamheden Gaasperzoom en Hoge Dijk;
- Herstel oevers Ouderkerkerplas en Elsenhove.

WATER, OEVERS EN STRANDEN	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2020
Dagelijks onderhoud	197.598	108.838	142.428
Groot onderhoud en kleine vervangingen	192.684	220.000	147.185
Kapitaallasten	-	-	-
Totaal	**390.282**	**328.838**	**289.612**

Categorie pontjes

Het Groengebied heeft in de verschillende gebieden in totaal twee pontjes.

De beeldkwaliteit voor de pontjes is vastgesteld op niveau B.

Op basis van de inspecties en de meerjarenplanning zijn in 2021 de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Periodiek onderhoud pontjes;
- Transport van en naar winterstalling.

PONTJES	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2020
Dagelijks onderhoud	53.033	73.315	47.829
Groot onderhoud en kleine vervangingen	-	-	-
Kapitaallasten	-	-	2.704
Totaal	**53.033**	**73.315**	**50.533**

Categorie terreinmeubilair

Het Groengebied heeft in totaal 1135 stuks terreinmeubilair, waarvan 40 speeltoestellen en 1095 overig terreinmeubilair zoals picknicksets, banken, parkeerpalen en verkeersborden.

De beeldkwaliteit voor terreinmeubilair is vastgesteld op niveau B.

Op basis van de inspecties en de meerjarenplanning zijn in 2021 de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Plaatsen informatie- en attentieborden hondenlosloopgebieden Ouderkerkerplas;
- Herstel trimtoestellen Gaasperplas;
- Vervangen speelschip Gaasperplas.

TERREINMEUBILAIR	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2020
Dagelijks onderhoud	43.345	89.997	59.912
Groot onderhoud en kleine vervangingen	33.309	91.500	78.651
Kapitaallasten	-	-	-
Totaal	**76.655**	**181.497**	**138.563**

Categorie hygiënische maatregelen / nutsvoorzieningen, riolering en reiniging

Groengebied Amstelland heeft in totaal 13 pompen voor de riolering en het doorspoelen van zwemwater, 14 elektrakasten, 3500 meter elektra leidingen en 3780 meter persriolering. Daarnaast verschillende waterputten, watertappunten en 3000 meter waterleiding. De beeldkwaliteit voor riolering is vastgesteld op niveau B. Het recreatieschap heeft totaal 6 toiletgebouwen, die in het seizoen dagelijks schoongemaakt moeten worden. Op de verschillende terreinen staan in totaal 42 ondergrondse afvalcontainers die periodiek leeggezogen worden. Op intensief gebruikte ligweiden staan in totaal 15 "hete kolen bakken" voor het barbecueën. Ook het periodiek prikken van zwerfvuil en het verwijderen van illegaal gestort afval op de parkeerterreinen behoort tot deze categorie. De beeldkwaliteit voor reiniging is vastgesteld op niveau A. Op basis van de inspecties en de meerjarenplanning zijn in 2021 de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Extra inzet/plaatsen containers om de terreinen schoon te houden;
- Inzet Paswerk voor ruimen zwerfvuil;
- Inzet aannemer voor ruimen zwerfvuil en schoonhouden toiletten;
- Vervangen pompen op basis Meerjarenonderhoudsplan.

HYGIËNISCHE MAATR. / NUTS, RIOLERING EN REINIGING	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2020
Dagelijks onderhoud	181.025	191.541	164.897
Groot onderhoud en kleine vervangingen	7.139	-	-
Kapitaallasten	-	-	-
Totaal	**188.164**	**191.541**	**164.897**

Categorie gebouwen en materieel

Dit omvat het onderhoud aan de openbare gebouwen, verhuurde gebouwen en materieel zoals voertuigen en grote machines. Het recreatieschap heeft in totaal 14 gebouwen in eigen beheer.

De beeldkwaliteit voor gebouwen is vastgesteld op niveau B.

Op basis van de inspecties en de meerjarenplanning zijn in 2021 de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Inspecties alle gebouwen – oplevering 2022;
- Groot onderhoud/herstelwerk toiletgebouw Gaasperplas.

GEBOUWEN EN MATERIEEL)	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2020
Dagelijks onderhoud	16.339	23.220	14.879
Groot onderhoud en kleine vervangingen	29.674	27.000	19.763
Kapitaallasten	11.129	8.721	-
Totaal	**57.141**	**58.941**	**34.642**

Vervangingsinvesteringen (opgenomen in de balans)	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Jaarrekening 2020
Maatschappelijke vervangingen >50.000	24.103	-	90.249
Economische vervangingen	36.121	-	43.605

C. Financiering

Wet Financiering decentrale overheden

De Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) heeft als uitgangspunt het beheersen van risico's. De belangrijkste kenmerken in dat kader is een tweetal randvoorwaarden voor het treasurybeleid. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verlenen van garanties alleen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen een prudent karakter (=met beleid en inzicht bezien) moeten hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van onnodige risico's.

Op 19 oktober 2018 heeft het algemeen bestuur in haar openbare vergadering haar verordening financieel beheer vastgesteld in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de wet Financiering Decentrale Overheden over de kaders voor de inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie. Ook is in deze vergadering vastgesteld de verordening financieel beheer en controle in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de artikelen 216 en 217 van de provinciewet.

Risicobeheer

Binnen de Wet Fido zijn 2 normen vermeld waaraan dient te worden voldaan. De normen bestaan uit de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm.

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen is te voorkomen dat bij herfinanciering van leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's.

Groengebied Amstelland is volgens het huidige liquiditeits- en financieringsbeleid binnen de kasgeldlimiet en renterisiconorm gebleven.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het bedrag ter grootte van 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Het doel van de limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. In de onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar bepaald.

Berekening van de kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal (lasten)	€ 5.190.980
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,2 %
Kasgeldlimiet	€ 425.700

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de vaste schuld bij aanvang van het jaar. Het doel is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rente lasten van de organisatie. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. In de onderstaande tabel is de renterisiconorm voor het begrotingsjaar bepaald op € 0.

Berekening van de renterisiconorm	
Stand van de vaste schuld per 1 januari	-
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20 %
Renterisiconorm	0

Wet Fido Modelstaat A (x € 1.000)

Toelichting op modelstaat A

De kasgeldlimiet voor Groengebied Amstelland bedraagt op basis van de begroting 2021 € 426.000,-. Het recreatieschap blijft het gehele jaar binnen de limiet.

Kwartaal	1e			2e		
Maand	1 jan	1 feb	1 mrt	1 apr	1 mei	1 jun
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	426	426	426	426	426	426
Ruimte onder limiet		426			426	
Overschrijding		0			0	

Kwartaal	3e			4e		
Maand	1 jul	1 aug	1 sep	1 okt	1 nov	1 dec
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	426	426	426	426	426	426
Ruimte onder limiet		426			426	
Overschrijding		0			0	

Wet Fido Modelstaat B (x € 1.000)

Toelichting op modelstaat B

Bij Groengebied Amstelland hebben geen renteherzieningen op vaste schulden plaatsgevonden en er zijn geen nieuwe leningen uitgezet of aangetrokken. De renterisiconorm is derhalve nihil.

	Modelstaat B		
1a	Renteherziening op vaste schuld O/G		-
1b	Renteherziening op vaste schuld U/G		-
2	Renteherziening op vaste schuld	(1a-1b)	-
3a	nieuw aangetrokken vaste schuld		-
3b	nieuw uitgezette lange leningen		-
4	netto nieuw aangetrokken vaste schuld	(3a-3b)	-
5	Betaalde aflossingen		-
6	herfinanciering	(laagste van 4 en 5)	-
7	Renterisico op de vaste schuld	(2+6)	-
8	Renterisiconorm		-
9a	ruimte onder		-
9b	Overschrijding		-

	Renterisiconorm		
10	Stand van de vaste schuld		-
11	Vastgestelde percentage		
12	Renterisiconorm	(10x11)	-

D. Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH) werkt als opdrachtnemer voor het bestuur van Groengebied Amstelland. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder van RNH.

In 2017 is de dienstverlening van RNH geëvalueerd. Daarna heeft RNH een verbeterplan uitgevoerd naar tevredenheid van zowel ambtelijke als bestuurlijke vertegenwoordigers van (de participanten van) de recreatieschappen. Op initiatief van de provincie is in 2020 onderzoek uitgevoerd naar de uitvoeringstaken van RNH in combinatie met de governance structuur van de recreatieschappen. Daarom hebben de recreatieschappen voor 2021 een contractverlenging van één jaar afgesproken. In 2021 is besloten om met ingang van 1 januari 2022 een bestuursbureau op te richten met medewerkers die rechtstreeks in dienst staan van de recreatieschappen, zodat een betere scheiding van opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap ontstaat. In het licht daarvan hebben de vijf recreatieschappen in 2021 besloten dat RNH ook in 2022 en 2023 als uitvoeringsorganisatie wordt gecontracteerd, met een opzegtermijn van één jaar.

De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren. De inzet van RNH voor het recreatieschap behoort tot de kostencategorie ingeleend personeel. In de begroting is hiervoor in totaal een budget van € 1.649.147 opgenomen.

Voor de werkzaamheden die het Routebureau van RNH in opdracht van het recreatieschap verricht zijn vaste bedragen in de begroting opgenomen. Deze bedragen dekken de inzet van RNH en de bedrijfskosten die gemiddeld worden gemaakt voor de beschreven werkzaamheden aan routebeheer en -ontwikkeling.

Overkoepelend voor alle recreatieschappen werkt RNH aan de volgende prestaties:

- HR management;
- Training en opleiding van het personeel;
- Professioneel contractbeheer vastgoed en evenementen;
- Modern ingerichte ICT voor projectadministratie, financiële administratie en factuurafhandeling;
- Archivering;
- Natuurinclusief kennisnetwerk;
- Omgevingsmanagement;
- Planning en control.

Flexibele schil / inhuur

Bij de uitvoering van onderhoudswerk huurt Groengebied Amstelland inzet van werkvoorzieningsschappen in.

Percentage overhead

Als de overhead wordt afgezet tegen de totale lasten (€ 5.190.980) bedraagt het percentage overhead 10 %. Deze overhead bestaat uit de volgende posten:

Opbouw van de overhead	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021
Bestuursadvisering en programmasturing	185.374	192.001
Secretariaat	59.160	62.173
Financiële control en administratie	78.341	65.958
Aansturing beheerteam en toezichthouders	206.372	177.547
Kantoor- en bedrijfskosten	14.880	28.239
Totaal	**544.127**	**525.918**

Klachtenregistratie

Het recreatieschap biedt op de website de mogelijkheid om een informatieverzoek in te dienen. In 2021 zijn in totaal 216 schriftelijke aanvragen gedaan. Hierbij zijn geen klachten ontvangen over het handelen of functioneren van medewerkers die namens het recreatieschap optreden. De informatieverzoeken gingen vooral over de coronamaatregelen en het gebruik van de gebieden van en door recreanten.

Maatregelen bij begrotingsafwijkingen

Materiële afwijkingen (beleidsmatig en/of financieel) ten opzichte van de begroting moeten door het bestuur worden geautoriseerd. Als een wijziging niet in het jaar zelf is voorgelegd, dan zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Daarom worden de afwijkingen tijdig, en in elk geval in het begrotingsjaar zelf, aan het bestuur voorgelegd. Dit gebeurde in de vorm van:

- Begrotingswijziging 2021;
- Separate bestuursvoorstellen;
- Najaarsnotitie 2021.

Het recreatieschap streeft ernaar om begrotingsafwijkingen boven de grens van 3% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves) te voorkomen. Dit geldt in sterkere mate voor rechtmatigheidsafwijkingen zoals beschreven in de Kadernota Rechtmatigheid 2022.

E. Grondbeleid

Het recreatieschap is van mening dat gebieden die binnen de grenzen van de Gemeenschappelijke Regeling vallen, in het beheer van het recreatieschap thuishoren.

Indien het recreatieschap een zakelijk of persoonlijk recht verwerft op gronden grenzend aan het gebied, dan worden deze gronden toegevoegd aan de gemeenschappelijke regeling.

Oppervlaktes en hoeveelheden		
Gronden		
Beleidsgebied gemeenschappelijke regeling	732,27	Hectare
Oppervlakte in eigendom	698,86	Hectare
waarvan: in eigen beheer	558,31	Hectare
contractueel uitgegeven	189,33	Hectare
Aantal contracten gronden	91	
Gebouwen		
Aantal gebouwen	14	
waarvan: in eigen beheer	11	
contractueel uitgegeven	2	
potentieel af te stoten	1	Abcouderstraatweg 79

Gronden in eigendom en uitgegeven

Groengebied Amstelland heeft gronden van de gemeente Amsterdam en Staatsbosbeheer in erfpacht. Hier lopen twee erfpachtcontracten van Staatsbosbeheer die expireren in 2049. Gronden in erfpacht worden bij voorkeur voor langere periodes uitgegeven, tenzij dit vanuit gewenste ontwikkelingen in het gebied die voortvloeien uit het ambitietraject onwenselijk is. Alle gronduitgiftes zijn digitaal op kaart verwerkt in het beheersysteem GeoVisia en van alle contracten is een digitaal archief.

Voor ontwikkelingen waarbij externe financiering nodig is, is een looptijd van het ondererfpacht van ten minste 30 jaar wenselijk. Het recreatieschap kan momenteel alleen contracten sluiten met de resterende looptijd van 28 jaar. Er is op hoofdlijnen overeenstemming bereikt met Staatsbosbeheer over de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de groene recreatiegebieden in MRA en het lopende erfpacht in bijzonder.

Deze afspraken worden in mei 2022 ter besluitvorming aan de recreatieschappen voorgelegd. Er is overeenstemming over de looptijd (60 jaar). Er is nog geen overeenstemming bereikt over het verlengingsrecht (en het inroepen daarvan). Dit moet verder uitgewerkt worden in de nieuwe erfpachtcontracten. Er is nog geen helder procesvoorstel voor de vervolgfase van het opstellen van de contracten en het Didam arrest maakt dat Staatbosbeheer de voorgenomen afspraken met de drie recreatieschappen moet publiceren waardoor andere partijen hierop bezwaar kunnen aantekenen.

NatuurNetwerk Nederland (NNN)

Bijna alle gronden van het recreatieschap maken deel uit van het NatuurNetwerk Nederland (NNN). Dit legt beperkingen op voor het gebruik van de gronden.

Commerciële activiteiten

Om voldoende baten te halen uit de gronden zijn sommige percelen voor commerciële activiteiten of bewoning uitgegeven. Hierbij wordt gewerkt met standaardcontracten en voorwaarden. Bij Groengebied Amstelland is nog geen sprake van een vastgesteld grondprijzenbeleid. Wel wordt aangesloten bij de prijzen in de regio daarvoor. Er is sprake van actief accountmanagement waardoor contracten regelmatig worden herzien of gecontroleerd op oneigenlijk gebruik.

Baten uit commerciële activiteiten	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021
Baten uit (erf)pachten	274.084	278.060
Baten uit verhuren	45.542	49.987

Kavelpaspoorten

Voor nieuwe ontwikkelingen worden kavelpaspoorten opgesteld, waarop marktpartijen kunnen inchrijven.

F. Participanten

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen voor elke participant is inzicht in en actieve deelname aan de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk. Door effectief te sturen op de doelstellingen en prestaties kunnen participanten de gemeenschappelijke regeling maximaal laten bijdragen aan eigen bestuurlijke ambities. Ook de ambtelijke organisaties hebben in 2021 goed samengewerkt met de uitvoeringsorganisatie Recreatie Noord-Holland.

Participantenbijdragen

Zoals afgesproken in de gemeenschappelijke regeling wordt de participantenbijdrage jaarlijks geïndexeerd.

Participant	Bijdragen-verdeling	Bijdrage in 2020	Bijdrage in 2021
Provincie Noord Holland	27,90%	920.593	944.528
Gemeente Amstelveen	15,70%	518.012	531.480
Gemeente Amsterdam	49,20%	1.623.413	1.665.622
Gemeente Diemen	4,80%	158.354	162.471
Gemeente Ouder-Amstel	2,40%	79.245	81.305
Totaal	**100,00%**	**3.299.617**	**3.385.406**

Informeren van participanten

De informatievoorziening van de gemeenschappelijke regeling aan de participanten (de gemeenteraden en provinciale staten) is belangrijk. Daarvoor sluit het recreatieschap aan bij regionale samenwerkingsafspraken zoals die bijvoorbeeld in Noord-Holland Noord en de Metropool Regio Amsterdam zijn of worden gemaakt.

Informatie over verbonden partijen

Deze paragraaf geeft de informatie weer, die elke participant volgens het BBV moet opnemen in haar paragraaf ‘Verbonden partijen’.

Naam verbonden partij	Groengebied Amstelland
Vestigingsplaats	Amstelveen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijke vertegenwoordiging	• Gemeente Ouder-Amstel: burgemeester mevrouw J. Langenacker (voorzitter) • Gemeente Amsterdam: wethouder mevrouw M. van Doorninck, wethouder L. Ivens en wethouder mevrouw S. Kukenheim • Gemeente Amstelveen: wethouder mevrouw F. Gordon • Gemeente Diemen: wethouder M. Sikkes-van den Berg • Provincie Noord-Holland: gedeputeerde I. Zaal
Doelstelling en openbaar belang (BBV 15, 2a en 2b)	Deze regeling heeft ten doel binnen een gebied, als aangegeven op de bij deze regeling behorende en als zodanig gewaarmerkte tekening: a. Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie;

Naam verbonden partij	Groengebied Amstelland
	b. Het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijkmilieu; c. Het tot stand brengen en onderhouden van een harmonisch landschap, dat is afgestemd op het onder a en b geformuleerde en dat rekening houdt met een gezonde agrarische bedrijfsvoering.
Activiteiten	Het recreatieschap voert de ontwikkeling en het beheer van het recreatiegebied uit, conform de kaders van de gemeenschappelijke regeling.
Visie op de verbonden partij (BBV 15, 1a)	Het besturen en beheren van het recreatiegebied. Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners heeft de provincie/gemeente een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en neemt daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.
Beleidsvoornemens 2021-2024 (BBV 15, 1a)	De visie van Groengebied vastgesteld in 2007, wordt in 2022 aangepast. De beleidsvoornemens worden uitgewerkt in een Ambitiedocument en Uitvoeringsprogramma.
(Wijziging) financieel belang (BBV 15, 2b-d)	Voor financiering van de jaarlijkse exploitatie zijn de participanten verantwoordelijk: • Provincie Noord-Holland 27,9% • Amstelveen 15,7% • Amsterdam 49,2% • Diemen 4,8%

Naam verbonden partij	Groengebied Amstelland
	• Ouder-Amstel 2,4%
Bestuurlijk belang	Stemgewicht
Bestuurlijke invloed	Jaarlijks kan Provinciale Staten / de raad haar gevoelens uitspreken over de begroting en kennisnemen van de jaarrekening en eventuele beleidsdocumenten. In de gemeenschappelijke regeling zijn de bevoegdheden vastgelegd. Voor aanpassing van de regeling is de instemming van alle participanten vereist.
Eigen vermogen	31-12-2018 € 3.366.692 31-12-2019 € 1.895.186 31-12-2020 € 1.829.116 31-12-2021 € 1.720.949
Vreemd vermogen	31-12-2018 € 357.570 31-12-2019 € 2.277.986 31-12-2020 € 2.544.069 31-12-2021 € 2.200.283
Financieel resultaat voor bestemming	31-12-2018 € 471.721 31-12-2019 € -1.471.506 31-12-2020 € -66.070 31-12-2021 € -108.167
Website	https://www.groengebied-amstelland.nl/
Risicoprofiel	Middel/laag
Risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (BBV 15, 2e)	1. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen; 2. Erfpachtcontracten met Staatsbosbeheer;

Naam verbonden partij	Groengebied Amstelland
	3. Geen (grootschalige) evenementen (corona); 4. Vandalisme en nalatig recreantengedrag; 5. Veranderende en verzwarende wet- en regelgeving (omgevingswet); 6. Juridische procedures en reputatieschade overheidsorganisaties; 7. Beschikbaarheid uitvoeringsbudget Toekomstplan Gaasperplas; 8. Geen inkomsten als gevolg van uitblijven nieuwe erfpachtovereenkomsten; 9. Problemen bij invulling/bemensing handhaving; 10. Kosten voor afhandeling WOB/WOO-verzoeken; 11. Betalingsachterstanden en/of faillissement van gebiedsondernemers; 12. Onrechtmatig accorderen en betalen van facturen.

Beleidsverslag / Ontwikkelingen

- Het werken aan de gefaseerde opzet van het Ambitiedocument en Uitvoeringsprogramma Groengebied Amstelland;
- Deelname aan vormgeving van het Toekomstplan Gaasperplas;
- Begeleiden van evenementen en ontwikkelen van horecalocaties;
- Stimuleren van biodiversiteit;
- Medewerking verlenen aan zelfbeheer en onderzoeken mogelijkheden stadslandbouw;
- Het effectueren van een nieuwe governancestructuur.

Jaarrekening

Overzicht van baten en lasten

Specificatie is onderaan dit programma te vinden in de tabel “Overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2021”.

Resultaat reguliere werkzaamheden

Het saldo van de reguliere baten en lasten is € 277.206 negatiever dan begroot.

REGULIER	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Verschil
Lasten	3.733.478	3.746.411	-12.933
Baten	3.765.574	4.055.713	-290.139
Saldo	**32.096**	**309.302**	**-277.206**

Resultaat incidentele werkzaamheden

Het saldo van de incidentele baten en lasten is € 72.077 positiever dan begroot.

INCIDENTEEL	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Verschil
Lasten	1.457.502	1.494.690	-37.188
Baten	1.317.239	1.282.350	34.889
Saldo	**-140.263**	**-212.340**	**72.077**

Resultaat totaal 2021

Het saldo van de baten en lasten is in totaal € 205.129 negatiever dan begroot door:

- Bijna volledig wegvallen evenementeninkomsten (€ 271.000 negatief);
- Meer dagelijks onderhoud (€ 86.000 negatief);
- Minder inzet uitvoeringsorganisatie (€ 102.000 positief);
- Doorschuiven horeca-ontwikkeling Abcouderstraatweg 79 (€ 50.000 positief).

TOTAAL	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Verschil
Lasten	5.190.980	5.241.101	-50.121
Baten	5.082.813	5.338.063	-255.250
Saldo	**-108.167**	**96.962**	**-205.129**

Bovenstaande drie tabellen worden op de volgende pagina’s in uitgebreide vorm weergegeven, met specificatie van de incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd, en een specificatie van de structurele / reguliere en incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Gebeurtenissen na balansdatum

Tussen het boekjaar waar de jaarstukken betrekking op hebben en het moment van de accountantscontrole, kunnen gebeurtenissen plaatsvinden die relevant zijn om een verantwoord oordeel te kunnen vormen over de financiële positie en over de baten en de lasten.

Zie bijlage V ⇗ voor een verdere uitwerking van de gebeurtenissen na balansdatum.

Het overzicht van baten en lasten en de balans worden vastgesteld met inachtneming deze gebeurtenissen.

Overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2021

	Jaarrekening 2021			Begroting na wijziging 2021			Begroting voor wijziging 2021		
Programma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
1. Ontwikkeling en inrichting	1.506.495	1.298.131	-208.364	1.581.906	1.282.350	-299.556	1.512.348	1.403.379	-108.969
2. Beheer en onderhoud	2.665.226	393.464	-2.271.762	2.629.349	670.307	-1.959.042	2.580.726	670.184	-1.910.542
3. Veiligheid en toezicht	450.776	-	-450.776	484.718	-	-484.718	469.386	-	-469.386
4. Bestuur en ondersteuning exclusief overhead	23.696	-	-23.696	18.675	-	-18.675	18.675	-	-18.675
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves en heffing vennootschapsbelasting	660	3.391.218	3.390.558	535	3.385.406	3.384.871	535	3.385.406	3.384.871
Overhead	544.127	-	-544.127	525.918	-	-525.918	546.865	-	-546.865
Heffing vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**5.190.980**	**5.082.813**	**-108.167**	**5.241.101**	**5.338.063**	**96.962**	**5.128.535**	**5.458.969**	**330.434**
Resultaatbestemming (mutaties reserves)	**Toevoeging**	**Onttrekking**	**Saldo**	**Toevoeging**	**Onttrekking**	**Saldo**	**Toevoeging**	**Onttrekking**	**Saldo**
Algemene reserve	37.280	105.732	-68.452	76.302	109.200	-32.898	97.434	-	97.434
Bestemmingsreserve investeringen	50.028	53.639	-3.611	233.000	103.140	129.860	233.000	-	233.000
Bestemmingsreserve egalisatie kapitaallasten	-	36.104	-36.104	-	-	-			-
Totaal mutaties reserves	**87.308**	**195.475**	**-108.167**	**309.302**	**212.340**	**96.962**	**330.434**	**-**	**330.434**
Gerealiseerd resultaat	**5.278.288**	**5.278.288**	**-**	**5.550.403**	**5.550.403**	**-**	**5.458.969**	**5.458.969**	**-**

Voor verdere toelichting bij de cijfers van de jaarrekening 2021: zie de programmaverantwoording in het jaarverslag↗.

- De kosten van de overhead zijn opgenomen in programma 4.
- Het bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting is opgenomen in programma 5.

De cijfers van de begroting na wijziging 2021 zijn verantwoord in het besluit van het algemeen bestuur op 1 juli 2021.

De cijfers van de begroting voor wijziging 2021 zijn vastgelegd in het besluit van het algemeen bestuur op 2 juli 2020.

Onvoorzien

Het recreatieschap had geen kosten ‘onvoorzien’ begroot.

WNT-verantwoording

De informatie van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector is opgenomen in bijlage VII ↗.

Balans

Onderstaand volgt de balans per 31 december 2021, een overzicht van de waarderingsgrondslagen en de toelichting op de balans.

ACTIVA	31-12-2021	31-12-2020
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	72.074	108.177
Investeringen met een economisch nut	68.596	43.605
Subtotaal materiële vaste activa	***140.670***	***151.782***
TOTAAL VASTE ACTIVA	***140.670***	***151.782***
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen en overlopende activa		
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	13.537	5.543
Overige nog te ontvangen bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	643.629	3.814
Overige vorderingen	42.757	29.572
Subtotaal vorderingen en overlopende activa	***699.923***	***38.930***
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan een jaar		
Uitzettingen in ’s Rijks schatkist met een rente typische looptijd korter dan een jaar	3.033.372	4.131.402
Subtotaal uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan een jaar	***3.033.372***	***4.131.402***
Liquide middelen		
Nationaal Groenfonds (proj.rek. Diemerbos)	1.030.591	1.793.742
ING bank	47.256	50.950
Kas	11	121
Subtotaal liquide middelen	***1.077.858***	***1.844.812***
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	***4.811.153***	***6.015.144***
TOTAAL-GENERAAL ACTIVA	**4.951.823**	**6.166.927**

PASSIVA	31-12-2021	31-12-2020
VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	1.152.747	1.221.199
Bestemmingsres. Investeringen	496.129	499.740
Bestemmingsres. Egalisatie Kapitaallasten	72.074	108.177
Gerealiseerd resultaat	-	-
Subtotaal eigen vermogen	***1.720.949***	***1.829.116***
Voorzieningen		
Voorziening groot onderhoud	1.947.040	2.044.793
Subtotaal voorzieningen	***1.947.040***	***2.044.793***
TOTAAL VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN	***3.667.989***	***3.873.909***
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan een jaar		
Overige schulden	219.660	302.982
Subtotaal netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan een jaar	***219.660***	***302.982***
Overlopende passiva		
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen	33.583	196.294
In beheer gehouden gelden proj.rek. Diemerb.	1.030.591	1.793.742
Subtotaal overlopende passiva	***1.064.174***	***1.990.036***
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	**1.283.834**	**2.293.018**
Totaal	**4.951.823**	**6.166.927**

Waarderingsgrondslagen voor de balans en de resultaatbepaling

Materiële vaste activa

Activa worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs. Subsidies en bijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

De materiële activa worden onderverdeeld in:

- Activa met een economisch nut en
- Activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Voorwaarde voor het activeren van materiële vaste activa is een minimale gebruiksduur van drie jaar, waarvoor een ondergrens geldt van:

- € 10.000 voor activa met economisch nut
- € 50.000 voor activa met maatschappelijk nut

Investeringen worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur wordt afgeschreven. De afschrijvingen vinden plaats volgens het lineaire systeem, dus in gelijke jaarlijkse termijnen en startend op 1 januari van het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. De tabel met afschrijvingstermijnen is hiernaast weergegeven.

Vaste activa	Afschrijvingsperiode in jaren	Toelichting
Immateriële vast activa		Looptijd van de geldlening
Materiële vaste activa		
Gronden / terreinen	n.v.t.	Geen afschrijving
Gebouwen / werkplaats	40	
Vervoermiddelen	5	
Machines	5	
Werktuigen	10	
Ponten	20	
Overige vaartuigen	10	
Kunstwerken		
Bruggen van beton	40	
Bruggen van staal	40	
Bruggen van hout	30	
Tunnels	60	
Beschoeiing	30	
Gemalen	40	
Wandelnetwerk	10	
Terreinmeubilair	5	

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de nominale waarde.

Vlottende activa

De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en - waar nodig – verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves en voorzieningen

Algemene reserve

Aan de algemene reserve wordt jaarlijks het resultaat na bestemming toegevoegd respectievelijk onttrokken. Een deel van de renteopbrengst voortvloeiend uit de deposito en de zakelijke spaarrekeningen wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Bestemmingsreserve investeringen

In het AB van 7 december 2005 is besloten een bestemmingsreserve investeringen te vormen, hieruit moet het lopende investeringsprogramma gedekt worden. Een deel van de renteopbrengst voortvloeiend uit de deposito en zakelijke spaarrekeningen wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve investeringen.

Bestemmingsreserve egalisatie

De bestemmingsreserve egalisatie is met ingang van 1-1-2020 ingesteld. Deze reserve is ter dekking van de kapitaallasten van geactiveerde kapitaaluitgaven en dient in stand te worden gehouden ter dekking van de kapitaallasten in de exploitatie. Hierbij heeft geen terugwerkende kracht plaatsgevonden inzake investeringen voor 1-1-2020 en daarnaast is er ook een begrenzing aan het vormen van de bestemmingsreserve egalisatie kapitaallasten voor zover er een (positieve) reserve is.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. Onderhoudsvoorzieningen zijn gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

Overige balansposten

Alle overige balansposten zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

Bepaling van het resultaat

Het resultaat is bepaald op basis van de historische kostprijs. Baten en lasten worden toegerekend naar het jaar waarin zij gegenereerd worden.

Subsidies en bijdragen van derden

Ontvangsten inzake subsidies en bijdragen van derden voor de realisatie van specifieke projecten, en de daarmee samenhangende uitgaven, worden in de programmarekening verantwoord.

Toelichting op de balans

ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	**31-12-2021**	**31-12-2020**
Netto investeringen tot boekjaar	108.177	17.928
Netto investeringen boekjaar	24.103	90.249
Desinvesteringen boekjaar	-60.207	-
	72.074	**108.177**
Afschrijvingen tot boekjaar	-	-
Afschrijvingen lopend boekjaar	-	-
Afschrijvingen desinvesteringen boekjaar	-	-
	-	-
Boekwaarde per 31 december	**72.074**	**108.177**

Bovenstaand betreft een Investering ten behoeve van het realiseren van het Wandelnetwerk Amstelland, in samenwerking met het Amsterdamse Bos en de gemeenten Aalsmeer en Uithoorn. Wandelnetwerk Amstelland stond in het teken van het uitbreiden van het aanbod aan recreatieve wandelroutes en het creëren van eenheid in bewegwijzering en omvat in totaal 253 km aan wandelroutes.

Investeringen met een economisch nut	**31-12-2021**	**31-12-2020**
Netto investeringen tot boekjaar	144.712	139.607
Netto investeringen boekjaar	36.121	43.605
Desinvesteringen boekjaar	-20.000	-38.500
	160.832	**144.712**
Afschrijvingen tot boekjaar	101.107	136.903
Afschrijvingen lopend boekjaar	11.129	2.704
Afschrijvingen desinvesteringen boekjaar	-20.000	-38.500
	92.236	**101.107**
Boekwaarde per 31 december	**68.596**	**43.605**

In bijlage IV ⇗ is een specificatie van de materiële vaste activa is opgenomen in de staat van geactiveerde investeringen tot en met 2021.

VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen en overlopende activa	**31-12-2021**	**31-12-2020**
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	13.537	5.543

De vooruitbetaalde bedragen per 31 december 2021 bestonden uit kosten voor de huur, elektra en verzekeringskosten over 2022.

Overige nog te ontvangen bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	643.629	3.814
Specificatie:		
Project Fietsbrug over de Gaasp	642.873	-
Project Beheer Diemerbos	756	-

Overige vorderingen	42.757	29.572

Debiteuren algemeen

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan een jaar	**31-12-2021**	**31-12-2020**
Uitzettingen in 's Rijksschatkist met een rente typische looptijd korter dan een jaar	3.033.372	4.131.402

Rijksschatkist

Drempelbedrag 01-01-2021 t/m 30-06-2021	€ 250.000
Drempelbedrag 01-07-2021 t/m 31-12-2021	€ 1.000.000

Vanaf 1 juli 2021 werd voor gemeenten (en provincies, waterschappen en hun gemeenschappelijke regelingen) met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen de drempel voor het verplicht schatkistbankieren verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen.

Het bedrag aan middelen per kwartaal dat buiten 's Rijks schatkist is gehouden:

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Buiten schatkist gehouden	66.172	35.119	139.881	47.256
Ruimte onder drempelbedrag	183.828	214.882	860.120	952.744
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Liquide middelen	**31-12-2021**	**31-12-2020**
Nationaal Groenfonds (proj.rek. Diemerbos)	1.030.591	1.793.742
ING bank r/c	17.152	5.846
ING bank zakelijke spaarrekening	30.103	45.103
Kas	11	121
Totaal liquide middelen	***1.077.858***	***1.844.812***

PASSIVA

VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN

Eigen vermogen

Algemene reserve	**31-12-2021**	**31-12-2020**
Saldo per 1 januari	1.221.199	1.295.015
Bij: Liander, vergoeding opstalrecht	13.296	-
Bij: boekresultaat verk. vervoermiddel	5.812	-
Bij: onderhoud/nazorg bomencompensatie A2/A9	-	25.204
Af: Onttrekking conform begroting	-32.898	-44.811
Af: Saldo exploitatie	-54.662	-54.209
Saldo per 31 december	1.152.747	1.221.199

De algemene reserve is gevormd uit de van het Rijk ontvangen afkoopsom ten behoeve van de inrichting van de Ouderkerkerplas. De onttrekking is conform begrotingswijziging 2019. Derhalve resteert een dotatie ten behoeve exploitatiesaldo.

Bestemmingsres. Investeringen	**31-12-2021**	**31-12-2020**
Saldo per 1 januari	499.740	582.242
Bij: Saldo toevoeging	13.924	10.451
Bij: investering van bestemmingsreserve egalisatie	36.104	-
Af: Saldo onttrekking	-53.639	-2.704
Af: investering naar bestemmingsreserve egalisatie	-	-90.249
Saldo per 31 december	496.129	499.740

De dotatie betreft de ontvangen canon van Stichting Watersportpark en de investering realisatie wandelnetwerk Amstelland. De onttrekking betreft de bijdrage ten behoeve van infrastructuur horeca Ouderkerkerplas.

Bestemmingsres. Egalisatie Kapitaallasten	**31-12-2021**	**31-12-2020**
Saldo per 1 januari	108.177	17.928
Bij: Saldo toevoeging	-	90.249
Af: Saldo onttrekking	-36.104	-
Saldo per 31 december	72.074	108.177

De onttrekking heeft betrekking op de investering ten behoeve van de realisatie wandelnetwerk Amstelland.

Voorzieningen

Voorziening groot onderhoud	**31-12-2021**	**31-12-2020**
Saldo per 1 januari	2.044.793	1.680.216
Bij: Afkoopsommen beheer elementen uit Investeringsprogramma Diemerbos, fase 2	-	255.022
Bij: Saldo toevoeging	663.000	718.300
Af: Saldo onttrekking	-760.752	-608.745
Saldo per 31 december	1.947.040	2.044.793

De onderhoudsvoorzieningen zijn gebaseerd op de meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	**31-12-2021**	**31-12-2020**
Overige schulden	219.660	302.982

De overige schulden bestaan uit crediteuren en nog te betalen bedragen, die in onderstaande tabellen worden gespecificeerd.

Crediteuren	**31-12-2021**
Recreatie Noord-Holland NV	144.017
Waternet	13.835
Ton Zeldenrijk	11.689
Lindenhoff open tuin	7.645
Royal Hashkoningdhv	6.124

Crediteuren	**31-12-2021**
Berenschot B.V.	4.538
ABCFinance/kw infra	2.807
Gemeente Amstelveen	2.786
Paswerk	-
Overige crediteuren	4.429
Totaal crediteuren	**200.105**

Nog te betalen bedragen	**31-12-2021**
Onderhoudskosten	1.877
Accountantskosten	13.000
Advieskosten	2.750
Communicatiewerkzaamheden	1.928
Totaal nog te betalen bedragen	**19.555**

Overlopende passiva	**31-12-2021**	**31-12-2020**
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen		
Bijdrage t.b.v. project Sloepennetwerk	8.054	12.293
Bijdrage t.b.v. project Wandelnetwerk Amstelland	23.703	182.176
Borg	1.826	1.826
Totaal vooruit ontvangen bedragen	33.583	196.294

De ontvangen bedragen zijn bestemd voor de genoemde projecten.

	31-12-2021	**31-12-2020**
In beheer gehouden gelden projectrekening Diemerbos bij Nationaal Groenfonds	1.030.591	1.793.742

Toelichting bij projectrekening Diemerbos

In 2014 is met de gemeenten Amsterdam en Diemen, Stadsdeel Zuidoost en Staatsbosbeheer de Samenwerkingsovereenkomst Investeringen Diemerbos fase 2 ondertekend. Hiermee worden een aantal investeringen in nieuwe recreatieve en natuurvoorzieningen in het bos gekoppeld aan de werkzaamheden die Rijkswaterstaat uitvoert in het kader van de verbreding van de A9. In de Samenwerkingsovereenkomst is tevens voorzien in het instellen van een Beheerfonds om het beheer en onderhoud van voorzieningen waarvoor de rijks financiering vanwege bezuinigingen is weggevallen te kunnen blijven financieren.

Op basis van de Samenwerkingsovereenkomst is een projectrekening bij het Nationaal Groenfonds geopend op naam van Groengebied Amstelland, dat ook het beheer over de projectrekening voert. Groengebied Amstelland is verantwoordelijk voor de financiële administratie en de uitvoering van de projecten conform de subsidievoorwaarden, inclusief de eindverantwoording richting de subsidiegevers, alsmede voor het innen van inkomsten en het uitbetalen van vergoedingen voor het beheer conform de Samenwerkingsovereenkomst. Groengebied Amstelland is projecttrekker voor de realisatie van de fietsbrug over de Gaasp (gekoppeld aan de verbreding van de A9 in opdracht van Rijkswaterstaat) en van enkele nieuwe fietspaden in het bos. De planning voor de bouw van de fietsbrug liep van 2014 tot en met 2021. In 2015 is gestart met de bouw en zijn conform de overeenkomst met Rijkswaterstaat de eerste facturen betaald. In 2021 is het project gereedgekomen. De vaststelling van de subsidie voor de Fietsbrug over de Gaasp wordt begin 2022 verwacht.

Vanaf juli 2019 vinden binnen dit project eveneens de werkzaamheden voor het beheer van de Projectrekening Diemerbos bij het Nationaal Groenfonds plaats en het uitvoeren van de subsidieverplichtingen voor projecten die via de projectrekening worden gesubsidieerd. De kosten voor het beheer van de projectrekening en het begeleiden van de subsidiëring worden geheel gefinancierd uit het Investeringsprogramma Diemerbos. Na gereedkomen van het project Fietsbrug over de Gaasp is met goedkeuring van de Stuurgroep Diemerbos besloten tot financiering van de kosten voor het beheer van de Projectrekening Diemerbos uit het Vereveningsbudget van de Projectrekening.

In bijlage II ⇗ is een financieel overzicht over 2021 gegeven. In bijlage III ⇗ is de stand van zaken van de projecten ultimo 2021 weergegeven.

De Samenwerkingsovereenkomst loopt in principe tot eind 2021, maar duurt voort totdat de partijen aan hun verplichtingen hebben voldaan. Aangezien het project Fietsbrug over de Gaasp pas in 2022 afgerekend wordt, duurt de overeenkomst in ieder geval tot dan voort. Omdat het gewenst is het Beheerfonds in stand te houden, wordt nagedacht over een nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor de periode na 2022.

Deelbudgetten partijen Samenwerkingsovereenkomst Diemerbos	31-12-2021	31-12-2020
Dienst Landelijk Gebied / Amsterdam	-	112.594
Gemeente Amsterdam	111.510	-
Gemeente Diemen	-	-
Groengebied Amstelland	-	642.484
Rijkswaterstaat	-	-
Staatsbosbeheer	149.940	161.364
Stadsdeel Zuidoost	-	-
Overige deelbudgetten	-	-
Verevening	130.419	134.828
Beheerfonds	638.723	742.267
Renteopbrengsten	-	206
Totaal van de deelbudgetten	**1.030.591**	**1.793.742**

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Nr.	Lasten per taakveld	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging2021	Verschil
0.1	Bestuur	23.696	18.675	5.021
0.4	Overhead	544.127	525.918	18.209
0.5	Treasury	660	535	125
0.8	Overige baten en lasten	-	-	-
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	87.308	309.302	-221.994
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-
1.2	Openbare orde en veiligheid	450.776	484.718	-33.942
2.1	Verkeer en vervoer	1.881.787	1.915.825	-34.038
3.1	Economische ontwikkeling	124.649	134.779	-10.130
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	130.701	188.868	-58.167
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2.600	-	2.600
3.4	Economische promotie	118.352	92.502	25.850
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	26.827	42.318	-15.491
5.7	Openbaar groen en openluchtrecreatie	1.886.805	1.836.963	49.842
	Totaal lasten	**5.278.288**	**5.550.403**	**-272.115**

Nr.	Baten per taakveld	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging2021	Verschil
0.1	Bestuur	-	-	-
0.4	Overhead	-	-	-
0.5	Treasury	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	3.391.218	3.385.406	5.812
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	195.475	212.340	-16.865
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-
1.2	Openbare orde en veiligheid	-	-	-
2.1	Verkeer en vervoer	1.297.375	1.282.350	15.025
3.1	Economische ontwikkeling	756	-	756
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	337.038	328.047	8.991
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	-	-
3.4	Economische promotie	-	-	-
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	31.486	302.670	-271.184
5.7	Openbaar groen en openluchtrecreatie	24.939	39.590	-14.651
	Totaal baten	**5.278.288**	**5.550.403**	**-272.115**

	Saldo van baten en lasten per taakveld	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging2021	Verschil
	Totaal baten	5.278.606	5.550.403	-272.115
	Totaal lasten	5.278.288	5.550.403	-272.115
	Saldo	**-**	**-**	**-**

	Specificatie van taakveld 0.8 Overige baten en lasten	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging2021	Verschil
	Bijdrage participant gemeente Amstelveen	531.480	531.480	-
	Bijdrage participant gemeente Amsterdam	1.665.622	1.665.622	-
	Bijdrage participant gemeente Diemen	162.471	162.471	-
	Bijdrage participant gemeente Ouder-Amstel	81.305	81.305	-
	Bijdrage participant provincie Noord Holland	944.528	944.528	-
	Diverse inkomensoverdrachten	5.812	-	5.812
	Overige verrekeningen	-	-	-
	Totaal	**3.391.218**	**3.385.406**	**5.812**

Overzicht van baten en lasten per kostensoort

Lasten per kostensoort	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging2021	Verschil
Belastingen	-	-	-
Grond	-	-	-
Duurzame goederen	749.645	746.729	2.916
Pachten	343	4.731	-4.388
Ingeleend personeel	1.536.899	1.649.147	-112.248
Huren	-	-	-
Overige goederen en diensten	2.990.057	2.936.738	53.319
Rente	660	535	125
Mutatie voorzieningen	-97.752	-105.500	7.748
Afschrijvingen	11.129	8.721	2.408
Overige verrekeningen	-	-	-
Totaal lasten	**5.190.980**	**5.241.101**	**-50.121**

Baten per kostensoort	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging2021	Verschil
Grond	-	-	-
Pachten	274.084	278.060	-3.976
Huren	45.542	49.987	-4.445
Leges en andere rechten	5.853	2.827	3.026
Overige goederen en diensten	50.450	335.194	-284.744
Subsidies	1.302.370	1.286.589	15.781
Inkomensoverdrachten	3.404.514	3.385.406	19.108
Kapitaaloverdrachten	-	-	-
Rente	-	-	-
Overige verrekeningen	-	-	-
Totaal baten	**5.082.813**	**5.338.063**	**-255.250**

Saldo van baten en lasten per kostensoort	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging2021	Verschil
Totaal lasten	5.190.980	5.241.101	-50.121
Totaal baten	5.082.813	5.338.063	-255.250
Saldo	**-108.167**	**96.962**	**-205.129**

Overige gegevens

Samenstelling van het algemeen bestuur per 31 december 2021

Gemeente Ouder-Amstel
Burgemeester mevr. J. Langenacker (voorzitter)
Gemeente Amsterdam

Benoemd, wethouders:	*Gemandateerd, stadsdeelbestuurders:*
Mevr. M. van Doorninck	Dhr. D. de Jager* (Zuidoost)
Dhr. J. Wedemeijer	Dhr. R. Piers (Oost)
Mevr. S. Kukenheim	Dhr. R. Vermin (Zuid)

Gemeente Amstelveen
Wethouder mevr. F. Gordon**
Gemeente Diemen
Wethouder dhr. M. Sikkes-van den Berg***
Provincie Noord-Holland
Gedeputeerde mevr. I. Zaal
*) vast lid dagelijks bestuur
**) roulerend: vast lid in 2018, 2020 en 2022. Adviserend lid in 2019 en 2020
***) roulerend: vast lid 2019 en 2021. Adviserend lid in 2018, 2020 en 2022

Controleverklaring

De controleverklaring van de accountant is op de onderstaande pagina's ingevoegd.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Henk Schijvenaarstraat 1
Postbus 6222
2001 HE HAARLEM
Telefoon 023 – 531 95 39
Fax 023 – 531 1700
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Groengebied Amstelland

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2021 van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Groengebied Amstelland gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva van het recreatieschap Groengebied Amstelland op 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de controleverordening Recreatieschap Groengebied Amstelland dat is vastgesteld door het Algemeen bestuur op 5 juli 2006.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2021;
- de toelichting op de balans;
- het overzicht van baten en lasten over 2021;
- het overzicht gerealiseerde baten en lasten over 2021 per taakveld;
- de toelichting op de programmarekening;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige bijlagen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (Wnt) 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'. Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Groengebied Amstelland zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland.

Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA). Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 52.000,-. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen Wnt-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de het Controleprotocol Wnt 2021. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Met het bestuur zijn geen rapporteringstoleranties overeengekomen. Wij zullen aan het bestuur onze geconstateerde afwijkingen rapporteren, alsmede de kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen of Wnt-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, eerste lid, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en diverse bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben gecommuniceerd. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 14 april 2022
Reg.nr.: 101819/215/473/433
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was-getekend: mr. drs. J.C. Olij RA

Vaststelling door het algemeen bestuur

Deze jaarrekening wordt/is vastgesteld door het algemeen bestuur van Groengebied Amstelland in de openbare vergadering van 30 juni 2022.

Voorzitter,

Mevrouw J. Langenacker

Bijlagen

Bijlage I	Investerings- en financieringsstaat over 2021
Bijlage II	Financieel overzicht projectrekening Diemerbos 2021
Bijlage III	Stand van zaken projecten investeringsprogramma Diemerbos fase 2
Bijlage IV	Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2021
Bijlage V	Gebeurtenissen na balansdatum
Bijlage VI	Risico-inventarisatie 2022
Bijlage VII	WNT-verantwoording

Bijlage I Investerings- en financieringsstaat over 2021

nr	Omschrijving	Stand per 1-1-2021	Vermeerderingen 2021	Verminderingen 2021	Afschrijvingen 2021	Stand per 31-12-2021
	ACTIVA					
1	Onroerende en roerende bezittingen	151.782	60.224	-60.207	11.129	140.670
2	Investeringsuitgaven die gedekt worden uit reserves	-				-
3	Financiële vaste activa	-				-
	Totaal activa	**151.782**	**60.224**	**-60.207**	**11.129**	**140.670**
	PASSIVA					
1	Algemene reserve	1.221.199	19.108	-87.560	-	1.152.747
2	Bestemmingsreserve investeringen	499.740	50.028	-53.639	-	496.129
3	Bestemmingsreserve egalisatie kapitaallasten	108.177	-	-36.104	-	72.074
4**	Voorziening groot onderhoud	2.044.793	663.000	-760.752	-	1.947.040
5	Aangegane langlopende leningen	-	-	-		-
	Totaal passiva	**3.873.909**	**732.136**	**-938.055**	**-**	**3.667.989**
	Bruto werkkapitaal (totaal passiva – totaal activa)	**3.722.126**	**671.912**	**-877.848**	**-11.129**	**3.527.319**

nr	Omschrijving	Stand per 1-1-2021	Vermeerderingen 2021	Verminderingen 2021	Afschrijvingen 2021	Stand per 31-12-2021
4**	**Specificatie voorziening groot onderhoud**					
	Verkeer & vervoer:					
	Categorie verhardingen	1.264.757	352.600	-317.797	-	1.299.560
	Categorie civiele kunstwerken	368.022	116.200	-60.914	-	423.308
		1.632.779	**468.800**	**-378.711**	**-**	**1.722.868**
	Openbaar groen en (openlucht)recreatie:					
	Categorie groen	77.969	41.800	-119.236	-	533
	Categorie water, oevers en stranden	96.728	117.300	-192.684	-	21.344
	Categorie terreinmeubilair	161.171	-	-33.309	-	127.861
	Categorie hygiënische maatregelen / riolering en reiniging	-	10.000	-7.139	-	2.861
	Categorie gebouwen	76.145	25.100	-29.674	-	71.572
		412.014	**194.200**	**-382.041**	**-**	**224.172**
	Totaal	**2.044.793**	**663.000**	**-760.752**	**-**	**1.947.040**

Bijlage II Financieel overzicht projectrekening Diemerbos 2021

nr	deelbudget	projecttrekker	Budget per 1-1-2021	Stortingen door derden	Betalingen aan projecttrekkers	Budget per 31-12-2021
1	Fietspad Penbos-Diemerbos	Groengebied Amstelland	-	-	-	-
2	Diemerbosboom en landmark	Staatsbosbeheer	133.851	-	-	133.851
3	Verbreding watergangen	Gemeente Amsterdam	85.479	-	-	85.479
4	Bouwrijp maken scoutingterrein	Staatsbosbeheer	-	-	-	-
5	Aansluiting wandelpad Landlust	Gemeente Amsterdam	27.115	-	1.085	26.030
6	Faunapassages Provincialeweg	Stadsdeel Zuidoost	-	-	-	-
7	Zonering fietspad Diemen-Diemerbos	Gemeente Diemen	-	-	-	-
8	Doortrekken waterpartij Diemerdriehoek	Gemeente Diemen	-	-	-	-
9	Fietspaden naar extra onderdoorgang A9	Groengebied Amstelland	-	-	-	-
10	Fietsbrug over de Gaasp	Groengebied Amstelland	642.484	4.409	646.893	-
11	Aansluiting fietsverbinding IJburg	Gemeente Amsterdam	-	-	-	-
12	Fietspad oostkant Diemerbos	Groengebied Amstelland	-	-	-	-
13	Natuurcompensatie Rijkswaterstaat	Rijkswaterstaat	-	-	-	-
14	Promotie en evenementen	Staatsbosbeheer	27.513	-	11.424	16.089
15	Verevening	n.t.b.	134.828	-	4.409	130.419
16	Beheerfonds	Staatsbosbeheer en Groengebied A.	742.267	39.776	143.319	638.723
17	Renteopbrengsten	naar Beheerfonds	206	-	206	-
	Totaal		**1.793.742**	**44.185**	**807.335**	**1.030.591**

Bijlage III Stand van zaken projecten investeringsprogramma Diemerbos fase 2

In het Investeringsprogramma Diemerbos fase 2 zijn veertien projecten benoemd. Van deze veertien projecten zijn er elf in de afgelopen vijf jaar tot uitvoering gekomen. Tien projecten zijn voltooid. Twee projecten zijn afgevoerd van de lijst Eén project (nr. 2, Diemerbosboom en landmark) is niet in uitvoering genomen, omdat er onvoldoende financiering is. Het project Promotie en evenementen is geen apart project, maar een budgetreservering voor promotieactiviteiten. Hieronder volgt een overzicht van de stand van zaken per project/deelbudget.

1. Fietspad Penbos-Diemerbos. De Stuurgroep heeft besloten om dit project niet uit te voeren wegens te hoge kosten. De gewenste fietsverbinding is via andere (deels nieuwe) fietspaden gerealiseerd.
2. Diemerbosboom en landmark. Dit project kon niet worden gerealiseerd wegens onvoldoende budget. De Stuurgroep heeft op 22 april 2021 besloten om het budget in te zetten voor projecten uit de Beheer- en Ontwikkelstrategie Diemerscheg: Pilot nat klimaatbos, Rondje Diemerscheg en Natuurverbindingen.
3. Verbreding watergangen. Dit project is begin 2015 gereedgekomen. De voor dit project bestemde beheergelden zijn, voor zover niet in eerdere jaren besteed, beschikbaar voor Staatsbosbeheer.
4. Bouwrijp maken scoutingterrein. Dit project is in 2015 gereedgekomen.
5. Aansluiting wandelpad Landlust. Het wandelpad is begin 2015 gereedgekomen. De voor dit project bestemde beheergelden zijn, voor zover niet in eerdere jaren besteed, beschikbaar voor Staatsbosbeheer.
6. Faunapassages Provincialeweg. In 2015 en 2019 zijn twee faunapassages gerealiseerd. Het beheerbudget is op basis van een toezegging van Stadsdeel Zuidoost in 2020 ter beschikking gesteld van het Beheerfonds.
7. Zonering fietspad Diemen-hoofdingang Diemerbos. Dit project is in de periode 2015-2018 gerealiseerd. Het restant van het beheerbudget is op basis van het besluit van de Stuurgroep (brief 28 mei 2020) uitgekeerd aan de beheerder, de gemeente Diemen.
8. Doortrekken waterpartij Diemerdriehoek. Dit project is niet gerealiseerd. Het beschikbare budget is naar het budget voor verevening overgeheveld en daarmee beschikbaar gekomen voor andere projecten.
9. Fietspaden naar extra onderdoorgang A9. De fietspaden zijn in 2015 gereedgekomen. Het restant van het beheerbudget is op basis van het besluit van de Stuurgroep (brief 28 mei 2020) uitgekeerd aan de beheerder, Groengebied Amstelland.
10. Fietsbrug over de Gaasp. Dit project is in opdracht van Rijkswaterstaat uitgevoerd en in 2021 gereedgekomen. Het beschikbare investeringsbudget is in 2021 opgehoogd vanuit het deelbudget Verevening en vervolgens uitgekeerd aan Groengebied Amstelland. Het restant van het beheerbudget is op basis van het besluit van de Stuurgroep (brief 28 mei 2020) uitgekeerd aan de beheerder, Groengebied Amstelland.
11. Aansluiting fietsverbinding IJburg. Dit project is in 2017 gerealiseerd. Het beheerbudget is op basis van het besluit van de Stuurgroep (brief 28 mei 2020) uitgekeerd aan de beheerder, de gemeente Diemen.
12. Fietspad oostkant Diemerbos. Dit fietspad is in 2015 gereedgekomen. Het restant van het beheerbudget is op basis van het besluit van de Stuurgroep (brief 28 mei 2020) uitgekeerd aan de beheerder, Groengebied Amstelland.
13. Natuurcompensatie Rijkswaterstaat. Dit project is in 2015 gereedgekomen, geheel in opdracht en voor rekening van Rijkswaterstaat, buiten de projectrekening van het Diemerbos om. In opdracht van de Provincie wordt een uitbreiding voorbereid op de aangrenzende gronden, eveneens buiten de projectrekening van het Diemerbos om.
14. Promotie en evenementen. In 2016 is door Staatsbosbeheer een promotieplan opgesteld. Op basis hiervan is een bedrag uit het projectbudget beschikbaar gesteld voor inrichting van een infotheek. In 2021 is de opening van de fietsbrug over de Gaasp uit dit budget gefinancierd.
15. Verevening. Door het overblijven van investeringsbudget bij de projecten 5, 6, 9 en 12, door het vervallen van project 8 en door een extra bijdrage voor fietspad 11 is geld beschikbaar gekomen voor de financiering van meerkosten op de projecten 3, 4, 7 en 10. De overgebleven investeringsgelden van de gereedgekomen projecten zijn in 2020 naar het deelbudget Verevening overgeheveld.
16. Beheerfonds. Het fonds is gevuld door garantiebijdragen van de gemeente Amsterdam, de gemeente Diemen en de provincie Noord-Holland. Daarnaast zijn de inkomsten uit evenementen en exploitaties en de renteopbrengsten in het beheerfonds gestort. In 2020 zijn de door extra subsidies op investeringsprojecten beschikbaar gekomen bedragen overgeheveld naar het Beheerfonds. De uitgaven betreffen de niet door SNL-subsidies of andere begrotingen gedekte kosten voor onderhoud door Staatsbosbeheer en Groengebied Amstelland.
17. Renteopbrengsten. Over 2021 is geen rente uitgekeerd.

Bijlage IV Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2021

Omschrijving	Jaar van inv.	Geactiv. t/m 2020	Vermeer-derd	Vermin-derd	Geactiv. t/m 2021	Termijn	Boek-waarde 1-1-2021	Afschr. t/m 2020	Afschr. 2021	Boek-waarde 31-12-2021	Rest-waarde
Investeringen maatschappelijk nut											
Inrichting & ontwikkeling											
Realisatie wandelnetwerk	2019	108.177	24.103	-60.207	72.074	10	108.177	-	-	-	72.074
		108.177	24.103	-60.207	72.074		108.177	-	-	-	72.074
Investeringen economisch nut											
Vervoermiddelen											
Suzuki 00-PPG-4	2011	20.000		-20.000	-	5	-	-20.000	-	-20.000	-
SUBARU FORESTER 2.0I VHS-21	2020	43.605	-		43.605	5	43.605	-	-8.721		34.884
Kia E-Niro elektrisch N-732-BG	2021	-	36.121		36.121	5	-	-	-2.408		33.713
		63.605	36.121	-20.000	79.725		43.605	-20.000	-11.129	-20.000	68.596
Vaartuigen											
Pont over Amstel	2005	81.107	-	-	81.107	15	-	-81.107	-	-	-
		81.107	-	-	81.107		-	-81.107	-	-	-
Totaal		**252.889**	**60.224**	**-80.207**	**232.906**		**151.782**	**-101.107**	**-11.129**	**-20.000**	**140.670**

Bijlage V Gebeurtenissen na balansdatum

Onderzoek verkoop aandelen uitvoeringsorganisatie RNH

De gevolgen zijn sterk afhankelijk van een breed spectrum aan scenario's. Aandachtspunten en risico's die de uitvoeringsorganisatie ziet, zijn per brief van 8 februari 2022, aan de schapsbestuurders bekend gemaakt.

De adviescommissie van Groengebied Amstelland adviseerde schriftelijke na haar vergadering van 29 maart 2022 het onderzoek met betrekking tot de verkoop van de aandelen RNH door de Provincie, niet als risico op te voeren in de financiële jaarstukken van Groengebied Amstelland.

Het dagelijks bestuur stelde in haar vergadering van 14 april 2022 dat het onderzoek met betrekking tot de verkoop van de aandelen op een later moment wel tot een risico voor het schap kan leiden.

Bijlage VI Risico-inventarisatie 2022

Groengebied Amstelland vindt het belangrijk om voldoende aandacht te besteden aan de risico's, zoals ook wordt verplicht in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Deze nota geeft het noodzakelijke inzicht en wordt in de paragraaf weerstandsvermogen gebruikt en vergeleken met de beschikbare weerstandscapaciteit.

Omgaan met de coronacrisis

De afgelopen jaren hebben het belang aangetoond van een goede risico-inventarisatie. Sinds maart 2020 zijn diverse maatregelen genomen om de verspreiding van het coronavirus (covid-19) tegen te gaan. De (tijdelijke) sluiting van horeca en voorzieningen volgens de richtlijnen van het RIVM hadden grote gevolgen voor Groengebied Amstelland. Deze maatregelen beperkten zich niet alleen tot het soms ontzeggen van de toegang voor publiek, maar raakten ook de bedrijfsvoering van ondernemingen en evenementen in het gebied. Ondernemingen moesten voor lange periodes hun deuren sluiten of mochten alleen open voor afhaal. De evenementen moesten worden afgelast. De ondernemers hebben het recreatieschap verzocht om korting op huur en pacht, en het recreatieschap heeft besloten hierin de ondernemers tegemoet te komen. Hierdoor liep ook het recreatieschap inkomsten mis.

Ondanks dat een gebeurtenis met de impact van de coronacrisis niet was te voorspellen, bood de inventarisatie aanknopingspunten bij het inschatten van de financiële gevolgen van de coronacrisis.

Ten tijde van het opstellen van deze tekst is het nog niet duidelijk hoe lang de maatregelen gaan duren en is niet bekend of de evenementen in 2022 (eventueel in aangepaste vorm) kunnen doorgaan. Dit risico is meegenomen in de inventarisatie.

In een risicosessie begin 2022 zijn de risico's voor Groengebied Amstelland in kaart gebracht. Hierbij zijn de risico's beschreven aan de hand van kans van voorkomen en de gevolgen/impact als het risico zich voordoet. Op basis van deze uitkomsten zijn de risico's geplaatst in de matrix op de volgende pagina.

Geïnventariseerde risico's

Begin 2022 zijn de risico's voor Groengebied Amstelland in kaart gebracht. Hieronder zijn de risico's benoemd:

1. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen;
2. Erfpachtcontracten met Staatsbosbeheer;
3. Geen (grootschalige) evenementen (corona);
4. Vandalisme en nalatig recreantengedrag;
5. Veranderende en verzwarende wet- en regelgeving (omgevingswet);
6. Juridische procedures en reputatieschade overheidsorganisaties;
7. Beschikbaarheid uitvoeringsbudget Toekomstplan Gaasperplas;
8. Geen inkomsten als gevolg van uitblijven nieuwe erfpachtovereenkomsten;
9. Problemen bij invulling/bemensing handhaving;
10. Kosten voor afhandeling WOB/WOO-verzoeken;
11. Betalingsachterstanden en/of faillissement van gebiedsondernemers;
12. Onrechtmatig accorderen en betalen van facturen.

Lage scores (groen gekleurd) geven kleine risico's weer. Deze behoeven weinig tot geen aandacht. Hoge scores (rood gekleurd) geven grote risico's weer. Deze risico's zijn niet aanvaardbaar. Voor deze risico's moeten beheersmaatregelen worden getroffen. De vermenigvuldiging van de kansen met de financiële gevolgen leidt tot de positionering in de matrix.

Op basis van de kans van voorkomen en de gevolgen/impact als het risico zich voordoet zijn de risico's geplaatst in de onderstaande matrix.

	Gevolg / impact		
Kans	1 = 0 – 100.000	2 = 100.000 - 300.000	3 = > 300.000
1 = < 10%	7, 9, 11, 12	2	
2 = 10 – 40 %	10	4, 5, 6	
3 = > 40 %	8	1	3

Alleen de risico's met het grootste gevolg zijn in detail verder uitgewerkt. Het betreft de nummers 1 en 3. De verdere uitwerking van deze risico's staat hieronder.

1: Geen (grootschalige) evenementen (corona)

Dit risico bestaat uit het scenario dat de geplande evenementen geen doorgang vinden. Dit scenario is aannemelijk omdat in 2020 en 2021 vanwege de coronacrisis de grootschalige evenementen geen doorgang vonden. Daarnaast liggen evenementen onder het maatschappelijke vergrootglas. Wanneer er geen evenementen zijn heeft dit gevolgen voor meerdere actoren rondom het recreatieschap.

<table>
<tr><td colspan="2">Risico/kans:
Het niet doorgaan van de jaarlijks geplande grootschalige evenementen in het recreatieschap.</td><td>Oorzaak:
Door het coronavirus worden sinds maart 2020 tot nader order geen evenementen georganiseerd. Daarnaast liggen evenementen onder het maatschappelijke vergrootglas.</td></tr>
<tr><td>Kans(cijfer): 3
> 40 %</td><td>Gevolg(cijfer): 2
100.000
-
300.000</td><td>Gevolg/impact:
Groengebied levert minder recreatieve diensten;
Het schap mist een cruciale bindingsfactor met het jongere publiek;
Het schap mist van cruciale inkomsten die ten gunste van het beheer en onderhoud zouden komen;
Evenementen organisatoren en ondernemers komen in zwaar weer en voortbestaan is onzeker.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Beheersmaatregel:
Compensatieregeling treffen voor alle getroffen actoren (incl. het recreatieschap);
(kleine) Evenementen/activiteiten organiseren die passen binnen de mogelijke beperkingen. Dit kan ook inhouden dat met andere dan de huidige evenementenorganisatoren in zee wordt gegaan;
€ 137.500 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf.</td></tr>
</table>

3. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen

Dit betreffen risico's die ontstaan door overmacht. Zaken die hieronder gekwantificeerd worden zijn extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen. Vanwege het ongrijpbare en meervoudige karakter van dit risico is dit voor het Groengebied één van de hoogst gekwalificeerde dreigingen.

<table>
<tr><td colspan="2">Risico/kans:
Extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen.</td><td>Oorzaak:
Natuurrampen en ander van buiten afkomend onheil: storm- en brandschade, (vogel)ziektes, plagen, invasieve exotische bedreigingen en (drugs)dumpingen.</td></tr>
<tr><td>Kans(cijfer): 3
> 40 %</td><td>Gevolg(cijfer): 3
> 300.000</td><td>Gevolg/impact:
Extra kosten en personele inzet voor beveiligen, bestrijding en opruiming;
Inzet derden voor bestrijding en opruiming;
Bestrijden invasieve exoten;
Hitte of stormschade;
Maatregelen (o.a. zwemverbod en gebiedsverbod);
Uitstel of afstel uitvoering onderhoud, projecten of evenementen met mogelijke schadeclaims.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Beheersmaatregel:
Kostenpost opnemen in exploitatie bij het aannemen van structurele vormen;
Meer inzet op toezicht en handhaving;
Communicatieplan bij risico's.
€ 200.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf</td></tr>
</table>

Berekening gewenst weerstandsvermogen

De kwantificering van de risico's leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van € 520.750, zoals uit onderstaande tabel blijkt. Bij deze berekening is rekening gehouden met de niet in detail uitgewerkte risico's.

Risico	Kans(factor)	Gewenst weerstandsvermogen
1: Geen (grootschalige) evenementen (corona)	> 40% (0,50)	€ 137.500
3. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen	> 40% (0,50)	€ 200.000
Overige risico's		€ 183.250
Totaal		**€ 520.750**

Ten opzichte van vorig jaar zijn het aantal geïnventariseerde risico's en het benodigde weerstandsvermogen toegenomen. Vorig jaar werden er acht risico's geïnventariseerd en was het benodigde weerstandsvermogen € 497.000.

Het gewenste / benodigde weerstandsvermogen wordt jaarlijks herzien, omdat de risico's en de omvang jaarlijks kunnen wijzigen. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's.

Bijlage VII WNT-verantwoording 2021

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Groengebied Amstelland van toepassing zijnde regelgeving: “het algemene WNT-maximum”.

In mei 2017 is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om in het financieel verslaggevingsdocument de vermelding van iedere topfunctionaris van wie de bezoldiging € 1.700 of minder per kalenderjaar bedraagt te wijzigen. In de jaarrekening kan volstaan worden met de naam en de functie.

De bestuursfuncties van het recreatieschap betreffen onbezoldigde functies.

Overzicht van de bestuurders over het verantwoordingsjaar 2021

Gemeente Ouder-Amstel
Burgemeester mevr. J. Langenacker (voorzitter)
Gemeente Amsterdam

Benoemd, wethouders:	*Gemandateerd, stadsdeelbestuurders:*
Mevr. M. van Doorninck	Dhr. D. de Jager* (Zuidoost)
Dhr. L. Ivens/J. Wedemeijer	Dhr. R. Piers (Oost)
Mevr. S. Kukenheim	Dhr. R. Vermin (Zuid)

Gemeente Amstelveen
Wethouder mevr. F. Gordon**
Gemeente Diemen
Wethouder dhr. M. Sikkes-van den Berg***
Provincie Noord-Holland
Gedeputeerde mevr. I. Zaal
*) vast lid dagelijks bestuur
**) roulerend: vast lid in 2018, 2020 en 2022. Adviserend lid in 2019 en 2020
***) roulerend: vast lid 2019 en 2021. Adviserend lid in 2018, 2020 en 2022

Uitbetaalde beëindigingsvergoeding 2021

Er zijn geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstverband aan top functionarissen.

Rapportageverplichtingen overige functionarissen

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2021 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2021 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Henk Schijvenaarstraat 1
Postbus 6222
2001 HE HAARLEM
Telefoon 023 – 531 95 39
Fax 023 – 531 1700
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

Aan het Algemeen en Dagelijks Bestuur van
Recreatieschap Groengebied Amstelland
Postbus 2571
2002 RB HAARLEM

Haarlem, 2 maart 2022

Reg.nr. : 101819/215/473/247
Betreft : Verslag van bevindingen bij de jaarrekening 2021

Geacht bestuur,

In het kader van onze algemene controleopdracht hebben wij de financiële administratie en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2021 van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Groengebied Amstelland gecontroleerd. Wij hebben bij de jaarrekening 2021 van Groengebied Amstelland zowel een goedkeurende verklaring inzake de getrouwheid, alsmede een goedkeurende verklaring over de rechtmatigheid afgegeven.

Naar aanleiding van onze controle van de financiële administratie en de jaarrekening 2021 willen wij het volgende onder uw aandacht brengen.

1. Inleiding

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2021 van het recreatieschap sluit met een resultaat voor bestemming en reservemutaties van € 108.167,- (negatief). Het rekeningsaldo is conform het vigerende beleid onttrokken aan de reserves. Ultimo december 2021 bedragen de reserves in totaal € 1.720.949,-.

Voor een uitgebreid mutatieoverzicht van de reserves verwijzen wij u naar de toelichting in de jaarrekening 2021.

2. COVID-19 en effecten op de jaarrekening

Wij constateren dat COVID-19 ook in het afgelopen boekjaar effect heeft gehad op het recreatieschap. Denk onder meer aan de toename van bezoekers aan het recreatiegebied als gevolg van de coronamaatregelen. Daarnaast is door de beperkende maatregelen in het kader van grote evenementen een deel van de opbrengsten weggevallen. In de jaarrekening is dit nader toegelicht. De genoemde ontwikkelingen kunnen ook in het komende jaar - in min of mindere mate - nog van invloed zijn en effect hebben op het resultaat en de financiële positie van het schap.

U heeft in de samenvatting van de jaarstukken 2021, maar ook in jaarrekening 2021 onder de rubriek ‘niet uit de balans blijkende verplichtingen’ de effecten van de coronacrisis voor het recreatieschap nader beschreven. In de controleverklaring 2021 is daarom geen (onverplichte) toelichtende paragraaf meer opgenomen.

3. Bevindingen uit de interim-controle 2021

Als positieve ontwikkeling melden wij dat voor het boekjaar 2021 een Intern controleplan 2021 is opgesteld en er verbijzonderde interne controles (VIC) zijn uitgevoerd. Het intern controleplan is met het MT-besluit van 1 december 2020 als kader vastgesteld voor de interne controles. Wij hebben kennis genomen van het controleplan en vastgesteld dat alle processen met een materieel financieel belang zijn opgenomen.

Wij hebben vastgesteld dat onze adviezen en aanbevelingen van het voorgaande boekjaar adequaat zijn opgepakt: aanbevelingen zijn al uitgevoerd dan wel in ontwikkeling.

3.1 Aanbestedingen

Ons advies om de wetswijziging rondom aanbestedingen in de interne richtlijnen te verwerken is ten dele al opgevolgd. Het MT van RNH heeft op 7 september 2021 ingestemd met de offerte van Stichting Rijk. Stichting Rijk zal ondersteunen met het actualiseren van het inkoop- en aanbestedingsbeleid ten behoeve van uw recreatieschap. Daarnaast wordt het inkoopbeleid nader uitgewerkt. Na het opstellen van het inkoopbeleid worden ook het inkoopproces en de huidige mandateringen geactualiseerd. De planning is dat het inkoopbeleid uiterlijk in juni 2022 gereed is en kan worden geïmplementeerd in de organisatie.

De verbijzonderde interne controles op de aanbestedingen 2021 is uitgevoerd en over de bevindingen is gerapporteerd. Wij hebben kennis genomen van de bevindingen van de verbijzonderde interne controle. Uit de bevindingen komen geen materiële aanbestedingsfouten.

Wij adviseren om de functiescheiding tussen uitvoerende (besteller) en beslisser (gunnen van een opdracht) expliciet vast te laten leggen in het inkoopproces.

3.2 Factuurproces, 4-ogen principe

Ter beoordeling van het proces inzake de verwerking van inkoopfacturen hebben wij op basis van een selectie verschillende deelwaarnemingen uitgevoerd. Hierbij hebben wij de procedures rondom de crediteurenadministratie en betalingen beoordeeld. Wij plaatsen nog de volgende opmerkingen.

Budgetregister en wijziging factuurverwerking

Het budgetregister is geactualiseerd en door het MT (van RNH) vastgesteld op 26 oktober 2021, met terugwerkende kracht vanaf 1 juli 2021. Het MT heeft ook het overzicht van mutaties aan rollen en functieprofielen van 1 juli tot en met 14 oktober 2021 vastgesteld. Voor het eerste halfjaar van 2021 heeft de directeur van RNH een algemeen ‘veegbesluit’ genomen voor de goedkeuring van deze inkoopfacturen, waarmee de rechtmatigheid voor dit deel van de inkoopfacturen is bekrachtigd.

Per 1 juli 2021 is de factuurverwerking gedigitaliseerd met behulp van de applicatie Spend Cloud voor de factuurafhandeling. Wij zien de nieuwe werkwijze voor de factuurafhandeling als een flinke verbetering; het proces is inzichtelijk, de route van de inkoopfactuur is gemakkelijk te volgen, en ook wordt het budgetregister nu correct toegepast (de juiste budgethouder tekent voor akkoord).

Deze ontwikkeling draagt naar onze mening bij tot een betere interne beheersing, wat tevens van belang is voor de komende rechtsmatigheidsverantwoording (de verwachting is dat dit voor 2022 gaat gelden).

Mutaties stamgegevens en interne controle
Zoals vorig jaar in ons accountantsverslag verwoord, hebben wij ook dit jaar geconstateerd dat er (nog) geen '4-ogen principe' is ingeregeld voor het aanmaken en/of wijzigen van gevoelige stamgegevens in de boekhouding (Exact, bijv. crediteurenstamkaart). Hiervoor is tot op heden geen adequate (technische) oplossing gevonden. Tijdens de interim-controle hebben wij ook naar de mutatieoverzichten van de stamgegevens gekeken en in enkele gevallen geconstateerd dat gevoelige data (zoals bankgegevens) ook via algemene accounts zijn gewijzigd.

Wij adviseren bij het (her)inrichten van rechten en rollen in Exact hiermee rekening te houden en het 4-ogen principe te borgen.

Vaststellen van prestatie akkoord
Het invoeren van het programma Spend Cloud biedt de mogelijkheid om de onderbouwing van de prestatielevering (als bijlage) toe te voegen. In het MT besluit van 26 oktober is afgesproken om bij de 1ste beoordeling van de inkoopfacturen groter dan € 500 zo veel mogelijk de bestelbon of opdrachtbrief toe te voegen. Bij facturen groter dan € 2.500 is een bewijs van levering of prestatie als bijlage het uitgangspunt. Uw recreatieschap is momenteel bezig om ervaring op te doen, met het doel daarna 'werkbare' richtlijnen op te laten stellen.

3.3 Autorisaties in Exact

In 2021 is een verbetertraject gestart op het gebied van de IT-autorisaties. Er is een autorisatiematrix voor Exact Globe gemaakt ter aanvulling op de rechten en rollen (exports uit Globe). Het doel is om een periodieke interne controle in te richten om de rollen en rechten te toetsen aan de autorisatiematrix. De eerste controle heeft in september 2021 plaatsgevonden. Daaruit is geconstateerd dat vrijwel de rechten van alle functies herzien moeten worden. I&A is in november gestart met het opnieuw inrichten van de rechten en rollen voor alle administraties. De verwachting is dat in Q1 (eventueel uitloop Q2) van 2022 zal gaan plaatsvinden.

Tijdens de interim-controle hebben wij naar het overzicht van de gebruikersprofielen alsmede de rechten en rollen in Exact Globe gekeken. Het valt ons op dat een van de twee medewerkers bevoegd voor betalingen ook bevoegd is om betaallijsten aan te maken en te exporteren. Verder hebben wij geconstateerd dat een 'algemeen' account ook stamgegevens van crediteuren kan wijzigen. Het is lastig om achteraf vast te stellen wie wijzigingen heeft doorgevoerd.

Wij bevelen aan om de inrichting van de rechten en rollen af te ronden, en met name prioriteit te geven aan de rechten van de medewerkers die betrokken zijn bij betalingen.

4. JAARREKENINGCONTROLE 2021

4.1 Jaarrekeningtraject is conform planning verlopen

De accountantscontrole is in twee fasen uitgevoerd. De interim-controle heeft plaatsgevonden in de maand december 2021. De eindejaarscontrole is conform de gemaakte afspraken in februari 2021 uitgevoerd. Wij hebben voorts gesprekken gevoerd met de financieel manager en uw administrateur over verschillende onderwerpen in relatie tot de begroting en de jaarrekening. Conform de planning is de eindejaarscontrole op tijd afgerond, waarmee ook het bestuurlijk proces van de jaarrekening 2021 binnen de door het bestuur gestelde termijnen kan worden gerealiseerd.

4.2 Jaarrekening en jaarverslaggeving 2021

De opzet en indeling van de voorliggende jaarrekening is nieuw. Wij zijn van mening dat de nieuwe jaarrekening qua structuur en lay-out is verbeterd. Omdat de jaarrekeningopzet nieuw is hebben wij ook beoordeeld of de opzet 'BBV-proof' is. De jaarrekening 2021 voldoet aan de verslaggevings-voorschriften (BBV).

Conform de controlevoorschriften (BADO) en verslaggevingsvoorschriften (BBV) zijn wij nagegaan of het jaarverslag tenminste de (minimale) wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van het jaarverslag geen tegenstrijdigheden bevat met de jaarrekening. Op basis van ons onderzoek hebben wij vastgesteld dat het jaarverslag niet in strijd is met de jaarrekening.

4.3 Financiële administratie

Vast onderdeel van onze controle is de beoordeling van de kwaliteit van de financiële administratie met betrekking tot tussenrekeningen en overlopende activa en passiva (transitoria). Ten aanzien van tus-senrekeningen (balans) hebben wij vastgesteld dat er geen materiële achterstanden zijn in de finan-ciële administratie. Tevens blijkt uit de aan ons overgelegde documenten en bescheiden dat de afloop van bedragen op tussenrekeningen en (overige) overlopende activa en passiva intern voldoende wor-den bewaakt.

Hierna gaan wij kort in op de begrotingsrechtmatigheid, de ontwikkeling van de financiële positie, de voorzieningen, alsmede de vennootschapsbelasting en WNT.

4.4 Begrotingsrechtmatigheid

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dienen afwijkin-gen in de jaarrekening t.o.v. begroting (na wijziging) transparant te worden toegelicht. Het kader voor toetsing is thans de vigerende controleverordening. Wij constateren dat op programma 2 Beheer en onderhoud een overschrijding heeft plaatsgevonden op de lasten van € 35.877,-. Bij Overhead is er een overschrijding van € 18.209,-.

De overschrijding op programma 2 houdt voor een groot deel verband met een aantal evenementen die door de coronacrisis niet hebben plaatsgevonden. De overheadskosten waren ook hoger dan begroot, veroorzaakt door meer aansturing voor het team beheer- en toezicht wegens een verschui-ving naar programma beheer en onderhoud. Een en ander is nader toegelicht bij het betreffende programma. De overschrijdingen tellen niet mee voor het oordeel rechtmatigheid (d.w.z. deze zijn niet verwijtbaar).

5. Ontwikkeling financiële positie

Het eigen vermogen van het Recreatieschap Groengebied Amstelland bedraagt ultimo 2021, inclusief verwerking van het resultaat over 2021 € 1.720.949,-. In de onderstaande tabel is de financiële positie nader gespecificeerd.

(In € 1.000)	2021	2020		Toe-/afname
Algemene reserve	1.152.747	1.221.199		-68.452
Bestemmingsreserve Investeringen	496.129	499.740		-3.611
Bestemmingsreserve Egalisatie Kapitaallasten	72.074	108.177		-36.103
Totalen	1.720.949	1.829.116		-108.167

Resultaatbestemming 2021

Het resultaat 2021 is in de definitieve jaarrekening reeds verwerkt. Wij zijn er bij de afronding van onze controle vanuit gegaan dat de mutaties door het Algemeen bestuur met het vaststellen van de jaarrekening 2021 worden goedgekeurd.

6. Onderzoek verkoop aandelen uitvoeringsorganisatie RNH

De Provincie Noord-Holland is bezig met het verkennen van de mogelijkheden om aandelen in het kapitaal van de uitvoeringorganisatie Recreatie Noord-Holland te vervreemden. In de paragraaf geïnventariseerde risico's in Bijlage IV bij de jaarrekening 2021 is een nadere toelichting opgenomen. Kortheidshalve verwijzen wij u naar de betreffende paragraaf.

7. Overige ontwikkelingen

Instellen Bestuursbureau

In de vergadering van 20 mei 2021 heeft uw bestuur ingestemd met het instellen van een bestuursbureau per 1 januari 2022. In het besluit is ook akkoord gegaan met de voorlopige verdeling van de kosten van het bestuursbureau over de participanten.

Project Fietsbrug Gaasp langs de A9

Ingevolge uw verzoek hebben wij de projectverantwoording 'Fietsbrug Gaasp langs de A9' gecontroleerd. Op 20 december 2021 hebben wij bij de verantwoording een goedkeurende verklaring afgegeven. De subsidie is nog niet door de provincie Noord-Holland vastgesteld.

8. Rechtmatigheidsverantwoording 2022

Met ingang van het boekjaar 2022 dient naar verwachting het dagelijks bestuur voor de eerste keer in de jaarrekening 2022 expliciet verantwoording af te leggen over de rechtmatigheid. De verantwoordelijkheid verschuift hiermee van de accountant naar het (dagelijks) bestuur van het recreatieschap. Het wetsvoorstel is aangeboden aan de Tweede Kamer, maar nog steeds niet vastgesteld.

Wij zijn door RNH gevraagd om een 'plan van aanpak' voor de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording bij de recreatieschappen op te stellen. Dit plan van aanpak kan worden gebruikt om de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording te borgen.

De uitwerking zal in de loop van dit boekjaar plaatsvinden. Overigens heeft de Commissie BADO aangegeven dat 2022 wordt gezien als een groei- en leerproces: niet alles hoeft al te zijn geregeld![1].

Kadernota Rechtmatigheid en rechtmatigheidsverantwoording 2022
Inmiddels is ook de nieuwe Kadernota rechtmatigheid 2022 verschenen (augustus 2021). De actualisatie van de kadernota houdt uiteraard direct verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. De nieuwe kadernota is thans veel meer gericht op vakspecialisten bij de gemeenten en/of gemeenschappelijke regelingen en is niet (meer) gericht op accountants. Dit als gevolg van het verdwijnen van het separate oordeel van de accountant over rechtmatigheid.

In het nieuwe document worden stellige uitspraken verwoord m.b.t. rechtmatigheid, aangevuld met aanbevelingen van de Commissie BBV. De stellige uitspraken en aanbevelingen worden daarna in dit document nader toegelicht.

9. Wnt en publicatie

De Wet normering topinkomens (Wnt) publieke en semipublieke sector en de hierin opgenomen publicatieplicht in de jaarrekening is van toepassing op topfunctionarissen, maar ook op de leden van het hoogst uitvoerende orgaan en het toezichthoudende orgaan (Algemeen Bestuur). Op basis van de wet- en regelgeving valt het schap onder deze wettelijke regeling en dienen de Wnt gegevens te worden gepubliceerd mits de bezoldiging hoger is dan € 1.500,-. Bij Recreatieschap Groengebied Amstelland is geen sprake van een vergoeding, waardoor de publicatieverplichtingen van de Wnt vervalt.

10. Fraude

Wij hebben zowel binnen het controleteam (‘pre-auditgesprek’) als met de medewerkers van RNH overleg gevoerd waarbij nadruk is gelegd op eventuele mogelijkheden van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken en op preventieve maatregelen hiertegen.

Van het bestuur hebben wij bij de afronding van onze controle een bevestiging bij de jaarrekening 2021 ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd. Daarnaast hebben wij bij de eindejaarscontrole zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd op de werking van interne beheersingsmaatregelen, memoriaalboekingen, schattingen en is gelet op significante en/of ongebruikelijke transacties in de financiële administratie. Ook hebben wij de betalingsorganisatie beoordeeld rondom het doen van betalingen met behulp van elektronisch bankieren en kennisgenomen van memoriaalboekingen (eindejaars). Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2021 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

[1] Notitie Rechtmatigheidsverantwoording, 20 maart 2020 van de Commissie Bedrijfsvoering Auditing Decentrale Overheden (BADO)

Onze controle geeft verder geen aanleiding tot het maken van verdere opmerkingen.

Wij vertrouwen erop u hiermede van dienst te zijn geweest. Graag zijn wij bereid deze brief nader toe te lichten.

Hoogachtend,
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was-getekend: mr. drs. J.C. Olij RA

Reactie van Recreatie Noord-Holland op verslag van bevindingen bij jaarrekening 2021 Groengebied Amstelland

Samenvatting
De jaarrekening 2021 van Recreatieschap Groengebied Amstelland is gecontroleerd door de externe accountant Ipa Acon. De externe accountant moet een expliciet oordeel uitspreken over de rechtmatige totstandkoming van de in de jaarrekening opgenomen baten, lasten en balansmutaties en geeft een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid. Groengebied Amstelland heeft een goedkeurend oordeel ontvangen voor zowel de getrouwheid als rechtmatigheid.

Naar aanleiding van de controle van de jaarrekening heeft de accountant een rapport van bevindingen geschreven waarin zij aanbevelingen doen ter verbetering van de financiële bedrijfsvoering en worden relevante ontwikkelingen benoemd. In het vervolg van dit schrijven wordt hierop ingegaan. De gebruikte nummering sluit aan bij de nummering die door de accountant is gebruikt.

Wij vinden het belangrijk om transparant de bevindingen met u te delen en aan te geven hoe wij daar mee om willen gaan. De kritische blik van de accountant helpt ons om verdere stappen te zetten in het verbeteren van de financiële bedrijfsvoering.

Het jaar 2021 stond, net zoals het jaar daarvoor, in het teken van de corona pandemie. Er is snel geschakeld door aanpassingen in de bedrijfsvoering te implementeren zodat de werkzaamheden -in aangepaste vorm- door konden blijven gaan. Onze medewerkers hebben zich flexibel opgesteld en aangepast aan de nieuwe werkelijkheid. Inmiddels heeft het thuiswerken en digitaal vergaderen een plek in ons werkconcept gekregen, wat voor een deel blijvend zal zijn. De uitdaging is het goede van het ‘oude’ vast te houden en de winst te incasseren van wat de huidige en toekomstige context ons brengt.

Puntsgewijze reactie op bevindingen accountant

3.1 aanbestedingen

Aanbeveling: We adviseren om de functiescheiding tussen uitvoerende (besteller) en beslisser (gunnen van een opdracht) expliciet vast te laten leggen in het inkoopproces.

Reactie: In 2021 en begin 2022 is gewerkt aan het actualiseren van de aanbestedingsrichtlijnen en het inkoop- & aanbestedingsbeleid waarbij wij worden ondersteund door Stichting RIJK (Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland). De aanbeveling van de accountant maakt daar onderdeel van uit. De planning is dat deze actualisatie en de besluitvorming daarover voor de zomervakantie is afgerond.

3.2 factuurproces, 4-ogen principe

Aanbeveling: Wij adviseren om bij het (her)inrichten van rechten en rollen in Exact hiermee rekening te houden en het 4-ogen principe te borgen.

Reactie:

-budgetregister en wijziging factuurverwerking

In de eerste helft van 2021 is veel tijd en energie gestoken in de voorbereiding van het digitaliseren van de facturenstroom en de daarbij behorende werkprocessen. Per 1 juli 2021 is de factuurverwerking gedigitaliseerd en deze nieuwe werkwijze is voor de factuurafhandeling een flinke verbetering (proces inzichtelijk, route factuur eenvoudig te volgen en budgetregister correct toegepast).

-mutatie stamgegevens en interne controle

Een verbeterpunt betreft het inregelen van het 4-ogen principe voor het aanmaken en/of wijzigen van gevoelige stamgegevens in de boekhouding. We hebben gekeken naar een pragmatische technische oplossing maar dat bleek mede gelet op beperkte formatie bij de financiële administratie (2 parttime medewerkers) en I&A (1 medewerker) lastiger dan gedacht. In het voorgesprek van de interimcontrole is hierover gesproken met de accountants van Ipa Acon. In het kader van het herinrichten van de rollen en rechten (autorisatiematrix) van de diverse medewerkers in Exact Globe (boekhoudpakket) en Synergy (voor werkprocessen o.a. tijdschrijven, HRM) gaan we onderzoeken hoe het 4-ogen principe kan worden versterkt. Dat gebeurd in overleg met Activium (specialist in Exact software) omdat we dit binnen de bestaande software willen gaan inrichten. Tot slot wordt opgemerkt dat in december 2021

de formatie voor applicatiebeheer bij RNH beperkt is uitgebreid waardoor meer capaciteit beschikbaar is gekomen.

-vaststellen prestatie akkoord
Met de invoering van de gedigitaliseerde facturenstroom is een stap gezet in het onderbouwen van de prestatielevering door deze als bijlage bij de factuur te voegen. Zo heb je in één systeem de factuur, het prestatiebewijs en bestelbon/opdrachtbrief. Om het praktisch en werkbaar te houden is er vooralsnog voor gekozen om bij de 1e beoordeling van de facturen groter dan € 500 zo veel mogelijk de bestelbon of opdrachtbrief toe te voegen. Bij facturen groter dan € 2.500 is een bewijs van levering of prestatie als bijlage het uitgangspunt. Wij zijn nu bezig om hier ervaring mee op te doen, met het doel daarna 'werkbare' richtlijnen op te stellen.

3.3 autorisaties in Exact
Aanbeveling: Wij bevelen aan om de inrichting van de rechten en rollen af te ronden, en met name prioriteit te geven aan de rechten van de medewerkers die betrokken zijn bij betalingen.

Reactie: Zoals hiervoor bij het onderdeel 3.2 'mutatie stamgegevens en interne controle' is aangegeven kijken wij naar de rollen en rechten van de diverse medewerkers in Exact Globe (boekhoudpakket) en Synergy (voor werkprocessen o.a. tijdschrijven, HRM). Daarbij kijken wij ook hoe we het 4-ogen principe kunnen versterken in overleg met Activium (specialist in Exact software) omdat we het binnen de bestaande software willen gaan inrichten. De aanbeveling van de accountant wordt daarbij meegenomen.

4.2 jaarrekening en jaarverslaggeving 2021
Naar aanleiding van de opmerking van de accountant bij de jaarrekening van voorgaand jaar is de jaarrekeningopzet aangepast zodat deze 'BBV-proof' is. In 2021 is dit in samenspraak met Ipa Acon opgepakt. Zo worden werkenderwijs de documenten in de P&C-cyclus verbeterd. De accountant constateert dat de jaarrekening qua structuur en layout is verbeterd en deze voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften (BBV).

8 rechtmatigheidsverantwoording 2022
De ontwikkelingen op het aspect van rechtmatigheidsverantwoording 2022 worden gevolgd. Het wetsvoorstel is aangeboden aan de Tweede Kamer, maar nog steeds niet vastgesteld. Aan Ipa Acon is gevraagd om een 'plan van aanpak' voor de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording bij de recreatieschappen op te stellen. Dit plan van aanpak wordt gebruikt om de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording te borgen. De uitwerking zal in de loop van dit boekjaar plaatsvinden. Overigens heeft de Commissie BADO (Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden) aangegeven dat 2022 wordt gezien als een groei- en leerproces: niet alles hoeft al te zijn geregeld.

Voorstel AB Groengebied Amstelland

Datum vergadering	
Adviescommissie	29 maart 2022
Dagelijks bestuur	14 april 2022
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Onderwerp
Vaststelling begrotingswijziging 2022

Kernboodschap
Het ontwerp van de begrotingswijziging 2022 is vastgesteld in de DB vergadering van 14 april jl. Raden en Staten zijn in de gelegenheid gesteld zienswijzen uit te brengen. Nu wordt gevraagd de begrotings-wijziging vast te stellen. Na vaststelling wordt de begrotingswijziging toegezonden aan het ministerie van BZK.

Het algemeen bestuur besluit
De begrotingswijziging 2022 vast te stellen.

Bestuurlijke achtergrond
Het dagelijks bestuur heeft op 14 april 2022 de financiële stukken voorlopig vastgesteld.

Onderbouwing besluit
De gemeenten Amstelveen en Diemen hebben bericht geen zienswijze in te dienen. De provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam en Ouder-Amstel hebben aangegeven vooralsnog geen zienswijze in te zullen dienen. Volgens de bepalingen in de gemeenschappelijke regeling is de begrotingswijziging eerst ter beoordeling aan de deelnemers gezonden, waarna het AB de begrotingswijziging in de vergadering van 30 juni 2022 vaststelt, alvorens deze aan het ministerie van BZK toe te zenden.

Risico's besluit
Indien u instemt met dit voorstel: ▪ Zijn de budgetten voor de verdere uitvoering van de activiteiten en werkzaamheden geautoriseerd. *Indien u niet instemt met dit voorstel:* ▪ Kunnen de geplande werkzaamheden niet (volledig) worden uitgevoerd door het ontbreken van voldoende budget dan wel bij uitvoering ontstaat er een tekort.

Bijdrage aan schapsdoelen
☒ Meer biodiversiteit ☒ Betere spreiding recreanten ☒ Breder recreatief aanbod ☒ Meer sociale betrokkenheid ☒ Meer participatie

Communicatie
Communicatiemiddelen ☒ Bestuursmededeling ☐ Nieuwsbrief ☐ Actieve externe berichtgeving via persbericht, website, social media ☐ Publiceren op Overheid.nl ☐ Anders .... ☐ Geen

Bijlagen
1. Begrotingswijziging 2022

Datum vaststelling conceptvoorstel in uitvoeringsorganisatie	
Gebiedsteam	3 maart 2022
MT	8 maart 2022

Advies van adviescommissie 30 maart en besluit van dagelijks bestuur 14 april 2022
De AC adviseert akkoord te gaan met het voorstel Het DB besluit dit te agenderen voor het AB van 30 juni (zomerronde, i.v.m. mogelijkheid tot zienswijze)

Behandelaar
Thomas van der Klei, programma-adviseur

Akkoord RNH
Akkoord programmamanager Kees Rood In overleg met directeur Jos Gilliam

Akkoord bestuursbureau
Akkoord bestuurssecretaris Jasper Balduk

Begrotingswijziging 2022

Groengebied Amstelland

Versie 14 april 2022

Samenvatting

Saldo

De som van de begrotingswijziging is een toename van de kosten met € 210.480.
De begroting na wijziging 2022 sluit op een saldo van € 120.212 positief. De lasten nemen toe met een bedrag van € 283.443. De baten nemen toe met € 72.963.
De begrotingswijziging geeft verder geen aanleiding om de participantenbijdragen te verhogen. De belangrijkste wijzigingen:

- Programma 1: Per saldo € 169.519 negatief;
- Programma 2: Per saldo € 171.475 negatief;
- Programma 3: Per saldo € 3.218 positief;
- Programma 4: Per saldo € 78.753 positief;
- Programma 5: Per saldo € 48.543 positief.

De wijzigingen worden onderstaand per programma toegelicht.

Specificatie van de baten	Begroting 2022	Wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022
Subsidies en projectbijdragen	4.273	3.211	7.484
Inkomsten uit gebiedsexploitatie, zoals evenementen, huren en pachten	671.396	20.909	692.305
Participantenbijdragen	3.444.034	48.843	3.492.877
Totaal baten voor bestemming	**4.119.703**	**72.963**	**4.192.666**

	Begroting 2022			Wijziging 2022			Begroting na wijziging 2022		
Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	116.189	-	-116.189	172.636	3.117	-169.519	288.825	3.117	-285.708
2. Beheer en onderhoud	2.646.833	675.669	-1.971.164	192.478	21.003	-171.475	2.839.311	696.672	-2.142.639
3. Veiligheid en toezicht	488.596	-	-488.596	-3.218	-	3.218	485.378	-	-485.378
4. Bestuur en ondersteuning	536.854	-	-536.854	-78.753	-	78.753	458.101	-	-458.101
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	539	3.444.034	3.443.495	300	48.843	48.543	839	3.492.877	3.492.038
Totaal voor bestemming	**3.789.011**	**4.119.703**	**330.692**	**283.443**	**72.963**	**-210.480**	**4.072.454**	**4.192.666**	**120.212**
Ad 5. Mutaties reserves	330.692	-	-330.692	31.917	242.397	210.480	362.609	242.397	-120.212
Totaal na bestemming	**4.119.703**	**4.119.703**	**-**	**315.360**	**315.360**	**-**	**4.435.063**	**4.435.063**	**-**

Wijzigingen per programma

Inzet RNH

In de programmabegroting was € 1.595.458 opgenomen als totale kosten voor de inzet van RNH. Volgens deze begrotingswijziging zijn de kosten voor inzet RNH € 1.796.963. Het verschil (€ 201.505) laat zich als volgt verklaren:

- Bestuursbesluiten na datum vaststelling programmabegroting 2022 (AB 1 juli 2021 09d), groter dan € 10.000:
    - E-bike themaroute Oer-IJ (AB 25 november 2021 05b);
    - Ontwikkeling Toekomstplan Gaasperplas (AB 25 nov. 2021 05c);
    - Instemmen benutten fonds 'beheer en exploitatie Diemerbos' voor uitvoeren toezicht Diemerbos (AB 25 november 2021 08e);
    - 40-jarig bestaan Groengebied Amstelland (DB 14 oktober 2021 10a);
    - Effect invoering bestuursbureau: minder secretariële inzet RNH (AB 20 mei 2021 08a).
- Indexatie van de RNH-uurtarieven met 3% in plaats van het indexcijfer (CBS: consumentenindex november 2020) dat Groengebied Amstelland (0,8%) hanteert.
- Door herverdeling van werkzaamheden binnen het MT van RNH kon de omvang worden verkleind. De voormalig manager beheer wordt nu ingezet voor specifieke projecten (versterking biodiversiteit en verbreding recreatief aanbod). Door inzet op subsidiabele projecten zijn per saldo de personeelskosten lager.

Programma 1 Ontwikkeling en inrichting

De hogere baten en lasten maken dat de totale wijziging van het eerste programma per saldo € 169.519 bedraagt (negatief).

De hogere lasten van € 173.000 worden vooral veroorzaakt door vertraging in de horecaontwikkeling Abcouderstraatweg 79 (€ 86.000). Daarnaast bestaan de lasten uit proces- en planvoorbereidingskosten ten behoeve van het ambitiedocument en uitvoeringsprogramma (€ 50.000), incidentele projecten (€ 13.000) en werkzaamheden met betrekking tot de Druktemonitor (€ 3.000).
Verder bestaan de hogere lasten uit extra inzet RNH voor de ontwerpvoorbereiding van het Toekomstplan Gaasperplas (€ 38.000) (AB 25 nov. 2021 05c). De uitvoering van de Toekomstplanprojecten starten in 2023. Voor één van deze projecten, Gaasperplas centraal, is door de provincie in 2021 een subsidiebeschikking afgegeven. De inzet RNH hiervoor betreft (€ 4.000).
Daartegenover is minder inzet RNH benodigd voor het realiseren van het jaarprogramma 2022 (€ 21.000).

De hogere baten (€ 3.000) komen voort uit de 70% subsidie inzake het eerdergenoemde Toekomstplanproject Gaasperplas Centraal.

Programma 2 Beheer en onderhoud

De hogere baten en lasten maken dat de totale wijziging van het tweede programma per saldo € 171.475 bedraagt (negatief).

De hogere lasten van € 192.000 worden voornamelijk veroorzaakt door verschuivingen binnen programma's. Door inzet van medewerkers toezicht voor beheer-werkzaamheden ontstaat een verschuiving van programma 3 naar programma 2 (€ 69.000). Daarnaast wordt het takenpakket van locatiebeheerders op advies van het voorzittersoverleg uitgebreid waardoor deze voortaan grotendeels als productief worden verantwoord. Hierdoor ontstaat een verschuiving van programma 4 naar programma 2 (€ 125.000).
Verder is sprake van een verhoging van de tarieven inzake inzet RNH, als gevolg van de vereenvoudiging van de uurtarieven (€ 29.000) (AB 25 november 2021 09a).
Tot slot bestaan de hogere lasten uit werkzaamheden voor de grondruil Middelpolder (€ 3.000), de Recreatiemonitor (€ 9.000), Koudewinning Ouderkerkerplas (€ 9.000) en de activiteiten rondom het 40-jarig bestaan van Groengebied Amstelland (€ 25.000) (DB 14 oktober 2021 10a).
Daartegenover staat een actualisering van het meerjarenoverzicht groot onderhoud (€ 77.000).

De hogere baten (€ 21.000) komen uit de trendmatige meer opbrengsten van evenementen.

Programma 3 Toezicht en veiligheid

De lagere lasten bedragen € 3.218 (positief).

De lagere lasten worden veroorzaakt door de eerdergenoemde verschuiving van de inzet van beheer van programma 3 naar programma 2 (€ 69.000).
Daar staat tegenover dat door de interne verschuiving van de uurtarieven de kosten van toezichthouders hoger zijn (€ 66.000). Daarentegen zijn de uurtarieven in andere programma's gemiddeld omlaag zijn gegaan (AB 25 november 2021 09a). Onderdeel hiervan is het uitvoeren van meer toezicht in het Diemerbos op verzoek van Staatsbosbeheer (€ 17.000) (AB 25 november 2021 08e). Dit bedrag is budgetneutraal wegens dekking uit het Gebiedsfonds.

Programma 4 Bestuur en ondersteuning

De lagere lasten bedragen € 78.753 (positief).

De lagere lasten worden vooral veroorzaakt door de eerdergenoemde verschuiving van de inzet van beheer van programma 4 naar programma 2 (€ 125.000). Daarnaast zorgt de komst van het bestuursbureau voor lagere secretariaatskosten RNH (€ 8.000) en zijn er minder kantoorkosten als gevolg van grotere efficiëntie door thuiswerken (€ 8.000). Daartegenover staan de kosten voor de komst van het bestuursbureau (€ 62.000).

Programma 5 Algemene en inrichting

De hogere baten en lasten maken dat de totale wijziging van het laatste programma per saldo € 48.543 bedraagt (positief).

Dit is hoofdzakelijk gelegen in de bijdrage aan het bestuursbureau (€ 48.843).

Gevolgen

Gevolgen voor de participanten

De lange termijn financiële raming voor het recreatieschap is positief. Zie voor meer informatie de programmabegroting 2023. In de bijdrage voor 2022 is de participantenbijdrageverhoging van de komst van het bestuursbureau verwerkt.
De begrotingswijziging geeft verder geen aanleiding om de participantenbijdragen te verhogen.

Participant	Bijdragen-verdeling	Bijdrage in 2021	Bijdrage in 2022
Provincie Noord Holland	27,90%	944.528	974.512
Gemeente Amstelveen	15,40%	531.480	537.904
Gemeente Amsterdam	49,10%	1.665.622	1.715.003
Gemeente Diemen	5,20%	162.471	181.629
Gemeente Ouder-Amstel	2,40%	81.305	83.829
Totaal	**100,00%**	**3.385.406**	**3.492.877**

Gevolgen voor de reserves

De lasten van Groengebied Amstelland zijn voor 2022 lager dan de baten.
We verwachten een toename aan de reserves nemen van € 120.212. Zie de tabel hieronder voor een compleet overzicht van de gevolgen voor de reserves.

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2022	Wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022
Toevoeging algemene reserve	97.692	264.917	362.609
Onttrekking algemene reserve	-	-128.607	-128.607
Toevoeging bestemmingsreserve	233.000	-233.000	-
Onttrekking bestemmingsreserve	-	-113.790	-113.790
Totaal	**330.692**	**-210.480**	**120.212**

* '- is onttrekking en + is toevoeging

Vaststelling door het algemeen bestuur

Deze begrotingswijziging wordt/is vastgesteld door het algemeen bestuur van Groengebied Amstelland in de openbare vergadering van 30 juni 2022.

Voorzitter,

Mevrouw J. Langenacker

Voorstel AB Groengebied Amstelland

Datum vergadering	
Adviescommissie	29 maart 2022
Dagelijks bestuur	14 april 2022
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Onderwerp
Vaststelling programmabegroting 2023

Kernboodschap
Het ontwerp van de programmabegroting 2023 is vastgesteld in de DB vergadering van 14 april jl. Raden en Staten zijn in de gelegenheid gesteld zienswijzen uit te brengen. Nu wordt gevraagd de programma-begroting vast te stellen. Na vaststelling wordt de programmabegroting toegezonden aan het ministerie van BZK.

Het algemeen bestuur besluit
1. De programmabegroting 2023 vast te stellen; 2. RNH opdracht te geven voor de geoffreerde inzet en het uitvoeren van de inspanningen die in de programmabegroting 2023 zijn opgenomen.

Bestuurlijke achtergrond
Het dagelijks bestuur heeft op 14 april 2022 de financiële stukken voorlopig vastgesteld.

Onderbouwing besluit
Ad. 1 De gemeenten Amstelveen en Diemen hebben bericht geen zienswijze in te dienen. De provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam en Ouder-Amstel hebben aangegeven vooralsnog geen zienswijze in te zullen dienen. Volgens de bepalingen in de gemeenschappelijke regeling is de begrotingswijziging eerst ter beoordeling aan de deelnemers gezonden, waarna het AB de begrotingswijziging in de vergadering van 30 juni 2022 vaststelt, alvorens deze aan het ministerie van BZK toe te zenden. **Ad. 2** Het AB heeft 20 mei 2021 besloten dat Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH) ook in 2022 en 2023 de gecontracteerde uitvoeringsorganisatie is. De programmabegroting 2023 omvat de offerte van RNH voor het leveren van personele diensten voor de geplande inspanningen.

Risico's besluit
Indien u instemt met dit voorstel: ▪ Het jaarlijks vaststellen van de programmabegroting is nodig voor een goede bedrijfsvoering.

Indien u niet instemt met dit voorstel:

- Worden de aangevraagde budgetten niet geautoriseerd;
- Komen de uitvoering van de activiteiten en daarmee de afgesproken doelstellingen in gevaar.

Bijdrage aan schapsdoelen
☒ Meer biodiversiteit ☒ Betere spreiding recreanten ☒ Breder recreatief aanbod ☒ Meer sociale betrokkenheid ☒ Meer participatie

Communicatie
Communicatiemiddelen ☒ Bestuursmededeling ☐ Nieuwsbrief ☐ Actieve externe berichtgeving via persbericht, website, social media ☐ Publiceren op Overheid.nl ☐ Anders .... ☐ Geen

Bijlagen
1. Programmabegroting 2023

Datum vaststelling conceptvoorstel in uitvoeringsorganisatie	
Gebiedsteam	3 maart 2022
MT	8 maart 2022

Advies van adviescommissie 30 maart en besluit van dagelijks bestuur 14 april 2022
De AC adviseert akkoord te gaan met het voorstel Het DB besluit dit te agenderen voor het AB van 30 juni (zomerronde, i.v.m. mogelijkheid tot zienswijze)

Behandelaar
Thomas van der Klei, programma-adviseur

Akkoord RNH
Akkoord programmamanager Kees Rood In overleg met directeur Jos Gilliam

Akkoord bestuursbureau
Akkoord bestuurssecretaris Jasper Balduk

Programmabegroting 2023

Groengebied Amstelland

Versie 14 april 2022

Inhoudsopgave

Samenvatting **3**

Programma's **6**

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting 8
Programma 2. Beheer en onderhoud 10
Programma 3. Toezicht en veiligheid 14
Programma 4. Bestuur en ondersteuning 15
Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen 17

Paragrafen **19**

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 20
B. Kapitaalgoederen 21
C. Financiering 26
D. Bedrijfsvoering 27
E. Grondbeleid 29
F. Participanten 33

Overzicht van baten en lasten **36**

Bijlagen **46**

Samenvatting

De gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Diemen en Ouder-Amstel nemen samen met Provincie Noord-Holland deel in de gemeenschappelijke regeling van recreatieschap Groengebied Amstelland. Het Groengebied bekostigt haar activiteiten uit inkomsten van huren, pachten, evenementen (in voorkomende gevallen projectsubsidies) en bijdragen van de participanten.

Het doel van Groengebied Amstelland is vastgelegd in artikel 2 van de Gemeenschappelijke Regeling:

a. Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie;
b. Het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
c. Het tot stand brengen en onderhouden van een harmonisch landschap, dat is afgestemd op het onder a en b geformuleerde en dat rekening houdt met een gezonde agrarische bedrijfsvoering.

Kerngegevens: Meer dan 3,5 miljoen bezoeken bij de laatste meting in 2021, 4.000 hectare werkgebied waarvan 712 hectare beheergebied met 188 hectare water.

Reacties op de Kadernota 2023

In het najaar stelde het bestuur de kadernota 2023 vast. De inhoud daarvan is gericht op continuïteit en is beleidsarm van opzet. Nadere invulling van het ambitiedocument en uitvoeringsprogramma moet immers nog plaatsvinden. Aansluitend werden de participanten van het Groengebied in de gelegenheid gesteld om een reactie of eventueel sturing te geven aan het te voeren beleid. Alleen van de gemeente Diemen werd een reactie ontvangen: het besluit om geen zienswijze in te dienen.
De indicatief aangegeven doelen in de kadernota worden onderstaand in de programma's uitgewerkt.

Ambitiedocument

Het bestuur stelt haar ambities vast voor instandhouding en verbetering van de recreatieve voorzieningen en natuurwaarden in de komende jaren. Daarmee wordt op haar taakvelden mede invulling gegeven aan de regionale ambities en taakstellingen en waar mogelijk aan gemeentelijke omgevingsvisies.

De ambities zijn samen te vatten onder drie strategische doelen: meer biodiversiteit, betere spreiding van de recreatiedruk en een breder recreatief aanbod.
Ten tijde van de samenstelling van de programmabegroting is een actualisering van de het ambitiedocument in opbouw.

Wat willen we bereiken?

Groengebied Amstelland zorgt binnen het bestaande beleid, met haar beheer en onderhoud voor instandhouding van de groenstructuren, paden, routes en zwemvoorzieningen. Met het uitvoeren van projecten wordt waar gewenst en mogelijk, uitbreiding gegeven aan het voorzieningenniveau. Het Groengebied neemt deel aan het uitwerken en realiseren van het Toekomstplan Gaasperplas. Daarmee worden ambities en keuzes voor duurzaam beheer en onderhoud gemaakt en inhoud gegeven aan de hierboven genoemde strategische doelen. Met strategische partners in de Diemerscheg wordt samengewerkt aan realiseren van de Beheer en Onderhoudsstrategie. Daardoor worden het recreatieve aanbod en de natuurwaarden vergroot.

In het op te stellen ambitiedocument wordt zo concreet mogelijk aandacht besteed aan de strategische doelen en ambities. Verwacht wordt dat in 2023 in de vorm van een uitvoeringsprogramma concrete projecten kunnen worden voorgelegd.
Bij de programma's zijn de doelen en prestaties per taakveld verder uitgewerkt.

Wat gaat het kosten?

De lasten en baten per programma samengevat, zijn als volgt opgebouwd:

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	91.915	-	-91.915
2. Beheer en onderhoud	2.911.921	732.690	-2.179.231
3. Veiligheid en toezicht	492.495	-	-492.495
4. Bestuur en ondersteuning	481.786	-	-481.786
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves)	882	3.673.459	3.672.577
Totaal voor bestemming	**3.978.899**	**4.406.149**	**427.150**
Ad 5. Mutaties reserves	427.150	-	427.150
Totaal na bestemming	**4.406.149**	**4.406.149**	**-**

Financieel resultaat

De programmabegroting 2023 sluit met een positief saldo van € 427.150.

	Begroting 2023	Begrotings-wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Lasten	3.978.999	4.072.454	5.190.980
Baten	4.406.149	4.192.666	5.082.813
Saldo	**427.150**	**120.212**	**-108.167**

De totale begrote lasten liggen € 93.000 lager dan vorig jaar, zoals hiernaast in de tabel is weergegeven. Dat verschil wordt bepaald door:

- Lagere incidentele projectkosten ad. € 246.000. Voor het jaar 2023 is nog geen raming voor incidentele projecten opgenomen. Deze zullen pas inzichtelijk zijn na raming en opname van projecten in het uitvoeringsprogramma, dat in 2022 zal worden opgesteld en vastgesteld.
- Hogere reguliere kosten € 167.000 door stijging indexering van lonen en prijzen. Voor 2023 wordt het percentage 5,17 % aangehouden (CBS: CPI-november 2021);
- Lagere kosten € 5.000 ten opzichte van 2022, omdat de inrichtingskosten van de E-bike themaroute Oer-IJ in 2022 een éénmalige investering betrof en de beheerkosten doorlopen;
- Door de modernisering van de Recreatiemonitor is rekening gehouden met een mogelijke besparing in de kosten ad. € 5.000;
- Lagere afschrijvingskosten € 4.000 door nadere aansluiting werkelijkheid.

De begrote baten zijn € € 213.000 hoger dan de begroting 2022 na wijziging.
Dat verschil wordt veroorzaakt door:

- Hogere opbrengsten ad € 216.000 door het volgen van de indexering van lonen en prijzen. Voor 2023 wordt het percentage 5.17% aangehouden (CBS: CPI november 2021);
- Daarnaast is in 2022 een kleine subsidie toegekend voor project Gaasperplas centraal á € 3.000.

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

	Stand per 1-1-2023	Stand per 31-12-2023	Verschil
Algemene reserve	1.386.749	1.813.899	427.150
Bestemmingsreserve investeringen	382.339	382.339	-
Bestemmingsreserve egalisatie	72.074	72.074	-
Totaal reserves	**1.841.161**	**2.268.311**	**427.150**
Voorziening groot onderhoud	1.417.498	1.043.056	-374.442
Totaal reserves en voorzieningen	**3.258.659**	**3.311.367**	**52.708**

Voor besteding van het resultaat worden in de loop van 2022 voorstellen gedaan voor opvoeren van projecten van het uitvoeringsprogramma. Tegen die achtergrond wordt voorgesteld dit bedrag toe te voegen aan de reserves.

Risicobeheersing

De belangrijkste risico's voor Groengebied Amstelland zijn:

- Geen (grootschalige) evenementen (corona);
- Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen.

De kwantificering van de risico's leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van € 520.75 De huidige weerstandscapaciteit liggen boven het niveau van de berekende risico's.

Programma's

Hoofddoelstelling

Het doel van Groengebied Amstelland is vastgelegd in artikel 2 van de Gemeenschappelijke Regeling:

a. Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie;
b. Het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
c. Het tot stand brengen en onderhouden van een harmonisch landschap, dat is afgestemd op het onder a en b geformuleerde en dat rekening houdt met een gezonde agrarische bedrijfsvoering.

Alle activiteiten van het recreatieschap dragen bij aan deze doelen. Verder geven de vigerende ambities en beleid van de participanten richting aan de activiteiten.

Ambitie

Het bestuur stelt haar ambities vast voor instandhouding en verbetering van de recreatieve voorzieningen en natuurwaarden in de komende jaren. Daarmee wordt op haar taakvelden mede invulling gegeven aan de regionale ambities en taakstellingen en waar mogelijk aan gemeentelijke omgevingsvisies.

De ambities zijn samen te vatten onder drie strategische doelen: meer biodiversiteit, het betere spreiding van de recreatiedruk en een breder recreatief aanbod.
Ten tijde van de samenstelling van de programmabegroting is een actualisering van de het ambitiedocument in opbouw. Om daar uitvoering aan te geven wordt met het jaarlijks terugkerende onderhoud en beheer, aangevuld met een meerjarenuitvoeringsprogramma zorg gedragen voor instandhouding, kwaliteitsverbetering en waar gewenst en mogelijk, uitbreiding van voorzieningen. Het huidige meerjarenuitvoeringsprogramma ziet vooralsnog op instandhouding en cyclische vervanging van de bestaande voorzieningen.

Actuele ontwikkelingen

De uitvoering van beleid, beheer en onderhoud wordt in 2023 en de jaren erna beïnvloed en soms ook gestuurd door ontwikkelingen buiten het recreatieschap. De onzekerheid rond de coronacrisis in de jaren 2020-2021 is daarvan een duidelijk bewijs. Belangrijke invloeden waarop in (al) 2023 moet worden gereageerd, zullen zijn:

- De groei van de bevolking in de metropoolregio Amsterdam (MRA). Daardoor is een substantiële toename in recreatiebehoefte te verwachten voor de regio;
- Natuurwaarden die onder druk staan door onder meer de stikstofdepositie en afname van de biodiversiteit;
- Klimaatadaptatie en beter verbinden van groen met de stad. Dat biedt ook kansen om de biodiversiteit te versterken door het buitengebied 'de stad in te trekken' en recreatie- en natuurbeleving al bij de voordeur te laten beginnen;
- Het provinciale ruimtelijk- en natuurbeleid. Tussen onder meer het Natuurnetwerk Nederland en de voor initiatieven gewenste ontwikkelruimte binnen de recreatiegebieden, kan spanning ontstaan. Het recreatieschap wordt daarin betrokken vanuit haar rol als gebieds- en routebeheerder;
- Gemeentelijk beleid op het gebied van duurzaam en gezond bewegen, betrokkenheid bij voedselproductie Die spreken de sociale en gezondheidsfunctie van onze gebieden aan;
- De voorbereiding op de verdeling van de participantenbijdragen. Die werd vastgesteld in 2020 voor de duur van 5 jaar. In 2024 worden de bijdragepercentages opnieuw vastgesteld op basis van de inwoneraantallen van de deelnemende gemeenten, voor de volgende periode van 5 jaren.

Programma's

Groengebied Amstelland wil haar doelen realiseren aan de hand van vijf programma's. Per programma wordt gewerkt aan diverse taakvelden. Per taakveld zijn operationele doelen voor 2023 bepaald.

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	91.915	-	-91.915
2. Beheer en onderhoud	2.911.921	732.690	-2.179.231
3. Veiligheid en toezicht	492.495	-	-492.495
4. Bestuur en ondersteuning	481.786	-	-481.786
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves)	882	3.673.459	3.672.577
Totaal voor bestemming	**4.978.999**	**4.406.149**	**427.150**
	Toevoeging	**Onttrekking**	**Saldo**
Ad 5. Mutaties reserves	427.150	-	427.150
Totaal na bestemming	**4.406.149**	**4.406.149**	**-**

Specificatie van de baten	
Subsidies en projectbijdragen	4.593
Inkomsten uit gebiedsexploitatie, zoals evenementen, huren en pachten	728.097
Participantenbijdragen	3.673.459
Totaal baten voor bestemming	**4.406.149**

Reguliere werkzaamheden

Het saldo van de reguliere baten en lasten ligt hoger dan voorgaande jaren, zoals in onderstaande tabel is weergegeven. Dit positieve resultaat is versterkt door het effect van de gehanteerde indexering van 5,17%.

	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Lasten	3.978.999	3.826.940	3.733.478
Baten	4.406.149	4.189.549	3.765.574
Saldo	**427.150**	**362.609**	**32.096**

Incidentele werkzaamheden

Het saldo van de incidentele baten en lasten ligt lager dan voorgaande jaren, zoals in onderstaande tabel is weergegeven. De voornaamste reden hiervoor is dat er nog geen raming is voor de uitvoeringsprogrammaprojecten in 2023. Deze zullen voortvloeien uit het uitvoeringsprogramma welke naar verwachting in 2022 gecompleteerd zal worden, waarna voorstellen gedaan zullen worden ter uitvoering van deze projecten.

	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Lasten	-	245.514	1.457.502
Baten	-	3.117	1.317.239
Saldo	**-**	**-242.397**	**-140.263**

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting

Ambitie

Met het programma ontwikkeling en inrichting zet het recreatieschap zich in voor de ontwikkeling van recreatie en natuur. Voor 2023 gaat het vooral om:

- (mede)Uitwerking en realisatie Toekomstplan Gaasperplas;
- Dubbel ruimtegebruik in relatie tot energieopwekking;
- Projecten uit het aanstaande Uitvoeringsprogramma;
- Bijdragen aan het opstellen van het gebiedsperspectief Amstelscheg.

Operationele doelen per taakveld voor 2023

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

Voor de recreant is horeca een belangrijke waarde voor het verblijf in de gebieden. Bij de participatie voor het Toekomstplan voor de Gaasperplas werd dat meermalen bevestigd. Groengebied zet zich in voor voldoende rustplaatsen en duurzame horeca (vast of mobiel) rond de plas en doet dat in samenwerking met de gemeente.

Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Door het ondernemersloket worden de verzoeken van ondernemers behandeld en zo nodig verder begeleid. Dat geld ook voor de organisatoren van grote evenementen, die worden begeleid bij de uitvoering. Het gaat om evenementen die passen binnen de beleidsruimte die door de gemeenten is aangegeven. De begeleiding door het recreatieschap richt zich o.a. op het minimaliseren van de impact op de omgeving.

Taakveld 5.7.1 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Hieronder vallen activiteiten die ondersteunend zijn aan het beheer en onderhoud (programma 2):

- Ondersteuning voor beheerplannen en beheersysteem;
- Ondersteuning voor planmatige uitvoering van groot onderhoud en vervangingen;
- Coördinatie voor beheer en communicatie over zwemwaterkwaliteit.

Baten en lasten

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Bedrijfskosten	-	109.954	1.409.192
Inzet RNH	91.915	171.564	97.304
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**91.915**	***281.518***	***1.506.495***
Opbrengsten	-	-	-
Subsidies en projectbijdragen	-	3.117	1.298.131
Totale baten	-	***3.117***	***1.298.131***
Saldo	**-91.915**	**-278.401**	**-208.364**

Programma 1 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
3.1 Economische ontwikkeling	Ambitiedocument en uitvoeringsprogramma	59.142	-
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Ondernemersloket	5.854	-
5.7.1 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Diverse projecten	26.919	-
Totaal		**91.915**	**-**

Specificatie van de projecten per taakveld

Taakveld		Begroting 2023	
Nr.	Projectnaam	Lasten	Baten
2.1.1	Reguliere werkzaamheden verkeer en vervoer	-	-
	Subtotaal taakveld 2.1.1	**-**	**-**
3.1	Reguliere werkzaamheden economische ontwikkeling	59.142	-
	Subtotaal taakveld 3.1	**59.142**	**-**
3.2.1	Reguliere werkzaamheden ontwikkeling en inrichting fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-
	Subtotaal taakveld 3.2.1	**-**	**-**
3.3	Reguliere werkzaamheden bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	5.854	-
	Subtotaal taakveld 3.3	**5.854**	**-**
5.7.1	Reguliere werkzaamheden openbaar groen en (openlucht)recreatie	26.919	
	Subtotaal taakveld 5.7.1	**26.919**	**-**
	Totaal	**91.915**	**-**

Programma 2. Beheer en onderhoud

Ambitie

Met het programma beheer en onderhoud zet het recreatieschap zich in voor de instandhouding van recreatie en natuur. Voor 2023 gaat het vooral om:

- In standhouden en bevorderen variatie in beheerdoeltypen;
- Een bijdrage leveren aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen door onder meer het betrekken van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt bij beheer en onderhoud;
- Samenwerking met partners in natuur- en landschapsbeheer (kennis en ondersteuning);
- Inzetten van onderhoud voor vergroting biodiversiteit;
- Het versterken van de natuurwaarden en deze bekend en beleefbaar maken;
- Actueel houden accenten en inzet (kwalitatief en kwantitatief) toezicht en handhaving;
- Het meewerken aan uitvoering van zelfbeheer in de stadsranden;
- Samenwerking op het gebied van natuurbeleving en voorlichting;
- Schone recreatiegebieden: beheersing afvalproblematiek;
- Operationele afstemming met gemeenten over vergunningen en ontheffingen;
- In standhouden van routevoorzieningen;
- Het onderhouden van het recreatieve aanbod en inspelen op de toegenomen en toenemende recreatiedruk;
- Aantrekkelijk, schoon, heel en veilig houden van de recreatiegebieden.

Zie voor nadere informatie ook de paragraaf kapitaalgoederen↗

Operationele doelen per taakveld voor 2023

Taakveld 2.1.2 Verkeer en vervoer

De werkzaamheden onder dit taakveld bestaan uit:

- Jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging van wegen, paden, kunstwerken, wegmeubilair. Inclusief afschrijvingen;
- Dagelijks onderhoud om bijvoorbeeld in het najaar de bladen van de fietspaden op te ruimen en het leegzuigen van straatkolken.

Taakveld 3.2.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

De uitvoeringsorganisatie zorgt voor het afhandelen van WOB-verzoeken, canonherzieningen en andere notariële wijzigingen van erfpachtcontracten.

Taakveld 3.4 Economische promotie

Dit taakveld omvat het begeleiden van exploitatieontwikkelingen. Onderdelen hiervan zijn: het bevorderen van de samenwerking tussen lokale ondernemers en het recreatieschap op het gebied van begeleiden toerisme en recreatie samen met gemeenten uitwerken en communiceren van locaties voor horeca-ontwikkeling en het inspelen op ontwikkelingen met betrekking tot het al dan niet houden van evenementen.

Taakveld 5.3 Cultuur presentatie en productie

Het faciliteren van kleine, lokaal gerichte en grote evenementen zoals SLOWtriatlon, Run for Kika, Open Air, Reggae Lake, Guilty Pleasure en Fiesta Macumba.

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Instandhouding van recreatiegebieden en -voorzieningen die aantrekkelijk, schoon, heel en veilig zijn. Hiervoor vindt jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging van onder andere gras, beplanting, water, stranden en speeltoestellen plaats:

- Voeren van beheer dat de biodiversiteit ondersteunt en bevordert in de natuurlijke zones. Dit bestaat o.a. uit het natuurlijke beheer van riet, bloemrijke velden en bermen, terugdringen spontane opslag (bijvoorbeeld bramen en Japanse duizendknoop) en het rekening houden met bloeiperiodes van zeldzame bloemen bij het maaibeheer;
- Onderhouden en uitbreiden van de route netwerken inclusief promotie en het onderhouden van de digitale infrastructuur.

Meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) voor 2024-2027

Wanneer een doel uit 2023 niet helemaal gerealiseerd kan worden, kan binnen het budget dat is begroot voor programma 2 alvast worden ingezet op (voorbereidingswerkzaamheden voor) deze doelen. Voor het groot onderhoud aan kapitaalgoederen wordt een meerjarenplanning gehanteerd. De kosten van het groot onderhoud worden elk jaar onttrokken aan de voorziening groot onderhoud. Om voldoende middelen beschikbaar te houden, wordt jaarlijks met een gemiddelde van de geraamde kosten over de komende 10 jaar gereserveerd en als bijdrage toegevoegd aan de voorziening groot onderhoud.

In 2023 worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Dunnen beplanting;
- Baggeren waterlopen;
- Vervangen speeltoestellen;
- Groot onderhoud toiletgebouwen.
- Voorbereiding en uitvoering onderdelen (bruggen en paden) Toekomstplan Gaasperplas;

Baten en lasten

Programma 2. Beheer en onderhoud	Begroting 2023	Begrotings-wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Bedrijfskosten DO	1.230.639	1.170.142	1.236.038
Overige bedrijfskosten	268.933	288.007	272.378
Inzet RNH	814.049	779.141	482.681
GO*	959.742	1.114.842	760.752
Kapitaallasten	13.000	16.721	11.129
Subtotaal lasten	**3.286.363**	***3.368.853***	***2.762.978***
Dotatie voorziening GO*	585.300	585.300	663.000
Onttrekking voorziening GO*	-959.742	-1.114.842	-760.752
Saldo mutaties voorziening GO	**-374.442**	***-529.542***	***-97.752***
Totale lasten	**2.911.921**	**2.839.311**	**2.665.226**
Opbrengsten	728.097	692.305	389.225
Projectsubsidies	4.593	4.367	4.239
Totale baten	**732.690**	**696.672**	**393.464**
Saldo	**-2.179.231**	**-2.142.639**	**-2.271.762**

*) GO betreft groot onderhoud en kleine vervangingen van maatschappelijke kapitaalgoederen, waarvan de kosten minder dan € 50.000 bedragen. Zie ook de toelichting in de paragraaf kapitaalgoederen.

Programma 2 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
2.1 Verkeer en vervoer	Wegen en paden, kunstwerken, weg- en terreinmeubilair	441.736	-
3.2.2 Fysieke bedrijfs-infrastructuur	Vastgoedbeheer	81.133	347.767
3.4 Economische promotie	Gebiedspromotie en communicatie	102.485	-
5.3 Cultuur presentatie en productie	Evenementen	56.954	342.854
5.7.2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Gras, beplanting, water, stranden, speeltoestellen, evenemententerreinen, routes, etc.	2.229.613	42.069
Totaal		**2.911.921**	**732.690**

Specificatie van de projecten per taakveld

Taakveld		Begroting 2023	
Nr.	Projectnaam	Lasten	Baten
2.1.2	Reguliere werkzaamheden beheer verkeer en vervoer	153.236	-
2.1.2	Dotatie voorziening GO/V	288.500	-
2.1.2	GO/V	636.050	-
2.1.2	Onttrekking voorziening GO/V	-636.050	-
	Subtotaal taakveld 2.1.2	**441.736**	**-**
3.2.2	Reguliere werkzaamheden beheer fysieke bedrijfsinfrastructuur	81.133	347.767
	Subtotaal taakveld 3.2.2	**81.133**	**347.767**
3.4	Reguliere werkzaamheden economische promotie	102.485	-
	Subtotaal taakveld 3.4	**102.485**	**-**
5.3	Reguliere werkzaamheden cultuurpresentatie en productie	56.954	-
5.3	Evenementen		342.854
	Subtotaal taakveld 5.3	**56.954**	**342.854**
5.7.2	Reguliere werkzaamheden beheer openbaar groen en openluchtrecreatie	1.919.813	42.069
5.7.2	Dotatie voorziening GO/V	296.800	-
5.7.2	GO/V	323.692	-
5.7.2	Onttrekking voorziening GO/V	-323.692	-
5.7.2	Kapitaallasten	13.000	-
	Subtotaal taakveld 5.7.2	**2.229.613**	**42.069**
	Totaal	**2.911.921**	**732.690**

Programma 3. Toezicht en veiligheid

Ambitie

Toezicht, begeleiding en soms handhaving is nodig voor het in goede banen leiden van het gebruik van de recreatiegebieden. De nadruk ligt bij gastheerschap, voorlichten en voorbeeldgedrag.

Operationele doelen per taakveld voor 2023

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

- Aannamebeleid, ondersteuning, opleiden en trainen te richten op de rol gastheer in de gebieden;
- Verzorgen rondleidingen door boswachters
- Toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening;
- Jaarlijks opstellen handhavingsplan en daarover afstemmen en samenwerken met gemeenten;
- Verbeteren van zichtbaarheid.

Programma 3 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
1.2 Openbare orde en veiligheid	Gastheerschap en toezicht door boa's	492.495	-
Totaal		**492.495**	**-**

Baten en lasten

Programma 3. Toezicht en veiligheid	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Bedrijfskosten	34.706	33.000	19.696
Inzet RNH	457.789	452.378	431.080
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**492.495**	**485.378**	**450.776**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-492.495**	**-485.378**	**-450.776**

Programma 4. Bestuur en ondersteuning

Ambitie

In dit verband staat voorop: het borgen van begrotingsevenwicht op de lange termijn met voldoende ruimte voor investeringen in het uitvoeringsprogramma.

Operationele doelen per taakveld voor 2023

Taakveld 0.1 Bestuur

- Goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2022.

Taakveld 0.4 Overhead

- Voorbereiden en uitwerken van bestuursvergaderingen;
- Doorlopende afstemming met adviescommissie en bestuursbureau;
- Voorbespreking vergaderingen met portefeuillehouders en bestuursbureau;
- Opstellen van jaarstukken: programmabegroting, begrotingswijziging, jaarrekening, kadernota, jaarplannen en najaarsnotitie;
- Actualiseren en up-to-date houden van het uitvoeringsprogramma;
- Programmering van het meerjareninvesteringsplan;
- Beantwoorden van bestuurlijke en ambtelijke vragen;
- Verbeterde bestuurlijke besluitvorming;
- Uitvoeren bezoekerstellingen en aanvullend recreatieonderzoek.
- Doorlopende strategisch omgevingsmanagement;
- Zorg voor de afhandeling van WOB-verzoeken.

Baten en lasten

Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Bedrijfskosten	106.176	100.956	53.096
Inzet RNH	375.610	357.145	514.727
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**481.786**	**458.101**	**567.823**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-481.786**	**-458.101**	**-567.823**

Programma 4 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Operationele doelen	Lasten	Baten
0.1 Bestuur	Accountantscontrole	85.142	-
0.4 Overhead	Zie onderstaande specificatie	396.644	-
Totaal		**481.786**	**-**

Specificatie van de overhead (taakveld 0.4)

Onderdeel	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing	163.294	
Secretariaat	58.002	
Financiële control en administratie	90.780	
Aansturing beheerteam en toezichthouders	63.534	
Kantoor- en bedrijfskosten	21.034	
	396.644	**-**

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen

Ambitie

Het verwerven van opbrengsten uit het recreatiegebied om daarmee bij te dragen aan een gezond en duurzaam recreatieschap.

Operationele doelen per taakveld voor 2023

Taakveld 0.5 Treasury

- De financiering van het vastgestelde beleid;
- Zo weinig mogelijk financieringskosten;
- Het beperken van de (financiële) risico's.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

- Participantenbijdrage;
- Overige verrekeningen.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves

Het uitvoeren van de beleidsbepalingen conform de nota reserves en voorzieningen. Het recreatieschap heeft verschillende reserves, die elk voor hun eigen doelen worden ingezet.

Baten en lasten

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Bedrijfskosten	882	839	660
Inzet RNH	-	-	-
Totale lasten	**882**	**839**	**660**
Participantenbijdragen	3.673.459	3.492.877	3.385.406
Opbrengsten	-	-	5.812
Totale baten	**3.673.459**	**3.492.877**	**3.391.218**
Saldo voor bestemming	**3.672.577**	**3.492.038**	**3.390.558**
Mutaties reserves	427.150	120.212	-108.167
Saldo na bestemming	**3.245.427**	**3.371.826**	**3.498.725**

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2023	Begrotings-wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Toevoeging algemene reserve	427.150	362.609	37.280
Onttrekking algemene reserve	-	-128.607	-105.732
Toevoeging bestemmingsreserve	-	-	50.028
Onttrekking bestemmingsreserve	-	-113.790	-89.743
Totaal	**427.150**	**120.212**	**-108.167**

Programma 5 in geld per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
0.5 Treasury	Bank- en rentekosten	882	-
0.8 Overige baten en lasten	Participantenbijdragen	-	3.673.459
0.10 Mutaties reserves	Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	427.150	-
Totaal		**428.032**	**3.673.459**

Paragrafen

Indexatie

De baten en lasten zijn (met uitzondering van afschrijvingen en rente) verhoogd met een index van 5,17 % voor 2023. Ook de participantenbijdrage is met deze index verhoogd.

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre Groengebied Amstelland in staat is om middelen vrij te maken en daarmee substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden. Het weerstandsvermogen wordt vergeleken met de weerstandscapaciteit: de mogelijk in te zetten middelen om de risico's te dragen. De weerstandscapaciteit moet groter zijn dan het berekende weerstandsvermogen.

Weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen te berekenen worden alle risico's, waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie, geïnventariseerd. De belangrijkste risico's voor Groengebied Amstelland zijn:

- Geen (grootschalige) evenementen (corona);
- Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen.

Per risico wordt de kans vermenigvuldigd met de potentiële omvang in euro's. Het berekende weerstandsvermogen bedraagt per 31-12-2021, € 520.750, zie bijlage I Risico-inventarisatie 2022 Groengebied Amstelland.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bij het recreatieschap wordt gevormd door de middelen in de algemene reserve. In de begroting is geen post "onvoorzien" opgenomen voor het opvangen van eventuele niet voorziene lasten in de loop van het jaar. Bij Groengebied Amstelland heeft iedere onvoorziene last van substantiële betekenis en dus directe gevolgen, waardoor de uitvoering van het beleid onder druk komt te staan. Ook heeft het recreatieschap geen stille reserves. Stille reserves zijn activa die tegen geen of een te lage waarde zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn. De huidige algemene reserve (weerstandscapaciteit) is € 1.152.747 en ligt boven het benodigde weerstandsvermogen.

Conclusie

De omvang van de algemene reserve (weerstandscapaciteit) is per 31-12-2021 € 1.152.747 en ligt boven het niveau van het benodigde weerstandsvermogen (€ 520.750).

Kengetallen

Conform het BBV worden de kengetallen in onderstaande tabel vermeld.
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Een schuldquote hoger dan 130% wordt als problematisch gezien. Het recreatieschap heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio. De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd. Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. Een ratio van > 0,6% is acceptabel.

	Jaarrek. 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Netto schuldquote	-69%	-134%	-138%	-145%	-153%	-161%
Idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-69%	-134%	-138%	-145%	-153%	-161%
Solvabiliteitsratio	44%	52%	49%	59%	70%	82%
Structurele exploitatieruimte	1%	9%	9%	10%	10%	11%
Grondexploitatie	N.v.t.					
Belastingcapaciteit	N.v.t.					

B. Kapitaalgoederen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het onderhoud van de kapitaalgoederen, onderscheiden naar de volgende categorieën:

- Verhardingen;
- Civiele kunstwerken;
- Groen;
- Water, oevers en stranden;
- Pontjes;
- Terreinmeubilair;
- Hygiënische maatregelen / nutsvoorzieningen, riolering en reiniging;
- Gebouwen en materieel.

Op 8 november 2018 is het beheerplan in het bestuur gepresenteerd en is het gewenste beeldkwaliteitsniveau vastgesteld op basis van de CROW "kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018". De uitvoeringsorganisatie probeert met het beperkte budget zo goed mogelijk de beoogde beeldkwaliteit te handhaven.

Bij de instandhouding wordt onderscheid gemaakt tussen dagelijks onderhoud (DO), groot onderhoud (GO) en vervangingen (VV).

Dagelijks / jaarlijks onderhoud

DO omvat de reguliere, jaarlijks terugkerende kosten voor de instandhouding. Het DO betaalt het recreatieschap uit de exploitatiebegroting.

Groot onderhoud en kleine vervangingen

GO omvat de kosten voor instandhouding die niet ieder jaar terugkeren en levensduur verlengend zijn. Deze maatregelen worden uitgevoerd op basis van de meerjarenplanning en inspecties.

Het GO en kleine VV (vervangingen tot € 50.000) betaalt het recreatieschap uit de voorziening GO. Die voorziening wordt gevoed met een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatiebegroting. De jaarlijkse dotatie is berekend op basis van het werkelijk geplande groot onderhoud en de kleine vervangingen in de komende 10 jaren, zoals dat vastligt in een door het bestuur vastgesteld beheerplan (zie de meerjarenbegroting).

De kosten voor GO en kleine VV worden geboekt via de exploitatie, met daar tegenover een even grote onttrekking uit de voorziening. Op deze manier worden de betreffende lasten goed gemonitord.

Grote vervangingen

Grote VV, maatschappelijke vervangingen boven € 50.000 en economische vervangingen van bijvoorbeeld gebouwen, betaalt het recreatieschap uit de reserve. Vanuit de algemene reserve wordt een bedrag ter grootte van het netto investeringsbedrag overgeheveld naar de bestemmingsreserve egalisatie

Het BBV schrijft voor dat alle investeringen als bezit (materiële vaste activa) op de balans moeten staan. Op de balans is rekening gehouden met een realistische jaarlijkse waardedaling. Die waardedaling leidt tot de jaarlijkse afschrijvingslasten (kapitaallasten). De bestemmingsreserve egalisatie dient ter dekking van de kapitaallasten van geactiveerde kapitaaluitgaven.

Totale lasten DO, GO en VV

De vervangingen of groot onderhoud komt voort uit inspecties en de leeftijd van voorzieningen.

Totale lasten kapitaalgoederen (in programma 2)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Dagelijks onderhoud	1.230.639	1.294.263	1.361.177	1.431.551
Groot onderhoud en kleine vervangingen	959.742	631.802	565.502	530.502
Kapitaallasten	13.000	13.000	13.000	13.000
Totaal	**2.203.381**	**1.939.065**	**1.939.679**	**1.975.053**

Onderstaand worden de kapitaalgoederen per taakveld en categorie verder uitgewerkt.

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot.

Totale lasten 2.1 VERKEER EN VERVOER	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Verhardingen	509.509	364.349	297.699	303.052
Civiele kunstwerken	269.095	113.625	116.286	89.085
Inzet RNH	10.682	11.234	11.815	12.426
Per saldo toevoeging / onttrekking voorziening GO	-347.550	-39.550	32.190	62.190
Totaal	**441.736**	**449.658**	**457.990**	**466.753**

Categorie verhardingen

Groengebied Amstelland heeft in totaal 36 hectare aan verhardingen in de vorm van gesloten verharding (asfalt) voor rijbanen, parkeerterreinen, fiets- en wandelpaden en half verharding voor de overige wandelpaden. Ook de ruiterpaden zijn in deze categorie opgenomen. De wegen en paden worden periodiek geïnspecteerd om vast te stellen waar onderhoud noodzakelijk is.
De beeldkwaliteit voor verhardingen is vastgesteld op niveau B. Bij gladheid wordt de verharding niet gestrooid.

VERHARDINGEN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Dagelijks onderhoud	93.609	98.449	103.539	108.892
Groot onderhoud en kleine vervangingen	415.900	265.900	194.160	194.160
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**509.509**	**364.349**	**297.699**	**303.052**

Categorie civiele kunstwerken

Het Groengebied heeft totaal 450 stuks kunstwerken waarvan 140 bruggen en 310 waterstaatkundige voorzieningen zoals stuwen en duikers.
De beeldkwaliteit voor civiele kunstwerken is vastgesteld op niveau B.

KUNSTWERKEN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Dagelijks onderhoud	48.945	51.475	54.136	56.935
Groot onderhoud en kleine vervangingen	220.150	62.150	62.150	32.150
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**269.095**	**113.625**	**116.286**	**89.085**

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Specificatie kosten Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Groen	708.424	738.747	770.638	804.178
Water, oevers en stranden	155.381	161.346	167.620	174.218
Pontjes	63.102	66.364	69.795	73.403
Terreinmeubilair	222.682	207.675	238.303	238.759
Hygiënische maatregelen / nuts, riolering en reiniging	203.055	213.553	224.594	236.206
Gebouwen en materieel	72.133	73.406	54.744	56.152
Overige bedrijfskosten	232.164	244.168	256.792	270.067
Inzet RNH	599.564	630.561	663.161	697.447
Per saldo onttrekking voorziening GO	-26.892	-6.952	-12.392	-7.392
Totaal	**2.229.613**	**2.328.868**	**2.433.255**	**2.543.038**

Categorie groen

Groengebied Amstelland bevat in totaal 308 ha aan grasvegetatie in de vorm van intensieve- en extensieve grasvegetatie, moeras en rietlanden. Verder heeft het recreatieschap in totaal 115 ha beplanting bestaande uit cultuurlijke en natuurlijke beplanting.

De beeldkwaliteit voor grasvegetaties en cultuurlijke beplanting zijn beide vastgesteld op niveau B.

GROEN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Dagelijks onderhoud	586.524	616.847	648.738	682.278
Groot onderhoud en kleine vervangingen	121.900	121.900	121.900	121.900
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**708.424**	**738.747**	**770.638**	**804.178**

Categorie water, oevers en stranden

Het Groengebied heeft in totaal 188 ha water. De inrichting van de zwemplekken moeten middels waarschuwingsborden aan de wettelijke eisen voldoen. Ook het zwemwater voldoet aan de minimale wettelijke eisen (Whvbz).

De beeldkwaliteit voor water is vastgesteld op niveau B. Groengebied Amstelland heeft in de verschillende gebieden in totaal 18.500 m2 zandstrand.

De beeldkwaliteit voor oevers en stranden is vastgesteld op niveau B.

WATER, OEVERS EN STRANDEN	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Dagelijks onderhoud	115.381	121.346	127.620	134.218
Groot onderhoud en kleine vervangingen	40.000	40.000	40.000	40.000
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**155.381**	**161.346**	**167.620**	**174.218**

Categorie pontjes

Het Groengebied heeft in de verschillende gebieden in totaal twee pontjes. De beeldkwaliteit voor de pontjes is vastgesteld op niveau B.

PONTJES	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Dagelijks onderhoud	63.102	66.364	69.795	73.403
Groot onderhoud en kleine vervangingen	-	-	-	-
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**63.102**	**66.364**	**69.795**	**73.403**

Categorie terreinmeubilair

Het Groengebied heeft in totaal 1135 stuks terreinmeubilair, waarvan 40 speeltoestellen en 1095 overig terreinmeubilair zoals picknicksets, banken, parkeerpalen en verkeersborden.

De beeldkwaliteit voor terreinmeubilair is vastgesteld op niveau B.

TERREINMEUBILAIR	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Dagelijks onderhoud	95.407	100.340	105.528	110.984
Groot onderhoud en kleine vervangingen	127.275	107.335	132.775	127.775
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**222.682**	**207.675**	**238.303**	**238.759**

Categorie hygiënische maatregelen / nutsvoorzieningen, riolering en reiniging

Groengebied Amstelland heeft in totaal 13 pompen voor de riolering en het doorspoelen van zwemwater, 14 elektrakasten, 3500 meter elektra leidingen en 3780 meter persriolering. Daarnaast verschillende waterputten, watertappunten en 3000 meter waterleiding. De beeldkwaliteit voor riolering is vastgesteld op niveau B. Het recreatieschap heeft totaal 6 toiletgebouwen, die in het seizoen dagelijks schoongemaakt moeten worden. Op de verschillende terreinen staan in totaal 42 ondergrondse afvalcontainers die periodiek leeggezogen worden. Op intensief gebruikte ligweiden staan in totaal 15 "hete kolen bakken" voor het barbecueën.

Ook het periodiek prikken van zwerfvuil en het verwijderen van illegaal gestort afval op de parkeerterreinen behoort tot deze categorie. In 2022 zijn 25 extra grote containers geplaatst om het extra afval in verband met de bezoekerstoename op te vangen.

De beeldkwaliteit voor reiniging is vastgesteld op niveau A.

HYGIËNISCHE MAATR. / NUTS, RIOLERING EN REINIGING	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Dagelijks onderhoud	203.055	213.553	224.594	236.206
Groot onderhoud en kleine vervangingen	-	-	-	-
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**203.055**	**213.553**	**224.594**	**236.206**

Categorie gebouwen en materieel

Dit omvat het onderhoud aan de openbare gebouwen, verhuurde gebouwen en materieel zoals voertuigen en grote machines. Het recreatieschap heeft in totaal 14 gebouwen in eigen beheer.

In 2022 is opdracht gegeven om de onderhoudstoestand van gebouwen de inspecteren. Naar verwachting zijn de resultaten hiervan in de eerste helft 2023 beschikbaar. Op basis van de uitkomsten kunnen aanpassingen plaatsvinden binnen het meerjarenonderhoudsprogramma en dus mogelijk ook binnen de begroting 2023.

De beeldkwaliteit voor gebouwen is vastgesteld op niveau B.

GEBOUWEN EN MATERIEEL	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Dagelijks onderhoud	24.616	25.889	27.227	28.635
Groot onderhoud en kleine vervangingen	34.517	34.517	14.517	14.517
Kapitaallasten	13.000	13.000	13.000	13.000
Totaal	**72.133**	**73.406**	**54.744**	**56.152**

C. Financiering

Wet Financiering decentrale overheden

De Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) heeft als uitgangspunt het beheersen van risico's. De belangrijkste kenmerken in dat kader is een tweetal randvoorwaarden voor het treasurybeleid. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verlenen van garanties alleen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen een prudent karakter (=met beleid en inzicht bezien) moeten hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van onnodige risico's.

Op 19 oktober 2018 heeft het algemeen bestuur in haar openbare vergadering haar verordening financieel beheer vastgesteld in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de wet Financiering Decentrale Overheden over de kaders voor de inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie. Ook is in deze vergadering vastgesteld de verordening financieel beheer en controle in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de artikelen 216 en 217 van de provinciewet.

Risicobeheer

Binnen de Wet Fido zijn 2 normen vermeld waaraan dient te worden voldaan. De normen bestaan uit de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm.

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen is te voorkomen dat bij herfinanciering van leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's.
Groengebied Amstelland is volgens het huidige liquiditeits- en financieringsbeleid binnen de kasgeldlimiet en renterisiconorm gebleven.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het bedrag ter grootte van 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Het doel van de limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. In de onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar bepaald.

Berekening van de kasgeldlimiet	Begroting 2023
Begrotingstotaal (lasten)	3.978.999
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,20%
Kasgeldlimiet	326.278

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de vaste schuld bij aanvang van het jaar. Het doel is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rente lasten van de organisatie. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. In de onderstaande tabel is de renterisiconorm voor het begrotingsjaar bepaald op € 0.

Berekening van de renterisiconorm	Begroting 2023
Stand van de vaste schuld per 1 januari	-
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%
Renterisiconorm	-

D. Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor het bestuur van Groengebied Amstelland bevat. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder van RNH.

In 2017 is de dienstverlening van RNH geëvalueerd. Daarna heeft RNH een verbeterplan uitgevoerd naar tevredenheid van zowel ambtelijke als bestuurlijke vertegenwoordigers van (de participanten van) de recreatieschappen. Op initiatief van de provincie is in 2020 onderzoek uitgevoerd naar de uitvoeringstaken van RNH in combinatie met de governance structuur van de recreatieschappen. Daarom hebben de recreatieschappen voor 2021 een contractverlenging van één jaar afgesproken. In 2021 is besloten om met ingang van 1 januari 2022 een bestuursbureau op te richten met medewerkers die rechtstreeks in dienst staan van de recreatieschappen, zodat een betere scheiding van opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap ontstaat. In het licht daarvan hebben de vijf recreatieschappen in 2021 besloten dat RNH ook in 2022 en 2023 als uitvoeringsorganisatie wordt gecontracteerd, met een opzegtermijn van één jaar.

De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren. De inzet van RNH voor het recreatieschap behoort tot de kostencategorie ingeleend personeel. In de begroting is hiervoor in totaal een budget van € 1,6 miljoen opgenomen.

Voor de werkzaamheden die het Routebureau van RNH in opdracht van het recreatieschap verricht zijn vaste bedragen in de begroting opgenomen. Deze bedragen dekken de inzet van RNH en de bedrijfskosten die gemiddeld worden gemaakt voor de beschreven werkzaamheden aan routebeheer en -ontwikkeling.

Overkoepelend voor alle recreatieschappen werkt RNH aan de volgende prestaties:

- HR management;
- Training en opleiding van het personeel;
- Professioneel contractbeheer vastgoed en evenementen;
- Modern ingerichte ICT voor projectadministratie, financiële administratie en factuurafhandeling;
- Archivering;
- Natuurinclusief kennisnetwerk;
- Omgevingsmanagement;
- Planning en control.

Bestuursbureau

Met ingang van 1 januari 2022 hebben vijf recreatieschappen in Noord-Holland gezamenlijk een Bestuursbureau opgericht. Dit bestuursbureau zorgt voor het inplannen en ondersteunen van de vergaderingen. De medewerkers van dit bureau fungeren als ambtelijk opdrachtgever voor de uitvoeringsorganisatie en als secretaris van de besturen van de recreatieschappen.

Flexibele schil / inhuur

Bij de uitvoering van onderhoudswerk huurt Groengebied Amstelland inzet van werkvoorzieningsschappen in.

Percentage overhead

Als de overhead wordt afgezet tegen de totale lasten bedraagt het percentage overhead 10%. Deze overhead bestaat uit de volgende posten:

Opbouw van de overhead	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing	163.294	-
Secretariaat	58.002	-
Financiële control en administratie	90.780	-
Aansturing beheerteam en toezichthouders	63.534	-
Kantoor- en bedrijfskosten	21.034	-
Totaal	**396.644**	**-**

Planning en control

RNH maakt voor het recreatieschap voor ieder boekjaar de kadernota en programmabegroting, gevolgd door een jaarplan en begrotingswijziging, en tenslotte de najaarsnotitie en jaarrekening. In één kalenderjaar worden daartoe de volgende stukken aan het bestuur voorgelegd:

- Voorjaar: de jaarrekening van het afgelopen jaar, de begrotingswijziging voor het lopende jaar en de programmabegroting voor het volgende jaar;
- Najaar: de najaarsnotitie voor het lopende jaar, een jaarplan / financiële uitgangspunten voor het volgende jaar en de kadernota voor het daaropvolgende jaar.

Deze cyclus van planning en control wordt zo goed mogelijk afgestemd op de vergadercyclus van het recreatieschap, de behandeling door participanten en regionale afspraken over de informatie uitwisseling tussen gemeenschappelijke regelingen en gemeenteraden.

Maatregelen bij begrotingsafwijkingen

Materiële afwijkingen (beleidsmatig en/of financieel) ten opzichte van de begroting moeten door het bestuur worden geautoriseerd. Als een wijziging niet in het jaar zelf is voorgelegd, dan zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Daarom worden de afwijkingen tijdig, zo mogelijk in het begrotingsjaar zelf, aan het bestuur voorgelegd. Dit gebeurt in de vorm van:

- Begrotingswijziging 2021;
- Separate bestuursvoorstellen;
- Najaarsnotitie 2021.

Het recreatieschap streeft ernaar om begrotingsafwijkingen boven de grens van 3% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves) te voorkomen. Dit geldt in sterkere mate voor rechtmatigheidsafwijkingen zoals beschreven in de Kadernota Rechtmatigheid 2022.

Klachtenregistratie

Het recreatieschap biedt op de website de mogelijkheid om een klacht in te dienen. Ook via andere communicatiemiddelen en via de klantcontacten met toezichthouders of beheermedewerkers is het mogelijk contact op te nemen.

Tarieventabel

De tarieventabel volgt uit de Legesverordening 2015 zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van Groengebied Amstelland. De tarieven kunnen telkenmale met de vaststelling van de begroting over enig jaar opnieuw worden vastgesteld.

1.	**Documenten**	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
1.1.	Toezending link naar digitale openbare vergaderstukken van Algemeen Bestuur op basis van registratie belangstellenden	Nihil
1.2.	Het verstrekken van fotokopieën van schriftelijke stukken, afschriften en dergelijke A4-formaat, per bladzijde (zwart/wit)	€0,40
2.	**Archiefwerkzaamheden, opzoeken stukken**	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
2.1.	Opzoeken stukken in archief of in bestanden indien het opzoeken langer duurt dan 15 minuten, eerste kwartier gratis.	€ 15,- per kwartier of gedeelte daarvan
3.	**Vergunningen en ontheffingen op grond van de Algemene Verordening (AV) van het recreatieschap**	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
3.1.	Art. 2.2 AV - VERVALLEN (betreft: vergunning voor evenementen)	Nihil
3.2.	Vergunning voor het tegen betaling aanbieden van diensten en lessen, zoals skeeleren, fietsen, kanoën, paardrijden, bewaken van auto's etc. (art. 2.3 AV)	€ 50,- per keer € 250,- per jaar
3.3	Ventvergunning (art 2.4 AV) ten behoeve van de verkoop van (horeca)artikelen: • voor maximaal 3 aansluitende dagen • jaarvergunning venten, per jaar	 € 150,- € 250,-
3.4	Standplaatsvergunning (art. 2.5 AV), in verband met verkoop van (horeca)artikelen vanuit een mobiel verkooppunt, per aangewezen locatie: • voor maximaal 3 aansluitende dagen • jaarstandplaats	 € 150,- € 250,-
3.5	Ontheffing voor het maken van commerciële foto- en filmopnamen (art. 2.6 AV), per dagdeel	€ 250,-
3.6	Vergunning voor het uitlaten van honden door commerciële bedrijven/uitlaatservices (art. 2.14 AV), per jaar, afhankelijk van bezoekfrequentie	van € 250,- tot € 750,-
3.7	Vergunning voor het uitlaten of begeleiden van meer dan drie honden (art. 2.14 AV), particulier/non-profit, per jaar/periode	€ 50,-

3.8	Ontheffing voor het op afstand (radiografisch) besturen van voertuigen en recreatieapparatuur, waaronder drones (art. 2.19 AV), particulier, nonprofit, per ontheffing	€ 50,-
3.9	Bescherming groenvoorzieningen (art.3.4 AV); ontheffing voor schade toebrengen aan groenvoorzieningen of grasmat, graven van kuilen etc.(excl. herstel van schade!), per keer	€ 150,-
3.10	Ontheffing motorvoertuig voor rijden in groenvoorzieningen (art. 4.5 AV) voor een periode van maximaal 3 maanden • voor elke verlenging met maximaal drie maanden	€ 50,- € 50,-
3.11	Barbecue etc. (art. 4.18 AV) op daartoe aangewezen plaatsen, met een verwacht bezoekersaantal - van 50 tot 100 personen, per keer - meer dan 100 personen, per keer N.B.: Evt. in combinatie met evenementenvergunning gemeente	€ 50,- *) € 150,- *)
3.12	Wijziging van vergunning of ontheffing, o.a. data/periode	€ 50,-
3.13	Overige vergunningen/ontheffingen op grond van de AV	€ 150,-

*) Groepsactiviteiten (kleinschalige evenementen) maken deel uit van het normale gebruik van het recreatiegebied.

Het bestuur van het recreatieschap draagt de uitvoeringsorganisatie op om in elk geval van deze mogelijkheid gebruik te maken voor:

- Sport- en speldagen van scholen;
- Benefietactiviteiten voor algemeen geaccepteerde goede doelen;
- Familiebijeenkomsten tot 100 personen;
- Kleinschalige activiteiten georganiseerd door organisaties met een maatschappelijk doel;
- Kleinschalige sportactiviteiten.

Voorwaarde is dan wel dat de openbare toegankelijkheid van de terreinen en voorzieningen gewaarborgd is en dat er dus geen sprake is van exclusief terreingebruik waarbij derden kunnen worden geweerd of gebruik door anderen wordt geweerd.

E. Grondbeleid

Het recreatieschap is van mening dat gebieden die binnen de grenzen van de Gemeenschappelijke Regeling vallen, in het beheer van het recreatieschap thuishoren.

Indien het recreatieschap een zakelijk of persoonlijk recht verwerft op gronden grenzend aan het gebied, dan worden deze gronden toegevoegd aan de gemeenschappelijke regeling.

Oppervlaktes en hoeveelheden		
Gronden		
Beleidsgebied gemeenschappelijke regeling	732,27	Hectare
Oppervlakte in eigendom	698,86	Hectare
waarvan: in eigen beheer	558,31	Hectare
contractueel uitgegeven	189,33	Hectare
Aantal contracten gronden	91	
Gebouwen		
Aantal gebouwen	14	
waarvan: in eigen beheer	11	
contractueel uitgegeven	2	
potentieel af te stoten	1	Abcouderstraatweg 79

Gronden in eigendom en uitgegeven

Groengebied Amstelland heeft gronden van de gemeente Amsterdam en Staatsbosbeheer in erfpacht. Hier lopen twee erfpachtcontracten van Staatsbosbeheer die expireren in 2049. Gronden in erfpacht worden bij voorkeur voor langere periodes uitgegeven, tenzij dit vanuit gewenste ontwikkelingen in het gebied die voortvloeien uit het ambitietraject onwenselijk is. Alle gronduitgiftes zijn digitaal op kaart verwerkt in het beheersysteem GeoVisia en van alle contracten is een digitaal archief.

Voor ontwikkelingen waarbij externe financiering nodig is, is een looptijd van het ondererfpacht van ten minste 30 jaar wenselijk. Het recreatieschap kan momenteel alleen contracten sluiten met de resterende looptijd van 28 jaar. Er is op hoofdlijnen overeenstemming bereikt met Staatsbosbeheer over de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de groene recreatiegebieden in MRA en het lopende erfpacht in bijzonder.

Deze afspraken worden in mei 2022 ter besluitvorming aan de recreatieschappen voorgelegd. Er is overeenstemming over de looptijd (60 jaar). Er is nog geen overeenstemming bereikt over het verlengingsrecht (en het inroepen daarvan). Dit moet verder uitgewerkt worden in de nieuwe erfpachtcontracten. Er is nog geen helder procesvoorstel voor de vervolgfase van het opstellen van de contracten en het Didam arrest maakt dat Staatbosbeheer de voorgenomen afspraken met de drie recreatieschappen moet publiceren waardoor andere partijen hierop bezwaar kunnen aantekenen.

NatuurNetwerk Nederland (NNN)

Bijna alle gronden van het recreatieschap maken deel uit van het NatuurNetwerk Nederland (NNN). Dit legt beperkingen op voor het gebruik van de gronden.

Commerciële activiteiten

Om voldoende baten te halen uit de gronden zijn sommige percelen voor commerciële activiteiten of bewoning uitgegeven. Hierbij wordt gewerkt met standaardcontracten en voorwaarden. Bij Groengebied Amstelland is nog geen sprake van een vastgesteld grondprijzenbeleid. Wel wordt aangesloten bij de prijzen in de regio daarvoor. Er is sprake van actief accountmanagement waardoor contracten regelmatig worden herzien of gecontroleerd op oneigenlijk gebruik.

Baten uit commerciële activiteiten	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022
Baten uit (erf)pachten	294.775	280.284
Baten uit verhuren	52.992	50.387

F. Participanten

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen voor elke participant is inzicht in en actieve deelname aan de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk. Door effectief te sturen op de doelstellingen en prestaties kunnen participanten de gemeenschappelijke regeling maximaal laten bijdragen aan eigen bestuurlijke ambities. Ook de ambtelijke organisaties hebben in 2021 goed samengewerkt met de uitvoeringsorganisatie Recreatie Noord-Holland.

Participantenbijdragen

Zoals afgesproken in de gemeenschappelijke regeling wordt de participantenbijdrage jaarlijks geïndexeerd.

Participant	Verdeling bijdrage 2022	Bijdrage in 2022	Bijdrage in 2023
Provincie Noord-Holland	27,90%	974.512	1.024.894
Gemeente Amstelveen	15,40%	537.904	565.714
Gemeente Amsterdam	49,10%	1.715.003	1.803.669
Gemeente Diemen	5,20%	181.629	191.019
Gemeente Ouder-Amstel	2,40%	83.829	88.163
Totaal	**100,00%**	**3.492.877**	**3.673.459**

Informeren van participanten

De informatievoorziening van de gemeenschappelijke regeling aan de participanten (de gemeenteraden en provinciale staten) is belangrijk. Daarvoor sluit het recreatieschap aan bij regionale samenwerkingsafspraken zoals die bijvoorbeeld in Noord-Holland Noord en de Metropool Regio Amsterdam zijn of worden gemaakt.

Informatie over verbonden partijen

Deze paragraaf geeft de informatie weer, die elke participant volgens het BBV moet opnemen in haar paragraaf 'Verbonden partijen'.

Naam verbonden partij	Groengebied Amstelland
Vestigingsplaats	Amstelveen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijke vertegenwoordiging	• Gemeente Ouder-Amstel: burgemeester mevrouw J. Langenacker (voorzitter) • Gemeente Amsterdam: wethouder mevrouw M. van Doorninck, wethouder J. Wedemeijer en wethouder mevrouw S. Kukenheim • Gemeente Amstelveen: wethouder mevrouw F. Gordon • Gemeente Diemen: wethouder M. Sikkes-van den Berg • Provincie Noord-Holland: gedeputeerde I. Zaal
Doelstelling en openbaar belang (BBV 15, 2a en 2b)	Deze regeling heeft ten doel binnen een gebied, als aangegeven op de bij deze regeling behorende en als zodanig gewaarmerkte tekening: a. Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie; b. Het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijkmilieu;

	c. Het tot stand brengen en onderhouden van een harmonisch landschap, dat is afgestemd op het onder a en b geformuleerde en dat rekening houdt met een gezonde agrarische bedrijfsvoering.
Activiteiten	Het recreatieschap voert de ontwikkeling en het beheer van het recreatiegebied uit, conform de kaders van de gemeenschappelijke regeling.
Visie op de verbonden partij (BBV 15, 1a)	Het besturen en beheren van het recreatiegebied. Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners heeft de provincie/gemeente een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en neemt daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.
Beleidsvoornemens 2020-2023 (BBV 15, 1a)	De visie van Groengebied vastgesteld in 2007, wordt in 2022 aangepast. De beleidsvoornemens worden uitgewerkt in een Ambitiedocument en Uitvoeringsprogramma.
(Wijziging) financieel belang (BBV 15, 2b-d)	Voor financiering van de jaarlijkse exploitatie zijn de participanten verantwoordelijk: • Provincie Noord-Holland 27,9% • Amstelveen 15,7% • Amsterdam 49,2% • Diemen 4,8% • Ouder-Amstel 2,4%
Bestuurlijk belang	Stemgewicht
Bestuurlijke invloed	Jaarlijks kunnen Provinciale Staten en de gemeenteraden hun gevoelens uitspreken over de begroting en kennis nemen van de jaarrekening en eventuele beleidsdocumenten. In de gemeenschappelijke regeling zijn de bevoegdheden vastgelegd. Voor aanpassing van de regeling is de instemming van alle participanten vereist.
Eigen vermogen	31-12-2020 € 1.829.116,- 31-12-2021 € 1.720.949,- 31-12-2022 € 1.841.161,- 31-12-2023 € 2268.311,-
Vreemd vermogen	31-12-2020 € 2.544.069,- 31-12-2021 € 2.200.283,- 31-12-2022 € 1.637.158,- 31-12-2023 € 1.043.056,-
Financieel resultaat voor bestemming	31-12-2020 € - 66.070,- 31-12-2021 € -108.167,- 31-12-2022 € 120.212,- 31-12-2023 € 427.150,-
Website	https://www.groengebied-amstelland.nl/
Risicoprofiel	Middel/laag
Risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (BBV 15, 2e)	1. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen; 2. Erfpachtcontracten met Staatsbosbeheer; 3. Geen (grootschalige) evenementen (corona); 4. Vandalisme en nalatig recreantengedrag; 5. Veranderende en verzwarende wet- en regelgeving (omgevingswet);

	6. Juridische procedures en reputatieschade overheidsorganisaties; 7. Beschikbaarheid uitvoeringsbudget Toekomstplan Gaasperplas; 8. Geen inkomsten als gevolg van uitblijven nieuwe erfpachtovereenkomsten; 9. Problemen bij invulling/bemensing handhaving; 10. Kosten voor afhandeling WOB/WOO-verzoeken; 11. Betalingsachterstanden en/of faillissement van gebiedsondernemers; 12. Onrechtmatig accorderen en betalen van facturen.

Ontwikkelingen

Groengebied Amstelland:

- Wil in 2022 een ambitiedocument vaststellen. Dit ambitiedocument gaat in op de beleidsdoelstellingen van de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling en beoogt realisatie daarvan op de eigen taakvelden. In het daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma benoemt het schap de projecten in 2023 en de jaren erna, plaatst uitvoering in de tijd en gaat in op voorbereiding, participatie en financiering;
- Begeleidt evenementen en het ontwikkelen van routes en locaties;
- Draagt met haar beheer en onderhoud bewust bij aan biodiversiteit en verleent medewerking aan participatie in onderhoud en projecten voor zelfbeheer;
- Zorgt voor structureel (financieel) evenwicht;
- Zorgt voor een aantrekkelijke recreatieomgeving met veilige en begaanbare voorzieningen;
- Werkt mee aan het effectueren van de nieuwe governancestructuur;
- Werkt samen met haar erfpachtgevers aan een duurzame toekomst van de recreatiegebieden.

Overzicht van baten en lasten

Baten en lasten per programma

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	91.915	-	-91.915
2. Beheer en onderhoud	2.911.921	732.690	-2.179.231
3. Veiligheid en toezicht	492.495	-	-492.495
4. Bestuur en ondersteuning	481.786	-	-481.786
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	882	3.673.459	3.672.577
Totaal voor bestemming	**3.978.999**	**4.406.149**	**427.150**
	Toevoeging	**Onttrekking**	**Saldo**
Ad 5. Mutaties reserves	427.150	-	427.150
Totaal na bestemming	**4.406.149**	**4.406.149**	**-**

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Nr.	Lasten per taakveld	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
0.1	bestuur	80.956	85.142	89.543	94.172	99.041
0.4	overhead	377.145	396.644	417.150	438.718	461.400
0.5	treasury	839	882	928	976	1.026
0.8	overige baten en lasten	-	-	-	-	-
0.9	vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	mutaties reserves	362.609	427.150	452.772	507.819	565.714
0.11	resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	openbare orde en veiligheid	485.378	492.495	517.957	544.735	572.898
2.1	verkeer en vervoer	434.203	441.736	449.658	457.990	466.753
2.2	parkeren	-	-	-	-	-
3.1	economische ontwikkeling	119.189	59.142	75.872	79.794	83.919
3.2	fysieke bedrijfsinfrastructuur	135.944	81.133	85.328	89.740	94.378
3.3	bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	5.566	5.854	6.157	6.475	6.810
3.4	economische promotie	122.447	102.485	107.784	113.357	119.218
5.3	cultuurpresentatie, -productie en -participatie	54.154	56.954	59.899	62.996	66.253
5.5	cultureel erfgoed	-	-	-	-	-
5.7	openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.256.634	2.256.532	2.370.900	2.476.751	2.588.073
	Totaal lasten	**4.435.063**	**4.406.149**	**4.633.948**	**4.873.523**	**5.125.483**

Nr.	Baten per taakveld	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
0.1	Bestuur	-	-	-	-	-
0.4	Overhead	-	-	-	-	-
0.5	Treasury	-	-	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	3.492.877	3.673.459	3.863.377	4.063.113	4.273.176
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	242.397	-	-	-	-
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	Openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-
2.1	Verkeer en vervoer	-	-	-	-	-
2.2	Parkeren	-	-	-	-	-
3.1	Economische ontwikkeling	-	-	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	330.671	347.767	365.747	384.656	404.542
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	-	-	-	-
3.4	Economische promotie	-	-	-	-	-
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	326.000	342.854	360.580	379.222	398.828
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	43.118	42.069	44.244	46.532	48.937
	Totaal baten	**4.435.063**	**4.406.149**	**4.633.948**	**4.873.523**	**5.125.483**

	Saldo van lasten en baten per taakveld	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
	Totaal baten	4.435.063	4.406.149	4.633.948	4.873.523	5.125.483
	Totaal lasten	4.435.063	4.406.149	4.633.948	4.873.523	5.125.483
	Saldo	-	-	-	-	-

	Specificatie van taakveld 0.8 overige baten en lasten	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
84340	Bijdrage Provincie Noord-Holland	974.512	1.024.894	1.077.881	1.133.607	1.192.214
84312	Bijdrage gemeente Amstelveen	537.904	565.714	594.961	625.720	658.070
84313	Bijdrage gemeente Amsterdam	1.715.003	1.803.669	1.896.919	1.994.990	2.098.131
84318	Bijdrage gemeente Diemen	181.629	191.019	200.895	211.281	222.204
84328	Bijdrage gemeente Ouder-Amstel	83.829	88.163	92.721	97.515	102.557
	Totaal	**3.492.877**	**3.673.459**	**3.863.377**	**4.063.113**	**4.273.176**

Overzicht van baten en lasten per kostensoort

Lasten per kostensoort	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Belastingen	-	-	-
Grond	-	-	-
Duurzame goederen	959.742	1.078.107	749.645
Pachten	1.335	1.269	343
Ingeleend personeel	1.739.363	1.796.963	1.536.899
Huren	-	-	-
Overige goederen en diensten	1.639.119	1.708.097	2.990.057
Rente	882	839	660
Mutatie voorzieningen	-374.442	-529.542	-97.752
Afschrijvingen	13.000	16.721	11.129
Overige verrekeningen	-	-	-
Totaal lasten	**3.978.999**	**4.072.454**	**5.190.980**

Baten per kostensoort	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Grond	-	-	-
Pachten	294.775	280.284	274.084
Huren	52.992	50.387	45.542
Leges en andere rechten	2.997	2.850	5.853
Overige goederen en diensten	377.333	358.784	50.450
Subsidies	4.593	7.484	1.302.370
Inkomensoverdrachten	3.673.459	3.492.877	3.404.514
Kapitaaloverdrachten	-	-	-
Rente	-	-	-
Overige verrekeningen	-	-	0
Totaal baten	**4.406.149**	**4.192.666**	**5.082.813**

Saldo van lasten en baten per kostensoort	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Totaal lasten	3.978.999	4.072.454	5.190.980
Totaal baten	4.406.149	4.192.666	5.082.813
Saldo	**427.150**	**120.212**	**-108.167**

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	427.150	362.609	37.280
Onttrekking algemene reserve	-	-128.607	-105.732
Toevoeging bestemmingsreserve	-	-	50.028
Onttrekking bestemmingsreserve	-	-113.790	-89.743
Totaal mutaties reserves	**427.150**	**120.212**	**-108.167**

Beleidsindicatoren

De uniforme basisset beleidsindicatoren voor gemeenten conform het BBV zijn voor het recreatieschap niet van toepassing.

Geprognotiseerde balans 2023

De geprognotiseerde balans per 31 december kan als volgt worden weergegeven.
(bedragen x € 1.000)

ACTIVA	2023	2022	PASSIVA	2023	2022
Vaste activa			***Vaste financieringsmiddelen***		
Materiële vaste activa	99	125	Eigen vermogen	2.268	1.841
Financiële vaste activa	-	-	Voorzieningen	1.043	1.418
			Schulden op lange termijn	-	-
Subtotaal	***99***	***125***	***Subtotaal***	***3.311***	***3.259***
Vlottende activa			***Vlottende passiva***		
Vorderingen en overlopende activa	700	700	Netto-vlottende schulden met een renteypische looptijd korter dan een jaar	220	220
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	3.749	2.640	Overlopende passiva	1.064	33
Liquide middelen	47	47			
Subtotaal	***4.496***	***3.387***	***Subtotaal***	***1.284***	***253***
Totaal	**4.595**	**3.512**	**Totaal**	**4.595**	**3.512**

Financiële meerjarenraming 2022-2026

Lasten per programma	2022	2023	2024	2025	2026
1. Ontwikkeling en inrichting	288.825	91.915	96.668	101.665	106.921
2. Beheer en onderhoud	2.839.311	2.911.921	3.031.537	3.157.338	3.289.640
3. Veiligheid en toezicht	485.378	492.495	517.957	544.735	572.898
4. Bestuur en ondersteuning	458.101	481.786	506.693	532.890	560.441
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	839	882	928	976	1.026
Totaal	**4.072.454**	**3.978.999**	**4.153.783**	**4.337.604**	**4.530.926**

Baten per programma	2022	2023	2024	2025	2026
1. Ontwikkeling en inrichting	3.117	-	-	-	-
2. Beheer en onderhoud	696.672	732.690	770.571	810.410	852.307
3. Veiligheid en toezicht	-	-	-	-	-
4. Bestuur en ondersteuning	-	-	-	-	-
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	3.492.877	3.673.459	3.863.377	4.063.113	4.273.176
Totaal	**4.192.666**	**4.406.149**	**4.633.948**	**4.873.523**	**5.125.483**

Saldo lasten en baten	120.212	427.150	480.165	535.919	594.557

Mutaties reserves (standen per 31-12)	2022	2023	2024	2025	2026
Algemene reserve	234.002	427.150	480.165	535.919	594.557
Bestemmingsreserve	-113.790	-	-	-	-
Totaal	**120.212**	**427.150**	**480.165**	**535.919**	**594.557**

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen 2022 – 2026

(bedragen x 1000)

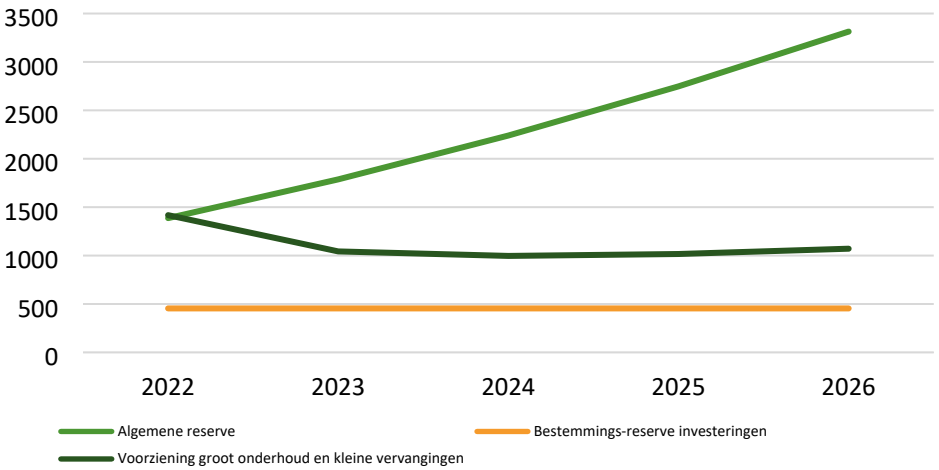
3500
3000
2500
2000
1500
1000
500
0
2022
2023
2024
2025
2026
Algemene reserve
Bestemmings-reserve investeringen
Voorziening groot onderhoud en kleine vervangingen

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

Het is de verwachting dat de algemene reserve in 2022 gaat toenemen. Deze ontwikkeling zal zich de komende jaren doorzetten en zodoende zal de algemene reserve jaarlijks toenemen. De algemene reserve is ruim voldoende voor het berekende benodigde weerstandsvermogen. Het bestuur kan besluiten extra inspanningen (mede) te financieren uit de algemene reserve.

Volgens de huidige meerjarenraming groeit de algemene reserve door naar € 3,3 miljoen in 2026. Hierbij dient vermeld te worden dat in deze programmabegroting 2023 geen rekening is gehouden met uitvoeringsprogrammaprojecten. Nadere invulling van het ambitiedocument en uitvoeringsprogramma moet immers nog plaatsvinden.

De bestemmingsreserve voor investeringen neemt in beperkte mate af, omdat de projecten uit het meerjareninvesteringsprogramma aflopen en/of uit andere bronnen gedekt worden. Volgens de huidige meerjarenraming blijft deze bestemmingsreserve vanaf 2022 op € 454.412 staan.

	Jaar	Saldo 1 jan	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 dec
Algemene reserve	2022	1.152.747	128.607	362.609	1.386.749
Bestemmingsreserve investeringen	2022	496.129	113.790	-	382.339
Bestemmingsreserve egalisatie	2022	72.074	-	-	72.074
Totaal reserves		**1.720.949**	**242.397**	**362.609**	**1.841.161**
Voorziening GO	2022	1.947.040	1.114.842	585.300	1.417.498
Totaal voorziening		**1.947.040**	**1.114.842**	**585.300**	**1.417.498**

	Jaar	Saldo 1 jan	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 dec
Algemene reserve	2023	1.386.749	-	427.150	1.813.899
Bestemmingsreserve investeringen	2023	382.339	-	-	382.339
Bestemmingsreserve egalisatie	2023	72.074	-	-	72.074
Totaal reserves		**1.841.161**	**-**	**427.150**	**2.268.311**
Voorziening GO	2023	1.417.498	959.742	585.300	1.043.056
Totaal voorziening		**1.947.040**	**1.114.842**	**585.300**	**1.417.498**

	Stand per 31-12-2022	Stand per 31-12-2023	Verschil
Algemene reserve	1.386.749	1.813.899	427.150
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	382.339	382.339	-
Bestemmingsreserve egalisatie	72.074	72.074	-
Totaal reserves	**1.841.161**	**2.268.311**	**427.150**
Voorziening GO	1.417.498	1.043.056	-374.442
Totaal voorziening	**1.417.498**	**1.043.056**	**-374.442**

Vaststelling door het algemeen bestuur

Deze jaarrekening wordt/is vastgesteld door het algemeen bestuur van Groengebied Amstelland in de openbare vergadering van 30 juni 2022.

Voorzitter,

Mevrouw J. Langenacker

Bijlagen

Bijlage I **Risico-inventarisatie 2022**

Bijlage I Risico-inventarisatie 2022

Groengebied Amstelland vindt het belangrijk om voldoende aandacht te besteden aan de risico's, zoals ook wordt verplicht in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Deze nota geeft het noodzakelijke inzicht en wordt in de paragraaf weerstandsvermogen gebruikt en vergeleken met de beschikbare weerstandscapaciteit.

Omgaan met de coronacrisis

De afgelopen jaren hebben het belang aangetoond van een goede risico-inventarisatie. Sinds maart 2020 zijn diverse maatregelen genomen om de verspreiding van het coronavirus (covid-19) tegen te gaan. De (tijdelijke) sluiting van horeca en voorzieningen volgens de richtlijnen van het RIVM hadden grote gevolgen voor Groengebied Amstelland. Deze maatregelen beperkten zich niet alleen tot het soms ontzeggen van de toegang voor publiek, maar raakten ook de bedrijfsvoering van ondernemingen en evenementen in het gebied. Ondernemingen moesten voor lange periodes hun deuren sluiten of mochten alleen open voor afhaal. De evenementen moesten worden afgelast. De ondernemers hebben het recreatieschap verzocht om korting op huur en pacht, en het recreatieschap heeft besloten hierin de ondernemers tegemoet te komen. Hierdoor liep ook het recreatieschap inkomsten mis.

Ondanks dat een gebeurtenis met de impact van de coronacrisis niet was te voorspellen, bood de inventarisatie aanknopingspunten bij het inschatten van de financiële gevolgen van de coronacrisis.

Ten tijde van het opstellen van deze tekst is het nog niet duidelijk hoe lang de maatregelen gaan duren en is niet bekend of de evenementen in 2022 (eventueel in aangepaste vorm) kunnen doorgaan. Dit risico is meegenomen in de inventarisatie.

In een risicosessie begin 2022 zijn de risico's voor Groengebied Amstelland in kaart gebracht. Hierbij zijn de risico's beschreven aan de hand van kans van voorkomen en de gevolgen/impact als het risico zich voordoet. Op basis van deze uitkomsten zijn de risico's geplaatst in de matrix op de volgende pagina.

Geïnventariseerde risico's

Begin 2022 zijn de risico's voor Groengebied Amstelland in kaart gebracht. Hieronder zijn de risico's benoemd:

1. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen;
2. Erfpachtcontracten met Staatsbosbeheer;
3. Geen (grootschalige) evenementen (corona);
4. Vandalisme en nalatig recreantengedrag;
5. Veranderende en verzwarende wet- en regelgeving (omgevingswet);
6. Juridische procedures en reputatieschade overheidsorganisaties;
7. Beschikbaarheid uitvoeringsbudget Toekomstplan Gaasperplas;
8. Geen inkomsten als gevolg van uitblijven nieuwe erfpachtovereenkomsten;
9. Problemen bij invulling/bemensing handhaving;
10. Kosten voor afhandeling WOB/WOO-verzoeken;
11. Betalingsachterstanden en/of faillissement van gebiedsondernemers;
12. Onrechtmatig accorderen en betalen van facturen.

Lage scores (groen gekleurd) geven kleine risico's weer. Deze behoeven weinig tot geen aandacht. Hoge scores (rood gekleurd) geven grote risico's weer. Deze risico's zijn niet aanvaardbaar. Voor deze risico's moeten beheersmaatregelen worden getroffen. De vermenigvuldiging van de kansen met de financiële gevolgen leidt tot de positionering in de matrix.

Op basis van de kans van voorkomen en de gevolgen/impact als het risico zich voordoet zijn de risico's geplaatst in de onderstaande matrix.

Kans	Gevolg / impact		
	1 = 0 – 100.000	2 = 100.000 - 300.000	3 = > 300.000
1 = < 10%	7, 9, 11, 12	2	
2 = 10 – 40 %	10	4, 5, 6	
3 = > 40 %	8	1	3

Alleen de risico's met het grootste gevolg zijn in detail verder uitgewerkt. Het betreft de nummers 1 en 3. De verdere uitwerking van deze risico's staat hieronder.

1: Geen (grootschalige) evenementen (corona)

Dit risico bestaat uit het scenario dat de geplande evenementen geen doorgang vinden. Dit scenario is aannemelijk omdat in 2020 en 2021 vanwege de coronacrisis de grootschalige evenementen geen doorgang vonden. Daarnaast liggen evenementen onder het maatschappelijke vergrootglas. Wanneer er geen evenementen zijn heeft dit gevolgen voor meerdere actoren rondom het recreatieschap.

Risico/kans: Het niet doorgaan van de jaarlijks geplande grootschalige evenementen in het recreatieschap.		**Oorzaak:** Door het coronavirus worden sinds maart 2020 tot nader order geen evenementen georganiseerd. Daarnaast liggen evenementen onder het maatschappelijke vergrootglas.
Kans(cijfer): **3** > 40 %	Gevolg(cijfer): **2** 100.000 - 300.000	**Gevolg/impact:** ▪ Groengebied levert minder recreatieve diensten; ▪ Het schap mist een cruciale bindingsfactor met het jongere publiek; ▪ Het schap mist van cruciale inkomsten die ten gunste van het beheer en onderhoud zouden komen; ▪ Evenementen organisatoren en ondernemers komen in zwaar weer en voortbestaan is onzeker.
Beheersmaatregel: ▪ Compensatieregeling treffen voor alle getroffen actoren (incl. het recreatieschap); ▪ (kleine) Evenementen/activiteiten organiseren die passen binnen de mogelijke beperkingen. Dit kan ook inhouden dat met andere dan de huidige evenementenorganisatoren in zee wordt gegaan; ▪ *€ 137.500 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf.*		

3. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen

Dit betreffen risico's die ontstaan door overmacht. Zaken die hieronder gekwantificeerd worden zijn extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen. Vanwege het ongrijpbare en meervoudige karakter van dit risico is dit voor het Groengebied één van de hoogst gekwalificeerde dreigingen.

<table>
<tr><td colspan="2">Risico/kans:
Extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen.</td><td>Oorzaak:
Natuurrampen en ander van buiten afkomend onheil: storm- en brandschade, (vogel)ziektes, plagen, invasieve exotische bedreigingen en (drugs)dumpingen.</td></tr>
<tr><td>Kans(cijfer): 3
> 40 %</td><td>Gevolg(cijfer): 3
> 300.000</td><td>Gevolg/impact:
▪ Extra kosten en personele inzet voor beveiligen, bestrijding en opruiming;
▪ Inzet derden voor bestrijding en opruiming;
▪ Bestrijden invasieve exoten;
▪ Hitte of stormschade;
▪ Maatregelen (o.a. zwemverbod en gebiedsverbod);
▪ Uitstel of afstel uitvoering onderhoud, projecten of evenementen met mogelijke schadeclaims.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Beheersmaatregel:
▪ Kostenpost opnemen in exploitatie bij het aannemen van structurele vormen;
▪ Meer inzet op toezicht en handhaving;
▪ Communicatieplan bij risico's.
▪ € 200.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf</td></tr>
</table>

Berekening gewenst weerstandsvermogen

De kwantificering van de risico's leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van € 520.750, zoals uit onderstaande tabel blijkt. Bij deze berekening is rekening gehouden met de niet in detail uitgewerkte risico's.

Risico	Kans(factor)	Gewenst weerstandsvermogen
1: Geen (grootschalige) evenementen (corona)	> 40% (0,50)	€ 137.500
3. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen	> 40% (0,50)	€ 200.000
Overige risico's		€ 183.250
Totaal		**€ 520.750**

Ten opzichte van vorig jaar zijn het aantal geïnventariseerde risico's en het benodigde weerstandsvermogen toegenomen. Vorig jaar werden er acht risico's geïnventariseerd en was het benodigde weerstandsvermogen € 497.000.

Het gewenste / benodigde weerstandsvermogen wordt jaarlijks herzien, omdat de risico's en de omvang jaarlijks kunnen wijzigen. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's.

Hamerstuk AB Groengebied Amstelland

Vergadering	
Adviescommissie	24 mei 2022
Dagelijks bestuur	9 juni 2022
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Onderwerp
Druktemonitor en ontwikkelperspectief recreatie en toerisme MRA

Het algemeen bestuur neemt kennis van
▪ Dat de bijgevoegde bijlagen o Memo stand van zaken bestemmingsmanagement PNH; o Memo ontwikkelperspectief R&T; en o Ontwikkelperspectief Recreatie en Toerisme MRA zijn besproken tijdens het voorzittersoverleg d.d. 18 mei 2022; ▪ Dat in het voorzittersoverleg is gesteld dat de relatie tussen de groeiende behoefte aan mogelijkheden voor recreatie/toerisme en natuur verder besproken moet worden met/ tussen de recreatieschappen en de provincie; ▪ Dat de provincie samen met het Bestuursbureau Recreatieschappen een voorstel zal doen om dit met alle recreatieschappen tegelijk te bespreken.

Bestuurlijke achtergrond
Genoemde onderwerp is besproken bij het voorzittersoverleg d.d. 18 mei 2022

Toelichting
Recent zijn er twee onderzoeken gedaan die betrekking hebben op de ontwikkelingen in recreatie en toerisme: 1. Het MRA-rapport Ontwikkelperspectief recreatie en toerisme MRA (zie de bijlage behorende bij dit agendapunt ter kennisname). 2. Rapport natuur- en recreatiegebieden Noord-Holland. Het MRA-onderzoek laat zien dat er een forse groei aan recreatieve en toeristische vraag zal zijn, wat ook in de natuur- en recreatiegebieden zal landen. Dit onderzoek diende als herijking van de strategische agenda MRA. Momenteel wordt de uitvoeringsstrategie vormgegeven. Deze zal voor het platform economie van de MRA worden vastgesteld. De provincie werkt hierin nauw samen met de MRA. Het tweede onderzoek is te zien als een verdieping hierop en beoogt te laten zien wat de impact van deze groei (de vraag) is op de natuur- en recreatiegebieden. Het is duidelijk dat de problematiek niet op het niveau van een enkel gebied kan worden opgelost. Er wordt dan ook nadrukkelijk gekeken naar de ontwikkelperspectieven van de gebieden ten opzichte van elkaar. De provincie zet erop in om samen met de Terreinbeherende Organisaties (TBO's) en natuurorganisaties te werken aan de opgaven die uit het tweede rapport naar voren komen. Hiervoor zijn verschillende handelingsperspectieven geschetst waar invulling aan zal worden gegeven. De ontwikkeling van een monitoringssysteem voor de drukte is daar een voorbeeld van. Inmiddels is het

rapport afgerond. Uit de resultaten van het onderzoek komt een aantal opgaven naar voren met verschillende ontwikkelperspectieven.

1. **Ruimte voor recreatie**
   De opgave is om extra ruimte te creëren om de toenemende recreatiedruk als gevolg van de bevolkingsontwikkeling en toeristische ontwikkeling op te kunnen vangen. Dit is de belangrijkste opgave om op lange termijn de toenemend druk te kunnen opvangen.

2. **Natuur en recreatie in balans**
   De opgave is om in de toekomst effectiever op balans te gaan sturen tussen recreatie en natuur.

3. **Kwaliteit en beleving verbeteren**
   De opgave is om in de toekomst de kwaliteit en beleving van de natuur- en recreatiegebieden te verbeteren zodat alle inwoners van Noord-Holland hierin prettig kunnen recreëren, zonder overlast te ervaren of veroorzaken.

4. **Monitoring bezoekersstromen**
   De opgave is om de bezoekersstromen te gaan monitoren in en naar natuur-en recreatiegebieden.(monitoring en sturing op basis hiervan).

De provincie wil de groeiende recreatiebehoefte (in relatie tot de druk dat dit levert op onze natuur- en recreatiegebieden) optimaal faciliteren. Niet vanuit het schaalniveau van een individueel gebied maar door bovenregionaal te kijken hoe de gebieden zich tot elkaar verhouden en als zodanig kunnen worden ontwikkeld, ingericht en ontsloten.

Voor Noord-Holland Noord wordt nu een gebiedsanalyse uitgevoerd op basis waarvan een ontwikkelingsperspectief wordt opgesteld. De gebiedsanalyse dient inzicht te geven in hoe de sector ervoor staat in de regio, welke waarde de sector vertegenwoordigt en hoe dit zich verhoudt ten opzichte van de markt- en vraagontwikkeling van toerisme en recreatie.

Bijlagen
1. Memo stand van zaken bestemmingsmanagement PNH
2. Memo ontwikkelperspectief R&T
3. Ontwikkelperspectief recreatie en toerisme MRA

Behandelaar
Milou Aarts (PNH) en Jasper Balduk (Bestuursbureau)

Provincie Noord-Holland

Aan

Voorzittersoverleg, bijeenkomst 18 mei 2022

Uw contactpersoon

Milou Aarts

BEL/GRN

Telefoonnummer +31235144862

milou.aarts@noord-holland.nl

Betreft: Stand van Zaken Bestemmingsmanagement PNH

Memo

Mei 2022

Om invulling te geven aan de strategie van Bestemmingsmanagement hebben we verschillende onderzoeken uit laten voeren en zijn in vervolg op de afgeronde onderzoeken vervolgstappen ondernomen.

Rapport Natuur- en Recreatiegebieden Noord-Holland

De afgelopen maanden hebben we in overleg met de TBO's en Natuurorganisaties constructief overleg gehad over de druk en draagkracht op de natuur in de provincie. Gezamenlijk zijn we tot een uitvraag gekomen om inzicht te krijgen in de stand van zaken en op basis daarvan zijn bureau Buiten en Bureau voor Ruimte en Vrijetijd gestart met een bovenregionale analyse van de natuur en recreatiegebieden in Noord-Holland.

De hoofdvraag is als volgt geformuleerd:

Hoe verhoudt het aanbod (draagkracht) van natuur- en recreatiegebieden in Noord-Holland (kwalitatief en kwantitatief) zich tot de huidige en toekomstige vraag (druk) en hoe verhouden gebieden zich tot elkaar?

Hiervoor is een gebiedsanalyse van het aanbod en een gebruikersanalyse opgesteld. Door deze twee met elkaar te vergelijken ontstaan vervolgens opgaven alsook kansen die kunnen worden benut. Deze kansen en opgaven worden voor het totale gebied (dus geaggregeerd) beschreven en vertaald naar (mogelijke) ontwikkelperspectieven.
De analyse van aanbod en vraag vindt mede plaats in het kader van

druk en draagkracht van de natuur in Noord-Holland en is input voor strategieën om eventuele drukte te spreiden.

De stand van zaken m.b.t. dit onderzoek (mei 2022)

Inmiddels is het rapport afgerond. Uit de resultaten van het onderzoek komen een aantal opgaven naar voren met verschillende ontwikkelperspectieven.

1. **Ruimte voor recreatie**
   De opgave is om extra ruimte te creëren om de toenemende recreatiedruk als gevolg van de bevolkingsontwikkeling en toeristische ontwikkeling op te kunnen vangen. Dit is de belangrijkste opgave om op lange termijn de toenemend druk te kunnen opvangen.

2. **Natuur en recreatie in balans**
   De opgave is om in de toekomst effectiever op balans te gaan sturen tussen recreatie en natuur.

3. **Kwaliteit en beleving verbeteren**
   De opgave is om in de toekomst de kwaliteit en beleving van de natuur- en recreatiegebieden te verbeteren zodat alle inwoners van Noord-Holland hierin prettig kunnen recreëren, zonder overlast te ervaren of veroorzaken.

4. **Monitoring bezoekersstromen**
   De opgave is om de bezoekersstromen te gaan monitoren in en naar natuur-en recreatiegebieden.(monitoring en sturing op basis hiervan).

Integrale aanpak provincie

Zoals gesteld willen we vanuit de PNH de groeiende recreatiebehoefte (in relatie tot de druk dat dit levert op onze natuur- en recreatiegebieden) optimaal faciliteren. Niet vanuit het schaalniveau van een individueel gebied maar door bovenregionaal te kijken hoe de gebieden zich tot elkaar verhouden en als zodanig kunnen worden ontwikkeld, ingericht en ontsloten.

In maart 2022 zijn we samen met een afvaardiging van de TBO's gestart met de leerlijn Data-gedreven werken. Een initiatief van de provincie Noord-Holland, waarbij we in samenwerking met oa. de Vrije Universiteit, collega's van O&I en verschillende, ook externe, dataspecialisten, werken aan de ontwikkeling van een dashboard en een druktemonitor. Hiervoor zijn inmiddels uitvragen voor data gedaan.

Ook wordt er gewerkt aan een prototype druktemonitor op basis van deze gegevens.

Gebiedsanalyse Noord-Holland Noord

Momenteel voeren we voor Noord-Holland Noord een gebiedsanalyse uit op basis waarvan een ontwikkelingsperspectief wordt opgesteld. De gebiedsanalyse dient inzicht te geven in hoe de sector ervoor staat in de regio, welke waarde de sector vertegenwoordigt en hoe dit zich verhoudt ten opzichte van de markt- en vraagontwikkeling van toerisme en recreatie.

Het ontwikkelingsperspectief moet handvatten bieden voor stakeholders actief in recreatie en toerisme zoals beleidsmakers, Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord (ONHN), ondernemers(verenigingen), brancheorganisaties, Terreinbeherende organisaties (TBO's) en marketingorganisaties (DMO's). Dit om gericht en actief te werken aan een robuuste toeristisch-recreatieve sector en infrastructuur, die een bijdrage levert op economisch, sociaal[1]maatschappelijk en ruimtelijk niveau.

Het belang en potentieel van recreatie en toerisme in Noord-Holland Noord moet zichtbaarder en tastbaarder worden gemaakt, zodat er een sterkere positie wordt gecreëerd en inzichtelijker wordt hoe recreatie en toerisme zich verhoudt ten opzichte van andere beleidsvelden.

Ontwikkelingen in deze regio, dragen bij aan het versterken van het recreatieve en toeristische product van de provincie en als zodanig aan de strategie van bestemmingsmanagement.

Ontwikkelperspectief recreatie en toerisme MRA

Dit onderzoek diende als herijking van de strategische agenda MRA. Momenteel wordt de uitvoeringsstrategie vormgegeven. Deze zal voor het platform economie van de MRA worden vastgesteld. Als provincie werken wij hierin nauw samen met de MRA.

Voorzittersoverleg 18 mei 2022
Agendapunt 5: Ontwikkelperspectief recreatie en toerisme

Memo: ontwikkelperspectief recreatie en toerisme

Aan: Voorzitters recreatieschappen GAB, GGA, RAUM, SPW, TW
Opsteller: Jasper Balduk, Bestuursbureau Recreatieschappen, met input van Milou Aarts, PNH
Datum: 5 mei 2022

Geachte voorzitters van de recreatieschappen,

Recent zijn er twee onderzoeken gedaan die betrekking hebben op de ontwikkelingen in recreatie en toerisme:

1. Het MRA-rapport Ontwikkelperspectief recreatie en toerisme MRA (zie bijlage 5.2, ter kennisname)
2. Rapport natuur- en recreatiegebieden Noord-Holland

Het MRA-onderzoek laat zien dat er een forse groei aan recreatieve en toeristische vraag zal zijn, wat ook in de natuur- en recreatiegebieden zal landen.
Het tweede onderzoek is hier al een soort van verdieping op. Het laat zien wat de impact van deze groei (de vraag) is op de natuur- en recreatiegebieden.

Het is duidelijk dat de problematiek niet op het niveau van een enkel gebied kan worden opgelost. Er wordt dan ook nadrukkelijk gekeken naar de ontwikkelperspectieven van de gebieden ten opzichte van elkaar.

Waar PNH nu op inzet, is om samen met de Terreinbeherende Organisaties (TBO's) en natuurorganisaties te werken aan de opgaven die uit het tweede rapport naar voren komen. Hiervoor zijn verschillende handelingsperspectieven geschetst waar invulling aan zal worden gegeven. De ontwikkeling van een monitoringssysteem voor de drukte is daar een voorbeeld van.

Ontwikkelperspectief recreatie en toerisme MRA

Op basis van onderzoek naar omvang en draagkracht

Eindrapport maart 2022

© Bureau BUITEN en Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd, 11 maart 2022

Bron foto's in rapportage: Beeldbank Laag Holland

Bureau BUITEN, Economie & Omgeving
Achter Sint Pieter 160
3512 HT Utrecht
info@bureaubuiten.nl
www.bureaubuiten.nl
+31 (0)30-2318945

Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd
Jansbuitensingel 30
6811 AE Arnhem
lycklama@ruimteenvrijetijd.nl
www.ruimteenvrijetijd.nl
+31 (0)6-5338355

Inhoudsopgave

Samenvatting 5

DEEL I: HOOFDRAPPORT 10

1. Inleiding 11

1.1 Aanleiding: herijking R&T strategie MRA 11
1.2 Doel draagkrachtonderzoek: ontwikkelperspectief 12
1.3 De MRA op kaart 12
1.4 Totstandkoming en proces 13
1.5 Leeswijzer 13

2. Onderzoeksopzet en definities 15

2.1 Analyse van omvang en draagkracht 15
2.2 Herkomst bronnen en weging indicatoren 19
2.3 Schaalniveau 20
2.4 Standaardisatie 20
2.5 Gebiedstafels 21
2.6 Het ontwikkelperspectief 22

3. Toeristisch-recreatieve omvang 23

3.1 Verblijf 23
3.2 Dagrecreatie 25
3.3 Vervoer op basis van ODiN/ OviN data 31
3.4 Conclusies toeristisch-recreatieve omvang 35

4. Prognoses omvang 2030 36

4.1 Bevolkingsontwikkeling en recreatieve omvang 36
4.2 Ontwikkeling toerisme 41
4.3 Conclusies toekomstige situatie toeristisch-recreatieve omvang 49

5. Draagkracht van de bestemming MRA 52

5.1 Regie op toeristisch-recreatieve ontwikkeling 52
5.2 Draagkracht van de bestemming MRA 53
5.3 Analyses draagkracht leefomgeving 55
5.4 Draagkracht beleidsmatig 57

6. Ontwikkelperspectief toerisme en recreatie MRA 61

6.1 Algemene conclusie ontwikkelperspectief MRA 61
6.2 Ontwikkelperspectieven toerisme en recreatie per deelregio 62
6.3 Bestemmingsmanagement 68
6.4 Onderwerpen om samen te werken in de MRA 72

Bijlage 1: Geraadpleegde experts en stakeholders 73

Bijlage 2: Overzicht van opbouw indicatoren 77

Bijlage 3: Bronnenlijst 79

Bijlage 4: Bronnen van indicatoren 80

Bijlage 5: Brongegevens van draagkracht 83

Bijlage 6: Toelichting beleidsmatige draagkracht 90

Bijlage 7: Toelichting prognoses 91

Bijlage 8: Toelichting recreatie behoeftemodel 99

Bijlage 9: Resultaten analyses draagkracht 102

DEEL II: DEELREGIONALE FACTSHEETS 116

BUREAUBUITEN economie & omgeving

ruimte & vrije tijd onderzoek en advies

metropool regioamsterdam

1.	*Almere-Lelystad*	*117*
2.	*Amstelland-Meerlanden*	*126*
3.	*Amsterdam*	*136*
4.	*Gooi en Vechtstreek*	*144*
5.	*IJmond*	*154*
6.	*Zaanstreek-Waterland*	*163*
7.	*Zuid-Kennemerland*	*173*

Samenvatting

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) staat voor de uitdaging om de kansen van (groeiend) toerisme en recreatie te blijven benutten. Dit vraagt om een strategie die recht doet aan de uitdagingen en behoefte van deze tijd. Het bestuurlijk overleg Economie van de MRA heeft daarom opdracht gegeven om de MRA-strategie voor recreatie en toerisme te herijken. Dit onderzoek naar de omvang van en draagkracht voor recreatie en toerisme, vormt daarvoor één van de bouwstenen.

In de periode augustus 2021 tot maart 2022 is onderzoek gedaan naar:

- De omvang van recreatie en toerisme in de MRA (aanbod);
- De huidige vraag en verwachte ontwikkeling qua vraag naar recreatie en toerisme voor 2030 (prognose);
- De draagkracht van de bestemming(en) voor recreatie en toerisme.

Door de resultaten van de huidige omvang, de prognose en draagkracht naast elkaar te zetten ontstaat het ontwikkelperspectief voor de MRA en de zeven deelregio's.

Definities

- Toeristisch-recreatieve **omvang** is een '*maat voor de omvang van het toerisme en recreatie*.' We maken onderscheid tussen verblijf, dagrecreatie (vermaak) en de mobiliteitsaspecten (vervoer).
- Onder **draagkracht** verstaan we '*het vermogen van een bepaalde bestemming om bezoekers (recreanten of toeristen) te ontvangen, zonder dat negatieve gevolgen optreden.*'
- Met **ontwikkelperspectief** bedoelen we: de ontwikkeling van een regio of gebied zodat het de meerwaarde van recreatie en toerisme optimaal kan benutten. En waarbij overlast, ergernis en overschrijding van de draagkracht wordt voorkomen of hierop tijdig wordt bijgestuurd.
- **Bestemmingsmanagement** omvat het totaal aan strategieën, maatregelen en instrumenten om te sturen op een toeristisch-recreatieve ontwikkeling die in balans is met de leefomgeving en bijdraagt aan de leefbaarheid. Het onderzoek naar draagkracht en omvang biedt hiervoor het kennisfundament.

Aanvullend op dit rapport is er een interactieve webkaart ontwikkeld waarmee dieper op de data ingegaan kan worden.

Resultaat omvang toerisme en recreatie 2019

Voor het in beeld brengen van de toeristisch-recreatieve omvang kijken we naar verblijf, dagrecreatie en mobiliteit. Deze drie elementen leveren voor de MRA een gevarieerd en genuanceerd beeld op.

De omvang van **verblijf** is in beeld gebracht aan de hand van data over het aantal overnachtingen, het aantal bedden in hotels, kampeer- en huisjesterreinen en over Airbnb listings. De gemeenten met de grootste relatieve omvang zijn Amsterdam, gevolgd door Haarlemmermeer. Binnen de MRA vinden we de relatief laagste verblijfsomvang in gemeenten in de deelregio's Gooi en Vechtstreek en Zaanstreek-Waterland, zie ook kaart 1 en 2.

De omvang van **dagrecreatie** is in beeld gebracht aan de hand van data over bezoekersaantallen en een groot aantal gegevens over het aanbod, waaronder: attracties, cultuur, watersport, recreatie- en natuurgebied, erfgoed, bestedingen van toeristen in de retail, evenementen, horeca en routenetwerken. De (relatieve) omvang van dagrecreatie is het hoogst in Zuid-Kennemerland en Zaanstreek-Waterland. Gemeenten die laag scoren op de indicatoren dagrecreatie zijn verspreid over de gehele MRA.

Op het kaartje (zie paragraaf 3.1 en 3.2 voor de grotere versie) is aangegeven welke gemeenten een hogere dan wel lagere omvang hebben (donkere versus lichtere kleur).

Kaart 1: Relatieve omvang verblijf

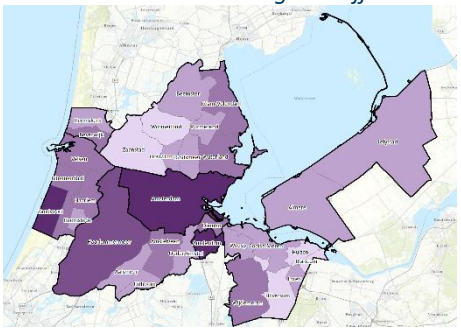

Kaart 2: Relatieve omvang dagrecreatie

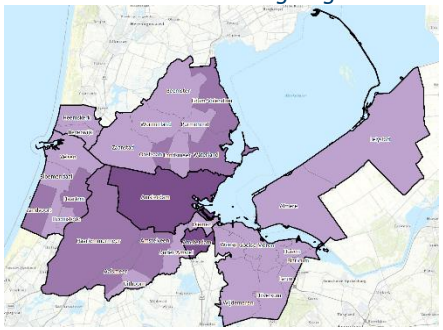

Om een indruk te krijgen van de **mobiliteitsomvang door vrije tijd**, is ODiN/OviN mobiliteitsdata van het CBS geanalyseerd. Het gaat specifiek om trips van Nederlanders met een vrijetijdsmotief. Uit de verplaatsingsdata blijkt onder meer dat binnenlands toerisme en recreatie een substantieel en groeiend deel van de totale binnenlandse personenmobiliteit vormt: 38% van alle verplaatsingen, of zelfs 60% als je winkelen ook meerekent. Resultaten van deze analyses geven meer detailinzicht in waar populaire dagrecreatieve bestemmingen zich bevingen. Hieruit valt op dat de meeste vrijetijdstrips logischerwijs naar en in Amsterdam plaatsvinden. Zwaartepunten in de attractiviteitsscore zijn daarnaast o.a. Schiphol en de Amsterdam Arena. Ook de badplaatsen vallen op als bestemming. Relatief gezien zijn de gemeenten Beverwijk, Bloemendaal en Lelystad het vaakst de bestemming van een vrijetijdsverplaatsing.

Resultaat prognoses 2030

Prognoses gemaakt voor recreatie en toerisme in 2030 geven inzicht in de toekomstige omvang voor toerisme en recreatie. In de MRA komen er tot 2030 naar verwachting circa 266.000 inwoners bij. Voor recreatie en dagtoerisme betekent dit een toename van circa 60 miljoen vrijetijdsactiviteiten per jaar voor onder meer buitenrecreatie, sport en sportieve recreatie en uitgaan (waaronder horeca, zie tabel 1).

Met de prognoses voor toerisme geven we de verwachte ontwikkeling van het toerisme weer. De prognoses voor de MRA houden geen rekening met beleid en we gaan ervan uit dat het toerisme zich na corona zal herstellen. Uit de prognoses blijkt dat we voor 2030 rekening moeten houden met circa 33% toename van het aantal binnenlandse en buitenlandse overnachtingen (+10 miljoen overnachtingen ten opzichte van 2019). Gemeente Amsterdam heeft in de Verordening 'Toerisme in balans' vastgelegd te sturen op een bandbreedte van 10 tot 20 miljoen overnachtingen.

Tabel 1: Verwachte toename inwoners, vrijetijdsactiviteiten en toerisme in de MRA

	2018/2019	2030	Toename
Inwoners	2.467.000	2.733.000	266.000
Vrijetijdsactiviteiten aantal*	457.465.000	517.562.000	60.097.000
Overnachtingen toeristen buitenlands	21.598.000	29.807.000	8.209.000
Overnachtingen toeristen binnenlands	8.104.000	9.791.000	1.687.000

**) MRA inclusief geheel Flevoland*

Resultaat draagkracht

De Raad voor de Leefomgeving en infrastructuur vraagt in haar advies 'Waardevol toerisme' (2019) om bij toeristisch-recreatieve ontwikkeling aandacht te besteden aan de draagkracht van de bestemming. Dit advies is mede de aanleiding van dit onderzoek en de herijking van de strategie voor de MRA. Om te kunnen gaan sturen op balans tussen toerisme, recreatie en de leefomgeving en leefbaarheid is inzicht nodig in de onderlinge relaties.

Wij hebben voor verschillende domeinen van de leefomgeving (fysieke domein) en leefbaarheid (sociale domein) onderzocht hoe ze ervoor staan (zie tabel 2). Dit deden we op basis van onderzoek en analyse van diverse data (feitelijke analyse) en de resultaten van de gebiedstafels, waar we samen met de stakeholders uit de deelregio's de draagkracht van de leefomgeving in relatie tot recreatie en toerisme hebben besproken. Dit leverde de volgende resultaten op:

1. **Leefbaarheid is (ruim) voldoende**. Uit de feitelijke onderzoeksgegevens blijkt dat, op gemeenteschaal, de leefbaarheid in de MRA met een (ruim) voldoende wordt gewaardeerd. Inwoners zijn tevreden, ervaren weinig overlast van bezoekers. De meeste gemeenten willen de kansen van toerisme en recreatie voor leefbaarheid en voorzieningenniveau blijven benutten.
2. **Openbare ruimte vraagt aandacht.** Vervuiling van de openbare ruimte wordt zowel in de feitelijke analyse als bij de gebiedstafels beoordeeld als 'aandachtspunt op bepaalde plekken of momenten', vooral plekken bij toeristisch-recreatieve hotspots.
3. **Druk op natuur door recreatie**. De druk op de natuur- en recreatiegebieden door recreatie en toerisme is over de hele MRA groot. Dat is zichtbaar vanuit zowel de feitelijke analyse als de gebiedstafels. Vanuit de gebiedstafels is het oordeel dat het vooral gaat om aandachtspunten die te maken hebben met pieken op sommige plekken of momenten. Vanuit de feitelijke analyse is het beeld structureler en zorgelijker van aard en dit is een belangrijk aandachtspunt, ook in relatie tot de groei van de bevolking.
4. **Mobiliteit vraagt nader onderzoek**. Mobiliteit blijkt een belangrijk aandachtspunt bij bestemmingsontwikkeling. Er zijn echter onvoldoende feitelijke gegevens voorhanden om de draagkracht van infrastructuur voor toerisme en recreatie te bepalen. Er is behoefte aan kennisuitwisseling over o.m. omgaan met piekdrukte, optimale benutting van OV-verbindingen en duurzame vrijetijdsmobiliteit.
5. **Erfgoed en cultuur zijn een kans**. Tijdens de gebiedstafels bleek dat erfgoed en cultuur dé kans zijn om (deel)bestemmingen te ontwikkelen. Openstellen van monumenten, herbestemming en routes werden hierbij genoemd.
6. **Vastgoed nader te onderzoeken.** Hier is het op basis van de huidige gegevens over draagkracht niet mogelijk een eenduidige relatie met toerisme te leggen. Toeristische verhuur van woningen kan een factor zijn die invloed heeft op de woningmarkt.

Tabel 2: Oordeel draagkracht per domein feitelijke analyse en gebiedstafels

Domein	Oordeel feitelijke analyse	Oordeel gebiedstafels
Sociaaleconomisch (leefbaarheid)		
Openbare ruimte		
Natuur		
Mobiliteit		
Erfgoed		
Vastgoed		

Legenda	
	Geen oordeel: er zijn geen bronnen/analyse op basis waarvan een oordeel gemaakt kan worden over draagkracht
	Onderdruk: er is behoefte aan meer bezoekers om ook een positieve bijdrage te leveren.
	Balans: de omvang van toerisme & recreatie is in balans met de leefomgeving, er zijn ook kansen voor ontwikkeling.
	Aandachtspunten draagkracht: in merendeel van de gemeenten/deelregio's zijn aandachtspunten (pieken) met draagkracht.
	Aandachtspunten balans: er is over het algemeen sprake van onvoldoende draagkracht. Er doen zich duidelijke knelpunten voor. Deze kunnen zowel van structurele aard zijn of op bepaalde piekmomenten spelen.

Conclusie analyse

Het beeld rondom de draagkracht van bestemmingen is de laatste jaren vooral bepaald door de overlast van bezoekers op hotspots, zoals het centrum van Amsterdam, Zaanse Schans, Volendam of Marken. De resultaten uit dit onderzoek schetsen voor de gehele Metropoolregio Amsterdam echter een genuanceerder en gevarieerder beeld. Er zijn relatief veel deelregio's waar de leefbaarheid gunstig is en de omvang van toerisme en recreatie groot of gemiddeld (Zaanstreek-Waterland, IJmond en Zuid-Kennemerland). Toerisme en recreatie dragen hier bij aan een gunstige leefbaarheid. Het handhaven en versterken van deze positie vraagt de komende jaren voortdurende aandacht.

De prognoses laten zien dat er (forse) groei wordt verwacht van het aantal recreanten en toeristen. Voor toerisme is de daadwerkelijke groei (mede) afhankelijk van ambities en beleid. Voor recreatie zijn die keuzes anders: toename van het aantal inwoners betekent dat de groei van het aantal recreatieactiviteiten opgevangen moet worden. Zowel recreanten als toeristen hebben hierbij geen oog voor gemeentegrenzen.

Draagkracht nu en in de toekomst
Dit onderzoek geeft inzicht in de belangrijkste impacts van bezoekers op de leefbaarheid en leefomgeving. De onderdelen van de leefomgeving die de meeste aandacht vragen, zijn: natuur, mobiliteit en de kwaliteit van de openbare ruimte. Deze impacts aangaande leefbaarheid zijn met name zichtbaar op hotspots en in gemeenten met relatief veel stedelijk gebied. De impact op natuur- en recreatiegebieden is overal zichtbaar en vooral gerelateerd aan de (toenemende) behoefte aan buitenrecreatie van inwoners en het tekort hieraan. De opgave is om in relatie tot de verstedelijking te zorgen voor voldoende recreatie-aanbod, en in het aantrekkelijk houden van de recreatie- en natuurgebieden, zonder de ecologie te schaden.

Belangrijke aanbeveling om de draagkracht te versterken is om inwoners (nog) beter te betrekken bij het in kaart brengen van leefbaarheid in relatie tot toerisme. Dit is voor de MRA nog onvoldoende in beeld.

Ontwikkelperspectief
De deelregio's met een (relatief) geringere omvang van toerisme en recreatie, Almere-Lelystad, Gooi en Vechtstreek en Amstelland-Meerlanden, kunnen de verwachte groei gebruiken om de ontwikkeling van hun (deel)bestemmingen voor inwoners en toeristen nog aantrekkelijker te maken. Dit moet natuurlijk passen bij de ambities en het beleid van de gemeenten in de regio's zelf, waarbij ook oog is voor het effect op de MRA als geheel.

Die kansen zijn er voor alle deelregio's in de MRA. Echter, het bewustzijn groeit dat dit moet gebeuren op een manier die kan worden omschreven als '**kwaliteitstoerisme**'. Kwaliteitstoerisme (en -recreatie) omvat de volgende kenmerken:

- Het DNA van de deelregio's staat centraal, dit versterkt de diversiteit en aantrekkingskracht van de MRA. Alle deelregio's zien kansen om vooral erfgoed en cultuur nog beter beleefbaar te maken;
- Er is inzicht in de draagkracht van de bestemming en hieraan wordt invulling gegeven door bestemmingsmanagement;
- Inwoners profiteren van de ontwikkeling.

Aandacht voor bestemmingsmanagement zorgt ervoor dat groei bijdraagt aan de leefbaarheid en omgeving, en er geen afbreuk aan doet. In de MRA blijkt dat in het huidige beleid (voorzichtig) optimisme is over de ontwikkelkansen, maar dat concrete doelen voor bestemmings-management nog geen gemeengoed zijn. Het uitwerken van dit onderwerp (bijvoorbeeld in de collegeakkoorden) is een eerstvolgende belangrijke stap, zodat concreet kan worden gestuurd op gebalanceerde ontwikkeling.

Aanbevelingen bestemmingsmanagement
Samenwerking is essentieel om de kansen van (groeiend) toerisme en recreatie te blijven benutten. Aanbevelingen hiervoor:

- Zorg voor een gezamenlijke aanpak voor spreiding in ruimte en tijd met marketing en aanbod, waaronder accommodatiebeleid en afstemming rond evenementen en vestiging van mogelijk ook dagattracties.
- Zet in op duurzaam kwaliteitstoerisme en -recreatie.
- Natuur: creëer extra opvangcapaciteit in natuur en recreatie en werk met recreatiezonering in natuurgebieden.
- Mobiliteit: los lokale knelpunten op en zorg voor verduurzaming.
- Erfgoed en cultuur: ga de potentie van dit 'DNA' zorgvuldig benutten door het versterken van de beleefbaarheid en zichtbaarheid.
- Zet in op versterking van profijt en betrokkenheid van inwoners.

- Zorg voor een betere balans in de lusten en lasten. Dit kan door de inzet van het prijsmechanisme, waardoor de gebruiker bijdraagt aan de kosten voor instandhouding, herstel en voor maatschappelijke overlast.
- Versterk inzicht in bezoekersstromen door onderzoek en monitoring.

DEEL I: HOOFDRAPPORT

1. Inleiding

1.1 *Aanleiding: herijking R&T strategie MRA*

In de aanloop naar de coronacrisis bleven de bezoekersaantallen stijgen. Ook blijft de Metropoolregio Amsterdam (MRA) verder verstedelijken, waardoor de recreatiedruk van de inwoners verder toeneemt. De MRA staat voor de uitdaging om de kansen van (groeiend) toerisme en recreatie te blijven benutten voor de gehele Metropoolregio. Dat deed het besef indalen dat een herijking van de strategie nodig is, op basis van een grondige analyse. De aantrekkelijkheid van de MRA als vrijetijdsbestemming draagt bij aan de leefbaarheid. Omdat het een substantieel aantal banen genereert en omdat het bijdraagt aan een aantrekkelijk voorzieningenniveau en vestigingsklimaat. Tegelijkertijd is op sommige plekken of momenten de keerzijde van toerisme en recreatie duidelijk geworden: bezoekers kunnen afbreuk doen aan de leefbaarheid wanneer de draagkracht van de bestemming wordt overschreden. Dit inzicht heeft ertoe geleid dat de MRA al meerdere jaren actief is met het spreiden van toerisme, gebruikmakend van de opvangcapaciteit in de gehele regio.

Naast de kwantitatieve ontwikkelingen in doelgroepen is ook de kijk op de sector veranderd. Zo verscheen in 2018 Perspectief 2030 van het NBTC en in 2019 het rapport 'Waardevol Toerisme' van de Rli. Beide rapporten omvatten een sterke analyse van de huidige situatie van toerisme en recreatie in Nederland, een aantal constateringen die ook voor de MRA van toepassing lijken en een aantal aanbevelingen die goed passen bij de fase waarin de MRA zich bevindt.

In het bestuurlijk overleg Economie van de MRA is daarom opdracht gegeven om de MRA-strategie voor recreatie en toerisme te herijken en om als bouwsteen daarvoor een MRA-breed onderzoek uit te voeren naar de ontwikkelruimte voor recreatie en toerisme. Dit onderzoek vormt, samen met de uitgangspuntennotitie, een belangrijke bouwsteen voor de herijking van de strategische agenda Toerisme 2025 in de MRA. De uitgangspuntennotitie voor de herijking van de MRA-strategie op recreatie en toerisme heeft drie doelen:

1. Bekrachtigen MRA-overheden de aanleiding en de urgentie om de Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025 te herijken;
2. Benoemen de MRA-overheden de gezamenlijke ambities en uitgangspunten op basis waarvan de huidige strategie zal worden herijkt;
3. Onderstrepen de MRA-overheden het belang van regionale samenwerking en afstemming, om vanuit een MRA perspectief gezamenlijk inzet te plegen op de kansen en opgaven die spelen binnen recreatie en toerisme in het gebied.

Definities recreatie en toerisme
We spreken in dit rapport over recreatie en toerisme, hieronder een korte toelichting op deze begrippen.

Toerisme: De activiteiten van personen die reizen naar en verblijven op plaatsen buiten hun normale omgeving, om redenen van vrijetijdsbesteding en zaken. De normale omgeving van een persoon is de nabijheid van zijn of haar huis en plaats van werk of studie en andere plaatsen die regelmatig worden bezocht. Binnen toerisme kan onderscheid worden gemaakt in meerdaagsbezoek met overnachting (verblijfstoerisme) en een dagbezoek buiten de normale omgeving (dagtoerisme). In beide gevallen spreken we over 'bezoekers'.

Recreatie: De activiteiten die door eigen inwoners buitenshuis en in hun normale omgeving in de vrijetijd worden ondernomen. Het betreffen activiteiten met een vrijetijdsmotief, dus wandelen, fietsen, cultuurbezoek, horeca bezoek, etc.

1.2 *Doel draagkrachtonderzoek: ontwikkelperspectief*

Dit rapport omvat de resultaten van een onderzoek naar de toeristisch-recreatieve omvang in de MRA, de prognoses van inwoneraantallen en toerisme en de toeristisch-recreatieve draagkracht van de regio. Door deze onderdelen in relatie tot elkaar te bekijken, wordt inzicht verkregen in het ontwikkelperspectief voor recreatie en toerisme, voor de MRA als geheel als ook voor de verschillende deelregionale bestemmingen daarbinnen.

Met **ontwikkelperspectief** bedoelen we; de ontwikkeling en promotie van een regio of gebied zodat het de meerwaarde van recreatie en toerisme optimaal kan benutten vanuit het DNA van de bestemming. En waarbij overlast, ergernis en overschrijding van de draagkracht wordt voorkomen of hierop tijdig wordt bijgestuurd. Het ontwikkelperspectief is weergegeven in figuur 1.2 op pagina 14.

De analyse van draagkracht vormt een belangrijke manier om het **bestemmingsmanagement** nader in te vullen, zodat dit hiermee onderdeel wordt van het verhaal (narratief) van de toeristische ontwikkeling in de Metropoolregio Amsterdam. Dit verhaal omvat het totaal aan strategieën, maatregelen en instrumenten om te sturen op een toeristisch-recreatieve ontwikkeling die in balans is met de leefomgeving en bijdraagt aan de leefbaarheid. Het onderzoek naar draagkracht en omvang biedt hiervoor inzichten en het kennisfundament. Het Rli-rapport 'Waardevol Toerisme' en het Perspectief 2030 voor bestemming Nederland (NBTC) zijn aanleiding geweest voor dit onderzoek naar omvang, draagkracht en ontwikkelruimte in de MRA.

Hoe dit onderzoek te gebruiken?

Dit onderzoek vormt één van de bouwstenen voor de vernieuwde strategie voor toerisme en recreatie van de Metropoolregio Amsterdam. Het biedt inzicht in omvang van toerisme en recreatie in de MRA, de verwachte groei (prognoses) en de draagkracht van de bestemming. Dit heeft geleid tot conclusies en aanbevelingen voor de MRA en ontwikkelperspectieven per deelregio.

Het onderzoek draagt bij aan de bewustwording over de toeristisch-recreatieve draagkracht van de MRA, is agenderend voor vervolgstappen en vormt een basis voor de strategievorming.

1.3 *De MRA op kaart*

Op de kaart ziet u de geografische afbakening van de MRA. De MRA bestaat uit 32 gemeenten verdeeld over 7 deelregio's in de provincies Noord-Holland en Flevoland. De deelregio's zijn: Almere-Lelystad, Amstelland-Meerlanden, Amsterdam, Gooi en Vechtstreek, IJmond, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland.

Figuur 1.1: De deelregio's in de Metropoolregio Amsterdam

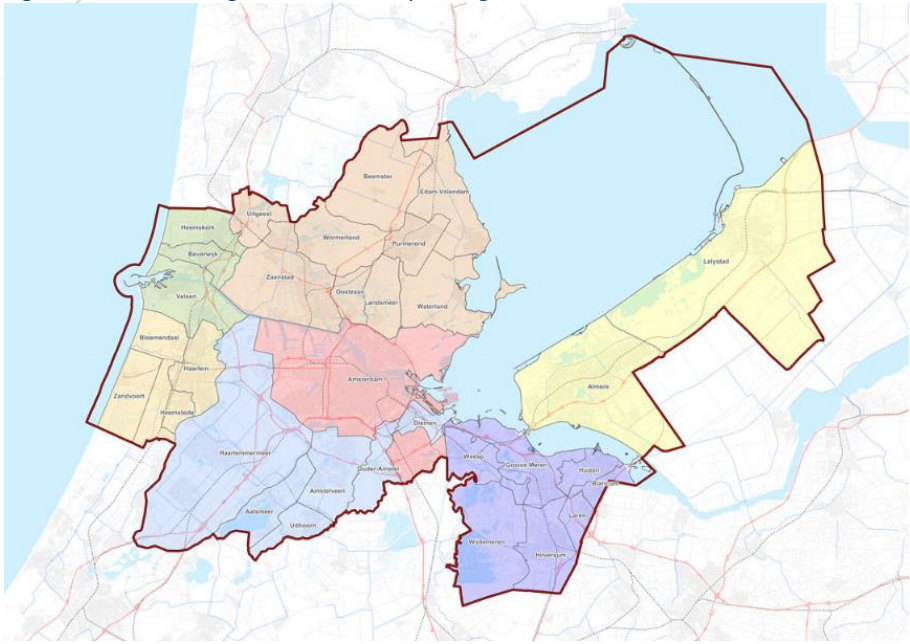

1.4 *Totstandkoming en proces*

De resultaten in dit rapport zijn tot stand gekomen met de hulp en betrokkenheid van diverse stakeholders (zie bijlage 1 voor de namen van de organisaties en deelnemers aan dit onderzoek):

- **Werkgroep toerisme en recreatie**: de werkgroep bestaat uit alle deelnemers in de MRA. Dat wil zeggen, de beleidsmedewerkers recreatie en toerisme van de MRA gemeenten en de twee provincies Noord-Holland en Flevoland. De werkgroep is de ambtelijk opdrachtgever van dit onderzoek en is bij de start en aan het einde van dit onderzoek betrokken geweest.
- **Begeleidingscommissie**: de begeleidingscommissie heeft het onderzoek begeleid en aangestuurd. In de commissie zaten nauw betrokken beleidsmedewerkers vanuit de werkgroep toerisme en recreatie.
- **Expertgroep**: diverse experts zijn vanuit de regio en nationaal betrokken geweest in de verkennende fase van dit onderzoek, waarin de methodiek en indicatoren voor dit onderzoek zijn besproken en geoptimaliseerd.
- **Klankbordgroep**: aan de start en het einde van dit onderzoek is een afspiegeling van het toeristisch-recreatieve veld betrokken en geïnformeerd over dit onderzoek.
- **Bestuurlijke betrokkenheid (twee bestuurlijke trekkers)**: de bestuurders in de regio zijn geïnformeerd over de voortgang en resultaten tijdens de reguliere bestuurlijke bijeenkomsten (op 4 oktober 2021 en 12 januari 2022).
- **Gebiedstafels**: in oktober en november 2021 zijn per deelregio 'gebiedstafels' georganiseerd met betrokkenen uit de regio (o.a. gemeenten, marketingorganisaties en brancheorganisaties). Tijdens deze bijeenkomsten zijn de resultaten van het onderzoek gedeeld en is de draagkracht gezamenlijk gewaardeerd en geduid.

1.5 *Leeswijzer*

Dit rapport bestaat uit twee delen: deel 1 is het hoofdrapport. Daarin staat in hoofdstuk 2 de onderzoeksmethode beschreven, deze vormt het fundament voor de werkwijze in dit onderzoek. In hoofdstuk 3 staat de analyse van de huidige omvang van toerisme en recreatie centraal. In hoofdstuk 4 gaan we in op de meest recente prognoses voor de ontwikkeling van inwoners- en bezoekersaantallen. In hoofdstuk 5 gaan we in op de draagkracht van de Metropoolregio Amsterdam. Tot slot wordt in hoofdstuk 6 het ontwikkelperspectief voor de MRA en haar deelregio's beschreven. Deel 2 bevat de regionale verdiepingen.

Naast de rapportage is er een webkaart waarin de data per gemeente raadpleegbaar is. U kunt de webkaart bezoeken via deze link.

Figuur 1.2: Het ontwikkelperspectief voor de MRA. Bestemmingsmanagement zorgt voor toeristische ontwikkeling zonder de draagkracht van de bestemming te overschrijden

2. Onderzoeksopzet en definities

We lichten in dit hoofdstuk toe hoe de analyse van de toeristisch-recreatieve omvang en draagkracht tot stand is gekomen. Het is van belang dat de analyses navolgbaar zijn, daarom lichten we de gekozen methodiek en de gemaakte keuzes nader toe op onderstaande punten:

- Analyse van omvang en draagkracht (hoofdstuk 2.1);
- Herkomst bronnen en weging indicatoren (hoofdstuk 2.2);
- Schaalniveau (hoofdstuk 2.3);
- Standaardisatie van de cijfers (hoofdstuk 2.4);
- Gebiedstafels (hoofdstuk 2.5);
- Het ontwikkelperspectief (hoofdstuk 2.6).

2.1 *Analyse van omvang en draagkracht*

2.1.1 *Toeristisch-recreatieve omvang*

In het Rli-rapport 'Waardevol toerisme' wordt het begrip 'druk' gebruikt. In dit rapport spreken we van omvang in plaats van druk, zie kader. Toeristisch-recreatieve omvang is een '*maat voor de omvang van het toerisme en recreatie*.' Dit omvat toeristisch gedrag door (dag- en verblijfs-)bezoekers en recreatief gedrag door inwoners, en hoe dit geaccommodeerd wordt door voorzieningen. We maken onderscheid tussen verblijf, dagrecreatie (vermaak) en de mobiliteitsaspecten (vervoer).

Wat verstaan we onder omvang (druk)?
In het Rli-rapport 'Waardevol toerisme' wordt het begrip 'druk' gebruikt in plaats van omvang. Het begrip druk heeft geen relatie met het woord 'drukte'. Drukte is een beleefde impact, terwijl het begrip druk gaat over objectieve gegevens in relatie tot de bestemming. Omdat het woord druk als verwarrend werd ervaren en de indruk gaf dat we over 'drukte' spreken, hebben we ervoor gekozen om te spreken van toeristisch-recreatieve omvang in plaats van toeristische-recreatieve druk. De werkwijze en gedachtegang blijven wel hetzelfde als die van de Rli, waar wordt gesproken over druk.

Verblijf

Om inzicht te krijgen in de omvang voor verblijf, maken we gebruik van vier indicatoren:

- Toeristische intensiteit: overnachtingen[1] per 1.000 inwoners;
- Toeristische dichtheid: overnachtingen per hectare;
- Capaciteit verblijf (hotels, huisjesparken, campings) per 1.000 inwoners;
- Aantal Airbnb listings per 1.000 inwoners.

De gebruikte bronnen voor de indicatoren zijn te vinden in bijlage 4.

De toeristische intensiteit en dichtheid zijn gerelateerd aan de kenmerken van de bestemming. Hierdoor kunnen grote en kleine steden en gemeenten met elkaar vergeleken worden. Omdat niet voor alle gemeenten overnachtingscijfers voor handen waren, hebben we ook het aanbod slaapplaatsen betrokken bij de berekening. Uit onder meer het onderzoek van OIS[2] blijkt dat dit een goede voorspeller is voor de omvang.

[1] Overnachtingen in hotels, vakantieparken, campings, B&B's, AirBnB's en jachthavens, door gebruik van verschillende gemeentelijke bronnen kan de definitie tussen gemeenten echter licht verschillen.

[2] Onderzoek naar de toeristische draagkracht van wijken de invloed van toerisme op de leefbaarheid, Gemeente Amsterdam, Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) 2019

Dagrecreatie
Om een indruk te krijgen van de omvang van dagrecreatie, waar zowel inwoners als bezoekers gebruik van maken, is gekeken naar bezoekersaantallen (van evenementen en natuur- en recreatiegebieden), beschikbaar aanbod (attracties, jachthavens, podiumkunst, musea, andere cultuur, monumenten en horeca, recreatieve routenetwerken) en bestedingen in de retail. De volgende indicatoren zijn gebruikt (de gebruikte bronnen zijn te vinden in bijlage 4):

- Aantal attracties per hectare. Dit betreft onder meer musea, podiumkunsten, toeristische bezienswaardigheden, jachthavens, bezoekerscentra;
- Aantal bezoekers evenementen per ha en per 1.000 inwoners;
- Aantal monumenten per hectare;
- Aantal bezoeken per ha natuur en recreatiegebieden en per 1000 inwoners;
- Aantal km recreatief routenetwerk (wandelen, fietsen, varen) per ha natuur en recreatie;
- Aantal horecalocaties en -banen per 1.000 inwoners en per hectare;
- Toeristische bestedingen in de retail per 1.000 inwoners.

De keuze voor deze indicatoren is deels ingegeven door de beschikbare informatie. Voor de bezoekersaantallen van bijv. attracties of 'toeristisch bezoek aan steden' (CVTO) is het beeld incompleet en daardoor onvoldoende bruikbaar. Daarom is gekozen om aanbodgegevens als indicator op te nemen. Aanbod is een goede voorspeller van omvang. Echter, attracties die grote aantal bezoekers ontvangen (denk aan de Zaanse Schans of de Bazaar in Beverwijk) komen hierdoor minder sterk naar boven in het beeld van dagrecreatie.

Mobiliteit
Om een indruk te krijgen van de mobiliteitsomvang door vrije tijd, hebben we een analyse gemaakt van ODiN/OviN mobiliteitsdata van het CBS, in samenwerking met Studio Bereikbaar. Het is voor het eerst dat deze data op deze manier geanalyseerd is. ODiN/OviN is een grote database met verplaatsingen van een grote (representatieve) groep Nederlanders in de periode 2015 tot 2019. We selecteerden uit deze database de verplaatsingen met een vrijetijdsmotief, in totaal gaat het om 0,5 miljoen verplaatsingen. Het gaat om verplaatsingen voor alle modaliteiten, zowel auto, OV, fiets als lopend. De motieven die hierbinnen te onderscheiden zijn, zijn als volgt:

- Winkelen: 31%
- Visite: 18%
- Overige vrije tijd: 17%
- Toeren: 15%
- Sport of hobby: 14%
- Persoonlijke verzorging: 5%

Van de verplaatsingen (trips) in de database is tijdstip, begin- en eindpunt bekend. Met een algoritme is de data geanalyseerd, om zo tot een kaartbeeld te komen van de bestemmingen van deze trips. De indicator die dit opleverde is attractiviteitsscore mobiliteit met vrijetijdsmotief. De data geven een beeld van de attractiviteit van een locatie (vlakken van 1.000 bij 1.000 meter) op basis van **het aantal verplaatsingen naar dat gebied**, voor het motief 'vrije tijd'. De attractiviteitsscore is een maat om gebieden met elkaar te kunnen vergelijken. De score van een gebied bestaat uit het aantal reizen naar dit gebied met vrijetijdsmotief in het hypothetische geval dat alle 17,2 miljoen inwoners van Nederland een vrijetijdstrip maken. Deze indicator geeft een beeld van de omvang van de vrijetijdsverplaatsingen door toerisme en recreatie (van Nederlanders).

De attractiviteitsscore van een bestemmingsgemeente relateren we ook aan het aantal inwoners van die gemeente. Hierdoor kunnen gemeenten met elkaar vergeleken worden en ten opzichte van elkaar worden geduid: welke gemeente ontvangt, naar verhouding van het aantal inwoners, de meeste vrijetijdstrips.

Aandachtspunten bij deze database en methode zijn:

- De meeste vrijetijdstrips zijn korte trips. In de vrijetijd blijven we geregeld dichter bij huis dan voor bijvoorbeeld woon-werkverkeer. Hierdoor is het aantal langere trips per postcodegebied en per motief voor veel postcodegebieden erg klein. Korte trips domineren de data, waardoor vooral de gebieden waar mensen (dichtbij) wonen een hoge attractiescore kennen. We hebben dit opgelost door langere trips zwaarder mee te wegen dan kortere.
- In het onderzoek zijn geen buitenlandse reizigers opgenomen. Bestemmingen waar veel buitenlandse bezoekers komen, komen daardoor minder sterk naar voren. Wel zijn inwoners van buiten de MRA meegenomen (Nederlanders uit andere regio's die naar de MRA reizen).
- De attractiviteitsscore wordt op rasterniveau (500mx500m cellen) weergegeven in kaartbeeld, om een mooier beeld te verkrijgen. De data wordt gemeten voor de postcodegebieden. Er moet daarom een omrekening plaatsvinden om van postcodegebieden naar 500x500m niveau te komen. Hiervoor is gebruikgemaakt van het meest recente CBS Bestand Bodemgebruik (CBS-BBG). Dit levert echter een schatting per 500x500 meter cel op, ten behoeve van aantrekkelijk en leesbaar kaartbeeld, en geen 'gemeten' data.

Omdat de vervoersdata (attractiviteitsscore) deels overlapt met andere indicatoren die bijvoorbeeld al bij dagrecreatie zijn opgenomen (zoals winkelen) tellen we deze indicator niet op bij de totaalscore voor omvang. De vervoersdata is wel afzonderlijk geanalyseerd voor bijvoorbeeld de invloed van seizoen en weer op de omvang van recreatie en toerisme (zie hoofdstuk 3.3).

Peiljaar

Voor de hierboven beschreven analyses gebruiken we gegevens van het jaar 2019. Dit zijn ten tijde van het onderzoek (uitvoering 2021) de meest recente cijfers. Daarnaast heeft corona een zodanige impact op de sector, dat het gebruik van data van de jaren 2020 of 2021 een vertekenend beeld zou geven van de sector.

Prognoses

We kijken ook vooruit naar het jaar 2030. Dit doen we op basis van een analyse van prognoses over toerisme en de ontwikkeling van inwonersaantallen. Hierdoor kunnen we zien hoe de omvang, op hoofdlijnen, in de toekomst verandert. De bronnen die wij hiervoor gebruiken zijn de landelijke toerismeprognoses van het NBTC, de historische data van gasten en overnachtingen per COROP-gebied (2013-2019) verzameld door CBS, de toerisme- en dagrecreatieprognose van Amsterdam van OIS, en de bevolkingsprognose van de provincie Noord-Holland en de MRA. Voor de resultaten, en een toelichting op de aanpak, zie hoofdstuk 4 en bijlage 7.

2.1.2 *Toeristisch-recreatieve draagkracht*

Onder draagkracht verstaan we '*het vermogen van een bepaalde bestemming om bezoekers (recreanten of toeristen) te ontvangen, zonder dat negatieve gevolgen optreden.*' We sluiten daarbij aan bij de definitie van toeristisch-recreatieve draagkracht gehanteerd door de UNWTO. Onder deze negatieve gevolgen vallen invloeden op de persoonlijke leefruimte en leefbaarheid (overlast), maar ook invloeden in het fysieke domein van de leefomgeving, zoals zwerfvuil of schade aan de omgeving. Ook kijken we naar de beleidscapaciteit op het thema toerisme en recreatie. Toerisme en recreatie kan ook juist een positieve bijdrage hebben aan een locatie. Enkel wanneer geen sprake is van negatieve gevolgen is recreatie en toerisme duurzaam.

We onderscheiden de volgende elementen van draagkracht, mede gebaseerd op het advies 'Waardevol Toerisme' van de Rli[3]:

- Sociaaleconomisch (leefbaarheid)
- Openbare ruimte
- Vastgoed
- Natuur
- Erfgoed
- Mobiliteit
- Milieu
- Beleidsmatige draagkracht

Analyse van draagkracht

De draagkracht op het gebied van recreatie en toerisme is een complex concept. Het onderzoek van de Rli gaat uit van een samenhang (oorzakelijk verband) tussen toerisme en recreatie, en de verschillende aspecten van draagkracht (zoals vastgoed, openbare ruimte of leefbaarheid). Echter, er is wel een duidelijke impact van toerisme en recreatie op deze elementen van draagkracht, maar deze samenhang is niet met de (op dit moment) beschikbare data aan te tonen. In dit onderzoek moeten wij gebruikmaken van reeds beschikbare data. Hierdoor geven de data over draagkracht die we verzameld en geanalyseerd hebben een beeld van de uitgangspositie van het gebied. De data geven geen inzicht in waar toerisme & recreatie een positieve dan wel negatieve impact hebben op de leefomgeving.

Daarbij impliceert draagkracht een normerend resultaat: draagkracht wordt wel of niet overschreden. Echter, dit onderzoek biedt geen normerend kader voor het beoordelen of er voldoende toeristisch-recreatieve omvang dan wel draagkracht is. Er ontbreken (kwantitatieve) normen. De draagkracht kan op de ene locatie een minder gunstige uitgangspositie hebben dan op een andere locatie, maar er zijn geen normen om te bepalen in welke mate dat goed genoeg is of niet.

Wel kunnen gemeenten onderling vergeleken worden op bepaalde indicatoren die iets zeggen over de uitgangspositie voor draagkracht. Dit geeft een indicatie waar de uitgangspositie voor draagkracht sterker of minder sterk kan zijn. Dit onderzoek biedt, naast een opening voor gesprek over draagkracht, ook aanbevelingen voor beleid en acties om toerisme en recreatie positief te laten bijdragen aan de (draagkracht van) de leefomgeving.

De draagkracht verschilt sterk per plek of moment, maar ook per type bestemming. Zo vraagt de draagkracht van een natuurgebied andere indicatoren dan die van een stadscentrum. In de analyse betrekken we daarom verschillende indicatoren die relevant zijn voor zowel stedelijk als landelijk gebied.

Hieronder geven we de indicatoren die we gebruikt hebben om een beeld te vormen van de uitgangspositie voor draagkracht, per domein. In bijlage 4 is te vinden welke bronnen zijn gebruikt.

- **Sociaaleconomisch:** tevredenheid woonomgeving, overlast in de buurt door anderen, rapportcijfer winkelaanbod voor dagelijkse boodschappen, de afstand tot verschillende voorzieningen (grote supermarkt, dagelijkse levensmiddelen, café, cafetaria, restaurant, museum, podiumkunsten, bioscoop, attractie).
- **Openbare ruimte**: overlast door vervuiling.
- **Vastgoed**: procentuele stijging huizenprijzen over de periode 2010-2020 en het percentage leegstand in winkels.
- **Natuur**: tekorten opvangcapaciteit recreatieplaatsen voor wandelen; en negatieve effecten van bezoekers op natuur (deelregioniveau).
- **Beleidsmatige draagkracht**: de richting van de doelen op het gebied van recreatie en toerisme (gericht op mindering, groei of balans), of er ontwikkelruimte is, het sentiment rond recreatie en toerisme zoals

3 Waardevol toerisme, Raad voor de Leefomgeving (Rli)

beschreven in het college-akkoord (positief, negatief, genuanceerd, niet aanwezig).

Bij de samenstelling van de indicatoren is gekeken naar effecten die zowel negatief als positief kunnen zijn. Negatief wanneer sprake is van afbreuk van de draagkracht, bijvoorbeeld als er overlast optreedt. Positief wanneer toerisme bijdraagt aan de draagkracht. Het voorzieningenniveau is daarvan een goed voorbeeld: door toeristisch-recreatief gebruik kan een dorp of stad meer voorzieningen bieden dan op basis van inwoners haalbaar is. Inwoners profiteren hier ook van, wat positief is voor het woon-, werk- en leefklimaat. Notie daarbij is dat het streven naar een hoog voorzieningsniveau in alle delen van de MRA onrealistisch/onwenselijk is.

Voor 'mobiliteit', 'erfgoed' en 'milieu' zijn onvoldoende geschikte bronnen beschikbaar gebleken om de draagkracht kwantitatief te analyseren[4]. Uiteraard spelen deze elementen wel een rol en we beschrijven dit kwalitatief. We spreken daarom, als het gaat over draagkracht, steeds over de verschillende elementen van draagkracht afzonderlijk.

2.2 *Herkomst bronnen en weging indicatoren*

2.2.1 *Herkomst bronnen*

De beschikbaarheid van gegevens heeft mede invloed gehad op het aantal en de keuze van de indicatoren. We stelden de volgende eisen aan de bronnen:

- De gegevens moeten bij voorkeur van het jaar 2019 beschikbaar zijn;
- De data moet minimaal op gemeente-schaal beschikbaar zijn;
- We gebruiken zoveel mogelijk bestaande onderzoeksgegevens;
- De data wordt periodiek ge-update, of de onderzoeksmethoden zijn herhaalbaar.

Voorbeelden van belangrijke databronnen die we gebruikt hebben zijn:

- Gegevens van het CBS over o.a. verblijfsaccommodaties en leegstand in winkels;
- Het attractiebestand en hotelbestand voor de MRA van OIS Amsterdam (afdeling Onderzoek, Informatie en Statistiek, Gemeente Amsterdam);
- Evenementenmonitor van Respons;
- Koopstromenonderzoek KSO2019.

Aanvullend op reeds beschikbare data, hebben we zelf analyses uitgevoerd op de volgende onderdelen:

- Analyse van OviN/OdiN data om tot attractiviteitsscores voor locaties te komen voor trips met een vrijetijdsmotief. Zie paragraaf 2.2.1 en 3.3.
- Analyse van de recreatieve tekorten in de MRA in 2020 en 2030 voor de activiteit wandelen, zie bijlage 8.
- Voor de analyse van de beleidsmatige draagkracht analyseerden we de beleidsdocumenten en coalitieakkoorden van alle MRA-gemeenten en gebruiken we gegevens uit een enquête die we uitzetten onder medewerkers van de MRA-gemeenten (werkzaam op het gebied van toerisme en recreatie). Zie paragraaf 5.4 en bijlage 6.

Enquête onder gemeenten over draagkracht

We hebben ook een enquête uitgezet onder gemeenten, waarin gevraagd is hoe gemeenten de draagkracht op verschillende domeinen, zoals mobiliteit en erfgoed, in relatie tot toerisme en recreatie, inschatten. Gedurende het onderzoek bleek echter dat de resultaten hieruit onvoldoende robuust bleken en daardoor niet benut konden worden voor

4 We hebben voor deze en andere elementen van draagkracht informatie verzameld middels een enquête onder beleidsmedewerkers van de gemeenten. In overleg met de begeleidingscommissie hebben we besloten deze gegevens niet te betrekken bij de kwantitatieve benadering van draagkracht, met uitzondering van de gegevens voor beleidsmatige draagkracht.

de berekening van draagkrachtscores (“de mate van draagkracht”). De indicatoren die gebaseerd zijn op bestaande datasets, hebben we benut om inzicht te krijgen in de uitgangspositie voor draagkracht (zie vorige paragraaf).

2.2.2 *Weging indicatoren*

In het onderzoek worden de omvangscores voor verblijf en dagrecreatie en de draagkrachtelementen opgebouwd uit één meerdere of meerdere indicatoren. Voor de weging van de indicatoren zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- **Alle indicatoren wegen even zwaar.** Het aantal indicatoren per element/domein verschilt. In principe wegen alle indicatoren allemaal gelijkwaardig mee (weging 1).
- **Belang.** Een enkele keer hebben we ervoor gekozen om een indicator minder zwaar mee te laten wegen, dus bijvoorbeeld voor een half in plaats van één. Voorbeeld hiervan is het aantal monumenten per hectare. Een monumentale binnenstad is een attractie op zich, dus het aantal monumenten per hectare zegt iets over de attractiviteit / voorspelde omvang. Echter, niet elk monument is een bezienswaardigheid, en het aantal monumenten per ha hoeft niet even zwaar te tellen als het aantal attracties. We rekenen daarom het aantal monumenten per hectare voor de helft mee.
- **Clustering.** Indicatoren kunnen uit meerdere deelindicatoren bestaan, dan hebben we ervoor gekozen deze te clusteren tot een weging één. Zo tellen bijvoorbeeld de omvang van het routenetwerk van wandelen, varen en fietsen alle drie voor één derde mee in de indicator omvang routenetwerk (samen dus een weging één).

Voor het totale overzicht van de indicatoren en weging, zie bijlage 2. We denken met deze weging tot een goed kader te komen voor zowel omvang als draagkracht.

2.3 *Schaalniveau*

Het onderzoek voeren we uit voor de gehele MRA, waarbij gegevens worden verzameld en gewaardeerd op het schaalniveau van de gemeenten. Waar we een waarde geven voor een deelregio is dit het ongewogen gemiddelde van de gemeenten in de deelregio.

Door het gebruikte schaalniveau kan het voorkomen dat bijvoorbeeld bepaalde bekende knelpunten rond toeristisch-recreatieve omvang in de data onzichtbaar zijn, of een gemeente domineren. Doordat we een gemiddelde van een gemeente presenteren, worden nuances binnen een gemeente niet zichtbaar. Dit betekent dat de gegevens altijd met kennis van de lokale context geduid moeten worden. Dat is ook één van de redenen dat we gebiedstafels in oktober en november 2021 hebben georganiseerd (zie paragraaf 2.5), waarin ook is ingezoomd op lokale hotspots.

2.4 *Standaardisatie*

Deze studie betreft een data-gedreven onderzoek. Om gemeenten met elkaar te vergelijken zijn de data genormaliseerd. Hierdoor kunnen we uitspraken doen of een bepaalde gemeente (binnen de MRA-context) hoog, laag of gemiddeld scoort. Tegelijkertijd kunnen data niet zonder duiding. Het gesprek over data hebben we daarom gevoerd in vorm van gebiedstafels per deelregio (zie hoofdstuk 5 en deel 2).

Kwintielscores

Omdat iedere indicator een andere meeteenheid heeft, is het niet zinvol om getallen bij elkaar op te tellen of te vergelijken. Om tot een vergelijkbaar beeld te kunnen komen passen wij een standaardisering toe:

- Een score 1 betekent een zeer lage omvang of draagkracht;
- Een score 2 betekent een lage omvang of draagkracht;
- Een score 3 betekent een gemiddelde omvang of draagkracht;
- Een score 4 betekent een hoge omvang of draagkracht;
- Een score 5 betekent zeer hoge omvang of draagkracht.

In de standaardisering van de data is rekening gehouden met de spreiding van de verzamelde data, om te voorkomen dat cijfers die erg op elkaar lijken toch een andere score krijgen. Dit is als volgt gedaan: het omrekenen naar een score op de vijfpuntsschaal is toegepast door Z-scores te berekenen. Dit is een veelgebruikte methodiek om waarden te standaardiseren. Een Z-score is een gestandaardiseerde waarde, die zich met andere Z-scores laat vergelijken. De Z-scores zijn – door gebruik te maken van standaardafwijkingen ten opzichte van de gemiddelde score – ingedeeld in 5 groepen, waardoor een score 1, 2, 3, 4 of 5 ontstaat. We noemen dit de kwintielscores.

Bij sommige parameters ontbreken de scores 1 of 5 omdat de waarden in de verzameling niet gelijk verdeeld zijn. Er liggen in dat geval geen gemeenten relatief ver genoeg van het gemiddelde om een score 1 of 5 te krijgen (zie ook kader).

De totaalscores voor de elementen van omvang en draagkracht worden vervolgens voor iedere gemeente bepaald door van de scores voor alle geselecteerde indicatoren bij elkaar het gemiddelde te nemen. Deze werkwijze gaat ervan uit dat alle extremen (hoge en lage draagkracht) in de MRA voorkomen en zorgt ervoor dat alle cijfers goed ten opzichte van elkaar te interpreteren en waarderen zijn. De totaalscore van de omvang is bepaald op basis van verblijf en vermaak. Vervoer is hier in de scores buiten beschouwing gelaten en beschrijvend meegenomen in de analyses.

We hebben voor deze manier van standaardiseren gekozen omdat we hiermee recht doen aan de verschillen tussen de gemeenten in de MRA. Daarnaast voorkomen we hiermee dat gemeenten die nagenoeg vergelijkbare scores hebben, maar net over de grens van een kwintiel vallen, een geheel andere score krijgen.

Waarom ontbreken op gemeenteniveau de scores 1 of 5 bij sommige indicatoren?
In de gehanteerde methodiek worden indicatoren (op gemeenteniveau) geclassificeerd op basis van de standaardafwijking t.o.v. van het gemiddelde. De standaardafwijking is daarbij een maat voor de relatieve verdeling van de waarden. Sommige indicatoren worden gekenmerkt door de aanwezigheid van zeer hoge of lage waarden, vergeleken met de anderen. Deze extreme waarden zien wij bijvoorbeeld voor de gemeente Amsterdam. Als gevolg hiervan is de standaardafwijking relatief hoog voor deze indicatoren. Voor de classificatie betekent dat een gemeente een relatief grote afwijking moet kennen om een score 1 of 5 te krijgen. Dit doet zich door de extreme waarde maar aan één zijde voor. De contrasterende score ontbreekt dan. Bij een extreem hoge waarde voor Amsterdam scoort deze gemeente dan een 5 maar er zijn geen gemeenten die ver genoeg van het gemiddelde afliggen om een score 1 te krijgen. Deze score ontbreekt dan. Bij het toedelen van scores hanteren we in onze onderzoeksmethode de standaardafwijking t.o.v. van het gemiddelde. De standaardafwijking is daarbij een maat voor de relatieve verdeling van de waarden. In principe maken we hierbij gebruik van een vijfpuntsschaal. Waarden met een grote afwijking van het gemiddelde krijgen ofwel een 5, ofwel een 1.

2.5 *Gebiedstafels*

De voorlopige onderzoeksresultaten vormden de basis van het gesprek met de deelregio's in de gebiedstafels. Per deelregio is in het najaar van 2021 een gebiedstafel georganiseerd. De gebiedstafels hadden als doel om de voorlopige onderzoeksresultaten te begrijpen en te duiden, en om de ontwikkelperspectieven en eventuele aandachtspunten in beeld te brengen die in de betreffende deelregio's spelen. De deelregio's hebben daarmee een belangrijke rol gespeeld in het duiden van de (voorlopige) resultaten.

De volgende vragen stonden centraal tijdens de gebiedstafels:

- Herkennen de deelnemers de voorlopige resultaten voor omvang?
- Hoe schatten de deelnemers de verschillende elementen van draagkracht in?
- Wat zijn de aandachtspunten rondom balans? Op wat voor manier wil de deelregio het bestemmingsmanagement vormgeven?
- Waar liggen kansen en welke rol spelen de MRA (en andere deelregio's) hierin?
- Op welke thema's, kansen en opgaven zijn relevant voor de (herijking van de) MRA-strategie?

De resultaten van de gebiedstafel zijn te lezen in hoofdstuk 5.5 en deel 2 van het rapport.

2.6 *Het ontwikkelperspectief*

Het ontwikkelperspectief per deelregio bouwen we op uit de volgende elementen:

- De omvang van toerisme en recreatie (in 2019);
- De prognoses voor toerisme en recreatie in 2030;
- De uitgangspositie voor de verschillende elementen van draagkracht (zie bijlage 5 en bijlage 9);
- De inbreng tijdens de gebiedstafels.

Het ontwikkelperspectief beschrijven we tekstueel voor de verschillende deelregio's. We kijken daarbij vooruit, op basis van de prognoses voor toerisme en recreatie. Voor toerisme wordt de prognose van het aantal overnachtingen gebruikt. Voor recreatie kijken we naar de verwachte ontwikkeling van het aantal inwoners van de MRA. Het ontwikkelperspectief gaat in op ontwikkelruimte, maar geeft geen kwantitatief inzicht. We gebruiken de term ontwikkelperspectief in plaats van ontwikkelruimte, omdat wij zien dat er bij elke bestemming aandacht nodig is voor ontwikkeling. De term ruimte impliceert dat er ruimte is voor kwantitatieve groei (bijv. meer overnachtingen). Dat kan aan de orde zijn, maar hoeft niet (dit is ook een politieke of beleidskeuze). Kwantitatieve groei is maar één aspect van ontwikkeling. Een bestemming kan haar aanbod aanpassen, of in samenwerking met de omgeving werken aan het versterken van de draagkracht. Elk kwadrant heeft een eigen perspectief en aandachtspunten voor de ontwikkeling. In hoofdstuk 6 komen we hierop terug.

In de opzet voor dit onderzoek is aangegeven dat we draagkracht en omvang in een kwadrantenmodel zouden zetten, uit dit kwadrantenmodel zijn vervolgens ontwikkelperspectieven af te leiden. Echter: dit kwadrantenmodel is niet meer terug te vinden in dit rapport. De redenen hiervoor zijn:

a. Het kwadrantenmodel geeft de indruk dat er een oorzakelijk verband is tussen omvang en draagkracht; dat een lage draagkracht veroorzaakt wordt door toerisme. Met de beschikbare data kunnen we zo'n verband echter niet vaststellen. Om dit vast te stellen, is aanvullend onderzoek nodig, zoals bewonersonderzoek over de relatie tussen de leefomgeving en recreatie & toerisme (zie ook H6.3).
b. De meegegeven uitgangspunten van dit onderzoek zijn dat het data-gedreven moest zijn, en dat gebruik gemaakt moest worden van beschikbare data. Echter met deze data kunnen we het onderdeel draagkracht slechts beperkt in beeld brengen. De beoordeling per deelregio die we gemaakt hebben in de gebiedstafels, konden we niet leidend laten zijn in de score van de verschillende elementen van draagkracht.

3. Toeristisch-recreatieve omvang

In dit hoofdstuk zijn de resultaten voor de toeristisch-recreatieve omvang weergegeven voor de MRA-gemeenten (2019). We gaan in op verblijf, dagrecreatie (vermaak) en vervoer.

3.1 *Verblijf*

In deze paragraaf worden de scores van alle gemeenten op de indicatoren voor verblijf (hotels, kampeer- en huisjesterreinen en Airbnb-listings) getoond.

De score voor verblijf is opgebouwd uit de volgende indicatoren:

- Aantal overnachtingen per 1.000 inwoners en per hectare;
- Aantal bedden per 1.000 inwoners;
- Capaciteit verblijf en kampeer- en huisjesterreinen per 1.000 inwoners;
- Aantal Airbnb listings per 1.000 inwoners.

De verschillende indicatoren bij elkaar leveren per gemeente een beeld op van de omvang van toeristisch verblijf. Door te kijken naar zowel intensiteit (omvang gerelateerd aan het aantal inwoners) als dichtheid (omvang gerelateerd aan de oppervlakte) kunnen zowel grote als kleine gemeenten, en gemeenten met veel of weinig inwoners goed met elkaar vergeleken worden.

Op de kaart (figuur 3.1) op de volgende pagina is per gemeente aangegeven wat de kwintielscore is per gemeente. Een hoge score betekent een relatief hoge omvang voor de indicatoren van verblijf, een lage score betekent dat de omvang voor verblijf relatief laag is. De scores zijn berekend aan de hand van de capaciteit van verblijf gerelateerd aan de landoppervlakte (in hectare). In de tabel hiernaast (tabel 3.1) zijn voor enkele indicatoren de absolute waarden opgenomen.

Tabel 3.1: Waarden van gebruikte indicatoren verblijf

Deelregio	Gemeente	Aantal overnachtingen / ha	Aantal overnachtingen / 1.000 inw.	Aantal slaap-plaatsen / 1.000 inw.	Aantal Airbnb / 1.000 inw.
Almere-Lelystad	Almere	18,2	1.131	74	**1**
	Lelystad	2,9	860	71	**1**
Amstelland-Meerlanden	Aalsmeer	83,2	5.352	40	3
	Amstelveen	109,9	5.013	50	4
	Diemen	196,8	8.083	38	9
	Haarlemmermeer	169,6	22.693	116	6
	Ouder-Amstel	**0**	**0**	40	7
	Uithoorn*	34,3	2.126	18	2
Amsterdam	Amsterdam	**1107,7**	21.293	106	26
Gooi en Vechtstreek	Blaricum	1,2	115	6	2
	Gooise Meren	15,9	2.130	16	6
	Hilversum	12,7	643	10	3
	Huizen	20,6	787	12	2
	Laren	**0**	**0**	5	6
	Weesp	14,6	1.552	15	7
	Wijdemeren	**0**	**0**	16	9
IJmond	Beverwijk	115,2	5.124	50	3
	Heemskerk	21,8	1.514	45	**1**
	Velsen	79,2	5.187	53	6
Zaanstreek-Waterland	Beemster	5,2	3.788	29	5
	Edam-Volendam	298,3	13.463	26	4
	Landsmeer	**0**	**0**	12	7
	Oostzaan	59,8	7.072	43	3
	Purmerend	16,1	465	16	2
	Waterland	44,1	13.263	66	14
	Wormerland	1,7	410	**3**	3
	Zaanstad	46,7	2.217	10	4
Zuid-Kennemerland	Bloemendaal	105,1	17.861	39	9
	Haarlem	171,1	3.100	49	10
	Heemstede	**0**	**0**	34	6
	Zandvoort	311,8	**58.785**	**140**	**39**

** In Uithoorn wordt toeristenbelasting geven over locaties waar arbeidsmigranten zijn gehuisvest (dit zijn locaties met een logiesfunctie). Kans bestaat hierdoor dat deze cijfers vertekend kunnen zijn.*

Figuur 3.1: Score omvang verblijf per gemeente

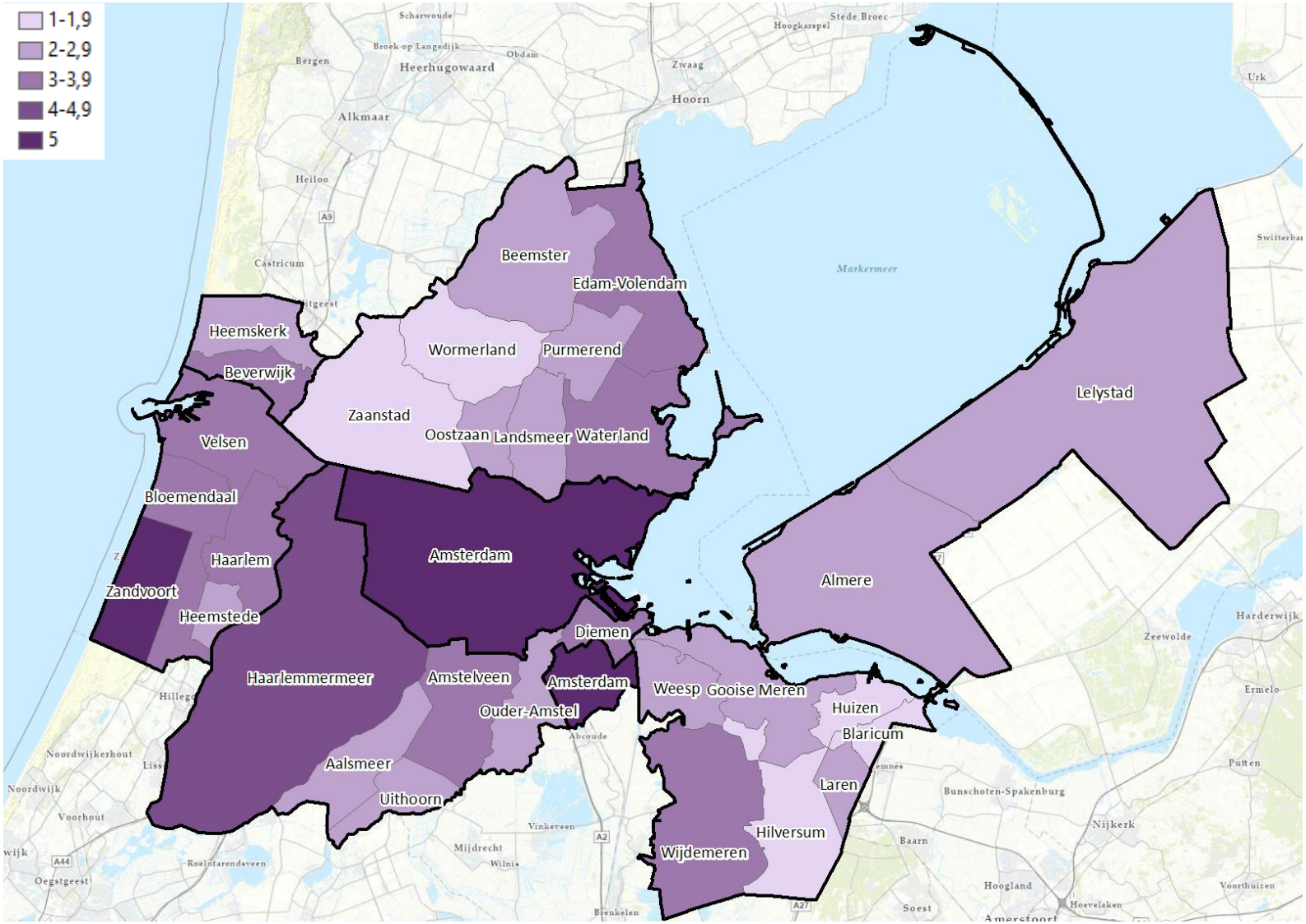

Grootste omvang relatief	
5	Amsterdam
	Zandvoort
4	Haarlemmermeer
3	Waterland
	Bloemendaal
	Diemen
	Haarlem
	Velsen
	Edam-Volendam
	Amstelveen
	Wijdemeren
	Beverwijk
2	Almere
	Lelystad
	Aalsmeer
	Oostzaan
	Ouder-Amstel
	Heemstede
	Gooise Meren
	Weesp
	Heemskerk
	Beemster
	Uithoorn
	Laren
	Landsmeer
	Purmerend
1	Huizen
	Wormerland
	Zaanstad
	Blaricum
	Hilversum
Kleinste omvang relatief	

- De gemeenten met de grootste omvang zijn Zandvoort en Amsterdam, gevolgd door Haarlemmermeer (waar o.a. Schiphol onder valt). Hierbij is het belangrijk op te merken dat er binnen een gemeente aanzienlijke verschillen zijn. Kanttekening hierbij is wel dat Zandvoort een gemeente is met relatief gezien een laag aantal inwoners.
- Binnen de MRA vinden we de relatief laagste verblijfsomvang in Huizen, Blaricum en Hilversum (Gooi en Vechtstreek) en Wormerland en Zaanstad (Zaanstreek-Waterland).
- Voor Ouder-Amstel, Laren, Landsmeer, Wijdemeren en Heemstede is het aantal overnachtingen per hectare en per 1.000 inwoners 0, omdat deze gemeenten geen geregistreerde overnachtingen in verblijfsaccommodaties hebben.
- Als we kijken naar het aantal overnachtingen per hectare, dan springen Amsterdam (1.108), Zandvoort (312) en Edam-Volendam (298) eruit.
- Kijken we naar het aantal overnachtingen per inwoner, dan heeft Zandvoort er de meeste (58.800), gevolgd door Haarlemmermeer (22.700) en Amsterdam (21.300).
- Op het aantal slaapplaatsen per 1.000 inwoners komen Zandvoort (140), Haarlemmermeer (116) en Amsterdam (106) hoog uit. De gemeenten die het laagste uitkomen zijn Wormerland (3), Laren (5) en Blaricum (6).
- Het aantal AirBnB-listings per 1.000 inwoners (verhuuradressen) is hoog in Zandvoort (39), Amsterdam (26), Waterland (14) en Haarlem (10). In Amsterdam is AirBnB de grootste aanbieder van toeristische verhuur van woonruimte met naar schatting 80% van het totale aanbod[5]. Het aantal AirBnB listings per 1.000 inwoners is laag in gemeenten als Almere en Heemskerk (circa 1 per 1.000 inwoners).

3.2 *Dagrecreatie*

In deze paragraaf worden de scores van alle gemeenten op de indicatoren voor dagrecreatie (vermaak) getoond. De score voor dagrecreatie is opgebouwd uit de volgende indicatoren:

- Aantal attracties per hectare (inclusief jachthavens en cultuur);
- Toeristische retail bestedingen per 1.000 inwoners;
- Omvang recreatiegebied en natuur en agrarisch terrein (hectare) per 1.000 inwoners;
- Aantal bezoeken per hectare natuur en recreatie;
- Aantal bezoekers aan natuur- en recreatiegebieden per 1.000 inwoners;
- Aantal kilometers fietsroutenetwerk, wandelroutenetwerk, vaarroutes en recreatieve routes per hectare natuur en recreatie;
- Aantal horecalocaties en -banen per 1.000 inwoners en per hectare;
- Aantal bezoekers aan evenementen per 1.000 inwoners en per hectare;
- Aantal monumenten per hectare.

De verschillende indicatoren bij elkaar leveren per gemeente een beeld op van de relatieve omvang van dagrecreatie (vermaak). Door te kijken naar zowel intensiteit (omvang gerelateerd aan het aantal inwoners) als dichtheid (omvang gerelateerd aan de oppervlakte) kunnen zowel grote als kleine gemeenten, en gemeenten met veel of weinig inwoners met elkaar vergeleken worden.

Op de kaart op pagina 28 (figuur 3.2) is per gemeente aangegeven wat de kwintielscore is. Een hoge score betekent een relatief hoge omvang voor dagrecreatie, een lage score betekent dat de omvang dagrecreatie relatief laag is. In tabel 3.2 zijn voor enkele indicatoren de absolute waarden opgenomen.

5 Rapport Toerisme MRA 2019-2020 (OIS, november 2020)

Hieronder staan de meest opvallende resultaten van de omvang van dagrecreatie in de MRA:

- De (relatieve) omvang van dagrecreatie is het hoogst in Amsterdam, Haarlem en Zandvoort (Zuid-Kennemerland) en Waterland en Edam-Volendam (Zaanstreek-Waterland). In Haarlem, Amsterdam en Zandvoort is de omvang van dagrecreatie relatief groot, wat blijkt uit het grote aantal horecavoorzieningen, retailuitgaven en bezoekers aan evenementen.
- Het beeld voor Amsterdam en Zuid-Kennemerland komt overeen met de CVTO gegevens (zie volgende paragraaf over dagrecreatieve activiteiten). In Zaanstreek-Waterland wijkt dit juist af (de verhouding activiteiten/inwoners is relatief laag), dit kan worden verklaard doordat in de CVTO en OdiN-OviN gegevens alleen de vrijetijdsactiviteiten van Nederlanders zijn meegenomen.
- De gemeenten met 'hotspots' (enkele locaties die relatief veel bezoekers ontvangen) op het gebied van dagrecreatie komen door de opzet van dit onderzoek minder sterk naar voren. Dit komt doordat we geen gebruik konden maken van bezoekersaantallen voor dagrecreatie (zie paragraaf 2.1.1) maar data moesten gebruiken over het dagrecreatief *aanbod*. Dagrecreatieve hotspots zijn bijvoorbeeld de Zaanse Schans (Zaanstad), Het Twiske (Oostzaan/ Landsmeer), de Bazaar (Beverwijk), Bataviakwartier (Lelystad), Volendam (Edam-Volendam) en Marken (Waterland).
- Zaanstreek-Waterland is, vanwege een aantal hotspots zoals de Zaanse Schans, Volendam, Marken en Het Twiske, een deelregio met een relatief grote omvang dagrecreatie. In deze deelregio bevindt zich ook een gemeente waar de dagrecreatieve omvang relatief gezien het laagste is: Wormerland.
- De omvang van dagrecreatie is verder ook relatief laag in Almere, Lelystad, in enkele gemeenten in Gooi en Vechtstreek (Gooise Meren, Blaricum, Huizen) en in Uithoorn en Heemskerk.
- Omdat hier veel verschillende indicatoren tezamen bekeken worden, zijn de verschillen tussen de gemeenten kleiner dan bij verblijf. Een gemeente scoort vaak op 1 van de 9 indicatoren hoog of laag, de totaalscores komen dan vaker op 2 of 3 uit. Amsterdam scoort voor de relatieve omvang van dagrecreatie het hoogst.
- De waarden van de indicatoren dagrecreatie (zie tabel 3.4) verschillen duidelijk per gemeente. Wat opvalt (en niet geheel verrassend is) is dat Amsterdam op attracties, monumenten en toeristische bestedingen het hoogst scoort. Amsterdam is de toeristische trekpleister van Nederland en de bestemming die het meest wordt bezocht. Op bezoekers aan evenementen per 1.000 inwoners scoort Zandvoort het hoogst, het circuit heeft hier een belangrijke plek in.
- Gemeenten die laag scoren op de indicatoren dagrecreatie zijn verspreid over de gehele MRA. Voorbeelden zijn Ouder-Amstel, Blaricum, Heemskerk en Wormerland. In deze gemeenten is het aantal attracties per hectare minder hoog is dan elders in de MRA.
- Op bezoeken aan natuur- en recreatiegebieden en kilometers recreatieve netwerken scoort Amsterdam logischerwijs laag, omdat de stad in relatief weinig natuur- en recreatiegebieden binnen haar grenzen heeft. Het aantal bezoeken per hectare natuur- en recreatiegebied per hectare is het hoogst in Haarlem. Met 41 hectare is de Haarlemmerhout in Haarlem een druk bezocht natuurgebied/stadspark.
- Bij sommige gemeenten staat het bezoeken aan natuur- en recreatiegebieden/ per hectare op 0, omdat in de betreffende gemeenten zich geen natuur- en recreatiegebieden uit het betreffende onderzoek bevinden.[6]

6 NBTC-NIPO natuur- en recreatiegebieden Noord-Holland (2016)

Tabel 3.2: Waarden van indicatoren dagrecreatie

	Gemeente	Attracties/ ha	Monumenten / ha	Toeristische bestedingen retail /1.000 inw.	Bezoeken per ha natuur en recreatie*	Km recreatieve netwerken/ ha natuur en recreatie	Horecabanen /1.000 inw.	Bezoekers evenementen /1.000 inw.
Almere-Lelystad	Almere	0,004	0,001	0,05	n.b.	0,06	19	3.768
	Lelystad	0,002	**0,000**	0,20	n.b.	0,03	22	2.076
Amstelland-Meerlanden	Aalsmeer	0,014	0,018	0,49	908	0,22	18	1.513
	Amstelveen	0,005	0,017	0,12	5.607	0,17	20	3.724
	Diemen	0,007	0,014	0,10	**0**	0,17	17	514
	Haarlemmermeer	**0,001**	0,002	0,30	4.197	0,12	71	3.126
	Ouder-Amstel	**0,001**	0,015	0,13	765	0,28	26	826
	Uithoorn	0,002	0,006	0,07	**0**	0,40	**11**	782
Amsterdam	Amsterdam	**0,020**	**0,452**	**0,66**	411	0,15	68	8.429
Gooi en Vechtstreek	Blaricum	**0,001**	0,062	**0,02**	3.941	0,11	20	536
	Gooise Meren	0,003	0,040	0,03	1.444	0,11	16	1.449
	Hilversum	0,004	0,048	0,03	2.953	0,07	18	2.586
	Huizen	0,006	0,025	0,02	**0**	0,09	**11**	545
	Laren	0,006	0,078	0,03	3.012	0,07	26	6.923
	Weesp	0,005	0,097	**0,02**	**0**	0,79	16	1.190
	Wijdemeren	0,006	0,061	0,10	700	0,11	26	2.445
IJmond	Beverwijk	0,003	0,022	0,07	8.495	0,16	26	1.263
	Heemskerk	**0,001**	0,008	**0,02**	**0**	0,05	14	894
	Velsen	0,007	0,034	0,06	2.534	0,08	21	5.012
Zaanstreek-Waterland	Beemster	0,002	0,012	0,21	**0**	1,93	15	2.565
	Edam-Volendam	0,017	0,123	0,27	22	1,28	27	1.921
	Landsmeer	**0,001**	0,003	0,11	1.592	0,17	**11**	**0**
	Oostzaan	0,003	0,006	0,45	3.817	0,08	30	2.460
	Purmerend	0,012	0,013	0,05	4.771	0,14	15	1.807
	Waterland	0,006	0,062	0,43	76	0,81	28	**0**
	Wormerland	**0,001**	0,009	0,05	229	0,47	14	**0**
	Zaanstad	0,005	0,037	0,05	229	0,27	16	3.065
Zuid-Kennemerland	Bloemendaal	**0,001**	0,068	0,11	2.659	0,02	34	2.008
	Haarlem	0,009	0,402	0,13	**18.895**	0,15	25	7.403
	Heemstede	0,004	0,119	0,04	**0**	0,08	13	**0**
	Zandvoort	0,002	0,004	0,45	1.069	**0,01**	**77**	**23.211**

**) Beschikbare data over het aantal bezoeken aan natuur en recreatiegebieden voor Almere en Lelystad kan helaas niet gebruikt worden omdat de cijfers niet vergelijkbaar zijn met de andere gegevens.*

Figuur 3.2: Score omvang dagrecreatie per gemeente

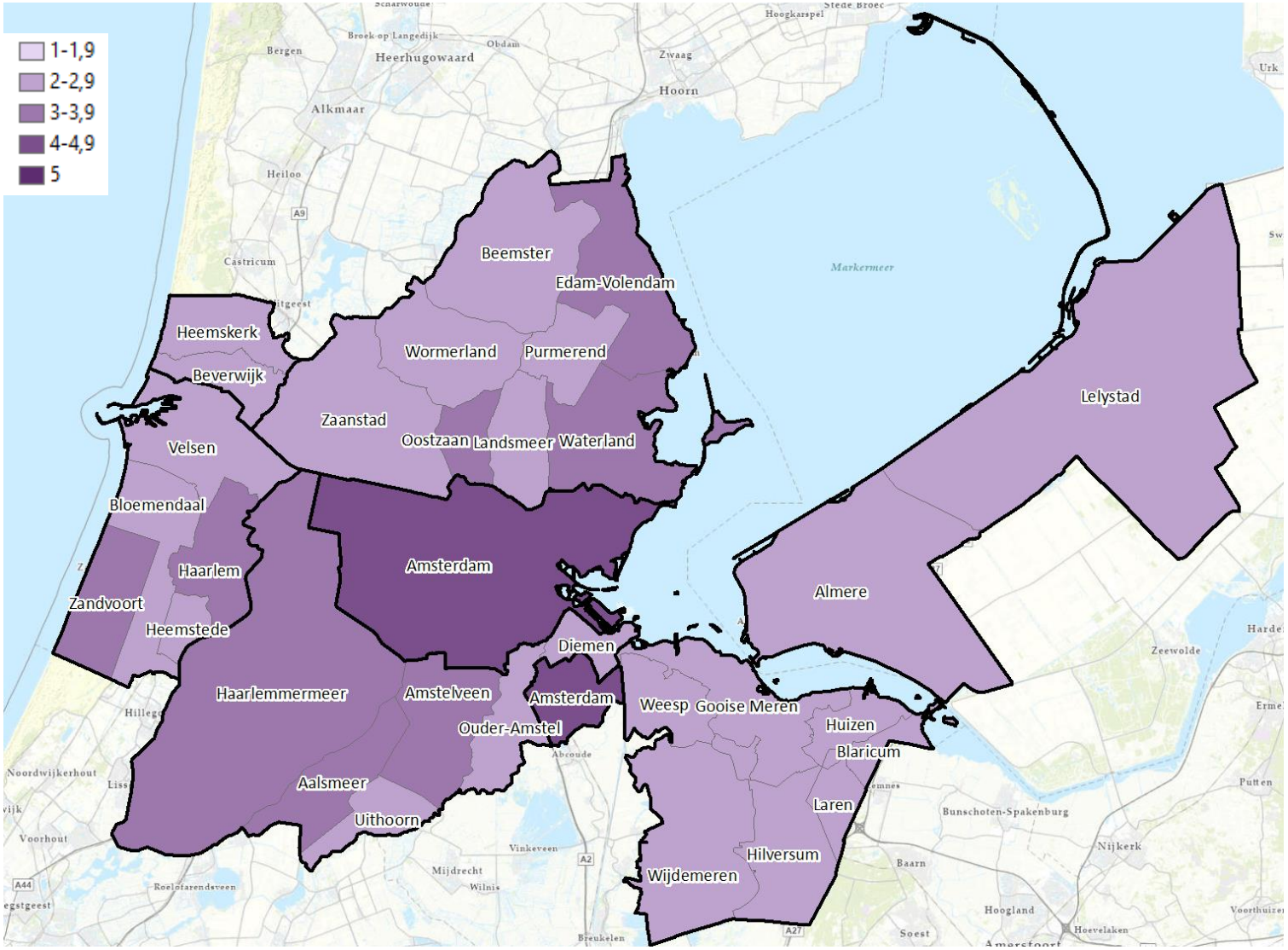

Grootste omvang relatief	
5	
4	Amsterdam
3	Haarlem Edam-Volendam Waterland Zandvoort Aalsmeer Oostzaan Amstelveen
2	Haarlemmermeer Beemster Purmerend Laren Velsen Weesp Zaanstad Ouder-Amstel Hilversum Wijdemeren Diemen Beverwijk Bloemendaal Landsmeer Heemstede Almere Lelystad Gooise Meren Uithoorn Blaricum Huizen Wormerland Heemskerk
1	
Kleinste omvang relatief	

Meest populaire dagrecreatieve activiteiten

In 2018 is door NBTC-NIPO een grootschalig onderzoek uitgevoerd naar het vrijetijdsgedrag van de Nederlandse bevolking (het CVTO). Uit dit onderzoek blijkt dat wandelen voor plezier, winkelen in de binnenstad en recreëren buiten de meest ondernomen vrijetijdsactiviteiten zijn in Noord-Holland.[7] In tabel 3.3 is de top-3 per deelregio in de MRA weergegeven. Het gaat hierbij om bezoekers uit heel Nederland die in deze deelregio's dagrecreatieve activiteiten ondernemen.

Daarnaast is het aantal activiteiten per inwoner weergegeven. Dit beeld sluit aan bij het beeld van de omvang van dagrecreatie hiervoor. Zowel absoluut als per inwoner vinden de meeste dagrecreatieve activiteiten plaats in Amsterdam, gevolgd door Flevoland en Zuid-Kennemerland. Dat geeft aan dat in deze deelregio's relatief meer dagrecreatie plaatsvindt. In Zaanstreek-Waterland is de verhouding het laagst. Het CVTO betreft alleen vrijetijdsactiviteiten van Nederlanders. Naar verwachting ligt de verhouding van activiteiten en inwoners in Zaanstreek-Waterland hoger, rekening houdend met de internationale bezoekers in deze regio.

De vrijetijdsactiviteiten zijn onderverdeeld in verschillende clusters, zie bijlage 7 voor een overzicht van de activiteiten per cluster. De minst ondernomen vrijetijdsclusters zijn:

- *Wellness* (slechts 0,5% van het totaal ondernomen vrijetijdsactiviteiten in de provincie Noord-Holland).
- *Watersport* (slechts 1% van het totaal ondernomen vrijetijdsactiviteiten in de provincie Noord-Holland).
- *Sportwedstrijden* (slechts 2% van het totaal ondernomen vrijetijdsactiviteiten in de provincie Noord-Holland).

Tabel 3.3: Top-3 meest populaire dagrecreatieve activiteiten per deelregio, en aantal activiteiten per inwoner

Deelregio	Top-1 , 2 en 3	Activiteiten 2018 (x1000)	Activiteiten/ inwoners (2018)
Amstelland-Meerlanden	1. Wandeling voor plezier 2. Fietstocht voor plezier, winkelen (funshoppen), uiteten 3. Recreëren (zonnen, luieren, barbecueën, picknicken e.d.)	46.348	134
Amsterdam	1. Uiteten 2. Wandeling voor plezier, winkelen 3. Bar/ café bezoek	193.682	227
Gooi en Vechtstreek	1. Uiteten 2. Wandeling voor plezier 3. Recreëren, winkelen	31.591	125
IJmond	1. Wandeling voor plezier 2. Recreëren, rommelmarkt/ vlooienmarkt/ zwarte markt, uiteten 3. Winkelen	18.836	127
Zaanstreek-Waterland	1. Wandeling voor plezier 2. Winkelen 3. Uiteten	41.461	124
Zuid-Kennemerland	1. Uiteten 2. Wandeling voor plezier 3. Winkelen	37.069	163
Flevoland (provincie)*	1. Wandeling voor plezier 2. Winkelen 3. Uiteten	88.478	215
MRA + Flevoland		457.465	

**De CVTO gegevens zijn alleen beschikbaar voor de provincie Flevoland en helaas niet voor de deelregio Almere-Lelystad*

7 Continue vrijetijdsonderzoek (CVTO) (2018)

Tabel 3.4: Omvang verblijf en dagrecreatie voor alle gemeenten (gegroepeerd per deelregio)

Indicator	Weging	Almere	Lelystad	Aalsmeer	Amstelveen	Diemen	Haarlemmermeer	Ouder-Amstel	Uithoorn	Amsterdam	Blaricum	Gooise Meren	Hilversum	Huizen	Laren	Weesp	Wijdemeren	Beverwijk	Heemskerk	Velsen	Beemster	Edam-Volendam	Landsmeer	Oostzaan	Purmerend	Waterland	Wormerland	Zaanstad	Bloemendaal	Haarlem	Heemstede	Zandvoort	MRA
overnachtingen /1.000 inw.	1	2	2	3	3	3	5	2	2	5	1,5	2	1,5	2	2	2	3	3	2	3	2	4	2	3	2	4	2	2	5	2	2	5	4
overnachtingen /ha	1	2	2	3	3	4	4	2	2	5	1,5	2	1,5	2	2	2	3	3	2	3	2	5	2	3	2	2	2	2	3	4	2	5	4
Capaciteit verblijf /1.000 inw.	1	5	5	3	4	3	5	3	2	5	1	2	1	1	1	2	2	4	3	4	2	2	1	3	2	4	1	1	3	4	3	5	4
AirBnB listings /1.000 inw.	1	2	2	2	2	4	3	3	2	5	2	3	2	2	3	3	4	2	2	3	3	2	3	2	2	5	2	2	4	4	3	5	4
Omvang verblijf		2,8	2,8	2,8	3	3,5	4,3	2,5	2	5	1,5	2,3	1,5	1,8	2	2,3	3	3	2,3	3,3	2,3	3,3	2	2,8	2	3,8	1,8	1,8	3,8	3,5	2,5	5	4
attracties per ha	1	2	2	5	3	4	2	1	2	5	1	2	3	3	3	3	3	2	2	4	2	5	2	2	5	3	1	3	1	4	3	2	3
monumenten /ha	0,5	2	2	2	2	2	2	2	2	5	3	3	3	2	3	4	3	2	2	2	2	4	2	2	2	3	2	3	3	5	4	2	3
Toer. Best. retail /1.000 inw.	1	2	3	5	3	2	5	3	2	5	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4	4	2	5	2	5	2	2	2	3	2	5	5
bezoeken / ha nat. & recreatie	0,5	2,5	2,1	2	5	2	4	2	2	2	4	3	3	2	3	2	2	5	2	3	2	2	3	4	4	2	2	2	3	5	2	2	2
Bez. nat. & recreatie. /1.000 inw.	0,5	2,5	2,1	3	3	2	2	5	2	2	4	3	2	2	3	2	4	2	2	3	2	2	5	5	2	5	2	2	5	2	2	5	2
km fietsnetwerk / ha n&r	0,3	2	2	2	2	2	3	3	4	2	2	2	2	2	2	4	2	2	2	2	5	5	2	2	2	5	4	3	2	3	2	2	2
km wandelnetwerk / ha n&r	0,3	2	2	3	3	3	2	3	4	2	2	2	2	2	2	5	2	3	2	2	5	5	3	2	2	5	3	3	2	2	2	2	2
km vaarroutes / ha n&r	0,3	2	2	3	2	3	2	4	2	3	2	2	2	2	2	5	2	2	2	2	5	5	3	2	3	4	3	3	2	3	2	2	2
horecalocaties per /1.000 inw.	0,3	2	2	2	2	3	3	5	2	5	1	3	3	1	3	3	4	4	1	2	3	2	2	3	2	3	2	2	3	4	2	5	5
horecabanen per /1.000 inw.	0,3	2	3	2	2	2	5	3	2	5	2	2	2	1	3	2	3	3	2	2	2	3	2	4	2	3	2	2	4	3	2	5	5
horecalocaties per ha	0,3	3	2	3	3	4	2	2	2	5	2	2	3	3	2	2	2	4	2	3	2	3	2	2	4	2	2	3	2	5	3	3	3
horecabanen per ha	0,3	3	2	3	3	3	3	2	2	5	2	2	3	3	2	2	2	4	2	3	2	4	2	2	3	2	2	3	2	5	3	3	4
Bez.evenementen /1.000 inw.	0,5	3	3	2	3	2	3	2	2	5	2	2	3	2	5	2	3	2	2	4	3	3	2	3	2	2	2	3	3	5	2	5	4
Bez. evenementen per ha	0,5	3	2	2	4	2	2	2	2	5	2	2	3	2	3	2	2	2	2	3	2	3	2	2	3	2	2	3	2	5	2	4	3
Omvang vermaak		2,3	2,3	3,2	3	2,6	2,9	2,6	2,2	4,1	2,2	2,3	2,6	2,2	2,8	2,8	2,6	2,6	2	2,8	2,9	3,7	2,4	3	2,9	3,4	2	2,6	2,4	3,8	2,4	3,4	3,3

3.3 *Vervoer op basis van ODiN/ OviN data*

Toelichting op het onderzoek
Om een indruk te krijgen van de mobiliteitsomvang door vrije tijd, hebben we een analyse gemaakt van mobiliteitsdata. We gebruikten hiervoor de ODiN/OviN data van het CBS voor de periode 2015-2019. De analyse is toegepast op de circa 0,5 miljoen verplaatsingen met vrijetijdsmotief van Nederlanders in deze periode. De data van deze verplaatsingen is met behulp van een algoritme geanalyseerd op vrijetijdsmotief, bestemming, weer en seizoen. Beschikbare sub-motieven zijn sport of hobby; toeren/wandelen; visite; winkelen of persoonlijke verzorging; overige vrije tijd.

De indicator die dit oplevert is de “attractiviteitsscore mobiliteit met vrijetijdsmotief”. De data geven een beeld van de attractiviteit van gebieden (vlakken van 1.000 bij 1.000 meter) op basis van het aantal verplaatsingen naar dat gebied, voor het motief ‘vrije tijd’. Hoe hoger de score, hoe vaker die locatie is gekozen als bestemming voor een vrijetijds-trip. Voor een uitgebreidere toelichting en de aandachtspunten bij de data en methode, zie ook paragraaf 2.1.1.

Conclusies omvang verplaatsingen met vrijetijdsmotief
Uit de verplaatsingsdata blijkt dat binnenlands toerisme en recreatie een substantieel en groeiend deel van de totale binnenlandse personenmobiliteit voor haar rekening neemt: 38% van de verplaatsingen, of zelfs 60% als je winkelen ook meerekent. Wanneer we het aandeel uitdrukken in het aantal afgelegde kilometers zijn de percentages iets lager, namelijk respectievelijk 31% en 45%. De overige trips bestaan vooral uit woon-werktrips, zakelijke trips en verplaatsingen naar onderwijs. De impact van corona is hierin niet meegenomen, de gebruikte data komt uit de periode 2015-2019.

Ruimtelijk beeld
- Veel trips zijn kort en lokaal. In de vrije tijd blijven mensen voor de meeste trips dichtbij huis. In vergelijking met woon-werk reizen, zijn vrijetijdstrips vaak veel korter.
- Er zijn wel verschillende tussen de vrijetijdsmotieven. Toeren en winkelen gebeurt het dichtst bij huis. Op visite gaat men vaak wat verder weg.
- De verschillende vrijetijdsmotieven hebben een vergelijkbaar ruimtelijk patroon, met name toeren vindt plaats op plekken waar minder mensen wonen. Dit is 15% van de vrijetijdstrips. Winkelbezoeken, visites, sport of hobby en persoonlijke verzorging vinden plaats in bebouwd gebied.
- De kaart met vrijetijdstrips (figuur 3.4) laat ook natuurgebieden zien. Vaak hebben deze een lagere attractiviteitsscore. Om ook deze gebieden te laten zien, zijn ook gebieden met lage attractiviteitsscore in deze kleurschaal bewust goed zichtbaar gemaakt (de schaal loopt exponentieel op).

De invloed van seizoenen en het weer (zie figuur 3.3)
- Spreiding tussen zomer en winter, en mooi en slecht weer is behoorlijk gelijkmatig.
- De analyse laat zien dat mensen op een mooie zomerdag vaker gaan toeren of wandelen dan op een slechte zomerdag. Toch wordt ook op een slechte zomerdag nog veel getoerd en gewandeld, namelijk slechts 15% minder dan op een mooie zomerdag.
- De piekdrukte in de badplaatsen op een sporadische tropische stranddag staan vaak nog lang in het geheugen gegrift. Maar in de data valt dit grotendeels weg tegen de veel frequentere ommetjes en wandelingen op andere momenten en plekken.
- Het weer speelt ook een rol. Sommige typen vrijetijdsuitjes zijn meer geschikt voor mooi weer, andere voor slecht weer. Winkelen en bezoek zijn slechtweeractiviteiten. Toeren of wandelen en de categorie overige vrije tijd wordt meer met mooi weer ondernomen.

- In de winter wordt meer regulier gesport en hobby-activiteiten ondernomen. En in de zomer wordt meer gewinkeld en overige dingen gedaan.

Figuur 3.3: Verplaatsingen per seizoen en bij mooi weer/ slecht weer

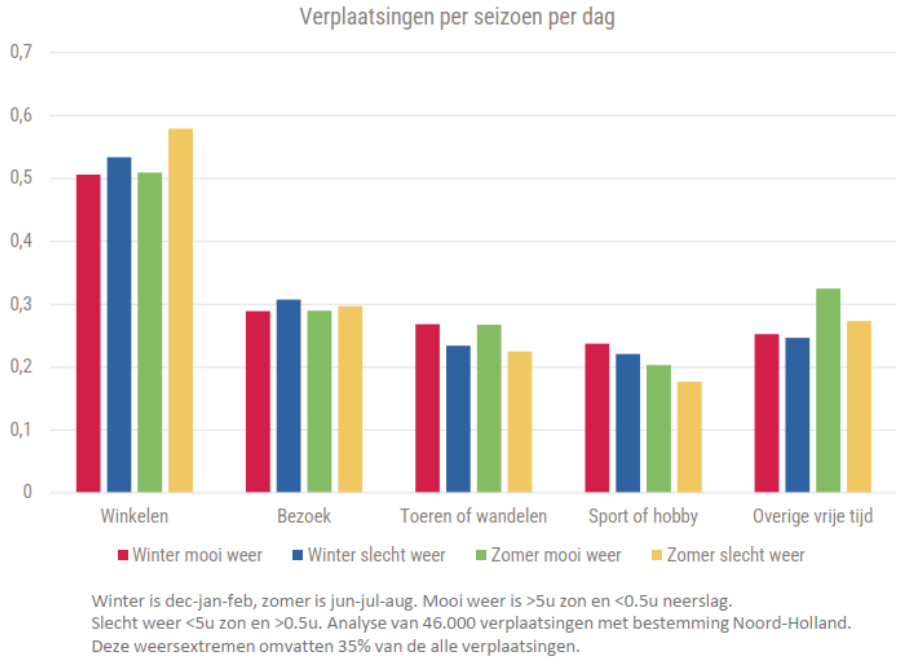

Winter is dec-jan-feb, zomer is jun-jul-aug. Mooi weer is >5u zon en <0.5u neerslag.
Slecht weer <5u zon en >0.5u. Analyse van 46.000 verplaatsingen met bestemming Noord-Holland.
Deze weersextremen omvatten 35% van de alle verplaatsingen.

Pieken

- Hoewel de variatie in aantal trips per seizoen en bij mooi of slecht weer vrij klein is (figuur 3.3), zijn we wel bekend met piekdrukte langs de kust met mooi weer in de zomer.
- Echter, piekdrukte is het beeld dat blijft hangen, maar is vaak de uitzondering. De files op mooie stranddagen zijn niet representatief voor de drukte op de wegen richting het strand.

Opvallend voor de MRA (zie ook figuur 3.4)

- De meeste toertrips gaan logischerwijs naar en zijn in Amsterdam. Als we kijken naar alle vrijetijdsmotieven, dan ontvangt Amsterdam ook de meeste trips in absolute zin, wat logisch is omdat in Amsterdam in de MRA de grootste stad is. Binnen de deelregio's zullen er verschillen te zien zijn.
- Zwaartepunten in de attractiviteitsscore zijn bijvoorbeeld Schiphol (door knooppuntfunctie) en de Amsterdam Arena.
- Ook Amstelveen en de Haarlemmermeer (mede knooppuntfunctie van Schiphol) scoren relatief hoog.
- Waterland valt op als aantrekkelijk toergebied. Er gaan weinig toertrips naar de Beemster.
- Ook de Badplaatsen vallen op als bestemming. Dit zijn in de MRA met name Zandvoort en IJmuiden (zie ook figuur 3.5).
- Natuurgebieden die opvallen met een hogere attractiviteitsscore zijn de kust- en duingebieden, Het Twiske, Waterland, Wester-& Bussumerheide en Franse Kampheide, Haarlemmermeerse Bos en het oostelijk deel van de Oostvaardersplassen.
- Kijken we naar het aantal trips per inwoner (figuur 3.5), dan ontstaat er een ander beeld. Dan valt op dat – gerelateerd aan het aantal inwoners – de gemeenten Beverwijk, Bloemendaal en Lelystad de meeste vrijetijdstrips per inwoner ontvangen. Deze gemeenten zijn, gerelateerd aan het aantal inwoners, het vaakst de bestemming van een vrijetijdsverplaatsing.
- De gemeenten Muiden en Zeevang, en ook Beemster, Diemen en Oostzaan ontvangen relatief weinig vrijetijdstrips per inwoners.

Figuur 3.4: Attractiviteitsscore vrijetijdstrips, alle vrijetijdsmotieven (inclusief winkelen)

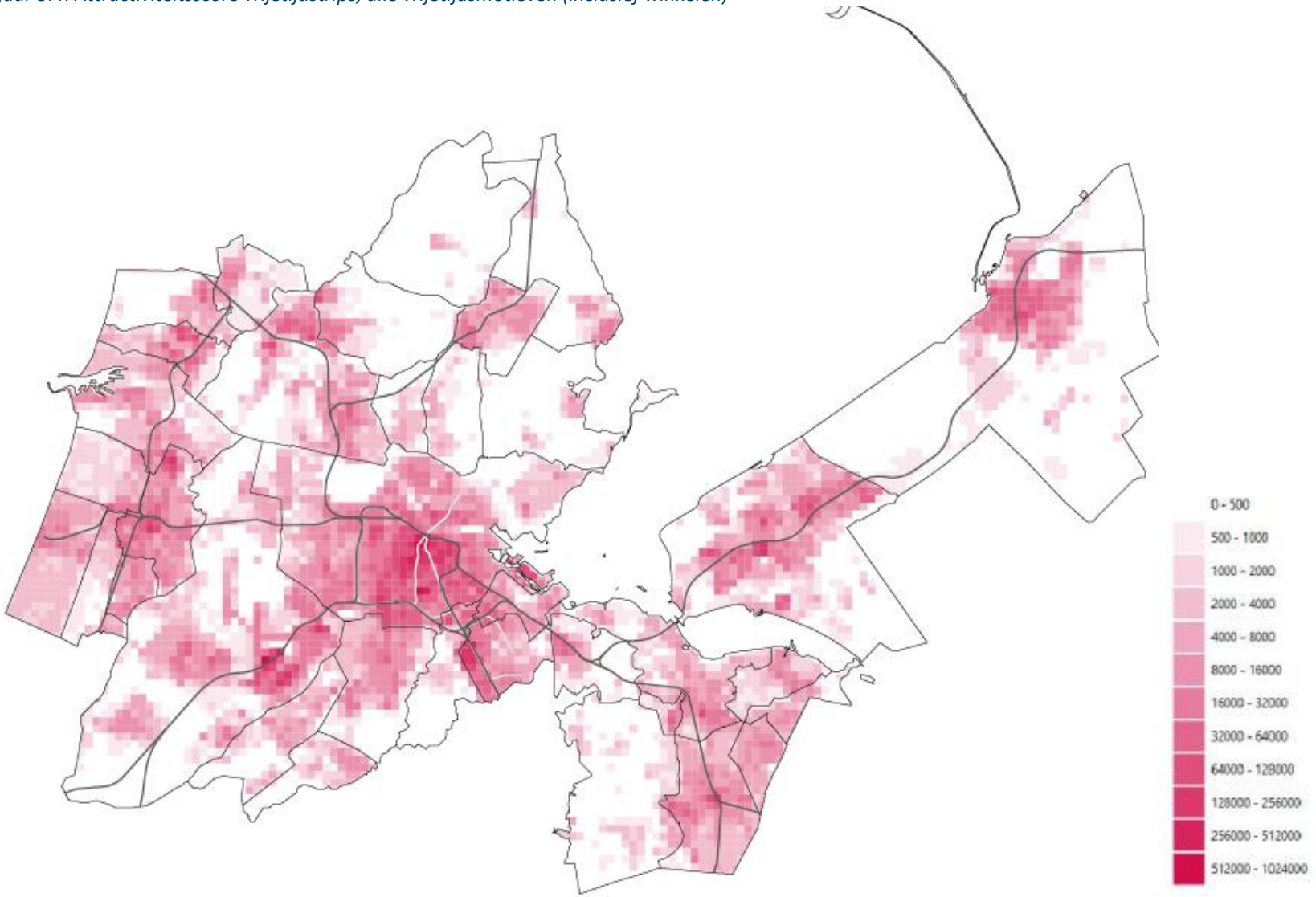

Figuur 3.5: Aantal vrijetijdstrips (met de betreffende gemeente als bestemming) per inwoner

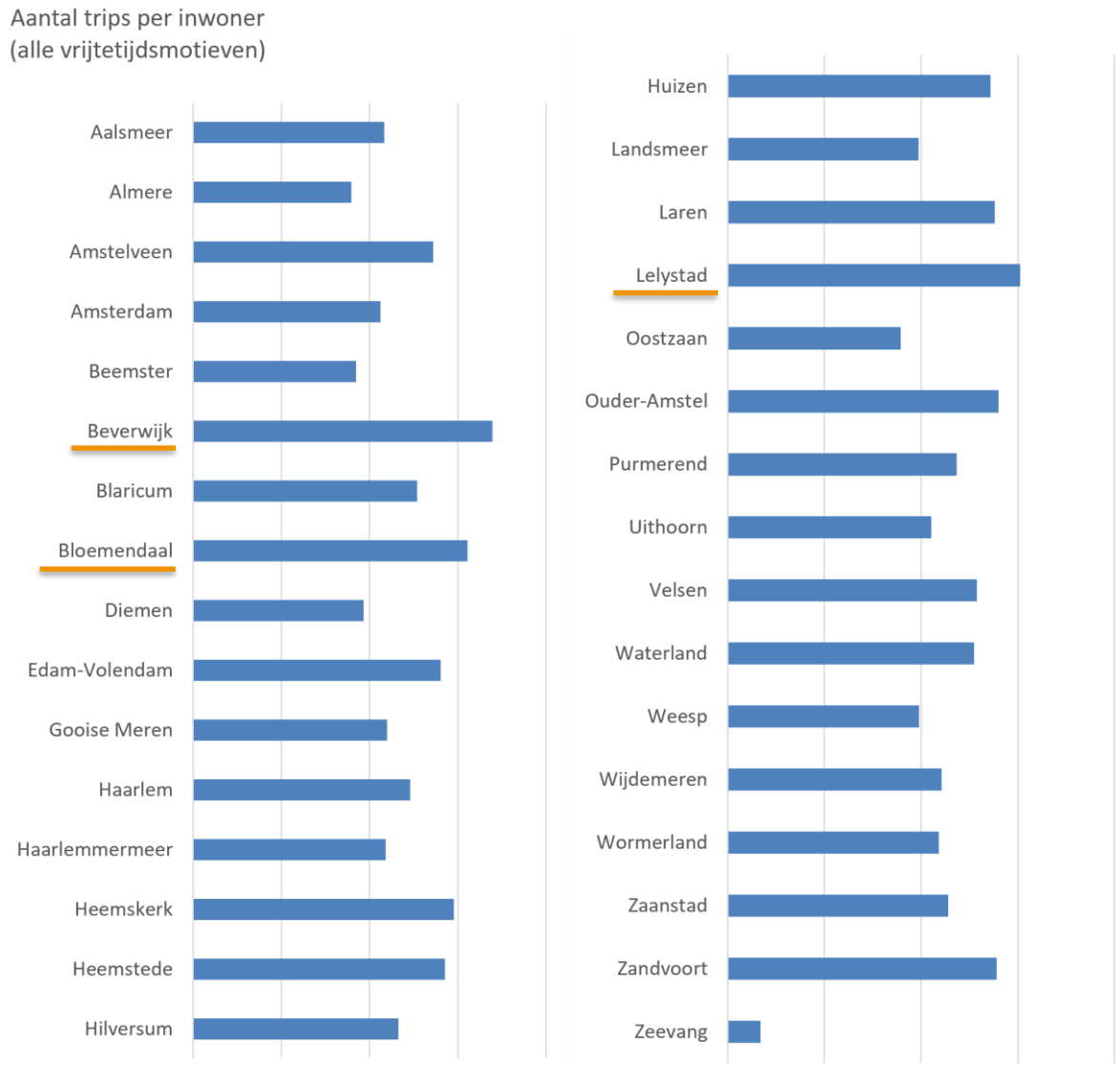

3.4 *Conclusies toeristisch-recreatieve omvang*

De toeristisch-recreatieve omvang wordt bepaald door zowel verblijfsgasten (toeristen) als recreanten (uit de regio) en dagbezoekers (van buiten de regio). Als we willen kijken naar de verhouding tussen deze groepen, dan moeten we kijken naar het aantal overnachtingen en het aantal vrijetijdsactiviteiten: er zijn in de MRA circa 29 miljoen overnachtingen (in 2019) en meer dan 400 miljoen recreatieactiviteiten (in 2018).

In figuur 3.6 is aangeven hoe de MRA-gemeenten scoren op zowel omvang verblijf als omvang dagrecreatie. Rechtsboven zijn de gemeenten weergegeven die op zowel op verblijf als op dagrecreatie hoog scoren en linksonder zijn de gemeenten weergegeven die op beide laag scoren.

- In Amsterdam en Zandvoort is de omvang van zowel verblijf als dagrecreatie groot. Dit komt overeen met de analyse van mobiliteit, waarin deze gemeenten ook opvallen als bestemming voor vrijetijds-trips (paragraaf 3.3).
- In Haarlemmermeer zien we een relatief grote omvang van verblijf, en een lagere omvang van dagrecreatie. In de mobiliteitsanalyse (paragraaf 3.3) valt Schiphol op als bestemming voor vrijetijdstrips.
- Een grotere omvang van dagrecreatie, gecombineerd met een gemiddelde of kleinere omvang van verblijf zien we in Waterland, Haarlem, Edam-Volendam, Aalsmeer en Oostzaan. Dagbezoek van buitenlanders komt in onze data (CVTO en OViN/OdiN) niet goed naar voren, en kan voor een onderschatting zorgen in een aantal gemeenten met grotere dagattracties (Zaanstad, Edam-Volendam, Waterland).
- De gemeenten Bloemendaal, Diemen, Velsen, Wijdemeren en Beverwijk hebben een gemiddelde omvang van zowel verblijf als dagrecreatie. Qua dagbezoek zal dit voor Beverwijk een onderschatting zijn, vanwege het groot aantal bezoekers aan de Bazaar (zie ook paragraaf 3.3).
- Een kleinere omvang van zowel verblijf als dagrecreatie zien we in Almere, Lelystad, Ouder-Amstel, Heemstede, Gooise Meren, Weesp, Heemskerk, Beemster, Uithoorn, Laren, Landsmeer en Purmerend. Vergelijken we dit met de mobiliteitsanalyse, dan valt Lelystad op omdat ze relatief vaak de bestemming is van een vrijetijdstrip (vergeleken met het aantal inwoners).
- In de gemeenten Huizen, Wormerland, Zaanstad, Blaricum en Hilversum is de relatieve omvang van verblijf het kleinst, en kennen ook een relatief kleine omvang dagrecreatie.

Figuur 3.6: Kwintielscores omvang verblijf en dagrecreatie

Relatieve omvang verblijf (laag → hoog)

1	2	3	4	5	
				Amsterdam	5
					4
	Aalsmeer Oostzaan	Waterland Haarlem Edam-Volendam Amstelveen		Zandvoort	3
Huizen **Wormerland** **Zaanstad** **Blaricum** **Hilversum**	Almere Lelystad Ouder-Amstel Heemstede Gooise Meren Weesp Heemskerk Beemster Uithoorn Laren Landsmeer Purmerend	Bloemendaal Diemen Velsen Wijdemeren Beverwijk	Haarlemmermeer		2
					1

Relatieve omvang dagrecreatie (hoog → laag)

4. Prognoses omvang 2030

Om inzicht te krijgen in de toekomstige omvang, zijn prognoses opgesteld voor de ontwikkeling van toerisme en recreatie. We kijken naar de ontwikkeling van het inwoneraantal en de impact op vrijetijdsactiviteiten in 2030 en naar de ontwikkeling van het aantal gasten en overnachtingen van toeristen. Bij het opstellen van de prognoses is geen rekening gehouden met beleid en (huidige en toekomstige) capaciteit.

4.1 *Bevolkingsontwikkeling en recreatieve omvang*

Inwoners vormen een belangrijke groep recreanten en dagbezoekers binnen de metropoolregio. Om de toekomstige recreatieve omvang in te schatten is de ontwikkeling van het aantal inwoners in de MRA en haar deelregio's in kaart gebracht.

Daarnaast is er gekeken naar de impact van de bevolkingsgroei op het aantal vrijetijdsactiviteiten, om de recreatieve omvang in kaart te brengen. Zo kan deze in verhouding gezien worden met bijvoorbeeld de toename het aantal toeristische overnachtingen.

Tabel 4.1 geeft de verwachte bevolkingsgroei in 2030 in procenten en in absolute aantallen weer per deelregio. Binnen de deelregio zijn er verschillen tussen gemeenten, zie bijlage 5 voor de groei per gemeente.

Hieronder staan de voornaamste resultaten van de bevolkingsgroei:

- In totaal komen er in de MRA naar verwachting circa 266.000 inwoners bij. Almere-Lelystad kent de sterkste verwachte groei (18,8%). IJmond kent de laagste groei, namelijk 3,3%.
- De absolute bevolkingsgroei is ook in IJmond het laagst, met 5.000 inwoners. Alhoewel Almere-Lelystad de sterkste relatieve groei kent, zal de bevolking naar verwachting in Amsterdam in absolute zin het meest toenemen (+105.000 inwoners).
- Wanneer we inzoomen naar gemeenteniveau zien we de hoogste groei in Weesp (28,4%, Weesp fuseert per 24 maart 2022 met de gemeente Amsterdam). In Oostzaan is dit het laagst, namelijk een afname van 1% - zie ook figuur 4.1 en 4.2.

Tabel 4.1: Verwachte bevolkingsgroei in 2030 t.o.v. 2019 per deelregio en totaal voor de MRA

Deelregio	% 2030 t.o.v. 2019	Absolute groei tot 2030
Almere-Lelystad	+18,8%	54.000
Amstelland-Meerlanden	+12,8%	45.000
Amsterdam[8]	+12,2%	105.000
Gooi en Vechtstreek[8]	+7,9%	20.000
IJmond	+3,3%	5.000
Zaanstreek-Waterland	+6,7%	23.000
Zuid-Kennemerland	+6,6%	15.000
MRA totaal	+10,8%	266.000

(Bron: Verstedelijkingsstrategie provincie Noord-Holland, 2021)

[8] Hoewel per 24 maart Weesp officieel bij de gemeente Amsterdam hoort, zijn de voor de prognoses uitgegaan van de huidige situatie. Dit betekent dat Weesp nog meegenomen is in de regio Gooi en Vechtstreek.

Figuur 4.1: Procentuele groei aantal inwoners per gemeente in de MRA

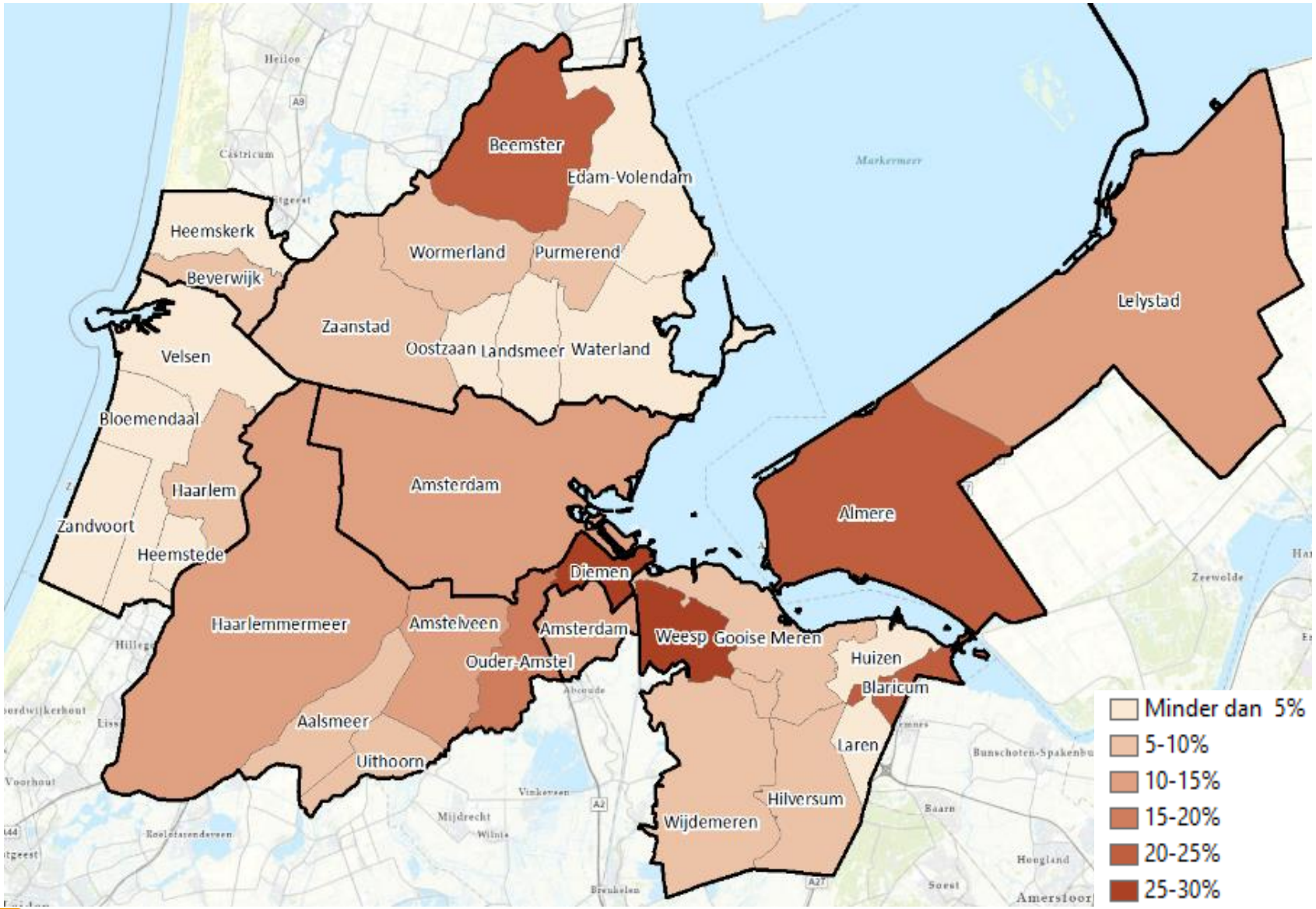

Figuur 4.2: Absolute groei aantal inwoners per gemeente in de MRA

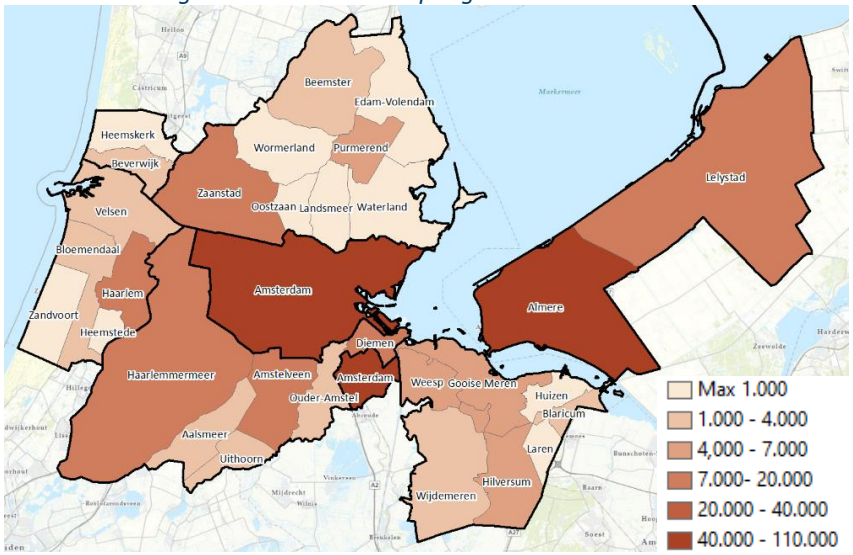

Recreatieve omvang

De bevolkingsgroei heeft impact op de behoefte aan recreatie en deelname aan vrijetijdsactiviteiten. De vraag naar vrijetijdsactiviteiten zal door de stijging van het aantal inwoners toenemen. In deelregio's waar de bevolkingsgroei sterk is, stijgt het aantal vrijetijdsactiviteiten naar verwachting het sterkst, ervan uitgaande dat de behoefte en frequentie van recreatiegedrag niet verandert.

Het CVTO (2018) geeft inzicht in de vrijetijdsactiviteiten die door Nederlanders zijn ondernomen in de deelregio's van de MRA (met een minimale tijdsbesteding van 2 uur). Er is geen nader inzicht in de herkomst van de Nederlanders, en of deze activiteiten allemaal door inwoners uit de eigen deelregio worden ondernomen. We kunnen daardoor geen rekening houden met vrijetijdspendel (vrijetijdsbezoeken in een andere deelregio).

Wel is bekend dat de meeste vrijetijdstrips over een korte afstand plaatsvinden (zie paragraaf 3.3).[9] Om het aantal toekomstige vrijetijdsactiviteiten te berekenen, gaan we uit van het huidige aantal en voorzien we per deelregio een toename op basis van de verwachte bevolkingsgroei. Dit geeft inzicht in de toename van recreatieve omvang per deelregio. We doen hierbij de aanname dat de frequentie van het ondernemen van activiteiten hetzelfde blijft en dat de voorkeuren en interesses ten aanzien van vrije tijd gelijk blijven. Dit betekent bijvoorbeeld dat we aannemen dat buitenrecreatie, sport en sportieve recreatie de meest populaire clusters blijven en fietsen en wandelen voor plezier de meest populaire activiteiten.

Voor de omvang van recreatie zien we (ervan uitgaande dat het vrijetijdsgedrag niet verandert) een absolute stijging van de vrijetijdsactiviteiten in de deelregio's variërend van 0,7 miljoen extra vrijetijdsactiviteiten in IJmond tot 25,9 miljoen in Amsterdam (zie tabel 4.2). In tabel 4.3 is het potentiële aantal fietsers en wandelaars berekend.

De regio's met de sterkste bevolkingsgroei, hebben naar verwachting ook de sterkste groei van de recreatie omdat de eigen regio een populaire bestemming is voor vrijetijdsactiviteiten. De daadwerkelijke groei van de vrijetijdsactiviteiten hangt daarnaast nog met meer factoren samen en ook de vrijetijdsactiviteiten van dagbezoekers uit andere delen van Nederland kunnen van invloed zijn op een toename van recreatie.

Kortom, de groei van de bevolking zorgt ervoor dat ook de omvang van recreatie toeneemt. Door de forse bevolkingsgroei zal de recreatieve omvang ook fors groeien. Dit legt een (nog) grotere druk op de ruimte. Er is behoefte aan uitbreiding van aantrekkelijke publieke en commerciële voorzieningen, zoals recreatiegebieden, routestructuren, natuur, horeca, cultuur en attracties.

9 Trendrapport Toerisme, recreatie en vrije tijd (2020)

Tabel 4.2: Toename vrijetijdsactiviteiten 2018-2030 (x 1.000), op basis van bevolkingsprognoses (bron: CVTO 2018, provincie Noord-Holland en Flevoland)

Cluster vrijetijdsactiviteiten	Flevoland[10]	Amstelland-Meerlanden	Amsterdam	Gooi en Vechtstreek	IJmond	Zaanstreek-Waterland	Zuid-Kennemerland	Totaal
Buitenrecreatie	4.143	1.722	4.930	688	205	811	658	**13.157**
Watersport	504	152	355	39	16	30	41	**1.137**
Sport en sportieve recreatie	4.445	1.853	4.640	689	156	699	577	**13.059**
Bezoek attracties	1.757	494	2.074	153	91	249	191	**5.009**
Bezoek evenementen	739	165	1.303	128	23	107	114	**2.579**
Wellness	198	6	89	45	0	27	30	**395**
Sportwedstrijden	147	68	520	44	12	33	33	**857**
Winkelen voor plezier	3.897	884	2.927	273	78	473	375	**8.907**
Uitgaan	1.924	842	5.965	511	96	450	614	**10.402**
Cultuur	511	287	3.097	173	26	153	169	**4.416**
Totaal	***18.268***	***6.473***	***25.900***	***2.743***	***703***	***3.033***	***2.977***	**60.097**
Groeipercentage 2030 t.o.v. 2018	*20,6%*	*14%*	*13,4%*	*8,7%*	*3,7%*	*7,3%*	*7,6%*	*11,4%*

In tabel 4.3 is te zien dat het met name het wandelen voor het plezier in absolute zin toeneemt (ruim 5,5 miljoen). Voor fietsen zien we een toename van 2,6 miljoen. De toename is het grootst in Amsterdam, gevolgd door de provincie Flevoland. De toename in IJmond is gering.

Tabel 4.3: Toename wandelen en fietsen als vrijetijdsactiviteit 2018-2030 (x 1.000), op basis van bevolkingsprognoses (bron: CVTO 2018, provincie Noord-Holland en Flevoland)

	Flevoland	Amstelland-Meerlanden	Amsterdam	Gooi en Vechtstreek	IJmond	Zaanstreek-Waterland	Zuid-Kennemerland	Totaal
Wandelen voor het plezier	1.756	639	2.220	266	80	331	282	5.574
Fietstocht voor het plezier	745	495	893	148	29	178	121	2.609

[10] De cijfers zijn helaas niet beschikbaar op deelregio niveau voor Almere-Lelystad, maar slechts voor de provincie Flevoland. We hebben de bevolkingsgroei van Almere-Lelystad gehanteerd.

*Figuur 4.3: Schatting toename vrijetijdsactiviteiten naar type activiteit, 2018-2030 (x1000), inclusief Flevoland**

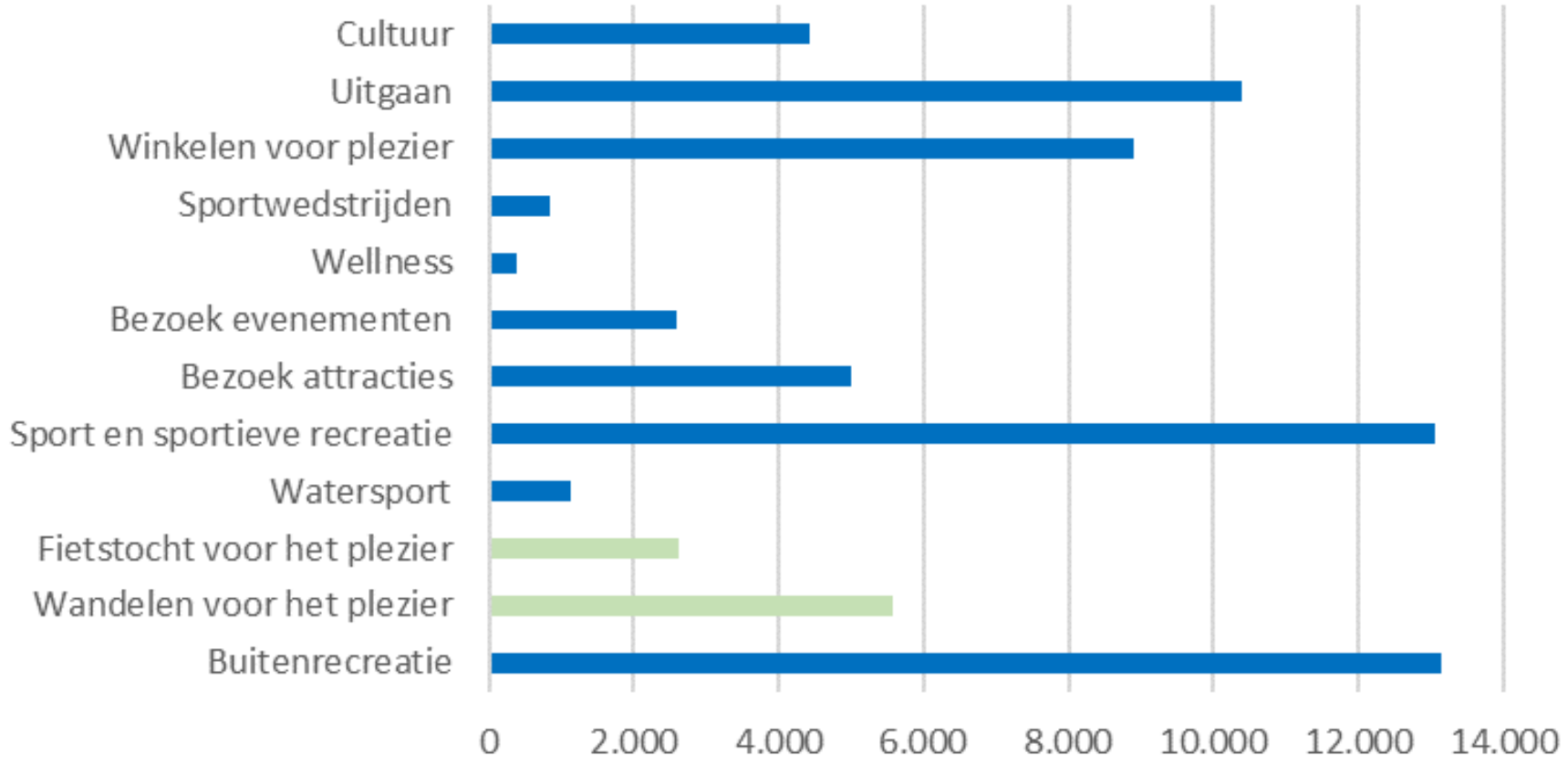

**) De cijfers op deelregioniveau voor Almere-Lelystad zijn helaas niet beschikbaar, maar enkel voor de provincie Flevoland. We hebben daarom geheel Flevoland hierin meegenomen. Wandelen en fietsen zijn onderdeel van 'buitenrecreatie' en hebben daarom een andere kleur.*

4.2 *Ontwikkeling toerisme*

Hoe ziet de ontwikkeling van toerisme er naar verwachting uit? Met de prognoses voor toerisme geven we de bandbreedte weer waarbinnen we verwachten dat het toerisme zich mogelijk zal gaan ontwikkelen. Belangrijk om te beseffen is dat de daadwerkelijke groei afhangt van zowel externe als interne factoren. Externe factoren zoals de ontwikkeling van de economische situatie en de prijzen van vliegtickets zijn zeer onzeker. Bovendien zijn er interne factoren, zoals inspanningen in beleid, marketing, en (ontwikkeling van de) capaciteit om de groei op te vangen.

De coronapandemie zorgt voor een fundamentele (externe) onzekerheid, zie ook kader op de volgende pagina.

De prognose geeft daarom geen voorspelling van de toeristische omvang in 2030. Wel geeft de prognose aan dat het toerisme zich naar verwachting verder zal ontwikkelen binnen een bandbreedte. Het is belangrijk om hier rekening mee te houden bij de toeristische ontwikkeling en voor het in kaart brengen van de aandachtspunten.

4.2.1 *Type prognoses*

We hebben op twee manieren een inschatting gemaakt van het aantal overnachtingen en gasten (binnenlands en inkomend) tot en met 2030:

1. Prognose Perspectief 2030 NBTC: een prognose o.b.v. de nationale toekomstverwachting toerisme (pre-corona) van het NBTC (2019).[11]
2. Prognose trendmatige groei (post-corona): een prognose o.b.v. historische data van 2013-2019 (trendlijn), voor gasten en overnachtingen. Hierbij is rekening gehouden met de impact van corona op korte termijn volgens de verwachtingen van het NBTC over de impact van corona op verblijfstoerisme.

De prognoses geven samen twee mogelijke scenario's weer voor de ontwikkeling van toerisme in de MRA en de deelregio's. In de volgende paragrafen geven we voor de MRA en deelregio's beide prognoses en laten we zien wat dit betekent aan mogelijke absolute groei en groeipercentages.

Een aantal opmerkingen over de prognoses:

- Het uitgangsprincipe van de prognose o.b.v. Perspectief 2030 NBTC is dat we landelijk met een forse groei van het toerisme te maken hebben, waarbij de toename verschilt per type gebied (o.a. kust, overige Randstad (zonder Amsterdam) en overig Nederland);
- Beide prognoses zijn opgesteld voor zowel de MRA als geheel (met een uitsplitsing naar binnenlandse en buitenlandse gasten) en voor de deelregio's;
- De cijfers omvatten binnenlandse en buitenlandse gasten en overnachtingen, met zowel een toeristisch als zakelijk motief, zie bijlage 5 voor een uitgebreide toelichting op de werkwijze en definities;
- In de prognoses is geen rekening gehouden met externe en interne factoren, zie de toelichting in het kader en de aannames die we hebben gedaan voor de prognoses op de volgende pagina;
- Voor de gemeente Amsterdam maken we gebruik van de al bestaande prognose van OIS, zie prognose en scenario's bezoekers 2030 (bron: OIS, juni 2020). In deze prognose van OIS voor Amsterdam is rekening gehouden met het beleid en de plancapaciteit, met uitzondering van de Verordening Toerisme in Balans van juli 2021. Daarnaast heeft OIS voor Amsterdam een kortetermijnprognose gemaakt voor de impact van corona op de bezoekersaantallen voor Amsterdam. Deze verwachting sluit grotendeels aan op de verwachting van het NBTC voor de impact van corona, maar is iets breder dan de verwachting van het NBTC, zie Bezoekers in Amsterdam 2019-2022.[12]

[11] Toekomstscenario's inkomend toerisme voor het aantal verblijfsgasten, van het NBTC (gepubliceerd in 2019), zie ook: Perspectief 2030

[12] https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/derde-raming-bezoekersaantallen-amsterdam-2018-2021

Kanttekening: veel onzekerheden
De prognoses suggereren dat het aantal overnachtingen en gasten in 2030 eenvoudig te berekenen is. Echter, de realiteit is complex. Een belangrijke kanttekening die moet worden geplaatst is dat de prognoses onderhevig zijn aan veel onzekerheden. De toekomst laat zich moeilijk voorspellen en deze inschatting is gedaan op basis van historische data en een bestaande prognose. Voor een nauwkeurigere prognose moeten uitgebreide analyses worden gedaan waarin veel factoren worden afgewogen en verschillende scenario's worden doorberekend. Er zijn veel factoren die van invloed kunnen zijn op de toekomstige ontwikkelingen, denk bijvoorbeeld aan veranderingen in gedrag van toeristen, besteedbaar inkomen, vraag en aanbod, trends en ontwikkelingen. Daarbij komt ook nog dat de coronapandemie voor een fundamentele onzekerheid zorgt in de toeristisch-recreatieve sector. Het is nog onduidelijk wanneer en hoe de toeristische sector gaat herstellen en wat de impact van de pandemie is op het vrijetijdsgedrag van Nederlandse en internationale gasten. Dit is grotendeels afhankelijk van de duur en het verloop van de pandemie. We maken voor de prognoses gebruik van de best bestaande cijfers en verwachtingen ten aanzien van corona (van het NBTC) en het verwachte herstel.

Kortom, de toekomstige verwachting van toerisme in de MRA laat zich niet eenvoudig voorspellen.

Het doel van deze prognoses is dan ook niet om de toekomstige omvang uit te rekenen, maar om een inschatting te maken van wat ons te wachten staat in de toekomst: een bandbreedte waarbinnen toerisme zich mogelijk ontwikkelt. Hiermee willen we aangeven dat het belangrijk is om rekening te houden met deze prognoses bij toeristische ontwikkelingen en voor het in kaart brengen van de aandachtspunten.

Aannames
De prognose 'Perspectief 2030 NBTC' is pre-corona. Tijdens het opstellen van deze prognose door het NBTC is ook rekening gehouden met een scenario waarin een crisis invloed heeft op het toerisme, zoals SARS en 9/11 voorheen heeft gehad. De coronapandemie heeft echter voor veel onzekerheden gezorgd. Bij deze prognose doen we daarom de aanname dat de cijfers pre-corona nog steeds relevant zijn.

De prognose 'Trendmatige groei (post-corona)' is opgesteld op basis van de beschikbare data ten aanzien van overnachtingen en gasten en geeft een weergave van de mogelijke ontwikkeling van overnachtingen en gasten. De daadwerkelijke ontwikkeling hangt van een breed palet aan factoren af.

De prognose betreft *geen* uitgebreide scenario-analyse, maar is gebaseerd op historische data. We gaan er in de berekening vanuit dat de ontwikkeling uit het verleden zich doorzet naar de toekomst toe. Hierbij is geen rekening gehouden met factoren als: veranderend vrijetijdsgedrag, welvaart, bereikbaarheid van bestemmingen (denk aan mogelijke opening Lelystad Airport of mogelijke krimp van Schiphol), imago/ bekendheid, beleid, klimaatverandering, veranderingen van toeristische trends en ontwikkelingen, aanbod, impact coronapandemie op lange termijn.

Kortom, bij deze prognose doen we de aanname dat de ontwikkeling van het aantal gasten en overnachtingen in het verleden zich doorzet naar de toekomst. De daadwerkelijke toekomstige ontwikkeling hangt echter af van veel verschillende factoren, zoals hiervoor benoemd. Beleidsinspanningen van gemeenten en regio's kunnen hier ook invloed op hebben.

4.2.2 *MRA*

In deze paragraaf geven we beide prognoses weer voor de MRA als geheel (zie tabel 4.4).

Tabel 4.4: Groeipercentages en absolute aantallen 2030 t.o.v. 2019 voor MRA, op basis op basis van Perspectief 2030 NBTC en trendmatige groei

Aantallen x 1.000		*Aantallen 2019*	*Groeipercentages 2030 t.o.v. 2019*	*Aantallen 2030*
Prognose Perspectief 2030 NBTC				
Gasten	Kustregio's	14.301	45%	20.798
	Overig Randstad	14.301	26%	18.022
	Overig Nederland	14.301	32%	18.886
Prognose Trendmatige groei (post-corona)				
Gasten	Binnenlands	4.010	29%	5.180
	Buitenlands	10.291	36%	14.010
	Totaal	**14.301**	**34%**	**19.190**
Over-nachtingen	Binnenlands	8.104	21%	9.791
	Buitenlands	21.598	38%	29.807
	Totaal	**29.702**	**33%**	**39.598**

Bron: Perspectief 2030, NBTC, januari 2019 en CBS (2021). De cijfers zijn verzameld door NBTC en CBS en bewerkt door Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd en Bureau BUITEN.

Hieronder staan de voornaamste resultaten van de prognose op basis van Perspectief 2030 NBTC en trendmatige groei (post-corona):

- Op basis van het toekomstscenario van het Perspectief 2030 van het NBTC, verwachten we dat het toerisme in de MRA een flinke groei gaat doormaken: variërend van 26% van het aantal verblijfsgasten in 'Overige Randstad' tot 45% voor kustregio's. In absolute zin betekent dat de MRA volgens deze prognose tussen de 18 en 21 miljoen verblijfsgasten in 2030 zal ontvangen.
- Op basis van de ontwikkelingen in het verleden (prognose trendmatige groei), zal naar verwachting zowel het binnenlandse als buitenlandse aantal gasten en overnachtingen stijgen in de MRA. De trendmatige groei laat een groei van 33% voor het totaal aan overnachtingen in de MRA en 34% voor het aantal gasten zien. In absolute zin betekent dit een groei van ruim 39,9 miljoen overnachtingen en ruim 19,2 miljoen gasten.
- De buitenlandse overnachtingen en gasten stijgen naar verwachting sneller dan de binnenlandse overnachtingen en gasten.
- Beide prognoses laten een forse groei zien, variërend van 26% groei van het aantal verblijfsgasten voor de regio's in de Randstad en 45% voor de kustregio's.
- Bij de prognose van trendmatige groei is rekening gehouden met de impact van corona op korte termijn, zie ook figuren 4.4 (overnachtingen) en 4.5 (gasten), met daarin een onderscheid tussen binnenlands en buitenlands. Met name het aantal internationale gasten laat een duidelijke dip zien. Deze impact is weergegeven voor de MRA als geheel, maar zal verschillen per deelregio. Gezien het grote aandeel buitenlandse gasten in Amsterdam, zal de impact daar groter zijn dan in bijvoorbeeld Gooi en Vechtstreek.
- Het inkomend toerisme is naar verwachting in 2024 weer op het niveau van 2019. Voor het binnenlands toerisme wordt al eerder een herstel verwacht, namelijk in 2022 op het niveau van 2019. De deelregio's met een relatief groot aandeel aan buitenlandse gasten en overnachtingen zullen daarom een grotere impact van corona ervaren.

Figuur 4.4: Prognose Trendmatige groei (post-corona) overnachtingen

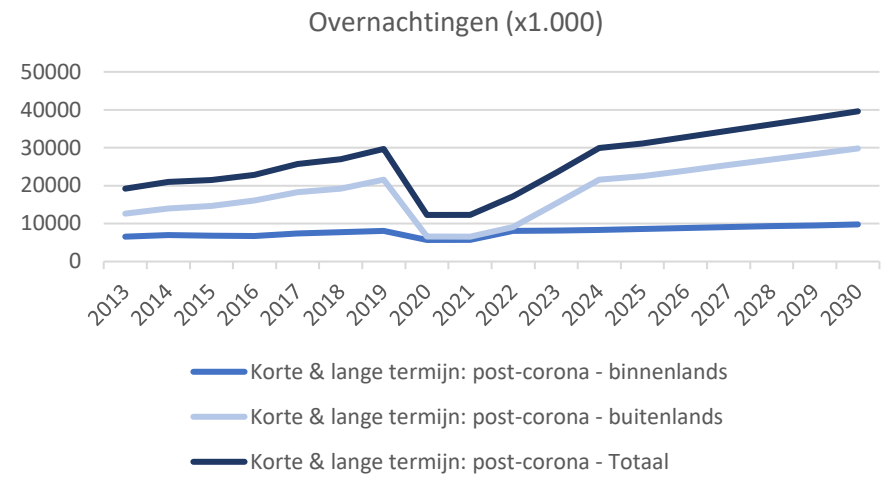

Figuur 4.5: Prognose Trendmatige groei (post-corona) gasten

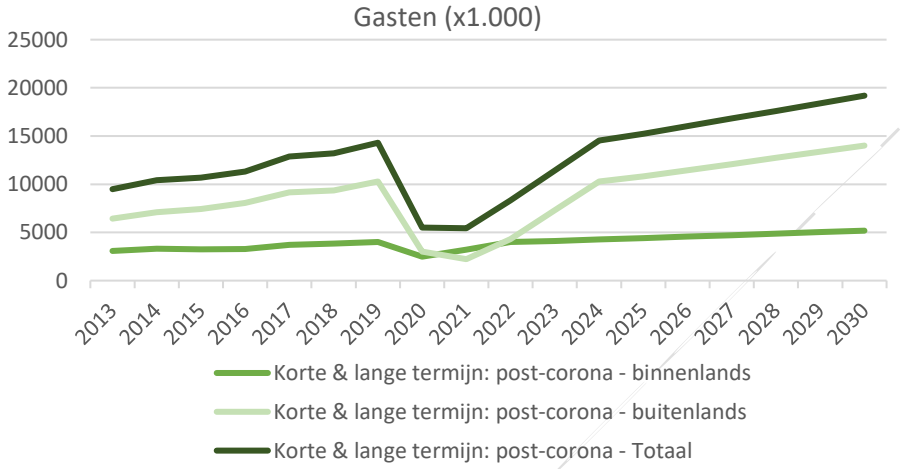

De cijfers zijn verzameld door CBS en bewerkt door Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd en Bureau BUITEN.

4.2.3 *Deelregio's*

De prognoses zijn daarnaast ook gemaakt voor de deelregio's in de MRA. Vanwege de beschikbaarheid van data zijn de prognoses gemaakt voor de COROP-gebieden. De COROP-gebieden komen niet één-op-één overeen met de MRA-deelregio's, zie bijlage 7 voor een overzicht welke gemeente in de MRA-deelregio tot welk COROP-gebied behoort.

Ook bestaat het COROP-gebied Groot-Amsterdam in totaal uit 13 gemeenten, waaronder Amsterdam. Echter, voor de gemeente Amsterdam is gebruikgemaakt van de bestaande prognose van OIS. De prognose voor Amsterdam is apart weergegeven en niet meegenomen in de tabellen. Omdat Amsterdam een eigen prognose heeft én omdat Amsterdam een groot aandeel heeft in het aantal gasten en overnachtingen in dit COROP-gebied, hebben we de berekening gemaakt zónder de cijfers van de gemeente Amsterdam zodat het COROP-gebied alle gemeenten behalve Amsterdam omvat. Het aantal overnachtingen van bijvoorbeeld 2013 in Amsterdam is afgehaald van het aantal overnachtingen in Groot-Amsterdam om de cijfers weer te geven voor de overige gemeenten in dit COROP-gebied. In onderstaande paragrafen zijn de prognoses Perspectief 2030 NBTC en Trendmatige groei (post-corona) voor de COROP-gebieden weergegeven in absolute aantallen en groeipercentages.

Tabel 4.5 op de volgende pagina laat de groeipercentages en absolute groei zien per deelregio voor beide prognoses. Voor de COROP-gebieden Agglomeratie Haarlem, IJmond, Gooi en Vechtstreek en Flevoland is de prognose o.b.v. Perspectief 2030 NBTC een 'hoog' scenario en de trendmatige groei een 'laag' scenario wat betreft de toename. Voor Zaanstreek en Groot-Amsterdam is dit andersom: de trendmatige groei schetst een scenario van de hoogste groei, en de prognose op basis van Perspectief 2030 NBTC de laagste.

Tabel 4.5: Prognose absolute groei en percentages 2019-2030 per deelregio, op basis van prognose NBTC Perspectief 2030 en prognose trendmatige groei (post-corona)

COROP-gebied	Absoluut 2019 (x1.000)		Prognose Perspectief 2030 NBTC			Prognose Trendmatige groei (post-corona)			
				Absoluut 2030 (x1.000)	Groei % 2019-2030	Absoluut 2030 (x1.000)		Groei % 2019-2030	
	Gasten	Overnachtingen	Type gebied	Gasten	Gasten	Gasten	Overnachtingen	Gasten	Overnachtingen
Agglomeratie Haarlem	634	1.699	Kustregio	922	**45%**	758	2.014	**20%**	**19%**
Zaanstreek	155	344	Overig Randstad / overig Nederland	195 / 204	**26% / 32%**	785	502	**23%**	**46%**
Groot-Amsterdam (zonder gem. Amsterdam)	3.156	5.823	Overig Randstad	3.977	**26%**	4.376	8.103	**39%**	**39%**
IJmond	308	848	Kustregio	449	**45%**	339	900	**10%**	**6%**
Gooi en Vechtstreek	178	359	Overig Nederland	235	**32%**	167	344	**-6%**	**-4%**
Flevoland*	661	2.254	Overig Nederland	873	**32%**	734	2.162	**11%**	**-4%***

**) De prognose voor Flevoland, komt niet overeen met de verwachting voor Almere-Lelystad. De deelregio Almere-Lelystad zag op basis van eigen cijfers een groei in het aantal overnachtingen in de afgelopen jaren, en bij trendmatige groei zal deze toename zich voorzetten in de toekomst. Bron: NBTC Perspectief 2030 (2019) en CBS (2021). De cijfers zijn verzameld door CBS en bewerkt door Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd en Bureau BUITEN.*

De prognose o.b.v. het perspectief 2030 NBTC geeft weer wat de groei van het aantal gasten is op basis van de nationale toekomstverwachtingen van het toerisme tot 2030, toegepast op het aantal overnachtingen uit 2019 in het desbetreffende COROP-gebied. We zien dat met name de kustregio's met een relatief grote potentiële groei van het aantal verblijfsgasten te maken hebben, maar ook de overige regio's in Nederland krijgen naar verwachting te maken met een groei van toerisme.

De prognose o.b.v. trendmatige groei (post-corona) schetst de verwachting in de toekomst op basis van de ontwikkelingen van gasten en overnachtingen uit het verleden, rekening houdend met de impact van corona op korte termijn. Deze ontwikkeling uit het verleden hoeft geen voorbode te zijn voor de toekomstige ontwikkelingen, maar geeft wel inzicht in een mogelijk verloop.

- Op basis van de ontwikkelingen in het verleden, verwachten we de grootste groei in het COROP-gebied Zaanstreek en Groot-Amsterdam (zonder gemeente Amsterdam). Het groeipercentage is hoog, namelijk respectievelijk 46% en 39%. Dit cijfer is te verklaren doordat het aantal gasten en overnachtingen in (een deel van) de gemeenten rondom Amsterdam (COROP-gebied Zaanstreek en Groot-Amsterdam) een flinke stijging heeft doorgemaakt in de afgelopen jaren. Als deze ontwikkeling uit het verleden zich doorzet (met een dip van corona op korte termijn), dan krijgen deze deelregio's te maken met een forse groei.
- Belangrijk om te beseffen is dat dit de geprognosticeerde autonome groei weergeeft en dat deze groei niet per se ook daadwerkelijk plaatsvindt. Dit hangt o.a. af van de beschikbare capaciteit en beleid. Dit laat zien dat regie voeren op het aantal gasten en overnachtingen in

deze deelregio's belangrijk is om de groei in goede banen te leiden, bijvoorbeeld door een spreidingsbeleid.

- In Gooi en Vechtstreek zien we een afname in de prognose. Dit betekent dat het aantal overnachtingen in het verleden (deels) een daling heeft gekend. Ook hier betekent niet dat deze ontwikkeling uit het verleden een garantie is voor de toekomst.
- Het COROP-gebied Flevoland omvat de gehele provincie Flevoland. De prognose op het schaalniveau van het COROP-gebied laat op basis van de ontwikkeling het aantal overnachtingen in de provincie een daling voor de toekomst zien. Deze daling van destijds is te verklaren door ontwikkelingen in andere delen van de provincie. In de deelregio Almere-Lelystad is wat betreft het aantal overnachtingen juist een positieve trend zichtbaar (+11%). Bij het scenario "trendmatige groei" zal deze ontwikkeling zich doorzetten naar de toekomst, en wordt juist een toename van het aantal overnachtingen verwacht in de deelregio Almere-Lelystad. Deze verwachting wordt ondersteund door recent beleid zoals de Floriade en de mogelijke opening van Lelystad Airport. In de gebruikte methode voor het opstellen de prognoses, kan deze informatie niet meegenomen worden.
- Voor IJmond is het goed om te noemen dat de cijfers exclusief zeecruisepassagiers zijn. Voor IJmond is dit een belangrijke bezoekersgroep die van invloed is op de omvang. Zo is het aantal zeecruisepassagiers tussen 2013 en 2019 met 137% gestegen van ruim 64.000 naar 151.500 passagiers.[13]

In de volgende paragraaf is de prognose van Amsterdam toegelicht, gevolgd door een overzichtstabel (tabel 4.7) van de bevolkingsprognose en toeristische prognoses (per deelregio en COROP-gebied).

Amsterdam

OIS Amsterdam heeft in februari 2020 een prognose opgesteld voor het aantal bezoekers in 2025 en 2030. Hierin zijn zowel verblijfsbezoekers als dagbezoekers meegenomen. Er zijn 3 scenario's opgesteld, gebaseerd op diverse aannames en factoren die van invloed zijn op de groei. Er is rekening gehouden met o.a. de impact van nationaal, regionaal en lokaal beleid (hotelbeleid in Amsterdam, vakantieverhuurbeleid, groeiplafond van Schiphol Airport), toeristische trends en ontwikkelingen en vraag en aanbod. De verordening 'toerisme in balans' van de gemeente Amsterdam is hierin niet meegenomen. De prognose is pre-corona. De bezoekersprognose voor de impact van corona op Amsterdam in 2021-2022 schetst 3 scenario's voor de dag- en verblijfsbezoekers voor 2019-2022 (voorlopige schatting in 2022 door OIS, datum oktober 2021):

- *Laag*: afname van 42% dag- en verblijfsbezoekers tussen 2019-2022;
- *Midden*: afname van 33% dag- en verblijfsbezoekers tussen 2019-2022;
- *Hoog*: afname van 20% dag- en verblijfsbezoekers tussen 2019-2022.

De prognose voor Amsterdam met de verschillende scenario's is weergegeven in tabel 4.6 (OIS, 2020). Er wordt een groei verwacht van het aantal overnachtingen van verblijfsbezoekers tussen de 22,2% (scenario laag) tot 54,7% (scenario hoog). Dit betekent een groei van ongeveer 4,5 tot 11 miljoen extra overnachtingen in 2030. Daar bovenop wordt nog een toename van het aantal bezoekdagen van dagbezoekers verwacht van ongeveer 10% en cruisepassagiers van 65,4%.

Per type bezoeker zou dat de volgende toename betekenen:

- *Overnachtingen verblijfsbezoekers 2030*: van 25 miljoen (scenario laag) tot 31,7 miljoen (scenario hoog).
- *Bezoekdagen van dagbezoekers 2030*: van 24,8 miljoen (scenario laag) tot 25,2 miljoen (scenario hoog).
- *Cruisepassagiers in 2030*: 1,4 miljoen bezoeken door cruisepassagiers.

[13] Port of Amsterdam (2020)

In deze prognose van OIS voor Amsterdam is nog geen rekening gehouden met het recente beleid 'Verordening Toerisme in Balans' van juli 2021, waarin een grens van het aantal overnachtingen van 20 miljoen is vastgesteld.

Tabel 4.6: Aantal en groei overnachtingen en dagbezoeken in Amsterdam, volgens prognose 2018-2030, x 1.000

	Absoluut 2018	Absoluut 2030	Groei % per jaar	Groei % 2018-2030
Scenario laag				
Overnachtingen verblijfsbezoekers	20.475	25.027	1,7%	22,2%
Bezoekdagen dagbezoekers	22.718	24.802	0,7%	9,2%
Cruisepassagiers (1 bezoek)	850	1.406	4,3%	65,4%
Scenario midden				
Overnachtingen verblijfsbezoekers	20.475	28.035	2,7%	36,9%
Bezoekdagen dagbezoekers	22.718	25.202	0,9%	10,9%
Cruisepassagiers (1 bezoek)	850	1.406	4,3%	65,4%
Scenario hoog				
Overnachtingen verblijfsbezoekers	20.475	31.665	3,7%	54,7%
Bezoekdagen dagbezoekers	22.718	25.202	0,9%	10,9%
Cruisepassagiers (1 bezoek)	850	1.406	4,3%	65,4%

Tabel 4.7: Overzichtstabel groeipercentages inwoners en toerisme per deelregio en COROP-gebied
*De deelregio Amsterdam is apart genoemd gezien de eigen prognose voor toerisme

Prognose inwoners –		*Prognoses toerisme – groeipercentage 2030 t.o.v. 2019*				
	% groei 2019-2030		Prognose Perspectief 2030 NBTC	Prognose Trendmatige groei (post-corona)		
Deelregio	Inwoners	COROP-gebied	Gasten	Overnachtingen	Gasten	*Duiding prognose toerisme trendmatige groei*
Zuid-Kennemerland	6,6%	***Agglomeratie Haarlem***	45%	19%	20%	Kan zowel een onderschatting als een overschatting zijn.
Zaanstreek-Waterland	6,7%	***Zaanstreek***	26% - 32%	46%	23%	Deze prognose kan **zowel een overschatting als onderschatting** zijn. Een overschatting omdat het gebaseerd is op groei uit het verleden of een onderschatting vanwege de mogelijke overloop uit Amsterdam.
Amstelland-Meerlanden	12,8%	***Groot-Amsterdam (zonder gem. Amsterdam)***	26%	39%	39%	Kan zowel een onderschatting als een overschatting zijn.
IJmond	3,3%	***IJmond***	45%	6%	10%	Waarschijnlijk is dit een **onderschatting**: de cruisepassagiers (niet inbegrepen in de dataset) kende in IJmond een forse groei (pre-corona). Dit komt daarom nog boven op de huidige groeipercentages.
Gooi en Vechtstreek	7,9%	***Gooi en Vechtstreek***	32%	-4%	-6%	Kan zowel een onderschatting als een overschatting zijn
Almere-Lelystad	18,8%	***Flevoland***	32%	-4%	11%	**Deze prognose geeft een onderschatting:** de dataset betreft het gehele COROP-gebied. Volgens de gemeenten Almere-Lelystad kent de deelregio een groei van overnachtingen over de afgelopen jaren, en beïnvloeden de overige gemeenten uit dit COROP-gebied de trendlijn, en daarmee de prognose, in negatieve zin.
MRA Totaal	**10,8%**	**MRA Totaal**	**26% – 45%**	**33%**	**34%**	
Deelregio	**Inwoners**	**Deelregio**	**Scenario laag Amsterdam** Overnachtingen	**Scenario midden Amsterdam** Overnachtingen	**Scenario hoog Amsterdam** Overnachtingen	**Deze prognose geeft mogelijk een overschatting** vanwege de recente vastgestelde verordening 'Toerisme in Balans'. Hierin is vastgesteld dat gemeentelijk beleid eraan moet bijdragen dat het aantal overnachtingen binnen de bandbreedte van 10 tot 20 miljoen overnachtingen blijft.
Amsterdam*	12,2%	***Amsterdam****	*22,2%*	*36,9%*	*36,9%*	

4.3 *Conclusies toekomstige situatie toeristisch-recreatieve omvang*

Conclusies MRA

1. De omvang van het aantal recreanten en toeristen zal in 2030 fors zijn toegenomen. De groeiende bevolking in de MRA gaat gepaard met een toename van 60 miljoen recreatieve en vrijetijdsactiviteiten. Tegelijkertijd wordt er een groei van het toerisme in de MRA verwacht (+10 miljoen overnachtingen).
2. De toeristisch-recreatieve groei legt in toenemende mate een druk op de beschikbare ruimte. In hoofdstuk 5 staan aandachtspunten die gepaard gaan met een omvangrijke toeristisch-recreatieve sector. Het belang hiervan zal – gezien de prognoses – alleen maar toenemen. Belangrijk is de al bestaande knelpunten aan te pakken met het oog op de groei en mogelijke nieuwe knelpunten voor te zijn voordat deze groei gerealiseerd is. De ervaring leert dat, bij ongewijzigd aanbod en groei van de vraag, de groei plaatsvindt op de plekken waar nu al bezoekers komen. De reeds populaire plekken worden drukker.

Regie op groei

- De toename van inwoners, recreatie en toerisme vraagt om regie op de ontwikkeling van nieuw en het beheer van bestaand toeristisch-recreatief aanbod. In hoofdstuk 6 gaan we hier verder op in.
- De prognoses van toerisme houden geen rekening met beleid en beschikbare capaciteit om de groei op te vangen. Bij het accommodatiebeleid is het belangrijk om rekening te houden met de planvoorraad en plancapaciteit. De beschikbare informatie over planvoorraad moet, mede vanwege corona, geactualiseerd worden. Actuele informatie over de voorraad en harde en zachte plannen zijn een belangrijke factor in beleid voor accommodaties. Het is daarom zinvol de plancapaciteit en -voorraad MRA-breed te actualiseren.

Conclusies deelregio's

- **Almere-Lelystad** en **Gooi en Vechtstreek** krijgen voornamelijk te maken met een toename van het aantal inwoners (en dus van recreatie). Voor toerisme geldt voor beide regio's dat volgens de landelijke verwachting (Perspectief 2030 NBTC) een groei van 32% zal plaatsvinden tussen 2019 en 2030. De prognose o.b.v. trendmatige groei (post-corona) laat echter een daling zien van het toerisme in Gooi en Vechtstreek en Flevoland. Voor Almere-Lelystad ligt dit anders: de deelregio Almere-Lelystad zag een groei in het aantal overnachtingen in de afgelopen jaren, en bij trendmatige groei zal deze toename zich voorzetten in de toekomst. De COROP-cijfers voor Flevoland verkleurt het beeld voor deze deelregio. Gemeenten in beide regio's spannen zich in om groei te stimuleren. Met deze inspanningen en de verwachting dat het toerisme landelijk gezien een groei zal doormaken, kan verwacht worden dat de toekomst een groei laat zien, waardoor de prognose een onderschatting geeft.
- De verwachte ontwikkeling van zowel het aantal inwoners als toeristen is relatief groot in **Amstelland-Meerlanden** (behorend tot COROP-gebied Groot-Amsterdam). In deze deelregio zal de omvang naar verwachting toenemen. Hetzelfde geldt voor **Amsterdam**. Hier groeit het aantal inwoners ook sterk en is de verwachting dat het aantal verblijfsbezoekers tussen de 22% en 37% groeit tot 2030. Echter, het recente beleid (verordening 'Stad in Balans') met een bandbreedte van 10 tot 20 miljoen overnachtingen, is niet meegenomen in deze prognose. In zowel de hoge als lage scenario's van de prognose voor Amsterdam zal het aantal overnachtingen groeien tot boven de 20 miljoen.
- Voor **Zaanstreek-Waterland** geldt ook dat naar verwachting recreatie en toerisme zullen groeien. In deze regio is met name de verwachte groei van toerisme relatief groot op basis van trendmatige groei.
- Ook in **Zuid-Kennemerland** wordt een groei van het toerisme en inwoners verwacht, al is de verwachting op basis van de ontwikkelingen in het verleden minder sterk dan bijvoorbeeld Amsterdam, Zaanstreek-

Waterland en Amstelland-Meerlanden. Wel is de verwachting van het NBTC (Perspectief 2030) dat kustregio's de sterkste groei zullen doormaken. Ook het inwoneraantal zal groeien, maar niet zo sterk als in een aantal andere deelregio's.

- Voor **IJmond** wordt een relatief lage bevolkingsgroei verwacht en een relatief geringe groei van toerisme, op basis van trendmatige groei. Hier zijn de cruisepassagiers niet in meegerekend. Het aantal cruisepassagiers van IJmuiden kent een toename van 137% tussen 2013 en 2019. Dit, en de verwachte toename van toerisme voor de kustregio's, zal van invloed zijn op de ontwikkeling van toerisme.

Kortom, de deelregio's waarin de omvang van recreatie en/of toerisme momenteel al relatief hoog is binnen de MRA, krijgen naar verwachting te maken met een groei van inwoners en verblijfsbezoekers. Daarnaast laat de prognose o.b.v. het Perspectief 2030 een groei zien in alle regio's en is deze groei het grootst in de kustregio's. In tabel 4.8 hebben we de conclusies per deelregio opgenomen.

Overige conclusies

- Uit de omvang van vervoer (paragraaf 3.3) blijkt dat er sprake is van piekdrukte langs de kust met mooi weer in de zomer. Een toename van de omvang van toerisme en recreatie in de kustregio's heeft daarbij naar alle waarschijnlijkheid ook effect op de omvang van vrijetijdsmobiliteit.
- Daarnaast is het belangrijk om te beseffen dat inwoners en toeristen ook buiten de deelregio waarin zij wonen/ overnachten zullen recreëren. De sterke groei van het aantal inwoners in bijvoorbeeld Amsterdam kan daardoor leiden tot een grotere recreatieve druk in Zaanstreek-Waterland, de kustregio's en Gooi en Vechtstreek. Anderzijds kan een toename van het aantal verblijfsbezoekers in bijvoorbeeld Almere-Lelystad bijdragen aan groei van dagbezoek in Amsterdam.
- Tot slot zijn er nog andere bezoekersgroepen die de omvang beïnvloeden, namelijk de al eerdergenoemde cruisepassagiers en dagbezoekers elders uit Nederland of bijvoorbeeld verblijfsbezoekers in de MRA die een bezoek brengen aan een andere deelregio.
- Waar de groei exact gaat landen is hierdoor niet bekend, omdat dit sterk afhangt van hoe bezoekersstromen zich gaan bewegen binnen de MRA. Maar we verwachten dat met name de regio's waarin de bevolkingsgroei groot is het aantal vrijetijdsactiviteiten gaat toenemen en druk bezochte plekken (bij ongewijzigd aanbod) drukker worden, zie punt 1 en 2 onder conclusies MRA op de vorige pagina.

Tabel 4.8: Conclusies prognoses 2030 per deelregio

Deelregio	Prognose recreatie	Prognose toerisme
Flevoland / Almere-Lelystad	Forse toename inwoners (recreatie)	• **Scenario hoog:** volgens de landelijke toekomstverwachting (Perspectief 2030 NBTC) wordt een groei verwacht van 32% in 2030 t.o.v. 2019. • **Scenario laag:** afname overnachtingen en geringe groei van gasten o.b.v. trendmatige groei (ontwikkelingen in het verleden). *NB Dit is gebaseerd op cijfers van COROP-gebied van geheel Flevoland. Scenario laag geeft daarom een onderschatting weer.*
Amstelland-Meerlanden	Relatief sterke toename aantal inwoners (recreatie)	• **Scenario hoog:** sterke toename o.b.v. trendmatige groei (ontwikkelingen in het verleden). • **Scenario laag:** volgens landelijke toekomstverwachting (Perspectief 2030 NBTC) groei van toerisme in de Randstad, maar minder sterk dan de trendmatige groei.
Amsterdam	Relatief grote toename aantal inwoners (recreatie)	• Toename toerisme verwacht (verschillende scenario's), maar de Verordening 'toerisme in balans' gaat uit van een bandbreedte van 10 tot 20 miljoen overnachtingen, wat een daling betekent ten opzichte van 2019. *De prognoses geven daarom mogelijke een overschatting weer.*
Gooi en Vechtstreek	Toename inwoners (recreatie)	• **Scenario hoog:** landelijk gezien wordt een groei verwacht van 32% in 2030 t.o.v. 2019 (Perspectief 2030). • **Scenario laag:** afname toerisme o.b.v. trendmatige groei (ontwikkelingen in het verleden).
IJmond	Relatief geringe groei inwoners (recreatie)	• **Scenario hoog:** verwachting van groei van toerisme in kustregio's (45%) o.b.v. Perspectief 2030 NBTC. • **Scenario laag:** relatief geringe groei toerisme o.b.v. trendmatige groei (ontwikkelingen in het verleden). • *Daarnaast is er sprake van een sterke toename van zeecruisepassagiers in IJmond. Scenario laag geeft daarom een onderschatting weer.*
Zaanstreek-Waterland	Toename inwoners (recreatie)	• **Scenario hoog:** sterke toename o.b.v. trendmatige groei (ontwikkelingen in het verleden). • **Scenario laag:** volgens landelijke toekomstverwachting (Perspectief 2030 NBTC) groei van toerisme in de Randstad, maar minder sterk dan de trendmatige groei.
Zuid-Kennemerland	Toename inwoners (recreatie)	• **Scenario hoog:** verwachting van groei van toerisme in kustregio's (45%) o.b.v. Perspectief 2030 NBTC. • **Scenario laag:** groei toerisme verwacht o.b.v. trendmatige groei (ontwikkelingen in het verleden), maar de trendmatige groei is minder sterk dan de verwachte stijging voor kustregio's.

5. Draagkracht van de bestemming MRA

5.1 *Regie op toeristisch-recreatieve ontwikkeling*

5.1.1 *Toerisme en recreatie in de MRA dragen bij aan leefbaarheid*

Toerisme en recreatie zijn waardevol voor de MRA. Naast inkomsten en werkgelegenheid, zorgen bezoekers voor levendigheid en een hoog voorzieningenniveau. Toerisme en recreatie zijn onlosmakelijk verbonden met onze huidige maatschappij, waarin we er zo nu en dan graag op uittrekken, rust zoeken of juist inspanning en vertier.[14]

De bijdrage van recreatie en toerisme aan de regionale economie is in cijfers uit te drukken. De sector telt ruim 140.000 banen in de MRA en vertegenwoordigt daarmee bijna 10% van de regionale werkgelegenheid. Ter vergelijking, in Nederland bedraagt het aandeel in de sector recreatie en toerisme 7%. De sector is in de MRA dus relatief sterk vertegenwoordigd; ongeveer 23% van de Nederlandse R&T-banen bevinden zich in de MRA tegenover 17% van de totale werkgelegenheid.[15]

De relatief grote omvang van toerisme en recreatie in de MRA, gaat samen met een prettig woonklimaat. Uit het onderzoek 'Wonen in de Metropoolregio Amsterdam' komt naar voren dat bewoners gemiddeld een ruime voldoende geven (7,9) voor de tevredenheid met hun buurt. Uit onderzoek van Bureau Louter en Elsevier blijkt dat de gemeenten in de MRA aantrekkelijke woongemeenten zijn. Van de 355 Nederlandse gemeenten eindigen de gemeenten in de MRA gemiddeld op plaats 119. Vijftien MRA-gemeenten hebben een plaats in de top-100, een aantal gemeenten staat lager in deze ranglijst woonaantrekkelijkheid (onder meer Almere, Purmerend, Haarlemmermeer, Lelystad, Zaanstad en Uithoorn).

Dat toerisme en recreatie over het geheel genomen samengaan met een fijn woonklimaat, wil niet zeggen dat toerisme en recreatie overal optimaal bijdragen aan de leefomgeving. Toerisme en recreatie kunnen ook nadelige invloed hebben op de leefomgeving, of er worden kansen gemist en recreatie en toerisme dragen te weinig bij aan de leefomgeving. Dit wordt treffend weergegeven in de infographic van de RLI uit het eerder genoemde rapport "Waardevol Toerisme" (2019).

Daarnaast is de optimale balans tussen toerisme en recreatie en de leefomgeving geen vaststaand gegeven. De coronapandemie laat dit zien, ook veranderen de vrijetijdsbehoeften continu en vragen gasten om eigentijdse concepten en voorzieningen. Hierop blijven inspelen is een uitdaging en vraagt om constante aandacht en inspanningen van ondernemers, overheden en andere toeristische organisaties.

5.1.2 *Meer aandacht voor draagkracht om duurzaam te blijven groeien*

De prognoses zijn voor de MRA van dien aard dat er sterke groei wordt verwacht; zowel van bezoekers als van eigen inwoners. Dit vraagt om een proactieve houding en regie op de toeristisch-recreatieve ontwikkelingen. Enerzijds om te sturen op het verzilveren van kansen van groeiende vrijetijdssector. Voor enkele deelregio's kan op die manier ook de leefbaarheid verbeteren. Anderzijds om te sturen op het voorkomen van negatieve gevolgen van toerisme op de leefbaarheid en leefomgeving. In dit hoofdstuk staat daarom het onderwerp draagkracht van de bestemming MRA centraal. Onder draagkracht verstaan we '*het vermogen van een bepaalde bestemming om bezoekers (recreanten of toeristen) te ontvangen, zonder dat negatieve gevolgen optreden.*'

[14] Bron: Waardevol Toerisme, onze leefomgeving verdient het. Raad voor leefomgeving en infrastructuur (2019)

[15] LISA (2020)

5.2 *Draagkracht van de bestemming MRA*

Zoals gezegd, het begrip draagkracht heeft met het verschijnen van het RLI-advies een nieuwe impuls gekregen. In figuur 5.1 op de volgende pagina staat de relatie van toerisme en de leefomgeving weergegeven. Uit het figuur blijkt dat toerisme zich uitstrekt over diverse onderdelen van de leefomgeving, zowel sociaal (leefbaarheid) als fysiek: een integrale benadering. Ook blijkt dat de relatie toerisme en de leefomgeving verschillende stadia kent van onderbenutting en balans tot piekbelasting en structurele belasting met overlast tot gevolg.

De aanleiding voor dit onderzoek is om te kijken welke actuele aandachtspunten rondom balans een plek mogen krijgen in de strategische agenda van de MRA. In dit hoofdstuk staan twee analyses centraal die inzicht geven in hoe invulling gegeven kan worden aan het begrip draagkracht voor de MRA:

- Analyse van draagkracht van de leefomgeving, zie paragraaf 5.3 en bijlage 9.
- Analyse beleidsmatige aandacht voor draagkracht (peildatum najaar 2021), zie paragraaf 5.4.

Figuur 5.1: Beoordeling effecten toerisme op de leefomgeving en samenleving (Rli, 2019)

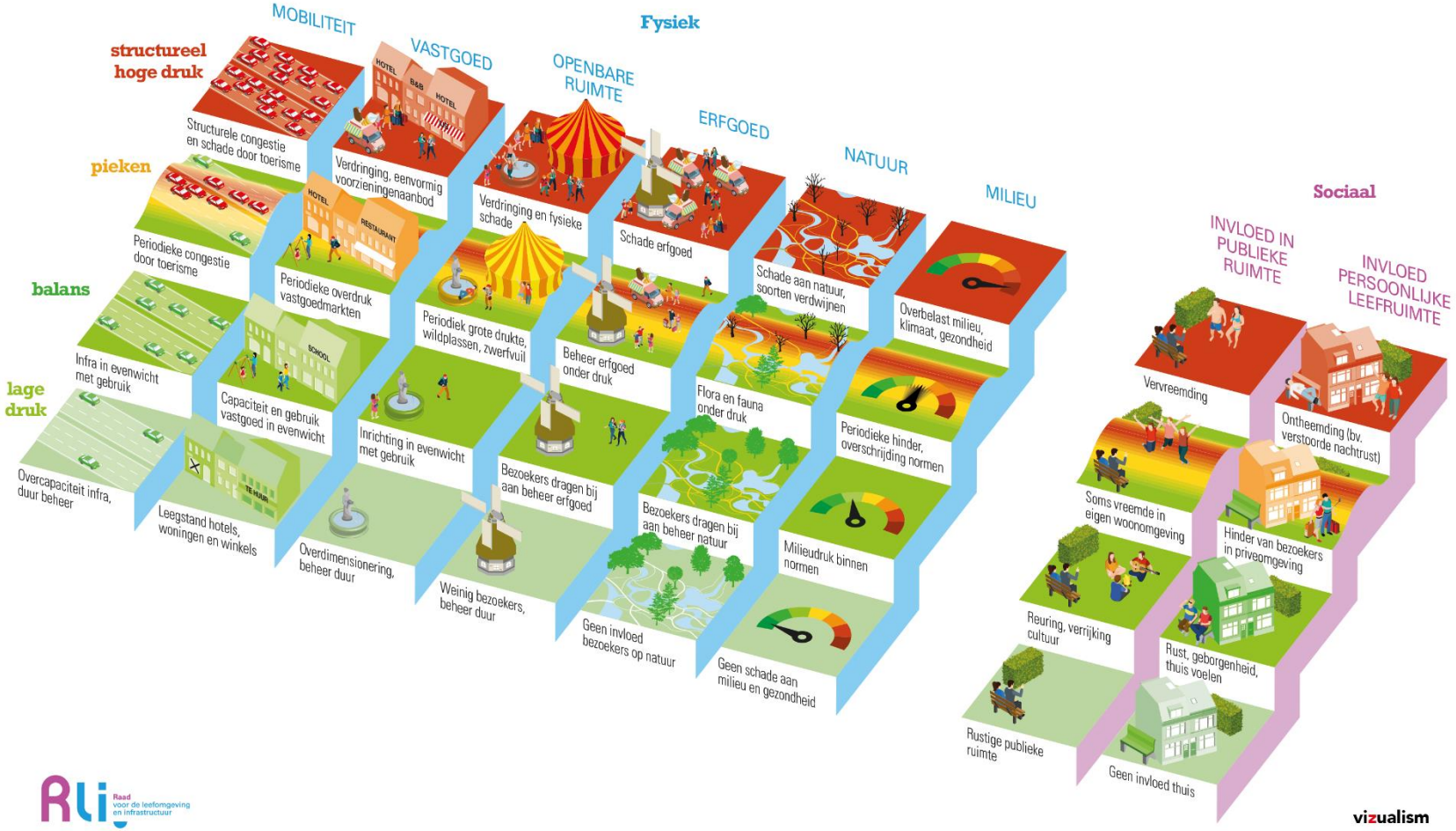

5.3 *Analyses draagkracht leefomgeving*

De aandachtspunten voor de leefomgeving voor de verschillende deelregio's binnen de MRA zijn op twee manieren in beeld gebracht:

a. Met een feitelijke analyse van draagkracht, gebaseerd op verschillende indicatoren per domein;
b. Door de consultatie van stakeholders tijdens een zogenoemde gebiedstafel per deelregio, waarbij de draagkracht per domein is beoordeeld.

De resultaten van deze analyses staan beschreven in bijlage 9. In deze paragraaf staan de belangrijkste conclusies op basis van die twee 'draagkrachtanalyses', zie tabel 5.1. Dit overzicht is een interpretatie (oordeel) van de in bijlage 9 beschreven resultaten door de bureaus.

5.3.1 *Conclusies op MRA schaal*

1. **Leefbaarheid is (ruim) voldoende**. Uit de feitelijke onderzoeksgegevens blijkt dat (op gemeenteschaal) de leefbaarheid in de MRA met (ruim) voldoende cijfers wordt gewaardeerd. Inwoners zijn tevreden en ervaren weinig overlast van bezoekers. Er is weinig leegstand van winkels. In de gebiedstafels is de leefbaarheid overall gezien ook (erg) gunstig beoordeeld. Er is bewustzijn dat toerisme en recreatie hier een bijdrage aanleveren. Ook is het ook zichtbaar geworden dat de meeste gemeenten zich naar de toekomst toe willen blijven profileren richting bezoekers om de kansen van toerisme en recreatie te benutten.
2. **Openbare ruimte.** Aandachtspunt is de vervuiling (zwerfvuil) van de openbare ruimte of andere vormen van overlast van bezoekers in de openbare ruimte (ongepast gedrag etc.). Vervuiling van de openbare ruimte wordt zowel in de feitelijke analyse als bij de gebiedstafels beoordeeld als 'aandachtspunt op bepaalde plekken of momenten'. De indicatoren in relatie tot de openbare ruimte scoren iets lager in de meer stedelijke gemeenten. Overlast van bezoekers komt vooral op plekken voor waar toeristisch-recreatieve hotspots aanwezig zijn. Voorbeelden zijn: Amsterdam, Haarlem, Zaanstad, Beverwijk, Volendam en Marken.
3. **Druk op natuur door recreatie**. De druk op de natuur- en recreatiegebieden door recreatie (vooral inwoners, in mindere mate toeristen) is over de hele MRA groot. Dat is zichtbaar vanuit zowel de feitelijke analyse als de gebiedstafels. Vanuit de gebiedstafels is het oordeel dat het vooral gaat om aandachtspunten die te maken hebben met pieken op sommige plekken of momenten. Vanuit de feitelijke analyse is het beeld structureler en zorgelijker van aard en dit is een belangrijk aandachtspunt. Dit blijkt uit 'berekende tekorten' aan (wandel)gebieden in de nabijheid van inwoners. Maar ook uit een consultatie van experts. Terreinbeherende organisaties geven namelijk aan dat de drukte de laatste jaren enorm is toegenomen en dat dit sterke negatieve effecten heeft op de natuurwaarden en de bezoekersbeleving. Corona heeft dit beeld mogelijk extra versterkt.
4. **Mobiliteit vraagt nader onderzoek**. Uit de gebiedstafels blijkt dat mobiliteit een belangrijk aandachtspunt is bij bestemmingsontwikkeling. Er zijn echter onvoldoende feitelijke gegevens voorhanden om de draagkracht van infrastructuur te bepalen en vele factoren (dus niet alleen vrije tijd) bepalen de omvang en het tijdstip van het aantal verplaatsingen. Dit vraagt daarom om nader onderzoek, om enerzijds filevorming en parkeerdrukte te voorkomen, maar ook om duurzame mobiliteit naar de toekomst te stimuleren.
5. **Erfgoed en cultuur zijn een kans**. Vanuit de gebiedstafels is breed door de MRA het signaal opgevangen dat erfgoed en cultuur dé kans zijn om het profiel van de verschillende (deel)bestemmingen verder te ontwikkelen. Dit kan door het open te stellen en toeristisch-recreatief (passend) beleefbaar te maken, onder andere door routenetwerken.
6. **Vastgoed.** Hier is het op basis van de huidige gegevens over draagkracht niet mogelijk een eenduidige relatie met toerisme te leggen. De woningmarkt is onderhevig aan veel factoren die de verkoopprijs van woningen bepalen. Toeristische verhuur is hiervan één factor die hierop mede van invloed kan zijn.

Tabel 5.1: Oordeel draagkracht per domein feitelijke analyse en gebiedstafels

Domein	Oordeel feitelijke analyse	Oordeel gebiedstafels
Sociaaleconomisch (leefbaarheid)		
Openbare ruimte		
Natuur		
Mobiliteit		
Erfgoed		
Vastgoed		

Legenda	
	Geen oordeel: er zijn geen bronnen/analyse op basis waarvan een oordeel gemaakt kan worden over draagkracht.
	Onderdruk: er is behoefte aan meer bezoekers om ook een positieve bijdrage te leveren.
	Balans: de omvang van toerisme en recreatie is in balans met de leefomgeving, er zijn ook kansen voor ontwikkeling.
	Aandachtspunten draagkracht: in het merendeel van de gemeenten/deelregio's zijn aandachtspunten (pieken) met draagkracht.
	Aandachtspunten balans: er is over het algemeen sprake van onvoldoende draagkracht. Er doen zich duidelijke knelpunten voor. Deze kunnen zowel van structurele aard zijn of op bepaalde piekmomenten spelen.

5.3.2 *Conclusies vergelijking deelregio's*

In deze paragraaf staan de conclusies op het schaalniveau van de deelregio's centraal. Dit betreft een vergelijking van de geanalyseerde data (feitelijke analyse). Hiermee kan nog beter worden ingezoomd op thema's die per deelregio of gemeentelijk de aandacht vragen. We maken hierbij onderscheid in draagkracht van de stedelijke omgeving en het buitengebied (natuur en groene ruimte). Voor de achtergronden van de analyse, zie bijlage 9.

Stedelijk gebied

Onder het stedelijk gebied verstaan we de volgende elementen van de leefomgeving: leefbaarheid (sociaaleconomisch), openbare ruimte en vastgoed (woningmarkt). Voor de analyse van het stedelijk gebied hechten we eraan te zeggen dat het om een analyse gaat, waarvan de waarde ***indicatief*** is. Dit heeft te maken met onderstaande connotaties:

a. De kwalificaties laag of hoog die hierna worden weergegeven zijn ten opzichte van het gemiddelde. In absolute zin kan de kwalificatie dus gunstig zijn (zoals bij leefbaarheid).
b. De tweede connotatie is dat de relatie met toerisme vaak niet eenduidig is, het ontbreekt bijv. aan een inwonersonderzoek. De resultaten mogen dus primair als vertrekpunt worden gezien, waarmee rekening gehouden kan worden bij toeristisch-recreatieve ontwikkeling (draagkracht uitgangspositie).

De resultaten van stedelijke draagkracht staat hieronder weergegeven:

- Gooi en Vechtstreek, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland hebben de hoogste draagkracht uitgangspositie. Hier zijn de leefbaarheid, overlast in de openbare ruimte en de woningmarkt als meest gunstig beoordeeld in vergelijking met andere deelregio's.
- Amsterdam en Almere – Lelystad hebben relatief gezien de laagste draagkrachtscore, qua leefbaarheid, openbare ruimte en vastgoed.
- Amstelland-Meerlanden en IJmond krijgen in deze vergelijking een gemiddelde score voor de draagkracht uitgangspositie.

Buitengebied: natuur en landschap

Onder het buitengebied verstaan we de natuur- en recreatiegebieden. Maar ook het landelijk gebied dat recreatief gebruikt wordt, bijvoorbeeld om te wandelen en fietsen. Dit betreft vooral het recreatief gebruik door inwoners.

De resultaten van de draagkracht van het buitengebied staat hieronder weergegeven:

- Alle deelregio's kennen een tekort aan opvangcapaciteit voor recreanten. Ook is in alle regio's de stijging van de drukte 'aanzienlijk' of 'groot', met overlast tot gevolg voor natuur en bezoekers (op dit laatste punt zijn voor Almere-Lelystad geen gegevens bekend).
- De gemeente Amsterdam heeft de laagste score voor de draagkracht van natuur- en recreatiegebieden. Daar is de opvangcapaciteit overschreden (fors tekort) en ook relatief veel overlast. Dit is verklaarbaar omdat de gemeente Amsterdam weinig natuurgebieden kent. Ook de deelregio's Gooi en Vechtstreek en Amstelland-Meerlanden hebben een relatief lage draagkrachtscore. Voor Gooi en Vechtstreek is het opvallend dat daar een grote stijging van drukte is, terwijl het tekort aan opvangcapaciteit relatief gering is. Dit kan mogelijk verklaard worden doordat Gooi en Vechtstreek een behoorlijk aantal recreanten van buiten de regio trekt.
- IJmond heeft samen met Zaanstreek-Waterland relatief gezien de minste tekorten aan opvangcapaciteit en minste stijging van de drukte.
- Zuid-Kennemerland heeft een gemiddelde draagkrachtscore. Hierboven op komen echter de bezoekers van buiten de regio die komen voor strand, duinen en kust.

5.4 *Draagkracht beleidsmatig*

5.4.1 *Indicatoren beleidsmatige aandacht*

In hoeverre wordt in het huidige beleid ingespeeld op de uitdagingen voor de toekomst? In tabel 5.2 staat per gemeente in de MRA weergegeven hoe de stand van zaken is op de volgende vier vragen:

1. Ontwikkelruimte: er is (nog) sprake van ontwikkelruimte voor toerisme en recreatie.
2. Sentiment ontwikkelruimte: wat is de gemeentelijke attitude ten aanzien van toerisme en recreatie in het collegeakkoord? Worden er kansen en/of ontwikkelruimte gezien voor toerisme en recreatie en wordt dit op positieve, negatieve of op neutrale wijze beschreven?
3. Sturing op balans: er is toeristisch-recreatief beleid aanwezig met daarin aandacht voor sturing op balans.
4. Beleid: er is toeristisch-recreatief beleid aanwezig met daarin concrete doelen die ingaan op de kwantitatieve component van bestemmingsontwikkeling: groei, mindering en/of spreiding van toerisme en recreatie.

De indicatoren ontwikkelruimte (1) en sturing op balans (3) zijn gebaseerd op een enquête die onder gemeenten is gehouden. Er is gevraagd of en in welke mate er wat hen betreft sprake is van ontwikkelruimte voor toerisme en recreatie. Ook is gevraagd of er al wordt gestuurd op balans en hoe die sturing is belegd in beleid en/of uitvoering. De data voor beleid (4) en sentiment (2) zijn gebaseerd op deskresearch en een beoordeling daarvan door de onderzoeksbureaus. Voor beleid is gekeken naar de opgestelde doelen voor toerisme en recreatie in toeristisch-recreatief beleid: zijn er doelen opgesteld die ingaan op groei of mindering van toerisme en recreatie en is er aandacht voor spreiding? Voor de indicator sentiment is onderzocht hoe de houding is ten aanzien van toerisme en recreatie in de college-akkoorden. Er is onderscheid gemaakt in positieve, genuanceerde, negatieve of geen (ontbrekende) houding. Om de resultaten vergelijkbaar te maken is gebruik gemaakt van scores, waarbij een 1 staat voor een lage (ongunstige, ontkennende) score op de betreffende indicator. Een 5 is een hoge (gunstige, bevestigende) score. In bijlage 6 is een uitgebreide beschrijving van de werkwijze opgenomen.

Tabel 5.2: Resultaten beleidsmatige aandacht per gemeente

		Beleidsmatig					
Deelregio	**Gemeente**	***Ontwikkel-ruimte toerisme***	***Bestuurlijk sentiment***	***Sturing op balans***	***Beleid***	**Totaal**	**Gem**
Amstelland-Meerlanden	Amstelveen	3	3	1	1	8	2,0
Amstelland-Meerlanden	Diemen	3	3	1	1	8	2,0
Zaanstreek-Waterland	Landsmeer	3	3	1	1	8	2,0
Amstelland-Meerlanden	Uithoorn	3	4	1	1	9	2,3
Zuid-Kennemerland	Heemstede	5	3	1	1	10	2,5
Zaanstreek-Waterland	Oostzaan	3	3	1	3	10	2,5
IJmond	Beverwijk	5	3	1	1	10	2,5
Gooi en Vechtstreek	Hilversum	5	3	1	1	10	2,5
IJmond	Heemskerk	5	4	1	1	11	2,8
Amstelland-Meerlanden	Aalsmeer	3	5	1	3	12	3,0
IJmond	Velsen	3	5	1	3	12	3,0
Gooi en Vechtstreek	Laren	3	3	5	1	12	3,0
Gooi en Vechtstreek	Wijdemeren	5	4	1	2	12	3,0
Gooi en Vechtstreek	Huizen	5	4	1	3	13	3,3
Amsterdam	Amsterdam	1	3	5	4	13	3,3
Zuid-Kennemerland	Bloemendaal	3	4	5	1	13	3,3
Amstelland-Meerlanden	Ouder-Amstel	5	3	5	1	14	3,5
Zaanstreek-Waterland	Beemster	3	5	1	5	14	3,5
Zaanstreek-Waterland	Waterland	3	3	5	3	14	3,5
Gooi en Vechtstreek	Blaricum	3	4	5	2	14	3,5
Almere-Lelystad	Almere	5	5	1	3	14	3,5
Gooi en Vechtstreek	Weesp	5	3	5	2	15	3,8
Zuid-Kennemerland	Haarlem	3	4	5	4	16	4,0
Zuid-Kennemerland	Zandvoort	5	5	1	5	16	4,0
Almere-Lelystad	Lelystad	5	5	1	5	16	4,0
Zaanstreek-Waterland	Purmerend	5	5	1	5	16	4,0
Zaanstreek-Waterland	Wormerland	5	5	1	5	16	4,0
Zaanstreek-Waterland	Edam-Volendam	3	4	5	5	17	4,3
Gooi en Vechtstreek	Gooise Meren	5	4	5	3	17	4,3
Zaanstreek-Waterland	Zaanstad	3	5	5	5	18	4,5
Amstelland-Meerlanden	Haarlemmermeer	5	5	5	3	18	4,5

5.4.2 *Resultaten beleidsmatige aandacht*

Hieronder staan de resultaten voor de aandacht voor draagkracht in het beleid in gemeenten in de MRA:

- **Ontwikkelruimte**: In ongeveer de helft van de gemeenten (15 van de 31) wordt aangegeven dat er sprake is van ontwikkelruimte voor toerisme en dat de draagkracht (nog) nergens overschreden wordt. Deze gemeenten krijgen de score 5. 15 gemeenten geven aan dat er beperkt ontwikkelruimte aanwezig is en dat de draagkracht op sommige momenten of locaties overschreden wordt. Dit is het geval in de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Uithoorn, Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Waterland, Zaanstad, Velsen, Blaricum en Laren. Deze gemeenten krijgen de score 3. Amsterdam is de enige gemeente die aangeeft dat er geen ontwikkelruimte meer is voor toerisme, waarbij de draagkracht nu al overschreden wordt en de negatieve effecten zichtbaar en omvangrijk zijn (score 1).
- **Sentiment**: De gemeenten Aalsmeer, Haarlemmermeer, Purmerend, Wormerland, Zaanstad, Velsen, Beemster, Zandvoort, Almere en Lelystad scoren allen het hoogste. In deze gemeenten is er in het collegeakkoord een positieve houding naar toerisme en recreatie en wordt de sector als kansrijk gezien. Een hoge score voor sentiment kan een indicator zijn dat er in deze gemeenten nog ontwikkelruimte is en geen grote uitdagingen zijn op het gebied van leefbaarheid door toerisme en recreatie. 12 van de 31 gemeenten hebben een genuanceerde houding ten aanzien van toerisme en recreatie. Bij een genuanceerde houding blijkt uit de stukken dat er bijvoorbeeld kansen worden gezien voor toerisme en recreatie, maar dat er tegelijkertijd aandacht is voor eventuele negatieve impact op bewoners of natuur of weerstand die dat bij hen kan oproepen. Duurzame groei en leefbaarheid voor inwoners zijn in dit geval thema's die aandacht krijgen in de collegeakkoorden.
- **Sturen op balans**: In 12 van de 31 gemeenten is op dit moment beleid gericht op het 'sturen op balans' van toerisme en recreatie en de leefomgeving. Dit geldt voor Amsterdam, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Edam-Volendam, Waterland, Zaanstad, Blaricum, Gooise Meren, Laren en Weesp. Deze gemeenten krijgen de score 5. De overige 18 gemeenten, waar is aangegeven dat er op dit moment geen beleid is dat is gericht op het sturen op balans, krijgen de draagkrachtscore 1.
- **Beleid**: In acht gemeenten is de score voor het onderdeel beleid hoog. Er zijn in deze gemeenten duidelijke doelen opgesteld die ingaan op de groei of mindering en spreiding van toerisme en recreatie. 11 gemeenten scoren de laagste draagkrachtscore (1). Er zijn in die gemeenten geen doelen bekend ten aanzien van groei, mindering of spreiding van toerisme en recreatie.

5.4.3 *Resultaten beleidsmatige aandacht regio's*

In tabel 5.3 staan de draagkrachtscores weergegeven per deelregio. Deze scores zijn gemiddelden van de scores van gemeenten in de betreffende deelregio. Hierdoor zijn de deelregio's vergelijkbaar. Het kan echter zijn dat hierdoor de nuance op gemeenteniveau en verschillen per deelregio, minder goed in beeld komen.

Het resultaat van de beleidsaspecten van draagkracht voor de deelregio's binnen de MRA staat hieronder beschreven:

- **Hoge beleidsmatige aandacht voor draagkracht**: Almere-Lelystad heeft de hoogste score voor beleidsmatige draagkracht. Zij geven aan relatief veel ontwikkelruimte te hebben en staan het meest positief tegenover toeristisch-recreatieve ontwikkelingen. De score voor sturing op balans valt laag uit, dit is een logisch gevolg van het feit dat Almere-Lelystad het vizier juist op toeristische ontwikkeling heeft en nog niet zozeer op de mogelijk (negatieve) effecten op de leefomgeving. Juist bij bestemmingen die zich toeristisch willen ontwikkelen is aandacht voor bestemmingsmanagement nu (pro-actief) aanvullend nodig. Almere-

Lelystad hebben hiertoe ook recent samen met de provincie Flevoland een Perspectief 2030 opgesteld. Zaanstreek-Waterland heeft ook een hoge beleidsmatige draagkracht. In deze deelregio worden de kansen gezien en is in het beleid al enige aandacht voor het sturen op balans. De hotspots hebben hier de afgelopen tijd aanleiding gegeven om in te zetten op het ontvangen van bezoekers zonder dat overlast ontstaat.

- **Gemiddelde beleidsmatige aandacht voor draagkracht**: Amsterdam, Zuid-Kennemerland en Gooi en Vechtstreek kennen een gemiddelde score voor beleidsmatige draagkracht. In o.a. Amsterdam en Haarlem is er beleid voor het sturen op balans en is er aandacht voor zowel de kansen als de knelpunten en opgaven. In Gooi en Vechtstreek, maar ook Zuid-Kennemerland is ontwikkelruimte aanwezig. De beleidsmatige draagkracht is lager, in de gemeenten zijn minder doelen opgesteld ten aanzien van groei, mindering en/of spreiding van toerisme en recreatie. Het sentiment is in beide regio's genuanceerd.
- **Lage score beleidsmatige aandacht voor draagkracht**: IJmond en Amstelland-Meerlanden hebben een relatief lage score voor beleidsmatige draagkracht. Er is in de enquête aangegeven dat er ontwikkelruimte is en in de collegeakkoorden is een positief sentiment aanwezig. De houding ten aanzien van toerisme en recreatie is genuanceerd tot positief. In diverse gemeenten in deze regio's worden kansen gezien voor toerisme en recreatie, maar in het beleid zijn er beperkt doelen opgenomen over sturen op balans. Er zijn, over de gehele regio gezien, weinig tot geen doelen opgesteld ten aanzien van groei, mindering en/of spreiding van toerisme en recreatie. Bij de gemeenten in deze regio's is beperkte tot veel ontwikkelruimte voor toerisme.

Tabel 5.3: Resultaten beleidsmatige aandacht per deelregio

Deelregio	Beleidsmatig				Totaal	Gem.
	Ontwikkel-ruimte toerisme	*Bestuurlijk sentiment*	*Sturing op balans*	*Beleid*		
IJmond	4,3	4,0	1,0	1,7	11,0	2,8
Amstelland-Meerlanden	3,7	3,8	2,3	2,8	12,6	3,1
Amsterdam	1,0	3,0	5,0	4,0	13,0	3,3
Gooi en Vechtstreek	4,4	3,6	3,3	2,0	13,3	3,3
Zuid-Kennemerland	4,0	4,0	3,0	2,8	13,8	3,4
Zaanstreek-Waterland	3,5	4,1	2,5	4,0	14,1	3,5
Almere-Lelystad	5,0	5,0	1,0	4,0	15,0	3,8

5.4.4 *Conclusie beleidsmatige aandacht*

Meer aandacht voor balans. Het sentiment ten aanzien van toerisme en recreatie is *overall* gezien genuanceerd tot positief. In diverse gemeenten en deelregio's worden kansen en ontwikkelruimte gezien met hierbij aandacht voor thema's als duurzame/ kwalitatieve groei en leefbaarheid. Echter, in veel gemeenten die aangeven (beperkt) ontwikkelruimte te hebben is er geringe aandacht voor het sturen op balans of zijn in mindere mate doelen opgesteld die ingaan op de groei, mindering of spreiding van toerisme en recreatie. Inwonersprognoses en de verwachte groei van toerisme en recreatie vragen om aandacht in het beleid voor sturen op balans of kansen.

6. Ontwikkelperspectief toerisme en recreatie MRA

In dit hoofdstuk staat het ontwikkelperspectief voor toerisme en recreatie in de MRA centraal. In het ontwikkelperspectief per deelregio komen de ontwikkelkansen vanuit de huidige omvang en de prognoses in beeld. Ook staan de aandachtspunten voor de leefomgeving en leefbaarheid aangegeven.

6.1 *Algemene conclusie ontwikkelperspectief MRA*

Het beeld rondom de draagkracht van bestemmingen is de laatste jaren vooral bepaald door de overlast van bezoekers op hotspots, zoals het centrum van Amsterdam, de Zaanse Schans, Volendam en Marken. De resultaten uit dit onderzoek schetsen voor de gehele Metropoolregio Amsterdam echter een genuanceerder en gevarieerder beeld. Er zijn relatief veel deelregio's waar de leefbaarheid gunstig is en de omvang van toerisme en recreatie groot of gemiddeld (Zaanstreek-Waterland, IJmond en Zuid-Kennemerland). Toerisme en recreatie dragen hier bij aan een gunstige leefbaarheid. Het handhaven en versterken van deze positie vraagt ook de komende jaren voortdurende aandacht, omdat dit geen vanzelfsprekendheid is.

De prognoses laten zien dat er een (forse) groei van het aantal inwoners en toeristen wordt verwacht (+10 miljoen overnachtingen en +60 miljoen vrijetijdsactiviteiten tot 2030, zie hoofdstuk 4). Bij toenemende toeristische behoefte, is het de vraag of, waar en in welke mate het wenselijk is de groei op te vangen. Hierin worden politieke keuzes gemaakt. Wat betreft recreatie (vanuit eigen inwoners) zijn deze keuzes anders: waar het inwoneraantal groeit, neemt ook de behoefte aan vrijetijdsvoorzieningen toe, zowel commerciële als publieke voorzieningen (in paragraaf 6.3 gaan we hier verder op in). Tegelijkertijd maken toeristen en recreanten gebruik van dezelfde voorzieningen. Dat zorgt vaak voor synergie: bewoners profiteren van een uitgebreid palet aan voorzieningen, toeristen genieten van authenticiteit. In sommige gevallen kan dit bijdragen aan knelpunten, denk aan de kustgebieden waar recreatief en toeristisch bezoek samenkomt, of aan het fietspad langs de Zaanse Schans wanneer er ook veel toeristen zijn.

Er zijn de nodige kansen en uitdagingen voor de ontwikkeling van toerisme en recreatie in de MRA. De deelregio's met een (relatief) geringere omvang van toerisme en recreatie (Almere-Lelystad, Gooi en Vechtstreek en Amstelland- Meerlanden) kunnen die verwachte groei gebruiken om de ontwikkeling van hun (deel)bestemmingen voor inwoners en toeristen nog aantrekkelijker te maken.

Die kansen zijn er voor alle deelregio's in de MRA. Echter het bewustzijn groeit dat dit moet gebeuren op een manier die kan worden omschreven als '**kwaliteitstoerisme**'. Kwaliteitstoerisme (en -recreatie) omvat de volgende kenmerken:

- Het DNA van de deelregio's staat centraal. Alle deelregio's zien kansen om vooral erfgoed en cultuur nog beter beleefbaar te maken;
- Er is inzicht in de draagkracht van de bestemming en hieraan wordt invulling gegeven door bestemmingsmanagement;
- Inwoners profiteren van de ontwikkeling.

Aandacht voor bestemmingsmanagement zorgt ervoor dat groei bijdraagt aan de leefbaarheid en er geen afbreuk aandoet. In de MRA blijkt dat in het huidige beleid (voorzichtig) optimisme is over de ontwikkelkansen, maar dat concrete doelen voor bestemmingsmanagement zeker nog geen gemeengoed zijn. Het vormgeven van dit onderwerp (bijvoorbeeld in gemeentelijke collegeakkoorden) is een belangrijke eerstvolgende stap, zodat vervolgens ook concreet kan worden gestuurd op gebalanceerde ontwikkelingen.

Dit onderzoek geeft inzicht in de belangrijkste impacts van bezoekers op de leefbaarheid en leefomgeving. Deze impacts aangaande leefbaarheid zijn met name zichtbaar op hotspots en in gemeenten met relatief veel stedelijk gebied. De impact op natuur- en recreatiegebieden is overal zichtbaar en vooral gerelateerd aan de (toegenomen) behoefte aan buitenrecreatie van inwoners en het tekort hieraan. Hieruit blijkt ook dat de focus niet alleen op de toeristische, maar ook op de recreatieve druk mag komen te liggen. De uitdaging hier ligt het met name in het toegankelijk en aantrekkelijk houden van de recreatie- en natuurgebieden, zonder de ecologie te schaden.

De onderdelen van de leefomgeving die de meeste aandacht vragen zijn: natuur, mobiliteit en de kwaliteit van de openbare ruimte. Een belangrijke aanbeveling is om in de toekomst inwoners ook beter te betrekken bij het in kaart brengen van leefbaarheid in relatie tot toerisme. Dit is voor de MRA onvoldoende in beeld.

In dit hoofdstuk staat per deelregio het ontwikkelperspectief weergegeven, zie paragraaf 6.2. In paragraaf 6.3 staan mogelijkheden en aanbevelingen benoemd om het bestemmingsmanagement concreet vorm te geven, als input voor de op te stellen MRA-strategie. Tot slot staan ook de thema's genoemd waarop de samenwerking in de MRA kan worden verbeterd of versterkt, zie paragraaf 6.4.

6.2 *Ontwikkelperspectieven toerisme en recreatie per deelregio*

Hieronder staan de ontwikkelperspectieven per deelregio beschreven.

6.2.1 *Ontwikkelperspectief Gooi en Vechtstreek*

Gooi en Vechtstreek kent een relatief geringe omvang van toerisme in combinatie met een gunstige draagkracht. De prognoses voor het inwoneraantal zijn gering en minder dan gemiddeld in de MRA. Ook wordt in Gooi en Vechtstreek (samen met IJmond) de geringste toeristische groei verwacht.

Gooi en Vechtstreek kan nog beter inspelen op de kansen die toerisme biedt, met verblijfsrecreatief en dagrecreatief aanbod en marketing. De prognoses zijn gering, maar de verzilvering hiervan hangt vooral samen met de ambities. Deze verschillen sterk per gemeente. Enkele gemeenten binnen de deelregio lijken ambities te hebben met een sterkere toeristische ontwikkeling, zoals Weesp, Huizen en Wijdemeren. Andere gemeenten zijn meer terughoudend, zoals Blaricum en Laren. Als deelregio lijkt hier vooral een kans te liggen in kwaliteitstoerisme en -recreatie: een ontwikkeling gericht op kwaliteit van het aanbod, dat past bij de bestemming (DNA) en individuele en in kleine groepen bezoekers trekt, verspreid over de tijd en de regio.

Uit de analyse van het beleid blijkt dat de regio aangeeft over ontwikkelruimte te beschikken. Er is echter nog maar ten dele aandacht voor 'het sturen op balans' en nog minder in de concretisering hiervan in doelen. De gunstige draagkracht biedt in ieder geval een goede uitgangspositie voor groei van de toeristisch-recreatieve omvang. Er zijn echter wel twee domeinen waar aandachtspunten zijn: natuur en mobiliteit.

- Natuur: in de natuur moeten vooral de voorzieningen op peil worden gehouden en ook meer aandacht en middelen komen om de opvangcapaciteit in de hele keten op orde te brengen en te organiseren, bijv. met parkeerruimte maar ook meer toezicht. Een ander aandachtspunt is hoe (vooral) bij pieken de overlast kan worden verminderd door spreiding.
- Mobiliteit: vooral bij de landgoederen en historische binnensteden is het vaak (constant) te druk. Hiervoor kan in de toekomst beter gezocht worden naar oplossingen om drukte te spreiden. Voor het buitengebied

(Wijdemeren) geldt dat er beter nagedacht kan worden over spreiding, bijvoorbeeld door parkeren aan de randen mogelijk te maken.

Gooi en Vechtstreek werkt graag nader samen in MRA-verband aan de volgende onderwerpen (uit gebiedstafels):

- In beeld brengen bezoekersstromen met een druktemonitor.
- Hier hoort ook een scherper beeld van de doelgroep bij, welke toeristen en recreanten komen er nu (en in de toekomst) naar de Gooi en Vechtstreek en op wie wil de regio zich vervolgens richten. Er is potentie om de verblijfsbezoeker vanuit Amsterdam te verleiden om in Gooi en Vechtstreek te gaan verblijven. Dit vraagt om een gezamenlijke strategie voor ontwikkeling verblijfstoerisme in Gooi en Vechtstreek.
- Gezamenlijk de economische en maatschappelijke waarde van het beleven van natuur en erfgoed in kaart brengen. Wat brengt het de MRA-regio qua welvaart en welzijn.
- De uitdagingen rondom toerisme en recreatie zijn vaak gerelateerd aan ruimte. Er is behoefte om dit MRA-breed met elkaar op te pakken. Bijvoorbeeld door ondersteuning bij het opstellen van ruimtelijke kaders, opstellen van bestemmingsplannen en omgang met natuur.

6.2.2 *Ontwikkelperspectief Almere-Lelystad*

Almere-Lelystad heeft samen met Gooi en Vechtstreek de geringste omvang van toerisme en recreatie. De draagkracht voor deze regio is onduidelijk, omdat we gebaseerd op de feitelijke analyse onvoldoende cijfers beschikbaar hebben die dit goed in beeld brengen. Gebaseerd op de input uit de gebiedstafels zien we eigenlijk een zeer gunstige draagkracht, alle domeinen van de leefomgeving scoren onderdruk of ‘in balans’. De leefbaarheid (gebaseerd op de feitelijke analyse) wordt in de regio als voldoende beoordeeld, maar laat ook nog ruimte voor verbetering.

Voor Almere-Lelystad wordt een forse groei van het aantal inwoners voorzien. Hoewel de prognose “trendmatige groei” voor geheel Flevoland een afname voorziet, wordt voor Lelystad en Almere een toename van het toerisme verwacht. Het hangt echter wel van ambitie en inzet af in welke mate dit verder zal gaan ontwikkelen

De ontwikkeling van toerisme en recreatie kan in Almere-Lelystad sterk bijdragen aan de welvaart en welzijn voor inwoners. Er is voldoende ontwikkelruimte, mits de ontwikkeling op een slimme manier wordt ingezet. De groei van het toerisme is in Almere-Lelystad geen vanzelfsprekendheid, dit betekent dat een actieve sturing op toeristisch-recreatieve ontwikkeling nodig is.

Uit de analyse van het beleid blijkt ook dat hierop al vol wordt ingezet. Er is aangegeven dat er veel ontwikkelruimte is, en we zien dit ook in het geformuleerde beleid van beide gemeenten terug. Het is dus gunstig dat hier proactief wordt ingezet op een gebalanceerde ontwikkeling.
Aandachtspunten voor de ontwikkeling zijn (uit gebiedstafels):

- Beter beleefbaar en toegankelijk maken van de natuur(gebieden).
- Zorg voor synergie in de ontwikkeling van dagrecreatieve voorzieningen voor toeristen met de behoeften van inwoners.
- De deelregio zet al actief in op het verbeteren van de randvoorwaarden om (toeristische) ontwikkeling mogelijk te maken, zoals aandacht voor huisvesting van werknemers in de sector, actief beleid aangaande verblijfsrecreatie en verbeteren van de bereikbaarheid met het OV via (MRA) concessies.

Almere-Lelystad werkt graag nader samen in MRA-verband aan de volgende onderwerpen (uit gebiedstafels):

- Monitoring van bezoekersstromen.
- Bestemmingsontwikkeling en het realiseren van nieuwe bestemmingen binnen de MRA. In Almere en Lelystad is een ambitie om nog verder te ontwikkelen.
- Arbeidsmarkt en scholing wordt ook als heel belangrijk gezien in Almere-Lelystad. Er zijn namelijk mensen nodig die in de sector willen werken om te ontwikkelen. De MRA kan hierin een rol spelen door dit te agenderen bij andere programma’s binnen de MRA.

6.2.3 *Ontwikkelperspectief IJmond*

IJmond kent, net als Gooi en Vechtstreek, een relatief geringe omvang van toerisme in combinatie met een gunstige draagkracht. De prognoses voor het inwoneraantal zijn gering en minder dan gemiddeld in de MRA. Ook wordt in IJmond (samen met Gooi en Vechtstreek) de geringste toeristische groei verwacht.

IJmond kan nog beter inspelen op de kansen die toerisme biedt, met verblijfsrecreatief en dagrecreatief aanbod en marketing. De prognoses zijn gering, maar de verzilvering hiervan hangt vooral samen met de ambities. Er zijn ook veel 'troeven' in het gebied die (beter) toeristisch beleefbaar gemaakt kunnen worden, zoals de vis(industrie), het cultuurhistorisch erfgoed, de natuur, duinen maar ook het polderlandschap.

Uit de analyse van het beleid blijkt dat de regio aangeeft over veel ontwikkelruimte te beschikken en het sentiment hierover is ook gunstig. Er is een duidelijk bewustzijn dat toerisme nog sterker kan bijdragen aan werkgelegenheid, leefbaarheid (nabijheid voorzieningen) en trots op de regio. Er is echter nog weinig tot geen aandacht voor 'het sturen op balans' en nog minder in de concretisering hiervan in doelen. De redelijk gunstige draagkracht biedt in ieder geval een goede uitgangspositie voor groei van de toeristisch-recreatieve omvang. Vooral op het gebied van natuur zijn er zorgen en aandachtspunten: het gaat vooral om piekbelastingen en dan met name in de duingebieden. Er is op zich wel ruimte in de IJmond maar er mag in de toekomst beter worden ingezet op het opvangen van bezoekers zonder dat dit de ecologie belemmert of overlast voor andere bezoekers tot gevolg heeft. Dit vraagt om de inzet van verschillende instrumenten om beter te spreiden.

IJmond werkt graag nader samen in MRA-verband aan de volgende onderwerpen:

- Verzamelen van data over bezoekers en het in kaart brengen van bezoekersstromen door bijvoorbeeld een druktemonitor.
- Samenwerking op het gebied van digitale vindbaarheid van het aanbod, digitalisering, marketing en elkaar versterken vanuit het eigen DNA.
- Op het gebied van bereikbaarheid en mobiliteit is de samenwerking in de MRA belangrijk (OV, fietsroutes, waterverbinding, deelvervoer).
- Het delen van kennis, leren van elkaar juist op MRA schaal.
- Er is behoefte aan een spreidingsstrategie op hoofdlijnen in de MRA, waarbij de deelregio's en gebieden dit zelf verder kunnen specificeren en vanuit het eigen DNA kunnen ontwikkelen en regio's elkaar op die manier kunnen versterken.

6.2.4 *Ontwikkelperspectief Zaanstreek-Waterland*

Zaanstreek-Waterland kent een gemiddelde tot een relatief geringe omvang van toerisme en recreatie. Aan de andere kant zijn er wel een aantal toeristische hotspots waar de omvang (lokaal) fors is: de Zaanse Schans, Volendam en Marken. En ook een recreatieve hotspot: Het Twiske, en ook Waterland zijn populair voor dagrecreatie. De uitgangspositie qua draagkracht is gunstig tot gemiddeld.

Met een verwachte groei van 6,7% wordt voor 2030 niet de allergrootste groei van het aantal inwoners verwacht in deze deelregio, maar deze regio heeft ook te maken met de bevolkingsgroei van Amsterdam (+12%). Wat betreft de groei van het toerisme (overnachtingen) wordt voor deze regio wel een forse groei verwacht. Hierbij moet echter aangetekend worden dat die afhankelijk is van ambities en beleid.

Er zijn in deze deelregio kansen voor de ontwikkeling van toerisme en recreatie. Met name erfgoed en cultuur bieden kansen voor toerisme en dagbezoeken, evenals uitbreiding van verblijfcapaciteit (indien passend bij de ambities). Belangrijk gegeven hierbij is de aanwezigheid van verschillende bestaande toeristisch-recreatieve hotspots en de vele Natura-2000 gebieden, waarmee rekening gehouden moet worden bij de doorontwikkeling van toerisme en recreatie in het gebied. Purmerend en

Wormerland geven aan nog veel ontwikkelruimte te hebben voor toerisme, in de andere gemeenten is die beperkt of onder voorwaarden.

Aandachtspunten en kansen zijn:

- Landelijk gebied en natuur: benutting van natuurgebieden voor wandelen, fietsen en andere route gebonden recreatie is kansrijk om de toenemende recreatieve druk op te vangen en te geleiden (recreatief grid).
- Op de hotspots (Zaanse Schans, Volendam, Marken en Het Twiske) is aandacht gewenst voor de sociaaleconomische leefbaarheid, mobiliteitsknelpunten en de openbare ruimte. Bewoners ervaren overlast en de leefbaarheid moet versterkt worden.
- Qua mobiliteit liggen opgaven bij het verduurzamen van mobiliteit en beperken van overlast door het reguleren of organiseren van verkeersstromen.
- Buiten de hotspots zijn er mogelijkheden om het bestaande erfgoed en cultuur, de kernen en het landschap beter te benutten voor recreatie en toerisme.
- Benutten kansen voor waterrecreatie.

Zaanstreek-Waterland werkt graag nader samen in MRA-verband aan de volgende onderwerpen (uit gebiedstafels):

- Gezamenlijke marketing/ promotie activiteiten oppakken op MRA-schaal. Hierbij graag samenwerking van alle marketingorganisaties en DMO's en dus niet alleen Amsterdam & Partners.
- Beter monitoren en inzichtelijk maken van het aanbod en data van bezoekersstromen en de beperkte capaciteit van gemeenten op dit punt (deels) opvangen.
- Bereikbaarheid en mobiliteit moet op MRA-schaal worden opgepakt. Denk aan OV, het fietsnetwerk of het doortrekken van de noordzuidlijn, eventueel kaders voor (duurzame) mobiliteit in relatie tot toeristisch-recreatieve ontwikkelingen. Maar ook mobiliteit over water, zoals met de Zaanferry.
- Kennisdeling binnen de MRA, maar ook kennis van buiten de MRA ophalen.
- Product- en bestemmingsontwikkeling regionaal afstemmen op basis van DNA en de identiteit van Zaanstreek-Waterland. Elke deelregio en bestemming focus op de eigen kwaliteiten.
- Gezamenlijk anticiperen op de impact van Amsterdams beleid op de omliggende gemeenten.

6.2.5 *Ontwikkelperspectief Amstelland-Meerlanden*

De omvang van recreatie en toerisme in Amstelland-Meerlanden is gemiddeld, hoewel er sterke verschillen zijn binnen de regio. Schiphol, waaronder het uitgaande verkeer dat vanaf Schiphol vertrekt, heeft een grote invloed op de omvang in (met name) Haarlemmermeer. De uitgangspositie qua draagkracht is in deze regio gemiddeld, met daarbinnen gemeenten die boven en onder het gemiddelde zitten. De prognoses geven groei aan voor zowel recreatie (inwoners) als toerisme. In vier gemeenten in deze regio wordt (nog) niet gestuurd op balans, dit zijn ook de vier gemeenten waar beperkt ruimte is voor de ontwikkeling van toerisme. Twee gemeenten geven aan dat er op balans gestuurd wordt en dat er veel ontwikkelruimte is. Deze gemeenten hebben ook richtinggevende doelen voor zowel recreatie als toerisme.

Het noordelijke gebied van deelregio is al behoorlijk verstedelijkt. Op die locaties zijn nieuwe toeristische voorzieningen misschien niet meer zo goed mogelijk, maar mogelijk juist wel weer in het landelijk gebied of op andere plekken. Door meer in te zoomen per gemeente kan de juiste balans worden bepaald en vervolgens welke ontwikkelkansen er zijn.

De ontwikkeling van toerisme en recreatie kan in Amstelland-Meerlanden bijdragen aan het welzijn en welvaart van inwoners, waarbij – zeker ook vanwege de groeiprognoses – tegelijkertijd aan een aantal opgaven gewerkt moet worden. Erfgoed, cultuur en landschap werden hier ook genoemd als basis voor kansrijke ontwikkelingen. Bij verdere

ontwikkelingen zou aandacht moeten zijn voor duurzame bereikbaarheid en het stimuleren van duurzame mobiliteit, om de draagkracht op dit vlak te versterken.

Opgaven en kansen in deze deelregio zijn:

- Benutten van erfgoed, cultuur en landschap voor recreatie en toerisme (wat goed past bij het DNA van het gebied).
- Benutten van kansen voor waterrecreatie.
- Het oppervlak recreatiegebied is te beperkt en uitbreiding van het areaal is noodzakelijk. Ook het ontwikkelen van groene structuren en verbindingen is nodig om recreatieve druk op te vangen en andere gebieden (zoals de kust) te ontlasten.

Amstelland-Meerlanden werkt graag nader samen in MRA-verband aan de volgende onderwerpen (uit gebiedstafels):

- Ontwikkeling en promotie van de regio niet alleen als 'Flower' regio, maar ook water en landschap zijn belangrijk. Aansluiten bij meerdere promotielijnen.
- Duurzaamheid is een relevant thema om op samen te werken. Denk aan elektrisch varen op de Westeinderplassen, recreatieve dooradering van een nieuw zonnepanelengebied (voorbeeld bij Schiphol), aanleg duurzame jachthaven Uithoorn, ondernemers faciliteren bij duurzaam ondernemen en benutting van OV voor bereikbaarheid van vrijetijdsvoorzieningen (ideeën zijn o.a. hop on hop off bus, lijn 358 bestempelen als 'flori bus').
- Samenwerken aan een robuust fietsnetwerk en verbindingen die groen vanuit de stad gezien, dichtbij brengen.
- Uitbreiding areaal natuur- en recreatiegebied.
- Gezamenlijke shift nodig in denken over de financiering van niet alleen natuurbeheer maar ook recreatiebeheer.

6.2.6 *Ontwikkelperspectief Zuid-Kennemerland*

Zuid-Kennemerland kent een gunstige draagkracht en een relatief grote omvang van toerisme en recreatie. Zuid-Kennemerland kent een relatief geringe groei van het aantal inwoners, maar een forse verwachte groei van het toerisme. En gezien de nabijheid tot Amsterdam worden ook veel recreanten uit die deelregio verwacht.

Zuid-Kennemerland staat voor de uitdaging om deze mooie positie met een goede balans in recreatie en toerisme en de draagkracht, naar de toekomst toe te blijven behouden. Gezien de prognoses biedt het toerisme ook voldoende kansen om hierop in te spelen en is de proactieve houding aangaande de leefbaarheid en leefomgeving nodig om te sturen op balans (spreiding bezoekers in ruimte en tijd).

Uit de analyse van het beleid blijkt dat de regio, afgezien van Haarlem, aangeeft over ontwikkelruimte te beschikken en het sentiment hierover is ook relatief gunstig. De regio geeft ook aan dat er wordt gestuurd op balans, echter concrete doelen zijn hiervoor nog in beperkte mate terug te vinden. Dit is echter wel een noodzaak voor de toekomstige, gebalanceerde ontwikkeling.

De aandachtspunten voor de toekomst op het gebied van draagkracht zijn vooral op het gebied van natuur, mobiliteit en deels openbare ruimte:

- Natuur: Er is in de deelregio vooral sprake van zorgelijke pieken of soms een structurele belasting in bepaalde delen van de natuur. Er is behoefte aan een goede balans in ecologische waarden en bezoekerswaarden. Door de ruimtelijke zonering van recreatie en natuur kunnen deze waarden beter op elkaar worden afgestemd.
- Mobiliteit: De draagkracht van mobiliteit wordt ook op bepaalde momenten overschreden in Zuid-Kennemerland. Dit uit zich met name in verkeersdrukte, opstoppingen en parkeerproblemen door bezoekers. Het speelt in de hele regio. Op drukke stranddagen is dit te verwachten, maar de problematiek speelt breder en op meerdere plekken. Het goed

organiseren van (duurzame) mobiliteit is een voorwaarde voor de verdere toeristische ontwikkeling van de regio.
- Openbare ruimte: vooral in de stedelijke gebieden (Haarlem) kan de kwaliteit van de openbare ruimte en buurten beter op peil worden gehouden, door bijv. de aanpak van zwerfvuil.

Zuid-Kennemerland werkt graag nader samen in MRA-verband aan de volgende onderwerpen (uit gebiedstafels):
- Graag inzetten op een deel regionale marketingstrategie in nauwe afstemming met de MRA, met als doel om elkaar beter te vinden en door te kunnen verwijzen naar elkaar.
- Leer van elkaar. Maak gebruik van elkaars 'learnings', bijv. op het gebied van de successen van marketingcampagnes.
- Inzicht in bezoekersstromen. Beter inzicht is noodzakelijk voor de hele MRA en past beter bij de MRA dan bij individuele gemeenten.
- Bereikbaarheid en mobiliteit. Dit is een thema dat al op de MRA agenda staat en moet blijven. Er is behoefte aan kennisdeling van goede ervaringen van binnen en buiten de MRA.
- Samenwerken en afstemmen in productontwikkeling. Het denken op MRA schaal vraagt ook om afstemming in de productontwikkeling. Wie heeft welke kwaliteiten en welk toeristisch profiel? En wat kan op welke plek toegevoegd worden en onderscheidend zijn, of waar kan (beter) worden doorverwezen naar elkaar.

6.2.7 *Ontwikkelperspectief Amsterdam*

Amsterdam kent, samen met Zandvoort, van alle MRA-gemeenten de hoogste omvang. De prognose geeft een forse groei van het aantal inwoners aan, en daarmee vraag naar vrijetijdsaanbod. De groei van toerisme (ten opzichte van 2019) wordt met beleid beperkt. De uitgangspositie qua draagkracht is in Amsterdam beneden gemiddeld, waarbij er tussen de wijken grote verschillen zichtbaar zijn. Qua beleid zien we dat Amsterdam als enige gemeente heeft aangegeven geen ruimte voor ontwikkeling van toerisme te zien. Er is in het beleid sturing op balans en er zijn concrete doelen opgenomen. Verdere ontwikkeling van de omvang (ten opzichte van 2019) is onwenselijk. Ontwikkeling en management van de bestemming kan zich richten op spreiding van bezoekers binnen de stad, er zijn verschillende wijken die kunnen profiteren van toerisme en recreatie.

Domeinen van de leefomgeving die aandacht vragen, zijn:
- Sociaaleconomisch (leefbaarheid): Hier is sprake van zowel zorgelijke pieken als een structurele belasting die invloed hebben op de leefbaarheid van bepaalde delen van Amsterdam.
- Mobiliteit: Er is sprake van normale pieken, veroorzaakt door o.a. autoverkeer (filevorming en parkeerdrukte). Buitenpoorten in samenwerking met de NS en innovatief duurzaam vervoer als attractie zijn voorbeelden van toekomstige toeristisch-recreatieve ontwikkelingen in Amsterdam.
- Openbare ruimte (o.a. parken): Er is sprake van zorgelijke pieken als gevolg van de toeristisch-recreatieve omvang in Amsterdam. Dit omvat onder meer drukte in de openbare ruimte door toerisme en recreatie, drukte in het algemeen en overlast door vervuiling. Zo gaat het bij parken vaak om recreatieve druk, afval en storend gedraag (bijv. herrie, loslopende honden, vernielingen). Opgave is om de huidige en toekomstige bewoners van de stad voldoende ruimte bieden voor natuurgerichte recreatie zonder overlast in de openbare ruimte. Hierbij is verbinding met omliggende regio's essentieel, met name de duurzame bereikbaarheid van groen, natuur en recreatieruimte (nabijheid via auto, OV en fietsverbindingen)

Vanuit Amsterdam werden de volgende onderwerpen genoemd om binnen MRA-verband op samen te werken (uit gebiedstafel):
- Samenwerking op het gebied van marketing (gastprofielen) en aanbodontwikkeling om de juiste gast op de juiste plek te krijgen.
- Benutten van het historisch erfgoed en cultuur.
- Duurzame ontwikkeling van toerisme en recreatie, bijvoorbeeld ook in relatie tot voedsel (gebruik van producten uit de regio).

- Nabijheid van groene uitloopmogelijkheden voor inwoners van de stad door goede comfortabele verbindingen.
- Dataverzameling en analyse.

6.3 *Bestemmingsmanagement*

Op basis van de uitkomsten van het draagkrachtonderzoek geven we de volgende aanbevelingen voor uw toekomstige beleid aangaande bestemmingsmanagement. Onder bestemmingsmanagement verstaan we het beleid en beheer van de bestemming waardoor overlast, ergernis en overschrijding van de draagkracht wordt voorkomen of hierop tijdig wordt bijgestuurd.

De aanbevelingen zijn mede gebaseerd op de menukaart voor 'sturen op balans' uit het advies 'Waardevol toerisme – de leefomgeving verdient het' van de Raad voor de Leefomgeving.

Regie op groei

Opvangen en effectief spreiden van de groeiende toeristisch-recreatieve behoefte, vraagt om regie op de ontwikkeling van nieuw en het beheer van bestaand toeristisch-recreatief aanbod. Wanneer het inwoneraantal groeit, neemt ook de behoefte aan vrijetijdsvoorzieningen toe. Voor de toeristische groei geldt dat in bepaalde bestemmingen en/of deelregio's het wellicht wenselijk is om de groei van toerisme op te vangen en in te zetten op groei in kwantiteit en kwaliteit (bijvoorbeeld Almere-Lelystad), terwijl andere bestemmingen of deelregio's mogelijk een minder sterke groei of stabilisatie wensen.

De beschikbare capaciteit en het beleid voor toeristische accommodaties zijn twee belangrijke sturingsmechanismen om toenemende en huidige vraag te sturen. In het rapport 'Grip op Groei' (ZKA, 2018) blijkt uit de marktanalyse voor verblijfsaccommodaties dat er een tekort aan hotelkamers zal optreden. Met andere woorden: de vraag groeide harder dan het aanbod. Hierbij is al rekening gehouden met de planvoorraad (initiatieven die al op stapel staan). De analyse van marktruimte van 2018 geeft aan dat er nog ruimte is voor nieuwe plannen om de vraag op te vangen. In hoeverre en waar dit wenselijk is, is aan de MRA-gemeenten. Actuele informatie over de voorraad en harde en zachte plannen zijn een belangrijke factor in beleid voor accommodaties. Het is daarom zinvol de plancapaciteit en -voorraad MRA-breed te actualiseren.

Bij het MRA-brede beleid voor toeristische accommodaties en evenementen is het belangrijk om op MRA-schaal te bekijken of knelpunten in draagkracht door spreiding van de omvang over de MRA kunnen worden opgevangen. Hiernaast kan overwogen worden om beleid te maken voor, of af te stemmen over, de locaties voor nieuwe dagrecreatieve attracties. De veelvormigheid van dagrecreatieve voorzieningen, van theater tot stadion, erfgoed, winkelcentrum of groengebied, is hierbij een complicerende factor. Maar hoewel er bij dagrecreatieve ontwikkeling wordt gelet op bereikbaarheids- en verkeerseffecten, om overlast te voorkomen, is het ook goed om andersom te kijken. Waar kan een dagrecreatieve voorziening een positief effect hebben op de omgeving of de gewenste verschuiving van bezoekersstromen realiseren?

Bij het zorgen voor meer regie op de groei, is zinvol om aandacht te besteden aan de huidige hotspots. Bij elke hotspot, toeristisch en recreatief, is al ervaring opgedaan met mobiliteit, bereikbaarheid en mogelijk ook met spreiding. Het is zinvol van elkaar te leren op dit vlak. Bovendien is de verwachting dat bij ongewijzigd aanbod en toenemende vraag, de plekken die al veelbezocht zijn, nog drukker worden. Bij veel hotspots zijn aandachtspunten op het gebied van mobiliteit en de balans tussen bezoekers en de omgeving (o.a. leefbaarheid en natuur).

Spreiden in ruimte en tijd met marketing en aanbod

Zorg er samen met Amsterdam & Partners, en alle marketing- en promotieorganisaties gezamenlijk, voor dat de marketingcommunicatie naar bestaande en potentiële gasten afgestemd is op de draagkracht van de

bestemming en de ontwikkelperspectieven die hiervoor zijn opgesteld. Dit lijkt logisch, maar het is toch goed om hier een check op te doen. Amsterdam Beach Zandvoort is een gemakkelijk te bereiken strand voor internationale gasten, maar Almere heeft ook een strand en is ook een goede kandidaat voor Amsterdam Beach (o.a. vanwege het NS-station met rechtstreekse verbinding vanuit/ naar Amsterdam). Een interessante toevoeging bij spreiding is het spreiden in tijd. Bij de te verwachten piekmomenten (evenementen) kunnen andere locaties extra in de etalage worden gezet of alternatieve tijdstippen worden voorgesteld die vergelijkbaar aantrekkelijk zijn. Dit zorgt voor spreiding in ruimte en tijd door communicatie. Een andere aanbeveling is om ook de inwoners veel meer te betrekken in de marketingcommunicatie, omdat ze in toenemende mate een belangrijke doelgroep zijn voor de vrijetijdssector.

Uit onderzoek blijkt dat de aanwezigheid van aantrekkelijke voorzieningen en de toegankelijkheid van gebieden via routenetwerken sterke voorspellers zijn van de bezoekersaantallen. Oftewel het aanbod kan juist sterk bijdragen aan spreiding. Dit vraagt een langetermijnstrategie en een lange adem. De deelregio's hebben allen aangegeven plannen te hebben voor het sturen op aanbod, én dat ontwikkeling plaatsvindt vanuit de eigen kracht en het DNA van de deelregio's binnen de MRA. Kortom, het aanbieden van alternatieven voor drukke plekken en momenten is een sterke troef in de ontwikkelperspectieven.

Sturing op (on)gewenst gedrag

Naast de hoeveelheid bezoekers – bijvoorbeeld aan hotspots – is ook het (ongepaste) gedrag van bezoekers vaak een (extra) reden voor overlast. Sturing op gewenst gedrag kan juist hier een belangrijke succesfactor zijn. Dit vraagt informatievoorziening voorafgaand aan een bezoek en handhaving ter plekke.

Aandachtspunten groen en natuur: opvangcapaciteit erbij en natuur en recreatie zoneren

De belangrijkste knoppen om aan te draaien bij knelpunten (pieken of structureel) zijn het verruimen van de opvangcapaciteit (draagkracht) of het verkleinen van de omvang (aantal bezoekers). Voor de MRA is dit vooral relevant voor de meest genoemde aandachtspunten rondom natuur en mobiliteit.

Door de te verwachten groei van het aantal inwoners en het aantal toeristen, zal de druk op de bestaand groen, natuur- en recreatiegebieden toenemen. Wij berekenen voor 2020 al voor vier deelregio's een tekort in de huidige situatie, wat in 2040 oploopt naar een tekort voor alle deelregio's (rekening houdend met de bevolkingsgroei). Bij ongewijzigd aanbod, komt onder andere de natuur in de kustzone in de knel, omdat daar zowel toeristische als recreatieve druk samenkomt.

De oplossing voor het opvangen van de toenemende recreatieve druk moet gerealiseerd worden in samenwerking. Recreanten trekken zich weinig aan van gemeentegrenzen. De aanbevelingen voor oplossingen zijn:

- Beter benutten van de bestaande gebieden, en tegelijk bekende knelpunten (gebieden waar de natuur te leiden heeft onder de druk) aanpakken. We bevelen hierbij het instrument recreatiezonering aan. Dit is een goed instrument om recreatieve behoeften en de mogelijkheid hiertoe vanuit natuur- en recreatiegebieden beter op elkaar af te stemmen. De uitkomsten gaan bijdragen aan een beter evenwicht en daarmee voor een duurzame instandhouding van de recreatieve mogelijkheden. De inzet van de MRA is hierbij gericht op enerzijds een optimale beleving van de natuur voor inwoners en bezoekers. Anderzijds moet ook de kip met de gouden eieren goed worden verzorgd: zorg voor voldoende rustgebieden voor de natuur. Ook het versterken van de capaciteit voor handhaving en toezicht is hierbij van belang.

- Uitbreiden van het groen-areaal. Doe dit, ruimtelijk én financieel technisch, in samenhang met de bouw van woningen, juist ook als het gaat om verdichting in de bestaande stad.
- Verbeteren van de verbindingen tussen groengebieden en vanuit de woonomgeving naar de groengebieden. Met goede verbindingen is groen uitloopgebied voor een deel van de inwoners van de MRA weliswaar niet dichtbij, maar wel *nabij*. Nader onderzoek naar bewegingen van recreanten (bijvoorbeeld m.b.v. Strava-data, zoals uitgevoerd door TRACK Landscapes) is behulpzaam bij het in beeld brengen van concrete kansen en knelpunten op dit gebied.
- Meer aandacht voor waterrecreatie. Waterrecreatie, hoewel in aantallen op dit moment geen heel groot aandeel in alle vrijetijdsactiviteiten (CVTO), wint in populariteit en biedt kansen om drukte op te vangen. Dit vraagt wel om aandacht voorlaagdrempelige vormen van waterrecreatie (suppen, kanoën, sloepvaren), aandacht voor de water- en omgevingskwaliteit van de gebieden en het bevaarbaar houden (o.a. waterplantenproblematiek). Ook het veilig houden van de wateren (afstemmen op beroepsvaart) zal bijdragen aan het benutten van de recreatiepotentie.

Aandachtspunten mobiliteit: verduurzaming en lokale en regionale knelpunten oplossen

De geringe aandacht die toerisme en recreatie hebben in mobiliteitsbeleid is een gemiste kans voor de duurzame ontwikkeling van toerisme en recreatie. Toeristisch-recreatieve activiteit gaat veelal gepaard met verplaatsingen. Bereikbaarheid is voor het succes van het toeristisch-recreatief aanbod een belangrijke voorwaarde. Bij het mobiliteitsbeleid speelt het vrijetijdsmotief echter zelden een rol, we ondernemen vrijetijdsactiviteiten namelijk vaak tijdens de momenten dat het rustig is in het OV en op de weg. Het vrijetijdsmotief is daardoor slechts in weinig gevallen de oorzaak van een mobiliteitsvraagstuk. Door de piekmomenten en de kleinere stroom mensen (in vergelijking tot utilitair verkeer) hebben toeristisch-recreatieve bestemmingen in het OV-netwerk vaak geen prominente plek.

Aanbeveling is om in het mobiliteitsbeleid toerisme en recreatie een prominentere plek te geven. Concrete voorbeelden zijn het ‘aantakken’ van recreatieve en toeristische bestemmingen op het regionaal fietsnetwerk en de snelfietsroutes, bushaltes bij bestemmingen en bezienswaardigheden, managen van deelmobiliteit rondom bestemmingen en laadfaciliteiten bij bestemmingen.

Andere redenen om mobiliteit een belangrijke rol te geven bij toekomstig beleid zijn:

- Bij de verduurzaming van toerisme en recreatie is mobiliteit een belangrijke knop om aan te draaien. Elektrisch vervoer heeft hier een grote rol in en beidt kansen. Elektrisch varen werd bijvoorbeeld tijdens de gebiedstafels een aantal keer benoemd.
- Uit de gebiedstafels kwam naar voren dat nagenoeg alle regio's (met uitzondering van Almere-Lelystad) aangeven zorgelijke pieken te kennen op het gebied van mobiliteit. Bij hotspots zijn parkeren, opstoppingen en verschillende modaliteiten die elkaar in de weg zitten, regelmatig voorkomende onderwerpen.
- Er gebeurt op het gebied van mobiliteit in de regio best veel. Zo is ervaring opgedaan met het geleiden van verkeersstromen bij de Amsterdam Arena en tijdens de Grand Prix in Zandvoort. De leerpunten hieruit zijn ook interessant en relevant voor andere gemeenten.

Aandachtspunten erfgoed en cultuur: kansen zorgvuldig benutten

Erfgoed en cultuur bieden kansen om toerisme en recreatie op een passende manier te ontwikkelen (passend bij de bestemming, de ambitie van de regio en de draagkracht), en tegelijk bij te dragen aan instandhouding van het erfgoed en culturele instellingen. Binnen de MRA is kennisdeling op dit thema relevant. Daarnaast zijn er mogelijk verschillende

locaties die samen tot één thema bijvoorbeeld via aantrekkelijke routenetwerken kunnen worden ontsloten/ verbonden. Wanneer dit in gezamenlijkheid ontwikkeld wordt, kunnen ze elkaar versterken (massa maken om specifieke doelgroepen te trekken).

Profijt en betrokkenheid
Uit diverse studies blijkt dat betrokkenheid van inwoners bij het beleid én het meeprofiteren van toerisme, bijdragen aan het draagvlak voor toeristische ontwikkeling. Om profijt en betrokkenheid te stimuleren en organiseren verdient het naar de toekomst toe aanbeveling om:

- Het draagvlak voor toerisme te monitoren middels inwonersonderzoek naar de relatie 'toerisme en leefbaarheid' (bijv. tweejaarlijks);
- De vitaliteit van kernen te versterken door beter in te spelen op toerisme. Verken de kansen die dit voor ondernemers biedt, maar ook voor inwoners (bijv. door particuliere initiatieven te ondersteunen) en stimuleer het verzilveren hiervan;
- Het verhaal van de positieve effecten van toerisme te blijven vertellen en benadrukken in de media.

Lusten en lasten
Er zijn zorgen over de ongelijke verdeling van de lusten en lasten. De ervaring leert dat kosten vooral gemaakt worden door erfgoed- en natuurorganisaties en dat partijen juist deze 'middelen' tekortkomen om voldoende kwaliteit te kunnen bieden. Dit terwijl de kosten voor bestemmingsmanagement naar verwachting juist toenemen. Dit punt vraagt om regie vanuit de MRA. Hierbij is het allereerst belangrijk dat bezoekers voldoende bij kunnen dragen aan de kosten die gemaakt worden voor de instandhouding van de kwaliteit van de leefomgeving. Er zijn hiervoor enkele mogelijkheden die nader verkend kunnen worden:

- Een mogelijkheid is om financiële instrumenten in te zetten die de dagrecreant de mogelijkheid biedt om bij te dragen. De inzet van vignetten voor mountainbikers, ruiters en sportclubs is een bekend voorbeeld. Een andere mogelijkheid, die tevens een sturend effect op drukte heeft, is het innen van parkeergelden.
- Een andere kans is het inzetten van instrumenten die het geïnde geld beter verdelen, bijvoorbeeld via een gebiedsfonds waarop erfgoed- en natuurorganisaties aanspraak kunnen maken. Inkomsten uit toeristenbelasting kunnen hiervoor ook gebruikt worden, zodat ook de verblijfstoerist kan bijdragen. Het is het meest kansrijk dit type instrumenten MRA-breed in te zetten. Deze schaal is belangrijk om het succes te vergroten en je wilt ook geen ongewenst waterbedeffect creëren.

Inzicht in bezoekersstromen door monitoring
Om te kunnen sturen op balans is het nodig om inzicht te hebben in het gedrag en de aanwezigheid van recreanten en toeristen in de MRA en haar omliggende gemeenten en bestemmingen. Hiervoor zijn steeds betere monitoringsinstrumenten voorhanden (bijv. met behulp van GPS-data) en hiermee wordt ook al gewerkt binnen sommige delen van de MRA, zoals bij de gemeente Lelystad en via 'Scale up'. Inzicht in bezoekersstromen geeft u de mogelijkheid hierop te sturen. Zo worden (te) drukke locaties op de monitor aangegeven en vindt de potentiële bezoeker hier alternatieven, die eenzelfde soort beleving bieden, maar minder druk bezocht zijn. Met deze data komt ook de dagrecreatieve bezoeker veel beter in beeld, wat nu vaak nog een (deels) witte vlek is in de cijfers rondom de omvang van toerisme en recreatie. De MRA (of vanuit de provincies) is bij uitstek een schaalniveau waar de ontwikkeling en inzet van dit type instrumentarium meerwaarde heeft. Het is raadzaam budget te reserveren om data af te kunnen nemen van bestaande monitoringssystemen.

Vervolgonderzoek
Naast (real-time) inzicht in bezoekersstromen, is ook behoefte aan een steviger data-basis. Basisdata zoals aantal overnachtingen, aantal bedden, aantal bezoekers van attracties en natuurgebieden is onbekend, of slechts eenmalig uitgevoerd. De planvoorraad van verblijfsaccommodaties is

essentieel om grip te houden op de ontwikkeling van toerisme. Het is belangrijk om op MRA-schaal hierin een verbeteringsslag te maken.

Onderzoek onder inwoners naar de directe relatie tussen toerisme, recreatie en leefbaarheid ontbreekt op MRA-schaal, voor Amsterdam is dat er wel. Aanbeveling is om hier nader onderzoek naar te doen, voor alle gemeenten (liefst op wijkniveau). Het schaalniveau van de wijk is belangrijk omdat we hebben gezien dat de knelpunten en voordelen zich vaak lokaal voordoen. Als een gezamenlijk uitgevoerd onderzoek een te grote stap is, dan is het bijvoorbeeld wel raadzaam om een standaardvragenlijst te maken die gemeenten kunnen uitzetten. Hierdoor kan de data eventueel wel vergeleken worden of verwerkt worden in een MRA-breed onderzoek.

6.4 *Onderwerpen om samen te werken in de MRA*

Uit de gesprekken met de deelregio's in de gebiedstafels zijn onderstaande punten naar voren gekomen als prioritaire en kansrijke thema's voor samenwerking.

1. Gezamenlijke uitdagingen zijn er te vinden op deze thema's:
    a. Duurzaamheid mag meer aandacht krijgen in vervolgonderzoeken.
    b. Bereikbaarheid en mobiliteit.
2. Samenwerking t.b.v. benutten ontwikkelkansen:
    a. Promotie en marketingkracht van de MRA.
    b. Gezamenlijke kaders en afstemming (capaciteit verblijfsrecreatie).
    c. Koppelen recreatie aan andere opgaven (verstedelijking).
3. Uniforme data verzameling:
    Inzet op verbeteren van data over draagkracht (inwonersonderzoek), gezamenlijk of onderling afgestemd.
4. Gezamenlijk inzichtelijk maken van bezoekersstromen (monitors), om bezoekers beter te kunnen spreiden:
    a. Leren van elkaars goede voorbeelden op dit gebied.
    b. Gezamenlijk bepalen in welke bezoekersstromen meer inzicht gewenst is en kennis hierover verspreiden onder alle stakeholders.

Bijlage 1: Geraadpleegde experts en stakeholders

Expertgroep	
Organisatie	**Naam**
Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC)	Bastiaan Overeem
Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC)	Ferdinand Kieboom
Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS)	Tanja Fedorova
Centre of Expertise Leisure, Tourism and Hospitality (CELTH)	Diana Korteweg Maris
Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur (Rli)	Douwe Wielenga
Amsterdam & Partners	Thieme Klinkers
Vervoer Regio Amsterdam VRA – kennis & onderzoek	Sara Fu
Amsterdam Smart City – bezoekersstromen	Anja Reimann
CBS	Lonieke Lindenhof
CBS	Luuk Schreven
Recreatie Noord-Holland	Mark Schoots

Begeleidingscommissie	
Organisatie	**Naam**
Provincie Noord-Holland	Joris Pieter Neuteboom
MRA	Tim Putting
MRA	Ellen van der Vossen
MRA	Vera van der Horst
Gemeente Haarlem en gemeente Zandvoort	Anne Marie Dees
Provincie Flevoland	Chantal Richard
Gemeente Amsterdam	Charlotte Naezer

Gemeente Amsterdam	Martijn van Vliet
Gemeente Zaanstad	Janelle Fraenk

Klankbordgroep	
Organisatie	**Naam**
DMO Zandvoort	Lana Lemmens
DMO Haarlem	Anne-Marije Hogenboom
Bureau Toerisme Laag Holland	Shirley Benoit
Recreatie Noord-Holland	Alex Rohof
Staatsbosbeheer	Erik Tuunter
Koninklijke Horeca Nederland (KHN)	Ivo Berkhoff
HISWA-RECRON	Gerdina Krijger
Fietsplatform	Eric Nijland
Visit Flevoland	Brigitte Daalder-van Merkesteijn
ANWB	Jonathan Weegink
Connexxion	H. Jut/ R. de Vries
Zaanse Schans	Maarten van der Meer
Amsterdamheefteenkeuze.nl	Jasper van Dijk
Hogeschool InHolland	Roos Gerritsma
Rabobank	Erik Versnel/ Eric Traa
Teylers Museum	Marije Kool
Singer Laren	Evert van Os
ABN-AMRO	Stef Driessen

Werkgroep toerisme MRA	
Organisatie	**Naam**
Gemeente Alkmaar	Laura Bultsma
Gemeente Almere	Kim Derks
Gemeente Almere	Conny Bouw
Gemeente Almere	Lilian van Mourik
Gemeente Almere / ACM	Nik Smit
Gemeente Amstelveen en Aalsmeer	Jean van der Hoeven
Gemeente Amsterdam	Charlotte Naezer
Gemeente Amsterdam	Tanja Fedorova
Amsterdam Marketing	Roel Sprangers
Amsterdam Marketing	Stephanie Dekker
Gemeente Beverwijk	Tineke van Schaik
Gemeente De Ronde Venen	Geert Kievit
Gemeente Diemen	Milan Plug
Gemeente Edam - Volendam	Mardiek Voorneveld
Provincie Flevoland	Annerieke Veldkamp
Gemeente Haarlem	Malou Postuma
Gemeente Haarlem	Annemarie Dees
Gemeente Haarlem	Irma Kur
Gemeente Haarlemmermeer	Martin Sulman
Gemeente Huizen	Lizzy Mercx
Gemeente Landsmeer	Aysin Yavas-Aktas
Gemeente Lelystad	Linda Evers
Metropoolregio Amsterdam	Tim Putting
Metropoolregio Amsterdam	René van Schie
Gemeente Ouder-Amstel	Dejan Jurisic
Gemeente Purmerend	Harry Buseman
Gemeente Purmerend	Sanne Konijn
Gemeente Uitgeest	Rosalie De Jonge
Gemeente Velsen	Debby Kostandy
Gemeente Waterland	Gerda Gruis
Gemeente Wijdemeren	Louk Welter
Gemeente Zaanstad	Marieke Ros
Gemeente Amstelveen	Tom van Dijk
Gemeente Wormerland/Oostzaan	Saskia Beumer
Regio Gooi en Vechtstreek / Visit Gooi & Vecht	Mariëtte Zivkovic-Laurenta
Gemeente Zaanstad	Janelle Fraenk
Gemeente Uithoorn	Bastiaan Stelling
Gemeente Haarlemmermeer	Marjolein Wedding
Provincie Flevoland	Chantal Richard
Regio Gooi en Vechtstreek	Anouk Pols
Amsterdam Marketing	Tieme Klinkers
Provincie Noord-Holland	Joris Pieter Neuteboom
Gemeente Heemskerk	Bianca Baart
Gemeente Gooise Meren	Eva Koster

BEL combinatie	Martina Taris
BEL combinatie	Shemara Ooijevaar
Gemeente Haarlemmermeer	Ineke van Tooren
Metropoolregio Amsterdam (vz)	Ellen van der Vossen
Gemeente Beverwijk	Loes van Swol
Gemeente Velsen	Kevin Benning
Gemeente Heemskerk	Esteé Heg
Gemeente Velsen	Roel Berkeveld
Gemeente Amsterdam	Meike Le Coultre
Gemeente Amsterdam	Lotte van Zuilen
Gemeente Haarlem	Inge van Gansewinkel

Bestuurlijke betrokkenheid	
Organisatie	**Naam**
Gemeente Zandvoort	Ellen Verheij-de Haas
Gemeente Haarlem	Robbert Berkhout

Bijlage 2: Overzicht van opbouw indicatoren

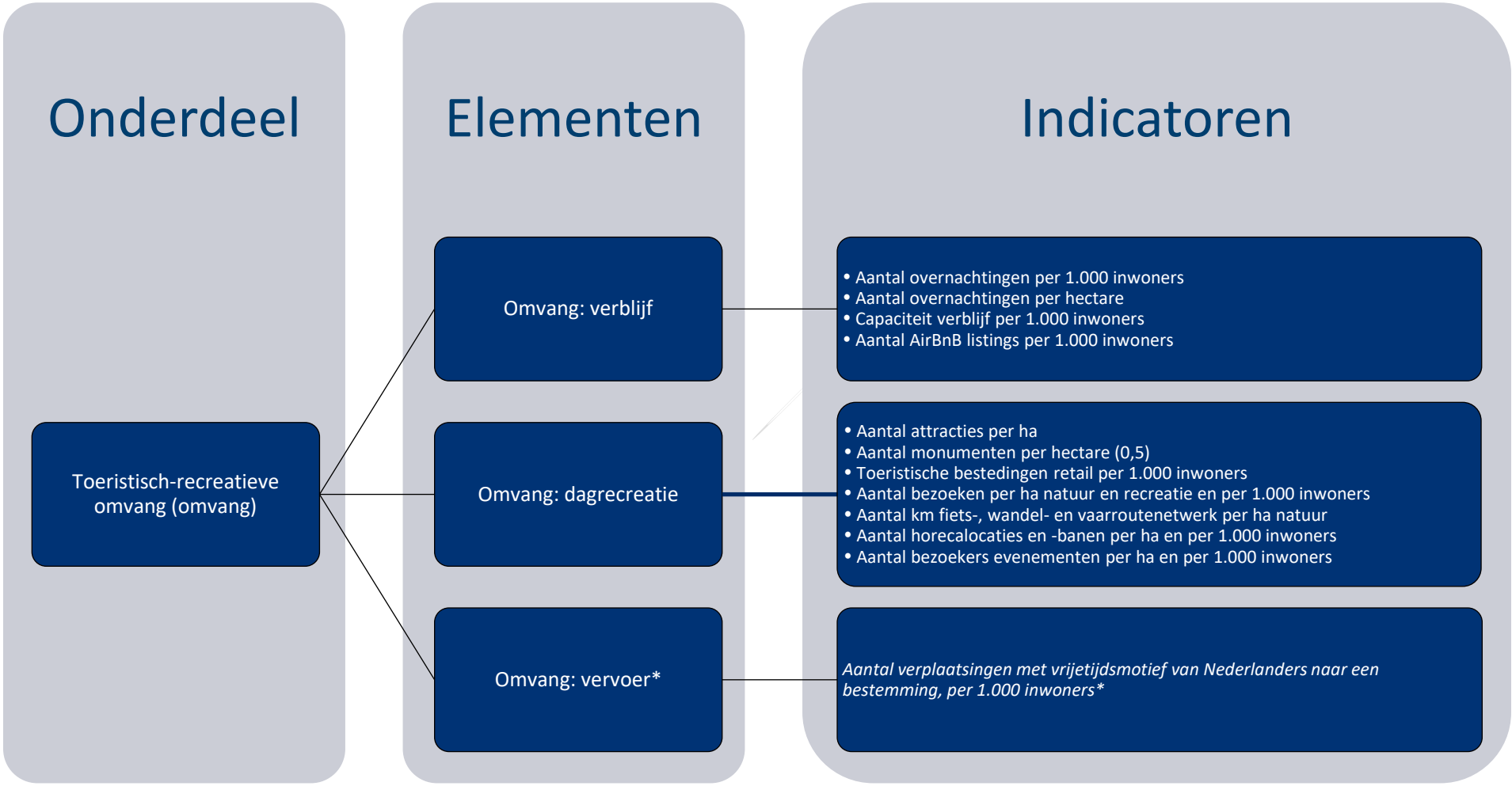

Voor het bepalen van de elementen is geen weging van indicatoren toegepast, tenzij tussen haakjes achter de indicator aangegeven.
**) De indicator voor vervoer is wel berekend maar niet meegenomen in de berekening van de totale toeristisch-recreatieve omvang*

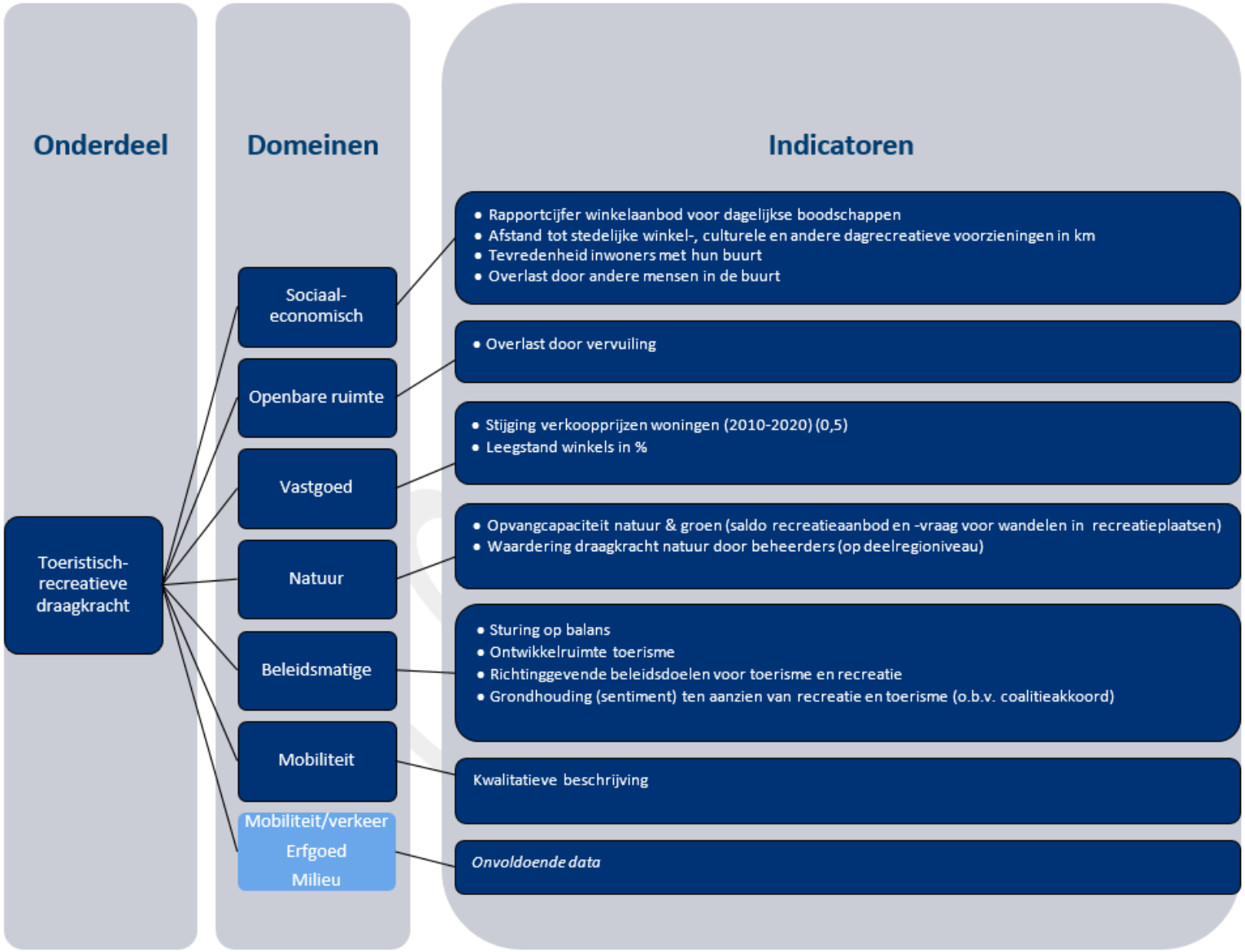
Onderdeel
Domeinen
Indicatoren
Toeristisch-recreatieve draagkracht
Sociaal-economisch
Openbare ruimte
Vastgoed
Natuur
Beleidsmatige
Mobiliteit
Mobiliteit/verkeer
Erfgoed
Milieu
• Rapportcijfer winkelaanbod voor dagelijkse boodschappen
• Afstand tot stedelijke winkel-, culturele en andere dagrecreatieve voorzieningen in km
• Tevredenheid inwoners met hun buurt
• Overlast door andere mensen in de buurt
• Overlast door vervuiling
• Stijging verkoopprijzen woningen (2010-2020) (0,5)
• Leegstand winkels in %
• Opvangcapaciteit natuur & groen (saldo recreatieaanbod en -vraag voor wandelen in recreatieplaatsen)
• Waardering draagkracht natuur door beheerders (op deelregioniveau)
• Sturing op balans
• Ontwikkelruimte toerisme
• Richtinggevende beleidsdoelen voor toerisme en recreatie
• Grondhouding (sentiment) ten aanzien van recreatie en toerisme (o.b.v. coalitieakkoord)
Kwalitatieve beschrijving
Onvoldoende data

Bijlage 3: Bronnenlijst

- “Grip op groei: alleen groei met kwaliteit en toegevoegde waarde”, ZKA Leisure Consultants, februari 2018
- CVTO (Continue VrijeTijdsOnderzoek) (2018) Vrijetijdsactiviteiten in Noord-Holland per deelregio, NBTC
- CVTO (Continue VrijeTijdsOnderzoek) (2018) Vrijetijdsactiviteiten in Flevoland, NBTC
- Derde raming bezoekersaantallen Amsterdam 2018-2021, december 2021, OIS: https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/derde-raming-bezoekersaantallen-amsterdam-2018-2021
- Diverse beleidsdocumenten en coalitieakkoorden van gemeenten in de MRA
- Gasten en overnachtingen in logiesaccommodaties per COROP-gebied, Data Center Toerisme (NBTC) (2020): https://www.nbtc.nl/nl/site/download/excel-gasten-en-overnachtingen-2013-2019.htm
- LISA, 2020
- NBTC-NIPO natuur- en recreatiegebieden Noord-Holland (2016)
- Onderzoek naar de toeristische draagkracht van wijken de invloed van toerisme op de leefbaarheid, OIS 2019
- Overnachtingen en gasten in logiesaccommodaties per COROP-gebied 2013-2020, data verzameld door CBS, ontvangen van OIS en bewerkt door Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd en Bureau Buiten
- Overzicht zee- en riviercruise MRA 2000-2019, Port of Amsterdam, ontvangen van OIS
- Perspectief 2030: Bestemming Nederland, NBTC Holland Marketing (januari 2019): https://www.nbtc.nl/nl/site/download/perspectief-bestemming-nl-2030.htm
- Prognose en scenario’s bezoekers 2030, OIS (februari 2020): https://data.amsterdam.nl/publicaties/publicatie/prognose-en-scenarios-bezoekers-2030/0ec15a07-c20c-4591-8cda-b1259d6a7d2b/
- Rapport Toerisme MRA 2019-2020 (OIS, november 2020)
- Toekomstscenario’s inkomend toerisme 2030, NBTC Holland Marketing (juli 2019): https://nbtcmagazine.maglr.com/toekomstscenario-s-inkomend-toerisme-2030-def/basisscenario_en_forecast_perspectief_2030
- Toeristische visie 2015-2021, gemeente Waterland
- Trendrapport Toerisme, recreatie en vrije tijd 2020, NRIT
- Verordening van de raad van de gemeente Amsterdam houdende regels over Toerisme in Balans Amsterdam, 22 juni 2021: https://www.binnenlandsbestuur.nl/Uploads/2021/7/A---60-Economische-Zaken--16--Bijlage-3---Verordening-op-het-toerisme-in-bal.pdf
- Verstedelijkingsstrategie Noord-Holland, 2021: https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Demografie
- Waardevol toerisme, onze leefomgeving verdient het. Raad voor Leefomgeving en Infrastructuur (Rli), 2019
- Bezoekersaantallen Het Twiske en Marken, 28 juni 2021, Noordhollands Dagblad: https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20210627_12761379?utm_source=google&utm_medium=organi

Bijlage 4: Bronnen van indicatoren

Indicator / data	Bron
Aantal inwoners (2019)	CBS
Oppervlakte land in ha (2015)	CBS bestand bodemgebruik (2015)
Oppervlakte bebouwd terrein in ha (2015)	CBS bestand bodemgebruik (2015)
Oppervlakte semi-bebouwd terrein in ha (2015)	CBS bestand bodemgebruik (2015)
Oppervlakte recreatieterrein in ha (2015)	CBS bestand bodemgebruik (2015)
Oppervlakte agrarisch terrein in ha (2015)	CBS bestand bodemgebruik (2015)
Oppervlakte bos en open natuurlijk terrein in ha (2015)	CBS bestand bodemgebruik (2015)
Aantal overnachtingen 2019	Enquête gemeenten
Toeristische bestedingen	Koopstromenonderzoek
Aantal bezoekers aan evenementen	Evenementen monitor Respons
Aantal bezoekers natuur en recreatie	NBTC-Nipo bezoekersonderzoek natuur&recreatie Noord-Holland en Flevoland
Aantal recreatieve verplaatsingen	OViN / ODiN, bewerking door Studio Bereikbaar
Aantal bedden (capaciteit) in logiesaccommodaties	OIS
Capaciteit kampeer en huisjesterreinen	SLA
Aantal AirBnB listings	AirDNA
Aantal ligplaatsen jachthavens	MRA
Aantal overnachtingen jachthavens	MRA
Aantal attracties	OIS attractiebestand
Aantal horecavestigingen	LISA, provinciaal vestigingenregister (2019)
Aantal horecabanen (fulltime en parttime)	LISA, provinciaal vestigingenregister (2019)
Aantal monumenten	Monumentenbestand RCE
Aantal evenementen	Evenementen monitor Respons
Werkgelegenheid T&R (2019)	LISA, provinciaal vestigingenregister (2019)
Werkgelegenheid totaal (2019)	LISA, provinciaal vestigingenregister (2019)
Aantal entrees/poorten	Provincie Noord-Holland

Omvang fietsroutenetwerk (km)	Terreinbeheerder / Gemeenten / Route-databank
Omvang wandelroutenetwerk (km)	Terreinbeheerder / Gemeenten / Route-databank
Omvang vaarroutes (km)	Terreinbeheerder / Gemeenten / Route-databank
Omvang recreatieve route	Terreinbeheerder / Gemeenten / Route-databank
Recreatieve verplaatsingen	OViN / ODiN, bewerking door Studio Bereikbaar
Schade aan erfgoed door gedrag of grote aantallen bezoekers	Enquête gemeenten
Grote wachtrijen voor musea, erfgoed etc.	Enquête gemeenten
Stijging verkoopprijzen woningen (2010-2020)	CBS
Verstoring van de woningmarkt door recreatief gebruik	Enquête gemeenten
Klachten van bewoners over recreatief verhuur	Enquête gemeenten
Leegstand winkels in %	CBS (2020)
Rapportcijfer winkelaanbod voor dagelijkse boodschappen	WIA en WIMRA voor de hele MRA (IOS)
Afstand tot grote supermarkt in km	CBS (2019)
Afstand tot overige dagelijkse levensmiddelen in km	CBS (2019)
Afstand tot café in km	CBS (2019)
Afstand tot cafetaria in km	CBS (2019)
Afstand tot restaurant in km	CBS (2019)
Afstand tot hotel in km	CBS (2019)
Afstand tot museum in km	CBS (2019)
Afstand tot podiumkunsten in km	CBS (2019)
Afstand tot bioscoop in km	CBS (2019)
Afstand tot attractie in km	CBS (2019)
Tevredenheid inwoners met hun buurt	Wonen in de Metropoolregio Amsterdam 2019, IOS
Overlast door andere mensen in de buurt	Wonen in de Metropoolregio Amsterdam 2019, IOS
Overlast door vervuiling	Wonen in de Metropoolregio Amsterdam 2019, IOS
Aandeel werkgelegenheid in t&r	LISA, provinciaal werkgelegenheidsregister
Beleidsmatige draagkracht en sentiment	Bureau-analyse door Bureau BUITEN en Bureau voor Ruimte en Vrije Tijd

Hinder van bezoekers in openbare ruimte bij verplaatsingen	Enquête gemeenten
Bewoners ondervinden hinder van bezoekers in hun privéomgeving	Enquête gemeenten
Verdwijnen van voorzieningen t.b.v. bezoekers	Enquête gemeenten
Bewoners zijn zich bewust van de positieve kanten van toerisme in hun gemeente	Enquête gemeenten
Sturing op balans	Enquête gemeenten
Ontwikkelruimte toerisme	Enquête gemeenten
Filevorming door verkeer met recreatief-toeristisch motief	Enquête gemeenten
Parkeerproblemen door recreatief-toeristische bezoekers	Enquête gemeenten
Overlast van bezoekers door zwerfvuil, ongepast gedrag en/of te veel geluid	Enquête gemeenten
Drukte door bezoekers in parken, op straat en bij recreatieve locaties	Enquête gemeenten
Gezondheidsschade bij bewoners door vormen van milieubelasting	Enquête gemeenten
Vervuiling, uitstoot en andere vormen van milieubelasting door toerisme en recreatie	Enquête gemeenten
Grote drukte door recreanten en toeristen in natuur/recreatiegebieden	Enquête gemeenten
Grote drukte door waterrecreanten	Enquête gemeenten
Afname van de biodiversiteit (flora en fauna) als gevolg van recreanten en toeristen	Enquête gemeenten
Overschrijding opvangcapaciteit gebieden: opvangcapaciteit landschap, recreatieterreinen in relatie tot potentiële vraag op basis van inwoners en normen.	Topografie (GBT), CBS Staline, normen uit AVANAR / BRAM model, zie o.a. https://edepot.wur.nl/139283
Afstand tot openbaar groen in km (2015)	CBS
Afstand tot park of plantsoen in km (2015)	CBS
Afstand tot dagrecreatief terrein in km (2015)	CBS
Afstand tot bos in km (2015)	CBS
Negatieve effecten door toegenomen drukte (overlast, verstoring, zwerfvuil, toegenomen kosten door o.a. handhaving)	Informatie van terreinbeherende organisaties (o.a. Quick scan drukte, 2020)
Saldo Opvangscapaciteit natuur	Informatie van terreinbeherende organisaties (o.a. Quick scan drukte, 2020)

Bijlage 5: Brongegevens van draagkracht

Tabel B5.1: Gemeentelijke waarden van feitelijkheden op domein vastgoed (CBS, 2020)

Deelregio	Gemeente	Stijging verkoopprijzen woningen (2010-2020)	Leegstand winkels in %
Almere-Lelystad	Almere	60%	8%
	Lelystad	41%	11%
Amstelland-Meerlanden	Aalsmeer	43%	0%
	Amstelveen	71%	3%
	Diemen	78%	3%
	Haarlemmermeer	49%	5%
	Ouder-Amstel	29%	0%
	Uithoorn	49%	0%[16]
Amsterdam	Amsterdam	82%	4%
Gooi en Vechtstreek	Blaricum	5%	6%
	Gooise Meren	Onbekend	0%
	Hilversum	48%	3%
	Huizen	54%	0%
	Laren	29%	6%
	Weesp	73%	0%
	Wijdemeren	40%	2%
IJmond	Beverwijk	56%	11%

[16] Uithoorn geeft aan op basis van de cijfers uit het KSO wel leegstand te kennen.

	Heemskerk	59%	3%
	Velsen	29%	6%
Zaanstreek-Waterland	Beemster	50%	0%
	Edam-Volendam	31%	2%
	Landsmeer	72%	0%
	Oostzaan	48%	0%
	Purmerend	45%	7%
	Waterland	34%	0%
	Wormerland	37%	0%
	Zaanstad	51%	5%
Zuid-Kennemerland	Bloemendaal	29%	0%
	Haarlem	67%	4%
	Heemstede	48%	1%
	Zandvoort	55%	6%

Tabel B5.2: Gemeentelijke waarden van feitelijkheden op domein sociaaleconomisch

Deelregio	Gemeente	Rapportcijfer winkelaanbod dagelijkse boodschappen	Afstand tot voorzieningen	Tevredenheid inwoners met hun buurt	Overlast door andere mensen in de buurt
Almere-Lelystad	Almere	7,2	2,56	7,6	7,6
	Lelystad	7,2	4,39	7,6	7,8
Amstelland-Meerlanden	Aalsmeer	7	2,94	7,8	6,9
	Amstelveen	6,9	2,29	7,9	7,8

	Diemen	7,1	1,89	7,6	7,6
	Haarlemmermeer	7,2	2,59	7,8	7,8
	Ouder-Amstel	6,1	1,9	7,9	7,9
	Uithoorn	7	3,56	7,7	7,7
Amsterdam	Amsterdam	7	1,33	7,5	7
Gooi en Vechtstreek	Blaricum	7,2	2,29	8,2	8,1
	Gooise Meren	7,4	1,6	8,1	8
	Hilversum	7,7	1,41	7,8	7,8
	Huizen	7	1,71	7,9	7,8
	Laren	7,4	1,94	8,4	8,3
	Weesp	7,1	2,43	7,8	7,8
	Wijdemeren	7,3	3,43	8,1	8,1
IJmond	Beverwijk	7,2	1,3	7,5	7,5
	Heemskerk	7,8	1,78	7,9	7,9
	Velsen	6,7	1,67	7,8	7,7
Zaanstreek-Waterland	Beemster	6,9	3,03	8,2	8,2
	Edam-Volendam	7,6	2,95	8,1	8
	Landsmeer	7,4	3,55	7,9	7,8
	Oostzaan	7,3	2,7	8,1	8,1
	Purmerend	7,6	1,88	7,7	7,6
	Waterland	6,5	4,1	8,1	8,1
	Wormerland	7,3	3,24	7,9	8

	Zaanstad	7,3	2,28	7,4	7,4
Zuid-Kennemerland	Bloemendaal	7,2	2,1	8,5	8,2
	Haarlem	7,2	1,33	7,6	7,5
	Heemstede	7,9	1,86	8,2	8,1
	Zandvoort	7,4	2,19	7,8	7,6

Tabel B5.3: Gemeentelijke waarden van feitelijkheden op domein openbare orde

Deelregio	Gemeente	Overlast door vervuiling
Almere-Lelystad	Almere	6,6
	Lelystad	7,1
Amstelland-Meerlanden	Aalsmeer	6,9
	Amstelveen	7
	Diemen	6,7
	Haarlemmermeer	7
	Ouder-Amstel	7,1
	Uithoorn	7
Amsterdam	Amsterdam	5,9
Gooi en Vechtstreek	Blaricum	7,6
	Gooise Meren	7,3
	Hilversum	6,7
	Huizen	7,4
	Laren	7,8
	Weesp	7

	Wijdemeren	7,7
IJmond	Beverwijk	6,2
	Heemskerk	7,1
	Velsen	6,8
Zaanstreek-Waterland	Beemster	7,5
	Edam-Volendam	7,5
	Landsmeer	7
	Oostzaan	7,2
	Purmerend	7,2
	Waterland	7,6
	Wormerland	7,4
	Zaanstad	6,3
Zuid-Kennemerland	Bloemendaal	8,1
	Haarlem	6,5
	Heemstede	7,8
	Zandvoort	6,7

Tabel B5.4: Gemeentelijke waarden van feitelijkheden op domein natuur

Deelregio	Gemeente	Opvangcapaciteit
Almere-Lelystad	Almere	38.186
	Lelystad	58.860
Amstelland-Meerlanden	Aalsmeer	2.084
	Amstelveen	8.578
	Diemen	2.933
	Haarlemmermeer	16.293
	Ouder-Amstel	2.234
	Uithoorn	1.066
Amsterdam	Amsterdam	24.690
Gooi en Vechtstreek	Blaricum	2.549
	Gooise Meren	9.783
	Hilversum	18.222
	Huizen	5.179
	Laren	5.450
	Weesp	822
	Wijdemeren	11.225
IJmond	Beverwijk	2.825
	Heemskerk	10.319
	Velsen	17.446
Zaanstreek-Waterland	Beemster	1.179
	Edam-Volendam	1.762

	Landsmeer	2.701
	Oostzaan	2.332
	Purmerend	5.341
	Waterland	1.560
	Wormerland	1.519
	Zaanstad	5.331
Zuid-Kennemerland	Bloemendaal	21.680
	Haarlem	3.853
	Heemstede	1.799
	Zandvoort	20.952

Tabel B5.5: Deelregionale waarden van feitelijkheden op domein natuur

Deelregio	Negatieve effecten bezoekers op natuur
Almere-Lelystad	Onbekend
Amstelland-Meerlanden	3.8
Amsterdam	3,8
Gooi en Vechtstreek	4
IJmond	3,2
Zaanstreek-Waterland	3,1
Zuid-Kennemerland	3,6

Bijlage 6: Toelichting beleidsmatige draagkracht

Beleidsmatige draagkracht
Met beleidsmatige draagkracht willen we een indicatie geven van de mate en richting van het beleid. We veronderstellen een hogere draagkracht, wanneer gemeenten richtinggevend beleid hebben voor zowel recreatie als toerisme, als ze positief staan tegenover toerisme en recreatie, als er sturing is op balans en als er ruimte is voor ontwikkeling.

We hebben voor de MRA-gemeenten de beleidsmatige draagkracht in beeld gebracht door te kijken naar:

a. Doelen van beleid op het gebied van recreatie en toerisme;
b. Het sentiment ten aanzien van toerisme of recreatie;
c. Of er sturing is op balans
d. Of er ruimte is voor de ontwikkeling

Voor a. en b. hebben we beleidsstukken en coalitieakkoorden geanalyseerd. Voor c. en d. hebben we gebruikgemaakt van de enquête die onder gemeenten is uitgezet.

Bureau-analyse
Voor de bureau-analyse verzamelden en analyseerden wij beleidsstukken en coalitieakkoorden van alle gemeenten. We keken naar:

- Zijn er doelen op het gebied van recreatie en toerisme gericht op groei, en/of spreiding, en/of mindering? De hoogste score (hogere draagkracht) wordt hier gerealiseerd als er zowel voor toerisme als recreatie richtinggevende doelen zijn, en bij zowel bij toerisme als recreatie spreiding als thema wordt genoemd.
- Hoe worden recreatie en toerisme besproken in het collegeakkoord, wat is het sentiment rond het onderwerp? Is dat positief (in termen van kansen), genuanceerd of negatief (in termen van opgaven). Als toerisme niet genoemd wordt, of zowel positief als negatief (bijvoorbeeld voor toerisme negatief en voor recreatie positief) dan is de score 3 (gemiddeld). Wordt er negatief gesproken over recreatie en toerisme dan ontstaat er een lagere score, bij een positieve bespreking een hogere score.

Na de analyse codeerden we de uitkomsten zodat scores van 1 tot en met 5 ontstonden.

Enquête
In een enquête onder gemeenten stelden we elke gemeente de vragen:

- Wordt er in jouw gemeente al gestuurd op balans? Het antwoord “ja”, levert een hoge draagkrachtscore op (5), een antwoord “nee” een lage draagkrachtscore (1).
- Welke van onderstaande stellingen is in jouw gemeente het meest van toepassing?
  a) In mijn gemeente is **geen** ontwikkelruimte meer voor toerisme, de draagkracht wordt nu al overschreden en negatieve effecten zijn zichtbaar en omvangrijk;
  b) In mijn gemeente is nog **veel** ontwikkelruimte aanwezig voor toerisme, de draagkracht wordt nergens overschreden en negatieve effecten zijn niet of niet significant;
  c) In mijn gemeente is er **beperkt** ontwikkelruimte aanwezig voor toerisme, de draagkracht wordt op sommige momenten en/of sommige locaties overschreden en negatieve effecten zijn dan zichtbaar.

Het antwoord a. (geen) levert een draagkrachtscore 1 op, het antwoord b. (veel) een score 5 en het antwoord c. (beperkt) een score 3.

De vier indicatoren vormen samen 1 score voor beleidsmatige draagkracht. De scores worden bij elkaar opgeteld en gemiddeld waarbij elke indicator even zwaar weegt.

Bijlage 7: Toelichting prognoses

Bevolkingsprognose

In figuur B7.1 is de bevolkingsprognose voor 2030 weergegeven per gemeente in de MRA. In Figuur B7.2 is de absolute en procentuele groei van inwoners in de MRA per deelregio weergegeven.

Bron: Verstedelijkingsstrategie Noord-Holland, 2021

Figuur B7.1: Bevolkingsontwikkeling 2030 t.o.v. 2019 per gemeente

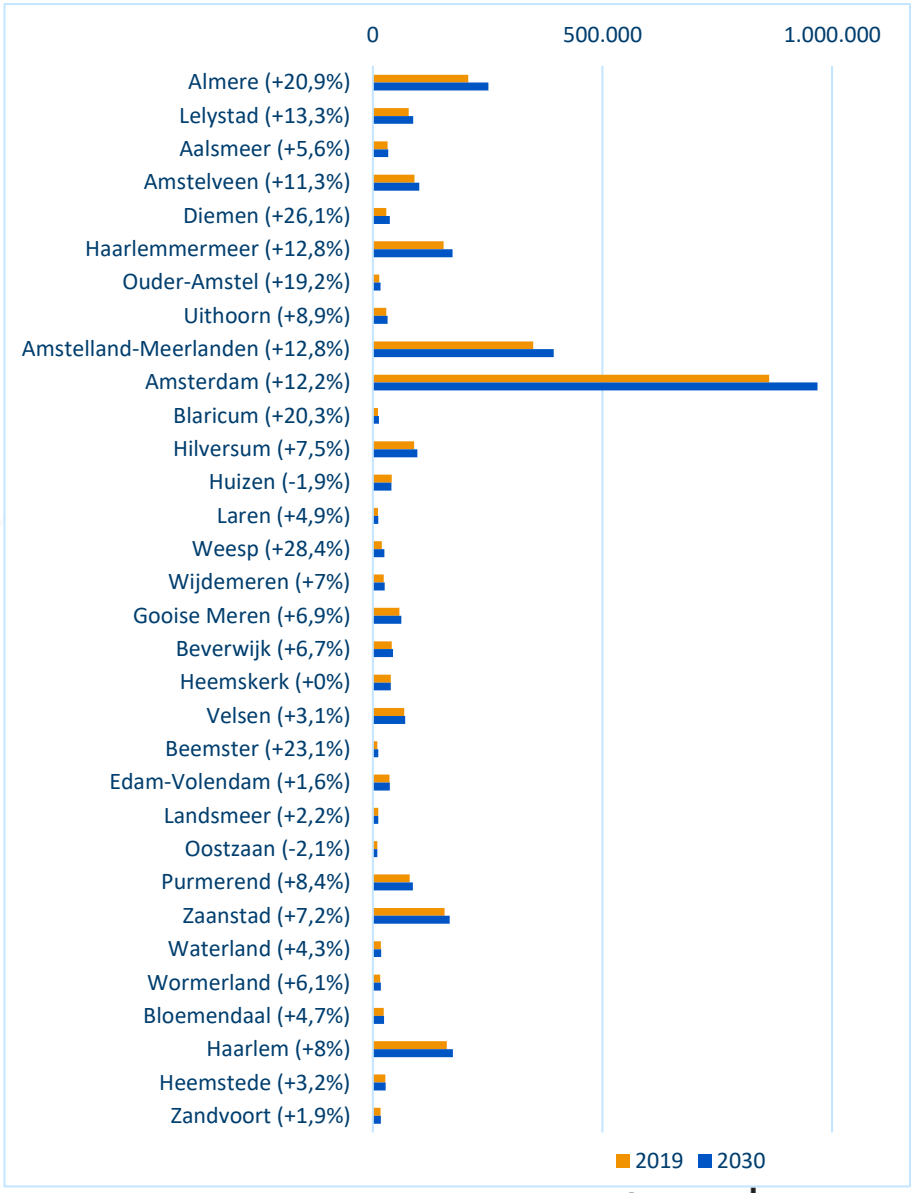

Figuur B7.2: Absolute (x1.000) en procentuele groei (index) van inwoners in de MRA tussen 2019 en 2030

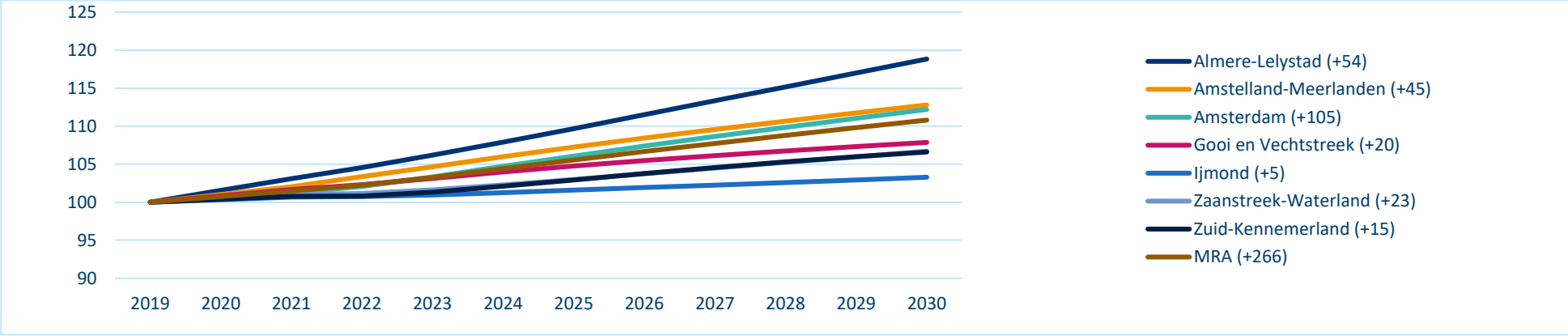

Vrijetijdsactiviteiten

Als onderdeel van de prognoses zijn het aantal vrijetijdsactiviteiten in 2030 berekend op basis van de bevolkingsprognoses. Deze data is afkomstig uit het CVTO en in kaart gebracht voor de verschillende categorieën (clusters). In onderstaande tabel is weergegeven wat wordt verstaan onder de verschillende categorieën.

Cluster	Vrijetijdsactiviteiten behorend tot cluster
Buitenrecreatie	• wandeling voor plezier • fietstocht voor plezier • recreëren (zonnen, luieren, barbecueën, picknicken, e.d.) • toertochtjes met de auto • toertochtjes met de motor • tocht met rondvaartboot
Watersport	• kanoën/roeien • surfen (kite-, golf-of windsurfen) • varen of zeilen • vissen
Sport en sportieve recreatie	• atletiek • auto-/motorsport • basketbal/handbal/korfbal/volleybal • darten/jeu de boules/biljarten/snookeren/poolen • denksport (bridge, schaken, dammen, pokeren, e.d) • golf • gymnastiek/turnen • hockey/honkbal/softbal/rugby • joggen/hardlopen • outdoor sportactiviteiten (bootcamp/crossfit/obstaclerun, e.d.) • paardensport • racketsporten (tennis, badminton, squash, tafeltennis) • schaatsen/skeeleren/skaten • snowboarden/skiën/langlaufen • schietsport en boogschieten • sporten in fitnesscentrum (fitness/cardio/spinning, groepslessen, e.d.) • Sporten/recreëren in water (zwemmen/aqua-joggen/duiken/waterpolo e.d.) • sportklimmen en boulderen • vecht-en verdedigingssporten ((kick)-boksen, karate, judo, taekwondo, e.d.) • voetbal • wandelsport • wielrennen/mountainbiken • yoga/pilates/mindfulness/Tai Chi, meditatie, e.d.
Bezoek attracties	• attractiepark/pretpark • dierentuin/vogelpark/zeeaquarium, etc. • escaperoom • kermis • rommelmarkt, vlooienmarkt, zwarte markt • (kinder)boerderij • klimhal/klimpark • speeltuin/indoor speelhal/trampolinepark • sier-, heem-of botanische tuin
Bezoek evenementen	• beurs/tentoonstelling/fair • jaarmarkt/braderie • corso/optocht/parade • kerstmarkt • festival (muziek --, kunst/cultuur en/of • culinair festival of evenement) • sportevenement (deelnemer of • toeschouwer)
Wellness	• wellnesscentrum /sauna/thermen

Sportwedstrijden	• sportwedstrijd bezocht (als toeschouwer, op elk niveau (van recreatief tot professioneel))
Winkelen voor plezier	• winkelen in binnenstad (funshoppen) • factory outlet center (bijv. Batavia stad) • meubelboulevard, woonmall • tuincentrum • weekmarkt
Uitgaan	• bar/café bezoek • bowlen/kegelen • casino/speelhal e.d. • club --/discobezoek/dance/houseparty • op terras zitten • uit eten (lunchen, dineren etc. in een horecagelegenheid)
Cultuur	• ballet-/dansvoorstelling • bioscoop of filmhuis • cabaretvoorstelling • concert (pop/jazz/blues/rock) • galerie of atelier • klassiek concert/opera/operette • monument/bezienswaardigheid/ oudheidkundig object (kastelen, kerken, dorpen, hunebedden, etc.) • museum, kunsthal of tentoonstelling • musical • toneelvoorstelling

Ontwikkeling toerisme

Omdat er helaas geen historische data op gemeenteniveau of MRA deelregio-niveau is van het aantal overnachtingen en gasten om een prognose te maken, zijn de prognoses gemaakt per COROP-gebied. Voor de COROP-gebieden in Nederland is er namelijk wel historische data beschikbaar. De COROP-gebieden komen niet in alle gevallen overeen met de deelregio's, zie tabel B7.1 op het einde van deze bijlage voor een overzicht van de gemeenten per COROP-gebied en tot welke MRA deelregio deze gemeenten behoren.

<u>COROP-gebieden</u>

- Agglomeratie Haarlem
- Zaanstreek
- Groot-Amsterdam
- IJmond
- Het Gooi en Vechtstreek
- Flevoland

Een aantal opmerkingen:

- Voor de gemeente Amsterdam is in februari 2020 een prognose ontwikkeld door het OIS, met verschillende scenario's. Wij hebben daarom geen nieuwe prognose voor Amsterdam ontwikkeld maar gebruikgemaakt van deze bestaande prognoses.
- De cijfers voor het COROP-gebied Groot-Amsterdam zijn inclusief de cijfers voor de gemeente Amsterdam. Omdat we voor Amsterdam een zelfstandige prognose hebben weergegeven, én Amsterdam een vertekend beeld geeft voor de overige gemeenten in dit COROP-gebied, hebben we de cijfers van het aantal gasten en overnachtingen in Amsterdam van de cijfers van het COROP-gebied afgehaald. De prognose is dus gemaakt voor de gemeenten in COROP-gebied Groot-Amsterdam, zónder Amsterdam. Het aantal overnachtingen van Groot-Amsterdam in 2013 minus het aantal overnachtingen van Amsterdam in 2013 geeft het aantal overnachtingen in de overige gemeenten uit het COROP-gebied.
- De provincie Flevoland is een COROP-gebied. Dit betreft naast Almere-Lelystad nog een aantal andere gemeenten en geeft daarom niet het beeld weer voor de deelregio Almere-Lelystad, maar voor de gehele provincie. Dit is een belangrijke kanttekening bij het zien van de cijfers voor dit COROP-gebied.

Prognoses

We hebben op twee manieren een inschatting gemaakt van het aantal overnachtingen en gasten (binnenlands en inkomend) tot en met 2030:

1. Pre-corona (lange termijn): o.b.v. prognose NBTC Perspectief 2030, voor gasten;
2. Post-corona (korte en lange termijn): o.b.v. de impact van corona op het verblijfstoerisme (NBTC) met het verwachte herstel en o.b.v. historische data (trend).

De werkwijze per type prognose is hieronder kort toegelicht:

<u>Prognose 1: NBTC Perspectief 2030</u>

In 2018 heeft het NBTC een prognose gepubliceerd voor het aantal te verwachten verblijfsgasten in 2030. Bij de berekening van deze prognose voor de COROP-gebieden hebben we de groei die het NBTC verwacht toegepast op de bestaande cijfers van het aantal gasten in het desbetreffende COROP-gebied. We hebben het groeipercentage van het NBTC tot 2030 omgerekend naar een groei per jaar, en toegepast op het aantal gasten van 2019 in de deelregio. Het groeipercentage van aantal gasten zou ook kunnen worden toegepast op het aantal overnachtingen. Het aantal gasten en overnachtingen hoeft zich niet per se één-op-één op dezelfde manier te ontwikkelen, maar naar verwachting zal dit niet erg uiteenlopen.

Het NBTC verwacht dat de groei van het aantal gasten verschilt per regio in Nederland. Hierbij onderscheiden ze de volgende gebieden: kustregio's, Amsterdam, overig Randstad en overig Nederland. Afhankelijk van het COROP-gebied en welk gebied daarvoor relevant is, hebben we (één van deze) groeipercentages toegepast op de bestaande cijfers van 2019. *Kortom, deze prognose geeft weer wat de groei van het aantal gasten is op basis van de nationale toekomstverwachtingen van het toerisme tot 2030. In deze nationale toekomstverwachtingen is met veel zaken rekening gehouden.*

Prognose 2: Trendmatige groei en impact coronavirus

Deze berekening is gedaan op basis van de historische data per COROP-gebied, namelijk de groei van het aantal overnachtingen en gasten tussen 2013 en 2019. Van deze historische data is een trend berekend en gebruikt om de groei tot aan 2030 weer te geven. Dit is berekend voor het totaal aantal overnachtingen (binnenlands en buitenlands).

Het coronavirus heeft echter een impact op het aantal gasten en overnachtingen. Door de enorme daling van het aantal verblijfsgasten in 2020 is de vorige prognose wellicht niet accuraat. Het NBTC heeft een inschatting gemaakt van de impact van het coronavirus op korte termijn. Deze cijfers zijn gebruikt om een korte termijn berekening te maken. Vervolgens is vanaf het moment van herstel de trendlijn berekening toegepast. Het gaat om de volgende cijfers:

- Het daadwerkelijke aantal overnachtingen en gasten voor 2020 is bekend voor de COROP-gebieden en MRA.
- Voor 2021 verwacht het NBTC dat het binnenlands toerisme een groei laat zien ten opzichte van 2020 (stijging van 29%) en dat het inkomend toerisme een verdere daling laat zien ten opzichte van 2020 (daling van 26%).
- Het inkomend toerisme begint zich naar verwachting langzaam te herstellen in 2022. Naar verwachting komt het aantal buitenlandse gasten uit op 25% tot 90% van het aantal gasten van 2019. Dit is gemiddeld 58%. Dit is nog een grote bandbreedte, afhankelijk van hoe het coronavirus zich ontwikkelt. Wij gebruiken het gemiddelde van 58%. Het binnenlands toerisme is in 2022 naar verwachting weer op het niveau van 2019.
- Het NBTC (en in lijn met het UNWTO) verwacht dat het internationale toerisme niet voor 2024 weer op het niveau van 2019 is. In de prognose trekken we daarom een trendlijn door, waarbij we uitgaan dat 2024 weer het niveau van 2019 is in de trendlijnberekening voor het binnenlands toerisme en 2022 voor het inkomend toerisme het niveau van 2019 is.
- Door middel van deze berekening geven we zowel de impact op korte termijn weer, als de verwachting voor langere termijn, waarbij we ervan uitgaan dat de groei op basis van het verleden vertraging oploopt door de impact van het coronavirus. Deze 'vertraging' is voor het binnenlands toerisme korter dan voor het inkomend toerisme.

Deze prognose geeft dus weer wat het aantal gasten en overnachtingen zou zijn als de ontwikkeling van de afgelopen jaren op dezelfde wijze naar de toekomst doorzet. Daarbij wordt ook weergegeven wat de impact van het coronavirus op de gasten en overnachtingen is op korte termijn en hoe het toerisme zich op basis van de ontwikkeling uit het verleden zich naar de toekomst toe zal ontwikkelen, ervan uitgaande dat corona de ontwikkeling alleen vertraagt/tijdelijk pauzeert.

Toekomstige toeristisch-recreatieve omvang

Omdat de toeristische-recreatieve omvang uit veel verschillende indicatoren bestaat waar het aantal overnachtingen er slechts één van is, schetsen we geen toekomstig cijfer van toeristisch-recreatieve omvang in 2030 op basis van de verwachtingen van inwoners en overnachtingen.

Wel zien we dat het aantal overnachtingen sneller toeneemt dan het aantal inwoners, dus dat de indicator van toeristisch-recreatieve omvang(verblijf)

van aantal overnachtingen per 1.000 inwoners en per hectare zullen toenemen.

Tabel B7.1: Indeling COROP-gebieden en MRA deelregio's

COROP-gebied	Gemeenten in COROP-gebied	Gemeente behoort tot MRA deelr
Agglomeratie Haarlem	Bloemendaal	Zuid-Kennemerland
	Haarlem	Zuid-Kennemerland
	Heemstede	Zuid-Kennemerland
	Zandvoort	Zuid-Kennemerland
Zaanstreek	Wormerland	Zaanstreek-Waterland
	Zaanstad	Zaanstreek-Waterland
Groot-Amsterdam	Aalsmeer	Amstelland-Meerlanden
	Amstelveen	Amstelland-Meerlanden
	Amsterdam	*Amsterdam*
	Beemster	Zaanstreek-Waterland
	Diemen	Amstelland-Meerlanden
	Edam-Volendam	Zaanstreek-Waterland
	Haarlemmermeer	Amstelland-Meerlanden
	Landsmeer	Zaanstreek-Waterland
	Oostzaan	Zaanstreek-Waterland
	Ouder-Amstel	Amstelland-Meerlanden
	Purmerend	Zaanstreek-Waterland
	Uithoorn	Amstelland-Meerlanden
	Waterland	Zaanstreek-Waterland
	Aalsmeer	Amstelland-Meerlanden
IJmond	Velsen	IJmond
	Beverwijk	IJmond
	Heemskerk	IJmond
	Uitgeest	Zaanstreek-Waterland
	Castricum	*Behoort niet tot MRA*
Het Gooi en Vechtstreek	Blaricum	Gooi en Vechtstreek
	Gooise Meren	Gooi en Vechtstreek
	Hilversum	Gooi en Vechtstreek
	Huizen	Gooi en Vechtstreek
	Laren	Gooi en Vechtstreek
	Weesp	Gooi en Vechtstreek
	Wijdemeren	Gooi en Vechtstreek
Flevoland	Almere	Almere-Lelystad
	Lelystad	Almere-Lelystad
	Noordoostpolder	*Behoort niet tot MRA*
	Urk	*Behoort niet tot MRA*
	Zeewolde	*Behoort niet tot MRA*
	Dronten	*Behoort niet tot MRA*

Definities

Gasten
Bezoekers die één of meer nachten achtereen verblijven in een logiesaccommodatie.
Een gast die meer dan twee maanden aaneengesloten verblijft in een logiesaccommodatie, wordt als vaste gast aangemerkt en telt niet mee voor de statistiek.
Asielzoekers en seizoenarbeiders worden niet als gast meegeteld, ook niet als ze korter dan twee maanden aaneengesloten verblijven in een logiesaccommodatie.
Per maand worden de in die maand vertrokken gasten waargenomen, ongeacht in welke maand de gast aangekomen is. Het is mogelijk dat een persoon twee of meerdere malen in een maand in dezelfde accommodatie of in verschillende accommodaties als gast wordt geteld.
(Bron: CBS)

Overnachtingen
Alle nachten die gasten doorbrengen in een logiesaccommodatie
(Bron: CBS)

Totaal logiesaccommodaties
Hotel, motel, pension, appartement met hoteldienstverlening, jeugdaccommodatie of bed&breakfast, kampeerterreinen, huisjesterreinen en groepsaccommodaties (bron: CBS)

- Het CBS hanteert een ondergrens van minimaal 5 slaapplaatsen voor: hotel, motel, pension, appartement met hoteldienstverlening, jeugdaccommodatie en B&B.
- Het CBS hanteert een ondergrens van minimaal 4 toeristische standplaatsen voor kampeerterrein.
- Het CBS hanteert een ondergrens van minimaal 10 slaapplaatsen voor huisjesterreinen en groepsaccommodaties.

Bijlage 8: Toelichting recreatie behoeftemodel

Uitleg
Het vraag-aanbodmodel, of recreatief behoeftemodel is qua methode en opzet grotendeels is gebaseerd op het BRAM-model (Beleidsondersteunend Recreatie Analyse Model). Hiermee kan vraag, aanbod en tekort voor een recreatieve activiteit berekend worden. In dit geval hebben we gekozen om de berekening te maken voor wandelen. Wandelen is de meest ondernomen activiteit als het gaat om 'buitenrecreatie' en heeft daarnaast te maken met de grootste tekorten. Een tekort treedt op als de berekende toegewezen vraag hoger is dan de opvangcapaciteit, en het betreffende gebied dus niet het aantal recreanten kan opvangen.

Zowel de recreatieve behoefte als het aanbod wordt berekend in recreatieplaatsen. Recreatieplaatsen is een eenheid om capaciteit voor recreatie als de behoefte om te recreëren met elkaar te vergelijken. Het aantal recreatieplaatsen is het aantal recreanten (in onze berekening wandelaars) die op de 5e drukste dag wil gaan wandelen (behoefte), of plek heeft om te wandelen (aanbod), zonder dat de recreanten elkaar in de weg zitten of het te druk aanvoelt voor de recreant.

Er zijn enige aandachtspunten bij het model:
- Het model is niet bedoeld om op detailniveau naar een natuur- of recreatiegebied te kijken, maar bedoeld om op grotere schaal naar de balans te kijken: op gemeentelijke of (boven-)regionale schaal.
- Het model houdt geen rekening met voorkeuren van recreanten. Bij het toewijzen van de vraag is uitgegaan van een evenredige verdeling van waar de inwoner heen zou kunnen gaan vanaf de woonplaats. Voorkeuren zijn met de beschikbare gegevens niet in te bouwen in het model. Hierdoor wordt de recreatieve druk op de heel populaire gebieden, zoals de kustgebieden, in dit model hoogstwaarschijnlijk onderschat.
- Het model focust alleen op de inwoners (recreanten) en niet op toeristen.
- Het model houdt geen rekening met specifieke gebiedskenmerken. Ieder stuk land is anders en zal in de praktijk een andere opvangcapaciteit hebben, maar in dit onderzoek zijn verschillende landschapstypen onderscheiden die ieder een norm voor opvangcapaciteit toegewezen krijgen.
- Zowel het wegennetwerk voor de toegewezen vraag, als de padendichtheid voor de opvangcapaciteit zijn niet meegenomen in het model. Dit zou voor het modelleren dusdanig meer tijd en werk in beslag nemen dat dit buiten de scope van dit onderzoek valt.

Berekeningen en normen
Berekening toegewezen vraag
- Als basis voor het berekenen van de toegewezen vraag voor 2021 is de onbewerkte brondata van de CBS vierkantstatistieken gebruikt (aantal inwoners per 500x500m-vlak in het jaar 2021).
- Om de toegewezen vraag voor 2040 te berekenen is dezelfde methode gehanteerd. Het aantal inwoners voor 2040 is als volgt berekend:
  - Ieder 500x500m-vlak is gekoppeld aan de gemeente waar deze het meest in valt. Voor ieder 500x500m-vlak is het aantal inwoners van 2021 vermenigvuldigd met de procentuele groei van het aantal inwoners in de betreffende gemeente in de periode 2021-2040. Voor de gemeenten in de provincie Noord-Holland is de provinciale prognose (2021) aangehouden, voor de rest van Nederland de CBS-PBL-prognose (2019).
- Het AVANAR-model (WUR) hanteert voor de activiteit wandelen in natuur- en recreatiegebieden op de 5e drukste dag een deelnamecijfer van 10,4% voor niet-westerse allochtonen en een deelnamecijfer van 15,6% voor autochtonen en westerse allochtonen. Deze

deelnamecijfers zijn in dit model overgenomen, al is dit niet doorberekend voor ieder 500x500m-vlak, maar er is voor iedere provincie een enkel percentage genomen wat verhoudingsgewijs is naar de verhouding niet-westerse allochtonen en autochtonen en westerse allochtonen. Voor de provincie Noord-Holland komt het deelnamecijfer hiermee uit op 11,4%. Voor de verdere berekening is alleen dit aandeel van de bevolking van ieder vlak meegenomen.

- Op dit aandeel inwoners dat deelneemt aan het wandelen in natuur- en recreatiegebieden is vervolgens de reisbereidheid toegepast. Deze cijfers komen uit het Natuurbelevingsonderzoek van Bureau voor Ruimte en Vrije Tijd (2017), en hebben betrekking op het natuurgebied die de ondervraagden het meest bezocht hebben. Hieruit komen de volgende cijfers:
  - 15% reist minder dan 1 km naar het natuurgebied waar de ondervraagde meestal komt
  - 33% reist 1-5 km
  - 24% reist 5-10 km
  - 18% reist 11-25 km
  - 6% reist 26-50 km
  - 4% reist meer dan 50 km → in de analyse is deze groep niet meegenomen omdat er geen bovengrens zit aan de categorie, waardoor een berekening niet zomaar mogelijk is. Gezien het kleine aandeel mensen dat in deze categorie valt heeft het weglaten zeer beperkte invloed op de uitkomsten.
- Ten eerste moeten de inwoners dus worden toebedeeld aan de cirkels rondom het 500x500m-vlak waarin ze wonen: bijvoorbeeld 33% van de inwoners zal dus in potentie ergens recreëren in de cirkel van 5 km, maar buiten de cirkel van 1 km. Het wegennetwerk is hierbij niet meegenomen omwille van de omvang van de berekening die hiervoor nodig is.
- Ten tweede moet rekening worden gehouden met het feit dat inwoners enkel toebedeeld kunnen worden aan land wat binnen de straal valt en niet aan het water; een inwoner van Den Helder heeft bijvoorbeeld minder kanten om op te gaan dan een inwoner van Uithoorn. Omdat locatievoorkeuren niet mee te nemen zijn in dit model, kan aangenomen worden dat de inwoners ergens gaan recreëren waar land binnen de reisbereidheidscirkel ligt. Hoe minder land dit is, hoe groter de toegewezen vraag voor het overige land wat binnen de cirkel ligt. Andersom geldt dit ook: hoe meer land er binnen de cirkel van reisbereidheid ligt, hoe minder er vraag toegewezen wordt aan dit land. Dit is verhoudingsgewijs berekend a.d.h.v. de oppervlakte.
- Voor ieder 500x500m-vlak is uiteindelijk berekend hoeveel recreanten er, na het doorlopen van de vorige stappen, aan toegewezen worden door de aantallen bij elkaar op te tellen. Dit getal kan vervolgens, al dan niet geaggregeerd op gemeentelijk, regionaal, of bovenregionaal schaalniveau, afgezet worden tegenover de opvangcapaciteit.

Berekening opvangcapaciteit

- De opvangcapaciteit is ook berekend per 500x500m-vlak, waarbinnen het oppervlak aan landschapstype is vermenigvuldigd met de opvangcapaciteit van dat type.
- Ten eerste is per 500x500m-vlak het oppervlak berekend voor iedere vorm van natuur- en recreatiegebied die in het bronbestand onderscheiden zijn. Dit bronbestand is de kaartlaag 'Bestand Bodemgebruik' (2015) van het CBS. De typen natuur die in het bestand zijn onderscheiden zijn in lijn met de typen die in het BRAM-model gehanteerd zijn. Hierdoor zijn de normgetallen eenvoudig te koppelen aan de natuurtypen. Dit zijn: bos, droog natuurlijk terrein, nat natuurlijk terrein, recreatiegebied en agrarisch gebied.
- De normen zijn gebaseerd op de recreatieve beleving zoals in het BRAM-model.
  - Bos: 8 personen per hectare per dag
  - Droog natuurlijk terrein (inclusief strand): 3 personen per hectare per dag
  - Nat natuurlijk terrein: 7 personen per hectare per dag

- Recreatiegebied: 8 personen per hectare per dag
- Agrarisch gebied: 0,1 personen per hectare per dag

- Om ook rekening te houden met kwetsbare natuur, en hogere opvangcapaciteit in bos- en recreatiegebieden, hebben we ook een doorrekening gedaan met aangepaste normen, waarin de opvangcapaciteit van droge natuur (bijvoorbeeld heide of duinen) naar beneden is aangepast:
  - Bos: 9 personen per hectare per dag
  - Droog natuurlijk terrein (inclusief strand): 3 personen per hectare per dag
  - Nat natuurlijk terrein: 3 personen per hectare per dag
  - Recreatiegebied: 9 personen per hectare per dag
  - Agrarisch gebied: 0,2 personen per hectare per dag

De uitkomsten van deze normen zijn opgenomen in dit rapport.

Toelichting bij de uitkomsten

Voor nagenoeg elke deelregio in de MRA wordt voor 2040 berekend dat er een tekort is, en dat er dus recreatieruimte bij moet komen. Ook voor 2020 is er voor veel regio's al een tekort. Er kan gedacht worden dat dit een onrealistische voorstelling van zaken is: we kunnen er nu eenmaal niet meer ruimte bij toveren. Heeft deze berekening dan wel zin? Deze berekening is voor planning en beleid goed bruikbaar, omdat:

- Uit de berekening blijkt welke gebieden te maken hebben met het grootste (berekende / theoretische) tekort in de toekomst. Aan deze gebieden kan prioriteit gegeven worden.
- Inzicht wordt gegeven in de toename van het tekort. Een kleiner tekort (zoals in 2020) kan relatief gemakkelijk opgevangen worden in de bestaande gebieden. We tolereren dan dat we het wat vaker file-wandelen op de populaire plekken. Echter: hieraan zit ook een grens. Opvangcapaciteit is als een spons: tussen nat en 100% verzadigd kan nog best veel water opgenomen worden als je voorzichtig doet. Als de spons echter 100% verzadigd is, stroomt elke extra druppel over. De verhouding beschikbare capaciteit en het tekort maakt de urgentie om actie te ondernemen duidelijk.
- Ervaringen uit de praktijk van beheerders van natuur- en recreatiegebieden van de laatste 5 jaren komen overeen met het beeld dat uit de berekening oprijst. De grootste en kleinste berekende tekorten komen overeen met het beeld van beheerders over waar dat het landschap en de bestaande groen- en natuurgebieden in de Metropoolregio het meest en minst onder druk staan.

Bijlage 9: Resultaten analyses draagkracht

De toeristisch-recreatieve omvang zegt nog niets over het effect op de draagkracht van het gebied en de positieve of negatieve effecten. Een bestemming met een grote omvang kan – mits goed gemanaged – weinig opgaven ervaren bij het 'sturen op balans', terwijl een bestemming met een kleine omvang juist problemen kan hebben. Kortom, er is inzicht nodig in de draagkracht van de leefomgeving.

Om de draagkracht van de leefomgeving in beeld te brengen, is de systematiek van de Raad voor de leefomgeving gevolgd; de draagkracht is in beeld gebracht voor verschillende domeinen van de leefomgeving. Het inzicht in de draagkracht is op twee manieren tot stand gekomen; 1) op basis van feitelijke onderzoeksgegevens en een selectie van indicatoren[17], en 2) op basis van een oordeel van diverse betrokkenen als resultaat van gebiedstafels.

In deze bijlage beschrijven we eerst de draagkracht, gebaseerd op een analyse van feitelijke onderzoeksgegevens en vervolgens op basis van het oordeel vanuit de gebiedstafels. In het volgende deel vergelijken we de feitelijke analyse en resultaten van de gebiedstafel. In het laatste deel staan de conclusies over de draagkracht in de deelregio's. Allereerst geven we een toelichting op de analyse.

<u>Toelichting op feitelijke analyse</u>
De leefomgeving is onderverdeeld in vijf fysieke domeinen en één sociaal domein (leefbaarheid):

- Openbare ruimte
- Sociaaleconomisch (leefbaarheid)
- Vastgoed
- Natuur
- Erfgoed
- Mobiliteit

Omdat de beleidsmatige aandacht voor het thema 'balans' ook relevant is hebben we ook hiervoor onderzoeksgegevens verzameld en geanalyseerd in het domein: beleidsmatige draagkracht.

We beschrijven de resultaten van de draagkrachtanalyse in dit hoofdstuk. Omdat voor mobiliteit en erfgoed onvoldoende draagkrachtgegevens voorhanden waren, zijn deze domeinen niet meegenomen in deze analyse.

Feitelijke onderzoeksgegevens
De analyse en bepaling van de draagkracht bestaat uit een feitelijk deel en waardering uit de gebiedstafels. Wat verstaan we nu precies onder de feitelijke onderzoeksgegevens en welke analyse stappen zijn er genomen? Er zijn verschillende soorten onderzoeksgegevens gebruikt voor de bepaling van de draagkracht:

- **Bestaande objectieve data**: er zijn een aantal bruikbare databronnen. Dit zijn onderzoeksgegevens die een indicatie geven van de leefbaarheid, zoals bijvoorbeeld de afstand tot voorzieningen. De onderzoeksgegevens kunnen ook een trend weergeven, zoals de 'stijging van de huizenprijzen' als indicatie voor verdringing op de woningmarkt. Het voordeel van deze data is dat ze objectief zijn. Twee mogelijke nadelen zijn dat ze niet altijd een éénduidige (causale) relatie hebben met toerisme en recreatie. Zo zijn de huizenprijzen en het voorzieningenniveau afhankelijk van meerdere factoren die hierop invloed uitoefenen. En het ontbreekt bij dit type gegevens aan normering of een oordeel. Anders gezegd; het is niet direct duidelijk

17 Een overzicht van de indicatoren is terug te vinden in bijlage 2.

wanneer de draagkracht is bereikt of overschreden. Ze geven wel een indicatie van de draagkracht. Als de huizenprijzen flink stijgen, door wat voor reden dan ook, dan kan die markt extra druk door toeristische verhuur of mensen die een vakantiehuis zoeken, minder goed opvangen.

- **Bestaande data met een subjectief oordeel**: er zijn enkele bronnen die subjectiever zijn, omdat het een beoordeling betreft van inwoners of experts. Dit betreft bijvoorbeeld het onderzoek 'Wonen in de Metropoolregio Amsterdam' uit 2019. Dit grootschalige onderzoek onder inwoners belicht verschillende aspecten van leefbaarheid. Deze bron is nuttig omdat inwoners gevraagd is een oordeel te geven (bijvoorbeeld een rapportcijfer over vervuiling van de buurt) of omdat ook de relatie wordt gelegd met bezoekers (bijvoorbeeld een rapportcijfer over overlast door andere mensen in de buurt). Een andere bron is een enquête onder terreinbeherende organisaties naar de overlast van bezoekers in natuurgebieden. Ook hier is de relatie met bezoekers duidelijk en is ook sprake van een beoordeling van de draagkracht.
- **Nieuw verkregen data**. Voor twee elementen van draagkracht zijn eigen onderzoeksgegevens verkregen en gebruikt voor analyses. Dit betreft:
- **Groen en natuur:** voor natuur is een berekening gemaakt van de behoefte aan de activiteit 'wandelen' afgezet tegen de opvangcapaciteit. Het saldo bepaalt of er een tekort of overschot aan ruimte is om deze behoefte op te vangen en dus of de draagkracht wel of niet wordt overschreden, voor een toelichting op deze analyse zie bijlage 8.[18]
- **Beleidsmatige draagkracht:** hiervoor zijn vier indicatoren opgesteld die hierin inzicht geven. Twee indicatoren zijn gebaseerd op een enquête onder alle gemeenten in de MRA en twee op basis van eigen desk research in relevante beleidsdocumenten.

Agenderend onderzoek op MRA schaal

Draagkracht impliceert een normerend resultaat: draagkracht wordt wel of niet overschreden. Echter, op basis van de cijfers kan dat niet direct geconcludeerd worden. Er ontbreken namelijk gegevens en ook kwantitatieve normen waaraan data getoetst kunnen worden. Is dit dan nog wel een datagedreven onderzoek? Om zo goed mogelijk inzicht te krijgen in de draagkracht voor de verschillende elementen, maken wij gebruik van data uit de best beschikbare bronnen: een omvangrijke representatieve steekproef en het feit dat experts specifiek zijn bevraagd (bijvoorbeeld over de draagkracht van natuur).

De cijfers in combinatie met de duiding van experts en stakeholders in de deelregio's is voldoende voor een agenderend onderzoek op MRA schaal. De vergelijking van deelregio's (in deze bijlage) is echter zeer indicatief, om bovengenoemde redenen. Nader (primair) is nodig om de analyse in de toekomst te verrijken (zie aanbevelingen).

Analysestappen

De ruwe data zijn in bijlage 5 opgenomen en vormen de basis voor de draagkrachtanalyse. Om van de onderzoeksgegevens (ruwe data) tot bruikbare en (op MRA-schaal) vergelijkbare draagkrachtgegevens te komen, is een analyse uitgevoerd die bestaat uit onderstaande stappen:

- Van ruwe data naar kwintielscores (1 t/m 5) per (sub)indicator per gemeente (standaardiseren).
- Van scores per gemeente naar kwintielscores per deelregio;
- Duiding van de resultaten van de feitelijke analyse op niveau van de deelregio en vergelijking met de uitkomsten uit de gebiedstafels.

[18] Dit betreft de recreatieve draagkracht, de ecologische draagkracht verschilt per habitattype en per doelsoort en moet door ecologen per gebied ingeschat worden.

We beschrijven de indicatoren voor de volgende clusters van domeinen:

- Stedelijk gebied: domeinen openbare ruimte, leefbaarheid en vastgoed;
- Natuur- en recreatiegebied;
- Beleid.

Draagkracht in relatieve en absolute zin

Een kwintielscore van 1 staat voor een indicatie voor lage draagkracht, een kwintielscore van 5 voor een hoge draagkracht. De toekenning van kwintielscores maakt een vergelijking van gemeenten en deelregio's onderling mogelijk. Deze vergelijking staat centraal in de eerste twee analysestappen. Een lage draagkrachtscore wil echter niet zeggen dat er in absolute zin ook sprake is van een te lage draagkracht. We besteden per indicator ook aandacht aan de duiding in absolute zin. Deze duiding is niet gebaseerd op een bestaande normering, en is mede afhankelijk van de gewenste situatie (ambitie).

<u>Resultaten feitelijke analyse stedelijk gebied</u>

In tabel B9.1 staan voor alle indicatoren van draagkracht voor de stedelijke domeinen en hiervoor ook de draagkrachtgegevens weergegeven in de vorm van kwintielscores. Deze zijn gebaseerd op de ruwe data, zie bijlage 5. We beschrijven de resultaten hieronder per domein van de leefomgeving.

Sociaaleconomisch (leefbaarheid)

Onder sociaaleconomische draagkracht verstaan we de leefbaarheid voor inwoners in hun directe leefomgeving. De sociaaleconomische draagkracht kan worden bepaald door onderstaande indicatoren, die aan bezoekers zijn te relateren:

- Het voorzieningenniveau: dankzij toerisme zijn er veel voorzieningen, winkels, horeca, die ook voor inwoners nuttig zijn. Of dankzij toerisme verdwijnen nuttige voorzieningen voor inwoners, hiervoor komen toeristische voorzieningen in de plaats.
- Bezoekers in de directe leefomgeving: inwoners voelen zich vervreemd door (te veel) toeristen in hun buurt. Of er is een juist gebrek aan reuring en dynamiek door het ontbreken van (voldoende) bezoekers?

Uit bovenstaande indicatoren wordt duidelijk dat toerisme zowel kan bijdragen aan leefbaarheid (positieve effecten) als er afbreuk aan doen (negatieve effecten).

We beschikken over cijfers van onderstaande indicatoren die inzicht geven in de sociaaleconomische draagkracht:

1. Tevredenheid van inwoners met hun buurt;
2. Overlast door andere mensen in de buurt (dit kunnen bezoekers of toeristen zijn, maar bijvoorbeeld ook jongeren uit een ander stadsdeel);
3. Rapportcijfer winkelaanbod dagelijkse boodschappen;
4. Afstand tot voorzieningen.

Opvallende resultaten voor sociaaleconomische draagkracht in gemeenten in de MRA:

- Het gemiddelde rapportcijfer voor tevredenheid van inwoners met hun buurt is een 7,9. De hoogste rapportcijfers voor de tevredenheid is voor de gemeenten Bloemendaal (8,5) en laren (8,4) en Blaricum, Beemster en Heemstede (allen een 8,2). Deze krijgen allemaal een draagkrachtscore 5. De gemeenten met het laagste rapportcijfer zijn Zaanstad (7,4), Amsterdam en Beverwijk (beide 7,5) en Haarlem, Diemen, Almere en Lelystad (allen 7,6). Deze krijgen, hoewel het allemaal ruim voldoendes zijn, een score 1 (want de laagste in de regio).
- De overlast door andere mensen in hun buurt wordt gewaardeerd met gemiddeld een 7,8. De gemeenten met het hoogste rapportcijfer (minste overlast) zijn Laren (8,3), Bloemendaal en Beemster (beide 8,2) en Blaricum, Wijdemeren, Oostzaan, Waterland en Heemstede (allen een 8,1). Deze gemeenten krijgen allemaal een draagkrachtscore 5. De gemeenten met een laagste rapportcijfer (meeste overlast door

bezoekers) zijn: Aalsmeer (6,9), Amsterdam (7,0), Zaanstad (7,4) en Beverwijk en Haarlem (beide 7,5). Deze gemeenten krijgen, hoewel het voldoendes betreft, een draagkrachtscore 1.

- Het gemiddelde rapportcijfer voor het winkelaanbod voor dagelijkse boodschappen is 7,2. De hoogste rapportcijfers voor het winkelaanbod zijn voor de gemeenten Heemstede (7,9), Heemskerk (7,8), Hilversum (7,7), Volendam (7,6) en Purmerend (7,6). Deze gemeenten hebben allemaal een draagkrachtscore 5. De laagste rapportcijfers voor het winkelaanbod zijn voor de gemeenten Ouder-Amstel (6,1), Waterland (6,5) en Velsen (7,6). Hoewel deze gemeenten in absolute zin wel voldoendes hebben, krijgen ze een draagkrachtscore 1.
- De gemiddelde afstand tot deze winkelvoorzieningen, maar ook tot diverse recreatieve voorzieningen zoals horeca, musea, een bioscoop, etc. bedraagt 2,1 kilometer. De gemeenten met voorzieningen het dichtstbij zijn: Hilversum (1,0 km), Beverwijk (1,1 km), Haarlem, Amsterdam en Huizen (allen 1,2 km) en Laren (1,4 km). Deze gemeenten hebben een draagkrachtscore 5. Gemeenten waar de voorzieningen relatief op afstand liggen zijn: Lelystad (4,7 km), Uithoorn (3,9 km), Waterland (3,5 km), Wijdemeren en Wormerland (beide 3,1) en Aalsmeer (3,0 km). Deze gemeenten hebben allemaal de score 1;
- De gemiddelde (rapport)cijfers voor de MRA zijn in absolute zin voldoende tot ruim voldoende; inwoners zijn tevreden met hun buurt, hebben voorzieningen nabij en waarderen deze voorzieningen ook voldoende. Overlast door andere mensen kan voorkomen (op hotspots), maar dit is niet het algemene beeld.
- Relatie toerisme en leefbaarheid: deze relatie heeft twee ‘gezichten’. Overlast door bezoekers komt het meest voor in gemeenten waar de omvang van toerisme plaatselijk groot is: Amsterdam, Zaanstad (Zaanse Schans), Beverwijk (Bazaar) en Haarlem (binnenstad). Gemeenten waar inwoners weinig overlast ervaren, zijn ook de gemeenten waar de omvang van toerisme gering is, of voldoende ruimte is om dit op te vangen. Het omgekeerde komt ook voor: gemeenten met een omvangrijk aantal bezoekers (Bloemendaal), waar dit relatief goed gemanaged is en afspeelt op het strand waar weinig mensen wonen.

Resultaten openbare ruimte

Onder de openbare ruimte verstaan we de publieke ruimte binnen de kernen en bebouwde kom. De draagkracht van de openbare ruimte kan worden bepaald door onderstaande indicator: overlast van bezoekers door zwerfvuil, ongepast gedrag, ongepast geluid en/of vernieling.

Er is één indicator die inzicht geeft in de kwaliteit van de openbare ruimte en waarvoor data beschikbaar zijn op het schaalniveau van de MRA. Dit is de indicator ‘overlast door vervuiling’ in de buurt. Inwoners hebben hiervoor een rapportcijfer gegeven.

Tabel B9.1: Kwintielscores draagkracht indicatoren stedelijke domeinen, per gemeente in de MRA.

		Sociaaleconomisch				Openbare ruimte	Vastgoed			
Deelregio	Gemeente	*Waardering winkelaanbod*	*Afstand tot voorzieningen*	*Tevredenheid met buurt*	*Overlast door anderen in buurt*	*Overlast door vervuiling*	*Prijzenstijging woningen*	*Leegstand winkels*	Totaal	Gem
Amsterdam	**Amsterdam**	2	5	1	1	1	1	2	**13**	**1,9**
Almere-Lelystad	**Almere**	3	2	1	2	2	2	1	**13**	**1,9**
IJmond	**Beverwijk**	3	5	1	1	1	2	1	**14**	**2,0**
Zuid-Kennemerland	**Haarlem**	3	5	1	1	1	1	3	**15**	**2,1**
Amstelland-Meerlanden	**Diemen**	2	4	1	2	2	1	3	**15**	**2,1**
Zaanstreek-Waterland	**Zaanstad**	4	3	1	1	1	3	2	**15**	**2,1**
Amstelland-Meerlanden	**Aalsmeer**	2	1	2	1	1	4	5	**16**	**2,3**
Almere-Lelystad	**Lelystad**	3	1	1	3	3	4	1	**16**	**2,3**
Zuid-Kennemerland	**Zandvoort**	4	4	2	2	2	2	1	**17**	**2,4**
Amstelland-Meerlanden	**Uithoorn**	2	1	2	2	2	3	5*	**17**	**2,4**
IJmond	**Velsen**	1	4	2	2	2	5	1	**17**	**2,4**
Amstelland-Meerlanden	**Amstelveen**	2	3	3	3	3	1	3	**18**	**2,6**
Amstelland-Meerlanden	**Haarlemmermeer**	3	2	2	3	3	3	2	**18**	**2,6**
Zaanstreek-Waterland	**Purmerend**	5	4	2	2	2	3	1	**19**	**2,7**
Gooi en Vechtstreek	**Weesp**	2	3	2	3	3	1	5	**19**	**2,7**
Zaanstreek-Waterland	**Landsmeer**	4	2	3	3	3	1	5	**21**	**3,0**
Gooi en Vechtstreek	**Huizen**	2	5	3	3	3	2	5	**23**	**3,3**
Gooi en Vechtstreek	**Hilversum**	5	5	2	3	3	3	3	**24**	**3,4**
Zaanstreek-Waterland	**Wormerland**	4	1	3	4	4	4	5	**25**	**3,6**
IJmond	**Heemskerk**	5	4	3	4	4	2	3	**25**	**3,6**
Amstelland-Meerlanden	**Ouder-Amstel**	1	4	3	4	4	5	5	**26**	**3,7**
Zaanstreek-Waterland	**Waterland**	1	1	4	5	5	5	5	**26**	**3,7**
Zaanstreek-Waterland	**Beemster**	2	2	5	5	5	3	5	**27**	**3,9**
Gooi en Vechtstreek	**Wijdemeren**	4	1	4	5	5	4	4	**27**	**3,9**
Zaanstreek-Waterland	**Edam-Volendam**	5	2	4	4	4	5	4	**28**	**4,0**
Gooi en Vechtstreek	**Blaricum**	3	4	5	5	5	5	1	**28**	**4,0**
Zaanstreek-Waterland	**Oostzaan**	4	3	4	5	5	3	5	**29**	**4,1**
Gooi en Vechtstreek	**Gooise Meren**	4	4	4	4	4	5	5	**30**	**4,3**
Gooi en Vechtstreek	**Laren**	4	5	5	5	5	5	1	**30**	**4,3**
Zuid-Kennemerland	**Bloemendaal**	3	3	5	5	5	5	5	**31**	**4,4**
Zuid-Kennemerland	**Heemstede**	5	4	5	5	5	3	4	**31**	**4,4**

** Uithoorn geeft aan op basis van het KSO wel leegstand te kennen.*

Opvallende resultaten voor vervuiling van de openbare ruimte in gemeenten in de MRA:

- Het gemiddelde rapportcijfer is een 7.1. De hoogste rapportcijfers zijn voor de gemeenten Bloemendaal (8,1), Heemstede (7,8) Laren (7,8), Wijdemeren (7,7), Blaricum (7,6) en Waterland (7,6). Deze gemeenten hebben allemaal een draagkrachtscore 5. De laagste rapportcijfers zijn voor de gemeenten Amsterdam (5,9), Beverwijk (6,2), Zaanstad (6,3), Haarlem (6,5) en Almere (6,6). Deze gemeenten hebben allemaal een draagkrachtscore 1. De problematiek speelt het meest in stedelijke gemeenten.
- Gemeenten waar vervuiling het minste speelt zijn gemeenten met kleinere kernen en meer (openbare) ruimte. Enkele van deze gemeenten ontvangen wel veel (dagrecreatieve) bezoekers, zoals Bloemendaal en Laren;
- Het oordeel is in absolute zin voldoende (rapportcijfer 7,1), dat is op zich een mooi cijfer. Voor de gemeenten die onder de 7 scoren (draagkrachtscore 1 of 2) ligt hier een opgave om vervuiling van de openbare ruimte tegen te gaan.
- Het oordeel van de inwoners gaat over hun eigen buurt en niet de totale openbare ruimte. En de beschikbare gegevens geven niet noodzakelijkerwijs een causaal verband weer met bezoekers. Plekken waarvan de kwaliteit van de openbare ruimte lager is (door vervuiling) zijn waarschijnlijk wel kwetsbaarder voor (extra) vervuiling als gevolg van (toenemend) toerisme.

Vastgoed

Onder vastgoed verstaan we de woningmarkt ofwel huisvesting van inwoners, alsmede de winkelleegstand. De onderstaande indicatoren geven een beeld van de draagkracht:

- Verstoring van de woningmarkt door recreatieve verhuur, met als belangrijkste aspect verdringing door te hoge huizenprijzen;
- Klachten door inwoners over recreatieve verhuur in hun buurt;
- Leegstand van winkels.

Er zijn twee indicatoren die inzicht geven in de situatie rondom vastgoed:

1. De stijging van de huizenprijzen (over de periode 2010 – 2020);
2. De leegstand in winkels (2020).

Opvallende resultaten voor vastgoed in gemeenten in de MRA:

- De gemiddelde stijging van de huizenprijzen over de laatste 10 jaar is 49%. Gemeenten met de sterkste stijging van de huizenprijzen zijn: Amsterdam (82%), Diemen (78%), Weesp (73%), Landsmeer (72%), Amstelveen (71%) en Haarlem (67%). Deze gemeenten krijgen een draagkrachtscore 5.
- De indicator stijging huizenprijzen is niet één op één te relateren aan toerisme, want deze wordt veroorzaakt door een complex aan factoren. De huizenprijzen zijn het meest gestegen in Amsterdam en enkele omliggende gemeenten. Er is geen éénduidige relatie met het aantal Airbnb verhuuradressen. Echter in sommige gemeenten is de druk op de woningmarkt groot én wordt deze (mogelijk) nog eens versterkt door woonruimte aan toeristen te verhuren. Drie van bovengenoemde gemeenten staan ook in de top 5 van de gemeenten met de hoogste aantal verhuuradressen via Airbnb, dit zijn Amsterdam (26,3 verhuuradressen per 1000 inwoners), Haarlem (9,6 verhuuradressen per 1000 inwoners) en Diemen (9,0 verhuuradressen per 1000 inwoners). Gemiddeld zijn er 7 verhuuradressen per 1000 inwoners in de MRA.
- De gemiddelde leegstand in winkels is 3,2%. Er zijn 12 gemeenten die 0% leegstand kennen: Bloemendaal, Aalsmeer, Ouder-Amstel, Uithoorn[19], Beemster, Landsmeer, Oostzaan, Waterland, Wormerland, Gooise Meren, Huizen en Weesp. Deze gemeenten krijgen allemaal een score 5. De gemeenten met de meeste leegstand zijn: Lelystad en

[19] Uithoorn geeft aan wel leegstand te kennen.

Beverwijk (beide 11%), Almere (8%), Purmerend (7%) en Zandvoort, Velsen en Blaricum (allen 6%). Deze gemeenten krijgen allemaal een draagkrachtscore 1. Qua detailhandelsstructuur zijn Lelystad en Beverwijk atypische gemeenten omdat ze beiden een grote bovenregionale winkelvoorziening hebben (de Bazaar en Batavia Stad Fashion Outlet). Vooral kledingwinkels hebben te maken met fysieke leegstand blijkt uit gegevens van het CBS.

- De indicator leegstand wordt beïnvloed door meer factoren dan toerisme. Binnensteden hebben in Nederland allemaal te maken met een teruglopend aantal fysieke winkels (vooral non-food zoals schoenen- en kledingwinkels). Dit komt door het groeiend aantal verkopen online. Tegelijkertijd zien we dat regio's met een sterke aantrekkingskracht op toeristen ook vaak een hoger voorzieningenniveau hebben. Deze relatie is echter op basis van de cijfers in de MRA niet éénduidig te leggen.
- Om te kunnen duiden of de leegstand in absolute zin een probleem is, maken we de vergelijking met landelijke leegstandcijfers. De leegstand steeg landelijk van 6,7% op 1 januari 2019 naar 7,3% op 1 januari 2020 (Bron Locatus). De winkelleegstand zit in de MRA gemiddeld genomen onder het landelijk gemiddelde.

Draagkracht stedelijk gebied deelregio's

In tabel B9.2 staan de draagkrachtscores weergegeven per deelregio. Deze scores zijn gemiddelden van de kwintielscores van de gemeenten in de betreffende deelregio. Hierdoor zijn de verschillende deelregio's vergelijkbaar, echter de nuance op gemeenteniveau komt zo minder goed in beeld.

Het resultaat van de deelregio's binnen de MRA staat hieronder beschreven:

- Amsterdam (13) en Almere – Lelystad (14,5) hebben de laagste draagkrachtscore. Hier is de leefbaarheid dus in vergelijking met andere deelregio's als het minst gunstig beoordeeld.
- Gooi en Vechtstreek (25,9), Zaanstreek-Waterland (23,8) en Zuid-Kennemerland (23,5) hebben de hoogste draagkrachtscore. Hier is de leefbaarheid dus in vergelijking met andere deelregio's als het meest gunstig beoordeeld.
- Amstelland-Meerlanden (18,3) en IJmond (18,7) krijgen in deze vergelijking een draagkrachtscore rond het gemiddelde.

Let op: deze scores zijn indicatief, toerisme kan de oorzaak zijn van deze draagkrachtwaardering, maar dit hoeft niet zo te zijn. De waardering van de huidige situatie rondom leefbaarheid kan ook worden gebruikt om eventuele aandachtspunten in het vizier te hebben bij de verdere toeristische ontwikkeling.

Tabel B9.2: Resultaten draagkracht stedelijke domeinen per deelregio

Deelregio	Sociaaleconomisch				Openbare ruimte	Vastgoed		Totaal	Gem
	Waardering winkelaanbod	*Afstand tot voorzieningen*	*Tevredenheid met buurt*	*Overlast door anderen in buurt*	*Overlast door vervuiling*	*Prijzenstijging woningen*	*Leegstand winkels*		
Amsterdam	2,0	5,0	1,0	1,0	1,0	1,0	2,0	**13,0**	**1,9**
Almere-Lelystad	3,0	1,5	1,0	2,5	2,5	3,0	1,0	**14,5**	**2,1**
Amstelland-Meerlanden	2,0	2,5	2,2	2,5	2,5	2,8	3,8	**18,3**	**2,6**
IJmond	3,0	4,3	2,0	2,3	2,3	3,0	1,7	**18,7**	**2,7**
Zuid-Kennemerland	3,8	4,0	3,3	3,3	3,3	2,8	3,3	**23,5**	**3,4**
Zaanstreek-Waterland	3,6	2,3	3,3	3,6	3,6	3,4	4,0	**23,8**	**3,4**
Gooi en Vechtstreek	3,4	3,9	3,6	4,0	4,0	3,6	3,4	**25,9**	**3,7**

Resultaten feitelijke analyse natuur- en recreatiegebied

In tabel B9.3 staan voor het domein natuur de indicatoren van draagkracht weergegeven, alsmede de draagkrachtgegevens in de vorm van kwintielscores. Deze zijn gebaseerd op de ruwe data, zie bijlage 5. Onder natuur verstaan we de publieke ruimte met de status natuur- of recreatiegebied. Voor de bepaling van de recreatietekorten is ook de opvangcapaciteit van het landelijk gebied meegenomen.

Resultaten groen en natuur

De draagkracht van natuur kan worden bepaald door onderstaande indicatoren, die aan bezoekers zijn te relateren:

- Drukte in de natuur;
- Een verminderde bezoekersbeleving door drukte;
- Verstoring van flora en fauna;
- Extra kosten voor toezicht en beheer (o.a. zwerfvuil etc.).

Er zijn twee indicatoren, waarvoor cijfers beschikbaar zijn op MRA-schaal die inzicht geven in de draagkracht van de natuur- en recreatiegebieden:

1. Een cijfermatige analyse van vraag en aanbod naar de activiteit wandelen. Het resultaat is een saldo (tekort of overschot) aan beschikbare opvangcapaciteit voor wandelrecreanten per gemeente.
2. Draagkrachtscores die weergeven in welke mate negatieve effecten optreden als gevolg van bezoekers, gebaseerd op vraaggesprekken met terreinbeherende organisaties, deze zijn berekend op het niveau van deelregio's. Voor de analyse heeft elke gemeente binnen een deelregio dezelfde score gekregen.

Opvallende resultaten voor groen en natuur in gemeenten in de MRA:

- Er is sprake van een tekort aan opvangcapaciteit voor de meest ondernomen recreatieve activiteit 'wandelen' van gemiddeld 7000 wandelingen per gemeente door inwoners. Gemeenten met het grootste tekort zijn: Amsterdam (80.708), Haarlemmermeer (32.972), Zaanstad (16.233). Deze gemeenten krijgen respectievelijk een draagkrachtscore 1 of 2. Er zijn ook enkele gemeenten met een berekend overschot: Beemster (5.205), Zandvoort (3.240), Hilversum (1.838), Bloemendaal (1.394), Laren (631) en Heemskerk (384). Deze gemeenten krijgen een draagkrachtscore 4. Almere en Lelystad zijn in deze analyse helaas niet meegenomen, wel is bekend dat de

hoeveelheid ruimte om te wandelen (bos, natuur, strand) in Flevoland royaal is vergeleken met andere deelregio's in de MRA.

- De natuur- en recreatiegebieden in de deelregio Gooi en Vechtstreek zijn door de terreinbeherende organisaties beoordeeld als 'sprake van een grote stijging van de drukte' in het jaar 2019 met nadelige gevolgen voor natuur en de recreatieve beleving. Deze gemeenten krijgen een draagkrachtscore 1. Voor de natuur- en recreatiegebieden in de overige deelregio's is sprake van een aanzienlijke stijging van de drukte. Voor de regio's Zaanstreek-Waterland en IJmond was dit nog het minst ongunstig, deze deelregio krijgt een score 5. Zuid-Kennemerland krijgt een score 3. De deelregio's Amsterdam en Amstelland-Meerlanden een score 2. Voor Almere-Lelystad zijn helaas geen vergelijkbare gegevens bekend.
- In de kwantificering van de wandeltekorten zijn de 'toeristische' wandeltochten niet inbegrepen, het gaat enkel om de wandelingen van inwoners van de MRA, wat met name in de kustgebieden en in gemeenten met veer verblijfsrecreatie tot een onderschatting leidt.

Resultaten groen en natuur deelregio's

In tabel B9.3 staan de draagkrachtscores weergegeven per deelregio. Deze scores zijn gemiddelden van de kwintielscores van de gemeenten in de betreffende deelregio. Hierdoor zijn de verschillende deelregio's vergelijkbaar. Het kan echter zijn dat hierdoor de nuance op gemeenteniveau minder goed in beeld komt.

Het resultaat van de deelregio's binnen de MRA staat hieronder beschreven:

- Alle deelregio's kennen een tekort aan opvangcapaciteit voor recreanten in 2021. En ook is in alle regio's de stijging van de drukte 'aanzienlijk' of 'groot', met overlast tot gevolg voor natuur en bezoekers;
- De gemeente Amsterdam (3) heeft de laagste score voor de draagkracht van de natuur- en recreatiegebieden. Daar is de opvangcapaciteit overschreden (fors tekort) en ook relatief veel overlast. Dit is verklaarbaar omdat de gemeente Amsterdam weinig natuurgebieden kent.
- IJmond (9) heeft samen met Zaanstreek-Waterland (8,3) en Almere-Lelystad relatief gezien de minste tekorten aan opvangcapaciteit en stijging van de drukte.
- Zuid-Kennemerland heeft een gemiddelde draagkrachtscore van 6,8. Hierboven op komen echter de bezoekers van buiten de regio die komen voor strand, duinen en de kust.
- De deelregio's Gooi en Vechtstreek (4,6) en Amstelland-Meerlanden (4,8) hebben een relatief lage draagkrachtscore. Voor Gooi en Vechtstreek is het opvallend dat daar een grote stijging van drukte is, terwijl het tekort aan opvangcapaciteit relatief gering is (3,6). Dit kan mogelijk verklaard worden doordat de regio Gooi en Vechtstreek (ook) een behoorlijk aantal recreanten van buiten de regio trekt.
- De duiding van de draagkracht in absolute zin wijst erop dat in alle deelregio's sprake is van zorgelijke of structurele problemen met overlast als gevolg van drukte door recreanten, enkele uitzonderingen, zoals de Beemster, nagelaten.

Tabel B9.3: Resultaten draagkracht natuur per deelregio

Deelregio	Natuur		Totaal	Gem
	Drukte door bezoekers	*Saldo recreatieplaatsen*		
Almere-Lelystad	n.b.	3,0	-	-
Amsterdam	2,0	1,0	**3,0**	**1,5**
Gooi en Vechtstreek	1,0	3,6	**4,6**	**2,3**
Amstelland-Meerlanden	2,0	2,8	**4,8**	**2,4**
Zuid-Kennemerland	3,0	3,8	**6,8**	**3,4**
Zaanstreek-Waterland	5,0	3,3	**8,3**	**4,1**
IJmond	5,0	4,0	**9,0**	**4,5**

Tabel B9.4: Resultaten draagkracht natuur per gemeente

Deelregio	Gemeente	Natuur		Totaal	Gem
		Drukte door bezoekers	*Saldo Recreatieplaatsen*		
Almere-Lelystad	Almere	n.b.	3	-	-
Almere-Lelystad	Lelystad	n.b.	3	-	-
Amsterdam	Amsterdam	2	1	**3**	**2,0**
Amstelland-Meerlanden	Haarlemmermeer	2	1	**3**	**2,0**
Gooi en Vechtstreek	Gooise Meren	1	3	**4**	**2,7**
Gooi en Vechtstreek	Weesp	1	3	**4**	**2,7**
Gooi en Vechtstreek	Wijdemeren	1	3	**4**	**2,7**
Amstelland-Meerlanden	Aalsmeer	2	3	**5**	**3,3**
Amstelland-Meerlanden	Amstelveen	2	3	**5**	**3,3**
Amstelland-Meerlanden	Diemen	2	3	**5**	**3,3**
Amstelland-Meerlanden	Ouder-Amstel	2	3	**5**	**3,3**
Gooi en Vechtstreek	Blaricum	1	4	**5**	**3,3**
Gooi en Vechtstreek	Hilversum	1	4	**5**	**3,3**
Gooi en Vechtstreek	Huizen	1	4	**5**	**3,3**
Gooi en Vechtstreek	Laren	1	4	**5**	**3,3**
Zuid-Kennemerland	Haarlem	3	3	**6**	**4,0**
Amstelland-Meerlanden	Uithoorn	2	4	**6**	**4,0**
Zuid-Kennemerland	Bloemendaal	3	4	**7**	**4,7**
Zuid-Kennemerland	Heemstede	3	4	**7**	**4,7**
Zuid-Kennemerland	Zandvoort	3	4	**7**	**4,7**
Zaanstreek-Waterland	Zaanstad	5	2	**7**	**4,7**
Zaanstreek-Waterland	Edam-Volendam	5	3	**8**	**5,3**
Zaanstreek-Waterland	Landsmeer	5	3	**8**	**5,3**
Zaanstreek-Waterland	Waterland	5	3	**8**	**5,3**
Zaanstreek-Waterland	Wormerland	5	3	**8**	**5,3**
Zaanstreek-Waterland	Beemster	5	4	**9**	**6,0**
Zaanstreek-Waterland	Oostzaan	5	4	**9**	**6,0**
Zaanstreek-Waterland	Purmerend	5	4	**9**	**6,0**
IJmond	Beverwijk	5	4	**9**	**6,0**
IJmond	Heemskerk	5	4	**9**	**6,0**
IJmond	Velsen	5	4	**9**	**6,0**

Resultaten gebiedstafels

Inleiding
In het najaar van 2021 zijn zeven gebiedstafels georganiseerd door de betreffende deelregio's. Hierin zijn de concept resultaten besproken en is in een interactieve setting aan de deelnemers input gevraagd op het onderdeel 'beoordeling draagkracht'. Hierbij is een beoordeling gevraagd over de draagkracht op de zeven domeinen van de leefomgeving met de mogelijkheid hierin een keuze ta maken in onderstaande vijf keuzes:

Wat verstaan we onder de beoordelingen van draagkracht?

- *Structurele belasting:* omvang van T&R leidt tot structurele overschrijding draagkracht, duidelijke balansopgave, gebrek aan ontwikkelruimte
- *Zorgelijke pieken:* omvang van T&R leidt tot overlast op sommige plekken of tijden, met duidelijke balansopgave, weinig tot geen ontwikkelruimte
- *Normale pieken:* omvang van T&R leidt tot overlast op sommige plekken of tijden, zonder balansopgave, wel aandachtspunt bij verdere ontwikkeling
- *Balans*: omvang T&R is in balans met de omgeving, er is voldoende draagkracht, indicatie voor ontwikkelruimte (mits goed gemanaged)
- *Onderdruk*: ruim voldoende draagkracht, indicatie voor ontwikkelruimte en vergroten/benutten positieve effecten, toerisme & recreatie kan bijdragen aan kosten beheer en onderhoud.

Het resultaat staat weergeven in tabel B9.5. Het resultaat betreft dus een oordeel van betrokkenen uit het werkveld, waaronder beleidsmakers van gemeenten, marketingorganisaties, ondernemers, natuurorganisaties. Tijdens de bijeenkomsten is gestreefd naar de betrokkenheid van diverse expertises met zoveel mogelijk gebiedskennis uit de hele deelregio. Voor meer informatie over de gebiedstafels, zie deel 2 van het rapport voor de factsheets per deelregio. In deze paragraaf staat een beschrijving van de resultaten uit de gebiedstafels, gevolgd door een vergelijking hiervan met de resultaten uit de feitelijke analyse. De resultaten uit tabel B9.5 zijn op twee manieren te duiden, vanuit het perspectief van de domeinen van de leefomgeving en vanuit de deelregio's.

Resultaten gebiedstafels: domeinen van de leefomgeving

Stedelijke domeinen van de leefomgeving
Voor de drie stedelijke domeinen van de leefomgeving (sociaaleconomisch, vastgoed en openbare ruimte) zien we dat de beoordeling 'onderdruk en balans' het meest voorkomen. Dat betekent dat in de deelregio's de leefbaarheid over het algemeen positief wordt beoordeeld en dat de invloed van toerisme positief is en ook bijdraagt aan de leefbaarheid. Voor de 'kwaliteit van de openbare ruimte' en de invloed van toerisme hierop is het vaakst een zorgelijke piek gegeven. Hier spelen zorgen als 'vervuiling' maar bijvoorbeeld ook vormen van ongepast gedrag. Twee deelregio's zijn beoordeeld met 'zorgelijke pieken', dit zijn Amsterdam en Zaanstreek-Waterland, die laatste regio vooral vanuit de aanwezigheid van enkele (toeristische) hotspots, waar knelpunten spelen.

Natuur en erfgoed
Voor erfgoed[20] is in alle deelregio's aangegeven dat er sprake is van onderdruk of balans, dus dat er ontwikkelruimte is om erfgoed (forten, kastelen, bunkers, kerken, monumenten, etc.) en cultuur beter beleefbaar te maken en ook zichtbaar in de marketing en promotie. Mits dit natuurlijk respectvol gebeurt en er aandacht is voor goed management (om schade en andere overlast) wordt voorkomen. Voor natuur geldt juist dat juist zorgelijke pieken of zelf structurele belasting het meest als oordeel wordt gegeven. In Zuid-Kennemerland zijn de zorgen over de draagkracht van de natuur het grootst. In Almere-Lelystad zijn de zorgen juist het minst groot. Hier is natuur een belangrijk deel van het toeristisch profiel en worden kansen voor ontwikkeling hiervan gezien.

[20] We verstaan onder erfgoed ook cultuur.

Tabel B9.5: Beoordeling draagkracht per domein, op basis van input deelnemers gebiedstafels[21]

	Sociaaleconomisch (leefbaarheid)	Openbare ruimte	Vastgoed	Erfgoed	Natuur	Mobiliteit
Almere-Lelystad						
Amstelland-Meerlanden						
Amsterdam			Niet ingevuld*		Niet ingevuld*	Niet ingevuld*
Gooi en Vechtstreek						
IJmond						
Zaanstreek-Waterland						
Zuid-Kennemerland						

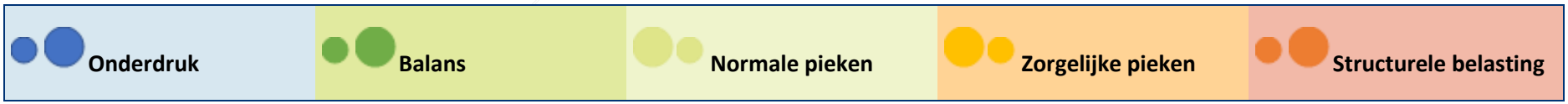

**In de gebiedstafel Amsterdam zijn door tijdsgebrek niet alle domeinen gewaardeerd.*

[21] In tabel B9.5 is cijfermatig aangegeven hoe de deelnemers tijdens de gebiedstafel de domeinen hebben gewaardeerd/ beoordeeld.

Mobiliteit
De draagkracht van de mobiliteit wordt voor de meeste deelregio's beoordeeld met zorgelijke pieken als het gaat om filevorming of parkeerdrukte. Veel toeristische-recreatieve mobiliteit vindt plaats op momenten dat draagkracht voldoende is. Het grootste deel van deze mobiliteit is gespreid in tijd en plaats, bijvoorbeeld winkelbezoeken, familiebezoeken en rondjes fietsen of wandelen. De 'weekendspits' op zaterdag- en zondagmiddag wordt steeds drukker, maar is nog niet zo druk als de woon-werkspits.

Wel zijn er wel degelijke knelpunten, bijvoorbeeld op warme zomerdagen in de badplaatsen, bij grote(re)) evenementen. Dit zijn kortstondige piekmomenten die op specifieke plekken een knelpunt veroorzaken. Daarnaast zijn er de knelpunten bij een aantal toeristische hotspots, waar ook veel internationale bezoekers komen en zijn er lokale wegen en fietspaden waar het aantal fietsers en de snelheidsverschillen tussen de fietsers voor knelpunten zorgen.

Resultaten gebiedstafels: deelregio's
In de vergelijking van de deelregio's valt het volgende op:

- Zuid-Kennemerland en Zaanstreek-Waterland scoren de meeste 'zorgelijke pieken';
- Deelregio Almere-Lelystad scoort op alle domeinen onderdruk of balans;
- Gooi en Vechtstreek en IJmond scoren alleen bij de domeinen natuur en mobiliteit zorgelijke pieken of structurele belasting. Voor de andere domeinen zijn het meest onderdruk of balans gescoord.
- Amstelland-Meerlanden heeft bij de meeste domeinen de score balans, met soms een (kleine) zorgelijke piek.

<u>Vergelijking feitelijke analyse en resultaat gebiedstafels</u>
In deze paragraaf vergelijken we de uitkomsten van de feitelijke analyse met de resultaten uit de gebiedstafels en geven aan of deze twee elkaar ondersteunen. Deze vergelijking is een interpretatie van de voorgaande resultaten door de bureaus.

1. De onderzoeksresultaten uit de gebiedstafels en de feitelijke analyse ondersteunen elkaar op hoofdlijnen als het gaat om de beoordeling van de draagkracht van de domeinen. Alleen blijkt uit de feitelijke analyse dat de overlast voor natuur structureler en zorgelijker wordt beoordeeld dan in de gebiedstafels.
2. Opvallend is dat in de vergelijking van de deelregio's vooral Zuid-Kennemerland en Zaanstreek-Waterland in de feitelijke analyse gunstiger worden beoordeeld dan in de gebiedstafels. Dit kan te maken hebben met het feit dat in de gebiedstafels rekening gehouden werd met knelpunten op sommige plekken en momenten (overlast bij hotspots), wat uit de gemeentebrede cijfers minder naar voren komt. Beide deelregio's kennen een aantal hotspots. Voor natuur geldt dit overigens niet, daar is in de gebiedstafel voor Zuid-Kennemerland de draagkracht juist beoordeeld als 'zorgelijk pieken en structurele overlast'.
3. Voor de deelregio Almere-Lelystad geldt juist dat de draagkracht uit de feitelijke analyse minder gunstig wordt beoordeeld dan in de gebiedstafels. Dit kan mogelijk worden verklaard doordat de cijfers de deelregio niet altijd goed weergeven (o.a. Corop-gebieden).

<u>Conclusies draagkracht deelregio's</u>

Stedelijk gebied

- Amsterdam en Almere – Lelystad hebben de laagste draagkrachtscore. Hier is de leefbaarheid dus in vergelijking met andere deelregio's als het minst gunstig beoordeeld.
- Gooi en Vechtstreek, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland (23,5) hebben de hoogste draagkrachtscore. Hier is de leefbaarheid dus in vergelijking met andere deelregio's als het meest gunstig beoordeeld.

- Amstelland-Meerlanden en IJmond krijgen in deze vergelijking een gemiddelde draagkrachtscore.

Natuur

- Alle deelregio's kennen een tekort aan opvangcapaciteit voor recreanten. En ook is in alle regio's is de stijging van de drukte 'aanzienlijk' of 'groot', met overlast tot gevolg voor natuur en bezoekers;
- De gemeente Amsterdam heeft de laagste score voor de draagkracht van de natuur- en recreatiegebieden. Daar is de opvangcapaciteit overschreden (fors tekort) en ook relatief veel overlast. Dit is verklaarbaar omdat de gemeente Amsterdam weinig natuurgebieden kent. Ook de deelregio's Gooi en Vechtstreek en Amstelland-Meerlanden hebben een relatief lage draagkrachtscore. Voor Gooi en Vechtstreek is het opvallend dat daar een grote stijging van drukte is, terwijl het tekort aan opvangcapaciteit relatief gering is. Dit kan mogelijk verklaard worden doordat de regio Gooi en Vechtstreek een behoorlijk aantal recreanten van buiten de regio trekt.
- IJmond heeft samen met Zaanstreek-Waterland relatief gezien de minste tekorten aan opvangcapaciteit en stijging van de drukte.
- Zuid-Kennemerland heeft een gemiddelde draagkrachtscore, met zorgelijke pieken, vooral in Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Hierboven op komen echter de bezoekers van buiten de regio die komen voor strand, duinen en de kust.

DEEL II: DEELREGIONALE FACTSHEETS

1. Almere-Lelystad

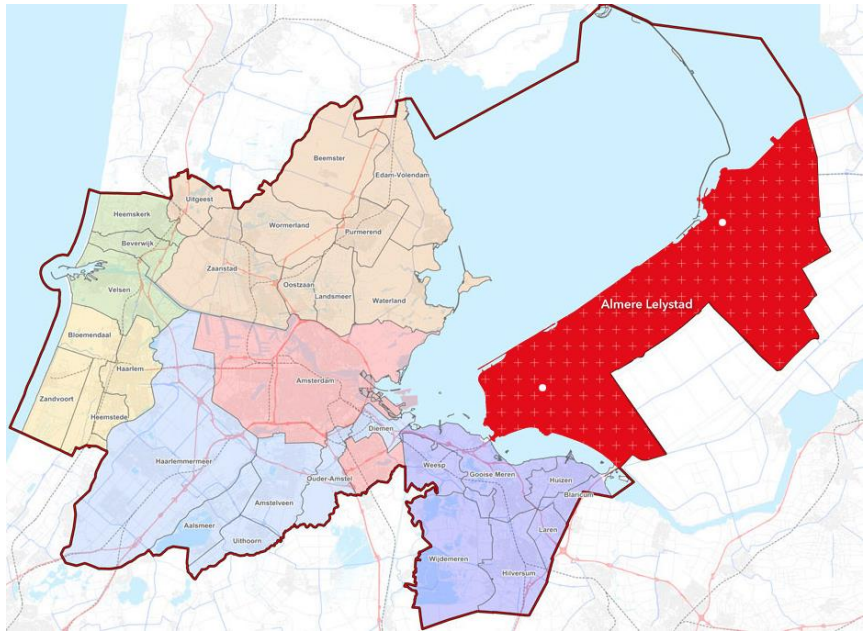

Omvang

Verblijf

Almere-Lelystad heeft qua verblijf, samen met IJmond, een relatief lage tot gemiddelde toeristische omvang in vergelijking met andere regio's binnen de MRA. De omvang van verblijf in Almere-Lelystad is (ongewogen) hoger dan Gooi en Vechtstreek en Zaanstreek-Waterland, maar lager dan Amstelland-Meerlanden, Zuid-Kennemerland en Amsterdam.

Gemeentelijke waarden van indicatoren verblijf

Gemeente	Aantal overnachtingen per ha	Aantal overnachtingen per 1.000 inwoners	Aantal slaapplaatsen per 1.000 inwoners	Aantal Airbnb listings per 1.000 inwoners
Almere	18,2	1.131	74	0,6
Lelystad	2,9	860	71	0,6

Het aantal overnachtingen in Almere (ruim 235.000) is fors hoger dan in Lelystad (67.000). Wanneer we dit relateren aan het aantal inwoners, zien we dat dit dichter bij elkaar ligt. Dit is wel lager dan het gemiddelde in de MRA (7.035). Ook het aantal slaapplaatsen en Airbnb listings per 1.000 inwoners ligt voor beide gemeenten dicht bij elkaar. Het aantal overnachtingen per hectare is hoger in Almere, maar is voor beide gemeenten wel duidelijk lager dan het gemiddeld van de MRA (105,7).

Dagrecreatie

De omvang van dagrecreatie is in Almere en Lelystad ongeveer gelijk. Wel verschillen de waarden van de indicatoren. Zo zijn de toeristische bestedingen in Lelystad hoger dan in Almere (0,2 tegenover 0,05), maar is het aantal bezoekers aan evenementen per 1.000 inwoners weer hoger in Almere (3.768 in Almere in vergelijking met 2.076 in Lelystad), zie tabel 1.2.

Gemeentelijke waarden van indicatoren dagrecreatie en cultuur

Gemeente	Attracties per ha	Monumenten per hectare	Toeristische bestedingen retail per 1.000 inwoners	Bezoeken per ha natuur en recreatie	Km recreatieve routenetwerken per ha	Horecabanen per 1.000 inwoners	Bezoekers evenementen per 1.000 inwoners
Almere	0,004	0,001	0.05	Onbekend	0,06	19	3.768
Lelystad	0,002	0,000	0.20	Onbekend	0,03	22	2.076

Huidige situatie toeristisch-recreatieve omvang

In de figuren op de volgende pagina's is de omvang voor verblijf en dagrecreatie weergegeven voor alle gemeenten in de MRA. Dit betreffen kwintielscores (1 t/m 5) waarbij de ruwe data per gemeente is omgezet naar een score. De gemeenten in IJmond en het ongewogen gemiddelde voor de deelregio zijn hierin uitgelicht.

Omvang verblijf voor alle gemeenten (gegroepeerd per deelregio) en het ongewogen gemiddelde van de deelregio

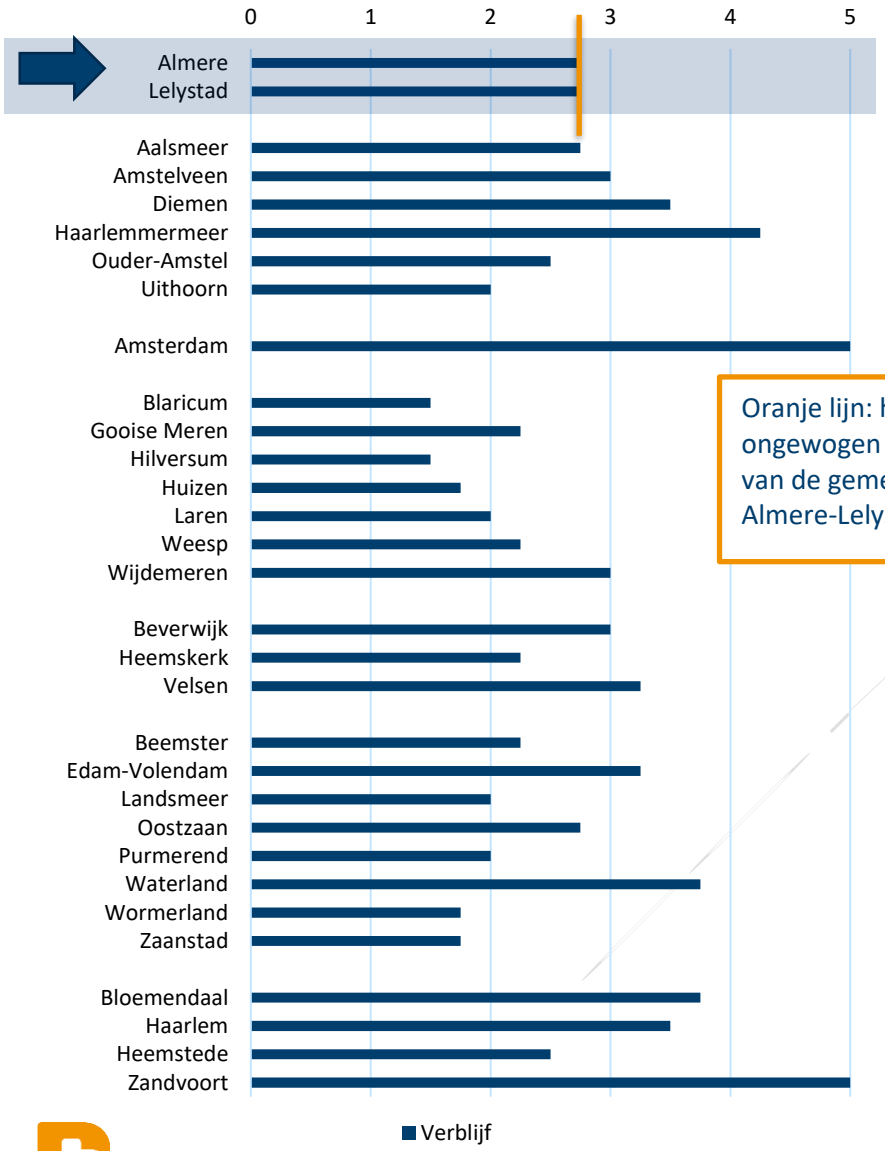

Oranje lijn: het ongewogen gemiddelde van de gemeenten Almere-Lelystad

Omvang dagrecreatie voor alle gemeenten (gegroepeerd per deelregio) en het ongewogen gemiddelde van de deelregio

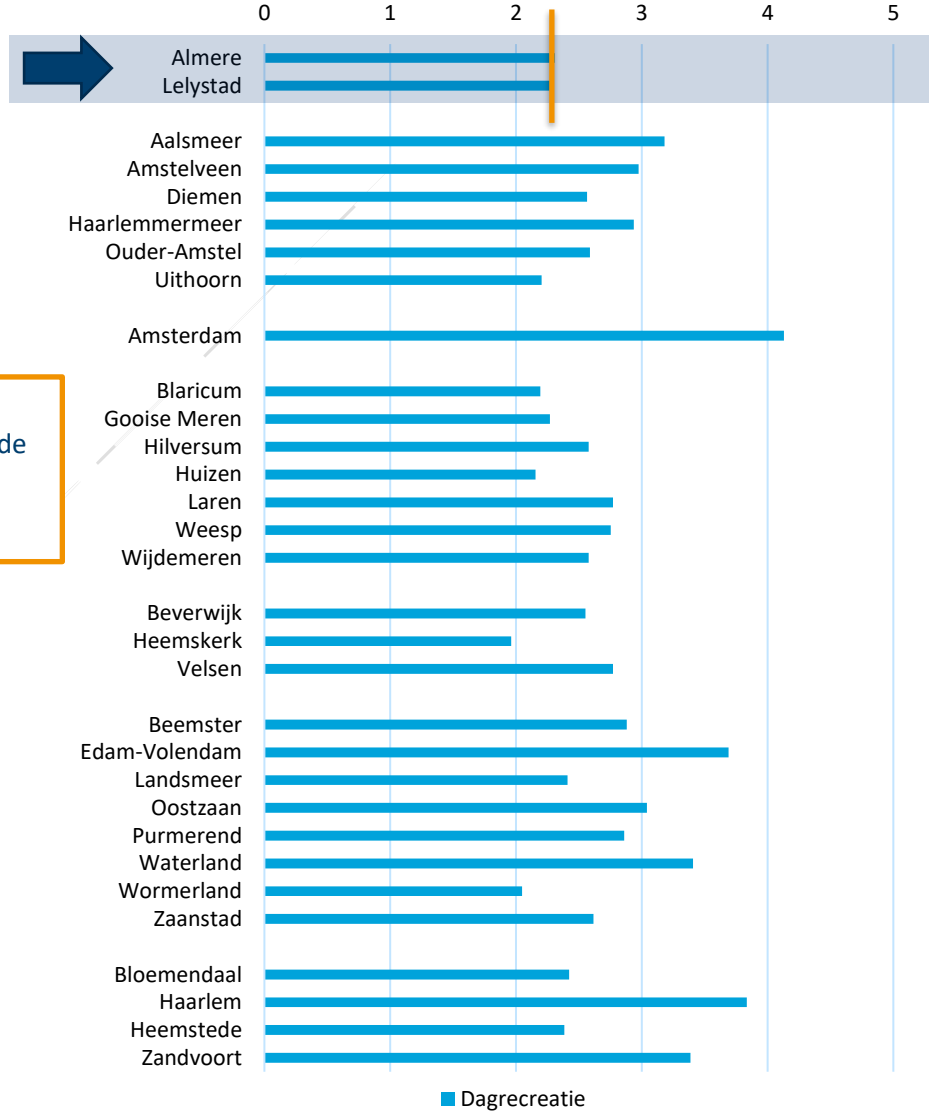

Verwachte bevolkingsgroei 2030
De verwachte bevolkingsgroei voor Almere-Lelystad is in onderstaande tabel weergegeven.

Verwachte bevolkingsgroei in 2030 t.o.v. 2019 in Almere-Lelystad

% bevolkingsgroei in 2030 t.o.v. 2019	Absolute bevolkingsgroei in 2030
+18,8	54.000

(Bron: Verstedelijkingsstrategie Noord-Holland, 2021)

- De verwachte bevolkingsgroei is fors in Almere-Lelystad, namelijk 18,8%. In absolute zin komen er naar verwachting 54.000 inwoners bij.
- De grootste groei wordt verwacht in Almere (+20,9%). In Lelystad is de verwachte groei 13,3%. In totaal in de MRA komen er naar verwachting 266.000 inwoners bij, waarvan ongeveer 100.000 in Amsterdam.
- Recreatie is niet afgebakend tot gemeentegrenzen. Zowel inwoners van MRA als inwoners van de eigen gemeente of deelregio (of andere aangrenzende gemeenten buiten de MRA) zijn potentiële recreanten in Almere-Lelystad. Kortom, de toename van het aantal inwoners in de regio en in de MRA zal naar verwachting ook gepaard gaan met toenemende recreatie van inwoners.

Ontwikkeling toerisme
In de tabel rechts in beeld zijn de groeipercentages weergegeven, voor het aantal overnachtingen en gasten op basis van twee prognoses, die samen een hoog en laag scenario schetsen voor de mogelijke ontwikkeling van toerisme. Zie hoofdstuk 4 en bijlage 7 voor een uitgebreide toelichting van de werkwijze.

- *NB* De prognoses zijn gemaakt voor het COROP-gebied Flevoland. Vanwege de beschikbaarheid van data is het helaas niet mogelijk om op een kleiner schaalniveau uitspraken te doen over de trendmatige groei.
- Op basis van de ontwikkelingen uit het verleden (prognose trendmatige groei) in Flevoland, zien we een afname aan overnachtingen naar de toekomst toe (4%). Het aantal gasten heeft echter in het verleden wel een groei doorgemaakt, waardoor hiervoor een groei van 11% wordt verwacht. De gemeenten Almere en Lelystad geven aan dat ze o.b.v. eigen cijfers wel een stijging in de afgelopen jaren zien van overnachtingen. De daling van het aantal overnachtingen in het verleden komt voornamelijk door een afname van huisjesterreinen in andere gemeenten dan Almere of Lelystad. In werkelijkheid verwachten we bijvoorbeeld vanwege de Floriade, een groei in deze deelregio. Echter in de gebuikte methode kan deze informatie helaas niet meegenomen worden. Deze prognose geeft daarom een onderschatting weer.
- Op basis van de landelijke toekomstverwachting (Perspectief 2030 van het NBTC) wordt een groei van 32% van het aantal verblijfsgasten verwacht.

Groeipercentages 2030 t.o.v. 2019 voor Flevoland, weergegeven voor overnachtingen en gasten

	Prognose o.b.v. Perspectief 2030 NBTC	Prognose o.b.v. Trendmatige groei 2013-2019 (post-corona)
Overnachtingen		-4%
Gasten	32%	11%

- Deze prognoses geven een bandbreedte weer maar de daadwerkelijke groei van het aantal overnachtingen en verblijfsgasten hangt van o.a. beleid (in hoeverre wil de deelregio dit accommoderen), de capaciteit (in hoeverre kan de deelregio dit accommoderen) en de onzekerheden rondom de coronapandemie af.

Conclusies toeristisch-recreatieve omvang
- De huidige toeristisch-recreatieve omvang van Almere-Lelystad is samen met Gooi en Vechtstreek en IJmond relatief laag. De onderlinge verschillen tussen Almere en Lelystad qua omvang zijn beperkt.

- In de toekomst zal naar verwachting het aantal inwoners met 18,8% sterk groeien waardoor de druk op het recreatieve aanbod in de regio zal toenemen. Daarnaast groeit ook het inwoneraantal van de MRA als geheel en recreëren zij ook buiten de deelregio waarin zij wonen of overnachten.
- Wat betreft de ontwikkeling van het aantal toeristische overnachtingen wordt in de deelregio Almere-Lelystad, op basis van trendmatige groei, een groei in het aantal overnachtingen verwacht. Dit is gebaseerd op het doortrekken van de groei van het aantal overnachtingen in de afgelopen jaren in deze deelregio, de nationale toekomstverwachting (NBTC) en ontwikkelingen zoals de Floriade. Een stijging van het aantal toeristische overnachtingen in deze deelregio richting 2030, zorgt eveneens voor een toename van de druk op de beschikbare ruimte en het toeristische aanbod. Voor geheel Flevoland wordt in de prognose "trendmatige groei", dat is gebaseerd op de ontwikkeling in het verleden, echter een daling verwacht van het aantal overnachtingen. Het aantal gasten laat wel een stijging zien. Het is belangrijk om te beseffen dat het COROP-gebied Flevoland de gehele provincie omvat. De daling van overnachtingen destijds komt voornamelijk door een afname van overnachtingen bij huisjesterreinen in andere delen van de provincie.

Uitgangspositie draagkracht

De ruwe data die zijn gebruikt voor draagkracht zijn in bijlage 5 opgenomen en vormen de basis voor de analyse van de elementen die onderdeel zijn van draagkracht. Om van de onderzoeksgegevens (ruwe data) tot bruikbare en (op MRA-schaal) vergelijkbare gegevens te komen, is een analyse uitgevoerd die bestaat uit onderstaande stappen:

- Van ruwe data naar kwintielscores (1 t/m 5) per (sub)indicator per gemeente (standaardiseren).
- Van scores per gemeente naar kwintielscores per deelregio;
- Duiding van de resultaten van de feitelijke analyse op niveau van de deelregio en vergelijking met de uitkomsten uit de gebiedstafel.

We beschrijven indicatoren voor de volgende clusters van domeinen:

- Stedelijk gebied: domeinen openbare ruimte, leefbaarheid en vastgoed;
- Natuur- en recreatiegebied;;
- Beleid;
- Mobiliteit;
- Erfgoed.

De beoordeling van draagkracht per domein op basis van de input van deelnemers aan de gebiedstafels is weergegeven in het laatste deel.

Resultaten stedelijk gebied

Sociaaleconomisch

Feitelijke analyse

Op de indicatoren voor het sociaaleconomische domein scoort Almere-Lelystad relatief laag in vergelijking met andere deelregio's in de MRA. Zo waarderen de inwoners uit Almere en Lelystad het winkelaanbod relatief gemiddeld, maar is de afstand tot voorzieningen en de tevredenheid met de buurt lager gescoord. De inwoners van Almere en Lelystad geven een rapportcijfer van 7,6 voor de tevredenheid met de buurt. Hoewel dit ruimvoldoende is, is dit wel een van de laagste scores van alle gemeenten in de MRA en krijgen daarom een score 1.

Gebiedstafel

Tijdens de gebiedstafel wordt voor het sociaaleconomische domein aangegeven dat er sprake is van onderdruk. Er wordt aangegeven dat toerisme en recreatie nog meer kan bijdragen aan de leefbaarheid en aan het voorzieningenniveau.

Kwintielscores indicatoren stedelijke domeinen, per gemeente in Almere-Lelystad

Gemeente	Sociaaleconomisch				Openbare ruimte	Vastgoed		Totaal	Gem
	Waardering winkelaanbod	*Afstand tot voorzieningen*	*Tevredenheid met buurt*	*Overlast door anderen in buurt*	*Overlast door vervuiling*	*Prijzenstijging woningen*	*Leegstand winkels*		
Almere	3	2	1	2	2	2	1	**13**	**1,9**
Lelystad	3	1	1	3	3	4	1	**16**	**2,3**

Openbare ruimte

Feitelijke analyse
Op overlast door vervuiling in de buurten, scoren Almere en Lelystad gemiddeld. Het rapportcijfer voor overlast door vervuiling in Almere is een 6,6. In Lelystad is dit 7,1. Gemiddeld in de MRA is een 7,1. Dit is hoger dan Amsterdam en IJmond, maar lager dan de overige deelregio's.

Gebiedstafel
Tijdens de gebiedstafels is openbare ruimte beoordeeld als onderdruk. Wel wordt aangegeven dat zwerfvuil soms een probleem is.

Vastgoed

Feitelijke analyse
Beide gemeenten hebben een relatief hoge winkelleegstand (score 1). In Almere is daarnaast de prijzenstijging van woningen relatief hoog (60%) in vergelijking met andere gemeenten. Gemiddeld in de MRA is dit 49% in de afgelopen 10 jaar. In Lelystad is dit 41% en krijgt een score 4.

Gebiedstafel
Tijdens de gebiedstafel wordt voor domein van vastgoed aangegeven dat er sprake is van onderdruk. Er wordt aangegeven dat er sprake is van leegstand in winkels en dat er behoefte is aan toeristische ontwikkeling die kan bijdragen aan de vitaliteit en leefbaarheid. De leegstand is in Almere niet dramatisch maar de ontwikkelingen in de retail vergroten de behoefte aan bredere beleving in de stad zodat mensen meerdere doelen hebben om naar de stad te komen (anders zal de stad teveel lijden onder webshoppen).

Daarnaast wordt nog aangegeven dat er geen woningen beschikbaar zijn voor personeel in de toeristisch-recreatieve sector, wat remmend is op toeristische ontwikkeling.

Resultaten natuur- en recreatiegebied

Tabel 1.6 Kwintielscores indicatoren natuur- en recreatiegebied, per gemeente in Almere-Lelystad

Gemeente	Natuur		Totaal	Gem
	Overlast door bezoekers	*Opvangcapaciteit*		
Almere	Geen data	3,0	**3,0**	**3,0**
Lelystad	Geen data	3,0	**3,0**	**3,0**

Feitelijke analyse

- Voor de parameter overlast is een bron gebruikt (enquête onder TBO's) waarvan de data allen in Noord-Holland beschikbaar waren. Daarom heeft Almere-Lelystad hier geen 'score'.
- De opvangcapaciteit van de natuur is in Almere-Lelystad gemiddeld en in beide gemeenten gelijk. In Almere is een tekort van ruim 8.000, in Lelystad van een kleine 7.000. Daarom krijgen deze gemeenten een score 3. De deelregio beschikt wel over de nodige natuur en landelijk gebied, maar dit kan (dus) nog beter toegankelijk en beleefbaar worden gemaakt.

Gebiedstafel

- Tijdens de gebiedstafel is het domein van natuur voornamelijk als onderdruk beoordeeld, maar daarnaast ook als balans en zorgelijke pieken.
- De zorgelijke pieken hebben vooral betrekking op de Oostvaardersplassen en het bos. Hier speelt bijvoorbeeld dat er veel zwerfvuil is en loslopende honden. In het weekend zijn er vooral normale pieken in de natuur qua bezoekersaantallen, maar dit wordt niet als zorgelijk gezien in vergelijking met andere gebieden. De natura-2000 gebieden zijn afgesloten en de drukte wordt goed gemonitord.
- De onderdruk duidt erop dat bezoekers aan natuur- en recreatiegebieden nog meer kunnen bijdragen aan het beheer en het onderhoud van de gebieden, voorzieningenniveau en lokale economie.

Resultaten beleidsmatige aandacht

Kwintielscores indicatoren beleidsmatige aandacht, per gemeente in Almere-Lelystad

	Beleidsmatig					
Gemeente	***Ontwikkelruimte toerisme***	***Bestuurlijk sentiment***	***Sturing op balans***	***Beleid***	**Totaal**	**Gem**
Almere	5	5	1	3	14	3,5
Lelystad	5	5	1	5	16	4,0

Analyse beleidsmatige aandacht

- In beide gemeenten wordt aangegeven dat er sprake is van veel ontwikkelruimte voor toerisme en dat de draagkracht nergens overschreden wordt (score 5).
- Almere en Lelystad scoren hoog op bestuurlijk sentiment (attitude ten aanzien van toerisme en recreatie). Er wordt positief gekeken naar toerisme en recreatie en dit wordt als kansrijk gezien.
- In zowel Almere als Lelystad is momenteel geen beleid dat gericht is op het sturen op balans en krijgen daarom de score 1. De score voor sturing op balans valt laag uit, dit is een logisch gevolg van het feit dat Almere-Lelystad het vizier juist op toeristische ontwikkeling heeft en nog niet zozeer op de mogelijk (negatieve) effecten op de leefomgeving. Juist bij bestemmingen die zich toeristisch willen ontwikkelen is aandacht voor bestemmingsmanagement nu (proactief) aanvullend nodig. Almere en Lelystad hebben hiertoe ook recent samen met de provincie Flevoland een Perspectief 2030 voor opgesteld.
- De score voor beleidsmatige draagkracht (aandacht voor de kwantitatieve component van bestemmingsontwikkeling en spreiding van toerisme en recreatie) is met een 3 en een 5 gemiddeld tot hoog.

Tijdens de gebiedstafel is door de deelnemers geen beoordeling van de beleidsmatige draagkracht gegeven.

Resultaten mobiliteit
Voor het thema mobiliteit is geen feitelijke analyse beschikbaar.

Gebiedstafel
- Op het domein van mobiliteit is er zowel sprake van onderdruk als van normale pieken.
- De normale pieken hebben voornamelijk betrekking op Bataviastad en centrum Almere. Hier zijn in het weekend en op feestdagen. Het is overigens wel belangrijk om deze pieken in de gaten te houden, gezien de verdere uitbreiding van Bataviastad.
- De onderdruk duidt op de bereikbaarheid van toeristisch-recreatieve voorzieningen die niet optimaal is. Met busvervoer wordt namelijk geen rekening gehouden met het vrijetijdsverkeer, maar alleen met de bereikbaarheid van de kernen. De afstanden in de deelregio zijn vrij groot en de 'last mile' is vaak niet te bereiken met het OV. Ook wordt het OV in de avonden soms als onveilig ervaren doordat er weinig mensen gebruikmaken van het OV.

Resultaten erfgoed

Voor het thema erfgoed is geen feitelijke analyse beschikbaar.
Gebiedstafel
Het domein van erfgoed (en cultuur) is als onderdruk beoordeeld tijdens de gebiedstafels. Hierbij wordt opgemerkt dat er kansen zijn voor het beleefbaar maken en toeristisch ontwikkelen van erfgoed, dat specifiek is voor Flevoland (dijken, gemalen, inpoldering, etc.) en ook aandacht nodig is voor het beheer en onderhoud.

Beoordeling draagkracht per domein voor Almere-Lelystad

In de onderstaande tabel is de beoordeling van draagkracht per domein op basis van de input van deelnemers aan de gebiedstafels weergegeven.

Beoordeling draagkracht per domein voor Almere-Lelystad, op basis van input deelnemers gebiedstafel

Almere-Lelystad	Onderdruk	Balans	Normale pieken	Zorgelijke pieken	Structurele belasting
Sociaaleconomisch (leefbaarheid)	○	○			
Openbare ruimte	○				
Vastgoed (woningmarkt)	○				
Natuur	○	○		○	
Mobiliteit	○		○		
Erfgoed	○	○			

Conclusies draagkracht
Op basis van de waardering van draagkracht tijdens de gebiedstafel, en ondersteund met de analyse van verschillende indicatoren op het gebied van draagkracht), kunnen we het volgende concluderen:
- De draagkracht voor stedelijke domeinen werd in de gebiedstafel gunstig beoordeeld. De domeinen werden veelal als 'onderdruk' beoordeeld, wat aangeeft dat er nog ontwikkelruimte is. Er zijn geen aanwijzingen dat de lagere scores op de data over leefbaarheid en openbare ruimte (uitgangspositie voor draagkracht) een directe relatie hebben met de omvang voor recreatie en toerisme.
- De draagkracht voor de domeinen natuur, mobiliteit en erfgoed wordt over het algemeen gunstig beoordeeld. Er zijn geen duidelijke aandachtspunten of knelpunten, al kunnen deze mogelijk nog wel op

lokale schaalniveau spelen. Daarnaast zijn er kansen om o.a. erfgoed en cultuur verder te benutten en toeristisch-recreatief te ontwikkelen.

- Wel wordt de draagkracht van natuur op bepaalde piekmomenten en/of locaties soms overschreden, maar er zijn ook locaties in de natuur waar dit niet het geval is.
- Voor mobiliteit is er sprake van normale pieken, zoals bijvoorbeeld bij Bataviastad op feestdagen en in weekenden. Deze pieken zijn goed te managen, maar belangrijk is om dit in de gaten te houden ook gezien de ontwikkelingen en oog te hebben en te houden voor knelpunten in mobiliteit. Dit geldt overigens ook voor de overige domeinen, met het oog op de wensen om toeristisch-recreatief te ontwikkelen als deelregio en provincie (Perspectief 2030 Flevoland).

Samenwerking in de MRA

Hoe kan de samenwerking in de MRA behulpzaam zijn voor Almere-Lelystad? Tijdens de gebiedstafel is deze vraag voorgelegd aan de deelnemers. De belangrijkste uitkomsten:

- Op MRA-niveau is er behoefte aan het verzamelen van toeristisch-recreatieve data en het monitoren van bezoekersstromen.
- Er is behoefte aan samenwerking in de MRA op bestemmingsontwikkeling, aan het spreiden van drukte en het realiseren van nieuwe bestemmingen binnen de MRA. Nieuwe ontwikkelingen hoeven niet in de al drukke bestemmingen te komen, er is nog ruimte in Almere-Lelystad en er is een ambitie om nog verder te ontwikkelen.
- Arbeidsmarkt en scholing wordt ook als heel belangrijk gezien in Almere-Lelystad. Er zijn namelijk mensen nodig die in de sector willen werken om te ontwikkelen. De MRA kan hierin een rol spelen door dit te agenderen bij andere programma's binnen de MRA.

2. Amstelland-Meerlanden

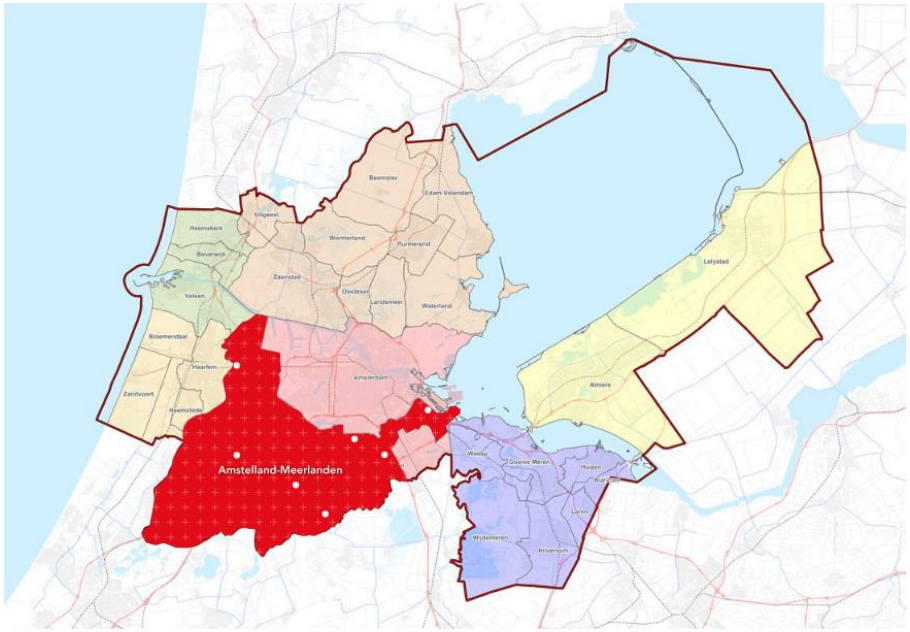

Omvang

Verblijf

Amstelland-Meerlanden kent een gemiddelde omvang op het element verblijf. De grootte van de omvang hangt deels samen met de aanwezigheid van Schiphol Airport, die trekt het totaal omhoog. Zo is de gemeente Haarlemmermeer een uitschieter met een verblijfscapaciteit voor 17.800 personen en 882 AirBnB-listings. Een deel van deze capaciteit is gericht is op (transit)passagiers van Schiphol, die heel kort in de regio verblijven. Na Haarlemmermeer, hebben ook de gemeenten Amstelveen en Diemen een relatief grote verblijfsomvang.

Indicatoren verblijf per gemeente

Gemeente	Aantal overnachtingen per ha	Aantal overnachtingen per 1.000 inwoners	Aantal slaapplaatsen per 1.000 inwoners	Aantal Airbnb listings per 1.000 inwoners
Aalsmeer	83,2	5.352	40	3
Amstelveen	109,9	5.013	50	4
Diemen	196,8	8.083	38	9
Haarlemmermeer	169,6	22.693	116	6
Ouder-Amstel	0	0	40	7
Uithoorn	34,3	2.126	18	2

Dagrecreatie

Met onder meer 93 dagattracties kent Amstelland-Meerlanden een gemiddelde dagrecreatieve omvang. Wel trekt zij circa 919.000 bezoekers aan evenementen per jaar. Gemeente Amstelveen heeft relatief gezien de grootste dagrecreatieve omvang met 21 attracties en 338.000 bezoekers aan evenementen per jaar. Daarna komt Haarlemmermeer met 26 attracties en 482.000 bezoekers van evenementen per jaar.

Opvallend is de aanzienlijke dagrecreatieve omvang van Ouder-Amstel ondanks een beperkt aanbod van attracties. Deze groene gemeente is echter het uitloopgebied van alles ten zuidoosten van Amsterdam en heeft een groot aanbod van recreatieve routes, 232 kilometer. Ook Haarlemmermeer kent een aantal groengebieden die veel bezoekerstrekken (zoals het Haarlemmermeerse Bos). Amstelveen en Haarlemmermeer zijn gemeenten die met evenementen relatief veel mensen trekken.

De gemeente Haarlemmerkeer kent, in absolute cijfers, de hoogste toeristische bestedingen in de retail, na Amsterdam (46,5 miljoen euro per

jaar in totaal, 0,3 per 1000 inwoners). Dit is inclusief de bestedingen door toeristen in de winkels op Schiphol. Relatief gezien, gerelateerd aan het aantal inwoners van de gemeente, is dit gemiddeld. Gerelateerd aan het aantal inwoners heeft Aalsmeer (fors) meer bestedingen in de retail van toeristen (15,6 miljoen euro per jaar in totaal, per 1000 inwoners 0,49). Ter vergelijking: in Amsterdam is het 0,66 per 1000 inwoners en in Uithoorn (in deze regio de laagste) 0,07 euro per 1000 inwoners. In de retail van Aalsmeer hebben toeristen een belangrijkere rol dan in Haarlemmermeer.

Indicatoren dagrecreatie per gemeente

Gemeente	Attracties per ha	Monumenten per hectare	Toeristische bestedingen retail per 1.000 inw.	Bezoeken per ha natuur en recreatie	Km recreatieve routenet-werken per ha	Horeca-banen per 1.000 inwoners	Bezoekers evenementen per 1.000 inwoners
Aalsmeer	0,014	0,018	0,49	908	0,22	20	1.513
Amstelveen	0,005	0,017	0,12	5.607	0,17	17	3.724
Diemen	0,007	0,014	0,10	0	0,17	71	514
Haarlemmermeer	0,001	0,002	0,30	4.197	0,12	26	3.126
Ouder-Amstel	0,001	0,015	0,13	765	0,28	11	826
Uithoorn	0,002	0,006	0,07	0	0,40	68	782

Conclusies huidige situatie toeristisch-recreatieve omvang

Voor zowel verblijf als dagrecreatie is de omvang in Amstelland Meerlanden gemiddeld. De verblijfsomvang is net iets groter dan de dagrecreatieve omvang.

Omvang verblijf voor alle gemeenten (gegroepeerd per deelregio) en het ongewogen gemiddelde van Amstelland-Meerlanden

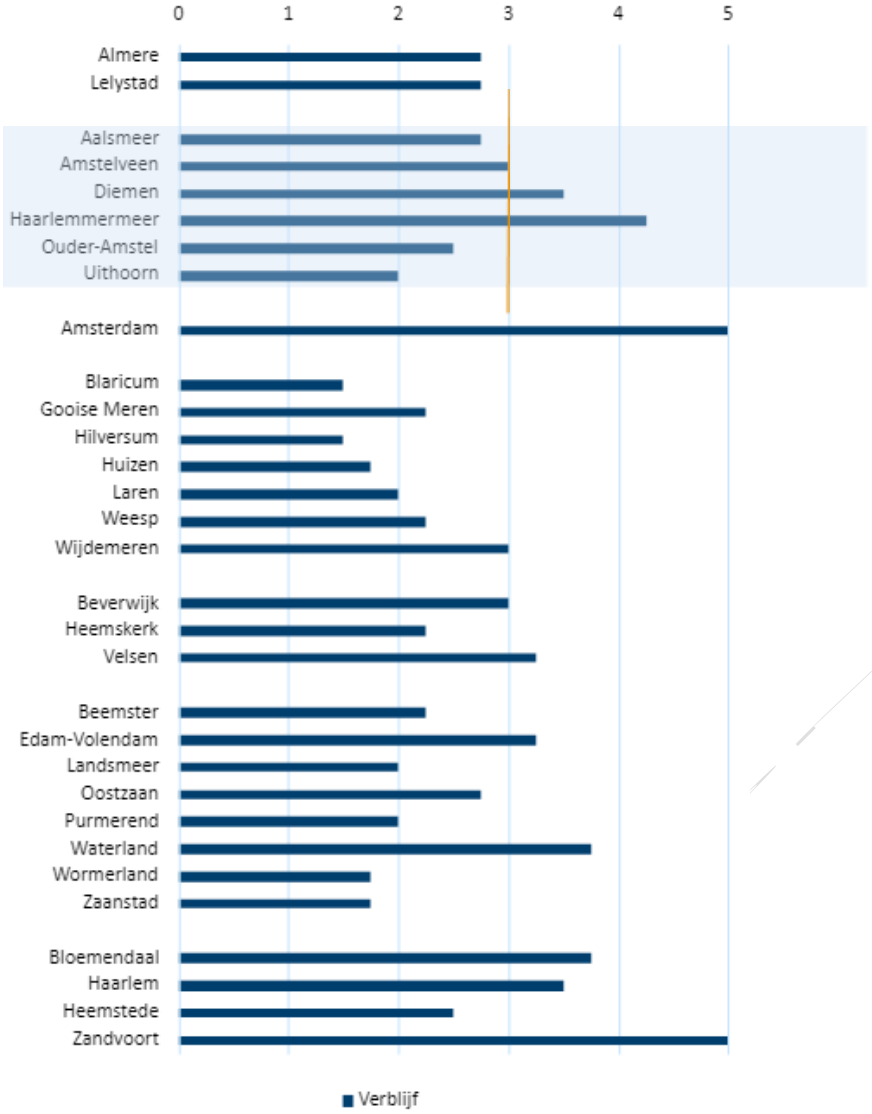

Omvang dagrecreatie voor alle gemeenten (gegroepeerd per deelregio) en het ongewogen gemiddelde van Amstelland-Meerlanden

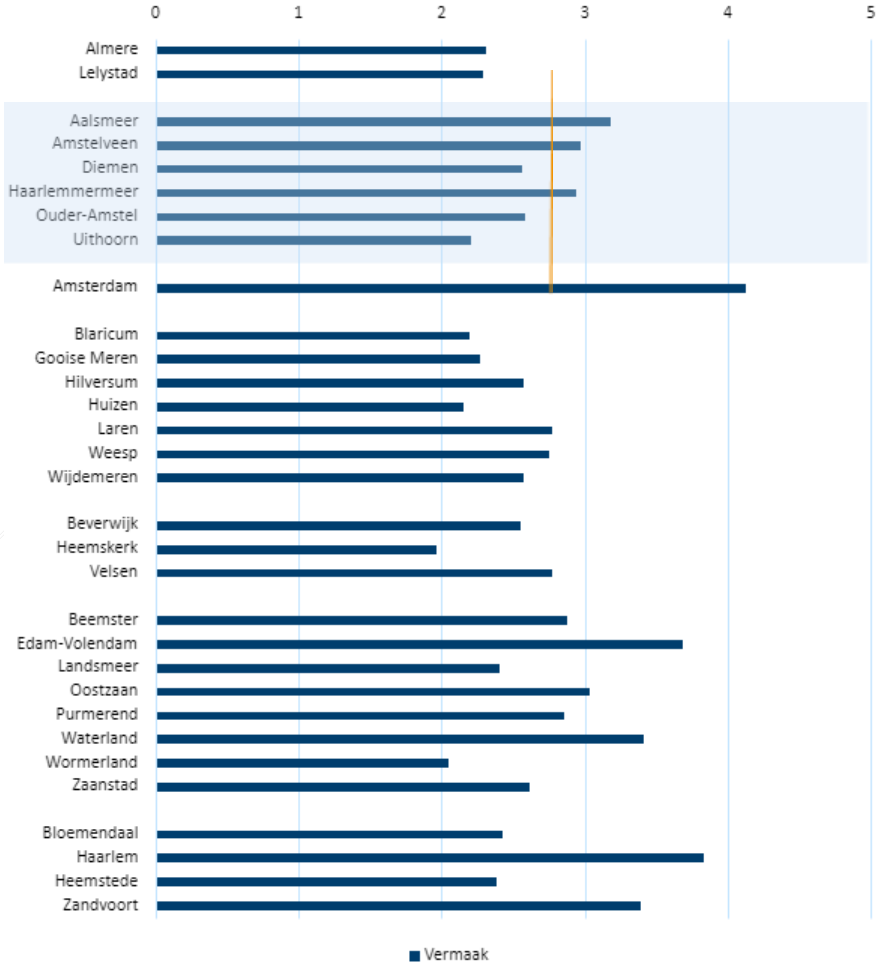

Oranje lijn: het ongewogen gemiddelde voor alle gemeenten in Amstelland-Meerlanden

Verwachte bevolkingsgroei 2030

Verwachte bevolkingsgroei in 2030 t.o.v. 2019 in Amstelland-Meerlanden

% bevolkingsgroei in 2030 t.o.v. 2019	Absolute bevolkingsgroei tot 2030
+12,8%	45.000

(Bron: Verstedelijkingsstrategie Noord-Holland, 2021)

- In totaal komen er in de MRA naar verwachting circa 266.000 inwoners bij, waarvan ongeveer 105.000 in Amsterdam. In regio Amstelland-Meerlanden komen er circa 45.000 inwoners bij (zie tabel 3.3).
- In alle gemeenten binnen de regio Amstelland-Meerlanden vindt bevolkingsgroei plaats. Er zijn wel verschillen binnen de regio m.b.t. hoe hard de gemeente gaat groeien. De grootste groei wordt verwacht in Haarlemmermeer (19.715 inwoners, 13%) en de grootste relatieve groei in Diemen (+26%, 7620 inwoners). In Aalsmeer wordt zowel absoluut als relatief de kleine groei verwacht (+5,6%, 1770 inwoners).
- Recreanten houden zich niet aan gemeentegrenzen. Zowel inwoners van de MRA als inwoners van eigen gemeenten of deelregio (of andere aangrenzende gemeenten buiten de MRA) zijn potentiële recreanten voor Amstelland-Meerlanden. De gemeente Amsterdam groeit tot 2030 met ca 105.000 inwoners, die voor een deel ook naar deze regio zullen komen om te recreëren.

Ontwikkeling toerisme

In de tabel rechts in beeld zijn de groeipercentages weergegeven voor gasten en overnachtingen op basis van twee prognoses, die samen een hoog en laag scenario schetsen voor de mogelijke ontwikkeling van toerisme. Zie hoofdstuk 4 en bijlage 7 voor een uitgebreide toelichting van de werkwijze.

De prognoses zijn gemaakt voor de COROP-gebieden vanwege de beschikbaarheid van overnachtingscijfers. Amstelland-Meerlanden behoort tot COROP-gebied Groot-Amsterdam. Groot-Amsterdam bestaat in totaal uit 13 gemeenten, waaronder Amsterdam. Aangezien (gemeente) Amsterdam de prognose voor Groot-Amsterdam beïnvloedt, zijn de prognoses berekend minus de cijfers van Amsterdam. Het was niet mogelijk Groot-Amsterdam verder uit te splitsen en daarom zijn een aantal gemeenten van Zaanstreek-Waterland ook onderdeel van deze prognose.

Groeipercentages 2030 t.o.v. 2019 voor COROP-gebied Groot-Amsterdam (excl. gemeente Amsterdam), weergegeven voor overnachtingen en gasten

	Prognose o.b.v. Perspectief 2030 NBTC	Prognose o.b.v. Trendmatige groei 2013-2019 (post-corona)
Gasten	26%	39%
Overnachtingen		39%

- Naar verwachting zal de omvang van verblijfstoerisme (blijven) groeien in Amstelland-Meerlanden. Op basis van de trendmatige groei verwachten we een groei van 39% tot aan 2030 (post-corona). Op basis van het Perspectief 2030 NBTC wordt een groei van 26% tot aan 2030 verwacht.
- Deze prognoses geven een bandbreedte weer maar de daadwerkelijke groei van het aantal overnachtingen en verblijfsgasten hangt van o.a. af van beleid (in hoeverre wil de deelregio dit accommoderen), de capaciteit (in hoeverre kan de deelregio dit accommoderen) en de onzekerheden rondom de coronapandemie.

Conclusie toekomstige situatie toeristisch-recreatieve omvang

- Uit deze prognoses blijkt dat zowel het aantal overnachtingen (toerisme) als het aantal inwoners (recreatievraag) sterk toenemen.
- Inwoners en toeristen zullen ook buiten de deelregio waarin zij wonen/overnachten recreëren. De sterke groei van het aantal inwoners in bijvoorbeeld Amsterdam zal daardoor ook leiden tot een grotere recreatievraag in Amstelland-Meerlanden.

- De groei legt een grotere druk op de al bestaande beschikbare ruimte. Belangrijk is de al bestaande knelpunten aan te pakken met het oog op de groei en mogelijke nieuwe knelpunten voor te zijn voordat deze groei gerealiseerd is.

Uitgangspositie draagkracht

De ruwe data die zijn gebruikt voor draagkracht zijn in bijlage 5 opgenomen en vormen de basis voor de analyse van de elementen die onderdeel zijn van draagkracht. Om van de onderzoeksgegevens (ruwe data) tot bruikbare en (op MRA-schaal) vergelijkbare gegevens te komen, is een analyse uitgevoerd die bestaat uit onderstaande stappen:

- Van ruwe data naar kwintielscores (1 t/m 5) per (sub)indicator per gemeente (standaardiseren).
- Van scores per gemeente naar kwintielscores per deelregio;
- Duiding van de resultaten van de feitelijke analyse op niveau van de deelregio en vergelijking met de uitkomsten uit de gebiedstafel.

We beschrijven indicatoren voor de volgende clusters van domeinen:

- Stedelijk gebied: domeinen openbare ruimte, leefbaarheid en vastgoed;
- Natuur- en recreatiegebied;
- Beleid;
- Mobiliteit;
- Erfgoed.

De beoordeling van draagkracht per domein op basis van de input van deelnemers aan de gebiedstafels is weergegeven in het laatste deel.

Resultaten stedelijk gebied

Kwintielscores indicatoren stedelijke domeinen, per gemeente in Amstelland-Meerlanden (een hoge score betekent gunstig en een lage score ongunstig)

	Sociaaleconomisch				Openbare ruimte	Vastgoed			
Gemeente	*Waardering winkelaanbod*	*Afstand tot voorzieningen*	*Tevredenheid met buurt*	*Overlast door anderen in buurt*	*Overlast door vervuiling*	*Prijzenstijging woningen*	*Leegstand winkels*	Totaal	Gem
Aalsmeer	2	1	2	1	1	4	5	**16**	**2**
Amstelveen	2	3	3	3	3	1	3	**18**	**3**
Diemen	2	4	1	2	2	1	3	**15**	**2**
Haarlemmermeer	3	2	2	3	3	3	2	**18**	**3**
Ouder-Amstel	1	4	3	4	4	5	5	**26**	**4**
Uithoorn	2	1	2	2	2	3	5	**17**	**2**

Sociaaleconomische draagkracht (leefbaarheid)

Feitelijke analyse

De gemeenten in Amstelland-Meerlanden scoren op een aantal indicatoren in de middenmoot of wat minder gunstig. Aalsmeer en Uithoorn scoren op de waardering van het winkelaanbod, de afstand tot voorzieningen, tevredenheid met de buurt en overlast in de buurt door anderen relatief laag. Diemen, Haarlemmermeer en Amstelveen scoren hoger, maar nog wel aan de lage kant. Ouder-Amstel scoort het beste, maar heeft een lage waardering van het winkelaanbod.

Gebiedstafel

Uit de gebiedstafels blijkt een gunstig beeld als het gaat om leefbaarheid in relatie tot toerisme en recreatie. Er wordt aangegeven dat de leefbaarheid in de meeste gemeenten in balans is of dat er is sprake van onderdruk. Inwoners van deze regio zouden meer kunnen profiteren van toeristen en recreanten. In enkele gemeenten staat de leefbaarheid plaatselijk onder druk, maar niet zorgelijk. Alleen gemeente Haarlemmermeer constateert een zorgelijke piek m.b.t. de leefbaarheid in relatie tot toerisme en recreatie. Drukte in de weekenden bij Woonboulevard Cruquius levert overlast. Tegelijkertijd profiteert de gemeente van bezoekers, bijvoorbeeld met de horeca.

Openbare ruimte

Feitelijke analyse

Alle gemeenten hebben in bepaalde mate te maken met verstoring van de openbare ruimte door zwerfvuil, geluidsoverlast en druktevorming.

Gebiedstafel

- De deelnemers bij de gebiedstafel geven aan dat de verstoring van de openbare ruimte door toeristen en recreanten veelal niet zorgelijk is.
- In Gemeente Aalsmeer worden zorgelijke pieken ervaren (momenten, locaties) door overlast van in de openbare ruimte. Er is bijvoorbeeld hoge parkeerdruk op de Ringdijk bij de Westeinderplassen. Dit sluit aan bij de feitelijke analyse.
- Er werd aangegeven dat voor enkele gemeenten de druktevorming nu nog te handhaven is, maar dat met toekomstige bevolkingsgroei de huidige draagkracht van openbare ruimte, onder druk kan komen te staan. In gemeente Ouder-Amstel is er sprake van druktevorming bij

recreatiegebieden, wat een belangrijk uitloopgebied is voor Amsterdam.

Vastgoed (woningmarkt en winkelleegstand)

Feitelijke analyse
Bij de prijsstijgingen van de woningen zien we grote verschillen tussen de gemeenten. Ook bij leegstand in de winkels zien we verschillen, al valt op dat zowel de gemeenten Aalsmeer, Uithoorn[22] en Ouder-Amstel een lage winkelleegstand kennen (0%), in Haarlemmermeer is die relatief hoog.

Gebiedstafel
- Hoewel de woningmarkt onder druk staat en er winkelleegstand is, wordt dit voor de gemeenten niet geassocieerd met toeristisch-recreatieve oorzaken. Vastgoed en toerisme zijn in balans.
- Er vindt wel recreatief verhuur van woningen plaats (met name in Diemen, Ouder-Amstel en Haarlemmermeer), maar er zijn weinig klachten en wordt niet als zorgelijk gezien.

Resultaten natuur- en recreatiegebied
Kwintielscores indicatoren natuur- en recreatiegebied, per gemeente in Amstelland-Meerlanden

Gemeente	Natuur		Totaal	Gem
	Overlast door bezoekers	*Opvangcapaciteit*		
Aalsmeer	2	3	**5**	**2,5**
Amstelveen	2	3	**5**	**2,5**
Diemen	2	3	**5**	**2,5**
Haarlemmermeer	2	1	**3**	**1,5**
Ouder-Amstel	2	3	**5**	**2,5**
Uithoorn	2	4	**6**	**3**

[22] Uithoorn geeft aan wel leegstand te kennen.

Feitelijke analyse
In deze regio wordt er door de beheerders overlast door bezoekers ervaren in de natuur- en groengebieden. Er is ook een gemiddeld tot hoog tekort aan recreatieruimte (met uitzondering van Haarlemmermeer, waar het aanbod kwantitatief gezien relatief gunstig is – met een kleiner tekort).

Gebiedstafel
In de meeste gemeenten is er sprake van pieken die samenhangen met de groeiende recreatiebehoefte die druk veroorzaakt op bepaalde natuur-en water (recreatiegebieden. De toename leid soms ook tot een toename van zwerfaval.
- Bij onder meer het Haarlemmermeerse Bos en de Toolenburgerplas neemt de druk toe, door de toenemende recreatiebehoefte.
- De ontwikkeling van PARK 21 kan andere natuur- en recreatiegebieden ontlasten. Hetzelfde geldt voor de Westeinderscheg. Deze gebieden moeten dan wel goed bereikbaar zijn (ook met OV) en goed verbonden zijn voor met name fietsers. Hiervoor zijn oversteekmogelijkheden nodig over infrastructuur en de Ringvaart.

Resultaten beleidsmatige aandacht

Kwintielscores indicatoren beleidsmatige aandacht, per gemeente in Amstelland-Meerlanden

	Beleidsmatig					
Gemeente	***Ontwikkelruimte toerisme***	***Bestuurlijk sentiment***	***Sturing op balans***	***Beleid***	**Totaal**	**Gem**
Amstelveen	3	3	1	1	8	2,0
Diemen	3	3	1	1	8	2,0
Uithoorn	3	4	1	1	9	2,3
Aalsmeer	3	5	1	3	12	3,0
Ouder-Amstel	5	3	5	1	14	3,5
Haarlemmermeer	5	5	5	3	18	4,5

Feitelijke analyse

- Voor vier gemeenten wordt aangegeven dat er (nog) niet wordt gestuurd op balans (score 1), dit zijn ook de vier gemeenten waar er beperkt ruimte is voor de ontwikkeling van toerisme (score 3).
- Voor 2 gemeenten wordt aangegeven dat er op balans gestuurd wordt, deze gemeenten geven tegelijk aan dat er veel ontwikkelruimte is (score 5).
- Voor “sentiment” is gekeken in de coalitieakkoorden van de gemeenten. In Aalsmeer en Haarlemmermeer worden recreatie en toerisme beide genoemd en positief of genuanceerd besproken (score 5). De andere gemeenten scoren lager omdat recreatie of toerisme niet genoemd worden of enkel de knelpunten benoemd worden.
- Aalsmeer en Haarlemmermeer hebben richtinggevende doelen voor zowel recreatie als toerisme (score 3), de andere gemeenten hebben dat niet.

Gebiedstafel

Tijdens de gebiedstafel is door de deelnemers geen beoordeling van de beleidsmatige draagkracht gegeven.

Resultaten mobiliteit

Feitelijke analyse

Voor dit thema is geen feitelijke analyse van de draagkracht beschikbaar.

Gebiedstafel

De meeste gemeenten benoemen (zorgelijke) pieken met betrekking tot knelpunten in bereikbaarheid. Deze zijn gerelateerd aan een hoge parkeerdruk en de toename van diverse recreatieve mobiliteitsvormen (fietsers en anderen) met verschillende snelheden.

- In Ouder-Amstel en Uithoorn zijn er parkeerproblemen met recreanten.
- De overige gemeenten noteren noemen aandachtspunten met betrekking tot OV-ontsluiting binnen en tussen bestemmingen. Een goede OV-verbinding voor stadspark PARK 21 zou een kans zijn.
- Meer investeringen in en aandacht voor fietspaden voor recreatief gebruik.
- Op de fietspaden en smalle wegen (bijvoorbeeld Ronde Hoep, langs de Amstel en elders) zorgen de snelheidsverschillen tussen recreanten (racefieters en andere gebruikers) voor een aandachtspunten qua veiligheid.

Resultaten erfgoed

Feitelijke analyse
Voor dit thema is geen feitelijke analyse van de draagkracht beschikbaar.

Gebiedstafel
Over het algemeen is de beoordeling van draagkracht voor erfgoed[23] 'in balans'. Voor een aantal erfgoedlocaties geldt dat ze meer potentie hebben dan momenteel wordt benut.

- Erfgoed kan meer op de kaart worden gezet door het op te nemen in de DNA van de regio: water en bloemen.
- Een aantal van de musea in de regio kan meer bezoekers ontvangen, ook met het oog op herstel na corona. Denk bijvoorbeeld aan gemaal Cruquius en Flowerart.
- Door toenemende recreatiedruk kan schade ontstaan aan de Bovenlanden bij Aalsmeer. Dit is uniek cultuurhistorisch landschap.

Beoordeling draagkracht per domein voor Amstelland-Meerlanden

In de onderstaande tabel is de beoordeling van draagkracht per domein op basis van de input van deelnemers aan de gebiedstafels weergegeven.

Beoordeling draagkracht per domein voor Amstelland-Meerlanden, op basis van input deelnemers gebiedstafel

Amstelland-Meerlanden	Onderdruk	Balans	Normale pieken	Zorgelijke pieken	Structurele belasting
Erfgoed	○	○	○		
Vastgoed (woningmarkt)		○	○		
Sociaaleconomisch (leefbaarheid)	○	○	○		
Mobiliteit		○	○	○	○
Openbare ruimte			○	○	
Natuur		○	○		○

Conclusies draagkracht

- In Amstelland-Meerlanden is overall gezien de draagkracht gunstig, met een aantal zorgelijke pieken. Waar uit de data naar voren komt dat die minder gunstig is, wordt geen directe relatie met recreatie en toerisme gezien.
- We zien twee domeinen van de leefomgeving aandachtspunten:
    - **Mobiliteit:** Hier is sprake van normale pieken, zorgelijke pieken en zelfs een structurele belasting. Dit wordt veroorzaakt door autoverkeer (filevorming en parkeerdrukte), onvoldoende OV-ontsluiting en toename van diverse recreatieve mobiliteitsvormen. Het goed organiseren van (duurzame)

[23] Onder erfgoed verstaan we ook cultuur.

mobiliteit is een voorwaarde voor de verdere toeristisch-recreatieve ontwikkeling.
    - **Natuur:** Hier is sprake van normale of zorgelijke pieken (bijv. Bovenlanden) of soms van structurele belasting in bepaalde delen van de natuur (o.a. in het Haarlemmermeerse Bos).
- De overige domeinen (erfgoed, vastgoed, sociaaleconomisch en beleidsmatig) hebben een gunstige draagkracht. Er spelen mogelijk wel lokale knelpunten.
- Er wordt aangegeven dat de potentie van cultuur en erfgoed nog beter benut kan worden.
- Er zijn kansen om groen te ontwikkelen (Park21, Westeinderscheg) om recreatieve druk op te vangen en evt. andere gebieden te ontlasten.

Samenwerking in de MRA

Hoe kan de samenwerking in de MRA behulpzaam zijn voor Amstelland-Meerlanden? Tijdens de gebiedstafel is deze vraag voorgelegd aan de deelnemers. Punten die hieruit kwamen zijn:

- Ontwikkeling en promotie van de regio niet alleen als 'Flower' regio, maar ook water en landschap zijn belangrijk. Aansluiten bij meerdere promotielijnen.
- Duurzaamheid is een relevant thema om op samen te werken. Denk aan elektrisch varen op de Westeinderplassen, recreatieve dooradering van de nieuw zonnepanelengebied (voorbeeld bij Schiphol), ondernemers faciliteren bij duurzaam ondernemen en benutting van OV voor bereikbaarheid van vrijetijdsvoorzieningen (ideeën zijn o.a. hop on hop off bus, lijn 358 bestempelen als 'flori bus').
- Samenwerken aan een robuust fietsnetwerk en verbindingen die groen nabij brengen. Eveneens samenwerken bij lobby voor bijvoorbeeld oversteekmogelijkheden van grote infrastructuur als de infra aangepast wordt. Aandachtspunt is ook oversteekbaarheid Ringvaart.
- Realiseren van voldoende groene uitloopgebieden bij woonwijken is een opgave die bij alle gemeenten even urgent moet zijn.
- Dataverzameling en -analyse.

3. Amsterdam

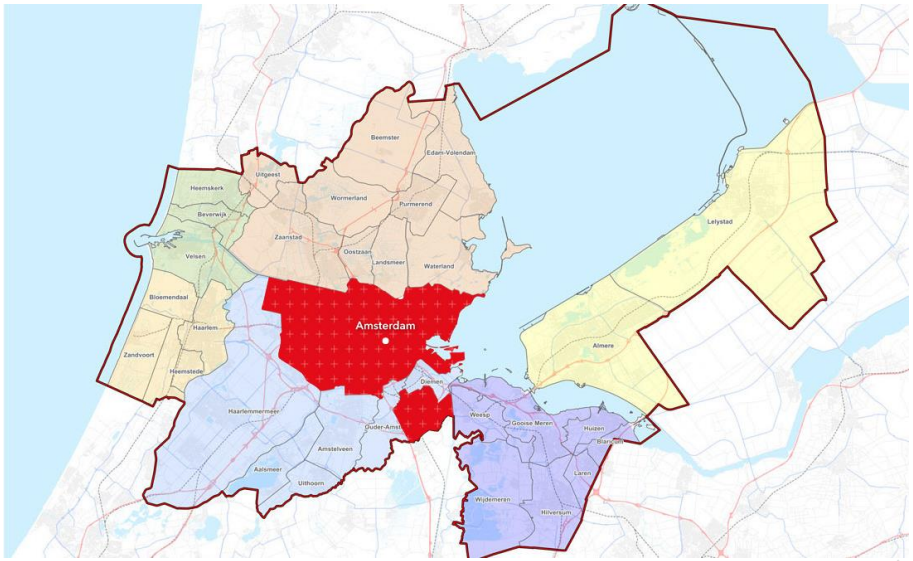

Omvang

Verblijf

Amsterdam kent, samen met Zandvoort, van alle MRA-gemeenten de hoogste omvang op het element verblijf. De gemeente is de (nationaal en internationaal) een aantrekkelijke en populaire stad voor bezoekers, daarmee ook een populaire gemeente om te verblijven. De gemeente kent een verblijfscapaciteit bij hotels, kampeerterreinen en huisjesterreinen van ongeveer 91.700 personen en er zijn circa 22.700 AirBNB-listings. Binnen de gemeente zijn de verschillen groot, met de hoogste omvang in en rondom het centrum en in Zuidoost (Arenagebied) en een kleinere omvangen in veel andere wijken (bron: Onderzoek naar de toeristische draagkracht van wijken de invloed van toerisme op de leefbaarheid, OIS 2019).

De aantrekkingskracht van de gemeente Amsterdam heeft ook effect op andere MRA-gemeenten doordat bezoekers aan Amsterdam verblijven in bijvoorbeeld Haarlemmermeer of Diemen. Notie daarbij is dat de verblijfsomvang in de overige MRA-gemeenten maar voor een deel gerelateerd is aan een bezoek aan Amsterdam. De verblijfsomvang van Zandvoort hangt bijvoorbeeld grotendeels samen met een (regionaal) bezoek aan de kust.

Gemeentelijke waarden van indicatoren verblijf

Gemeente	Aantal overnachtingen per ha	Aantal overnachtingen per 1.000 inwoners	Aantal slaapplaatsen per 1.000 inwoners	Aantal Airbnb listings per 1.000 inwoners
Amsterdam	1.107,6	21.293	106	26

Dagrecreatie

Met onder meer 333 dagattracties kent Amsterdam zowel absoluut als relatief het hoogste aantal toeristisch-recreatieve voorzieningen van alle MRA-gemeenten. De gemeente kent daarentegen een relatief laag aantal recreatieve wandel/fiets en vaarroutes. Bezoekers aan en inwoners van de gemeente richten zich daarvoor ook op de omliggende gemeenten, bijvoorbeeld Waterland en Ouder-Amstel.

Ook voor dagrecreatie geldt dat de omvang sterke ruimtelijke verschillen kent binnen de gemeente. Uit eerder onderzoek blijkt dat de omvang het hoogst is in de wijken in en rondom het centrum, zoals de Burgerwallen Oude en Nieuwe Zijde, de Grachtengordel Zuid en West en het Museumkwartier.[24]

[24] Onderzoek naar de toeristische draagkracht van wijken de invloed van toerisme op de leefbaarheid, OIS 2019

Amsterdam draagt met haar hoge inwoner- en bezoekersaantallen ook bij aan de dagrecreatie-omvang van de overige deelregio's. Toeristen die primair Amsterdamse bezoeken zullen soms ook buiten de gemeentegrenzen een bezoek brengen aan een dagattractie. Inwoners van Amsterdam recreëren ook niet uitsluitend binnen de gemeente.

Indicatoren dagrecreatie

Gemeente	Attracties per ha	Monumenten per hectare	Toeristische bestedingen retail per 1.000 inwoners	Bezoeken per ha natuur en recreatie	Km recreatieve routenetwerken per ha	Horecabanen per 1.000 inwoners	Bezoekersevenementen per 1.000 inwoners
Amsterdam	0,020	0,452	0,66	411	0,15	20	8.429

Conclusies huidige situatie toeristisch-recreatieve omvang

Door de resultaten van omvang verblijf en dagrecreatie naast elkaar te leggen, zien we dat relatief gezien even groot zijn in Amsterdam. Beiden behoren tot de hoogte scores in de MRA.

Omvang verblijf voor Amsterdam in vergelijking met de andere deelregio's in de MRA

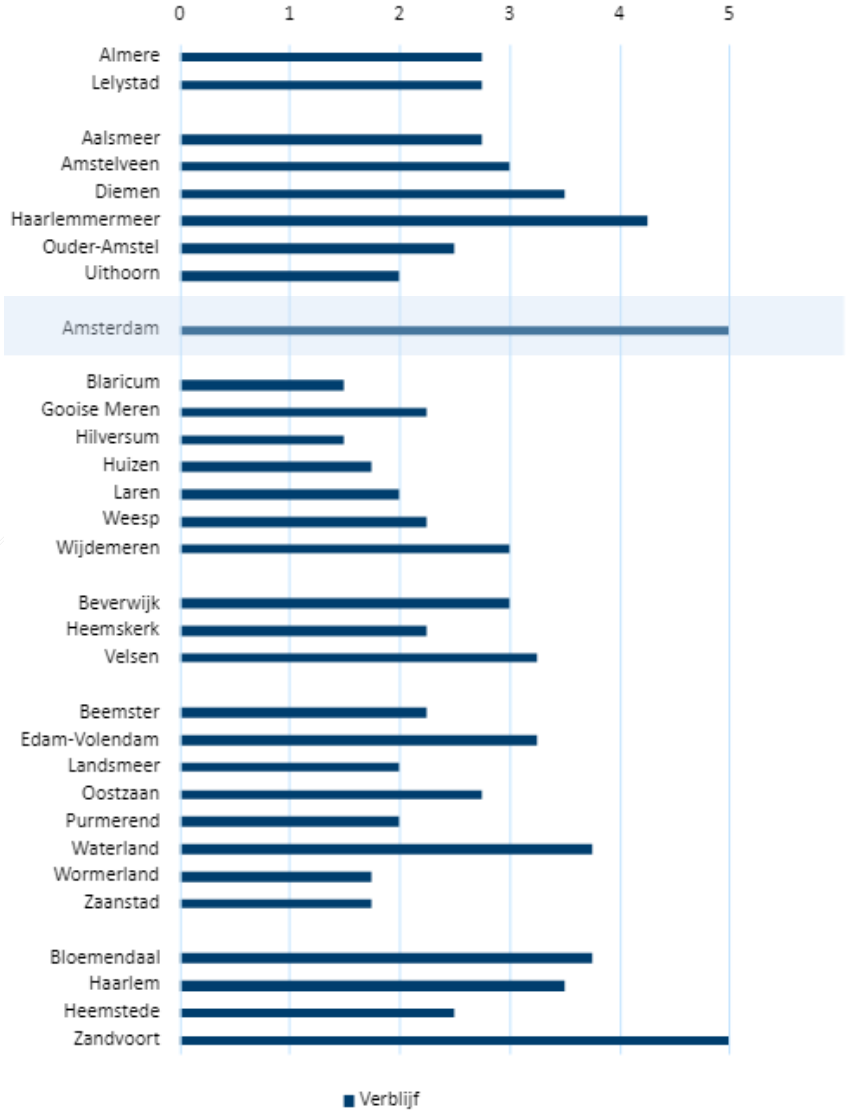

Omvang vermaak voor Amsterdam in vergelijking met andere deelregio's in de MRA

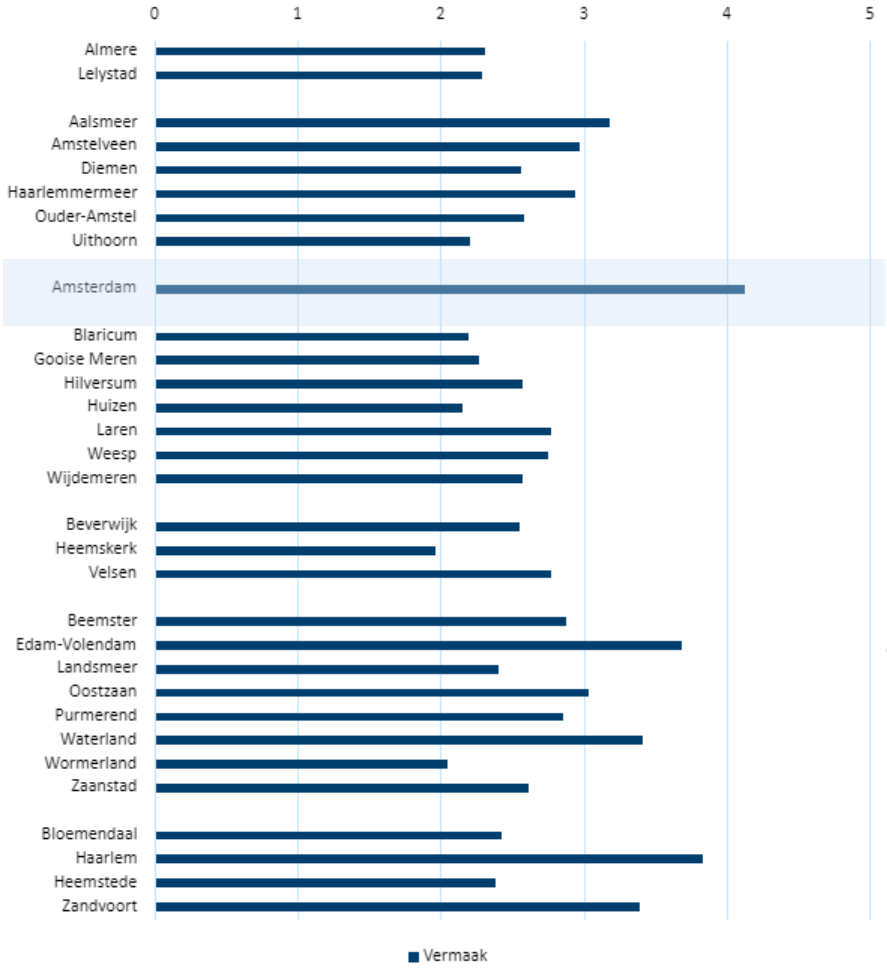

Verwachte bevolkingsgroei 2030

Verwachte bevolkingsgroei in 2030 t.o.v. 2019 in Amsterdam

% bevolkingsgroei in 2030 t.o.v. 2019	Absolute bevolkingsgroei tot 2030
+12,2%	+105.000

(Bron: Verstedelijkingsstrategie Noord-Holland, 2021)

- In totaal komen er in de MRA naar verwachting circa 266.000 inwoners bij, waarvan ruim 105.000 in Amsterdam (tabel 3.3). Dit is in absolute zin de grootste groei binnen de MRA, relatief gezien groeit Almere-Lelystad het sterkst (+18,8% +54.000 inwoners).
- Recreanten houden zich niet aan gemeentegrenzen. Zowel Amsterdammers als inwoners uit overige MRA-deelregio's (en zelfs van daarbuiten) zijn potentiële dagrecreanten voor Amsterdam. Omgekeerd geldt hetzelfde: de Amsterdammers zullen in 2030 ook buiten de stad recreëren.

Ontwikkeling toerisme

We maken voor de prognose voor Amsterdam gebruik van de prognose van OIS. Deze prognose is pre-corona en houdt rekening met het beleid tot en met 2018). Rekening houdend met corona-herstel, verwacht het NBTC dat het binnenlands toerisme in 2022 weer op het niveau van 2019 is en het internationaal toerisme in 2024 weer op het niveau van 2019 is. De prognose van Amsterdam wordt (vanwege corona) dan ook vertraagd, maar ze is niet per se onbruikbaar.

Verwacht aantal unieke verblijfs- en dagbezoekers (in miljoenen) in Amsterdam in 2025 en 2030 met bijbehorende groeipercentages volgens drie scenario's (bron: OIS)

	2018	2025	2030	groei % per jaar	groei % 2018-2025	groei % 2018-2030
Scenario Laag	21,7	24,4	26,3	1,6	13	21
Scenario Midden	21,7	25,4	28,1	2,2	17	29
Scenario Hoog	21,7	26,1	29,9	2,7	20	38

Totaal aantal unieke bezoekers (dagbezoekers + verblijfsbezoekers + cruisepassagiers) in Amsterdam volgens prognoses 2018-2030 (Bron: OIS)

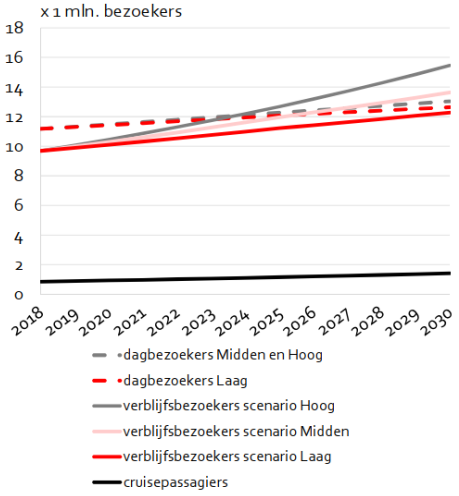

De stad Amsterdam zal een aantrekkingskracht houden op nationale, regionale en internationale gasten. De gemeente heeft in 2020 een verordening aangenomen waarin is afgesproken dat het aantal toeristenovernachtingen binnen de bandbreedte van 10-20 miljoen zal blijven.

Conclusies toekomstige situatie toeristisch-recreatieve omvang

- Het aantal inwoners stijgt met meer dan 10%. Een forse toename die zorgt voor eveneens forse groei van de dagrecreatieve en recreatiebehoefte (bijvoorbeeld wandelen, fietsen, uitgaan, sporten, zwemmen, evenementen bezoeken, winkelen).
- Deze groei legt een grotere druk op de al bestaande beschikbare ruimte. Wat dit betekent voor het ontwikkelingsperspectief van Amsterdam is opgenomen in hoofdstuk 1.3. Belangrijk is de al bestaande knelpunten aan te pakken met het oog op de groei en mogelijke nieuwe knelpunten voor te zijn voordat deze groei gerealiseerd is.

Uitgangspositie draagkracht

De ruwe data die zijn gebruikt voor draagkracht zijn in bijlage 5 opgenomen en vormen de basis voor de analyse van de elementen die onderdeel zijn van draagkracht. Om van de onderzoeksgegevens (ruwe data) tot bruikbare en (op MRA-schaal) vergelijkbare gegevens te komen, is een analyse uitgevoerd die bestaat uit onderstaande stappen:

- Van ruwe data naar kwintielscores (1 t/m 5) per (sub)indicator per gemeente (standaardiseren).
- Van scores per gemeente naar kwintielscores per deelregio.
- Duiding van de resultaten van de feitelijke analyse op niveau van de deelregio en vergelijking met de uitkomsten uit de gebiedstafel.

We beschrijven indicatoren voor de volgende clusters van domeinen:

- Stedelijk gebied: domeinen openbare ruimte, leefbaarheid en vastgoed;
- Natuur- en recreatiegebied;
- Beleid;
- Mobiliteit;
- Erfgoed.

De beoordeling van draagkracht per domein op basis van de input van deelnemers aan de gebiedstafels is weergegeven in het laatste deel.

Resultaten stedelijk gebied

Kwintielscores indicatoren stedelijke domeinen, per deelregio (een hoge score betekent gunstig en een lage score ongunstig)

Deelregio	Sociaaleconomisch				Openbare ruimte	Vastgoed		Totaal	Gem
	Waardering winkelaanbod	*Afstand tot voorzieningen*	*Tevredenheid met buurt*	*Overlast door anderen in buurt*	*Overlast door vervuiling*	*Prijzenstijging woningen*	*Leegstand winkels*		
Amsterdam	2,0	5,0	1,0	1,0	1,0	1,0	2,0	**13,0**	**1,9**

Sociaaleconomische draagkracht (leefbaarheid)

Feitelijke analyse

- De deelregio Amsterdam scoort hoog op de paramater afstand tot voorzieningen.
- Op de overige parameters scoort de deelregio relatief laag, met de laagste score voor de tevredenheid met de buurt en overlast door anderen in de buurt.

Gebiedstafel

- Tussen wijken en tussen periode zijn er zijn grote verschillen wat betreft de sociaal economische draagkracht.
- Met name in de zomer en rondom in de belangrijkste hotspots van de stad is de draagkracht laag.
- Het centrum is wel structureel zwaar belast, hier wordt de ontwikkeling van een monocultuur als bedreiging ervaring, winkel staan onder druk en er is (te) veel horeca.
- Ook binnen centrum zijn er verschillen waarbij onder meer de Wallen sterk belast worden.
- Sommige wijken hebben wellicht juist baat bij (meer) toerisme; (thematische) spreiding binnen de stad is daarom belangrijk.
- Naast het aantal toeristen speelt ook het type toerist een rol in de sociaal economische draagkracht.
- Positief voor de sociaaleconomische draagkracht is ook het betrekken van alle belanghebbenden bij bezoekersmanagement en management van de bestemming.

Openbare ruimte

Feitelijke analyse

Overlast door vervuiling is de enige feitelijke parameter bij openbare ruimte. Vergeleken met de andere deelregio's scoort Amsterdam hier relatief laag op.

Gebiedstafel

- De verschillen tussen gebieden (wijken en locaties) en perioden is groot.
- Met name rond en tijdens evenementen (waaronder festivals) wordt de openbare ruimte sterk belast door herrie, afval en vernieling.
- De parken worden, vooral met mooi weer, intensief gebruikt waardoor er overlast ontstaat in de vorm van afval, herrie, loslopende honden en vernieling. De beheermiddelen voor parken zijn te laag.
- Bij parken gaat het veelal om recreatieve druk (inwoners). De toeristische druk is dan extra die de boel laat overstromen.
- Groot groenonderzoek toont tegelijkertijd dat bepaalde groengebieden worden onderbenut.

- Het centrum wordt zwaar belast en heeft niet de maat voor grote groepen: Wallen en uitgaanspleinen worden specifiek genoemd als zwaar belaste locaties.
- Vakantieverhuur van woningen levert geluidsoverlast en vuil op in buurten en centrum.
- Ook de ruimte op het water wordt soms te zwaar belast.

Vastgoed (woningmarkt en winkelleegstand)

Feitelijke analyse
- De gemeente Amsterdam kent een hoge prijsstijging van woningen.
- Amsterdam kent binnen de MRA een gemiddelde winkelleegstand.

Gebiedstafel
Vastgoed (woningmarkt en winkelleegstand) is niet besproken tijdens de gebiedstafel voor Amsterdam.

Resultaten natuur- en recreatiegebied

Kwintielscores indicatoren natuur- en recreatiegebied

Deelregio	Natuur		Totaal	Gem
	Overlast door bezoekers	*Opvangcapaciteit*		
Amsterdam	2,0	1,0	**3,0**	**1,5**

Feitelijke analyse
- In de deelregio Amsterdam ervaren beheerders relatief veel overlast door bezoekers in natuur- en recreatiegebieden.
- Van alle deelregio's kent Amsterdam de laagste opvangcapaciteit voor natuur- en recreatiegebieden. Dit is goed verklaarbaar doordat Amsterdam weinig grote natuurgebieden heeft, en ook weinig landelijk gebied.

Gebiedstafel
Natuur- en recreatiegebieden is niet besproken tijdens de gebiedstafel voor Amsterdam.

Resultaten beleidsmatige aandacht

Feitelijke analyse
- Amsterdam kent een relatief hoge score voor beleidsmatige draagkracht. Er wordt gestuurd op balans (score 5), maar daarentegen is geen / nauwelijks ontwikkelruimte voor toerisme (score 1).
- Voor "sentiment" is gekeken in het coalitieakkoord. Toerisme en recreatie worden hier beide besproken, waarbij zowel aandacht is voor de kansen (recreatie) als voor de knel- en aandachtspunten (toerisme).
- Amsterdam heeft in het beleid richtinggevende doelen voor toerisme en recreatie (score 4).

Kwintielscores indicatoren beleidsmatige aandacht, per deelregio

Deelregio	Beleidsmatig				Totaal	Gem
	Ontwikkel-ruimte toerisme	*Sentiment*	*Sturing op balans*	*Beleids-matige draagkracht*		
Amsterdam	1,0	3,0	5,0	4,0	**13,0**	**3,3**

Resultaten mobiliteit
Gebiedstafel
- Door (dag- en verblijfs-)bezoekers kan de stad Amsterdam een dicht OV-netwerk in exploiteren.
- Kans en een wens: Samen met Nederlandse Spoorwegen (meer) buitenpoorten ontwikkelen mo groene uitloopruimte via het OV dichtbij te brengen.
- Een betere bereikbaarheid (vanuit de rest van de MRA) is wenselijk (bijvoorbeeld een regionaal metronet); maar dit zorgt niet alleen voor

kansen voor spreiding van toeristen en recreanten, maar mogelijk ook voor een toename van toeristisch dagbezoek.

Resultaten erfgoed

Gebiedstafel

- Grachtengordelkades en bruggen staan op sommige plekken en momenten onder druk; schade aan kades, bruggen en straten geeft structureel schade aan erfgoed,
- Voorbeeld van dan overlast: bruggen met slotjes, portieken als urinoir en grachten als disco; erfgoed zo niet meer goed beleefbaar,
- Toegang van toegankelijk erfgoed (binnen) op basis van reservering moet norm worden.
- Spreiden van bezoekers via Erfgoedroutes in MRA, bijvoorbeeld rondom Stelling van Amsterdam
- Kunst en cultuur is een kwetsbare sector, behoud hiervan voor de toekomst (voor zowel inwoners als gasten) is essentieel.
- Kansen: 750 jaar Amsterdam; conceptueel erfgoed 'tolerantie' meer & nieuw invulling geven, bezoekers actief laten bijdragen aan erfgoed, polderen als erfgoed uitdragen.

Beoordeling draagkracht per domein voor Amsterdam

Beoordeling draagkracht per domein voor Amsterdam, op basis van input deelnemers gebiedstafels[25]

Amsterdam	Onderdruk	Balans	Normale pieken	Zorgelijke pieken	Structurele belasting
Erfgoed		○		○	
Vastgoed (woningmarkt)					
Sociaaleconomisch (leefbaarheid)				○	○
Mobiliteit			○		
Openbare ruimte				○	
Natuur					

Conclusies draagkracht

- Op basis van de waardering van draagkracht tijdens de gebiedstafels, ondersteund met de analyse van verschillende indicatoren op het gebied van draagkracht, kunnen we concluderen dat in Amsterdam de draagkracht overall gezien minder gunstig is. Er zijn drie domeinen van de leefomgeving die aandacht vragen:
    - **Sociaaleconomisch (leefbaarheid):** Hier is sprake van zowel zorgelijke pieken als een structurele belasting die invloed hebben op de leefbaarheid van bepaalde delen van Amsterdam.
    - **Mobiliteit:** Er is sprake van normale pieken, veroorzaakt door o.a. autoverkeer (filevorming en parkeerdrukte). Buitenpoorten in samenwerking met de NS en innovatief duurzaam vervoer als attractie zijn voorbeeld van toekomstige toeristisch-recreatieve ontwikkelingen in Amsterdam.

[25] In tabel 2.8 is cijfermatig aangegeven hoe de deelnemers tijdens de gebiedstafel de domeinen hebben gewaardeerd/ beoordeeld.

    - **Openbare ruimte (o.a. parken):** Er is sprake van zorgelijke pieken als gevolg van de toeristisch-recreatieve omvang in Amsterdam. Dit omvat onder meer drukte in de openbare ruimte door toerisme en recreatie, drukte in het algemeen en overlast door vervuiling. Zo gaat het bij parken vaak om recreatieve druk, afval en storend gedraag (bijv. herrie, loslopende honden, vernielingen).
- De draagkracht van erfgoed is gunstiger beoordeeld. Er spelen mogelijk nog wel bepaalde knelpunten in de stadsdelen. Vastgoed (woningmarkt en winkelleegstand) en natuur is tijdens de gebiedstafel niet besproken.
- De beleidsmatige draagkracht scoort hoog, omdat er in de gemeente aandacht is voor zowel recreatie als toerisme.
- Dat de domeinen sociaaleconomisch, mobiliteit en openbare ruimte de meeste knelpunten en aandachtspunten hebben (n.a.v. de waardering tijdens de gebiedstafels), zien we ook terug in de beschikbare data. Deze domeinen scoren – samen met de overige domeinen – in vergelijking met alle andere domeinen lager dan het gemiddelde van de MRA.

Samenwerking in de MRA

Hoe kan de samenwerking in de MRA behulpzaam zijn voor Amsterdam? Tijdens de gebiedstafel is deze vraag voorgelegd aan de deelnemers. Onderwerpen die hieruit kwamen zijn:

- Samenwerking op het gebied van marketing (gastprofielen) en aanbodontwikkeling om de juiste gast op de juiste plek te krijgen.
- Benutten van het historisch erfgoed.
- Duurzame ontwikkeling van toerisme en recreatie, bijvoorbeeld ook in relatie tot voedsel (gebruik van producten uit de regio).
- Nabijheid van groene uitloopmogelijkheden voor inwoners van de stad door goede comfortabele verbindingen.
- Dataverzameling en -analyse.

4. Gooi en Vechtstreek

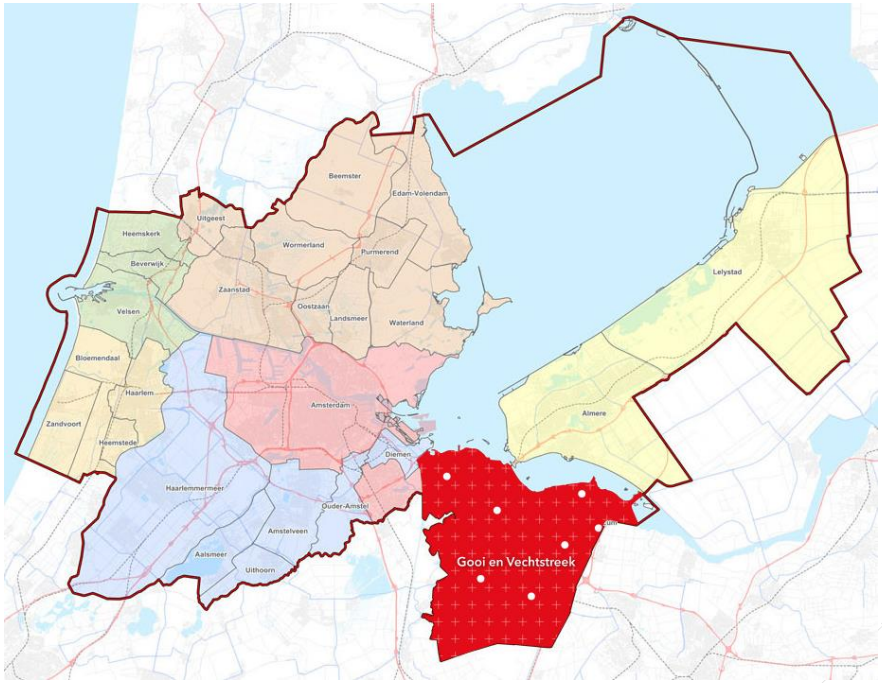

Omvang

Verblijf

Gooi en Vechtstreek heeft vergeleken met de andere MRA deelregio's een relatief lage omvang qua verblijf. Dit geldt ook voor de regio's IJmond, Zaanstreek Waterland en Almere – Lelystad. In onderstaande tabel zijn vier waarden weergegeven voor de parameter verblijf.

Gemeentelijke waarden van indicatoren verblijf

Gemeente	Aantal overnachtingen per ha	Aantal overnachtingen per 1.000 inwoners	Aantal slaapplaatsen per 1.000 inwoners	Aantal Airbnb listings per 1.000 inwoners
Blaricum	1,2	115	6	2
Gooise Meren	15,9	2.130	16	6
Hilversum	12,7	643	10	3
Huizen	20,6	787	12	2
Laren	NB	NB	5	6
Weesp	14,6	1.552	15	7
Wijdemeren	NB	NB	16	9

Van de gemeenten binnen de Gooi en Vechtstreek is de omvang van het verblijf vooral laag bij Blaricum en Hilversum. Er zijn hier dus minder overnachtingen, slaapplaatsen en particuliere verhuur in relatie tot inwoners en oppervlakte. De grotere omvang van verblijf in de gemeente Wijdemeren is te verklaren door een relatief kleiner aantal inwoners (ten opzichte van andere gemeenten in Gooi en Vechtstreek) en een vrij hoog aanbod van particuliere verhuuraccommodaties (AirBnB listings) per 1.000 inwoners. Daarnaast heeft Wijdemeren veel ligplaatsen in jachthavens. In de gemeente Laren is het aantal overnachtingen niet bekend omdat er geen gegevens bekend zijn van het aantal overnachtingen bij particulieren.

Dagrecreatie

In vergelijking met andere regio's binnen de MRA heeft de regio, samen met de regio's IJmond en Almere – Lelystad een relatief lage omvang van dagrecreatie. De omvang van dagrecreatie in de Gooi en Vechtstreek verschilt niet veel tussen de gemeenten.

In de gemeente Laren valt de score voor het aantal bezoekers aan evenementen per 1.000 inwoners hoog uit in vergelijking met andere gemeenten. Zo zijn in er Laren bijna 7.000 bezoekers aan evenementen per 1.000 inwoners. In Amsterdam zijn dit bijna 8.500 bezoekers per 1.000 inwoners. De gemeente Laren valt met ruim 11.000 inwoners onder de kleinere gemeenten in de MRA, maar heeft volgens onderzoeksbureau Respons 77.500 evenementenbezoekers.
In de gemeenten Blaricum en Huizen is het aantal horecalocaties per 1.000 inwoners in vergelijking met andere gemeenten relatief laag. In Blaricum zijn er 2,14 horecalocaties per 1.000 inwoners (totaal 24) en in Huizen 2,06 (totaal 85). Wijdemeren heeft met 4,33 horecalocaties per 1.000 inwoners (totaal 104) de hoogste score van de Gooi en Vechtstreek.

Gemeentelijke waarden van parameters dagrecreatie en cultuur

Gemeente	Attracties per ha	Monumenten per hectare	Toeristische bestedingen retail per 1.000 inwoners	Bezoeken per ha natuur en recreatie	Km recreatieve routenetwerken per ha	Horecabanen per 1.000 inwoners	Bezoekers evenementen per 1.000 inwoners
Blaricum	0,001	0,062	0,02	3.941	0,11	16	536
Gooise Meren	0,003	0,040	0,03	1.444	0,11	18	1.449
Hilversum	0,004	0,048	0,03	2.953	0,07	11	2.586
Huizen	0,006	0,025	0,02	0	0,09	26	545
Laren	0,006	0,078	0,03	3.012	0,07	16	6.923
Weesp	0,005	0,097	0,02	0	0,79	26	1.190
Wijdemeren	0,006	0,061	0,10	700	0,11	26	2.445

Huidige situatie toeristisch-recreatieve omvang
In de figuren op de volgende pagina's is de omvang voor verblijf en dagrecreatie weergegeven voor alle gemeenten in de MRA. Dit betreffen kwintielscores (1 t/m 5) waarbij de ruwe data per gemeente is omgezet naar een score. De gemeenten in de Gooi en Vechtstreek en het ongewogen gemiddelde voor de deelregio zijn hierin uitgelicht.

Omvang verblijf voor alle gemeenten (gegroepeerd per deelregio) en het ongewogen gemiddelde van de deelregio

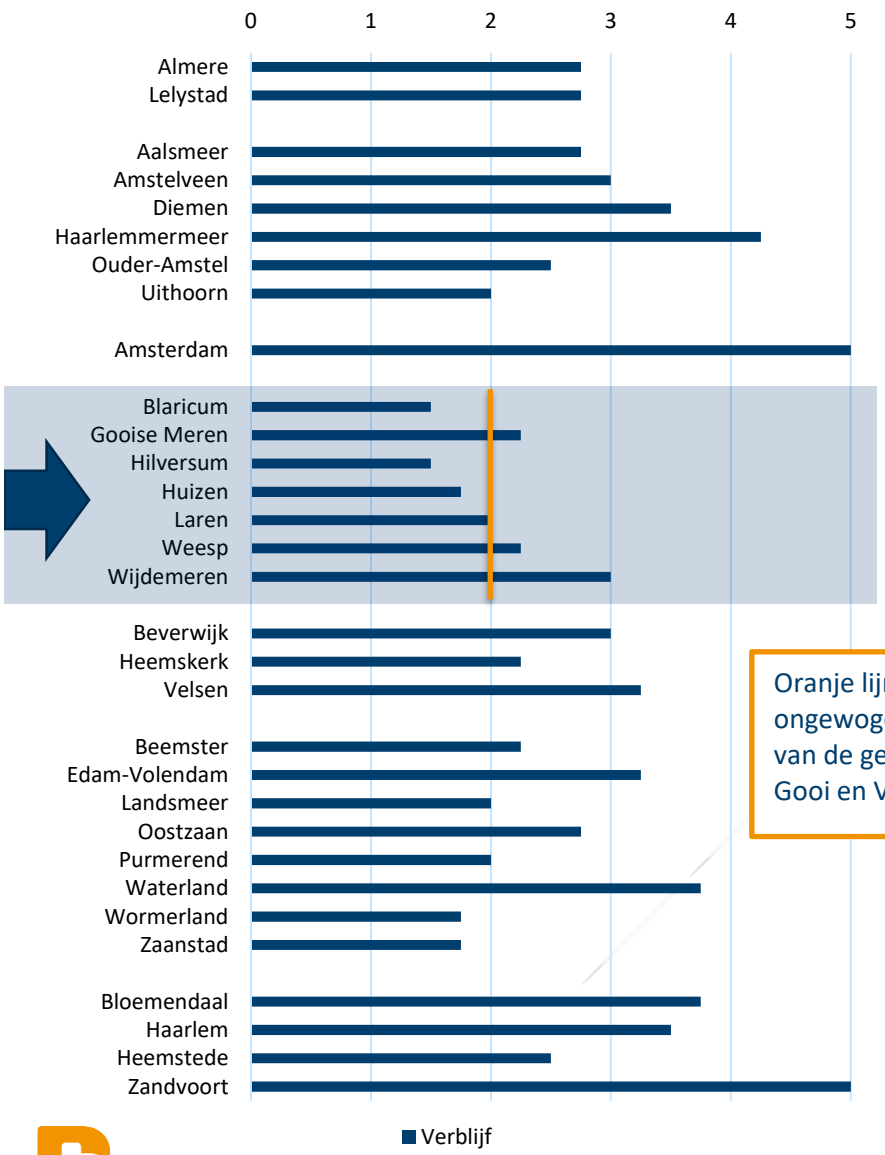

Oranje lijn: het ongewogen gemiddelde van de gemeenten in Gooi en Vechtstreek

Omvang dagrecreatie voor alle gemeenten (gegroepeerd per deelregio) en het ongewogen gemiddelde van de deelregio.

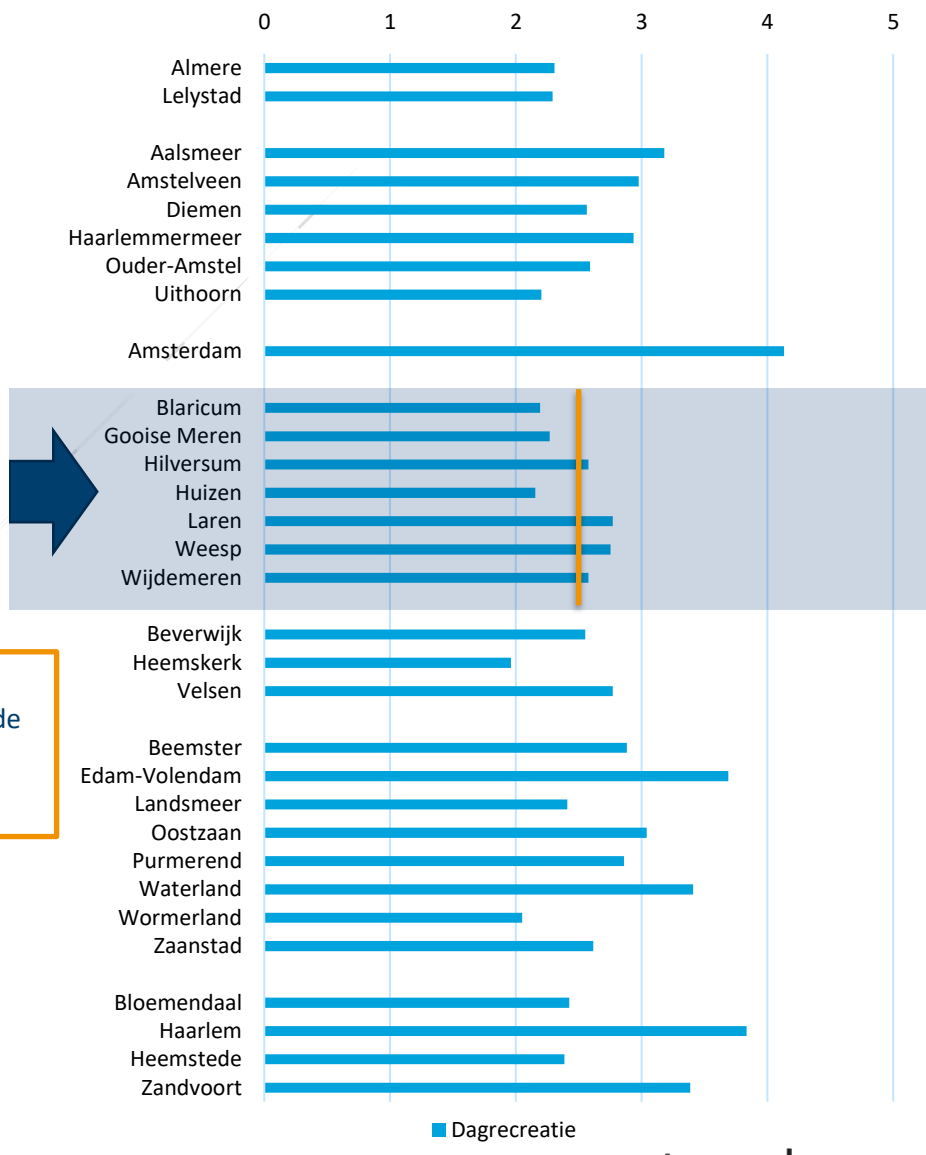

Verwachte bevolkingsgroei 2030
De verwachte bevolkingsgroei voor de Gooi en Vechtstreek is in onderstaande tabel weergegeven.

Verwachte bevolkingsgroei in 2030 t.o.v. 2019 in Gooi en Vechtstreek (exclusief Weesp i.v.m. gemeentelijke herindeling per 24-3-2022)

% bevolkingsgroei in 2030 t.o.v. 2019	Absolute bevolkingsgroei in 2030
+15%	12.000

(Bron: Verstedelijkingsstrategie Noord-Holland, 2021)

- Voor de regio Gooi en Vechtstreek wordt een groei van de bevolking verwacht van 20.000 inwoners in 2030 ten opzichte van 2019, dat is 8%. Exclusief Weesp is dat 12.000 inwoners, oftewel 15%. De bevolkingsgroei verschilt per gemeente in Gooi en Vechtstreek. In Weesp (+ 28,4%) en Blaricum (+ 20,3%) wordt de grootste groei verwacht, terwijl in Huizen juist een afname van het aantal inwoners wordt verwacht (- 1,9%). In totaal in de MRA komen er naar verwachting 266.000 inwoners bij, waarvan ongeveer 100.000 in Amsterdam.
- Recreatie is niet afgebakend tot gemeentegrenzen. Zowel inwoners van MRA als inwoners van de eigen gemeente of deelregio (of andere aangrenzende gemeenten buiten de MRA) zijn potentiële recreanten in Gooi en Vechtstreek.

Ontwikkeling toerisme
In de tabel rechts in beeld zijn de groeipercentages weergegeven, voor het aantal overnachtingen en gasten op basis van twee prognoses, die samen een hoog en laag scenario schetsen voor de mogelijke ontwikkeling van toerisme. Zie hoofdstuk 4 en bijlage 7 voor een uitgebreide toelichting van de werkwijze.

Groeipercentages 2030 t.o.v. 2019 voor Gooi en Vechtstreek, weergegeven voor overnachtingen en gasten

	Prognose o.b.v. Perspectief 2030 NBTC	Prognose o.b.v. Trendmatige groei 2013-2019 (post-corona)
Overnachtingen		-4%
Gasten	32%	-6%

- Op basis van het Perspectief 2030 van het NBTC verwachten we een groei van het aantal gasten van 32%.
- Op basis van de trendmatige groei (ontwikkeling van het aantal gasten en overnachtingen uit het verleden), zal de omvang van toerisme naar verwachting dalen met 4% voor overnachtingen en 6% van gasten. Het is echter geen gegeven dat de ontwikkelingen uit het verleden zich ookk op deze manier doorzetten naar de toekomst. Er zijn recentelijk veel inspanningen gedaan door de deelregio om toeristische ontwikkelingen te stimuleren, wat de daling mogelijk kan omzetten in een groei.
- Beide prognoses geven een hoog en laag scenario weer en de bandbreedte waarbinnen het toerisme zich mogelijk zal ontwikkelen. De daadwerkelijke groei van het aantal overnachtingen en verblijfsgasten hangt van o.a. marketing, beleid (in hoeverre wil de deelregio dit accommoderen), de capaciteit (in hoeverre kan de deelregio dit accommoderen) en de onzekerheden rondom de coronapandemie af.
- *NB* De prognose Trendmatige groei is gebaseerd op historische data, waardoor ook de data van Weesp hier bij inbegrepen is. Weesp fuseert per 2022 met Amsterdam.

Conclusies toeristisch-recreatieve omvang

- De omvang van dagrecreatie is in Gooi en Vechtstreek iets groter dan de omvang van verblijf. Vooral in de gemeente Gooise Meren en Wijdemeren is omvang van verblijf groter dan de omvang van de dagrecreatie.
- Gooi en Vechtstreek heeft qua verblijf, samen met de regio's IJmond en Almere – Lelystad een relatief lage toeristische omvang in vergelijking met andere regio's binnen de MRA.
- Gooi en Vechtstreek heeft qua dagrecreatie, samen met de regio's Almere – Lelystad en IJmond, een relatief lage omvang in vergelijking met andere regio's binnen de MRA.
- In de toekomst zal naar verwachting het aantal inwoners in absolute zin met 12.000 toenemen, waardoor de druk op het recreatieve aanbod in de regio zal toenemen. Daarnaast groeit ook het inwoneraantal van de MRA als geheel en recreëren zij ook buiten de deelregio waarin zij wonen of overnachten.
- Voor de ontwikkeling van het toerisme is er een laag scenario waarbij een afname wordt verwacht en een hoog scenario waarbij er een toename van het aantal gasten en overnachtingen wordt verwacht.

Uitgangspositie draagkracht

De ruwe data die zijn gebruikt voor draagkracht zijn in bijlage 5 opgenomen en vormen de basis voor de analyse van de elementen die onderdeel zijn van draagkracht. Om van de onderzoeksgegevens (ruwe data) tot bruikbare en (op MRA-schaal) vergelijkbare gegevens te komen, is een analyse uitgevoerd die bestaat uit onderstaande stappen:

- Van ruwe data naar kwintielscores (1 t/m 5) per (sub)indicator per gemeente (standaardiseren).
- Van scores per gemeente naar kwintielscores per deelregio;
- Duiding van de resultaten van de feitelijke analyse op niveau van de deelregio en vergelijking met de uitkomsten uit de gebiedstafel.

We beschrijven indicatoren voor de volgende clusters van domeinen:

- Stedelijk gebied: domeinen openbare ruimte, leefbaarheid en vastgoed;
- Natuur- en recreatiegebied;
- Beleid;
- Mobiliteit;
- Erfgoed.

De beoordeling van draagkracht per domein op basis van de input van deelnemers aan de gebiedstafels is weergegeven in het laatste deel.

Resultaten stedelijk gebied

Kwintielscores indicatoren stedelijke domeinen, per gemeente in de Gooi en Vechtstreek

Gemeente	Sociaaleconomisch				Openbare ruimte	Vastgoed			
	Waardering winkelaanbod	*Afstand tot voorzieningen*	*Tevredenheid met buurt*	*Overlast door anderen in buurt*	*Overlast door vervuiling*	*Prijzenstijging woningen*	*Leegstand winkels*	Totaal	Gem
Weesp	2	3	2	3	3	1	5	**19**	**2,7**
Huizen	2	5	3	3	3	2	5	**23**	**3,3**
Hilversum	5	5	2	3	3	3	3	**24**	**3,4**
Wijdemeren	4	1	4	5	5	4	4	**27**	**3,9**
Blaricum	3	4	5	5	5	5	1	**28**	**4,0**
Gooise Meren	4	4	4	4	4	5	5	**30**	**4,3**
Laren	4	5	5	5	5	5	1	**30**	**4,3**

Sociaaleconomisch

Feitelijke analyse

Op de indicatoren voor het sociaaleconomische domein scoort Gooi en Vechtstreek hoog in vergelijking met andere deelregio's. Binnen de Gooi en Vechtstreek zijn verschillen waar te nemen. Zo beoordelen de inwoners van Huizen (rapportcijfer 7,0) en Weesp (7,1) het aanbod van winkels voor dagelijkse boodschappen lager dan andere gemeenten in de deelregio (gemiddeld cijfer: 7,9). Daarom scoren Weesp en Huizen een 2 voor waardering van het winkelaanbod. In Wijdemeren is de afstand tot voorzieningen hoger (3,1km) dan in andere gemeenten (gemiddelde MRA: 2,1km) en scoort een 1. Gemeenten Blaricum en Laren vallen in positieve zin op door hun hoge scores voor tevredenheid met hun buurt en overlast door anderen in de buurt.

Gebiedstafel

De beoordeling voor het sociaaleconomische domein tijdens de gebiedstafel is eensluidend: er wordt aangegeven dat er sprake is van 'onderdruk'. Dit geeft aan dat er geen sprake is knelpunten of problematieken en geeft een indicatie voor ontwikkelruimte: het vergroten van het profijt (economisch en maatschappelijk) voor inwoners.

Openbare ruimte

Feitelijke analyse

Op overlast door vervuiling in de buurten, scoren de gemeenten hoger dan gemiddeld in de MRA. Over het algemeen wordt er geen overlast door vervuiling waargenomen. Hilversum (rapportcijfer 6,7) en Weesp (7,0) scoren opvallend lager dan de andere gemeenten in de Gooi en Vechtstreek (gemiddeld 7,4, MRA gemiddelde is een 7,1). Deze gemeenten krijgen daarom de score 3.

Gebiedstafel

Het beeld voor openbare ruimte vanuit de gebiedstafel is uiteenlopend: openbare ruimte wordt met name beoordeeld als 'onderdruk' maar er is ook sprake van 'normale' pieken.

Vastgoed

Feitelijke analyse

- Op de indicatoren voor vastgoed scoort de Gooi en Vechtstreek relatief hoog. De winkelleegstand is minder hoog dan in andere regio's en minder hoog dan het gemiddelde van de MRA (3,2%). Met name in Blaricum (6%) en Laren (6%) valt het percentage leegstand in negatieve zin op. Zij krijgen de score 1.
- De woningprijzen zijn iets minder hard gestegen dan elders in de MRA (gemiddelde stijging in de afgelopen 10 jaar is 49%). In de regio Gooi en Vechtstreek zijn met name in Weesp (73%) de prijzen harder gestegen dan in andere gemeenten. Weesp krijgt daarom de score 1.

Gebiedstafel

- In de Gooi en Vechtstreek zien we qua waardering in de gebiedstafel op het gebied van vastgoed een uiteenlopend beeld. Er is met name sprake van onderdruk op dit domein, echter op sommige locaties is sprake van zorgelijke pieken en structurele belasting.
- Zorgelijke pieken en structurele belasting worden waargenomen in o.a. Wijdemeren doordat hier jachthavens worden opgekocht door projectontwikkelaars en er bijvoorbeeld villa's plaatsen. Recreatieve voorzieningen zoals ligplaatsen en aanverwante recreatieve behoeften (zoals restaurants, parkeervoorzieningen etc.) verdwijnen hierdoor.

Resultaten natuur- en recreatiegebied

Kwintielscores indicatoren natuur- en recreatiegebied, per gemeente in de Gooi en Vechtstreek

Gemeente	Natuur		Totaal	Gem
	Overlast door bezoekers	*Opvangcapaciteit*		
Gooise Meren	1	3	**4**	**2,7**
Weesp	1	3	**4**	**2,7**
Wijdemeren	1	3	**4**	**2,7**
Blaricum	1	4	**5**	**3,3**
Hilversum	1	4	**5**	**3,3**
Huizen	1	4	**5**	**3,3**
Laren	1	4	**5**	**3,3**

Feitelijke analyse

- Op de indicatoren voor natuur scoort Gooi en Vechtstreek tot de laagste van de MRA. Er is in de Gooi en Vechtstreek het meeste sprake van negatieve effecten door toegenomen drukte (overlast, verstoring, zwerfvuil, toegenomen kosten door o.a. handhaving) waargenomen door de terreinbeherende organisaties (score 1).
- De opvangcapaciteit van de natuur is binnen de regio Gooi en Vechtstreek het hoogste in Laren (met 631 de enige gemeente waar geen tekort is in de Gooi en Vechtstreek voor de meest ondernomen recreatieve activiteit 'wandelen') en het laagste in de gemeenten Wijdemeren (tekort van ruim 5.000), Gooise Meren (tekort van ruim 4.500) en Weesp (tekort van ruim 3.500). Deze 3 gemeenten krijgen daarom de score 3.

Gebiedstafel

- Over het algemeen wordt het domein natuur tijdens de gebiedstafel beoordeeld als normale én structurele pieken. Echter is dit niet op alle locaties/gemeenten in de deelregio van toepassing.
- Er is in meerdere gemeente sprake van zorgelijke pieken: Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren en Wijdemeren. In Blaricum,

Gooise Meren, Huizen, Laren en Hilversum is er sprake van zorgelijke pieken rondom en in de natuur van het Goois Natuurreservaat. In Wijdemeren is er vooral sprake van zorgelijke pieken rondom de landgoederen en de plassen. Er wordt ervaren dat de zorgelijke pieken van nu een signaal zijn voor de toekomst (woningbouw, groei van recreatie en toerisme) en dat dit vraagt om voorzieningen in en rondom de natuur op niveau te houden.

Resultaten beleidsmatige aandacht

Kwintielscores indicatoren beleidsmatige aandacht, per gemeente in de Gooi en Vechtstreek

	Beleidsmatig					
Gemeente	***Ontwikkelruimte toerisme***	***Bestuurlijk sentiment***	***Sturing op balans***	***Beleid***	**Totaal**	**Gem**
Hilversum	5	3	1	1	10	2,5
Laren	3	3	5	1	12	3,0
Wijdemeren	5	4	1	2	12	3,0
Huizen	5	4	1	3	13	3,3
Blaricum	3	4	5	2	14	3,5
Weesp	5	3	5	2	15	3,8
Gooise Meren	5	4	5	3	17	4,3

Analyse beleidsmatige aandacht

- In 5 van de 7 gemeenten wordt aangegeven dat er sprake is van veel ontwikkelruimte voor toerisme en dat de draagkracht nergens overschreden wordt. 2 gemeenten geven aan dat er beperkt ontwikkelruimte aanwezig is en dat de draagkracht op sommige momenten of locaties overschreden wordt. Dit is het geval in de gemeenten Blaricum en Laren.
- De gemiddelde score voor sentiment (attitude ten aanzien van toerisme en recreatie) is 3,6 in de Gooi en Vechtstreek. De gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Huizen en Wijdemeren scoren hoger dan gemiddeld.
- In 4 van de 7 gemeenten is aangegeven dat er op dit moment beleid is om te sturen op balans, dit zijn Blaricum, Gooise Meren, Laren en Weesp.
- De score voor beleidsmatige draagkracht (aandacht voor de kwantitatieve component van bestemmingsontwikkeling en spreiding van toerisme en recreatie) is vergeleken met andere regio's lager dan gemiddeld. Hilversum en Laren krijgen de score 1, er zijn in dit geval geen doelen bekend ten aanzien van de groei, mindering of spreiding van recreatie en toerisme.

Resultaten mobiliteit

Voor het thema mobiliteit is geen feitelijke analyse beschikbaar.

Gebiedstafel

- Het beeld voor mobiliteit is op basis van de gebiedstafel uiteenlopend: over het algemeen wordt mobiliteit beoordeeld als 'zorgelijke pieken' en 'structurele belasting', maar op sommige plekken in de regio is sprake van balans. Knelpunten of aandachtspunten hebben lokale verschillen.
- Er is in meerdere gemeenten sprake van pieken door toeristisch verkeer. Zo wordt in Wijdemeren een structureel hoge piek qua verkeer en parkeren ervaren bij de landgoederen. Het ontbreken van parkeergelegenheden aan de randen van het gebied wordt als een gemis ervaren omdat mobiliteit zich in de kernen afspeelt.
- Nabij Loosdrecht en in en bij 's-Graveland is sprake van zorgelijke pieken. Dit wordt met name i de zomer gezien.
- In Blaricum, Laren en Hilversum is er sprake van zorgelijke pieken rondom en in de natuur van het Goois Natuurreservaat. Dit wordt vooral bij mooi weer of speciale dagen gezien.

Resultaten erfgoed

Voor het thema erfgoed is geen feitelijke analyse beschikbaar.

Gebiedstafel
Bij het domein erfgoed is het beeld op basis van de gebiedstafel uiteenlopend, er is met name sprake van onderdruk. Daarnaast is er eenmalig aangegeven dat er zorgelijke pieken zijn. Dat geeft aan dat er op bepaalde locaties in de regio beschadiging en/of hoge kosten voor beheer en onderhoud aan erfgoed wordt gezien maar dat er over het algemeen een indicatie is voor onderdruk.

Beoordeling draagkracht per domein voor Gooi en Vechtstreek

In de tabel is de beoordeling van draagkracht per domein op basis van de input van deelnemers aan de gebiedstafels weergegeven.

Beoordeling draagkracht per domein voor Gooi en Vechtstreek, op basis van input deelnemers gebiedstafel

Gooi en Vechtstreek	Onderdruk	Balans	Normale pieken	Zorgelijke pieken	Structurele belasting
Sociaaleconomisch (leefbaarheid)	○				
Openbare ruimte	○		○		
Vastgoed (woningmarkt)	○			○	○
Natuur		○	○	○	
Mobiliteit		○	○	○	○
Natuur		○	○	○	
Erfgoed	○			○	

Conclusies draagkracht

Op basis van de waardering van draagkracht tijdens de gebiedstafel, en ondersteund met de analyse van verschillende indicatoren op het gebied van draagkracht, kunnen we het volgende concluderen:

- In de Gooi en Vechtstreek wordt overall gezien de draagkracht als gunstig beoordeeld. Voor veel domeinen is er sprake van onderdruk: een indicatie voor ontwikkelruimte. Tegelijkertijd zijn er op twee domeinen van de leefomgeving aandachtspunten:
    - **Natuur**: In de natuur wordt de draagkracht overschreden. Hier is sprake van normale én zorgelijke pieken in bepaalde delen van de natuur. Er is sprake van negatieve effecten, zoals de verstoring van natuur, maar ook overlast voor recreanten, door toegenomen drukte.
    - **Mobiliteit**: Er is sprake van zorgelijke pieken én structurele belasting veroorzaakt door autoverkeer (o.a. parkeerdrukte). In Wijdemeren wordt bij de landgoederen structurele drukte ervaren en zomer of bij mooi weer is er sprake van zorgelijke

pieken bij Loosdrecht en ’s-Graveland. In Blaricum, Laren en Hilversum is er sprake van zorgelijke pieken rondom en in de natuur van het Goois Natuurreservaat.

- De overige domeinen (erfgoed, vastgoed, openbare ruimte, beleidsmatig en sociaaleconomisch) zijn als gunstig beoordeeld. Er spelen mogelijk nog wel bepaalde lokale/gemeentelijke knelpunten.
- De uitkomsten uit de gebiedstafel bevestigen dit beeld door aan te geven dat er sprake is van onderdruk. Bezoekers mogen op bepaalde momenten en locaties meer bijdragen aan de vitaliteit en leefbaarheid.

Samenwerking in de MRA

Hoe kan de samenwerking in de MRA behulpzaam zijn voor de Gooi en Vechtstreek? Tijdens de gebiedstafel is deze vraag voorgelegd aan de deelnemers. De belangrijkste uitkomsten:

- Op MRA-niveau is het van belang om gezamenlijk de bezoekersstromen in beeld te brengen. Tevens om antwoord te geven op de vraag hoeveel toeristen/bezoekers uit Amsterdam potentieel naar de Gooi en Vechtstreek kunnen komen. Hier hoort ook een scherper beeld van de doelgroep bij, welke toeristen en recreanten komen er nu naar de Gooi en Vechtstreek en op wie wil de regio zich vervolgens richten.
- Het is belangrijk naar elkaar door te verwijzen, maar ook aandacht te hebben voor welke type bezoeker waar naartoe wordt verwezen. Er is potentie om de verblijfsbezoeker vanuit Amsterdam te verleiden om in de Gooi en Vechtstreek te verblijven. Strategie voor spreiding verbreden naar verblijfstoerisme richting de Gooi en Vechtstreek.
- Gezamenlijk de economische en maatschappelijke waarde van natuur- en erfgoedrecreatie in kaart brengen. Wat brengt het de regio qua welvaart, welzijn enzovoorts.
- Uitdagingen rondom toerisme en recreatie zijn vaak RO-gerelateerd. Behoefte om dit MRA-breed met elkaar op te pakken. Bijvoorbeeld door ondersteuning bij het opstellen van ruimtelijke kaders, opstellen van bestemmingsplannen en omgang met natuur.
- Marktruimte voor nieuwe initiatieven op het gebied van toerisme en recreatie MRA-breed bekijken. Zo behoudt je overzicht en kijk op het hele gebied en doet niet iedere gemeente dat individueel van elkaar.

5. IJmond

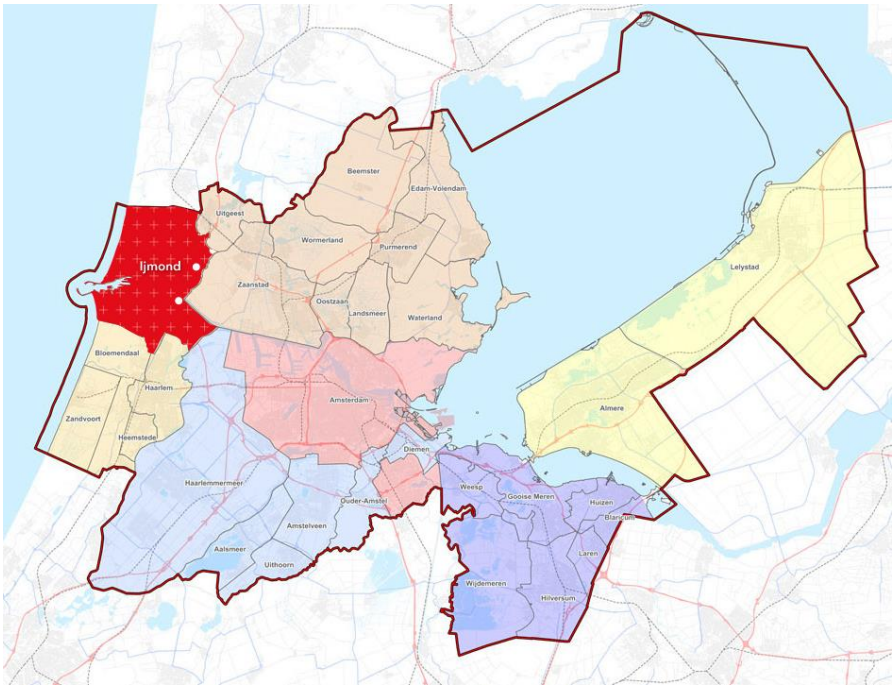

Omvang

Verblijf

IJmond heeft qua verblijf, samen met Almere-Lelystad, een relatief lage tot gemiddelde toeristische omvang in vergelijking met andere regio's binnen de MRA. De omvang van verblijf in IJmond is (ongewogen) hoger dan Gooi en Vechtstreek en Zaanstreek-Waterland, maar lager dan Amstelland-Meerlanden, Zuid-Kennemerland en Amsterdam.

Gemeentelijke waarden van indicatoren verblijf

Gemeente	Aantal overnachtingen per ha	Aantal overnachtingen per 1.000 inwoners	Aantal slaapplaatsen per 1.000 inwoners	Aantal Airbnb listings per 1.000 inwoners
Beverwijk	115,2	5.124	50	2,9
Heemskerk	21,8	1.514	45	0,9
Velsen	79,2	5.187	53	6,0

Binnen de deelregio zijn er gemeentelijke verschillen. De gemeente Velsen kent de hoogste omvang van verblijf en de gemeente Heemskerk de laagste, zie de figuur op pagina 154. Alhoewel Velsen de grootste omvang kent, heeft de gemeente Beverwijk wel het hoogste aantal overnachtingen per ha binnen de deelregio. Dit is deels te verklaren door het relatief kleinere oppervlak van de gemeente. Heemskerk kent daarentegen juist een laag aantal overnachtingen per ha en per 1.000 inwoners en heeft daarom een relatief lage omvang.

Dagrecreatie

De omvang van dagrecreatie in IJmond is laag in vergelijking met de overige deelregio's van de MRA. Net als bij verblijf, zijn ook bij dagrecreatie de gemeentelijke verschillen zichtbaar. Opnieuw heeft Velsen van de drie gemeenten de hoogste omvang, gevolgd door Beverwijk en tot slot Heemskerk. De gemeente Heemskerk kent daarbij de laagste omvang van dagrecreatie van alle gemeenten in de MRA. In de Heemskerk is het aantal attracties per hectare het laagste van de regio. Zo zijn hier 4 attracties, in Beverwijk 5 en in Velsen 30. De gemeente Heemskerk is echter qua oppervlakte groter dan de gemeente Beverwijk. Daarnaast is het aantal monumenten in Heemskerk (562) het laagste in de regio (Beverwijk: 1067 en Velsen: 1.410).

In Velsen valt de score voor het aantal bezoekers aan evenementen per 1.000 inwoners hoog uit in vergelijking met andere gemeenten. Zo zijn er in Velsen ruim 5.000 bezoekers aan evenementen per 1.000 inwoners. Alleen in Laren (bijna 7.000), Haarlem (circa 7.400), Amsterdam (bijna 8.500) en Zandvoort (ruim 23.000) is dit aantal hoger.

In Beverwijk zijn van de 3 gemeenten de meeste horecabanen (26) per 1.000 inwoners. In Heemskerk in dit aantal het laagste met 14 banen per 1.000 inwoners. Gemiddeld ligt dit in de MRA rond de 25 per 1.000 inwoners.

Gemeentelijke waarden van indicatoren dagrecreatie en cultuur

Gemeente	Attracties per ha	Monumenten per hectare	Toeristische bestedingen retail per 1.000 inwoners	Bezoeken per ha natuur en recreatie	Km recreatieve routenetwerken per ha	Horecabanen per 1.000 inwoners	Bezoekers evenementen per 1.000 inwoners
Beverwijk	0,003	0,022	0.07	8.495	0,16	26	1.263
Heemskerk	0,001	0,008	0.02	0	0,05	14	894
Velsen	0,007	0,034	0.06	2.534	0,08	21	5.012

Huidige situatie toeristisch-recreatieve omvang

In de figuren op de volgende pagina's is de omvang voor verblijf en dagrecreatie weergegeven voor alle gemeenten in de MRA. Dit betreffen kwintielscores (1 t/m 5) waarbij de ruwe data per gemeente is omgezet naar een score. De gemeenten in IJmond en het ongewogen gemiddelde voor de deelregio zijn hierin uitgelicht.

Omvang verblijf voor alle gemeenten (gegroepeerd per deelregio) en het ongewogen gemiddelde van de deelregio

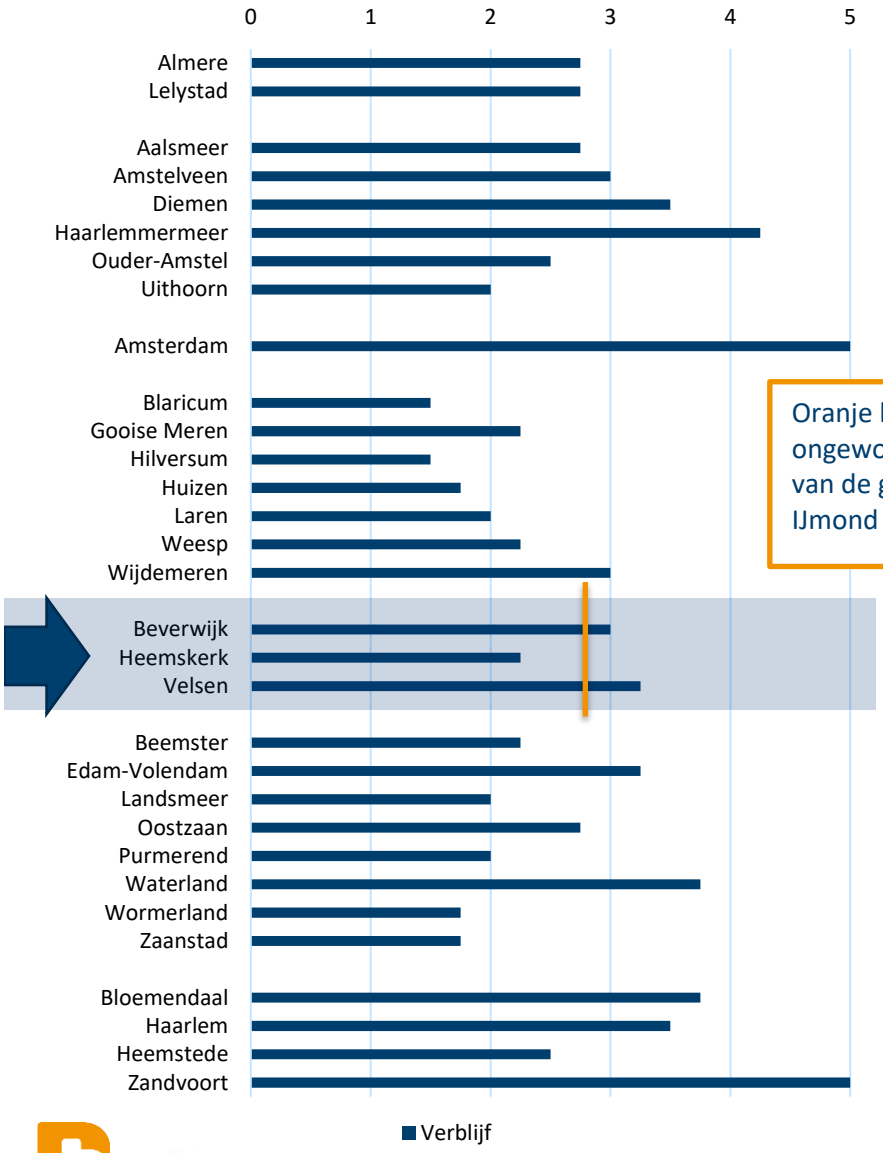

Oranje lijn: het ongewogen gemiddelde van de gemeenten in IJmond

Omvang dagrecreatie voor alle gemeenten (gegroepeerd per deelregio) en het ongewogen gemiddelde van de deelregio

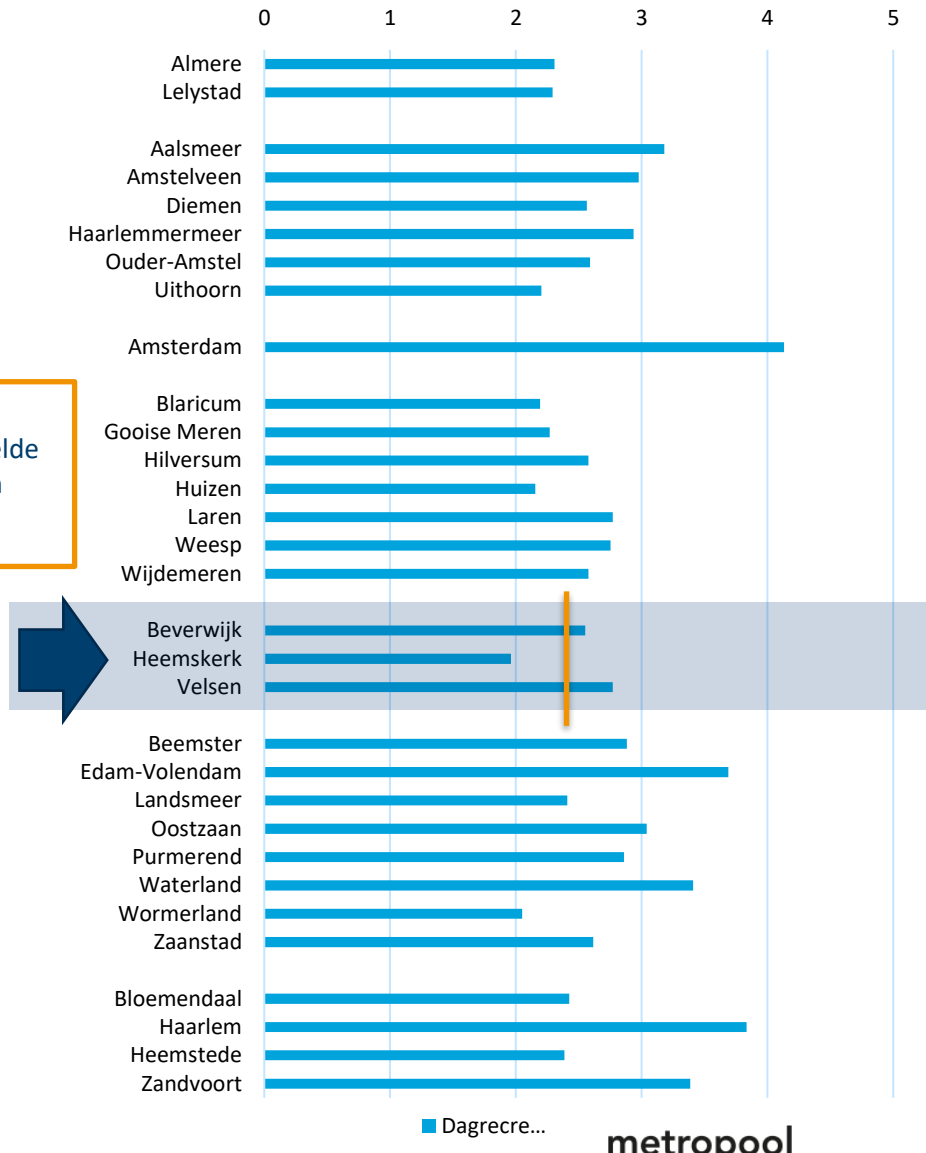

Verwachte bevolkingsgroei 2030
De verwachtte bevolkingsgroei voor IJmond is onderstaande tabel weergegeven.

Verwachte bevolkingsgroei in 2030 t.o.v. 2019 in IJmond

% bevolkingsgroei in 2030 t.o.v. 2019	Absolute bevolkingsgroei in 2030
+3,3%	5.000

(Bron: Verstedelijkingsstrategie Noord-Holland, 2021)

- In vergelijking met de andere deelregio's van de MRA kent IJmond de laagste bevolkingsgroei. Naar verwachting groeit de bevolking met 3,3% in 2030 in IJmond. De bevolkingsgroei verschilt per gemeente. In Beverwijk groeit de bevolking naar verwachting met 6,7% (2.760 inwoners), in Velsen met 3,1% (2.120 inwoners) en in Heemskerk blijft dit naar verwachting gelijk. In totaal in de MRA komen er naar verwachting 266.000 inwoners bij, waarvan ongeveer 100.000 in Amsterdam.
- Recreatie is niet afgebakend tot gemeentegrenzen. Zowel inwoners van MRA als inwoners van de eigen gemeente of deelregio (of andere aangrenzende gemeenten buiten de MRA) zijn potentiële recreanten in IJmond.

Ontwikkeling toerisme
In de tabel rechts in beeld zijn de groeipercentages weergegeven, voor het aantal overnachtingen en gasten op basis van twee prognoses, die samen een hoog en laag scenario schetsen voor de mogelijke ontwikkeling van toerisme. Zie hoofdstuk 4 en bijlage 7 voor een uitgebreide toelichting van de werkwijze.

Groeipercentages 2030 t.o.v. 2019 voor IJmond, weergegeven voor overnachtingen en gasten

	Prognose o.b.v. Perspectief 2030 NBTC	Prognose o.b.v. Trendmatige groei 2013-2019 (post-corona)
Overnachtingen		6%
Gasten	45%	10%

- Naar verwachting zal de omvang van verblijfstoerisme (blijven) groeien in de deelregio. Op basis van de ontwikkeling in het verleden (trendmatige groei) is de groei beperkt, namelijk 6% tot 10%. Echter, op basis van de nationale toekomstverwachting van het NBTC (Perspectief 2030) wordt een groei van 45% verwacht voor kustregio's in 2030 t.o.v. 2019.
- Deze prognoses geven een bandbreedte weer maar de daadwerkelijke groei van het aantal overnachtingen en verblijfsgasten hangt van o.a. beleid (in hoeverre wil de deelregio dit accommoderen), de capaciteit (in hoeverre kan de deelregio dit accommoderen) en de onzekerheden rondom de coronapandemie af.
- Het aantal overnachtingen neemt sterker toe dan het aantal inwoners, dat betekent dat aantal overnachtingen in de deelregio in verhouding tot het aantal inwoners in IJmond toeneemt.
- In de data voor de prognoses zijn zeecruisepassagiers niet bij inbegrepen. Voor IJmond is dit een belangrijke bezoekersgroep die van invloed is op de omvang. Zo is het aantal zeecruisepassagiers tussen 2013 en 2019 met 137% gestegen van ruim 64.000 naar 151.500 passagiers (bron: Port of Amsterdam, 2020). Dit kan mogelijk de verwachte groei nog verder versterken.

Conclusies toeristisch-recreatieve omvang

- De huidige toeristisch-recreatieve omvang in IJmond van verblijf is net iets omvangrijker dan dagrecreatie. Voor beide elementen is de omvang het meest omvangrijk in Velsen en het minst in Heemskerk.
- IJmond heeft qua verblijf, samen met Almere-Lelystad en Gooi en Vechtstreek, een relatief lage tot gemiddelde toeristische omvang in vergelijking met andere regio's binnen de MRA.
- In de toekomst zal naar verwachting het aantal inwoners gering toenemen, namelijk met 5.000. Hierdoor zal de druk op het recreatieve aanbod mogelijk licht toenemen. Daarnaast groeit ook het inwoneraantal van de MRA als geheel en recreëren zij ook buiten de deelregio waarin zij wonen of overnachten.
- Ook zal naar verwachting het toerisme groeien. Het aantal verblijfsgasten zal naar verwachting toenemen tussen de 10% en 45%.

Uitgangspositie draagkracht

De ruwe data die zijn gebruikt voor draagkracht zijn in bijlage 5 opgenomen en vormen de basis voor de analyse van de elementen die onderdeel zijn van draagkracht. Om van de onderzoeksgegevens (ruwe data) tot bruikbare en (op MRA-schaal) vergelijkbare gegevens te komen, is een analyse uitgevoerd die bestaat uit onderstaande stappen:

- Van ruwe data naar kwintielscores (1 t/m 5) per (sub)indicator per gemeente (standaardiseren).
- Van scores per gemeente naar kwintielscores per deelregio;
- Duiding van de resultaten van de feitelijke analyse op niveau van de deelregio en vergelijking met de uitkomsten uit de gebiedstafel.

We beschrijven de indicatoren voor de volgende clusters van domeinen:

- Stedelijk gebied: domeinen openbare ruimte, leefbaarheid en vastgoed;
- Natuur- en recreatiegebied;
- Beleid;
- Mobiliteit;
- Erfgoed.

De beoordeling van draagkracht per domein op basis van de input van deelnemers aan de gebiedstafels is weergegeven in het laatste deel.

Resultaten stedelijk gebied

Kwintielscores indicatoren stedelijke domeinen, per gemeente in IJmond

	Sociaaleconomisch				Openbare ruimte	Vastgoed			
Gemeente	*Waardering winkelaanbod*	*Afstand tot voorzieningen*	*Tevredenheid met buurt*	*Overlast door anderen in buurt*	*Overlast door vervuiling*	*Prijzenstijging woningen*	*Leegstand winkels*	Totaal	Gem
Beverwijk	3	5	1	1	1	2	1	**14**	**2,0**
Velsen	1	4	2	2	2	5	1	**17**	**2,4**
Heemskerk	5	4	3	4	4	2	3	**25**	**3,6**

Sociaaleconomisch

Feitelijke analyse

- Over het algemeen scoort IJmond gemiddeld op de indicatoren van het sociaaleconomische domein. We zien een aantal opvallende scores, zowel in hoge scores als lage scores voor indicatoren en verschillen per gemeente. Alle drie gemeenten scoren hoog op de afstand tot voorzieningen. Beverwijk scoort hier zelfs het op één na hoogst van alle gemeenten in de MRA (na Hilversum).
- Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor het winkelaanbod voor dagelijkse boodschappen verschilt per gemeente. Opvallend zijn Velsen en Heemskerk. Waar Velsen behoort tot de gemeenten met de laagste score, heeft Heemskerk juist het op één na hoogste rapportcijfer van de MRA.
- Beverwijk behoort tot de gemeenten met de laagste score op de indicatoren: rapportcijfer tevredenheid van inwoners met de buurt en rapportcijfer voor overlast van anderen in de buurt. Hoewel dit rapportcijfer een ruimvoldoende betreft, scoort Beverwijk relatief laag in vergelijking andere gemeenten en heeft daarom de score 1.

Gebiedstafel

Tijdens de gebiedstafel wordt voor het sociaaleconomische domein aangegeven dat er sprake is van zowel onderdruk als balans. Hierbij wordt aangegeven dat er lokale verschillen zijn en dat er kansen zijn om de relatie tussen toerisme en leefbaarheid in Beverwijk beter te benutten. Over het algemeen is er niet of nauwelijks sprake van problematiek ten aanzien van leefbaarheid als gevolg van toerisme in IJmond.

Openbare ruimte

Feitelijke analyse

Op overlast door vervuiling in de buurten scoort IJmond na Amsterdam het laagst. Dit rapportcijfer is laag in Beverwijk, namelijk een 6,2 in vergelijking met een gemiddelde van 7,1. Ook Velsen scoort wat lager dan gemiddeld, namelijk een 6,8. Heemskerk scoort met een 7,1 hetzelfde als het gemiddelde.

Gebiedstafel

- Tijdens de gebiedstafel is de openbare ruimte over het algemeen beoordeeld als normale pieken of balans. Daarnaast wordt ook een aantal keer aangegeven dat er sprake is van onderdruk en zorgelijke pieken.
- Overlast en zwerfafval is een probleem, met name bij het strand en bij de ingang van duingebieden. In hoeverre dit door bezoekers wordt veroorzaakt is echter niet bekend, er wordt aangegeven dat ook inwoners zich overlast en zwerfvuil veroorzaken.

Vastgoed

Feitelijke analyse

- Na Amsterdam en Almere-Lelystad heeft IJmond de laagste score voor vastgoed. Dit is deels te verklaren door de relatief hoge winkelleegstand in Beverwijk (11%) en Velsen (6%). De winkelleegstand in Beverwijk is samen met Lelystad het hoogst in de MRA (gemiddeld 3,2%).
- Daarnaast zijn de woningprijzen net iets harder gestegen dan gemiddeld in de MRA. Daar was de gemiddelde stijging in de afgelopen 10 jaar 49%. In Velsen is de gemiddelde stijging lager, namelijk 29%, maar in Beverwijk en Heemskerk net iets hoger, namelijk resp. 56% en 59%. Let op, deze indicator is niet één op één te relateren aan toerisme, maar geeft een indicatie van verstoring van de woningmarkt door recreatieve verhuur, met als belangrijkste aspect verdringing door te hoge huizenprijzen.

Gebiedstafel

Het domein van vastgoed is tijdens de gebiedstafels anders gewaardeerd dan op basis van de indicatoren. Vastgoed is voornamelijk beoordeeld als in balans. Tijdens de gebiedstafel komt naar voren dat er sprake is van balans omdat de woningmarkt überhaupt al overstuur is en toerisme (recreatieve verhuur) hier volgens de deelnemers niet de oorzaak van lijkt te zijn.

Resultaten natuur

Kwintielscores indicatoren natuur- en recreatiegebied, per gemeente in IJmond

Gemeente	Natuur		Totaal	Gem
	Overlast door bezoekers	*Opvangcapaciteit*		
Beverwijk	5	4	**9**	**6,0**
Heemskerk	5	4	**9**	**6,0**
Velsen	5	4	**9**	**6,0**

Feitelijke analyse

- De scores voor het domein natuur in IJmond zijn het hoogst van alle gemeenten en deelregio's in de MRA. In IJmond is er weinig tot geen sprake van negatieve effecten door toegenomen drukte (overlast, verstoring, zwerfvuil, toegenomen kosten door o.a. handhaving) waargenomen door de terreinbeherende organisaties.
- Wanneer we kijken naar de opvangcapaciteit voor de meest ondernomen recreatieve activiteit wandelen, zien we dat de gemeenten in IJmond de minste tekorten van alle gemeenten hebben. In Heemskerk zien we zelfs een overschot van 384 wandelingen per gemeente.

Gebiedstafel

- Het beeld dat uit de gebiedstafel naar voren komt is uiteenlopend en verschilt daardoor met het beeld dat op basis van de data naar voren komt. Het domein van natuur wordt merendeel beoordeeld als normale pieken of zorgelijke pieken, maar ook deels als onderdruk, balans en structurele belasting (alle drie even vaak). Kortom, alle beoordelingen komen voor.
- Uit de toelichtingen bleek dat er knelpunten zijn in de draagkracht van natuur voor het Nationaal Park Zuid-Kennemerland, maar dat er in andere gebieden in IJmond nog ruimte is voor bezoekers. De aandachtspunten dus op een lokaler schaalniveau binnen de deelregio.
- De gebiedstafels bevestigd daarbij de uitkomsten op basis van de beschikbare data, met daarbij een lokale duiding/nuance voor het Nationaal Park Zuid-Kennemerland.

Resultaten beleidsmatige aandacht

Kwintielscores indicatoren beleidsmatige aandacht, per gemeente in IJmond

Gemeente	Beleidsmatig					Gem
	Ontwikkelruimte	*Sentiment*	*Sturing op balans*	*Beleidsmatige draagkracht*	Totaal	
Beverwijk	5	3	1	1	**10**	**2,5**
Heemskerk	5	4	1	1	**11**	**2,8**
Velsen	3	5	1	3	**12**	**3,0**

Analyse beleidsmatige draagkracht

- In Beverwijk en Heemskerk wordt aangegeven dat er sprake is van veel ontwikkelruimte voor toerisme en dat de draagkracht (nog) nergens overschreden wordt (score 5). In Velsen is er nog beperkte ontwikkelruimte aanwezig (score 3).
- Het bestuurlijk sentiment (attitude ten aanzien van toerisme recreatie) is het hoogst in Velsen. Toerisme en recreatie wordt als kansrijk gezien. Gemiddeld in de MRA is de score 3,9. Beverwijk scoort lager en Heemskerk net rond het gemiddelde.
- In de gemeenten in IJmond is momenteel geen beleid om te sturen op balans, zij krijgen de score 1.
- In Beverwijk en Heemskerk zijn geen doelen bekend ten aanzien van groei, mindering of spreiding van toerisme en recreatie (score 1). In Velsen is er wel enigszins aandacht voor de kwantitatieve component van bestemmingsontwikkeling en spreiding van toerisme en recreatie (score 3).

Resultaten mobiliteit

Voor het thema mobiliteit is geen feitelijke analyse beschikbaar.

Gebiedstafel

- Het beeld voor mobiliteit is op basis van de gebiedstafel uiteenlopend: het domein wordt het meest beoordeeld als normale pieken, maar ook zorgelijke pieken en onderdruk komt voor. De pieken doen zich vooral voor op zomerse dagen op wegen richting het strand en tijdens evenementen.
- Daarnaast wordt aangegeven dat er sprake is van onderdruk voor het OV, doordat de bereikbaarheid met het OV niet optimaal is of onvoldoende benut wordt. Er liggen kansen om de OV-bereikbaarheid te verbeteren (bijvoorbeeld bootverbinding vanuit Amsterdam of een NS-station in IJmuiden). Ook zijn bepaalde delen van het strand momenteel onbereikbaar en wordt gezien als kans om de drukte te spreiden naar andere stranddelen.

Resultaten erfgoed

Voor het thema erfgoed is geen feitelijke analyse beschikbaar.

Gebiedstafel

- Het domein van erfgoed is tijdens de gebiedstafel het meest beoordeeld als onderdruk. Daarnaast is het domein, weliswaar minder vaak, ook beoordeeld als normale pieken en balans. De onderdruk geeft aan dat er indicatie is voor ontwikkelruimte en het benutten van kansen van toerisme en recreatie. Mogelijk kunnen bezoekers bijdragen aan de kosten voor beheer en onderhoud (behoud door ontwikkeling). Er is erfgoed in de regio dat nog benut kan worden, zoals bijvoorbeeld in Spaarnwoude.
- Er wordt aangegeven dat er soms sprake is van vandalisme bij specifiek de bunkers (normale pieken).

Beoordeling draagkracht per domein voor IJmond

In de onderstaande tabel is de beoordeling van draagkracht per domein op basis van de input van deelnemers aan de gebiedstafels weergegeven.

Beoordeling draagkracht per domein voor IJmond, op basis van input deelnemers gebiedstafel

	Onderdruk	Balans	Normale pieken	Zorgelijke pieken	Structurele belasting
Erfgoed	○	○	○		
Vastgoed (woningmarkt)		○			
Sociaaleconomisch (leefbaarheid)	○	○			
Mobiliteit	○		○	○	
Openbare ruimte	○	○	○	○	
Natuur	○	○	○	○	○

Conclusies draagkracht

Op basis van de waardering van draagkracht tijdens de gebiedstafel, en ondersteund met de analyse van verschillende indicatoren op het gebied van draagkracht, kunnen we het volgende concluderen:

In IJmond wordt overall gezien de draagkracht als gunstig beoordeeld. Dit blijkt uit de resultaten de gebiedstafel én de feitelijke analyse. Voor de stedelijke domeinen heeft IJmond een gemiddelde score in vergelijking met de overige regio's in de MRA. Voor natuur heeft IJmond samen met Zaanstreek-Waterland relatief gezien de minste tekorten aan opvangcapaciteiten en stijging van de drukte. Tegelijkertijd spelen er lokaal wel aandachtspunten in de natuur in IJmond, met name in de duinen (Nationaal Park Zuid-Kennemerland). Op locaties in de natuur elders in IJmond is er nog ruimte voor bezoekers. De resultaten van de gebiedstafel bevestigen de resultaten van de feitelijke analyse. Tijdens de gebiedstafel wordt daarnaast aangegeven dat er veelal sprake is van balans, onderdruk of normale pieken en de aandachtspunten beperkt zijn. Dit zijn met name lokale knelpunten (bijv. overlast in de openbare ruimte, of opstoppingen in het verkeer op drukke stranddagen of overlast bij bunkers), maar over het algemeen kan toerisme en recreatie nog verder ontwikkeld worden en bijdragen aan leefbaarheid en vitaliteit.

Samenwerking in de MRA

Hoe kan de samenwerking in de MRA behulpzaam zijn voor IJmond? Tijdens de gebiedstafel is deze vraag voorgelegd aan de deelnemers. De belangrijkste uitkomsten:

- Op MRA-niveau wordt het verzamelen van data ten aanzien van bezoekers en het in kaart brengen van bezoekersstromen door bijvoorbeeld een druktemonitor als belangrijk gezien.
- Daarnaast wil de regio IJmond zich graag toeristisch-recreatief verder ontwikkelen en zien zij de samenwerking in de MRA behulpzaam op het gebied van digitale vindbaarheid van het aanbod, digitalisering, marketing en elkaar versterken vanuit het eigen DNA.
- Op het gebied van bereikbaarheid en mobiliteit is de samenwerking in de MRA belangrijk (OV, fietsroutes, waterverbinding, deelvervoer).
- Het delen van kennis over de gemeentegrenzen en deelregiogrenzen heen.
- Er is behoefte aan een spreidingsstrategie op hoofdlijnen in de MRA, waarbij de deelregio's en gebieden dit zelf verder kunnen specificeren en vanuit het eigen DNA kunnen ontwikkelen en regio's elkaar op die manier kunnen versterken.

6. Zaanstreek-Waterland

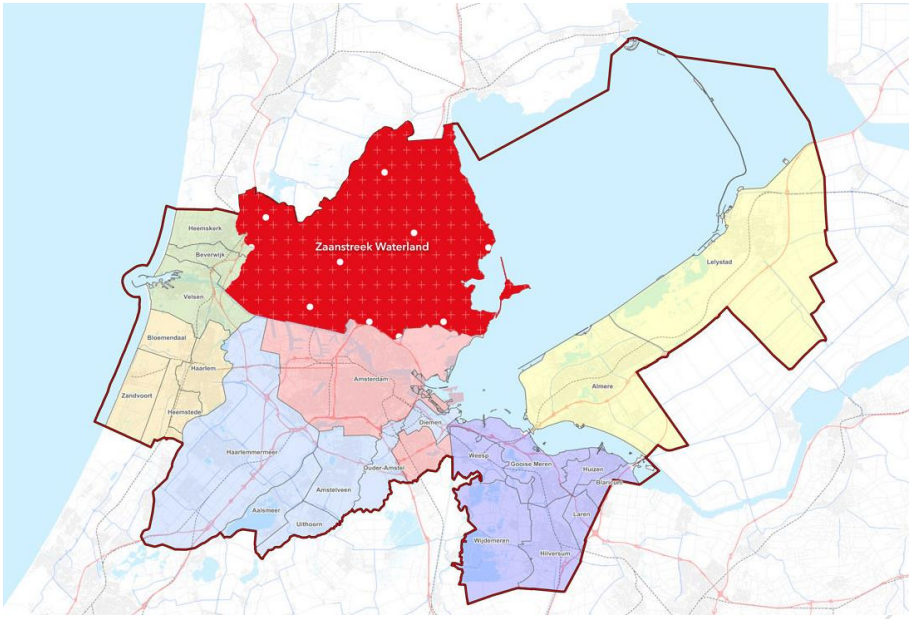

Omvang

Verblijf

Zaanstreek-Waterland kent een gemiddelde verblijfsomvang. Er zijn jaarlijks circa 1,2 miljoen overnachtingen in deze regio. De verblijfscapaciteit van bedden, kampeer- en huisjesterreinen is geschikt voor ongeveer 5.800 personen er zijn circa 1.317 AirBnB listings.

Binnen de regio zijn er gemeentelijke verschillen. De gemeenten aan de Zuiderzeekust, Edam-Volendam en Waterland, hebben de grootste omvang qua verblijf. Zaanstad, qua inwoners de grootste gemeente in de deelregio, heeft een relatief kleine verblijfsomvang, hoewel het absolute aantal overnachtingen ongeveer 346.000 bedraagt. Maar relatief gezien (gerelateerd aan de oppervlakte en aantal inwoners) zijn er relatief weinig verblijfsmogelijkheden en overnachtingen.

Indicatoren verblijf per gemeente

Gemeente	Aantal overnachtingen per ha	Aantal overnachtingen per 1.000 inwoners	Aantal slaapplaatsen per 1.000 inwoners	Aantal Airbnb listings per 1.000 inwoners
Beemster	5,2	3.788	29	5
Edam-Volendam	298,3	13.463	26	4
Landsmeer	0	0	12	7
Oostzaan	59,8	7.072	43	3
Purmerend	16,1	465	16	2
Waterland	44,1	13.263	66	14
Wormerland	1,7	410	3	3
Zaanstad	46,7	2.217	10	4

Dagrecreatie

Met onder meer 146 dagattracties en 771.100 bezoekers aan evenementen per jaar kent Zaanstreek-Waterland na Amsterdam en Zuid-Kennemerland de grootste toeristisch-recreatieve omvang in de MRA. Dit geeft aan dat het dagrecreatief aanbod gerelateerd aan het aantal inwoners en hectares in deze deel-regio groter is dan elders in de MRA (m.u.v. Amsterdam en Zuid-Kennemerland). De regio heeft een aantal hotspots en kleinere bezienswaardigheden voor toeristen, en is populair bij recreanten. Kenmerken van het aanbod zijn het cultureel en industrieel erfgoed, en een aantrekkelijk Hollands landschap met vele mogelijkheden om te wandelen, fietsen en/ of varen (zo'n 800 kilometers aan recreatieve routes liggen in deze regio).

Er bestaan (vanzelfsprekend) onderlinge verschillen tussen de gemeenten en binnen de gemeenten. Deze verschillen hangen (vaak) samen met de aan/- afwezigheid van unique selling points. Edam-Volendam en Waterland springen er in deze regio uit qua dagrecreatieve omvang. In deze gemeenten vinden we hotspots, zo ontvangt Edam-Volendam veel dagbezoekers (jaarlijks circa 1,4 miljoen), onder meer uit Amsterdam. Deze dagrecreatieve druk zorgt voor piekbelasting. Iets zuidelijker gelegen zijn Het Twiske en Marken beide grote trekpleisters, deze gebieden trekken respectievelijk jaarlijks circa 1,2 - 1,6 miljoen[26] en 400.000 bezoeken.[27]

Ook Zaanstad en Beemster scoren (boven) gemiddeld op omvang van dagrecreatie. Dit hangt samen dagbezoeken aan de Zaanse Schans (2,5 miljoen bezoekers per jaar) en evenementen. Daarentegen kennen Landsmeer en Wormerland een relatief lage omvang vanuit toerisme en recreatie. Voor Landsmeer is deze relatief lage omvang tegenstrijdig met het aantal bezoekers die Het Twiske jaarlijks verwelkomt. Naast Het Twiske ligt Ilperveld ook (voor een deel) in Landsmeer, een natuurgebied met een dagrecreatief aanbod.

Indicatoren dagrecreatie per gemeente

Gemeente	Attracties per ha	Monumenten per hectare	Toeristische bestedingen retail per 1.000 inwoners	Bezoeken per ha natuur en recreatie	Km recreatieve routenetwerken per ha	Horecabanen per 1.000 inwoners	Bezoekers evenementen per 1.000 inwoners
Beemster	0,002	0,012	0,21	0	1,93	27	2.565
Edam-Volendam	0,017	0,123	0,27	22	1,28	11	1.921
Landsmeer	0,001	0,003	0,11	1.592	0,17	30	0
Oostzaan	0,003	0,006	0,45	3.817	0,08	15	2.460
Purmerend	0,012	0,013	0,05	4.771	0,14	28	1.807
Waterland	0,006	0,062	0,43	76	0,81	14	0
Wormerland	0,001	0,009	0,05	229	0,47	16	0
Zaanstad	0,005	0,037	0,05	229	0,27	34	3.065

Conclusies huidige situatie toeristisch-recreatieve omvang

Zaanstreek-Waterland scoort qua omvang binnen de MRA gemiddeld, met als opmerking dat de oostelijke gemeenten een wat grotere omvang hebben en de westelijk een relatief wat kleinere omvang.
Vergelijken we de omvang van verblijf met die van dagrecreatie, dan zien we dat die voor dagrecreatie relatief wat groter is dan voor verblijf. In veel andere regio's in de MRA is dat omgekeerd (in verhouding meer verblijf dan vermaak). Vooral Zaanstad, Purmerend, Edam-Volendam en Beemster hebben relatief gezien een hogere dagrecreatieve omvang dan verblijfsrecreatieve omvang. In Waterland zien we juist wel een grotere verblijfsomvang.

26 https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20210627_12761379?utm_source=google&utm_medium=organi

27 Toeristische Visie 2015-2021 (Gemeente Waterland)

Omvang verblijf voor alle gemeenten (gegroepeerd per deelregio) en het ongewogen gemiddelde van Zaanstreek-Waterland

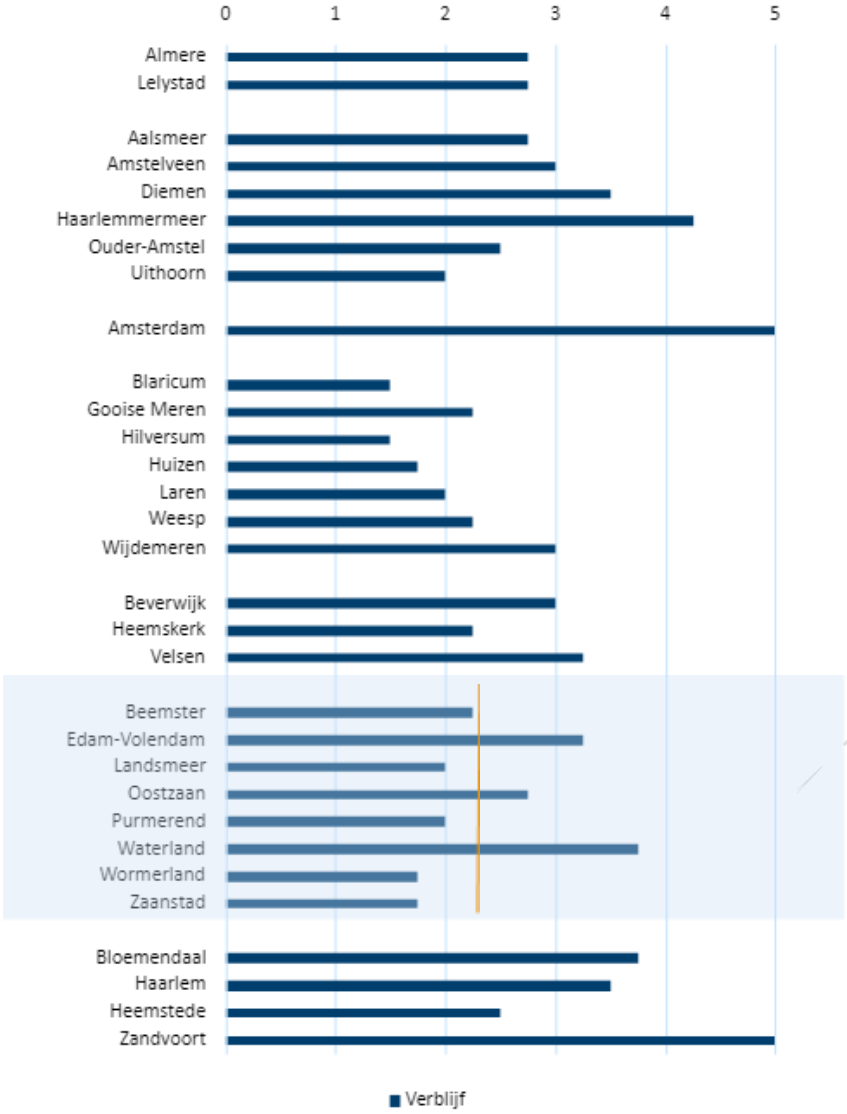

Omvang dagrecreatie voor alle gemeenten (gegroepeerd per deelregio) en het ongewogen gemiddelde van Zaanstreek-Waterland

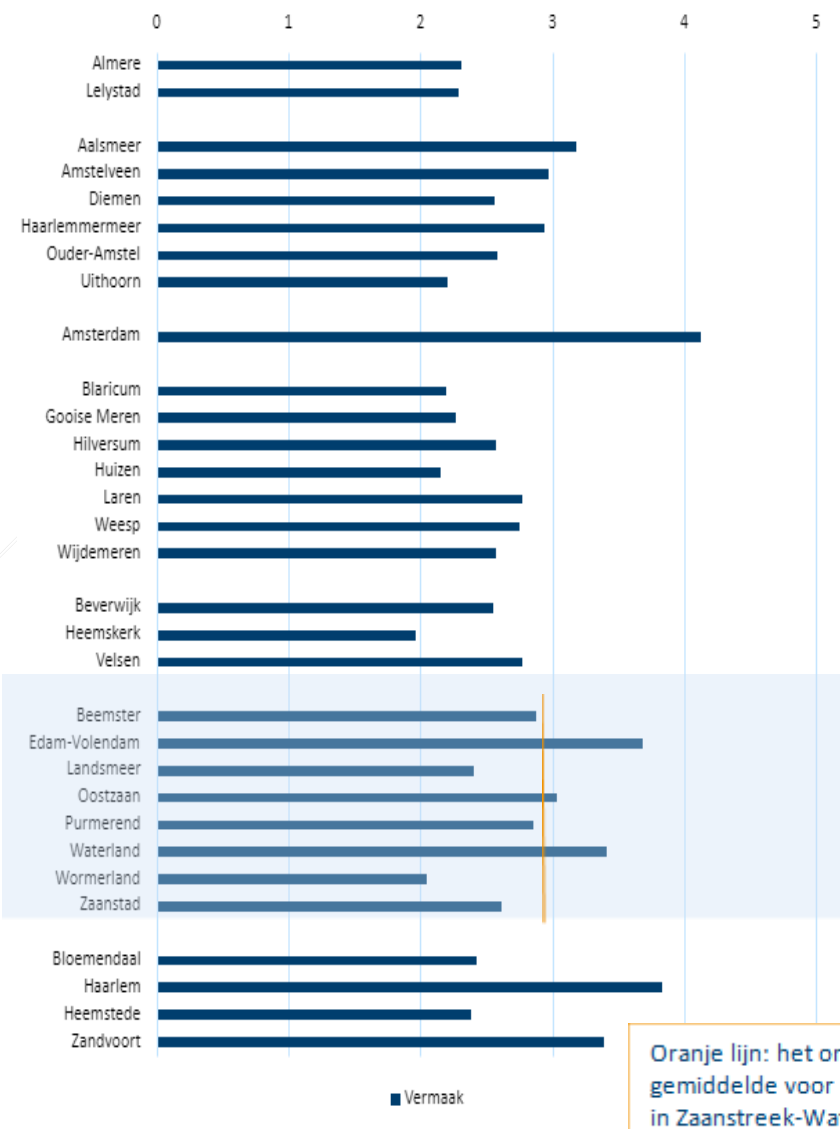

Oranje lijn: het ongewogen gemiddelde voor alle gemeenten in Zaanstreek-Waterland.

Verwachte bevolkingsgroei 2030

Verwachte bevolkingsgroei in 2030 t.o.v. 2019 in Zaanstreek-Waterland

% bevolkingsgroei in 2030 t.o.v. 2019	Absolute bevolkingsgroei tot 2030
+6,7%	23.000

(Bron: Verstedelijkingsstrategie Noord-Holland, 2021)

- In totaal komen er in de MRA naar verwachting circa 266.000 inwoners bij, waarvan ongeveer 105.000 in Amsterdam. In regio Zaanstreek-Waterland komen er circa 23.000 inwoners bij (zie tabel).
- Binnen de regio Zaanstreek-Waterland verschilt de bevolkingsgroei per gemeente. In Beemster (+23,1% +2245 inwoners), Purmerend (+8,4% +6750 inwoners) en Zaanstad (7,2% +11.210 inwoners) wordt een groei verwacht, terwijl in Oostzaan een kleine afname van het aantal inwoners wordt verwacht (-2,1%, 210 inwoners).
- Recreanten houden zich niet aan gemeentegrenzen. Zowel inwoners van de MRA als inwoners van eigen gemeenten of deelregio (of andere aangrenzende gemeenten buiten de MRA) zijn potentiële recreanten voor Zaanstreek-Waterland. De gemeente Amsterdam groeit tot 2030 met ca 105.000 inwoners, die voor een deel ook naar deze regio zullen komen om te recreëren.

Ontwikkeling toerisme

In de tabel rechts in beeld zijn de groeipercentages weergegeven, voor het aantal overnachtingen en gasten op basis van twee prognoses, die samen een hoog en laag scenario schetsen voor de mogelijke ontwikkeling van toerisme. Zie hoofdstuk 4 en bijlage 7 voor een uitgebreide toelichting van de werkwijze.

De prognoses zijn gemaakt voor de COROP-gebieden vanwege de beschikbaarheid van overnachtingscijfers. Zaanstreek-Waterland behoort tot twee COROP-gebieden. Het COROP-gebied Zaanstreek valt hier volledig onder. Ook omvat Zaanstreek-Waterland een deel van COROP Groot-Amsterdam. Groot-Amsterdam bestaat in totaal uit 13 gemeenten, waaronder Amsterdam. Aangezien (gemeente) Amsterdam de prognose voor Groot-Amsterdam beïnvloedt, zijn de prognoses berekend minus de cijfers van Amsterdam. Zie hoofdstuk 4 en bijlage 7 voor een uitgebreide toelichting

Groeipercentages 2030 t.o.v. 2019 voor COROP-gebieden Groot-Amsterdam (excl. gemeente Amsterdam) en Zaanstreek, weergegeven voor overnachtingen en gasten

	Prognose o.b.v. Perspectief 2030 NBTC	Prognose o.b.v. Trendmatige groei 2013-2019 (post-corona)
Gasten (G-A)	26%	39%
Gasten (Z)	26% - 32%	23%
Overnachtingen (G-A)		39%
Overnachtingen (Z)		46%

** Z: Zaanstreek, G-A: Groot-Amsterdam, excl. gemeente Amsterdam.*

- Naar verwachting zal de omvang van verblijfstoerisme (blijven) groeien in de Zaanstreek-Waterland.
- Op basis van het Perspectief 2030 verwachten we een groei van 26% - 32% voor beide COROP-gebieden.
- Op basis van de trendmatige groei (ontwikkeling van gasten en overnachtingen in het verleden) (post-corona), verwachten we een toename van 23% tot 39% van het aantal gasten en 39% tot 46% van het aantal overnachtingen.
- Beide prognose geven een bandbreedte weer waarbinnen het toerisme zich mogelijk gaat ontwikkelen. De daadwerkelijke groei van het aantal overnachtingen en verblijfsgasten hangt af van o.a. beleid (in hoeverre wil de deelregio dit accommoderen), de capaciteit (in hoeverre kan de deelregio dit accommoderen) en de onzekerheden rondom de coronapandemie af. Daarnaast zijn dagbezoekers uit de MRA of elders

in Nederland ook een bezoekersgroep die de toekomstige situatie nog kunnen beïnvloeden.

Conclusies toekomstige situatie toeristisch-recreatieve omvang

- Het aantal overnachtingen en het aantal inwoners neemt toe, waardoor de toeristisch-recreatieve omvang zal toenemen.
- De groei legt een grotere druk op de al bestaande beschikbare ruimte. Wat dit betekent voor het ontwikkelingsperspectief van de MRA is opgenomen in hoofdstuk 7. Belangrijk is de groei te monitoren en hierop grip te houden, zodat optimaal wordt bijgedragen aan o.a. spreiding.

Uitgangspositie draagkracht

De ruwe data die zijn gebruikt voor draagkracht zijn in bijlage 5 opgenomen en vormen de basis voor de analyse van de elementen die onderdeel zijn van draagkracht. Om van de onderzoeksgegevens (ruwe data) tot bruikbare en (op MRA-schaal) vergelijkbare gegevens te komen, is een analyse uitgevoerd die bestaat uit onderstaande stappen:
Van ruwe data naar kwintielscores (1 t/m 5) per (sub)indicator per gemeente (standaardiseren).

- Van scores per gemeente naar kwintielscores per deelregio.
- Duiding van de resultaten van de feitelijke analyse op niveau van de deelregio en vergelijking met de uitkomsten uit de gebiedstafel.

We beschrijven de indicatoren voor de volgende clusters van domeinen:

- Stedelijk gebied: domeinen openbare ruimte, leefbaarheid en vastgoed;
- Natuur- en recreatiegebied;
- Beleid;
- Mobiliteit;
- Erfgoed.

De beoordeling van draagkracht per domein op basis van de input van deelnemers aan de gebiedstafels is weergegeven in het laatste deel.

Resultaten stedelijk gebied

Kwintielscores indicatoren stedelijke domeinen, per gemeente in Zaanstreek-Waterland (een hoge score betekent gunstig en een lage score ongunstig)

	Sociaaleconomisch				Openbare ruimte	Vastgoed			
Gemeente	*Waardering winkelaanbod*	*Afstand tot voorzieningen*	*Tevredenheid met buurt*	*Overlast door anderen in buurt*	*Overlast door vervuiling*	*Prijzenstijging woningen*	*Leegstand winkels*	Totaal	Gem
Beemster	2	2	5	5	5	3	5	27	4
Edam-Volendam	5	2	4	4	4	5	4	28	4
Landsmeer	4	2	3	3	3	1	5	21	3
Oostzaan	4	3	4	5	5	3	5	29	4
Purmerend	5	4	2	2	2	3	1	19	3
Waterland	1	1	4	5	5	5	5	26	4
Wormerland	4	1	3	4	4	4	5	25	4
Zaanstad	4	3	1	1	1	3	2	15	2

<u>Sociaaleconomische draagkracht (leefbaarheid)</u>

Feitelijke analyse

- Zaanstreek-Waterland komt op de indicatoren voor het sociaaleconomische domein relatief hoog uit, in lijn met IJmond en Zuid-Kennemerland. Als grote stad scoort Zaanstad lager op dit punt, wat in lijn is met andere grote steden binnen de MRA.
- Wel moet rekening gehouden worden met de hotspots binnen de deelregio: Zaanse Schans, Volendam en Marken. Bij de hotspots zijn zorgelijke pieken aanwezig op drukke dagen en balans/ normale pieken op de overige dagen. Er is behoefte aan versterking van de balans tussen het aantal bezoekers en inwoners in die gebieden.
- Hiernaast zijn er kernen in de regio waar toename van bezoekers kan bijdragen aan de vitaliteit en leefbaarheid.

Gebiedstafel

- Het beeld vanuit de gebiedstafel komt in grote lijnen overeen met de uitkomsten van de feitelijke analyse.
- Het algemene beeld is dat toerisme nu geen afbreuk doet aan leefbaarheid en levendigheid en daaraan zelfs (nog meer) kan bijdragen. De hotspots zijn wel belangrijke aandachtsgebieden.

<u>Openbare ruimte</u>

Feitelijke analyse

- Op Overlast door vervuiling in de buurten zien we in de deelregio veel verschillen tussen de gemeenten, Zaanstad en Purmerend geven de laatste score (relatief meer overlast door vervuiling). De meer landelijke gemeenten (met kleinere kernen) geven een meer gunstige score.

Gebiedstafel

- In Zaanstreek-Waterland vinden we zowel normale als zorgelijke pieken ten aanzien van bezoekers in de openbare ruimte. Ook is er balans en onderdruk. Er zijn dus grote lokale verschillen. De zorgelijke pieken zijn lokaal bij de drie hotspots in deze regio: Volendam, de Zaanse Schans en Marken. Andere pieken zijn ook te zien bij bijvoorbeeld theetuin de Neckermolen in Wijdewormer. Grote groepen passen daar niet, terwijl er voor individuele bezoekers wel voldoende ruimte is.
- Het overall beeld van de openbare ruimte is gemiddeld tot positief.

<u>Vastgoed (woningmarkt en winkelleegstand)</u>

Feitelijke analyse

- De deelregio kent zowel gemeenten waar de stijging van de vastgoedprijzen tot de laagste categorie hoort (Landsmeer) en ook gemeenten de hoogste prijsstijgingen gezien worden (Edam-Volendam en Waterland).
- De winkelleegstand in de regio is over het algemeen beperkt (score 4 of 5), maar de gemeenten Purmerend (score 1, behoort tot de gemeenten met de hoogste leegstand) en Zaanstad (score 2) hebben te kampen met meer leegstand.

Gebiedstafel

- Uit de gebiedstafel kwam naar voren dat ontwikkeling van het toerisme kan bijdragen aan het verminderen van de winkelleegstand (o.a. in Purmerend en Zaanstad).
- Er zijn enkele zorgen over toename van toeristisch- recreatieve verhuur van woningen (Waterland heeft relatief veel airbnb listings). Als dit tot overlast leidt, dan is dat beperkt.
- Over het geheel genomen wordt aangegeven dat hier sprake is van balans.

Resultaten natuur- en recreatiegebied

Kwintielscores indicatoren natuur- en recreatiegebied, per gemeente in Zaanstreek-Waterland

Gemeente	Natuur		Totaal	Gem
	Overlast door bezoekers	*Opvangcapaciteit*		
Beemster	5	4	**9**	**4,5**
Edam-Volendam	5	3	**8**	**4**
Landsmeer	5	3	**8**	**4**
Oostzaan	5	4	**9**	**4,5**
Purmerend	5	4	**9**	**4,5**
Waterland	5	3	**8**	**4**
Wormerland	5	3	**8**	**4**
Zaanstad	5	2	**7**	**3,5**

Feitelijke analyse

- In de deelregio Zaanstreek-Waterland ervaren beheerders relatief weinig overlast door bezoekers in natuur- en recreatiegebieden.
- De opvangcapaciteit voor recreatie in natuur- en groengebieden is hier gunstig (de tekorten zijn hier relatief klein), met uitzondering van Zaanstad dat relatief weinig buitengebied heeft en wel veel inwoners. Hierbij is het wel van belang rekening te houden met de beperkte ontwikkelruimte in de Natura-2000 gebieden.

Gebiedstafel

- Over het algemeen wordt voor Zaanstreek-Waterland aangegeven dat de negatieve effecten voor het element natuur beperkt zijn, en dat is er sprake van balans. Er worden relatief weinig negatieve effecten ervaren van de stijging van het aantal bezoekers in natuurgebieden en drukte door waterrecreanten. De impact van de recreanten op de natuur wordt beperkt door het moerassig karakter van de gebieden, waardoor de toegankelijkheid beperkt wordt.

- Het Twiske is een gebied waar zich volgens de deelnemers wel eens (zorgelijke) pieken voordoen (verschilt per tijd en locatie).
- In weekenden/ op zonnige dagen is sprake van piekmomenten in het Purmerbos. Hier wordt gestreefd naar een sterke(re) balans tussen stad en groen (visie leefbare stad), onder meer door openbare ruimte en parken met elkaar te verbinden. Hierdoor moet de draagkracht van openbaar groen en natuur versterkt worden.
- Er wordt aangegeven dat de normale en zorgelijke pieken van nu de structurele druk voor de toekomst weergeeft, gezien de groei van het aantal inwoners in de MRA. Dit vraagt om voorzieningen in en rondom de natuur om de recreatieve druk te kunnen blijven opvangen.
- Zaanstreek-Waterland heeft een divers landschap dat weliswaar kwetsbaar is, maar ook op diverse plekken nog onontdekt.
- Het algemene beeld voor op basis van beschikbare bronnen wordt bevestigd door de uitkomsten van de gebiedstafel.

Resultaten beleidsmatige aandacht

Kwintielscores indicatoren beleidsmatige aandacht, per gemeente in Zaanstreek-Waterland

	Beleidsmatig					
Gemeente	***Ontwikkelruimte toerisme***	***Bestuurlijk sentiment***	***Sturing op balans***	***Beleid***	**Totaal**	**Gem**
Landsmeer	3	3	1	1	8	2,0
Oostzaan	3	3	1	3	10	2,5
Beemster	3	5	1	5	14	3,5
Waterland	3	3	5	3	14	3,5
Purmerend	5	5	1	5	16	4,0
Wormerland	5	5	1	5	16	4,0
Edam-Volendam	3	4	5	5	17	4,3
Zaanstad	3	5	5	5	18	4,5

Feitelijke analyse

- Zaanstreek-Waterland scoort relatief goed op het element beleidsmatige aandacht. Purmerend en Wormerland geven aan nog veel ontwikkelruimte te hebben voor toerisme (score 5), in de andere gemeenten is die er beperkt of onder voorwaarden (score 3).
- Voor 'sentiment' is gekeken in de coalitieakkoorden. Toerisme en recreatie worden overal genoemd, waarbij er bij veel gemeenten aandacht is voor zowel de kansen als de opgaven.
- Drie van de 8 gemeenten sturen op balans (score 5).
- Bijna alle gemeenten hebben richtinggevende kwantitatieve doelen op het gebied van recreatie en / of toerisme (score 3 of 5).

Resultaten mobiliteit

Feitelijke analyse

Voor dit thema is geen kwantitatieve feitelijke analyse beschikbaar.

Gebiedstafel

- Binnen de deelregio zijn er plaatselijke (lokale) aandachtspunten als het gaat om mobiliteit in relatie tot toerisme en recreatie. Bij de hotspots, zoals de Zaanse Schans, Volendam en Marken, maar op drukke momenten zijn bijvoorbeeld ook opstoppingen of parkeeroverlast.
- Sommige delen van Zaanstreek-Waterland zijn niet goed bereikbaar met het openbaar vervoer.
- Bij de ontwikkeling van toeristisch-recreatief aanbod is bereikbarheid en voldoende ruimte voor parkeren, wandelaars en fietsers een voorwaarde (bijvoorbeeld Beemster en bij ander erfgoed).

Resultaten erfgoed

Feitelijke analyse

Voor dit thema is geen kwantitatieve feitelijke analyse beschikbaar.

Gebiedstafel

- Over het algemeen is de beoordeling van het domein erfgoed in balans. Wel bestaan er lokale verschillen.
- In Beemster, Purmerend, Wormerland en Zaanstad zijn er meer kansen om toerisme en recreatie (op een duurzame manier) in te zetten voor behoud van het erfgoed.
- Door de gemeente Zaanstad wordt aangegeven dat er sprake is van schade aan erfgoed en wachtrijen voor erfgoedattracties (Zaanse Schans). In andere gemeenten in de deelregio is dit niet of minder aan de orde.

Beoordeling draagkracht per domein voor Zaanstreek-Waterland

In de onderstaande tabel is de beoordeling van draagkracht per domein op basis van de input van deelnemers aan de gebiedstafels weergegeven.

Beoordeling draagkracht per domein voor Zaanstreek-Waterland, op basis van input deelnemers gebiedstafel

Zaanstreek-Waterland	Onderdruk	Balans	Normale pieken	Zorgelijke pieken	Structurele belasting
Erfgoed		○			
Vastgoed (woningmarkt)		○			
Sociaaleconomisch (leefbaarheid)			○	○	
Mobiliteit			○		
Openbare ruimte				○	
Natuur			○		

Conclusies draagkracht

- Op basis van de waardering van draagkracht tijdens de gebiedstafels en beschikbare data, concluderen we dat de draagkracht overall gunstig is. Tegelijkertijd twee typen aandachtspunten:
  - Op de **hotspots (Zaanse Schans, Volendam, Marken en Het Twiske)** is aandacht gewenst voor de sociaaleconomische leefbaarheid, mobiliteitsknelpunten en de openbare ruimte. Bewoners ervaren overlast en de leefbaarheid moet versterkt worden. Qua mobiliteit moet gedacht worden aan duurzame mobiliteit en beperken van overlast door reguleren of organiseren van de verkeersstromen.
  - Buiten de hotspots zijn er mogelijkheden om het bestaande erfgoed, de kernen en het landschap beter te benutten voor recreatie en toerisme.
- De overige domeinen (erfgoed, vastgoed, natuur en beleidsmatig) worden over het algemeen gunstig beoordeeld. Er spelen mogelijk nog wel bepaalde (lokale) knelpunten.
- De draagkracht voor de natuur is relatief gunstig, maar aan de andere kant beperkt door de vele Natura-2000 en BPL gebieden.
- Van alle domeinen hebben erfgoed en natuur de hoogste score op basis van beschikbare data. Dit wordt bevestigd door de uitkomsten uit de gebiedstafel met daarbij de toelichting dat het domein in balans is (geen knelpunten of aandachstpunten), maar ook dat de potentie van erfgoed en de natuur nog beter benut kunnen worden.

Samenwerking in de MRA

Hoe kan de samenwerking in de MRA behulpzaam zijn voor Amsterdam? Tijdens de gebiedstafel is deze vraag voorgelegd aan de deelnemers. Onderwerpen die hieruit kwamen zijn:

- Uitgangspunt van samenwerking op dit onderwerp binnen de MRA is dat gemeentegrenzen er niet toe doen voor bezoekers en inwoners. Dit vraagt om een strategie die het 'denken buiten de gemeentegrenzen' ondersteunt.
- Het is belangrijk naar elkaar door te verwijzen, elkaars informatie te ontsluiten en gezamenlijk 'logische' bezoekersstromen proberen vorm te geven.
- Op MRA-niveau is het van belang om gezamenlijk marketing/ promotie op te pakken.
- Beter monitoren en inzichtelijk maken van het aanbod en data van bezoekersstromen en de beperkte capaciteit van gemeenten op dit punt (deels) op te vangen.
- Bereikbaarheid en mobiliteit moet op MRA-schaal worden opgepakt, denk aan OV, het fietsnetwerk of het doortrekken van de noordzuidlijn. Hiermee vergroot je de bereikbaarheid en nabijheid voor recreatie. Zorg ervoor dat ideeën uit andere regio's op dit onderwerp worden benut, wellicht spelen hier dezelfde opgaven. Kortom, kennisdeling binnen de MRA maar ook kennis van buiten de MRA ophalen.
- Product- en bestemmingsontwikkeling regionaal afstemmen op basis van DNA en identiteit van Zaanstreek-Waterland. Elke deelregio en bestemming focus op de eigen kwaliteiten.
- Hierbij ook samen goede kaders vaststellen, bijvoorbeeld ten aanzien van duurzame mobiliteit. Bijvoorbeeld bij (toeristisch-recreatieve) ontwikkeling: 'ja, mits fietsmobiliteit wordt gestimuleerd'.
- In MRA-verband samenwerken om de impact van Amsterdamse bezoekers en inwoners (en Amsterdams beleid) in de regio te kunnen inschatten (waterbedeffect), en daarop te anticiperen.

7. Zuid-Kennemerland

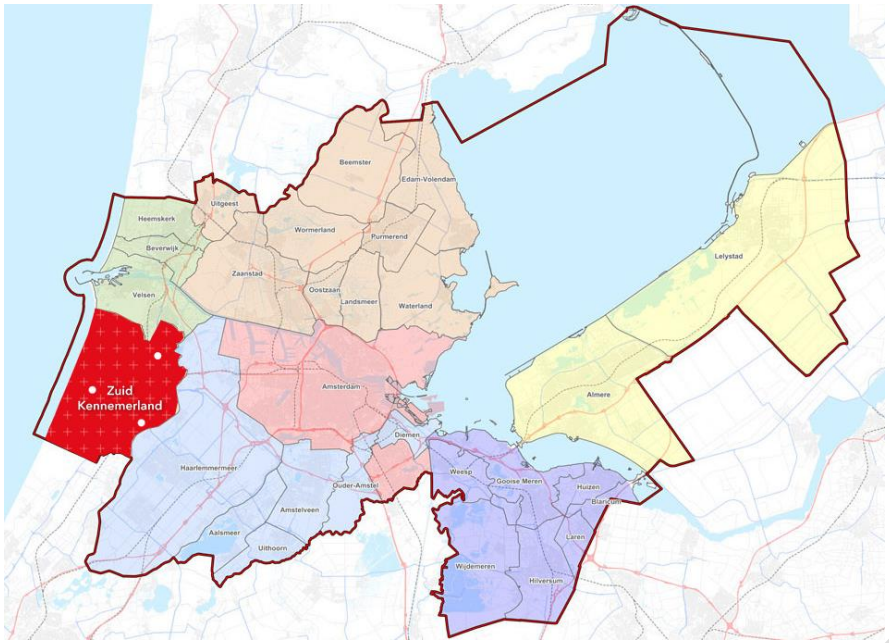

Omvang

Verblijf

Zuid-Kennemerland heeft vergeleken met de andere MRA deelregio's een relatief grote omvang van verblijf. Na Amsterdam is de omvang het hoogst in Zuid-Kennemerland. In onderstaande tabel zijn vier waarden weergegeven voor verblijf.

Gemeentelijke waarden van indicatoren verblijf

Gemeente	Aantal overnachtingen per ha	Aantal overnachtingen per 1.000 inwoners	Aantal slaapplaatsen per 1.000 inwoners	Aantal Airbnb listings per 1.000 inwoners
Bloemendaal	105,1	17861	39	9
Haarlem	171,1	3100	49	10
Heemstede	-	-	34	6
Zandvoort	311,8	58785	140	39

Binnen de deelregio Zuid-Kennemerland zijn er verschillen per gemeente. In Zandvoort is het element van verblijf het meest omvangrijk en in Heemstede het minst omvangrijk. Daarnaast valt op dat Zandvoort samen met Amsterdam het meest omvangrijk is ten aanzien van verblijf van alle gemeenten in de MRA. De grote omvang van Zandvoort is te verklaren door het relatieve kleine aantal inwoners van de gemeente (zeker ten opzichte van Amsterdam) en een hoog aantal overnachtingen, slaapplaatsen en particuliere verhuur in relatie tot inwoners en oppervlakte.
Met uitzondering van Heemstede, hebben alle gemeenten in Zuid-Kennemerland een relatief grote omvang in vergelijking met alle andere gemeenten in de MRA.

Dagrecreatie

Ook voor dagrecreatie heeft Zuid-Kennemerland na Amsterdam de hoogste omvang van dagrecreatie. Er zijn duidelijke verschillen per gemeente in Zuid-Kennemerland. In Haarlem is de omvang van dagrecreatie en cultuur namelijk omvangrijk en in Bloemendaal en Heemstede juist minder. Haarlem behoort zelfs tot de gemeenten met de grootste omvang van de MRA (samen met Amsterdam en Edam-Volendam).

Dit komt o.a. door het relatief grote aantal horeca- en winkelvoorzieningen in Haarlem (zie ook tabel op de volgende pagina), door het aantal

monumenten (0,402 per ha) en het aantal bezoekers aan evenementen (7.403 per 1.000 inwoners). Dit is in Haarlem groter dan gemiddeld in de MRA. In Bloemendaal is de omvang relatief klein. Het aantal attracties per ha is met 0,001 minder omvangrijk dan gemiddeld in de MRA. Wel is het aantal bezoekers aan natuur- en recreatiegebieden en het aantal horecabanen omvangrijk in Bloemendaal, maar de overige indicatoren scoren relatief lager.Voor Heemstede geldt dat alle indicatoren wat lager dan gemiddeld scoren in vergelijking met overige gemeenten in de MRA, maar dat er geen echte uitschieters van lage omvang zijn. Het aantal monumenten per hectare is hier een uitzondering op, dit is namelijk met 0,004 groter dan gemiddeld in de MRA, maar de overige indicatoren van omvang van dagrecreatie scoren relatief laag.

In Zandvoort is het vermaak ook relatief omvangrijk in vergelijking met andere gemeenten in de MRA. Hier zien we vooral een groot aandeel toeristische bestedingen in de retail (0,45 per 1.000 inwoners) en omvangrijk aantal horecabanen (77 per 1.000 inwoners) en bezoekers aan evenementen (23.211 per 1.000 inwoners).

Gemeentelijke waarden van parameters dagrecreatie en cultuur

Gemeente	Attracties per ha	Monumenten per hectare	Toeristische bestedingen retail per 1.000 inwoners	Bezoeken per ha natuur en recreatie	Km recreatieve routenetwerken per ha	Horecabanen per 1.000 inwoners	Bezoekers evenementen per 1.000 inwoners
Bloemendaal	0,001	0,068	0,11	2.659	0,02	34	2.008
Haarlem	0,009	0,402	0,13	18.895	0,15	25	7.403
Heemstede	0,004	0,119	0,04	-	0,08	13	-
Zandvoort	0,002	0,004	0,45	1.069	0,01	77	23.211

Huidige situatie toeristisch-recreatieve omvang

In de figuren op de volgende pagina's is de omvang voor verblijf en dagrecreatie weergegeven voor alle gemeenten in de MRA. Dit betreffen kwintielscores (1 t/m 5) waarbij de ruwe data per gemeente is omgezet naar een score. De gemeenten in Zuid-Kennemerland en het ongewogen gemiddelde voor de deelregio zijn hierin uitgelicht.

Omvang verblijf voor alle gemeenten (gegroepeerd per deelregio) en het ongewogen gemiddelde van de deelregio

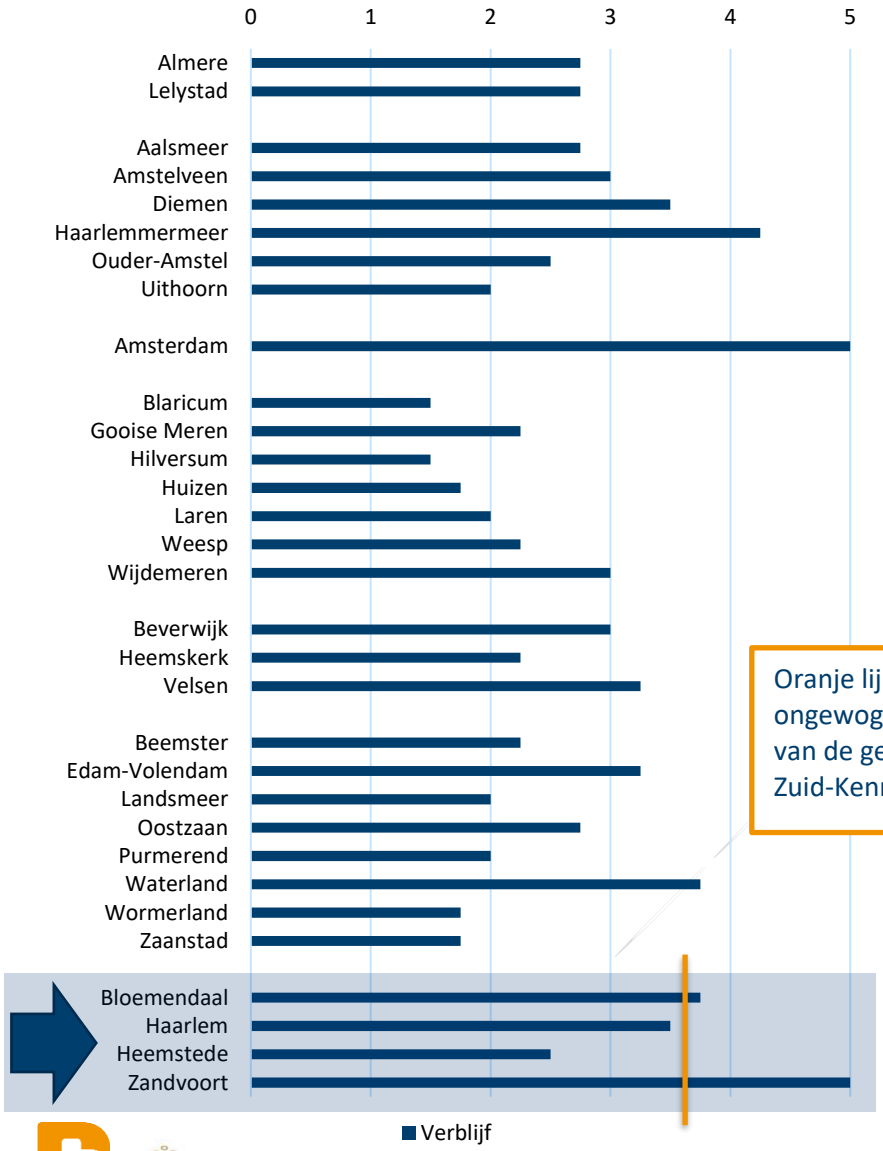

Oranje lijn: het ongewogen gemiddelde van de gemeenten in Zuid-Kennemerland

Omvang dagrecreatie voor alle gemeenten (gegroepeerd per deelregio) en het ongewogen gemiddelde van de deelregio.

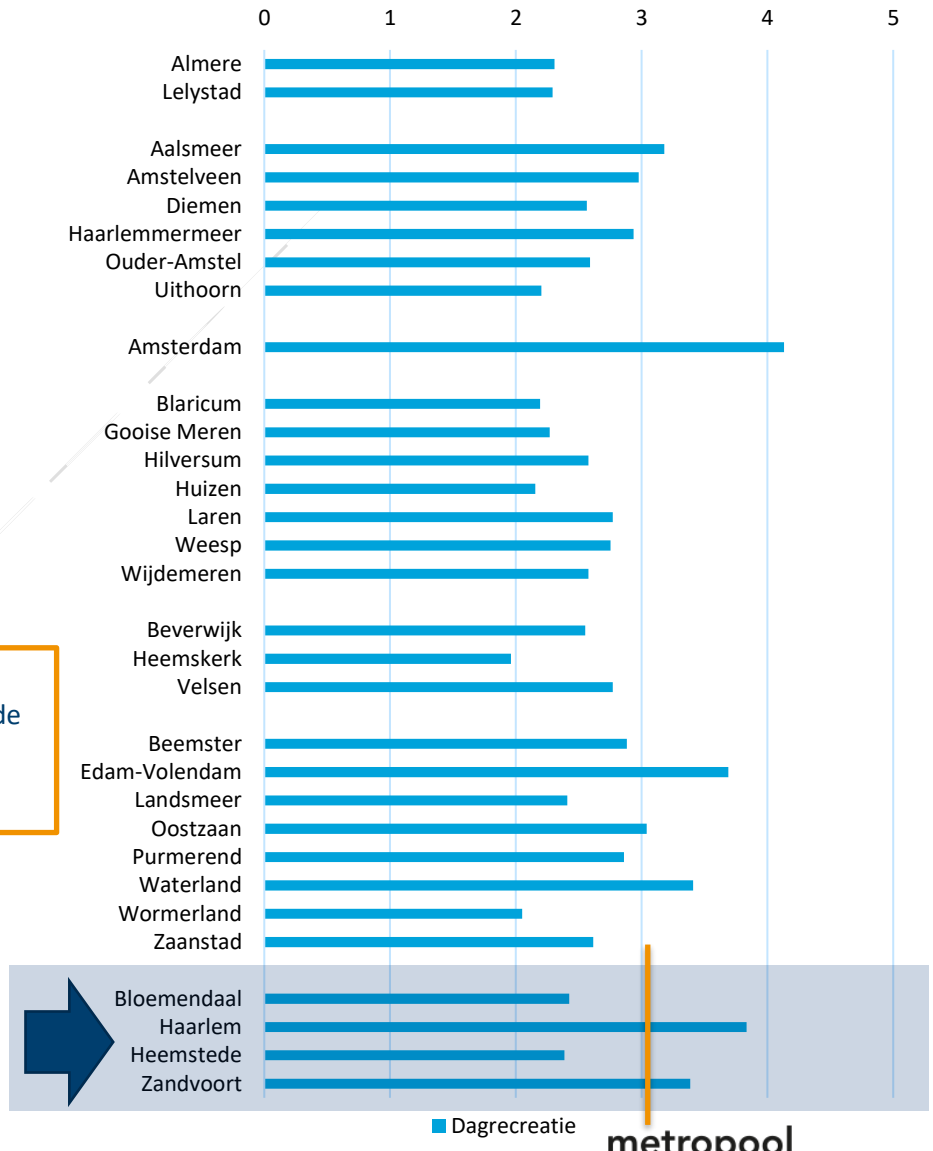

Verwachte bevolkingsgroei 2030
De verwachte bevolkingsgroei voor Zuid-Kennemerland is in onderstaande tabel weergegeven.

Verwachte bevolkingsgroei in 2030 t.o.v. 2019 Zuid-Kennemerland

% bevolkingsgroei in 2030 t.o.v. 2019	Absolute bevolkingsgroei in 2030
+6,6%	15.000

(Bron: Verstedelijkingsstrategie Noord-Holland, 2021)

- Voor de regio Zuid-Kennemerland wordt een groei van de bevolking verwacht van 15.000 inwoners in 2030 ten opzichte van 2019, dat is 8%. De bevolkingsgroei verschilt per gemeente in Zuid-Kennemerland. De sterkste groei wordt verwacht in Haarlem (+8%), gevolgd door Bloemendaal (+4,7%). In Heemstede is de verwachte groei 3,2% en in Zandvoort is dit 1,9%.
- In totaal in de MRA komen er naar verwachting 266.000 inwoners bij, waarvan ongeveer 100.000 in Amsterdam.
- Recreatie is niet afgebakend tot gemeentegrenzen. Zowel inwoners van MRA als inwoners van de eigen gemeente of deelregio (of andere aangrenzende gemeenten buiten de MRA) zijn potentiële recreanten in Zuid-Kennemerland

Ontwikkeling toerisme
In de tabel rechts in beeld zijn de groeipercentages weergegeven, voor het aantal overnachtingen en gasten op basis van twee prognoses, die samen een hoog en laag scenario schetsen voor de mogelijke ontwikkeling van toerisme. Zie hoofdstuk 4 en bijlage 7 voor een uitgebreide toelichting van de werkwijze.

Groeipercentages 2030 t.o.v. 2019 voor Zuid-Kennemerland, weergegeven voor overnachtingen

	Prognose o.b.v. Perspectief 2030 NBTC	Prognose o.b.v. Trendmatige groei 2013-2019 (post-corona)
Overnachtingen		19%
Gasten	45%	20%

- Naar verwachting zal de omvang van verblijfstoerisme (blijven) groeien in de deelregio.
- Op basis van de nationale toekomstverwachting van het NBTC (Perspectief 2030) wordt een forse groei van 45% verwacht voor kustregio's in 2030 t.o.v. 2019. Op basis van de ontwikkeling in het verleden (trendmatige groei) is de groei beperkter, namelijk 19% voor overnachtingen en 20% voor gasten.
- Deze prognoses geven een bandbreedte weer maar de daadwerkelijke groei van het aantal overnachtingen en verblijfsgasten hangt van o.a. beleid (in hoeverre wil de deelregio dit accommoderen), de capaciteit (in hoeverre kan de deelregio dit accommoderen) en de onzekerheden rondom de coronapandemie af.
- Het aantal overnachtingen neemt sterker toe dan het aantal inwoners, dat betekent dat aantal overnachtingen in de deelregio in verhouding tot het aantal inwoners in Zuid-Kennemerland.

Conclusies toeristisch-recreatieve omvang
- De omvang van dagrecreatie is in Zuid-Kennemerland groter dan de omvang van verblijf. Dit geldt vooral voor de gemeenten Bloemendaal en Zandvoort. In Haarlem is de dagrecreatie omvangrijker en in Heemstede is dit ongeveer gelijk.
- Zuid-Kennemerland heeft qua verblijf en dagrecreatie een relatief hoge omvang. Voor beide elementen heeft de regio na Amsterdam de hoogste omvang in vergelijking met andere regio's binnen de MRA.

- In de toekomst zal naar verwachting het aantal inwoners in absolute zin met 15.000 toenemen, waardoor de druk op het recreatieve aanbod in de regio zal toenemen. Daarnaast groeit ook het inwoneraantal van de MRA als geheel en recreëren zij ook buiten de deelregio waarin zij wonen of overnachten.
- De bandbreedte waarbinnen het toerisme naar verwachting zal ontwikkelen is tussen de 20% en 45% toename van het aantal verblijfsgasten in 2030 ten opzichte van 2019. Dit zorgt tevens voor een toename van de druk op de beschikbare ruimte en het toeristische aanbod.

Uitgangspositie draagkracht

De ruwe data die zijn gebruikt voor draagkracht zijn in bijlage 5 opgenomen en vormen de basis voor de analyse van de elementen die onderdeel zijn van de draagkracht. Om van de onderzoeksgegevens (ruwe data) tot bruikbare en (op MRA-schaal) vergelijkbare gegevens te komen, is een analyse uitgevoerd die bestaat uit onderstaande stappen:

- Van ruwe data naar kwintielscores (1 t/m 5) per (sub)indicator per gemeente (standaardiseren).
- Van scores per gemeente naar kwintielscores per deelregio;
- Duiding van de resultaten van de feitelijke analyse op niveau van de deelregio en vergelijking met de uitkomsten uit de gebiedstafel.

We beschrijven indicatoren voor de volgende clusters van domeinen:

- Stedelijk gebied: domeinen openbare ruimte, leefbaarheid en vastgoed;
- Natuur- en recreatiegebied;
- Beleid;
- Mobiliteit;
- Erfgoed.

De beoordeling van draagkracht per domein op basis van de input van deelnemers aan de gebiedstafels is weergegeven in het laatste deel.

Resultaten stedelijk gebied

Kwintielscores indicatoren stedelijke domeinen, per gemeente in Zuid-Kennemerland

Gemeente	Sociaaleconomisch				Openbare ruimte	Vastgoed		Totaal	Gem
	Waardering winkelaanbod	*Afstand tot voorzieningen*	*Tevredenheid met buurt*	*Overlast door anderen in buurt*	*Overlast door vervuiling*	*Prijzenstijging woningen*	*Leegstand winkels*		
Haarlem	3	5	1	1	1	1	3	**15**	**2,1**
Zandvoort	4	4	2	2	2	2	1	**17**	**2,4**
Bloemendaal	3	3	5	5	5	5	5	**31**	**4,4**
Heemstede	5	4	5	5	5	3	4	**31**	**4,4**

Sociaaleconomisch

Feitelijke analyse
Zuid-Kennemerland heeft, na Gooi en Vechtstreek, op basis van de indicatoren een relatief hoge sociaaleconomische score. Hierin zijn echter wel verschillen per gemeente. Bloemendaal en Heemstede hebben de hoogste scores op basis van deze data binnen de regio. Dit is te verklaren door de rapportcijfers die inwoners geven aan de indicatoren. Zo zijn inwoners uit Bloemendaal en Heemstede zeer tevreden met de buurt en beoordelen dit met resp. een 8,5 en 8,2. Dit behoort tot de hoogste scores binnen de MRA en beide gemeenten krijgen daarom een score van 5 voor de tevredenheid met de buurt. Ook voor de overige indicatoren scoren beide gemeenten hoog. Gemeente Haarlem en Zandvoort scoren ook hoog op de waardering voor het winkelaanbod en afstand tot voorzieningen, maar lager op de tevredenheid met de buurt en overlast door anderen in de buurt. Zo geven inwoners uit Haarlem een rapportcijfer van 7,6 voor overlast door anderen in de buurt. Dit is nog steeds voldoende, maar behoort tot de laagste scores van alle gemeenten in de MRA en krijgt daarom een score van 1. In Zandvoort wordt dit beoordeeld met een 7,8 en krijgt een score van 2.

Gebiedstafel
Tijdens de gebiedstafel wordt voor het sociaaleconomische domein aangegeven dat toerisme bijdraagt aan leefbaarheid en er geen afbreuk aan doet. Het algemene beeld is in ieder geval dat toerisme nog meer kan bijdragen aan leefbaarheid. De sociaaleconomische draagkracht werd overigens uiteenlopend beoordeeld, van onderdruk tot normale pieken. Dat geeft aan dat er op bepaalde locaties in de regio nog meer geprofiteerd kan worden van bezoekers, en dat er op bepaalde locaties al piekbelasting is als gevolg van bezoekers, maar dat dit nog niet tot zorgelijke effecten leidt ten aanzien van het voorzieningenniveau of de drukte beleving.

Openbare ruimte

Feitelijke analyse
Op overlast door vervuiling in buurten scoort Zuid-Kennemerland hoger dan gemiddeld in de MRA. Ook hier zijn verschillen per gemeenten. Opnieuw hebben Bloemendaal en Heemstede de hoogste score (5). Inwoners geven hier een rapportcijfer van 8,1 (Bloemendaal) en 7,8 (Heemstede). Dit zijn de hoogste rapportcijfers van alle gemeenten in de MRA. In Haarlem is dat rapportcijfer een 6,5 (score 1) en in Zandvoort een 6,7 (score 2).

Gebiedstafel
Tijdens de gebiedstafel wordt aangegeven dat er in Zandvoort en Haarlem sprake is van normale en zorgelijke pieken in de openbare ruimte. Dat uit zich o.a. in grote drukte en overlast (zwerfvuil, ongepast gedrag). Tijdens de gebiedstafel wordt overigens een nuance aangebracht, namelijk dat in Zandvoort de drukte ‘hoort’ bij het DNA.

Vastgoed

Feitelijke analyse
- De winkelleegstand in Zuid-Kennemerland is met 2,9% ongeveer gelijk met het gemiddelde in de MRA (3,2%). Winkelleegstand speelt name in Zandvoort (6,4%, score 1) en Haarlem (3,8%, score 2). In Bloemendaal is de winkelleegstand 0% en scoort daarom een 5.
- De woningprijzen zijn met 82% in Zuid-Kennemerland harder gestegen dan gemiddeld in de MRA (49% in de afgelopen 10 jaar). Dit speelt met name in Haarlem (67%). Haarlem krijgt daarom de score 1.

Gebiedstafel

- De beoordeling voor het domein van vastgoed tijdens de gebiedstafel is uiteenlopend. Enerzijds is er volgens de deelnemers sprake van 'balans' voor het domein (er is voldoende draagkracht en er doen zich geen negatieve effecten voor) en anderzijds is er ook sprake van 'zorgelijke pieken'. Dit laatste komt met name door de toename van recreatieve verhuur. Dit leidt niet overal tot klachten van bewoners, dit 'hoort' er op sommige locaties ook bij (bijv. Zandvoort). De zorgelijke pieken zijn daarom wat genuanceerder.
- Opvallend is dat er tijdens de gebiedstafel zorgen over leegstand in winkels in Bloemendaal zijn geuit, terwijl de data laat zien dat de winkelleegstand 0% is.

Resultaten natuur- en recreatiegebied

Kwintielscores draagkracht indicatoren natuur- en recreatiegebied, per gemeente in Zuid-Kennemerland

Gemeente	Natuur		Totaal	Gem
	Overlast door bezoekers	*Opvangcapaciteit*		
Haarlem	3	3	**6**	**4,0**
Bloemendaal	3	4	**7**	**4,7**
Heemstede	3	4	**7**	**4,7**
Zandvoort	3	4	**7**	**4,7**

Feitelijke analyse

- Zuid-Kennemerland scoort gemiddeld een 6,8 en heeft daarmee een gemiddelde draagkracht voor natuur in vergelijking met de overige regio's. De negatieve effecten die optreden in de natuur als gevolg van bezoekers zijn niet dermate groot en krijgen daarom een score 3.
- Zuid-Kennemerland heeft in vergelijking met andere regio's een gunstige opvangcapaciteit met een score 4. In Haarlem en Heemstede is er sprake van een tekort aan opvangcapaciteit voor de meest ondernomen recreatieve activiteit 'wandelen'. Deze tekorten zijn relatief klein in vergelijking met andere gemeenten en scoren daarom resp. een 3 en 4. In Bloemendaal en Zandvoort is er sprake van een 'overschot' en krijgen daarom een score van 4.
- Voor Zuid-Kennemerland geldt overigens nog dat hier nog de bezoekers van buiten de regio (die komen voor strand, duinen en kust) nog bij bovenop komen. Alhoewel Zuid-Kennemerland gemiddeld scoort in vergelijking met andere regio's (op basis van de draagkrachtscores) leiden we af van de duiding van draagkracht (tekort aan opvangcapaciteit, extra bezoekers van buiten de regio), dat er in alle deelregio's sprake is van zorgelijke of structurele problemen met overlast als gevolg van drukte door recreanten.

Gebiedstafel

- Tijdens de gebiedstafel komt naar voren dat er over het algemeen sprake is van zorgelijke pieken of structurele belasting voor natuur. Dit geldt met name voor bepaalde delen in de Amsterdamse Waterleidingduinen, voor het Nationaal Park Zuid-Kennemerland en voor Groenendaalse Bos (verschillend per locatie in het gebied).
- Er zijn overigens wel lokale verschillen in de beoordeling van draagkracht van natuur. In Heemstede en Haarlem zijn de negatieve effecten beperkt en is er meer sprake van balans. Wel spelen hier soms pieken op het gebied van waterrecreatie. In Zandvoort en in Bloemendaal is er juist sprake van zorgelijke pieken of structureel hoge druk (betreft eerste bullit).
- In de gebiedstafel komt daarmee duidelijker naar voren dan op basis van de beschikbare data dat er sprake is van aandachtspunten in de natuur.

Resultaten beleidsmatige aandacht

Kwintielscores indicatoren beleidsmatige aandacht, per gemeente in Zuid-Kennemerland

	Beleidsmatig					
Gemeente	***Ontwikkelruimte toerisme***	***Bestuurlijk sentiment***	***Sturing op balans***	***Beleid***	**Totaal**	**Gem**
Heemstede	5	3	1	1	10	2,5
Bloemendaal	3	4	5	1	13	3,3
Haarlem	3	4	5	4	16	4,0
Zandvoort	5	5	1	5	16	4,0

Analyse beleidsmatige aandacht

- In 2 van de 4 gemeenten (Bloemendaal en Haarlem) wordt aangegeven dat er beperkt ontwikkelruimte aanwezig is voor toerisme en dat de draagkracht op sommige momenten of locaties overschreden wordt. In Heemstede en Zandvoort wordt aangegeven dat er sprake is van ontwikkelruimte.
- De gemiddelde score voor sentiment (attitude ten aanzien van toerisme recreatie) is 4 in Zuid-Kennemerland.
- In 2 van de 4 gemeenten is aangegeven dat er op dit moment beleid is om te sturen op balans, dit zijn Bloemendaal en Haarlem.
- Op het gebied van beleidsmatige draagkracht (aandacht voor de kwantitatieve component van bestemmingsontwikkeling en spreiding van toerisme en recreatie) scoren Heemstede en Bloemendaal een 1. Er zijn in dit geval geen doelen bekend ten aanzien van de groei, mindering of spreiding van recreatie en toerisme.

Resultaten mobiliteit

Voor het thema mobiliteit is geen feitelijke analyse beschikbaar.

Gebiedstafel

- Over het algemeen is er sprake van zorgelijke pieken op het domein van mobiliteit. Er zijn veel knelpunten en aandachtspunten meegegeven. In principe geldt dit voor alle gemeenten, maar er zijn wel een aantal lokale verschillen. Zo is er voor Heemstede minder vaak een oordeel gegeven dan in andere gemeenten en in Heemstede en Haarlem doen zich kansen voor om het OV beter te benutten en bezoekers hieraan te laten bijdragen.
- Ondanks dat er overal zorgelijke pieken zijn voor mobiliteit, verschilt het knelpunt vaak wel per locatie. Zo zijn er in Haarlem problemen vanwege de kleine straten, zijn er in Zandvoort pieken op drukke stranddagen en is Bloemendaal een doorrijkern op drukke stranddagen. Er liggen kansen om OV meer (flexibel) in te zetten en deelvervoer in te zetten om deze pieken te managen.

Erfgoed

Voor het thema erfgoed is geen feitelijke analyse beschikbaar.

Gebiedstafel

- Over het algemeen is de beoordeling van het domein erfgoed in balans. De potentie van het erfgoed voor de regio mag echter nog wel meer zichtbaar worden en beleefbaar worden gemaakt.
- Ook hier zijn er lokale verschillen: in Heemstede en Zandvoort is er sprake van onderdruk, wat duidt op de potentie om erfgoed te ontwikkelen. Erfgoed wordt nog onvoldoende benut of beleefbaar gemaakt. Daarnaast komt naar voren dat er weinig mankracht/ambtelijke capaciteit om dit te realiseren of dat erfgoed in het bezit van particulieren is, waardoor er geen invloed is op het openstellen voor publiek.
- Daarnaast wordt ook een keer aangegeven dat er sprake is van een zorgelijke piek. Hiermee wordt het erfgoed in de natuur bedoeld waar er sprake is van vandalisme en bezoekersdruk).

Beoordeling draagkracht per domein voor Zuid-Kennemerland

In de onderstaande tabel is de beoordeling van draagkracht per domein op basis van de input van deelnemers aan de gebiedstafels weergegeven.

Beoordeling draagkracht per domein voor Zuid-Kennemerland, op basis van input deelnemers gebiedstafel

Zuid-Kennemerland	Onderdruk	Balans	Normale pieken	Zorgelijke pieken	Structurele belasting
Sociaaleconomisch (leefbaarheid)	○	○	○		
Openbare ruimte			○	○	
Vastgoed		○		○	
Natuur				○	○
Mobiliteit				○	
Erfgoed		○			

Conclusies draagkracht

Op basis van de waardering van draagkracht tijdens de gebiedstafel, en ondersteund met de analyse van verschillende indicatoren op het gebied van draagkracht, kunnen we het volgende concluderen:

In Zuid-Kennemerland is de draagkracht van de stedelijke domeinen (sociaaleconomisch, openbare ruimte, vastgoed) gunstig beoordeeld. Dit blijkt uit de gebiedstafel en wordt bevestigd door de resultaten uit de feitelijke analyse. De draagkracht van natuur is gemiddeld, maar hierboven op komen nog de bezoekers van buiten de regio die komen voor strand, duinen en de kust. Uit de gebiedstafel blijkt dat er een aandachtspunt speelt op het domein van natuur en van mobiliteit:

- **Natuur**: In bepaalde delen van de natuur in Zuid-Kennemerland (m.n. het Nationaal Park en in delen van de Waterleidingduinen) wordt de draagkracht van natuur overschreden. Deze overschrijding door bezoekersaantallen levert natuurschade oplevert die niet meer hersteld kan worden. Vanuit ecologisch oogpunt zouden delen van de natuur op slot moeten, maar vanuit

recreatieve waarde gezien is de wens dat het toegankelijk blijft. Het merendeel van het bezoek aan Nationaal Park Zuid-Kennemerland is door inwoners uit de directe omgeving.

- **Mobiliteit:** De draagkracht van mobiliteit wordt ook op bepaalde momenten overschreden in Zuid-Kennemerland. Dit uit zich met name in verkeersdrukte, opstoppingen en parkeerproblemen door bezoekers en speelt in de hele regio. Op drukke stranddagen is dit te verwachten, maar de problematiek speelt breder en op meerdere plekken. Het goed organiseren van (duurzame) mobiliteit is een voorwaarde voor de verdere toeristische ontwikkeling van de regio.

De overige domeinen (erfgoed, vastgoed, openbare ruimte, beleidsmatig en sociaaleconomisch) worden over het algemeen gunstig beoordeeld. Er spelen mogelijk nog wel bepaalde lokale/gemeentelijke knelpunten, zoals bijvoorbeeld bij openbare ruimte waar de gemeentelijke verschillen duidelijk te zien zijn. Voor het domein van erfgoed is er sprake van onderdruk (dit geldt overigens niet voor de gemeente Haarlem, hier is sprake van balans). Het erfgoed in de deelregio kan nog meer beleefbaar worden gemaakt en bezoekers kunnen hier nog meer bijdragen aan beheer en onderhoud van erfgoed.

Samenwerking in de MRA

Hoe kan de samenwerking in de MRA behulpzaam zijn voor Zuid-Kennemerland? Tijdens de gebiedstafel is deze vraag voorgelegd aan de deelnemers. De belangrijkste uitkomsten:

- **Regionale samenwerking en marketing**. De regio ziet het belang van de MRA samenwerking. Dit vraagt om een gezamenlijke strategie om hierop passend en verstandig in te spelen en het goed te organiseren. De regio wil inzetten op een marketingstrategie in nauwe afstemming met de MRA, met als doel om elkaar beter te vinden en door te kunnen verwijzen naar elkaar.
- **Leer van elkaar**. Maak gebruik van elkaars ‘learnings’. Zo is er onderzoek gedaan naar de successen van marketingcampagnes in de MRA. Dit kan worden gedeeld en ingezet voor toekomstige campagnes. Dit kan als voorbeeld dienen voor andere (kust)regio’s binnen die MRA die te maken hebben met piekmomenten en toestroom van bezoekers.
- **Inzicht in bezoekersstromen**. Beter inzicht is noodzakelijk voor de hele MRA en is een thema dat beter bij de MRA past dan bij individuele gemeenten.
- **Bereikbaarheid en mobiliteit**. Dit is een thema dat al op de MRA agenda staat en moet blijven. Er is behoefte aan kennisdeling van goede ervaringen binnen de MRA en ook van buiten naar binnen (andere kustregio’s).
- **Samenwerken in productontwikkeling**. Het denken op MRA schaal vraagt ook om afstemming in de productontwikkeling. Wie heeft welke kwaliteiten en welke toeristisch profiel? En wat kan op welke plek toevoegen en onderscheidend zijn, of waar kan (beter) worden doorverwezen naar elkaar. Kortom: productontwikkeling mag ook regionaal op elkaar worden afgestemd.

Mededeling AB Groengebied Amstelland

Vergadering	
Adviescommissie	24 mei 2022
Dagelijks bestuur	9 juni 2022
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Onderwerp
Routenetwerken in Noord-Holland Infographic 2021

Het algemeen bestuur neemt kennis van
De infographic 2021 van routenetwerken in Noord-Holland met informatie over wandelen, fietsen, varen en Toeristische Overstap Punten (TOP's).

Bestuurlijke achtergrond
Geen.

Toelichting mededeling
Met gepaste trots presenteert het Routebureau in de bijlagen de infographics 2021 van route-netwerken in Noord-Holland met informatie over wandelen, fietsen, varen en Toeristische Overstap Punten (TOP's). Op de infographic ziet u in één oogopslag welke resultaten het Routebureau mede dankzij uw investeringen heeft behaald in 2021. Op de factsheet staan kilometers netwerk en aantallen route-voorzieningen per gemeente gebaseerd op gegevens uit onze databases. Ter verduidelijking is een begrippenlijst toegevoegd. U kunt beide documenten gebruiken als verantwoordingsdocument.

Bijlagen
1. Infographic routenetwerken 2021 2. Routenetwerken per gemeente 2021

Behandelaar
Mark Schoots, programmamanager Routebureau Thomas van der Klei, programma-adviseur

2021 highlights

Routenetwerken Noord-Holland

Verschillende partijen realiseren, beheren en onderhouden in Noord-Holland een groot routenetwerk om te wandelen, fietsen en varen. Goede routenetwerken en toegankelijke informatie nodigen uit om naar buiten te gaan. Wij stimuleren mensen meer te gaan wandelen, fietsen of varen. Iedereen heeft immers baat bij beweging.

Uitbreiding en vernieuwing wandelnetwerk

Het aantal kilometers Wandelnetwerk Noord-Holland blijft groeien. Wandelnetwerk Amstelland is opgeleverd en geopend, Wandelnetwerk Laag Holland is uitgebreid door een koppeling te maken met Amsterdam Noord en de realisatie van Wandelnetwerk Westfriesland is officieel afgerond. De uitbreidingen in Amstelland en Laag Holland zijn samen goed voor ruim vierhonderd kilometer nieuw wandelnetwerk in de provincie. Daarnaast brengen deze kilometers Noord-Holland weer een stapje dichterbij de ambitie: “Een gebruiksvriendelijk, aaneensluitend en aantrekkelijk wandelnetwerk in Noord-Holland en daarbuiten”.

Nieuwste LF-icoonroute geopend: LF Waterlinieroute

Naast de LF Kustroute en de LF Zuiderzeeroute is nu ook de LF Waterlinieroute opgeleverd en geopend. Deze landelijke Fiets-icoonroutes vervangen oudere Langeafstand Fietsroutes (LF). Het Landelijk Fietsplatform was realisator en de provincies droegen zorg voor de financiering. De routenetwerkbeheerders nemen ter vervanging van de oude routes de nieuwe LF-icoonroutes in beheer. Voorafgaand aan de montage van de nieuwe icoonborden zijn oude LF-borden gesaneerd.

Geocaching Gooi & Vecht

In Gooi en Vechtstreek is de vernieuwde Garden of Amsterdam GeoTour gelanceerd. De GeoTour is uitgebreid van 24 naar 60 caches, het GeoTour paspoort is vernieuwd en op visitgooivecht.nl is een pagina gewijd aan Geocaching. Ook is een nieuwe Geocoin ontwikkeld. Naast de eerdere afbeeldingen van het Muiderslot en Vesting Naarden, is nu een Geocoin ‘Garden of Amsterdam Geotour’ ontwikkeld met Raadhuis Hilversum. Eind 2021 zijn al meer dan 100 nieuwe GeoTour paspoorten ingeleverd en daarmee de unieke coins uitgegeven.

Jubileums Wandelnetwerk Noord-Holland en het Noord-Hollandpad

In 2021 vierden twee belangrijke routenetwerken in de provincie Noord-Holland hun verjaardag. Wandelnetwerk Noord-Holland bestond 10 jaar en was populairder dan ooit; de website werd in 2021 bijna een miljoen keer bezocht. Ter gelegenheid van dit feestje is een mooie special in het Wandelmagazine uitgebracht. Daarnaast bestond het Noord-Hollandpad in 2021 alweer 15 jaar. Alle informatiepanelen zijn vervangen in de nieuwe, frisse huisstijl. In september heeft Gedeputeerde Ilse Zaal het nieuwe routebord bij Halfweg officieel geopend en sprak ze in een interview over o.a. de ontwikkelingen van het Noord-Hollandpad en de plannen om het wandelpad meer in te zetten om bezoekers te spreiden over de provincie en het binnenland te laten ontdekken.

Streekpad Westfriese Omringdijk in top 5 van mooiste wandelroutes Benelux

Het mooie en afwisselende Streekpad was doorgedrongen tot de laatste vijf genomineerden. Na een spannende verkiezing moest het de titel helaas aan LAW RivierPark Maasvallei laten. Al met al is het Recreatieschap Westfriesland trots dat de route tot de vijf beste wandelroutes van de Benelux behoort. Het Streekpad werd door Recreatieschap Westfriesland samen met Wandelnet ontwikkeld. De 150 kilometer lange wandeltocht loopt op en naast de dijk, die terecht wordt gezien als het monument van Westfriesland. Het Streekpad maakt het mogelijk om al wandelend van natuur, cultuur en geschiedenis te genieten.

Nieuwe verbindingen en bebording Fietsroutenetwerk

Het Fietsroutenetwerk Kop van Noord-Holland is met 17,6 kilometer uitgebreid. Het nieuwe fietspad langs de Wierdijk is geïntegreerd en er zijn nieuwe recreatieve verbindingen gemaakt tussen het voormalig eiland Wieringen en de Wieringenmeer. Daarnaast zijn alle knooppuntpanelen van het Fietsroutenetwerk Gooi & Vecht vervangen. Het kaartmateriaal is vernieuwd in de nieuwe huisstijl van Visit Gooi & Vecht en de routes zijn in afstemming met de gemeenten en natuurbeheerorganisaties geactualiseerd.

Vaarroute Rustenburg-Verlaat gereed

Met de nieuwe fiets-/wandelbrug bij Veenhuizen is het laatste knelpunt in de vaarroute tussen Rustenburg en Verlaat opgelost. Boten tot 2,40 meter hoog kunnen nu ook de passantenhaven in Opmeer bereiken. Mede dankzij de vrijwillige sluiswachters zijn de sluis en brug van Rustenburg ook doordeweeks passeerbaar. Het ‘Rondje Rustenburg’ is een populaire vaartocht.

Ruim 9 kilometer nieuw gecontracteerd boerenlandpad

Wandelnetwerk Noord-Holland is verrijkt met nog eens 9.4 kilometer gecontracteerd boerenlandpad. Er zijn paden geopend in het Westfriese Bobeldijk, de Bovenkerkerpolder van Amstelveen en in de Noorderpolder van Assendelft. Het totaal aantal kilometers gecontracteerd boerenlandpad is daardoor gestegen naar 120.4 kilometer. Wandelen door boerenland is een unieke manier om het landschap te ontdekken. Ook zorgen de paden voor afwisseling in omgeving en tussen verharde en onverharde paden; een belangrijk kenmerk van een aantrekkelijk wandelnetwerk. Agrariërs die hun land openstellen, krijgen via een subsidieregeling van de provincie Noord-Holland een vergoeding. Recreatie Noord-Holland zorgt voor de uitvoering van deze boerenlandpadregeling.

2021
facts & figures

Wandelnetwerk Noord-Holland

Wandelnetwerk in beheer km.

2021	2020	2019
3.904	3.431	3.081

Boerenlandpad in beheer km.

2021	2020	2019
120	111	106

www.wandelnetwerknoordholland.nl
unieke bezoekers per maand

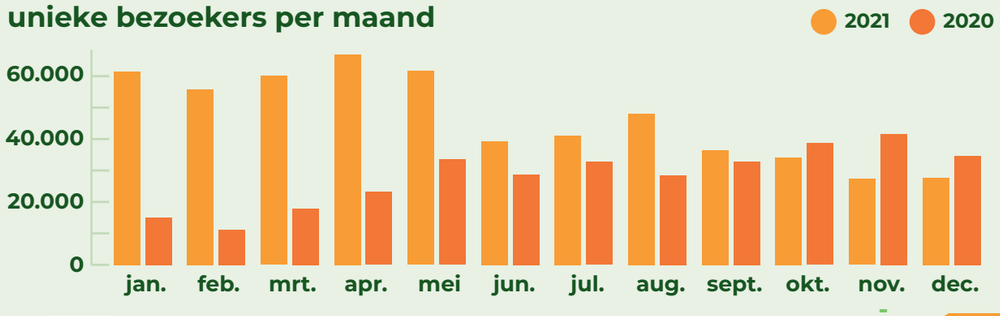

38.145 gebruikers wandelapp

8.318

3.241

Noord-Hollandpad

Aantal ambassadeurs

2021	2020	2019
39	35	31

34.263 unieke bezoekers website

1.953

1.007

Toeristische Overstappunten
per regio

Laag Holland	11	Westfriesland	8
Regio Alkmaar	11	Gooi en Vechtstreek	6
Amstelland	8	Midden Kennemerland	5
Kop van NH	8	Stad Amsterdam	4

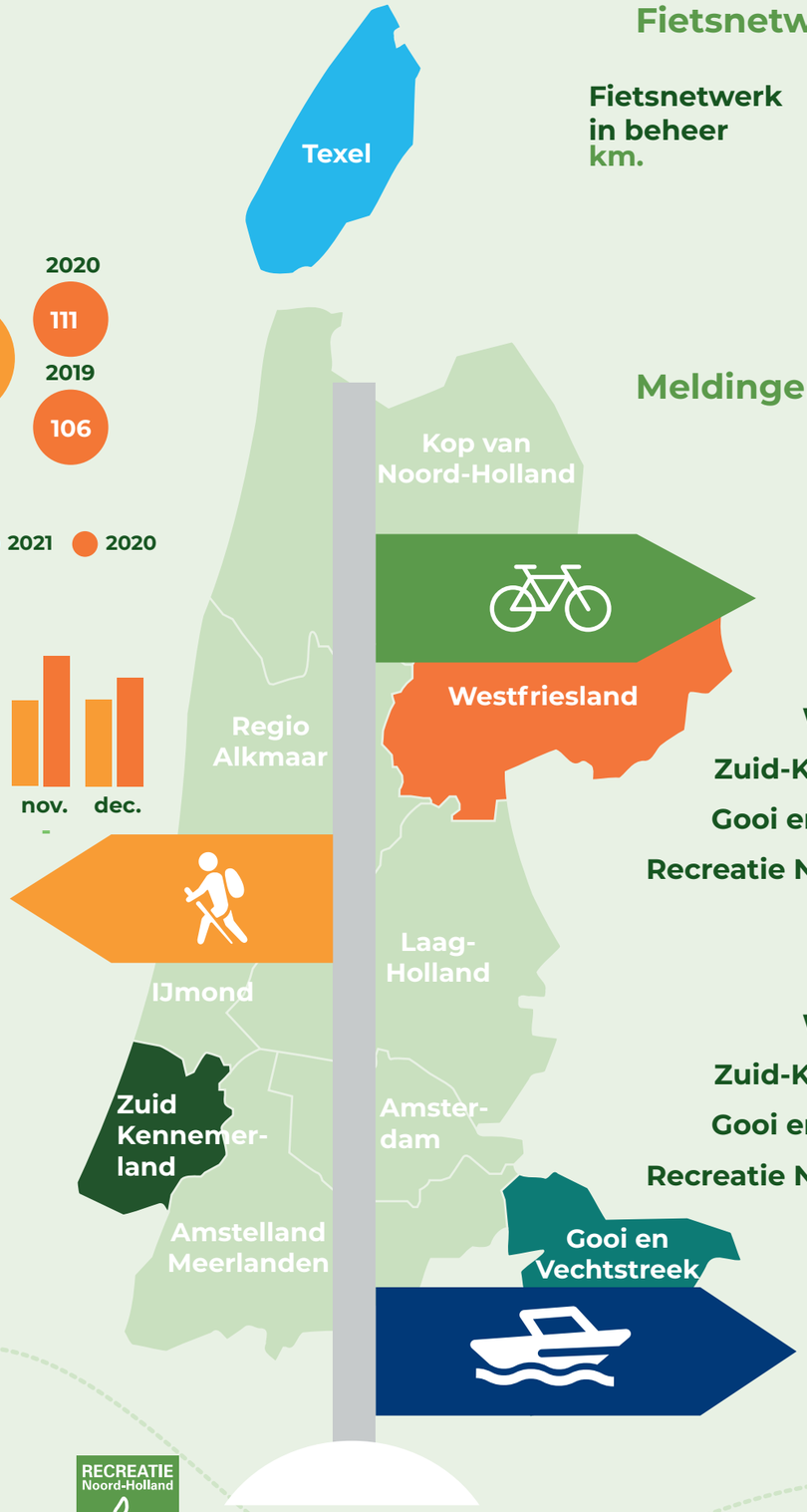

Fietsnetwerk Noord-Holland

Fietsnetwerk in beheer km.

2021	2020	2019
2.781	2.764	1.817

Aantal fiets-knooppunten in beheer

2021	2020	2019
733	726	421

Meldingen Meldpuntroutes.nl

	2021	2020	2021	2020
Aantal meldingen				
Texel	nvt	7	nvt	nvt
Westfriesland	15	5	98	67
Zuid-Kennemerland	22	31	nvt	nvt
Gooi en Vechtstreek	89	57	138	58
Recreatie Noord-Holland	171	147	400	246
Gemiddeld oplostermijn (dagen)				
Texel	nvt	3	nvt	nvt
Westfriesland	48	49	27	50
Zuid-Kennemerland	41	77	nvt	nvt
Gooi en Vechtstreek	18	195	68	89
Recreatie Noord-Holland	4	6	9	5

Vaarnetwerk Noord-Holland

Vaarroutenetwerk in beheer km.

2021	2020	2019
1.114	1.114	1.104

Dit is een uitgave van Routebureau Recreatie Noord-Holland in samenwerking met Recreatieschap Westfriesland, Visit Gooi & Vecht en met medewerking van de gemeenten in Noord-Holland.

2021
per gemeente

Routenetwerken Noord-Holland

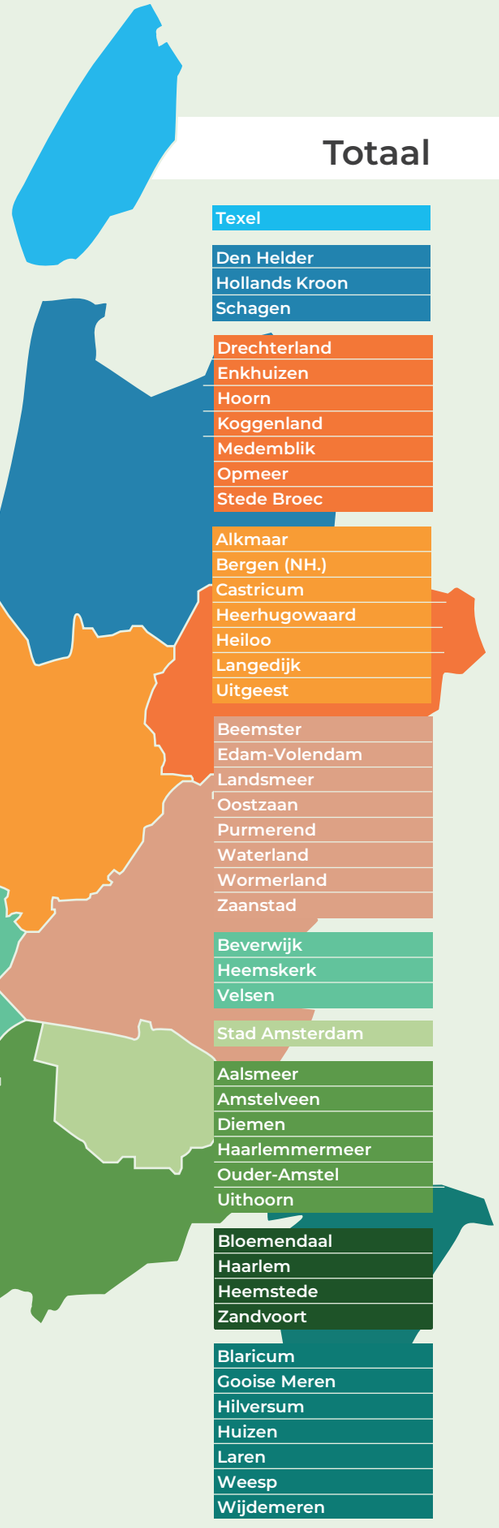

Fietsen

	Handwijzers	Kilometers	Knooppuntpanelen	Knooppuntborden	Tracéborden	Lange afstand Fietsroute borden	Onderborden
Totaal	141	2.781	733	534	5.570	827	544
Texel		175	70				
Den Helder		65	24			62	
Hollands Kroon		302	104	56	667	154	10
Schagen		158	41	11	474	45	6
Drechterland		62	17				
Enkhuizen		17	3				
Hoorn		20	4				
Koggenland		69	16				
Medemblik		119	32				
Opmeer		43	12				
Stede Broec		17	5				
Alkmaar		99	30	41	394	25	82
Bergen (NH.)		102	17	28	323	75	38
Castricum		45	10	2	248	14	36
Heerhugowaard		46	12		132		4
Heiloo		17	8	39	81		7
Langedijk		28	8	20	90		13
Uitgeest		27	6		108	14	13
Beemster		64	14	4	145	23	50
Edam-Volendam		64	13		175	83	54
Landsmeer	1	39	8	8	125		22
Oostzaan		13	4	4	72		11
Purmerend		36	18	13	189		32
Waterland		65	16	5	198	28	43
Wormerland		49	6	6	116		26
Zaanstad		83	28	14	352	37	61
Beverwijk		16	5	4	110	27	9
Heemskerk		22	6	3	450	14	4
Velsen		60	10	9	245	54	8
Stad Amsterdam	140	149	31	37	204	46	14
Aalsmeer		20	4	13	40	8	
Amstelveen		52	14	57	202		
Diemen		16	3	13	274	6	1
Haarlemmermeer		194	47	117	2	52	
Ouder-Amstel		30	5	18	64		
Uithoorn		21	4	12	90	27	
Bloemendaal		49				31	
Haarlem		51	19			2	
Heemstede		15	6				
Zandvoort		21	3				
Blaricum		14					
Gooise Meren		45					
Hilversum		53	50				
Huizen		24					
Laren		15					
Weesp		28					
Wijdemeren		63					

Wandelen

	Kilometers	Startpanelen	Informatiepunten	Keuzepalen/borden	Routepalen	Gedragsborden	Stickers/schildjes
Totaal	3.904	294	11	2.584	3.084	282	25.375
Texel	108	3		1	7	34	701
Den Helder	73	7	11	6	103	2	476
Hollands Kroon	314	24		132	195	91	2.038
Schagen	231	18		358	650	35	1.500
Drechterland	96	7		55			624
Enkhuizen	24	2		13			158
Hoorn	43	4		38			278
Koggenland	110	10		62	12	2	714
Medemblik	164	14		90	3		1.066
Opmeer	52	4		30	4	1	336
Stede Broec	33	5		29			216
Alkmaar	171	14		165	165	3	1.112
Bergen (NH.)	215	13		226	435	1	1.396
Castricum	83	7		98	102	1	540
Heerhugowaard	55	7		74	103	2	360
Heiloo	35	6		29	131	1	224
Langedijk	46	6		52	33		297
Uitgeest	37	3		27	53		241
Beemster	44	1		12	1	24	289
Edam-Volendam	70	6		40	9	28	454
Landsmeer	48	4		31	52	10	315
Oostzaan	21	2		10	60	1	137
Purmerend	44	1		32	9	2	289
Waterland	92	4		38	7	21	595
Wormerland	30	1		11			198
Zaanstad	101	5		44	33	4	656
Beverwijk	38	5		58	52		248
Heemskerk	47	7		53	44		308
Velsen	130	12		116	179		846
Stad Amsterdam	258	28		154	154	9	1.675
Aalsmeer	33	3		17	26		213
Amstelveen	130	13		87	368	6	844
Diemen	36	6		68	6		234
Haarlemmermeer	231			2	2	4	1.501
Ouder-Amstel	35	2		17	13		226
Uithoorn	26	3		11	6		170
Bloemendaal	101				2		658
Haarlem	73			10	10		475
Heemstede							
Zandvoort	39						254
Blaricum	21	2		20	7		139
Gooise Meren	82	9		66	10		534
Hilversum	108	11		88	21		705
Huizen	37	5		30	8		240
Laren	28	3		20	5		182
Weesp	42	3		27			275
Wijdemeren	68	4		37	4		440

Varen

*Het totaal aantal kilometers vaarnetwerk is per regio weergegeven, omdat gemeentegrenzen over het algemeen door het midden van de watergang lopen en er daardoor geen onderscheid kan worden gemaakt tussen de verschillende gemeenten.

	Kilometers*	Startpunten	Knooppunt-borden	Tracéborden	Keuzepunt-palen	Plaatsnaam borden	Routepalen	Landvast borden	In- en uitstap-plaats kano's
Totaal	1.114	69	199	175	51	39	127	16	13
Texel									
Den Helder									
Hollands Kroon	163	2	6	15					
Schagen		7	8	4					
		4	7	6					
Drechterland			3						
Enkhuizen									
Hoorn			2						
Koggenland	157	1	18						
Medemblik			27						
Opmeer		1	3						
Stede Broec			6						
Alkmaar		1	9	3	39		87	5	
Bergen (NH.)			2	1					
Castricum			2	6	8		12	2	
Heerhugowaard	182	2	1	1				1	
Heiloo									
Langedijk		2	10	25				1	
Uitgeest		3	2						
Beemster			4	1				1	
Edam-Volendam		4	3	2			1	2	
Landsmeer			2	12			2	1	
Oostzaan				7					
Purmerend	309	1	3	1			1		
Waterland		2	7	14	3	38		3	1
Wormerland		2	9	7	1		20		
Zaanstad		2	5	16			3		
Beverwijk									
Heemskerk									
Velsen									
Stad Amsterdam	74	11	15	40		1	1	1	
Aalsmeer		1	1	1					
Amstelveen		1							
Diemen	84		1	1					
Haarlemmermeer		2	8	1					
Ouder-Amstel			2	1				1	
Uithoorn		1							
Bloemendaal									
Haarlem	27	4	9	9				1	
Heemstede		1		1					
Zandvoort									
Blaricum									
Gooise Meren									
Hilversum	130	14	24					9	
Huizen									
Laren									
Weesp									
Wijdemeren									

Overig

	Kunstwerken	Terreinmeubilair	TOP Zuilen
Totaal	21	867	55
Texel		51	
Den Helder		4	1
Hollands Kroon		114	4
Schagen		90	3
Drechterland		3	2
Enkhuizen			
Hoorn			
Koggenland			3
Medemblik			1
Opmeer			1
Stede Broec			1
Alkmaar		17	3
Bergen (NH.)		6	2
Castricum		10	2
Heerhugowaard		6	1
Heiloo			1
Langedijk		1	1
Uitgeest		57	1
Beemster		22	1
Edam-Volendam		118	2
Landsmeer		28	2
Oostzaan		6	1
Purmerend	2	61	
Waterland	13	89	1
Wormerland		6	2
Zaanstad		14	2
Beverwijk		4	2
Heemskerk		6	1
Velsen		12	2
Stad Amsterdam	6	53	4
Aalsmeer			2
Amstelveen		9	3
Diemen		18	1
Haarlemmermeer		37	
Ouder-Amstel		8	1
Uithoorn			1
Bloemendaal			
Haarlem		7	
Heemstede			
Zandvoort			
Blaricum		1	
Gooise Meren		1	
Hilversum			
Huizen			
Laren			
Weesp			
Wijdemeren		8	

Mededeling AB Groengebied Amstelland

Vergadering	
Adviescommissie	-
Dagelijks bestuur	9 juni 2022 (mondeling)
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Onderwerp
Bestuursmededeling voor raden en Staten na AB

Het algemeen bestuur neemt kennis van
De teksten voor de bestuursmededeling voor raden en Staten na AB

Bestuurlijke achtergrond
In het DB van 9 juni is voorgesteld een aantal agendapunten in de bestuursmededeling op te nemen.

Toelichting mededeling
In het DB van 9 juni is voorgesteld een aantal agendapunten in de bestuursmededeling op te nemen. Onderstaand de beoogde mededelingen: <u>Vaststelling financiële stukken</u> Jaarlijks legt het bestuur verantwoording af over het in het afgelopen jaar gevoerde beleid en financieel beheer. Op 14 april jl. heeft het dagelijks bestuur de jaarstukken in concept vastgesteld. De jaarrekening 2021, de begrotingswijzing 2022 en de programmabegroting 2023 zijn voor zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden en aan Provinciale Staten. Het algemeen bestuur stelde de financiële stukken definitief vast op 30 juni 2022. <u>Evaluatie hondenbeleid Ouderkerkerplas</u> Sinds 15 april 2021 is het nieuwe hondenbeleid Ouderkerkerplas van kracht. Een jaar na invoering werd het hondenbeleid geëvalueerd. Via social media is een enquête gehouden onder hondenbezitters die de Ouderkerkerplas bezoeken. Het overall beeld is dat de respondenten (69) tevreden zijn over de communicatie over het hondenbeleid, de afhandeling van eventuele klachten door beheer en het toezicht op naleving van de regels. Men vindt de informatieborden bij de entrees en de paaltjes met pictogrammen duidelijk en op de juiste plek geplaatst. De uitleg over ‘onder appèl staan’ van de hond in de flyer heeft iets meer dan de helft van de respondenten niet gezien. Van de mensen die de informatie wél hebben gelezen, vond het overgrote deel de uitleg duidelijk. <u>Bezoek raads- en Statenleden aan Gemeenschapspolder West en Amsterdam Open Air 3 juni</u> Op 3 juni jl. zijn leden van de raden, Staten en de stadsdelen uitgenodigd voor een bezoek aan het evenement Amsterdam Open Air. Daaraan voorafgaand werden de deelnemers meegenomen op een fietstocht langs de Gemeenschapspolder West. In die polder worden werkzaamheden uitgevoerd als natuurcompensatie voor de aanleg van de snelwegen. De werkzaamheden voorzien tevens in de uitbreiding van recreatieve voorzieningen. De deelnemers namen met interesse kennis van die ontwikkelingen en sloten de middag af met een rondleiding over het evenemententerrein in aanbouw. <u>Jubileumdag 40-jaar Groengebied Amstelland</u> De jubileumdag van Groengebied Amstelland is gekoppeld aan de jaarlijkse Amstellanddag op 12 juni jongstleden. De dag werd ingeluid toespraken en muziek op het terrein van Wester-Amstel. Onze

voorzitter belichtte het ontstaan van de recreatiegebieden en vroeg aandacht voor het 40-jarig bestaan van het Groengebied. Het recreatieschap heeft tijdens de Amstellanddag rondleidingen verzorgd waarbij de biodiversiteit op Elsenhove centraal stond. Groengebied Amstelland biedt ter gelegenheid van haar jubileum allerlei activiteiten aan: www.groengebied-amstelland.nl/jubileum. *Bij deze bestuursmededeling voor raden en staten na AB is een infographic toegevoegd. Deze infographic visualiseert de werking van de gemeenschappelijke regelingen van de recreatieschappen.*

Bijlagen
1. Infographic recreatieschappen

Behandelaar
Kees Rood, programmamanager Thomas van der Klei, programma-adviseur

Recreatieschappen

Uw provincie of gemeente is deelnemer in 1 of meer recreatieschappen. Deze samenwerkingsverbanden ontwikkelen, beheren en exploiteren recreatieve voorzieningen. Zij brengen in samenhang daarmee een natuurlijk milieu tot stand en een duurzaam beheer van het landschap.

GROENGEBIED AMSTELLAND

Deelnemers	Stem verhouding	Bijdrage verdeling %
Amsterdam	3	49%
Provincie NH	1	28%
Amstelveen	1	15%
Diemen	1	5%
Ouder-Amstel	1	3%

recreatieschap alkmaarder- en uitgeestermeer

Deelnemers	Stem verhouding	Bijdrage verdeling % A-UM	Bijdrage verdeling % IJ-Z
Provincie NH	1	49%	50%
Zaanstad	1	24%	20%
Beverwijk	1	4%	14%
Heemskerk	1	3%	12%
Uitgeest	1	5%	4%
Castricum	1	5%	
Heiloo	1	2%	
Alkmaar	1	7%	

recreatieschap geestmerambacht

Deelnemers	Stem verhouding	Bijdrage-verdeling %
Alkmaar	2	54%
Dijk en Waard	2	46%

Voor het recreatieschap Geestmerambacht loopt een governance onderzoek.

recreatieschap twiske-waterland

Deelnemers	Stem verhouding	Bijdrage-verdeling %*
Provincie NH	7	56%
Purmerend	7	7%
Amsterdam	6	24%
Zaanstad	5	9%
Landsmeer	4	2%
Edam-Volendam	4	1%
Oostzaan	2	1%
Waterland	2	1%
Wormerland	2	1%

* De percentages zijn afgerond.

Spaarnwoude Park

Deelnemers	Stem verhouding	Bijdrage-verdeling %
Provincie NH	2	52%
Amsterdam	1	19%
Haarlem	1	14%
Haarlemmermeer	1	10%
Velsen	1	5%

Uitvoering voor recreatieschappen

De besturen van de recreatieschappen krijgen vanaf 1 januari 2022 ondersteuning van het **Bestuursbureau voor de Recreatieschappen**. De uitvoeringsorganisatie voor de recreatieschappen is **Recreatie Noord-Holland NV.**

Regelingen en verordeningen

Afspraken met betrekking tot het recreatieschap liggen vast in de afzonderlijke **gemeenschappelijke regelingen** en in de **organisatieverordeningen.** Deze documenten en alle algemeen bestuur vergaderstukken zijn op de website van het betreffende recreatieschap te vinden.

De verantwoordelijkheid van het beleid van de recreatieschappen ligt bij een algemeen bestuur. Provinciale staten en de deelnemende gemeenteraden benoemen de leden van het algemeen bestuur. Ambtelijk krijgen de leden ondersteuning van een adviescommissie. Voor het dagelijks besturen kiezen de algemeen bestuursleden uit hun midden een dagelijks bestuur en een voorzitter.

Taken en rollen van bestuurders en uitvoerders

Voor de ‘werking’ van de recreatieschappen zijn, naast regels en inkomsten, ook bestuurders, uitvoerders en adviseurs nodig. In de organisatieverordening staan de verschillende rollen beschreven. Hieronder een verkorte weergave.

De recreatieschappen fungeren gezamenlijk als opdrachtgever van de uitvoeringsorganisatie. Het bestuursbureau ondersteunt de opdrachtgever bij deze rol.

Recreatie Noord-Holland

- is uitvoeringsorganisatie voor de 5 recreatieschappen en het Routebureau;
- zorgt voor beheer, onderhoud, exploitatie, planontwikkeling en toezicht in de recreatiegebieden. Voor de uitvoering daarvan verleent het bestuur mandaat aan het hoofd van de uitvoeringsorganisatie.

RECREATIE Noord-Holland

Advisering

Ambtelijke adviseurs

(Beleids)adviseurs van de deelnemende gemeenten en provincie.

Advisering

Recreatieschappen

Algemeen bestuur

- stelt financiële kaders vast;
- stelt beleid, investerings- en beheerplannen op;
- informeert actief over beleid en beheer.

Dagelijks bestuur

- stelt agenda algemeen bestuur op;
- voert zonodig procedures in het kader van bezwaar en beroep;
- is bevoegd privaatrechtelijk afspraken te maken;
- houdt toezicht op de uitvoering van beleid en informatievoorziening.

Afstemming

Voorzittersoverleg

- bestaat uit de voorzitters van de recreatieschappen;
- stemt af over schapsoverstijgend en gezamenlijk beleid;
- is werkgeverscommissie voor het bestuursbureau en zorgt voor feitelijke aansturing ervan;
- overlegt tenminste eenmaal per jaar.

Aandeelhouder

Opdrachtgever

Functioneel werkgever

Provincie Noord-Holland

- neemt deel in 4 van de 5 recreatieschappen;
- is enig aandeelhouder van de uitvoeringsorganisatie;
- is formeel werkgever bestuursbureau.

Provincie Noord-Holland

Formeel werkgever

Ondersteuning opdrachtgever

Bestuursbureau

- is per 1 januari 2022 voor de 5 recreatieschappen opgericht;
- voorbereiden van en adviseren over de bestuurlijke besluitvorming;
- initiëren van schapsoverstijgende beleidsvoorbereidende werkzaamheden;
- adviseren over opdrachtgeversrol naar de uitvoeringsorganisatie;
- bestaat uit een secretaris, adviseur en secretarieel ondersteuner.

Raden en Staten

- benoemen bestuursleden;
- besluiten tot toe- of uittreden;
- zijn kaderstellend en controlerend;
- leveren zienswijzen op beleid, investerings- en beheerplannen.

Meer informatie:

Bestuursbureau Recreatieschappen
info@bestuursbureaurecreatie.nl

Recreatie Noord-Holland
info@recreatienoordholland.nl

1 juni 2022

Mededeling AB Groengebied Amstelland

Vergadering	
Adviescommissie	24 mei 2022
Dagelijks bestuur	9 juni 2022
Algemeen bestuur	**30 juni 2022**

Onderwerp
Update activiteiten 40-jarig jubileum

Het algemeen bestuur neemt kennis van
De stand van zaken van de organisatie van het 40-jarig jubileum van Groengebied Amstelland en het introductieprogramma voor raadsleden. De jubileumactiviteiten lopen van april tot half oktober 2022.

Bestuurlijke achtergrond
▪ DB 14 oktober 2021: 10a 40-jarig bestaan Groengebied Amstelland ▪ AB 25 november 2021: 10a 40-jarig jubileum Groengebied Amstelland ▪ AB 19 mei 2022: 10a Activiteiten 40-jarig jubileum in de periode 15 april tot 15 oktober

Toelichting mededeling

Stand van zaken organisatie van het 40-jarig jubileum van Groengebied Amstelland en het introductieprogramma voor raadsleden (d.d. 17 juni 2022):

- **Jubileumdag gekoppeld aan de Amstellanddag**: Op 12 juni jl. werd, na twee jaar afwezigheid vanwege corona, de Amstellanddag gehouden. De dag werd ingeluid toespraken en muziek op het terrein van Wester-Amstel. Onze voorzitter belichtte het ontstaan van de recreatie-gebieden en vroeg aandacht voor het 40-jarig bestaan van het Groengebied. Het recreatieschap heeft tijdens de Amstellanddag rondleidingen verzorgd waarbij de biodiversiteit op Elsenhove centraal stond.
- **Jubileumpagina** is live: www.groengebied-amstelland.nl/jubileum. Hierop staan enerzijds alle activiteiten en anderzijds de geschiedenis van het ontstaan van GGA.
- **Fotowedstrijd**: Er zijn 4 tijdsvakken met 4 thema's bedacht (Dieren, Water en Land, Genieten van de zomer en Polderlandschap). De eerste ronde is gestart. Een winnaar wint twee dinerbonnen van elk 40 euro voor een diner bij óf A/d Plas óf House of Bird.
- **Jubileumwandelingen en –fietstocht**: Er zijn 4 wandeltochten van elk 10 km en 1 fietstocht van 40 km samengesteld. Van elke tocht komt een digitaal boekje met routes en natuur- en cultuurhistorische informatie beschikbaar op de jubileumpagina. De flyer van de wandeltocht door Amstelveen en de fietstocht door heel GGA is gereed, zie bijlage 1.
  De andere 3 wandeltochten worden in de aankomende weken één voor één gelanceerd.
- **Natuurexcursies**: Er zijn 7 natuurexcursies samengesteld, in samenwerking met IVN Amstelveen, de vogelwerkgroep Ouderkerk en Staatsbosbeheer Diemen. Een beheermedewerkers van GGA verzorgt twee excursies bij recreatiegebied Elsenhove, het eerste aangelegde recreatiegebied in 1983 na de oprichting van het recreatieschap in 1982.
- **Promotie van de jubileumactiviteiten**: Persbericht, social media en via de communicatieafdelingen van de betrokken gemeentes. Een poster (voor lokale horeca) en flyer (voor lokale horeca en boswachters GGA) worden ontworpen en in de lokale bladen komt een advertentie van de jubileumactiviteiten.

Bijlagen
1. Flyer jubileumroute 40-jarig bestaan

Behandelaar
Peterlien Soels, communicatieadviseur Thomas van der Klei, programma-adviseur

Fietsen op de grens van stad en land

Ontdek per fiets alle pareltjes in Groengebied Amstelland

Jubileum Groengebied Amstelland 40 jaar

Fietsroute Groengebied Amstelland
Lengte: +/- 40 kilometer **Tijdsduur:** ong. 3,5 uur

GROENGEBIED AMSTELLAND

Fietsen op de grens van stad en land

Genieten van alle prachtige natuur, historie én cultuur die Groengebied Amstelland te bieden heeft? Met deze unieke fietsroute doorkruis je het hele gebied; van het Diemerbos, de Gaasperplas, de Hoge Dijk, Ronde Hoep, Middelpolder tot Ouderkerk aan de Amstel... Pomp die fietsbanden nog maar even goed op en maak je klaar voor de leukste fietsroute onder de rook van Amsterdam!

Fietsroute Groengebied Amstelland
Lengte: +/- 40 kilometer **Tijdsduur:** ong. 3,5 uur

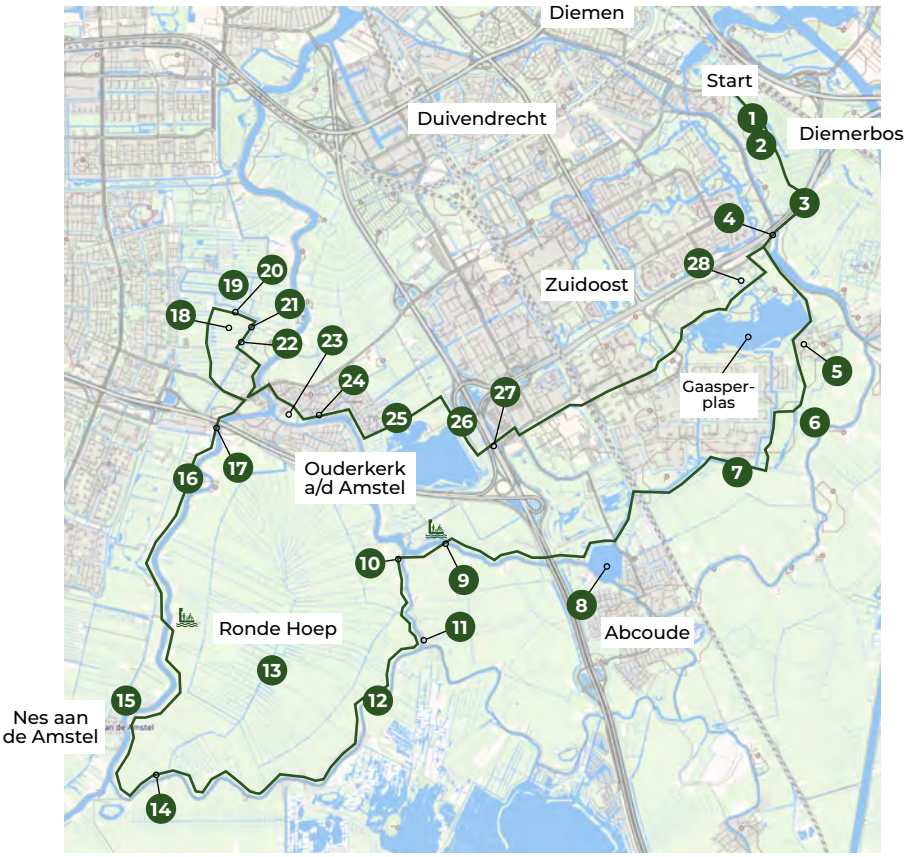

Pontje

Klik hier voor de fietsroute via de routeplanner van Fietseropuit.nl

Download de gpx route voor fietsnavigatie

House of Bird

4

Deze fietsroute begint bij de parkeerplaats Diemerbos. Navigatie: Muiderstraatweg 63, Diemen. Je kunt hier gemakkelijk parkeren.

Let op: deze fietstocht kun je alleen fietsen in het pontjes-vaarseizoen, van april tot eind september. De overtocht over de Amstel kost 1 euro per persoon. Kinderen tot en met 4 jaar gratis. Kijk op **de site van Groengebied Amstelland** voor actuele informatie over start en einde vaarseizoen.

Afkortingen
LA = linksaf
RA = rechtsaf
RD = rechtdoor
FKP = fietsknooppunt

- *Startpunt parkeerplaats Diemerbos*
- *LA fietspad Diemerbos*
- *RD richting het zuiden*

1 Al direct na de start van de route zie je links **House of Bird**, het restaurant en proeflokaal van Bird Brewery. Dagelijks geopend voor koffie, lunch, diner én smakelijke bieren van de eigen brouwerij.

Na afloop van je fietstocht kun je hier op het terras heerlijk op adem komen. Of voor aanvang starten met een kop koffie natuurlijk!

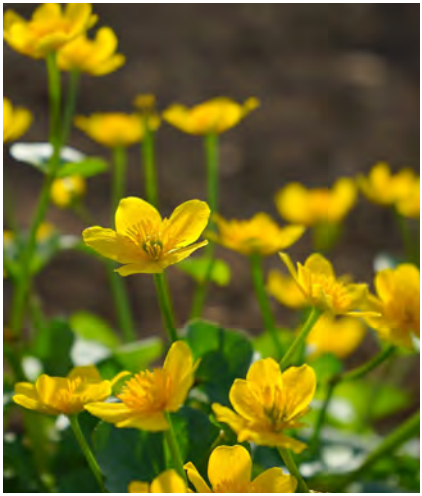

Een havik

- *RD bij alle kruisingen*
- *Fietspad volgen onder de snelweg A9 door (Diemerbostunnel)*

2 In de jaren negentig is het **Diemerbos** aangelegd om de inwoners van Diemen een plek te geven om de rust op te zoeken, hard te lopen, te picknicken of wandelen. Het bos heeft de afgelopen jaren een enorme ontwikkeling doorgemaakt. Er is een andere begroeiing in het bos ontstaan, die invloed heeft gehad op de vogels in het Diemerbos. Er komen steeds meer bijzondere vogels in het bos voor, zoals buizerds, haviken en uilen.

Het Diemerbos maakt deel uit van de Diemerscheg en is verbonden met andere natuurgebieden, zodat dieren en planten zich over een groter gebied verspreiden en kunnen overleven. Ringslangen, kikkers, padden, muizen, wezels en bunzingen vinden hun weg door de rietoevers, de natuurpoelen en via de tunnel onder de A9.

- *Na Diemerbostunnel meteen RA*
- *Daarna direct weer RA, talud oprijden naar de brug. Evenwijdig aan de snelweg A9*

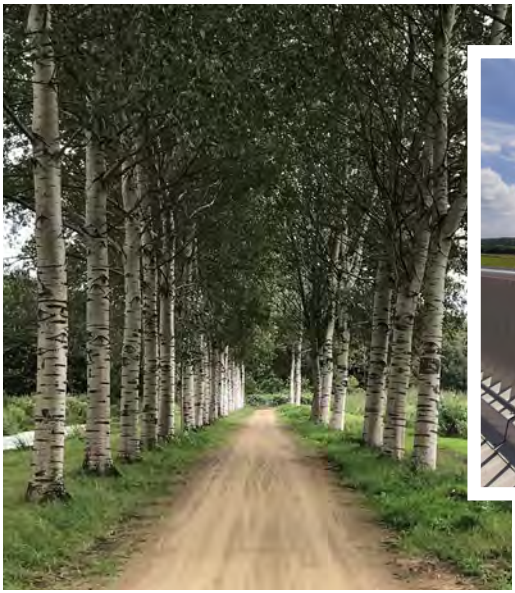

De grauwe abelen staren je aan als je over het pad fietst in het Diemerbos

Prachtig polderlandschap vanaf de Gaasperbrug

3 Links van de fietsroute springt hier het laaggelegen polderlandschap in het oog. Deze **laaggelegen polders** zijn vanaf de achttiende eeuw door afgraving van veen ontstaan. De hierdoor ontstane plassen zijn later drooggemalen, waardoor zich een prachtig polderlandschap heeft gevormd. Fietsend door het Diemerbosgebied krijg je mooie doorkijkjes naar dit weidse Hollandse landschap.

- *RD over de brug over de rivier Gaasp*

4 Je bent net over de **Gaasperbrug** gefietst; een fiets- en wandelbrug die in 2021 is geopend. Hiermee is een langgekoesterde wens in vervulling gegaan; de twee belangrijke recreatiegebieden Diemerbos en Gaasperpark zijn niet langer door rivier de Gaasp van elkaar gescheiden.

De Gaasperbrug heeft indrukwekkende afmetingen. Vanaf de kant van de Gaasperpark is de oprit 350 meter, vanaf het Diemerbos 480 meter. De brug zelf heeft een lengte van 250 meter. Om van de ene naar de andere kant te komen leg je in totaal iets meer dan een kilometer af. Tijdens de oversteek heb je een fenomenaal

Fietsend door het Diemerbosgebied krijg je mooie doorkijkjes naar dit weidse Hollandse landschap

uitzicht over het groene, landelijke gebied met boerderijen, slootjes met rietkragen en grazende paarden en koeien.

- *Talud naar beneden, scherpe afslag LA fietspad volgen (richting Provinciale weg/rivier Gaasp)*
- *RA Loosdrechtdreef oversteken*
- *RD fietspad langs Provinciale weg*
- *RA naar Driemondweg*
- *Met bocht mee naar rechts Driemondweg volgen, langs Waternet*

5 Aan je linkerhand zie je **een van de drinkwaterbedrijven van Amsterdam**, die hier al vanaf de tweede helft van de 19e eeuw gevestigd is. Het water wordt met grote pijpleidingen vanaf de voet van de Utrechtse Heuvelrug, vanuit de Bethunepolder, aangevoerd.

Bij aanhoudende hoge temperaturen en droge periodes is er soms extra water nodig. In dat geval wordt er ook water uit het Amsterdam-Rijnkanaal gehaal. Mocht je je afvragen of het water uit alle Amsterdamse kranen van dit drinkwaterbedrijf afkomstig is; dat is niet het geval!

Inwoners ten westen van de Amstel krijgen water uit de kraan uit het Lekkanaal, dat is gezuiverd in de Amsterdamse Waterleidingduinen en in de zuiveringsfabriek in Leiduin.
Ten oosten van de Amstel stroomt er bij bewoners water uit de kraan uit de Bethunepolder, dat in de Waterleidingplas en de zuiveringsfabriek hier in Amsterdam Zuidoost is gezuiverd.

- *Op hoek Waternet LA fietspad (wildrooster) langs Waternet*
- *RD fietspad Gaasperzoompad*
- *RD slingerend fietspad Gaasperzoompad*
- *Negeer zijweggetjes*
- *Flauwe bocht naar rechts*
- *Flauwe bocht naar links*

Doorkijkje naar de Gaasperplas - Beeld: Jan van 't Hoff

Gasconne koeien in de Gaasperzoom - Beeld: Ed Roelandse

Een zeer natuurlijke manier van grasmaaien in de Gaasperzoom!

6 Je bevindt je nu in de **Gaasperzoom**, een prachtig natuurgebied waar je **Gasconne koeien** kunt tegenkomen. Groengebied Amstelland werkt samen met de Lindenhoff boerderij in Baambrugge, die de koeien in het openbare natuurgebied laten grazen. Een zeer natuurlijke manier van grasmaaien in de Gaasperzoom!

- *Negeer zijweggetjes*
- *Einde fietspad RA naar Ruwelswal*
- *Ruwelswal gaat over in Hollandse Kade (RD)*

7 De dubbele kade ten zuiden van deze watergang markeert al eeuwenlang **de grens tussen het Graafschap Holland en het Bisdom Utrecht**, en vormt vandaag de dag de grens tussen de provincies Noord-Holland en Utrecht.

- *LA over de brug*
- *RD fietspad volgen*
- *Negeer 1e brug*
- *Bocht RA over 2e brug*
- *RD onder spoor door*
- *1e weg LA, brug over*
- *RD fietspad volgen richting FKP 71*
- *LA langs Abcouderstraatweg*
- *RA Abcouderstraatweg oversteken*
- *RD Holendrechterweg richting FKP 69*

Prachtig uitzicht over het weidse Abcoudermeer

De trekschuit en het jaagpad in vroegere tijden - Beeld: Stadsarchief Amsterdam / H.P. Schouten

8 Op dit punt van de route fiets je langs het **Abcoudermeer**. Dit meertje ligt ten zuiden van Amsterdam-Zuidoost en ten noorden van Abcoude, het dorp waar je vanaf deze plek ook op uitkijkt. Over dit meer voer vroeger de trekschuit tussen Amsterdam en Utrecht, nu is het een kabbelend water pal naast de A2.

In de zeventiende eeuw lagen langs de Amstel, Bullewijk en Holendrecht zogenoemde jaagpaden, waar paarden over liepen die de schuiten trokken. Deze specifieke route ging van Amsterdam via Ouderkerk naar het Abcoudermeer, en vanaf daar verder richting het zuiden. In totaal duurde de reis destijds over dit traject per trekschuit ongeveer acht uur. Toen in 1843 de trein hier zijn intrede deed, kon je plotseling in zo'n 10 minuten over het spoor van Amsterdam naar Abcoude reizen. Dit luidde het definitieve einde van de trekschuit naar Utrecht in.

De noordoever van dit meer vormt de grens tussen de provincies

Zelfbedieningspontje De Koet

Utrecht en Noord-Holland. Met een diepte van maximaal 4 meter is het Abcoudermeer populair bij recreanten.

- *Negeer zijwegen*
- *Links aanhouden, onder snelweg A2 door*
- *LA Holendrechterweg langs rivier*

9 De route voert hier langs de **Holendrecht**, een riviertje van zo'n 2,5 kilometer lang. Het knooppunt Holendrecht, de gelijknamige Amsterdamse wijk en het metrostation zijn naar de rivier vernoemd.

- *LA oversteken met het zelfbedieningspontje*

Hier vind je het door Groenegebied Amstelland beheerde **zelfbedieningspontje De Koet** voor fietsers en wandelaars. Het pontje verbindt de Holendrechterweg aan de noordoever met de Voetangelweg aan de zuidoever.

- *RA over de Voetangelweg*

Herberg De Voetangel in vroegere jaren - Beeld: Stadsarchief Amsterdam / Hendrik Tavenier

• *Bij FKP 69 LA over Waver (langs Ronde Hoep)*

10 Omstreeks 1627 is **De Voetangel** gebouwd als tolhuis op de driesprong van de Bullewijk, Holendrecht en Waver. Nadat de steden Amsterdam en Utrecht gezamenlijk besloten het Zand- en Jaagpad tussen Ouderkerk en Breukelen aan te leggen, kwamen er op twee locaties tolpunten. Bij Nieuwersluis en bij Ouderkerk: De Voetangel.

Dit traject was eeuwenlang de belangrijkste verbinding tussen Amsterdam en Utrecht, zowel over land als over water met de trekschuit. Voor de tolheffing legde men een eiland in het water aan. De pachter van de tolrechten mocht in het tolhuis ook een herberg exploiteren. Dit bleek een gouden greep: herberg De Voetangel groeide uit tot een zeer populaire plek waar de hele omgeving op af kwam voor drank, gezelschap en gokvertier.

In 1727 verving men het allereerste pand door een ander gebouw en sindsdien is De Voetangel vaak ver- en herbouwd. Nadat er in 1915 een einde kwam aan de tolheffing, is het gebouw in 1931 in het bezit gekomen van de familie Leurs. Vandaag de dag zwaait deze familie

Oever met dotterbloemen langs de Waver

hier nog steeds de scepter en vind je op deze prachtige plek aan het water een geliefd restaurant. De ophaalbrug tegenover De Voetangel draagt dezelfde naam als de oude herberg.

• RD richting FKP 70

Bijna nergens is de bijzondere, middeleeuwse verkaveling van de Ronde Hoep beter te zien dan hier

11 De route voert langs **riviertje de Waver**, dat hier grenst aan het vogelrijke veengebied Botshol. De naam Waver is vermoedelijk afkomstig uit het Oudnederlands en verwijst hoogstwaarschijnlijk zowel naar een 'kronkelend veenstroompje' als 'moerassige veengrond'. Het riviertje Waver loopt van De Voetangel langs de buurtschappen Stokkelaarsbrug en Waver tot aan de Amstel. Na verloop van tijd is de naam van het water overgegaan op het buurtschap langs de rivier.

Bijna nergens is de bijzondere, middeleeuwse verkaveling van de Ronde Hoep beter te zien dan hier. Vanaf de dijk langs de Waver heb je een onbelemmerd uitzicht op deze unieke polder.

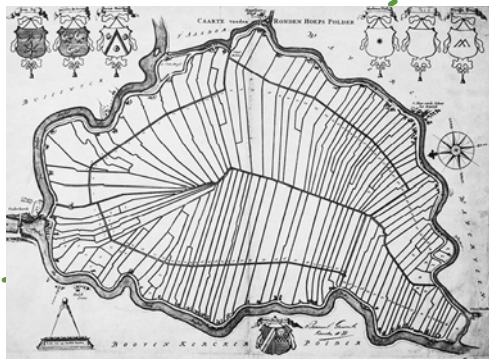

De duidelijk herkenbare vorm van een wiel in de Ronde Hoep - Beeld: Historisch Amstelland

12 Rechts op Waver 37 zie je **boerderij Maria Bouw**, een boerderij die uit circa 1870 stamt. Het boerderijtype van dit gemeentelijk monument is kenmerkend voor Amstelland. Het bestaat uit een groot hoofdgebouw en halfhoge kelder onder het hele gebouw. De boerderij heeft aan de voorkant grote ramen en dakramen en bestaat uit een winterhuis met aangebouwde stal, zomerhuis met aangebouwde stal, een houten schuur en een kapberg.

Zowel het winter- als het zomerhuis hebben mooie symmetrische gevels, monumentale vensters en details als hanenkammen en sierpleisterwerk. Het perceel en het erf zijn opgesplitst: 37A (zomerhuis) en 37B (winterhuis) hebben verschillende eigenaren.

- *Bij FKP 70 RD naar FKP 2*
- *Bij FKP 2 RD naar FKP 1*

13 **Poldergebied de Ronde Hoep** staat bekend als een van de mooiste veenpolders in de Randstad en is uniek vanwege het bijzondere slotenpatroon. Van bovenaf lijkt het gebied op een wiel met spaken, waarbij het geheel omsloten is door veenrivieren Bullewijk, Waver, Oude Waver en Amstel.

De Ronde Hoep is een prachtig voorbeeld hoe men zich in de vroege middeleeuwen in een nog onontgonnen gebied vestigde. De eerste bewoners ontwaterden tussen circa 1100 en 1300 de moerassige wildernis, om het geschikt te maken voor landbouw en veeteelt. Door slootjes te graven vanaf de rivieroevers konden ze het water afvoeren. Hierbij kwamen de gravers elkaar in het midden tegen met als resultaat het kenmerkende slotenpatroon.

Uitzicht over de Ronde Hoep

Zelfbedieningsbrug Jac. C. Keabrug over de Waver

De open veenweidepolder omvat zo'n 1300 hectare, waarvan 900 hectare grasland. Middenin ligt bovendien een stiltegebied van ongeveer 160 hectare, bestemd voor weidevogels. Het waterpeil is hier hoger dan in het omringende gebied, waardoor het in de winter interessant is voor watervogels en in het voorjaar voor weidevogels. Stichting Landschap Noord-Holland beheert dit gebied, in nauwe samenwerking met de plaatselijke boeren.

· *Bij FKP 1 naar FKP 68*

14 Tussen Waver en Nessersluis stuit je op de **zelfbedieningsbrug** **Jac. C. Keabrug** over de Oude Waver. De mooie witte houten ophaalbrug is bestemd voor fietsers en voetgangers en verbindt de oostkade van de Ronde Hoep in de gemeente Ouder-Amstel met de Waverdijk in de gemeente De Ronde Venen. Ook betekent de brug een verbinding tussen de provincies Noord-Holland en Utrecht.

Schippers van de kleine pleziervaart moeten zelf de door Groengebied Amstelland beheerde zelfbedieningsbrug omhoog trekken met een ketting. De brug is vernoemd naar een vroegere veehouder in de Ronde Hoep.

Sint-Urbanuskerk in Nes aan de Amstel

Langs de Amstel noordwaarts fietsend doemt al snel het pittoreske Nes aan de Amstel op

15 Langs de Amstel noordwaarts fietsend doemt al snel het pittoreske Nes aan de Amstel aan de overkant van het water op. Je hebt hier ook prachtig uitzicht op de beeldbepalende **Sint-Urbanuskerk van Nes aan de Amstel**. Tot in de wijde omgeving is de vierkante toren van deze neogotische kruisbasiliek zichtbaar, inclusief de opvallende hoektorentjes.

Eeuwen geleden kwamen roomskatholieke gelovigen in dit dorp in een groot woonhuis samen. Tot 1773, toen men toestemming kreeg om een kerk te bouwen. Van dit kerkje is vandaag de dag in een zijmuur van de huidige Urbanuskerk nog de eerste steen te zien. De eerste kerk op deze plek trok veel gelovigen, ondanks de slechte bereikbaarheid via de onverharde Amsteldijk. De beste route was over het water. Uit de wijde omtrek kwamen kerkgangers naar de mis, waaronder de boeren uit de Ronde Hoep die er de Amstel voor over roeiden.

Wist je trouwens dat er in Amstelland nóg drie Sint-Urbanuskerken te vinden zijn? In Bovenkerk, Ouderkerk aan de Amstel en Duivendrecht!

- *Bij FKP 68 oversteken met de pont De Fuut van Groengebied Amstelland*

Let op: Deze pont vaart alleen in het vaarseizoen van april tot eind september. De overtocht kost 1 euro per persoon. Kinderen tot en met 4 jaar gratis.

- *Overkant: RA langs de Amstel naar FKP 67*
- *Bij FKP 67 RD richting FKP 61*

Wijngaard De Amsteltuin

16 Bij FKP 67, aan de zijweg Langs de Akker ligt **Wijngaard De Amsteltuin**. Daar groeien op ruim een hectare zo'n 3.500 wijnranken van vijf druivenrassen. Dit zijn geen klassieke, maar gekruiste druivensoorten, die gemakkelijk met wat minder zon rijpen. De grond op de plek van deze wijngaard bestaat uit zavel: een mengsel van klei en zand. Een gunstige grondsoort voor de wijnranken en daarmee voor de geur, smaak en kleur van de wijnen.

Oogsten doen ze bij De Amsteltuin met de hand; het plukken neemt zo'n vijf tot zes dagen in beslag, verdeeld over ongeveer twee maanden. Het productieproces nemen ze vrijwel geheel voor eigen rekening; van persen, gisting, lagering tot filteren. Alleen het bottelen van de witte, rode en rosé wijnen gebeurt ergens anders.

• *RD richting FKP 61*

17 Een onmisbare bezienswaardigheid op deze route is de **buskruitmolen**, die in 1718 op deze locatie werd gesticht. In 1782 ontplofte de fabriek echter, waarna een nieuwe fabriek met bijgebouwen werd gebouwd. Het complex van de achttiende-eeuwse kruitfabriek, ook bekend als 'Buskruitmolen Nr. 3', omvat onder meer een blustoren, loodsen, een laboratorium en dienstwoningen.

Batterij te Ouderkerk aan de sluis bij Groote Loopveld (1787) - Stadsarchief Amsterdam

Poortgebouw met klokgevel (boven) en blustoren Buskruitmolen (rechts)

Tot ver in de negentiende eeuw bestond de fabriek alleen uit achttiende-eeuwse kruitmolens en productieruimten, daarnaast waren er stallen voor het vee dat de kruitmolens moest aandrijven. In 1913 kwam hier een koestal met kapberg en wagenschuur aan de westzijde bij. Niet veel later kreeg de fabriek officieel de functie van bewaarplaats voor ongevaarlijke grondstoffen en voorwerpen, woonhuis en boerderij. In 2004 kwamen in het gebouw van de buskruitmolen hotelsuites.

Het poortgebouw in het langgerekte lichaam springt het meest in het oog vanwege de klokgevel met muurankers, zandstenen klauwstukken en bekroning. Op de latei boven de houten toegangsdeuren zie je nog de oorspronkelijke naam staan.

- *Onder snelweg A9 door*
- *2e weg LA (Amstelslag)*
- *Oranjebaan oversteken*
- *LA langs de Oranjebaan*
- *RA Bankrasweg*
- *Direct LA fietspad op*
- *RD rijden*
- *Negeer zijweggetjes*

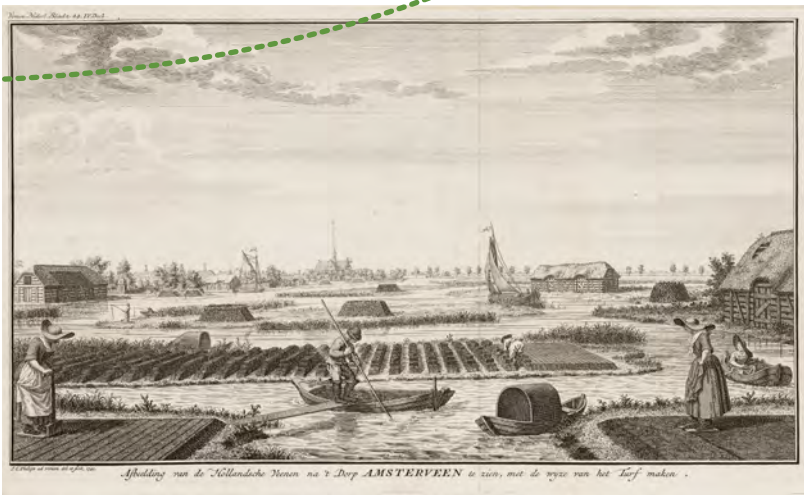

Het proces van turfwinning: baggeren en turftrappen - Beeld: Stadsarchief Amsterdam / J.C. Philips

18 Met de sportvelden in je rug kijk je hier uit over een **aantal rietlandjes:** stroken land waarin hoog opgaand riet de boventoon voert. Rietland komt voor aan de randen van open water. Voor rietvogels als de blauwborst, rietgors en kleine karekiet is rietland van levensbelang: zij kunnen hier broeden.

Landschap Noord-Holland beheert deze rietlandstroken. Kijk maar eens of je rietvogels kunt spotten!

• *RA naar de Bankrasweg*

19 De weilanden van het mooie natuurgebied de Middelpolder worden **ecologisch beheerd**. Bij deze vorm van beheer houdt men specifiek rekening met de inheemse flora en fauna. Het doel is om hiermee de biodiversiteit te vergroten. Op deze plek is de kans groot dat je watervogels in het landschap ziet. Van ganzen, eenden, ooievaars tot lepelaars!

20 Ten oosten van de bebouwing van Amstelveen ligt nog een **oud veenlandschap** van zeventig hectare groot, waar al honderden jaren niets is veranderd. In het laaggelegen deel, ook wel 'Benedenland', heeft men in de 19e eeuw het veen afgegraven voor turfwinning. De waterplas die

Het erfje aan de Bankrasweg met unieke gasbron

daardoor ontstond is later droog-gemalen.

Het 'Bovenland' ligt wat hoger en is nog steeds weids en open. In dit deel is nooit turf gestoken; het land was eigendom van het Amsterdamse Burgerweeshuis en de gemeente Amstelveen gaf hier geen toestemming om turf te steken. Men vreesde voor overstromingen en wilde de melkvoorziening voor de stad niet in gevaar brengen.

- *Met bocht mee naar rechts, Bankrasweg*

21 Evenwijdig aan de Amstel kun je langs het water van de Machinetocht eens op plukjacht gaan. Op Bankrasweg nummer 14 is een pluktuin waar liefhebbers van kersen en bessen vanaf eind voorjaar hun geluk kunnen beproeven.

Vroeger stond op deze locatie een boerderij. Wat heel bijzonder aan deze plek is: er is hier een **oude brongasinstallatie** bewaard gebleven. Hiermee kon de boer vroeger brongas (in de diepe veenlagen in de bodem opgeslagen methaangas) gebruiken voor verlichting en om op te koken. Voor in de agenda: van mei tot en met juli zou je hier heerlijke lekkernijen aan de bomen moeten vinden.

Achterzijde buitenplaats Oostermeer - Beeld: Stadsarchief Amsterdam / Jacoba Johanna Elisabeth Kruimel

22 Hier zie je aan de overkant van het water de gravelbanen van PARK Tennis. Deze tennisvereniging bevindt zich op landgoed Oostermeer, aan de achterkant van **buitenplaats Oostermeer**.

Dit prachtige achttiende-eeuwse buitenhuis is een van de drie bewaard gebleven buitenplaatsen aan de Amstel. Oostermeer heeft vele eigenaren gekend, die allen op hun beurt elementen hebben toegevoegd aan de buitenplaats. Door de jaren heen was de gigantische tuin ook aan verandering onderhevig. Zo heeft tuinarchitect Leonard Springer begin 1900 het landgoed onder handen genomen, waarbij hij symmetrische Franse elementen met landschappelijke kenmerken uit de Engelse stijl combineerde.

De beroemde joodse kunsthandelaar Jacques Goudstikker kocht de buitenplaats in 1930 en ging op het landgoed aan de Amstel wonen. Hij organiseerde hier regelmatig tentoonstellingen.

Voorzijde buitenplaats Oostermeer aan de Amstel

Nadat de kunsthandelaar tijdens zijn vlucht voor de nazi's naar het buitenland in 1940 overleed, namen de Duitsers Oostermeer in beslag en richtte het in als hoofdkwartier voor Luftwaffe generaals.

Na de Tweede Wereldoorlog is de buitenplaats gerestaureerd, de tuin uitgebreid en kwamen er onder meer een parkbos met tennisbanen met een aparte toegang aan deze noordzijde.

- *LA naar Oostermeerweg*
- *RA naar Amsteldijk Noord*
- *RA (voor de brug) weg vervolgen*
- *Bij stoplichten LA, richting brug naar FKP 61*
- *Bij FKP 61 RA richting FKP 62 (Hogereinde Zuid)*
- *RD Dorpsstraat naar FKP 63*
- *Over Koningin Julianalaan*

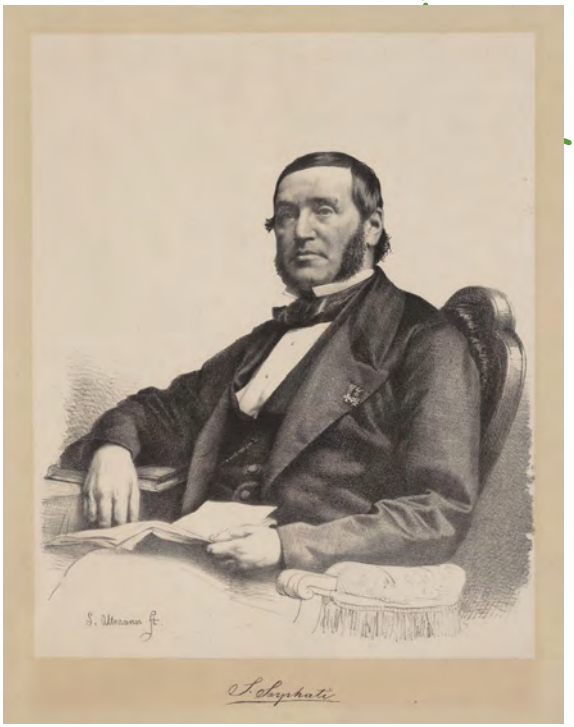

Samuel Sarphati. Beeld: Stadsarchief Amsterdam / Sybrand Altmann

23 Hier voert de route langs de **Joodse begraafplaats Beth Haim**. In 1614 begroeven de Portugese Joden hier hun eerste dode en vandaag de dag is dit rijksmonument in Ouderkerk aan de Amstel nog steeds in gebruik. Er liggen bijna 28.000 mensen begraven, onder wie beroemde mensen als de arts Samuel Sarphati.

Beth Haim ('Huis des Levens') staat bekend om zijn rijkelijk bewerkte marmeren grafzerken en bijzondere gebouwen als het reinigingshuis (Metaar- of Rodeamentoshuis) en het Vega-huis (de beheerderswoning).

Vanaf 15e eeuw vluchtten vele Spaanse en Portugese Joden naar andere landen in Europa, vanwege de gedwongen bekering tot het christendom in hun thuisland. Nederland was hierbij een populaire bestemming, vanwege de relatieve

Het Metaar- of Rodeamentoshuis: het reinigingshuis, voor toespraken en gebeden voor de overledene - Beeld: Stadsarchief Amsterdam / Martin Alberts

Joodse begraafplaats Beth Haim - Beeld: Historisch Amstelland

vrijheid en tolerantie in die tijd. Veel Portugese Joden vestigden zich in Amsterdam, waar ze echter geen toestemming kregen voor de aanleg van een Joodse begraafplaats. In eerste instantie werden de doden daarom begraven in Groet, op een steenworp van Alkmaar.

De Joodse gemeenschap wist in 1614 echter een stuk grond in Ouderkerk aan de Amstel te kopen. Voorwaarden van de gemeente Amsterdam was dat zij de doden wel per schip moesten vervoeren, in plaats van over de weg. De aanlegsteiger aan de Bullewijk getuigt daar nog steeds van. De overledenen die in Groet waren begraven werden in Ouderkerk herbegraven.

Een graf op de Joodse begraafplaats blijft eeuwig bestaan.

Strandpaviljoen A/d Plas met uitzicht op de Ouderkerkerplas

Houten dijkhuis Karma - Beeld: Historisch Amstelland (boven)

Boerderij Elisabeth Hoeve uit 1880

• RD over de Koningin Julianalaan

24 Links ligt op nummer 32 het **monumentale houten dijkhuis Karma**. Dit is een van de weinige, nog bestaande én bewoonde houten dijkwoningen in Ouderkerk. De arbeiderswoning heeft een hoge kelder, waardoor je vanuit de verhoogde woonetage uitzicht hebt over de dijk langs de rivier de Bullewijk.

De voordeur van het dijkhuisje bereik je via een houten trapje van enkele treden en een klein bordes. De familie Hogerhout bouwde rond 1900 deze woning in een bouwstijl van voor de Eerste Wereldoorlog.

• RD op rotonde Holendrechterweg
• LA Middenweg

25 Tijd voor een pitstop? Bij de Ouderkerkerplas kun je uitblazen bij **horecagelegenheid A/d Plas**. Of zoals ze zelf mooi zeggen ‘het enige strandpaviljoen van Ouderkerk’. Een heerlijke plek voor een hapje en drankje!

• Bocht naar rechts Middenweg

26 Aan Middenweg 5 ligt de historische boerderij **Elisabeth Hoeve**. Het oorspronkelijke bouwjaar is circa 1880, maar de hoeve is begin deze eeuw gerenoveerd.

Oprit fietsbrug over de A2 en het ronde Fletcher hotel

De Elisabeth Hoeve is een dwarshuisboerderij: een boerderij met een dwarsgeplaatste woning. Het authentieke dwarshuis bevat een verlaagde aanbouwkeuken met daar achter stalruimte en een hooiberg.

- *LA fietsbrug over snelweg A2*

27 Kijk bovenop de fietsbrug even om voor een mooi uitzicht over de Ouderkerkerplas. Aan het eind passeer je het Fletcher hotel (60 m hoog).

- *RA oversteken Meibergdreef*
- *Direct LA oversteken Tafelbergweg*
- *RD naar FKP 63*
- *Bij FKP 63 RD (spoortunnel) naar FKP 64*
- *FKP 64 RD richting FKP 65*
- *Negeer alle zijwegen*
- *RD fietstunnel (kruising Meerkerkdreef)*
- *LA Reigersbospad (richting FKP 65)*
- *RA Meibergpad*
- *RD fietstunnel (kruising Langbroekdreef)*
- *RD Meibergpad langs Gaasperplas*
- *Negeer zijwegen*
- *Einde Meibergpad LA rode fietspad*
- *Je fietst van west naar oost door Gaasperpark*
- *Rijd alsmaar RD*
- *Je passeert aan linkerhand Waterspeelplaats*
- *Bij splitsing links aanhouden, direct daarna rechts aanhouden*

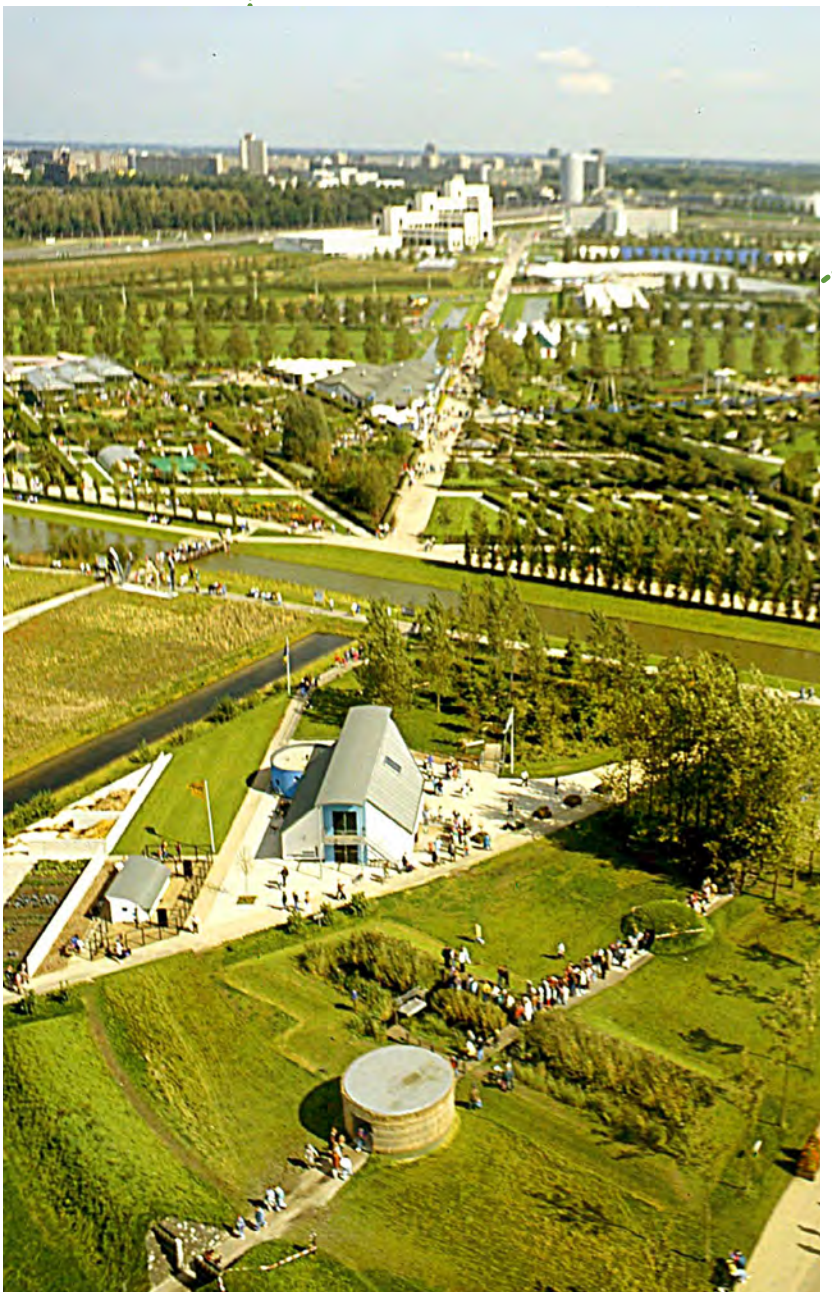

Uitzicht vanaf de uitkijktoren op het Floriadeterrein in 1982 - Beeld: José Faixa

Het Planetarium staat nog steeds in het Gaasperpark

28 Bij het vervolgen van de route in oostelijke richting passeer je een historische plek. Hier aan de **noordelijke oever van Gaasperplas** vond namelijk in 1982 de Floriade plaats. Sterker nog: het Gaasperpark werd speciaal aangelegd voor deze tweede Amsterdamse editie van de wereldberoemde bloemen-tentoonstelling.

Na de sluiting van de Floriade kwam het beheer van het park bij Groengebied Amstelland te liggen. Kunst en attracties werden verwijderd, maar bijvoorbeeld het rosarium, de rotstuin en ook het Planetarium zijn nu nog steeds te zien.

- *RD rijden (links ligt de Gaasper camping)*
- *RD rijden, flauwe bocht naar links*
- *Negeer zijweg rechts*
- *RD via fietstunnel onder Loosdrechtdreef door*
- *RD, bocht naar rechts talud naar Gaasperbrug*
- *RD, over Gaasperbrug*
- *RD, talud naar beneden, negeer zijweg rechts*
- *Aan einde korte bocht naar rechts*
- *Bij T-splitsing direct LA en nogmaals LA tunnel onder A9 door*
- *RD rijden, flauwe bocht naar rechts*
- *RD fietspad door Diemerbos volgen, langs House of Bird tot eindpunt, parkeerplaats Diemerbos*

Bestemming bereikt: je bent weer terug bij het startpunt parkeerplaats Diemerbos. Hopelijk heb je een heerlijke fietstocht achter de rug!

Houd je van wandelen?
Loop dan ook eens deze wandelroutes.

Wandelroute Gaasperplas - Gaasperzoom - De Hoge Dijk
Lengte: +/- 10 kilometer **Tijdsduur:** 2 tot 2,5 uur

Wandelroute Ouderkerk aan de Amstel
Lengte: +/- 10 kilometer **Tijdsduur:** 2 tot 2,5 uur

Wandelroute Diemerbos & Diemerpolder
Lengte: +/- 10 kilometer **Tijdsduur:** 2 tot 2,5 uur

Wandelroute Amstelveen
Lengte: +/- 10 kilometer **Tijdsduur:** 2 tot 2,5 uur

Alle routes zijn online te vinden via
www.groengebied-amstelland.nl

COLOFON
Dit routeboekje is samengesteld ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum van Groengebied Amstelland.

Tekst en eindredactie: Virginie Manjoero en Peterlien Soels
Vormgeving: Alexandra de Vries
Met speciale dank aan:
Jeroen Schepers, Jelle de Bruijn en Wim Roozenbeek voor hun bijdragen in schrift en beeld

© 2022 Groengebied Amstelland, Amsterdam

Deze uitgave is mogelijk gemaakt door de financiële bijdrage van het recreatieschap Groengebied Amstelland (gemeentes Amstelveen, Ouder-Amstel, Diemen en Amsterdam, en de provincie Noord-Holland).

Dit routeboekje is eigendom van Groengebied Amstelland. Niets uit deze uitgave mag gekopieerd of verveelvoudigd worden zonder voorafgaande toestemming van Groengebied Amstelland.

Alhoewel wij bij de samenstelling van dit boekje zeer zorgvuldig te werk zijn gegaan, kan het toch zijn dat een auteur, gebruiker of rechthebbende meent dat publicatie in strijd is met zijn of haar rechten, zoals auteursrechten. Indien een dergelijke situatie het geval lijkt, verzoeken we onmiddellijk contact met ons op te nemen.

Wij zijn niet aansprakelijk voor type- of andere fouten en hier zijn ook geen rechten aan te ontlenen.

GROENGEBIED AMSTELLAND

groengebied-amstelland.nl